



sumari

Magnituds bàsiques. 04

Carta del President. 06

Les fites de 2012. 08

Govern corporatiu. 12

Gestió corporativa. 15

Recursos humans. 16

Medi ambient. 20

Innovació. 26

Qualitat. 32

Compromís amb la societat. 36

Gestió econòmico-financera. 42

Auditoria interna. 46

Anàlisi econòmica. 51

Anàlisi econòmica consolidada. 52

Informació borsària. 60

Informe d'Auditoria, Comptes Anuals

Consolidats i Informe de Gestió de

Gas Natural Fenosa. 62

Dades Consolidades 2008-2012. 348

Estadístiques d'explotació. 349

Estadístiques financeres. 350

Estadístiques borsàries. 351

Magnituds bàsiques

Ràtios financeres

Endeutament



Ebitda/resultat financer



Deute financer net/ebitda



Explotació

	2012	2011	%
Distribució de gas (GWh)	409.774	395.840	3,5
Distribució d'electricitat (GWh)	54.362	54.067	0,5
Punts de subministrament de distribució de gas (en milers), a 31/12	11.663	11.372	2,6
Punts de subministrament de distribució d'electricitat (en milers), a 31/12	8.309	8.133	2,2

	2012	2011	%
Energia elèctrica produïda (GWh)	56.248	56.616	(0,6)
Espanya	37.144	38.081	(2,5)
Internacional ¹	19.104	18.535	3,1
Capacitat de generació elèctrica (MW)	15.519	15.443	0,5
Espanya	12.827	12.760	0,5
Internacional ¹	2.692	2.683	0,3
Subministrament de gas (GWh)²	328.058	308.635	6,3
Comercialització a Espanya	238.450	236.902	1,6
Comercialització minorista a Itàlia	2.844	2.718	4,6
Resta	86.764	69.015	21,7
Unión Fenosa Gas (GWh)³	83.883	83.440	0,5
Comercialització de gas a Espanya	55.683	56.937	(2,2)
Resta vendes de gas	28.200	26.503	6,4
Transport de gas-Empl (GWh)	116.347	111.855	4,0

¹ Inclou Costa Rica.

² No inclou operacions d'intercanvi.

³ Magnituds al 100%.



Personal

	2012	2011	%
Nombre d'empleats	17.270	17.769	(2,8)

Financer

(milions d'euros)

	2012	2011
Import net de la xifra de negocis	24.904	21.076
Benefici operatiu brut (ebitda)	5.080	4.645
Inversions	1.386	1.514
Resultat net	1.441	1.325
Dividend ¹	895	823

¹ Import total equivalent.

Ràtios borsàries

	2012	2011
Cotització a 31/12 (euros)	13,58	13,27
Benefici per acció (euros)	1,45	1,39
Relació capitalització/benefici ¹	9,43	9,90
Capital social a 31/12 (nombre d'accions)	1.000.689.341	991.672.139
Capitalització borsària a 31/12 (milions d'accions)	13.589	13.155

¹ Considerant el nombre mitjà d'accions en l'exercici.



Carta del President

Senyores i senyors
accionistes,

Els bons resultats assolits el 2012, malgrat l'entorn macroeconòmic i energètic actual, reforcen la solidesa de Gas Natural Fenosa i posen en valor, un any més, la flexibilitat del nostre model de negoci, i el valor estratègic de la nostra clara aposta per la internacionalització i la disciplina financera.

El benefici net va créixer un 8,8% respecte a l'any anterior, i es va situar en 1.441 milions de euros, tot i una menor aportació de plusvàlues per vendes d'actius. Per la seva banda, l'ebitda consolidat va arribar als 5.080 milions d'euros, un 9,4% més que el 2011, sustentat en l'activitat internacional i en un perfil de negoci equilibrat, entre negocis regulats i liberalitzats en els mercats gasistes i elèctrics.

Aquestes bones xifres ens permeten mantenir una atractiva remuneració a l'accionista, destinant 895 milions d'euros al pagament del dividend corresponent a 2012. Aquest import és un 8,7% superior al de l'exercici anterior, i representa un *pay out* del 62,1%, d'acord amb el compromís que Gas Natural Fenosa manté amb vostès.

L'activitat internacional va créixer un 22,6% i ja representa el 43,2% de l'ebitda total, enfront del 38,5% de l'any anterior. La companyia va mantenir un creixement sostingut de l'activitat a l'Amèrica Llatina; va consolidar la seva posició a Europa, amb una satisfactòria expansió comercial a països com França, Bèlgica i Holanda, i a altres nous, com Alemanya; i va afermar la seva posició com a operador global de gas natural liquat (GNL) en els mercats de l'Atlàntic i el Pacífic.

Entre les principals fites d'activitat fora d'Espanya, m'agradaria destacar la signatura d'un contracte per subministrar 2 bcm de gas a l'Autoritat de l'Energia Elèctrica de Puerto Rico; l'inici de la construcció de la central hidroelèctrica de Torito, a Costa Rica; l'adjudicació del subministrament de gas a la regió de París, a França; i la signatura d'un acord amb Gail, el primer operador gasista de l'Índia, per subministrar 3 bcm de GNL durant els propers tres anys.

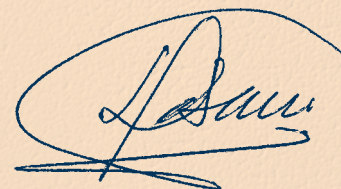
La disciplina financera segueix sent un dels principals pilars de la nostra estratègia. La gestió eficient dels recursos ens ha permès comptar amb una estructura financera sòlida, com a factor clau per a la creació de valor. Gràcies a això, hem aconseguit captar 10.700 milions d'euros en els mercats de capitals des de juny de 2009, i mantenir una liquiditat equivalent a les necessitats financeres de 24 mesos d'activitat.

Al tancament de l'exercici, el nivell d'endeutament es va situar en 15.995 milions d'euros, xifra que representa una ràtio del 51,8% i un deute financer net sobre l'ebitda de 3,1 vegades.

Els bons resultats de l'exercici ens han permès complir amb els objectius fixats en el Pla Estratègic per al 2012, tant pel que fa a benefici net i ebitda, com a deute net. Hem tancat amb èxit la primera fase del pla i aquest any 2013 presentarem una revisió per als tres propers anys per tal d'adaptar-lo a l'entorn actual. En qualsevol cas, l'eficiència en costos, l'estricta disciplina financera i la internacionalització, amb inversions en mercats i segments rendibles i en creixement, seguiran sent la base dels nostres eixos d'actuació.

No voldria acabar sense esmentar els reconeixements en matèria de responsabilitat corporativa i medi ambient de la companyia. El 2012, va destacar com a companyia líder mundial en sostenibilitat en distribució de gas al Dow Jones Sustainability Index (DJSI), es va mantenir al DJSI Europe i al FST4Good, en aquest últim per onzè any consecutiu; i va liderar el sector d'*utilities* en el Carbon Disclosure Project.

En nom del Consell d'Administració, vull agrair a tots els accionistes la seva confiança en Gas Natural Fenosa, l'equip humà de la qual seguirà treballant per consolidar el creixement sostingut aconseguit fins ara i per seguir generant valor.



Salvador Gabarró i Serra
President del Consell
d'Administració

Les fites de 2012

Compromís amb els accionistes

La Junta General d'Accionistes de 2012, celebrada al mes d'abril, va confirmar el compromís de Gas Natural Fenosa amb els seus accionistes i va aprovar un dividend de 821 milions d'euros, xifra que va suposar un increment del 10,7% respecte a la remuneració del any anterior, en línia amb els objectius del Pla Estratègic.

El compromís i consideració cap als accionistes es va mantenir, una vegada més, com a part de la seva política de remuneració flexible. Així, la companyia va oferir la possibilitat de percebre el dividend complementari en *script dividend*, podent triar entre accions, metàl·lic o una combinació d'ambdues opcions.

Així mateix, la Junta va aprovar el nomenament de Xabier Añoberos Trías de Bes com a conseller independent i d'Heribert Padrol Munté com a conseller dominical, aquest últim a proposta de Critería CaixaHolding, i en substitució de Carlos Kinder Espinosa, que va finalitzar el seu mandat.



Tant el president de la companyia, Salvador Gabarró, com el conseller delegat, Rafael Villaseca, van destacar la contribució de l'Amèrica Llatina al negoci de la companyia, que va superar el 25% de l'ebitda i que va arribar a prop de 10 milions de clients.

Els resultats de 2011, aprovats pels accionistes, van consolidar a Gas Natural Fenosa com una multinacional energètica líder en gas i electricitat.

Fites del negoci

El mes d'agost, la companyia va signar amb la gasista índia Gail el seu major contracte de venda de gas natural liquat (GNL) a Àsia per al subministrament de 3 bcm de GNL durant els propers tres anys. L'acord reforça la posició que Gas Natural Fenosa té en comercialització de gas al Pacífic i suposa un pas important en l'estratègia de creixement i diversificació en nous mercats, així com un major pes específic en el mercat internacional de GNL. Tot això, situa la companyia com un dels operadors de referència de GNL en les conques atlàntica i mediterrània, amb una capacitat de transport de 30 bcm anuals. Així mateix, ambdues companyies van subscriure un acord de col·laboració amb la finalitat d'estudiar el desenvolupament conjunt de projectes energètics a l'Índia.

En l'àmbit europeu, Gas Natural Fenosa, a través de la seva filial a Europa que comercialitza gas natural a França, va resultar la principal adjudicatària del concurs de subministrament de gas natural a la regió de París. La companyia donarà servei, durant dos anys, a la majoria de punts de subministrament de les instal·lacions públiques de 208 municipis de l'àrea de la capital gala. La companyia compta ja amb prop de 2.000 clients de diversos àmbits a França.

Gas Natural Fenosa també va iniciar la comercialització de gas natural a Alemanya, on va obrir una oficina comercial a la ciutat de Colònia, a principis de l'any passat, i va aconseguir els seus primers contractes de subministrament de gas a clients durant tres anys.

A Portugal, Gas Natural Fenosa va créixer prop d'un 50% en comercialització elèctrica de pimes, i es va consolidar durant 2012 com el quart operador d'aquest mercat. A més, la companyia vol mantenir el seu lideratge a Moldàvia, on gestiona el 70% de la distribució elèctrica.



D'altra banda, Gas Natural Fenosa va iniciar la tramitació administrativa per a un projecte estratègic a Catalunya: la construcció d'una reserva de gas a la comarca del Bages, a Barcelona. El projecte suposarà una inversió de prop de 350 milions d'euros i permetrà fer front a demandes energètiques, en hores punta, en aquesta comunitat autònoma, així com aconseguir una menor dependència de les importacions i establir un mercat d'intercanvi (*hub*) per al sud d'Europa. La futura reserva energètica, quan la companyia aconsegueixi tots els tràmits administratius, tindrà un volum d'emmagatzematge net de 3.200 GWh i una vida útil de 40 anys.

Presència a l'Amèrica Llatina

Gas Natural Fenosa va iniciar, el mes de juny, la construcció de la central hidroelèctrica de Torito, la segona que construeix a Costa Rica, que comptarà amb 50 MW de potència instal·lada. El projecte suposarà una inversió d'uns 100 milions d'euros i entrarà en funcionament el 2014. Amb aquesta iniciativa, la companyia es convertirà en el major productor d'electricitat privat del país centreamericà.

Així mateix, la companyia subministrarà 2 bcm de gas natural a l'Autoritat d'Energia Elèctrica de Puerto Rico durant els dos propers anys, reforçant així la seva activitat al país centreamericà, en el qual està present des del 2003 a través d'EcoEléctrica.

Gas Natural Fenosa també va arribar a un acord amb Exxon Mobil per posar en marxa 16 estacions de gas natural vehicular a Colòmbia, una xarxa que subministrarà combustible a més de 125.000 vehicles a Bogotá. Amb aquestes estacions, la companyia compta amb un total de 64 en aquesta ciutat.

Operacions durant 2012

La companyia va acordar, el setembre de 2012, la venda d'una participació de l'1,75% de la seva filial mexicana de distribució de gas, Gas Natural México, al grup japonès Mitsui & Co., per 5,4 milions de dòlars. L'acord es va tancar juntament amb Sinca Inbursa, soci de la companyia espanyola a Gasimex, societat tenidora de Gas Natural México.

D'altra banda, Gas Natural Fenosa va tancar, el mes de febrer, la venda a Endesa de 245.000 clients de gas a Madrid, una operació en compliment dels compromisos adquirits amb la Comissió Nacional de Competència (CNC) després de la compra d'Unión Fenosa. L'operació va ser anunciada el 2011 i va generar una plusvàlua aproximada de 20 milions d'euros.

Reconeixements internacionals

Gas Natural Fenosa va rebre múltiples premis i reconeixements públics durant 2012. Aquests premis posen en valor la seva actuació en els àmbits de la responsabilitat social, la sostenibilitat i el medi ambient, a més del seu rigor financer.

Així, l'aposta per la sostenibilitat de Gas Natural Fenosa li va suposar la pertinença, per vuitè any consecutiu, al Dow Jones Sustainability Index, on se situa com a líder del sector de la distribució de gas, i al selectiu europeu DJSI Europe. Així mateix, va ser inclosa, per onzè any consecutiu, en la sèrie d'índexs de sostenibilitat FTSE4Good, després de la nova avaluació realitzada i dirigida a inversors socialment responsables.



La companyia també va ser reconeguda a nivell mundial com la *utility* amb millor estratègia davant del canvi climàtic, segons l'informe CDP Global 500 Climate Change Report 2012.

Finalment, també va ser considerada la desena companyia energètica més admirada del món, segons el *rànking* elaborat per la prestigiosa revista nord-americana *Fortune*.

Impuls de les xarxes energètiques intel·ligents

Gas Natural Fenosa va continuar, durant 2012, la tasca de transformació de les seves xarxes de distribució d'electricitat per convertir-les en xarxes intel·ligents. La companyia va tancar l'any passat amb 530.000 comptadors intel·ligents instal·lats.

Juntament amb aquest ambició de desplegament, Gas Natural Fenosa ha adaptat i automatitzat 2.880 centres de transformació, que estan permetent, progressivament, la facturació remota de 100.000 clients residencials.

En l'àmbit de les *smart homes*, la companyia va presentar les conclusions del projecte pilot europeu 3eHouses, que es va desenvolupar a Sant Cugat del Vallès, a Barcelona, i que està impulsat per la Unió Europea. Aquest projecte promou la integració de les noves tecnologies en els habitatges per obtenir un sistema innovador d'estalvi energètic. Aquest pilot va aconseguir els objectius de reduir el consum energètic un 20% durant un any.

També es van presentar els projectes Zigamit, amb la participació de l'empresa Indra, per crear una infraestructura de comunicacions sense fils basada en la tecnologia ZigBee, que permeti a les comercialitzadores oferir serveis de gestió integrada de confort a la llar. D'altra banda, Gas Natural Fenosa lidera el projecte europeu GARnet, que compta amb un pressupost de 3,8 milions d'euros. Aquesta iniciativa preveu la instal·lació a Espanya de set estacions de subministrament de gas natural líquid en els principals corredors de trànsit de mercaderies, per als vehicles que utilitzin aquest combustible.

Compromís amb la cultura i la societat

Durant l'any passat, es va inaugurar el Museu del Gas, situat a Sabadell, Barcelona, un centre que té com a objectiu preservar i difondre el patrimoni històric dels sectors del gas i l'electricitat, i d'explorar el futur de l'energia i el medi ambient. El museu, que acull també la seu de la Fundació Gas Natural Fenosa, és l'únic a Espanya dedicat a la indústria del gas.

A finals de 2012, es va inaugurar la nova temporada del Museu d'Art Contemporani (MAC) de Gas Natural Fenosa, que ha renovat la seva imatge i marca. El museu es consolida com un espai de cultura contemporània, dinàmic, flexible i obert; un element generador d'identitat per a la companyia i de participació ciutadana. Destaca també l'àmplia activitat del museu en el camp de l'acció social, amb un singular programa de participació social a través de l'art contemporani adreçat a persones amb diversitat funcional.

Gas Natural Fenosa manté el seu compromís de col·laboració amb la societat, que es concreta en el desenvolupament d'una àmplia tasca de patrocini i mecenatge. En aquest sentit, la companyia dóna suport, en l'actualitat, a més de cent activitats d'àmbit cultural, ambiental i social, entre les quals van destacar, l'any 2012, el patrocini del Festival de Cinema de Màlaga, el Festival Internacional de Cinema Fantàstic de Sitges, el Festival de Cinema de Sant Sebastià, la Premier Week a Madrid i el Cicle Gandules del Centre de Cultura Contemporània de Barcelona. La companyia va unificar tots els seus patrocinis vinculats a la cultura cinematogràfica sota el lema "Al cinema com a casa".

Gas Natural Fenosa va ser considerada la desena companyia energètica més admirada del món



Govern corporatiu

El Comitè de Direcció és la màxim òrgan de decisió en l'àmbit executiu i està constituït de la següent manera:



Sr. Rafael Villaseca i Marco
Conseller delegat



Sr. Carlos J. Álvarez Fernández
Direcció General Econòmico-Financera



Sr. José Mª Egea Krauel
Direcció General de Planificació Energètica



Sr. Antonio Gallart Gabás
Direcció General de Recursos



Sr. Daniel López Jordà
Direcció General de Negocis Minoristes d'Energia



Sr. Sergio Aranda i Moreno
Direcció General de Llatinoamèrica



Sr. Manuel Fernández Álvarez
Direcció General de Negocis Majoristes d'Energia



Sr. Manuel García Cobeleda
Direcció General de Serveis Jurídics



Sr. Antoni Peris Mingot
Direcció General de Negocis Regulats



Sr. Antoni Basolas Tena
Direcció General d'Estratègia i Desenvolupament



Sr. José Javier Fernández Martínez
Direcció General de Generació



Sr. Jordi García i Tabernero
Direcció General de Comunicació i Gabinet de Presidència

Entre les prioritats de Gas Natural Fenosa es troba garantir la transparència i l'eficàcia en el funcionament dels seus òrgans de govern i, per aquesta raó, assumeix pràctiques avançades de govern corporatiu.

Es pot afirmar, després de les successives modificacions del Reglament d'Organització i Funcionament del Consell d'Administració i les seves comissions (la darrera d'elles, el novembre de 2012), que la companyia compleix amb la majoria de les recomanacions de bon govern corporatiu de les societats cotitzades.

Les pràctiques de govern corporatiu de Gas Natural Fenosa es descriuen en detall en diversos informes anuals, que són elevats a la Junta General d'Accionistes per al seu coneixement o per a la seva aprovació.

La documentació elaborada per la companyia en matèria de govern corporatiu pretén donar compte de la informació més rellevant relacionada amb les seves normes i procediments, així com dels criteris que serveixen de base a les decisions adoptades. Tota la informació corporativa es troba a disposició de qualsevol interessat a la pàgina web del grup www.gasnaturalfenosa.com.

En el desenvolupament de les pràctiques de govern corporatiu participen la Junta General d'Accionistes, màxim òrgan decisor de la societat, així com el Consell d'Administració i les seves comissions: la Comissió Executiva, la Comissió de Nomenaments i Retribucions, i la Comissió d'Auditoria i Control. També el Comitè de Direcció, des de la perspectiva de la gestió de la companyia, té un paper rellevant.

Durant el 2012, els diferents òrgans de govern esmentats es van reunir amb la següent freqüència:

- Consell d'Administració: dotze reunions.
- Comissió Executiva: vuit reunions.
- Comissió de Nomenaments i Retribucions: vuit reunions.

- Comissió d'Auditoria i Control: cinc reunions.

- Comitè de Direcció: reunions mensuals.

El Consell d'Administració, les seves comissions i el Comitè de Direcció van funcionar durant el 2012 amb la normalitat esperada, exercint plenament i sense interferències les seves competències, amb total respecte, tant

de la legalitat vigent, com de les normes aplicables d'organització i funcionament del Reglament d'Organització i Funcionament del Consell d'Administració i les seves comissions.

Respecte a la diversitat del Consell d'Administració, el 17,7% dels consellers és menor de 55 anys, el 29,4% té una edat compresa entre els 55 i els 60 anys, i el 52,9% restant té més de 60 anys.

Composició del Consell d'Administració i les diferents comissions (el 31 de desembre de 2012)

	Consell d'Administració	Comissió Executiva	Comissió d'Auditoria i Control	Comissió de Nomenaments i Retribucions	Naturalesa del càrrec
President	Sr. Salvador Gabarró i Serra	President			Executiu
Vicepresident	Sr. Antonio Brufau i Niubó	Vicepresident		Vocal	Dominical
Conseller delegat	Sr. Rafael Villaseca i Marco	Conseller delegat			Executiu
Vocal	Sr. Ramon Adell Ramon ¹		Vocal		Independent
Vocal	Sr. Enrique Alcántara- García Irazoqui ²	Vocal			Dominical
Vocal	Sr. Xabier Añoveros Trías de Bes ³				Independent
Vocal	Sr. Demetrio Carceller Arce	Vocal			Dominical
Vocal	Sr. Santiago Cobo Cobo			Vocal	Independent
Vocal	Sr. Nemesio Fernández-Cuesta				Dominical
Vocal	Sr. Felipe González Márquez				Independent
Vocal	Sr. Emiliano López Achurra	Vocal			Independent
Vocal	Sr. Carlos Losada Marrodán	Vocal	President		Independent
Vocal	Sr. Juan María Nin Génova	Vocal			Dominical
Vocal	Sr. Heribert Padrol Munté ⁴				Dominical
Vocal	Sr. Juan Rosell Lastortras				Dominical
Vocal	Sr. Luís Suárez de Lezo Mantilla		Vocal		Dominical
Vocal	Sr. Miguel Valls Maseda			President	Independent
Secretari no conseller	Sr. Manuel García Cobaleta	Secretari	Secretari	Secretari	

¹ El Sr. Ramon Adell Ramon va entrar a formar part de la Comissió d'Auditoria i Control el 20 d'abril de 2012, en substitució del Sr. Carlos Kinder Espinosa.

² El Sr. Enrique Alcántara-García Irazoqui va entrar a formar part de la Comissió Executiva el 20 d'abril de 2012, en substitució del Sr. Carlos Kinder Espinosa.

³ El Sr. Xabier Añoveros Trías de Bes va entrar a formar part del Consell d'Administració el 20 d'abril de 2012, per cobrir la vacant existent.

⁴ El Sr. Heribert Padrol Munté va entrar a formar part del Consell d'Administració el 20 d'abril de 2012, en substitució del Sr. Carlos Kinder Espinosa.

gestió corporativa

Recursos humans. 16

Medi ambient. 20

Innovació. 26

Qualitat. 32

Compromís amb la societat. 36

Gestió econòmico-financera. 42

Auditoria interna. 46

Recursos humans

Dades demogràfiques i composició de la plantilla

En tancar l'exercici 2012, la plantilla de Gas Natural Fenosa era de 17.270 empleats distribuïts en 22 països. Aquesta xifra suposa un 2,8% menys que en l'exercici 2011 i respon a les actuacions de millora de processos.

Respecte a la distribució per gèneres, un 29,66% són dones i un 70,34% són homes.

En relació amb la distribució geogràfica, el 61,10% de les persones desenvolupen la seva activitat a Europa, el 37,50% a Amèrica i la resta, un 1,40%, a altres continents. A més d'Espanya, l'activitat es desplega en els següents països: Argentina, Austràlia, Brasil, Colòmbia, Costa Rica, Egipte, França, Guatemala, Irlanda, Itàlia, Kènia, Madagascar, Marroc, Mèxic, Moldàvia, Nicaragua, Panamà, Puerto Rico, República Dominicana, Sud-àfrica i Uganda.

La mitjana d'edat de la plantilla és de 43,06 anys, amb un promig d'antiguitat al grup de 14,79 anys.

La plantilla gestionada directament el 2012 va ser de 14.355 persones.



Model de Gestió del Talent

La gestió del talent és una prioritat estratègica del grup, com a eina clau per a la consecució dels objectius de negoci en les seves diferents perspectives temporals, aportant un avantatge competitiu sostenible per al creixement.

En l'últim trimestre del 2011 i el primer trimestre del 2012, es va realitzar l'actualització del Model de Gestió del Talent, amb l'objectiu d'assegurar la gestió del cicle complet del talent (planificació, atracció, identificació,

desenvolupament i compromís) de forma integrada i per definir, de forma controlada i consistent, l'aprenentatge dels nostres professionals per assegurar que el seu desenvolupament estigui alineat amb les necessitats del grup.

A més, es proposa un doble enfocament en la gestió del talent: en els llocs de treball, per assegurar la cobertura de les necessitats de l'empresa amb els plans de successió adequats, i en les persones, per implantar una cultura per al desenvolupament individual, amb un model d'aprenentatge basat en l'experiència i una cultura de *feedback* orientada al desenvolupament.

Durant el 2012, s'han implantat noves línies d'actuació en la gestió del talent:

- Definició del Model de Lideratge.
- Implantació d'una avaluació de competències, basada en el Model de Lideratge definit.
- Elaboració de Plans de Desenvolupament Individual (PDI), basats en els resultats de l'avaluació de competències realitzada.
- Formalització de plans de successió prioritària, considerant tant criteris associats a prioritats de negoci o de coneixement tècnic, com riscos de sortida (per edat o mercat).

Un cop definit el Model de Lideratge, la companyia ha començat la implantació del Model de Gestió del Talent en el col·lectiu de directors, com a primer pas per a l'extensió del model a la resta de l'equip directiu i professionals tècnics. En aquest col·lectiu de directors, es va realitzar, el 2012, l'avaluació de competències mitjançant *feedback* multifont 180 i 360°. Així mateix, es van elaborar els PDI dels directors, assegurant la fixació d'objectius de desenvolupament mesurables per assegurar-ne el compliment, enfocats a l'aprenentatge mitjançant l'experiència.

En la transició al nou Model de Gestió del Talent i per assegurar la consistència i traçabilitat de la informació pel que fa als processos d'identificació del talent, la companyia va actualitzar la valoració, amb el sistema vigent el 2011, per a un col·lectiu de 2.592 persones no incloses a conveni col·lectiu, de les quals un 32% corresponien a l'àmbit internacional.



Quant a la planificació del talent, es van continuar analitzant, al llarg de l'exercici, perfils directius interns per als plans de successió de posicions clau.

Desenvolupament humà i social: compromís amb les persones

Oferir una carrera professional atractiva i estimulante, així com garantir la igualtat d'oportunitats i promoure i respectar la diversitat, formen part del compromís assumit per Gas Natural Fenosa amb els seus empleats.

En línia amb el Programa de Nacions Unides per al Desenvolupament, Gas Natural Fenosa va impulsar durant el 2012 el seu Pla de Desenvolupament Humà i Social, per tal de consolidar-ne encara més la cultura social, laboral i empresarial basada en la flexibilitat, el respecte i el compromís mutu, propiciant la diversitat d'opinions, perspectives, cultures, edats i gèneres, en cadascun dels països on la companyia és present.

Gas Natural Fenosa compleix els requeriments legals respecte a la igualtat d'oportunitats i la integració social, afavorint la contractació de persones discapacitades fins i tot per sobre dels requisits mínims legals.



Cal destacar l'obtenció, al llarg del 2012, de la certificació d'EFR en matèria de desenvolupament humà, avalada pel Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat d'Espanya, en dos nous països: Colòmbia i Brasil.

La certificació EFR constitueix un referent per homogeneïtzar les polítiques corporatives de recursos humans, així com per consolidar les millors pràctiques del nostre sector i d'altres sectors. A tancament de l'exercici 2012, el model de gestió EFR ja arribava al 70% dels empleats a Espanya, Colòmbia i Brasil, cosa que s'afegeix a la certificació ja vigent a Espanya.

Les accions empreses pel Comitè Operatiu de Diversitat, durant 2012, van suposar un punt d'inflexió important i un compromís clar per a la correcta gestió, així com la incorporació de nous empleats amb discapacitat a la companyia, facilitant la integració laboral i la diversitat, i empenent accions específiques de sensibilització.

Cal destacar que, el 2012, Gas Natural Fenosa va conservar el segell d'Excel·lència en Diversitat d'acord amb el Model d'Excel·lència EDC, ja obtingut amb anterioritat. Aquesta metodologia, pionera a Europa, permet millorar el sistema organitzatiu i de gestió de la companyia, per afavorir la integració de la discapacitat. En aquest any, el certificat EDC ha experimentat una evolució cap al Model Bequal que, promogut per la Fundació ONCE i altres organitzacions, i sobre la base de la metodologia de la Fundació Seeliger i Conde, reforçarà i expandirà les exigències associades a aquestes acreditacions en la societat i les empreses.

A Espanya, el grup manté convenis de col·laboració amb diferents entitats jurídiques i associacions com la Fundació "la Caixa", la Fundació Adecco i la Fundació Carriegos.

Totes les societats del grup assumeixen el compromís de contribuir al desenvolupament i al progrés de les comunitats on treballen, desenvolupant sistemàticament accions dirigides al foment d'activitats de promoció i integració social, mitjançant tres vies: la intervenció voluntària dels empleats (Associació Dia Solidari, campanyes anuals de conscienciació ambiental, activitats esportives, etc.); acords de cooperació de Gas Natural Fenosa amb fundacions, associacions, instituts i centres de recerca d'Espanya i d'altres països (Creu Roja Mexicana, Fundació Pro CNIC de malalties cardiovasculars, Fundació Síndrome de Down de Madrid –a través del Projecte Domus Down–, Fundació Nenes i Nens amb Càncer de Barcelona, etc.); i fomentant directament activitats esportives, musicals, culturals, d'educació, científiques i ambientals.

Gas Natural Fenosa entén que el sentiment de pertinença dels individus i la sensibilitat cap als trets propis de cada territori són factors determinants per a l'èxit de la companyia. Per aquest motiu, promou la contractació d'empleats i directius locals, prioritzant-ne la d'aquests davant d'altres opcions.

Formació i desenvolupament

Després del nou enfocament adoptat el 2011, la Universitat Corporativa es va transformar en una palanca de desenvolupament del talent que cerca l'excel·lència en l'impuls professional. La seva missió ("contribuir a desenvolupar professionals que facin realitat la visió de Gas Natural Fenosa"), objectius i estructura, es troben permanentment alineats amb l'estratègia corporativa. Aquesta connexió entre l'estratègia de la companyia, les millors pràctiques internacionals i els programes de desenvolupament ve assegurada a través del seu Consell Assessor.



El Consell Assessor defineix i vetlla pel compliment de la missió i els objectius de la Universitat Corporativa, fomenta l'establiment de relacions institucionals i proposa nous enfocaments i tendències.

Al llarg de 2012, es van dissenyar de la mà dels negocis dotze itineraris formatius, que permeten ordenar l'aprenentatge amb una visió a llarg termini i que abasten tant coneixements de context i funcionals com en matèria d'habilitats.

L'interès de Gas Natural Fenosa per les persones s'ha vist reconegut, per sisena vegada consecutiva, amb la valoració màxima (100%), en el capítol de Desenvolupament del Capital Humà del Dow Jones Sustainability Index World (DJSI World).

D'altra banda, a l'octubre, es va complir un any del llançament de la Universitat Virtual a Espanya. En finalitzar 2012, aquesta eina estava a disposició de tots els professionals del grup a l'Argentina, Brasil, Colòmbia, França, Itàlia, Marroc, Mèxic, Moldàvia, Nicaragua, Panamà i la República Dominicana. Aquesta iniciativa va obtenir un reconeixement com a Millor Pràctica de Responsabilitat Social Empresarial pel Centre Mexicà per a la Filantropia.

El percentatge d'empleats que es van formar a la Universitat Virtual sobre el total de la plantilla va arribar al 58,6%.

El 2012, la Universitat Estesa va iniciar la seva activitat, amb la finalitat d'assegurar la consistència i qualitat de la formació a les empreses

col·laboradores, introduint millores significatives en el procés d'interacció amb els agents de la cadena de valor. Aquest innovador canal afavoreix l'ocupació i el desenvolupament de professionals en diversos països, en contribuir a la professionalització d'empreses, així com a la millora de la qualitat i seguretat en l'execució dels seus treballs. Aquesta pràctica va començar a funcionar a Mèxic i ha suposat la formació d'empleats de més de 200 empreses proveïdores. El model anirà estenent-se, durant el 2013, al Brasil, Colòmbia i Espanya.

De la coincidència de la Universitat Virtual i la Universitat Estesa en el temps, va sorgir el Projecte Universitat Virtual i Estesa (UVE), iniciativa guardonada en la Xa edició dels Premis Emprenedors i Ocupació a la Innovació en els Recursos Humans, atorgat pel diari econòmic Expansión.

Indicadors de formació de Gas Natural Fenosa (%)

	2012	2011
Hores de formació per empleat	52,7	52,24
Usuaris de formació <i>online</i> sobre el total de la plantilla (%)	58,6	32,30

Medi ambient

L'acompliment i compromís de Gas Natural Fenosa permet compatibilitzar-ne les activitats pròpies del negoci amb la protecció de l'entorn i la qualitat de vida dels ciutadans. La companyia busca contínuament nous enfocaments que permetin mantenir l'equilibri entre el valor dels recursos naturals emprats i la riquesa generada pel negoci.

Com a resultat de l'aplicació de la política de responsabilitat corporativa i de l'estratègia de la companyia, anualment s'estableixen plans i programes d'acord amb les directrius comunes establertes en el Pla de Qualitat, Medi Ambient, Seguretat i Salut. En aquests programes, es fixen objectius i metes ambientals per assegurar la millora contínua de la gestió ambiental.

Tanmateix, els canvis regulatoris introduïts el 2011, en relació amb l'ús del carbó espanyol, han provocat un increment significatiu de determinats aspectes ambientals, amb el consegüent reflex en els indicadors globals del grup.

Per tal d'adequar l'estratègia ambiental de Gas Natural Fenosa a aquests nous condicionants, el 2012 es va iniciar la revisió dels seus objectius fins al 2014, que és la data fins la qual, previsiblement, es mantindran en vigor els esmentats canvis regulatoris.



Gestió ambiental

El model de gestió ambiental de Gas Natural Fenosa pren com a referència la norma internacional UNE-EN ISO 14001 i el reglament europeu Ecomanagement and Auditing Scheme (EMAS). Tots dos marcs referencials compten amb un sòlid reconeixement a les àrees on Gas Natural Fenosa duu a terme la seva activitat.

Durant l'any 2012, es va avançar de manera molt significativa en la integració del sistema de gestió incorporat a la majoria dels negocis amb un impacte ambiental rellevant, i es va incrementar la importància de la variable ambiental en les decisions clau de la companyia.

Al tancament de l'exercici, estaven certificats, d'acord amb la norma UNE-EN ISO 14001, la totalitat de les activitats de generació i el 94% de la distribució elèctrica. Així mateix, les activitats de transport i distribució de gas es troben ambientalment

certificades a Espanya, Itàlia, Marroc, Mèxic, Moldàvia i, recentment, a Brasil i Colòmbia, així com la comercialització a Itàlia. A l'Argentina i Nicaragua, es van fer importants avenços en la implantació del Sistema de Gestió Ambiental. Addicionalment, Gas Natural Fenosa té certificada la gestió ambiental en bona part de la seva activitat comercialitzadora, en els serveis d'enginyeria i en els seus edificis més representatius.

En relació amb el reglament EMAS, Gas Natural Fenosa té adherides un total de nou instal·lacions de generació a Espanya, la més recent de les quals és la central de cicle combinat de San Roque, a la província de Cadis.

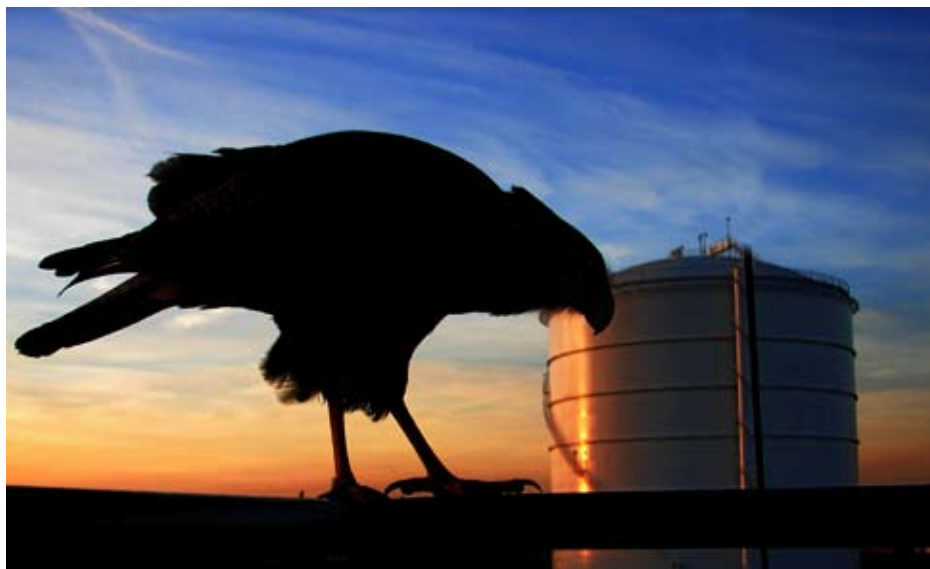
Gas Natural Fenosa ha desenvolupat eines de gestió per a facilitar el control operatiu dels aspectes ambientals, la gestió de les activitats i la integració dels diferents negocis i geografies. Aquestes eines i metodologies tenen un paper fonamental en la consistència i homogeneïtat de la gestió, en una empresa caracteritzada per una

gran varietat d'activitats i per la seva dispersió geogràfica. Els principals processos, l'execució dels quals es basa en l'aplicació d'aquestes eines de gestió, són:

- la identificació i avaluació dels requisits legals ambientals (Themis);
- l'avaluació d'aspectes ambientals (Empremta Ambiental-UMAS);
- la gestió dels riscos ambientals (SERA);
- el control operatiu de les emissions, residus i abocaments (OCEN-MA i SGR);
- l'afecció de les línies de distribució elèctrica a l'avifauna (CRA);
- l'informe d'indicadors ambientals (Enablon);
- i la planificació i seguiment d'objectius i metes ambientals (Enablon).

El 2012, van evolucionar les eines corporatives de consulta i gestió de requisits legals ambientals (Themis) i de captura d'indicadors ambientals (Enablon). Així mateix, es va avançar substancialment en el desenvolupament i manteniment dels sistemes d'informació ambiental geo-referenciada de les instal·lacions de generació i distribució elèctrica a Espanya.

Gas Natural Fenosa compta amb sistemes per minimitzar i prevenir l'impacte de les seves activitats i instal·lacions sobre el medi ambient. Aquests sistemes permeten obtenir una valoració sòlida i objectiva dels riscos ambientals, gestionar-los i prendre decisions en aquesta àrea. En el cas d'instal·lacions amb major risc ambiental, l'avaluació es realitza emprant com a referència



la norma UNE 150008:2008. A través dels plans d'autoprotecció i els seus corresponents procediments, s'identifiquen els accidents potencials i les situacions d'emergència, per tal de definir-ne les accions preventives i altres mesures per reduir l'impacte ambiental d'un possible accident. En aquest sentit, durant l'any passat, Gas Natural Fenosa va millorar l'eina SERA, sobre la qual es suporta el procés d'avaluació de riscos ambientals de l'activitat de distribució elèctrica.

La formació i conscienciació ambiental és una eina bàsica per a la prevenció dels impactes ambientals, l'actualització dels coneixements de les persones amb responsabilitat ambiental i la sensibilització del conjunt dels membres de la companyia en aquesta matèria. El 2012, es van impartir 19.934 hores de formació a 3.732 empleats, que van incloure diferents matèries, entre les quals destaquen les vinculades a la millora de la gestió ambiental de les activitats.

La companyia té assumit el compromís de sensibilitzar el conjunt de la societat en matèria ambiental. Per això, ha signat diversos convenis amb associacions i institucions ambientals i educatives. La Fundació Gas Natural Fenosa també assumeix un paper actiu en aquesta matèria, i organitza seminaris i altres activitats que promouen la conscienciació ambiental.

Les actuacions ambientals realitzades en l'exercici 2012 van suposar un total de 105 milions d'euros, 46 milions dels quals corresponen a inversions ambientals i 59 milions, a despeses de la gestió ambiental.



Paràmetres ambientals

Gas Natural Fenosa ha mantingut un alt nivell d'exigència en matèria de control ambiental a les seves instal·lacions i serveis. Tanmateix, com s'ha esmentat, l'ús de carbó autòcton en les instal·lacions de producció d'energia elèctrica, com a resultat dels canvis normatius introduïts al començament del 2011 amb la finalitat de fomentar l'ocupació local i el creixement de l'economia domèstica, ha tingut com a conseqüència un empitjorament d'alguns dels paràmetres ambientals rellevants.

En el conjunt de les activitats i instal·lacions gestionades per Gas Natural Fenosa, les emissions a l'atmosfera més rellevants van ser de 23,5 kt d'òxids de sofre, 40,9 kt d'òxids de nitrogen, i 2 kt de partícules.

La generació de residus no perillosos més significatius es va incrementar un 33% respecte l'any 2011 com a conseqüència, principalment, de l'augment de cendres, escòries i guixos a les centrals de carbó. En contrapartida, la generació dels residus perillosos més rellevants es va reduir un 25%. Aquesta disminució es deu, fonamentalment, a les mesures que en matèria de reducció es venen adoptant des de l'entrada en funcionament del Pla de Reutilització, Reducció, Reciclatge i Valorització Energètica de Residus (Pre3ver), així com a la major operació de les instal·lacions de producció d'energia elèctrica.

El consum de matèries primeres es va incrementar lleugerament, també com a conseqüència de la major producció elèctrica amb carbó, si bé aquest augment es va compensar parcialment amb la disminució de l'ús de gas natural, derivat d'una menor generació dels cicles combinats.

Pel que fa als abocaments, cal destacar el bon funcionament dels equips i sistemes de depuració, que van permetre complir amb les autoritzacions d'abocament concedides a cadascuna de les instal·lacions.

En el capítol sobre medi ambient de l'Informe de Responsabilitat Corporativa 2012, es poden consultar amb més detall aquests i altres indicadors de la gestió ambiental de Gas Natural Fenosa.

Canvi climàtic

El posicionament de Gas Natural Fenosa davant del canvi climàtic es basa en la seva mitigació a través d'una generació elèctrica amb baix contingut en carboni, el foment de les energies renovables i la promoció de l'estalvi i l'eficiència energètica en la generació, el transport, la distribució i el consum de gas i electricitat.

La companyia afronta el canvi climàtic com un nou repte, identificant oportunitats potencials de negoci, opcions i solucions de reducció de gasos d'efecte hivernacle (GEH), i minimitzant els riscos derivats de les restriccions reguladores en la matèria. En aquest sentit, cal recordar que el gas natural és l'energia fòssil amb menor contingut en carboni i menors emissions de CO₂, fet que el converteix en una de les millors solucions per a la reducció de les emissions, en un vector decisiu en el balanç energètic per als propers anys i en l'energia referent en la transició a una economia baixa en carboni.

Posicionament davant el canvi climàtic

Gas Natural Fenosa, amb la iniciativa Menys Gasos d'Efecte Hivernacle, es compromet a:

- Mantenir estratègies i polítiques en matèria energètica coherents amb la seguretat de subministrament, la competitivitat i la sostenibilitat ambiental.
- Establir objectius quantificats de reducció d'emissions de gasos d'efecte hivernacle.
- Anivellar el balanç dels vectors socials, ambientals i econòmics per contribuir a una economia baixa en carboni.
- Optimitzar i fomentar l'estalvi i l'eficiència energètica a les seves instal·lacions i en les dels seus clients, com la contribució més eficaç en la lluita contra l'escalfament global.
- Ser actius en els mercats de carboni i donar suport a la seva globalització, perquè les tendències en producció i consum d'energia siguin sostenibles.
- Guiar les actuacions de la companyia per conscienciar el conjunt de la societat en la solució global del canvi climàtic.
- Establir mesures concretes que contribueixin a assolir un compromís de reducció d'emissions globals, equitatives i sostenibles.
- Impulsar l'execució de projectes de reducció d'emissions de gasos d'efecte hivernacle a escala global, prestant especial atenció als països en vies de desenvolupament.

Gas Natural Fenosa és un dels principals operadors de cicles combinats del món i és pioner en la introducció del gas natural com a combustible per a l'automoció a Espanya.

Les emissions de GEH del conjunt de les activitats i les instal·lacions gestionades per Gas Natural Fenosa, el 2012, van ser de 24,3 Mt CO₂ eq (emissions directes), amb un factor d'emissió del *mix* de generació elèctrica de 454 g CO₂/kWh.

Entre altres, cal destacar actuacions en eficiència ecològica, com la millora del rendiment de les instal·lacions i el foment de les energies renovables i dels cicles combinats.

L'ús de millors materials i la renovació de canonades i escomeses a les distribuïdores de gas del grup han permès a la companyia disminuir les seves emissions de CH₄, per unitat de longitud de xarxa, un 1,9% respecte al 2011.

D'altra banda, la racionalització del consum energètic és una de les prioritats del grup. La companyia supervisa i sotmet tots els seus processos a controls estrictes, consolidant el seu objectiu de la recerca d'una elevada eficiència.

Així mateix, el 2012, Gas Natural Fenosa va evitar l'emissió a l'atmosfera de més de 15,8 MtCO₂, gràcies a les seves activitats de generació d'energia de baix contingut en carboni, l'ús d'energies renovables, la seva gestió energètica, la transformació d'instal·lacions industrials i residencials de carbó i fuel per altres de gas natural, la utilització de vehicles de gas, la posada en marxa de projectes de Mecanisme de Desenvolupament Net (MDN) i d'altres iniciatives de reducció.

Gas Natural Fenosa aposta per la reducció d'emissions de GEH en els països en vies de desenvolupament, a través dels mecanismes de flexibilitat. La companyia participa en diferents fons de carboni i ha registrat a Nacions Unides nou projectes d'MDN: les centrals hidràuliques de Los Algarrobos, Macho de Monte i Dolega (Panamà), La Joya (Costa Rica) i Amaime (Colòmbia); l'aprofitament energètic del biogàs a l'abocador de Doña Juana, a Bogotá (Colòmbia); el projecte Ombrel-la, també a Bogotá, i el projecte Quimvale, a Rio de Janeiro (Brasil), ambdós de substitució de fuel per gas natural; i per últim, el parc eòlic de Bii Hioxo (Mèxic), registrat l'any 2012.

En matèria de sostenibilitat ambiental, es sensibilitza els clients en l'ús eficient de l'energia. A través del Projecte Compromís Natural, l'empresa col·labora amb centres d'art per a la millora dels seus sistemes d'il·luminació, mitjançant la substitució d'aparells convencionals per altres de millor classe energètica, i organitza jornades divulgatives amb clients, en les quals es traslladen qüestions d'interès ambiental i energètic. Gas Natural Fenosa també promou entre els seus clients un consum racional i sostenible d'energia. En aquest sentit, la pàgina web del grup posa a disposició dels consumidors les seccions www.hogareficiente.com i www.empresaeficiente.com, que ofereixen consells d'estalvi i eficiència energètica a la llar i en les empreses, i que permeten realitzar un autodiagnòstic complet i gratuït.

Compromís per a la conservació de la biodiversitat

- Complir amb la legislació i les disposicions reglamentàries per a la protecció de la natura.
- Fomentar i col·laborar en la conservació de la biodiversitat en l'entorn de les seves instal·lacions, amb especial atenció als espais protegits.
- Estudiar l'impacte ambiental de les seves activitats i projectes, els seus efectes sobre els ecosistemes i la diversitat biològica, tenint en compte els grups d'interès.
- Adoptar mesures per evitar i minimitzar els possibles efectes adversos sobre la biodiversitat, restaurant zones i sòls degradats.
- Respectar els estils tradicionals de vida de les comunitats indígenes que afavoreixen la conservació i utilització sostenible de l'entorn.

D'altra banda, l'empresa segueix adherida al programa Caring for Climate: The Business Leadership Platform, plataforma integrada per dirigents empresarials que participen en el Pacte Mundial de Nacions Unides, amb l'objectiu d'avançar en la lluita contra els efectes del canvi climàtic, a través de la millora de l'eficiència i la reducció de les emissions de gasos d'efecte hivernacle.

L'Informe d'Empremta de Carboni reportarà la informació de 2012 relativa a l'acompliment en matèria de canvi climàtic del perímetre participat. Aquest document s'elabora seguint el GHG Protocol i la UNE-EN ISO 14064-1:2006. L'informe serà sotmès a verificació conforme a la norma ISAE 3000 i,

finalment, serà publicat a la web de Gas Natural Fenosa a mitjans de 2013. La informació recollida en l'informe d'Empremta de Carboni és coherent amb aquest informe i va dirigit a grups especialitzats en la matèria.

Sostenibilitat i biodiversitat

Gas Natural Fenosa manté el seu compromís amb la sostenibilitat, assumint els nous reptes ambientals amb un enfocament preventiu i integrant els criteris ambientals en els processos de negoci. Per això, s'ha definit una estratègia ambiental orientada a minimitzar els efectes adversos sobre els ecosistemes en l'entorn de les instal·lacions, i a fomentar la conservació de la biodiversitat a través del desenvolupament d'actuacions de restauració, rehabilitació i conservació d'espais naturals. Així mateix, la companyia col·labora amb diferents organitzacions conservacionistes, per tal de donar suport a les seves iniciatives en defensa de la natura.

El grup realitza de forma continuada estudis sobre ecosistemes terrestres i aquàtics als entorns de les centrals de producció elèctrica, per a la caracterització de l'entorn natural i per estudiar-ne l'impacte de les instal·lacions. Tots els estudis realitzats durant 2012 confirmen la situació de normalitat que s'observa al llarg dels darrers exercicis, i conclouen que les instal·lacions analitzades tenen un impacte admissible en l'entorn.

A més, Gas Natural Fenosa realitza estudis d'impacte ambiental dels projectes. La participació pública en els procediments d'aprovació d'aquests projectes està garantida per la legislació, nacional i regional, de cadascun dels països on la companyia és present.

Durant el 2012, es van obtenir diferents reconeixements al bon acompliment ambiental i de responsabilitat corporativa de la companyia, que va ser escollida líder mundial en el sector de la distribució de gas pel Dow Jones Sustainability Index (DJSI), amb una puntuació total de 86 punts (32 per sobre de la mitjana del sector). En la dimensió ambiental, la companyia va obtenir la millor qualificació del seu sector i supera en 38 la puntuació mitjana, destacant com a millor empresa en informació ambiental. La companyia també va ser reconeguda com la *utility* amb millor estratègia davant del canvi climàtic a nivell mundial, en la classificació Carbon Disclosure Project del Global 500 Climate Change Report 2012.

La companyia ha estat reconeguda com la *utility* amb millor estratègia contra el canvi climàtic



Innovació

El 2012, Europa va completar el desenvolupament dels programes i plans establerts en els objectius del Pla Estratègic de Tecnologia Energètica (SET Plan), amb especial interès per posar al mercat les solucions i desenvolupaments que es van implementant. En aquest sentit, destaca el paper cada vegada més rellevant que realitza l'Institut Europeu de la Innovació i la Tecnologia (EIT) i, com a part de les seves actuacions en l'àmbit de l'energia, la KIC Innoenergy, que trasllada la innovació al mercat, i de la qual Gas Natural Fenosa en forma part.

L'eficiència energètica i, en especial, l'impuls de les innovacions en els entorns urbans, ocupen un lloc preferent entre les àrees d'acció posades en marxa. De la mateixa manera, es van iniciar actuacions en l'àmbit del transport, per tal que aquest sector contribueixi de manera molt significativa als objectius de reducció d'emissions previstos.



A Espanya, s'ha donat prioritat a les línies de treball vinculades a plataformes tecnològiques i altres fòrums amb objectius de desenvolupament tecnològic energètic. Iniciatives com l'Aliança per a la Innovació Energètica (ALINNE), de la qual Gas Natural Fenosa n'és membre, estan treballant en aquest procés d'ajustament, que ha de permetre optimitzar els esforços per part del teixit científic, tecnològic i industrial, en l'àrea energètica, per contribuir a crear fluxos econòmics més favorables, no només en el mercat energètic, sinó també, i especialment, en el mercat de la tecnologia energètica.

En aquest context, Gas Natural Fenosa ha consolidat la seva estratègia i ha reforçat un model de gestió que integra totes les accions necessàries perquè la innovació es dugui a terme de manera sistemàtica i involucri a totes les àrees, des d'actuacions de suport fins a l'execució de projectes d'innovació.

A més, reconeix la importància de desenvolupar una adequada cultura de la innovació en la seva organització. En aquest sentit, durant el 2012, es va celebrar la primera edició dels Premis La Nostra Energia, orientats a promoure i reconèixer el potencial d'innovació i millora dels empleats. Les idees premiades en innovació van estar relacionades amb la distribució d'electricitat, l'optimització de les ofertes d'energia en els diferents mercats i l'explotació d'instal·lacions hidràuliques.

Dins de les actuacions de suport, la vigilància i la transferència tecnològiques garanteixen l'accés a un coneixement i aprofitament òptims dels avenços en l'entorn tecnològic. En vigilància tecnològica, és important la consolidació i creació de nous grups de control de seguiment sistemàtic de les tecnologies més rellevants per a la companyia. En relació amb les activitats de transferència tecnològica, destaquen, entre d'altres, els acords amb l'Institute of Electrical and Electronics Engineers (IEEE) i l'Electric Power Research Institute (EPRI).

Amb aquesta última entitat, s'ha participat en diversos programes d'investigació, entre els quals cal esmentar els relacionats amb l'eficiència energètica per a l'usuari final; el desenvolupament i avaluació de les tecnologies i metodologies per a la implementació de les infraestructures associades a les xarxes intel·ligents; l'operació i manteniment de turbines de combustió i cicles combinats; i el relatiu a la fiabilitat de les calderes de recuperació de calor i el control d'emissions de NO_x .

A més d'aquestes línies de recerca, Gas Natural Fenosa també participa, des de 2009, amb l'EPRI, en un projecte industrial de captura i emmagatzematge de CO_2 amb tecnologies postcombustió, l'objectiu del qual és validar dues tecnologies diferents. Aquesta col·laboració ha permès accedir, d'una banda, als resultats de validació del projecte industrial de la planta de captura d'amoniac refredat (*chilled ammonia*) de 20 MWt i de tecnologia Alstom, a Montaineer, que va acabar la seva demostració el 2012. I, de l'altra banda, ha permès la participació a la planta industrial de captura d'amines avançades de Mitsubishi. Aquesta planta ha començat a operar aquest any capturant el CO_2 en un flux de gas de sortida provinent d'una central de carbó equivalent a 20 MW, i comprimint i transportant el CO_2 fins l'emmagatzematge en una formació salina al subsòl.



La missió de la vigilància i transferència tecnològica es completa amb una participació activa en les plataformes tecnològiques de l'àmbit energètic de major afinitat amb les activitats del grup. Destaquen, en el camp del tractament de CO_2 , la participació i la presidència de la Plataforma Tecnològica Espanyola del CO_2 (PTECO2), l'Associació Espanyola del CO_2 i la Plataforma Europea Zero Emissions Power Plant (ZEP). Aquestes iniciatives promouen el desenvolupament de la capacitat tecnològica en els processos de millora d'eficiència, captura, transport, emmagatzematge i valorització del CO_2 com a tecnologies claus per a la lluita enfront del canvi climàtic.

En el camp de les xarxes elèctriques, la companyia també ocupa la presidència de la Plataforma Espanyola de Xarxes Elèctriques (Futured), la missió de la qual és propiciar l'evolució tecnològica de les xarxes elèctriques de transport i distribució espanyoles que impulsin el lideratge tecnològic, el desenvolupament sostenible i la competitivitat.

A nivell europeu, Gas Natural Fenosa està integrada en la Plataforma Europea Smart Grid; en la iniciativa industrial de xarxes EEGI (dins del SET-PLAN), enfocada a la innovació i desenvolupament a nivell de sistema; i en la Task Force (SGT), que la Comissió Europea ha creat per avançar en la implantació de xarxes intel·ligents. I a Espanya, cal destacar també la presidència a la Plataforma Tecnològica Espanyola d'Eficiència Energètica (PTE-EE), per a la innovació en tecnologia en eficiència energètica.

Projectes més significatius

En l'àmbit del gas natural vehicular, es van desenvolupar actuacions per dotar de major sostenibilitat la mobilitat i el transport. Durant el 2012, es va iniciar el Projecte Europeu Gas as an Alternative for Road Transport (GARnet), per demostrar els avantatges de l'ús de gas natural liquat (GNL) com a combustible net per als vehicles pesants de llarg recorregut en carretera. Aquest projecte, que ha tingut el finançament de la Comissió Europea (Programa TEN-T), té com a objectiu analitzar, des del punt de vista tecnològic i econòmic, el desenvolupament d'un pla per desplegar l'ús d'aquest combustible a Europa. Per realitzar l'estudi i validar els resultats de GARnet s'implantaràn a Espanya set estacions de servei de GNL, quatre fixes i tres mòbils, en alguns dels principals corredors europeus de tràfic de mercaderies. A més, s'ha participat en el desenvolupament del Projecte LNG Bluecorridors a Europa, que es va llançar a principis de 2013.

En la mateixa línia, destaca el prototip d'autobús de gas natural comprimit (GNC) convertit en híbrid elèctric, fruit d'un projecte desenvolupat per Transports Metropolitans de Barcelona (TMB) i Gas Natural Fenosa. Aquesta iniciativa està orientada a la recerca de vehicles de transport públic urbà més nets i eficients. Així mateix, es va iniciar el desenvolupament d'un sistema que permet convertir un motor dièsel en dual (dièsel-gas), que permet reduir notablement el consum en vehicles lleugers.

En l'àmbit de la mobilitat elèctrica, destaca el Projecte Xarxa Intel·ligent de Recàrrega de Vehicles (RIRVE), que compta amb ajudes públiques del Centre per al Desenvolupament Tecnològic Industrial (CDTI), per a la creació d'una xarxa intel·ligent de recàrrega de vehicles elèctrics. El 2012, va finalitzar el projecte pilot amb vehicles de flota pròpia al centre que la companyia té a La Corunya, i que ha comportat la instal·lació d'una estació de càrrega per a vehicles i una altra per a motocicletes, així com el desenvolupament d'una plataforma de *software* per facilitar el monitoratge i permetre oferir serveis d'electromobilitat.

Un altre projecte important de mobilitat elèctrica que la companyia va continuar desenvolupant va ser el Movele Madrid. Aquesta iniciativa, promoguda a través de l'Institut per a la Diversificació i Estalvi de l'Energia (IDAE), té com a principals objectius la introducció d'una xarxa de 280 punts de recàrrega a la ciutat de Madrid i l'estudi de la seva utilització. Durant 2012, es van acabar d'instal·lar els punts de recàrrega previstos i es va treballar en la posada a punt d'una plataforma de gestió remota.

També cal assenyalar la finalització del Projecte Domocell, centrat a crear un sistema de recàrrega de vehicles elèctrics, de fàcil instal·lació en garatges comunitaris, que permeti discriminar el consum realitzat per cada vehicle. Els objectius d'aquest projecte –desenvolupament de la infraestructura, estudis d'avaluació de l'impacte en la xarxa del vehicle elèctric i proves reals de mobilitat i interoperabilitat– han estat assolits.

En l'àrea d'infraestructures de mesura intel·ligent, l'evolució de les *smart metering* està constituint un factor prioritari per avançar en el desplegament d'un model energètic més sostenible i eficient. Aquest tipus d'infraestructures estan basades en la implantació de comptadors digitals amb capacitat per al tractament, recepció i transmissió de dades. Constitueixen el primer pas per al desenvolupament d'una xarxa intel·ligent que faciliti la utilització dels recursos de manera eficaç, tant des de l'àmbit del consumidor, com des del proveïdor del servei.

En aquest àmbit, destaca també el Projecte Itac@, l'objectiu global del qual és canalitzar i potenciar les actuacions de canvi en el model de negoci de distribució elèctrica, per la introducció de noves tecnologies en la xarxa i el seu entorn. El 2012, es van substituir 533.000 comptadors elèctrics per nous comptadors intel·ligents que, juntament amb l'automatització associada de 2.880 centres de transformació, està permetent progressivament la facturació remota de 100.000 clients residencials. Aquesta actuació ha constituït una fita important pel sector residencial, i en facilita l'obtenció d'una millor informació i control de la xarxa de distribució de mitjana i baixa tensió.

També són rellevants els projectes KSI Zigamit i ME3Gas. KSI Zigamit és un programa bilateral de cooperació i transferència tecnològica entre Corea i Espanya, per desenvolupar una infraestructura de telemesura de protocol obert i estàndard, i avançar en el desenvolupament de noves funcionalitats d'utilitat per als clients, tant en el sector privat com en el de les administracions públiques. Actualment, el projecte té implementades dues proves pilot dels serveis de valor afegit a Catalunya i Madrid, amb usuaris reals, que permetran valorar el grau d'interès d'aquests serveis i optimitzar les funcionalitats segons els requeriments dels clients residencials. Per la seva banda, el Projecte ME3Gas, pertanyent al Programa Artemis, té com a objectiu el desenvolupament d'un *smart meter* de gas en col·laboració amb Gas Natural Distribuzione, que compleixi amb els requeriments tècnics establerts a Itàlia per al desplegament d'aquests nous comptadors. Durant el 2012, va finalitzar la fase de desenvolupament i validació en laboratori dels comptadors G4 d'Elster i Itron, i es van iniciar les primeres activitats corresponents al projecte pilot amb 500 clients.



En l'àmbit de les xarxes intel·ligents, durant l'any 2012, es va continuar el desenvolupament en tres àrees d'actuació: projectes tecnològics pilot, de demostració i desplegament, i implantació de tecnologies més novadores. Dins dels tecnològics destaca el Projecte Energios, el principal objectiu del qual és la investigació dels elements bàsics que permetin fer possible una xarxa intel·ligent capaç de gestionar, en temps real, tots els fluxos multidireccionals originats en el nou model de xarxa elèctrica. Això suposarà la incorporació massiva de fonts renovables d'energia a diferents nivells de la xarxa; una major participació dels clients finals en la seva gestió de l'energia; majors nivells d'eficiència; i la incorporació del vehicle elèctric.

Altres actuacions destacades han estat el Projecte Inspecció Intel·ligent de Línies (I2L), el Projecte Sistema Expert de Probabilitat i Severitat d'incidents en xarxa (SEPS) i el Projecte OVI-RED (operador virtual de microxarxes). Aquestes iniciatives van

permetre posar en marxa projectes de noves tecnologies, orientats a millorar la qualitat de servei, mitjançant l'automatització de l'operació i manteniment de les infraestructures elèctriques, que en permeten un ús més eficient i sostenible.



De forma addicional, es va continuar treballant en iniciatives de demostració de tecnologies, pel seu grau de maduresa o per la necessitat de validar-ne l'aplicabilitat econòmica. Entre elles destaquen els projectes Scala i Price. En relació amb el primer, el 2012, va finalitzar el desplegament de comptadors intel·ligents previst a Alcalá de Henares i Aranjuez (Comunitat Autònoma de Madrid), on es van implantar els equips situats en els centres de transformació, encarregats de la captació de la informació de mesura i de monitorització del propi centre. Com a complement a aquestes actuacions, el Projecte Scala també suposa un camp de prova i validació de tot l'equipament susceptible de desplegar-se en un entorn massiu. Per la seva banda, el Projecte Price posa l'èmfasi en el desenvolupament i demostració de solucions interoperables i comuns a empreses distribuïdores en àmbits geogràfics compartits, amb desenvolupament i demostració en quatre àrees: monitoratge i automatització de la xarxa de distribució; gestió energètica dels

centres de transformació; integració de renovables; i gestió de la demanda, inclòs el vehicle elèctric.

Quant a les actuacions destinades a mesurar objectivament les millores que suposen les solucions *smart grid*, es troben el Projecte Integrating Renewables in the European Electricity Grid (iGreenGrid), i el Projecte Distributed Intelligence for Cost-Effective and Reliable Distribution Network (Discern). Aquestes iniciatives se centren en la integració de renovables i en l'automatització de xarxa, respectivament, i miren de comparar mesures en diferents demostracions a Europa i de transferir les millors pràctiques entre aquests demostradors.

En el camp de la recerca de gasos renovables, Gas Natural Fenosa va treballar, durant el 2012, en l'anàlisi dels millors processos per valoritzar el biogàs, convertint-lo en biometà, un equivalent al gas natural d'origen renovable que pot ser injectat en les seves xarxes de distribució. Així mateix, la companyia, que va ser la primera empresa energètica a produir hidrogen a partir d'energia eòlica, està treballant en un projecte que li permeti injectar aquest vector energètic en les seves xarxes i barrejar-lo amb gas natural. Amb aquests dos projectes, que s'acabaran de materialitzar en els propers anys, la companyia se situarà a l'avantguarda d'aquestes tecnologies, que determinaran el món de la distribució de gas en un futur pròxim.

A l'àrea d'eficiència energètica per a l'usuari final, les activitats d'R+D+i han estat relacionades amb tres aspectes principals. D'una banda, el desenvolupament d'eines i solucions d'alta eficiència energètica en tecnologies d'il·luminació, gestió de generació renovable de petita potència i domòtica, totes elles orientades a aconseguir estalvis energètics.

En relació amb el desenvolupament de solucions en l'entorn residencial, s'ha impulsat el projecte europeu 3e-Houses, que va obtenir ajudes de la convocatòria CIP i va ser liderat per Gas Natural Fenosa, i l'objectiu del qual consisteix a integrar les noves tecnologies en els habitatges per obtenir un sistema innovador d'estalvi energètic. Durant el 2012, es van obtenir els primers resultats als 60 habitatges del municipi barceloní de Sant Cugat del Vallès que van participar en el projecte, i en els quals es va aconseguir reduir el seu consum energètic durant un any. Així mateix, es va realitzar una prova pilot amb

30 habitatges a Leipzig (Alemanya), i es van instal·lar 140 dispositius més en habitatges a Bristol (Regne Unit) i Langefeld (Alemanya), que es comprovaran durant l'any 2013.

En l'àmbit de les energies renovables i els vectors energètics, durant el 2012 es va seguir treballant en múltiples desenvolupaments, per tal d'abaratir-ne els costos i d'ampliar-ne, en la mesura del possible, l'aplicació a través d'una cartera més extensa de tecnologies. Un dels projectes més destacables és l'Innoenergy Tesconsol, que busca millorar els sistemes d'emmagatzematge tèrmic existents (per calor sensible) i desenvolupar noves opcions viables de sistemes d'emmagatzematge tèrmic. Un altre dels projectes rellevants és l'Innoenergy Neptune, que té per objecte la mesura del recurs eòlic mitjançant Light Detection And Ranging Technique (LIDAR) en boies, i l'anàlisi de viabilitat i simulació de parcs eòlics *offshore*. I cal esmentar també el Projecte Innoenergy AFOSP, la finalitat del qual és el desenvolupament d'una plataforma flotant de cost reduït per a l'eòlica *offshore*.

En la recerca de tecnologies avançades de centrals i grans instal·lacions, destaca la continuació del Projecte CapWa per al desenvolupament de nous sistemes de captació de l'aigua generada en la combustió de centrals tèrmiques. Durant el 2012, es van iniciar les actuacions per a la instal·lació de la planta pilot a la central de cicle combinat d'Aceca, a Toledo.

D'altra banda, destaca també la participació en un projecte de cultius energètics a través de l'Institut de Recerca i Tecnologia Agroalimentàries (IRTA), amb l'objecte de conèixer millor el potencial d'aplicació d'aquesta línia tecnològica a Catalunya. En total, hi han 1.140 arbres en avaluació i una superfície cultivada de més de 2 hectàrees.

En col·laboració amb l'Institut de Recerca en Energia de Catalunya (IREC), s'ha continuat el projecte de desenvolupament de combustibles energètics a partir de microalgues. El seu objectiu és avaluar la viabilitat de la producció de microalgues per a l'obtenció, a baix cost, d'un gas ric en metà que es pugui injectar a la xarxa de distribució de gas natural, o utilitzar-lo directament com a combustible. Pel que fa al tractament de CO₂, s'han mantingut els esforços en l'experimentació amb la planta pilot de captura de CO₂, mitjançant cicles de carbonatació-calcinació per capturar el CO₂ produït en la combustió de biomassa en lliu fluid. La planta pilot, de 300 kWt al carbonatador, està situada a la central tèrmica de La Robla (Lleó). Durant el 2012, es va aconseguir combustió de biomassa amb captura *in situ* i calcinació simultànies, assolint eficiències de captura superiors al 70%. A més, Gas Natural Fenosa va iniciar la seva participació en un nou projecte europeu per dur a terme una investigació detallada del transport de CO₂ a través de gasoductes.

La companyia està treballant en el desenvolupament de gasos renovables que puguin ser injectats en la xarxa de gas natural



Qualitat

La satisfacció dels clients de Gas Natural Fenosa és una de les prioritats de la companyia. A través de la millora permanent de la qualitat, l'objectiu és oferir als clients un servei excel·lent i incrementar-ne la satisfacció. El model de mesura s'estableix sobre dos eixos complementaris: una visió general de tots els clients de la companyia, que constitueix l'índex de satisfacció global i, d'altra banda, una visió de procés, en la qual s'analitza l'experiència de clients que han fet ús d'un servei determinat i tenen un record recent, la qual cosa ofereix un major detall i permet aprofundir en els diferents moments del servei i en la satisfacció en relació amb cadascun d'aquests aspectes.

L'any 2012, Gas Natural Fenosa va implementar millores en el model de mesura per obtenir més informació i orientar els processos de millora cap a la satisfacció dels seus clients. Entre les millores efectuades, destaca la incorporació de l'indicador Net Promoter Score (NPS), que aprofundeix en els atributs de compromís i recomanació de la companyia, ja que permet la comparació entre diferents processos, competidors i, fins i tot, entre empreses de diferents sectors. Aquest indicador està molt estès a tot el món.



D'altra banda, durant aquest any es va continuar amb la unificació del model de mesura per a tots els productes i països, incorporant serveis addicionals com el Servei elèctric i països com Moldàvia i Nicaragua. A més, en l'àmbit de l'Amèrica Llatina, es va establir una comparació amb empreses del sector, per tal de construir una referència per al *benchmark*. A nivell metodològic, es va enregistrar en gravació el cent per cent de les entrevistes realitzades i se'n va realitzar un control estadístic per assegurar la qualitat de la informació.

Un any més, Gas Natural Fenosa va continuar som a líder en satisfacció al segment minorista a Espanya. L'any 2012, l'índex de satisfacció global va ser de 7,10 en l'àmbit residencial i de 6,42 a pimes, presentant un gap positiu enfront de la mitjana de la competència, que es va situar en 6,54 i 5,98, respectivament. En el segment majorista es va sistematitzar la mesura de la satisfacció dels clients i l'índex de satisfacció global es va situar en 6,76, mentre que la mitjana de la competència va ser de 6,52.

Per tal de millorar els resultats dels índexs de satisfacció, Gas Natural Fenosa va engegar diverses iniciatives en l'àmbit d'atenció a grans clients, entre les quals destaquen el llançament de la Middle Office Competence Center, per a l'atenció personalitzada de clients especials i clients de multisubministraments, o la campanya de divulgació de nous canals d'atenció al client i de fidelització.

En el segment minorista van ser rellevants diverses iniciatives:

- Accés unificat a l'àrea privada de la pàgina web per a clients de gas o d'electricitat, així com la identificació mitjançant el DNI electrònic.
- Assessor energètic *online* per a llars i negocis, amb recomanacions per millorar l'eficiència energètica dels seus consums.
- Nou format de la factura d'electricitat, on s'ha augmentat l'espai destinat a informar-ne sobre el contingut, així com de les novetats que la companyia ofereix als seus clients.
- Botiga *online* d'electrodomèstics d'alta eficiència pels clients de Gas Natural Fenosa, en col·laboració amb la marca LG.
- Oferta amb major estalvi pels clients que prescindixin de la factura en paper, com aportació a la sostenibilitat del planeta.

A més, Gas Natural Fenosa va obtenir novament el Premi Servei al Client 2012 en un certamen organitzat per l'agència Sotto Tempo Advertising, en la categoria de Proveïdors d'Energia.

Per països, a Itàlia, s'observa una millora significativa dels índexs de satisfacció dels clients i s'ha retallat la diferència amb la competència. Moldàvia va realitzar una campanya de client misteriós per tal de contrastar la qualitat del servei dels seus centres d'atenció presencial. També es van implantar sistemes d'autotrucada, Interactive Voice Response (IVR), d'enviament d'SMS, i un sistema de resposta *online* a través de la pàgina web, que potencia la comunicació amb els clients.

Per la seva banda, a l'Amèrica Llatina, destaca el llançament del Projecte Passió pel Servei, una iniciativa a mig termini amb l'objectiu de reduir les reclamacions dels clients i augmentar la seva satisfacció, que es va desenvolupar mitjançant taules de treball en tots els països.

Al Brasil, Gas Natural Fenosa va ser novament guanyadora del XII Premi Associação Brasileira de Telesserviços (ABT), on va aconseguir tres trofeus d'or i dos de plata.

A Itàlia, destaquen les iniciatives realitzades per millorar el procés de *switching* de contractació i la preparació d'ofertes a clients del mercat lliure, així com la millora de gestió de reclamacions escrites i el seguiment de fuites a la xarxa.

A Colòmbia, es van impulsar iniciatives de millora per reduir la variació en l'assignació de les operacions de suspensió del servei i disminuir els temps, i per incrementar l'efectivitat de les operacions dels serveis tècnics a Gas Oriente. A Electricaribe, es va aconseguir disminuir les anomalies reiterades en la facturació als clients, els temps de resposta de les sol·licituds i les reclamacions, els avisos reiterats per danys a la xarxa i els temps per a la gestió dels descàrrecs. A més, es va aplicar la metodologia 5S, per a la millora integral de les instal·lacions, subestacions, magatzems i tallers.

A Mèxic, es van desenvolupar projectes enfocats a millorar el pagament a empreses col·laboradores, i a optimitzar el procés de compres i la posada en servei. Així mateix, es van crear sis taules de treball encaminades a millorar els processos amb major incidència en les reclamacions de clients, i es va posar en marxa un projecte pilot en els centres d'atenció, emprant terminals portàtils per recollir la satisfacció i inquietuds dels clients.

A Panamà, es va realitzar un projecte de millora contínua amb la metodologia 5S al magatzem de materials de contractistes, que ha permès millorar les condicions dels materials i la gestió i operativitat d'aquest magatzem.



Instal·la ara el gas natural i et regalem 100 €

Si l'aigua glaçada interromp les teves dutxes i, de sobte, et sents com en una nevera, instal·la ja el gas natural.

Amb el gas natural, gaudiràs sempre de dutxes d'aigua calenta sense interrupcions. Tindràs l'energia de subministrament continu més barata, que pagaràs després de consumir-la i que no ocupa espai a la teva llar perquè no cal emmagatzemar-la. I si vols el màxim benestar a la teva llar, també pots instal·lar la calefacció que et proporcionarà confort i escalfor homogènia a tota la casa.

Busca'ns i comença a estalviar amb el gas natural.

gasNatural

Millora contínua

Gas Natural Fenosa va continuar promovent la millora d'eficiència dels processos, amb un especial enfocament en oferir el millor servei possible al client final. La metodologia que s'utilitza és Lean Six Sigma, mundialment reconeguda, que compta amb eines avançades d'anàlisi i permet sistematitzar el procés de millora. Durant el 2012, es van realitzar 1.874 hores de formació en els diferents països i negocis.

En relació amb la comunicació, l'espai de millora contínua a la intranet del grup difon bones pràctiques i iniciatives d'èxit, a més de promoure el coneixement d'eines útils per a la realització dels projectes. L'any 2012, es va lliurar la primera edició dels Premis La Nostra Energia, en les categories de Millora Contínua i d'Innovació, que tenen com a objectiu principal impulsar i reconèixer la participació de les persones i la seva aportació d'idees amb una aplicació directa a les activitats i els negocis de la companyia.

En aquesta primera edició es van rebre més d'un centenar d'idees, i van concórrer al premi catorze finalistes, d'entre els quals es va seleccionar el projecte guanyador: Millora del Procés de Manteniment de Centres de Mesura al Mercat de Gas a Colòmbia. L'accèssit va recaure en el Projecte Plataforma Elevadora Normalitzada per a Treballs a l'Interior de Calderes, i el Premi a la Millor Idea Senzilla va ser pel Projecte Redisseny de la Protecció de Polímer NR Aplicat a Canalitzacions de Gas.

Durant el 2012, es van iniciar 55 nous projectes de millora contínua en tota la companyia. A Espanya, en l'àmbit de la distribució de gas, destaca la realització de projectes encaminats a incrementar l'eficiència en la gestió de les obres de connexió i posada en servei, tots ells basats en les noves tecnologies: telesupervisió, mobilitat i gestió *online*. A més, s'ha desenvolupat una aplicació informàtica gratuïta, per a usuaris amb deficiències auditives i de parla, que permet la connexió directa amb el Centre d'Atenció d'Urgències de gas des d'un mòbil, tauleta o ordinador. En altres àrees corporatives, com Compres, Servei Mèdic o Mitjans Interns, també es van realitzar projectes que han permès millores i estalvis. En l'activitat majorista de Gas Natural Fenosa, es va llançar el Programa QBest, per tal d'impulsar i promoure la cultura de millora contínua i eficiència dels processos.

Normalització de processos i certificacions

També l'any 2012, es va desenvolupar el projecte d'implantació d'un sistema integrat de gestió de la qualitat, medi ambient i seguretat i salut, en tots els processos, negocis i països on Gas Natural Fenosa opera. El mes de juliol, es van celebrar a Espanya les I Jornades de Qualitat, Medi Ambient, Seguretat i Salut, en les quals, a través d'exposicions i tallers, es van compartir experiències i coneixements sobre el Sistema Integrat de Gestió.

Per donar suport al projecte d'implantació, s'ha consolidat el navegador de normativa com a eina d'accés a la documentació interna (procediments, normes, etc.) i externa (normes UNE, ISO, etc.), i a Themis (en substitució de l'eina Nor-ma), com a eina que permet consultar els requisits legals d'obligat compliment en els àmbits de qualitat, seguretat industrial, medi ambient, prevenció de riscos o protecció civil, així com a Enablon, que permet la gestió d'objectius del sistema integrat i dels indicadors ambientals.

Pel que fa a renovació de certificacions, durant el 2012 tots els sistemes de qualitat i medi ambient certificats en anys anteriors, d'acord amb les normes UNE-ISO 9001 i UNE-ISO 14001, van renovar la seva validesa després de les auditories corresponents. A més, es van incorporar les certificacions en OHSAS 18001 per als processos de generació, distribució i comercialització a Espanya.

També es van incorporar al sistema integrat de gestió les filials Gas Natural del Oriente, Gas Natural Cundiboyacense i Energía Empresarial, totes elles a Colòmbia. Així mateix, Red Unión Fenosa, a Moldàvia, Ceg, Ceg Rio i Gas Natural SPS, al Brasil, i Metragaz, al Marroc, van incorporar en els seus sistemes de gestió els requisits de la norma OHSAS 18001, aconseguint tenir el seu sistema integrat. L'Argentina, Brasil i Panamà van mantenir l'acreditació dels seus laboratoris respectius segons la norma UNE-EN ISO 17025 i Nicaragua va començar el procés per a la seva certificació.

Finalment, cal destacar que, la companyia va renovar, a Espanya, la marca Madrid Excelente, en superar els requisits d'excel·lència en la gestió exigits per a obtenir-la. Gas Natural Fenosa pertany a l'Associació Espanyola per a la Qualitat (AEC), on participa activament, tant en el seu Comitè d'Indústries Energètiques, com en el de Sis Sigma i en el de Qualitat de Servei. També pertany a la Comissió de Certificació del Centre de Registre i Certificació de Persones (Cerper), amb qui va organitzar per cinquè any consecutiu el Fòrum Cerper. Representants de la companyia també formen part de la Junta Directiva d'Aenor, del Comitè de Govern del Club Excel·lència en la Gestió i del Comitè Executiu de la Fundació Iberoamericana de Qualitat (Fundibeq).

La companyia és líder en satisfacció dels clients en el sector energètic



Compromís amb la societat

Generació de riquesa i benestar

Gas Natural Fenosa maximitza els recursos que la societat i l'entorn posen a la seva disposició, proporcionant un servei bàsic: el subministrament fiable i segur d'energia. En el desenvolupament de la seva activitat també destina recursos a projectes d'inversió social, amb l'objectiu de preservar l'entorn ambiental i contribuir al progrés de les comunitats on la companyia és present.

Aquests projectes, alineats amb l'objectiu empresarial de la companyia, s'articulen a través d'iniciatives pròpies i de programes en col·laboració amb altres institucions i organitzacions socials reconegudes. Tots ells es dirigeixen, principalment, a satisfer necessitats socials no cobertes.

Per desenvolupar aquesta activitat social, Gas Natural Fenosa disposa d'una sèrie de procediments que li permeten prioritzar les seves activitats en aquesta matèria i detectar les àrees que han de ser ateses amb major urgència.

La companyia compta amb quatre línies d'actuació prioritàries relacionades amb les seves activitats clau per reforçar-ne el compromís amb la societat:



- Accés a l'energia: adreçada a proveir i facilitar l'accés a aquest servei bàsic a les poblacions amb baixos recursos, en àrees on la companyia realitza la seva activitat.
- Relació amb les comunitats: l'objectiu és garantir un diàleg fluid i conèixer l'impacte social que l'activitat de la companyia produeix.
- Acció social: es desenvolupa especialment a l'Amèrica Llatina per la presència destacada de la companyia a la regió. S'han definit tres programes model d'acció social que busquen, d'una banda, ser coherents amb l'activitat de negoci de la companyia i, de l'altra, atendre als diferents grups d'interès amb els quals la companyia es relaciona.
- Patrocini, mecenatge i donacions: mitjançant aquestes accions, la companyia dóna suport a projectes i iniciatives que generen valor per a la societat i, alhora, reforcen el compromís social de l'empresa. Els valors sobre els quals s'assenten aquests programes són el suport a la cultura, a les causes socials i al medi ambient. L'adopció d'aquests valors es canalitza a través de les diferents iniciatives de patrocini i de l'activitat, tant de la Fundació Gas Natural Fenosa, com del Museu d'Art Contemporani (MAC) de Gas Natural Fenosa.

Accés a l'energia

Gas Natural Fenosa desenvolupa la seva activitat en zones on el subministrament d'energia no arriba a tota la població. Per a la companyia constitueix una prioritat poder atendre les persones que viuen en aquestes àrees, per això treballa activament en el desenvolupament de les seves xarxes de distribució, de manera que pugui oferir el servei en condicions de seguretat.

La companyia té una àmplia experiència en aquest sentit. A Colòmbia, la comercialitzadora Energía Social, l'activitat de la qual va començar el 2004, s'ocupa de la gestió comercial d'aquells barris sense infraestructures elèctriques normalitzades, desenvolupa una important tasca educativa pel que fa a l'ús eficient i segur de l'energia, i genera ocupació en aquestes comunitats a través dels recaptadors. El programa, realitzat en col·laboració amb el govern, ha beneficiat més de 60.000 famílies des del seu inici.

A Nicaragua, es va elaborar, juntament amb el govern, un inventari per identificar zones que pateixen manca de serveis bàsics com l'electricitat. Aquestes zones són denominades assentaments. Durant el 2012, es van emprendre iniciatives per consolidar les actuacions en els cinc assentaments normalitzats el 2011. Entre el 2012 i el 2016, està previst normalitzar més de 600 a tot el país a través del Pla Nacional d'Electrificació Sostenible i Energies Renovables.

A l'Argentina, es continua amb l'extensió de la xarxa de gas a barris de baixos recursos, iniciada el 2002 al barri de Cuartel V, i que, fins ara, ha permès que més de 20.000 persones puguin accedir al subministrament de gas natural.

Relació amb les comunitats

Gas Natural Fenosa desenvolupa la seva activitat en un entorn internacional. La prosperitat de la companyia passa per desenvolupar el seu negoci en àrees on els nivells socioeconòmics són susceptibles de millorar.

En aquestes zones, la correcta relació amb les comunitats locals és imprescindible perquè la companyia pugui desenvolupar adequadament el seu negoci. Un diàleg fluid amb aquestes comunitats facilita el desenvolupament de l'activitat empresarial, alhora que potencia els impactes positius i en minimitza els negatius.

En aquest sentit, i en el marc de la seva política de drets humans, Gas Natural Fenosa ha reiterat el seu ferm compromís amb el respecte a les comunitats locals i les seves formes de vida, comproment-se a avaluar les conseqüències que les seves activitats puguin tenir sobre les comunitats afectades, amb l'objectiu de millorar-ne les condicions de vida.

Per tal de complir amb aquest compromís, durant el 2012, Gas Natural Fenosa va desenvolupar una metodologia d'avaluació de l'impacte social segons els criteris del Measuring Impact del World Business Council for Sustainable Development (WBCSD). L'objectiu és ajudar a definir iniciatives i programes per gestionar de manera efectiva els impactes socials associats a l'activitat del grup.

Aquesta metodologia ha estat provada i adaptada a la realitat de la companyia a través d'un projecte desenvolupat, durant el 2012, a la central hidroelèctrica de Bujagali (Uganda), on la seva filial Gas Natural Fenosa Operations & Maintenance és adjudicatària de l'operació.

La relació de Gas Natural Fenosa amb les comunitats locals no és nova, no obstant això, ha estat l'any 2012, quan la companyia va apostar per disposar d'una metodologia específica que li permeti sistematitzar i homogeneïtzar-ne la política de relació.

En línia amb aquestes actuacions, destaquen els programes amb la comunitat desenvolupats en els barris de baixos recursos que envolten la central de generació tèrmica de fuel que la companyia opera a Nairobi (Kènia), des de l'any 1997, així com les posades en marxa en les comunitats properes a la central hidroelèctrica de Torito, a Costa Rica. Després de la identificació de les principals oportunitats socials que poden beneficiar les comunitats circumdants, es van elaborar plans basats en les palanques de desenvolupament que contribueixin a atendre les necessitats identificades. El foment de l'ocupació i l'educació són assumptes comuns en els diferents programes abordats.

Acció social

La important presència de Gas Natural Fenosa a l'Amèrica Llatina fa que els programes d'acció social que es desenvolupen en aquesta zona siguin un dels punts bàsics del compromís de la companyia amb la societat.

Per al grup és imprescindible que les seves activitats d'acció social se centrin en els àmbits geogràfics on està present i que es desenvolupin alineades amb l'activitat de la companyia. Per garantir aquest objectiu, es va crear el Centre Operatiu Integrat de l'Amèrica Llatina (COIL) de Gestió de Projectes d'Acció Social que, sota el lema "Energia per créixer," desenvolupa tres tipus de projectes:

- Valor pels proveïdors: projectes de formació tècnica i empresarial per a proveïdors, autònoms i microempresaris vinculats al sector del gas i l'electricitat. El seu objectiu és que puguin integrar-se en la cadena de valor de la companyia. Compta amb dues versions, una de formació tècnica i una altra de formació empresarial. Durant el 2012, més de 1.700 empreses van rebre formació en el marc d'aquest programa.
- Ús responsable: són projectes que busquen promoure un ús segur i eficient de l'energia entre els clients i la societat en general. Compta amb una versió dirigida a nens i una altra per a adults. A través de Família Natural, més de 280.000 nens i més de 230.000 adults van rebre, durant el 2012, consells sobre l'ús segur i responsable de l'energia.

- Formació per liderar: projectes que promouen els estudis i la inserció laboral dels fills i les famílies del personal empleat en països de l'Amèrica Llatina. Aquest programa està destinat a fills de col·laboradors que es troben acabant els seus estudis universitaris o terciaris i que vulguin accedir a una beca de capaciació a la Universitat Corporativa.

A través dels seus projectes d'acció social, Gas Natural Fenosa promou el desenvolupament de les comunitats locals, generant valor entre el teixit empresarial i potenciant el desenvolupament socioeconòmic local.

Patrocini, mecenatge i donacions

El patrocini i les donacions constitueixen suports econòmics puntuals a projectes concrets. La seva finalitat és el desenvolupament de la societat a través del foment de la cultura, l'art, la ciència o altres disciplines. Com a contraprestació, Gas Natural Fenosa té l'oportunitat de potenciar la seva imatge i generar preferència entre les seves audiències. Les línies prioritàries a les que la companyia destina recursos són l'acció social, la cultura i l'energia i el mediambient, a través de diferents actuacions.

Suport a l'educació

En el marc del seu compromís amb la societat, les activitats educatives per a joves són una de les principals línies d'activitat de Gas Natural Fenosa, en particular pel que fa al bon ús de l'energia i al desenvolupament sostenible.

Durant el 2012, van destacar les conferències "L'energia, el medi ambient i tu," a les quals van assistir un total de 98.306 alumnes espanyols.

Així mateix, la companyia va desenvolupar nombroses activitats de col·laboració, participació o patrocini de diferents entitats educatives a Espanya, Itàlia i alguns països de l'Amèrica Llatina.

Acció social orientada a col·lectius desfavorits

Gas Natural Fenosa impulsa i dóna suport a projectes orientats a pal·liar problemes derivats de l'exclusió social, i a integrar els col·lectius socials més vulnerables. Per això, col·labora econòmicament amb fundacions i associacions, l'objecte social de les quals és ajudar a mitigar aquests problemes en alguns dels països on desenvolupa la seva activitat.

Impuls de la salut i la recerca

La companyia també participa en programes destinats a donar suport a la salut i la investigació.

En aquest àmbit, destaquen les investigacions orientades a millorar la qualitat de vida de malalts i dels seus familiars, com l'estudi de malalties cardiovasculars (la primera causa de mortalitat al món); la campanya informativa per a la detecció primerenca del càncer de mama, a Moldàvia; i la campanya per oferir atenció mèdica i rehabilitació gratuïta a nens que han patit cremades, a Nicaragua.

Promoció de la cultura musical, teatral i cinematogràfica

La companyia manté el seu compromís de col·laboració amb el món del cinema, la música i l'activitat teatral, a través del suport a festivals, cicles musicals i concerts.

Amb la seva ajuda al món del cinema, Gas Natural Fenosa col·labora amb una de les indústries més afectades per la crisi, especialment en el cas dels festivals, que han patit, en els últims anys, grans retallades de les ajudes públiques que rebien.



Foment de la riquesa cultural

Una part important de la inversió de la companyia en l'àmbit de la cultura es desenvolupa a través del Museu d'Art Contemporani (MAC) de Gas Natural Fenosa, un espai expositiu amb seu a La Corunya que compta amb una trajectòria de més de 17 anys. El museu duu a terme exposicions, propostes escèniques, de divulgació i d'oci, a més de realitzar altres activitats que fomenten la integració social de persones afectades per algun tipus de discapacitat.

Addicionalment, la companyia dóna suport a altres institucions, com el Museu Nacional d'Art de Catalunya (MNAC), el Museu d'Art Contemporani de Barcelona (MACBA), el Museu de la Ciència de Valladolid o la Fundació Patio Herreriano.

Per ampliar la informació relacionada amb patrocinis i donacions, pot accedir a la pàgina web corporativa de Gas Natural Fenosa, www.gasnaturalfenosa.com.



Voluntariat corporatiu i participació dels empleats

Gas Natural Fenosa també fomenta la participació dels seus treballadors en accions socials promogudes per la companyia. Destaca la iniciativa Dia Solidari, creada el 1997 i gestionada pels propis empleats. Consisteix en la donació voluntària, per part dels participants, d'un dia de sou a l'any per a l'execució de projectes destinats a promoure l'educació i la formació de la infància i la joventut, en els països on Gas Natural Fenosa desenvolupa la seva activitat.

L'empresa, per la seva banda, dona a Dia Solidari un import igual al recaptat entre els empleats, i n'assumeix les despeses de gestió perquè el cent per cent de la recaptació es destini al projecte seleccionat. Prop de 2.000 empleats de tot el món participen en la iniciativa.

Des de la seva creació, Dia Solidari ha finançat, a través del seu programa de beques, l'educació de més de 3.000 nens i joves en el nivell de primària, secundària i estudis tècnics i universitaris a l'Argentina, Bolívia, Brasil, Colòmbia, Filipines, Guatemala, Kènia, Mèxic, Moldàvia, Moçambic, Nicaragua, Panamà i la República Dominicana. L'any 2012, la recaptació va ascendir a més de 430.000 euros, que es destinaran a l'execució de projectes al Marroc a partir del 2013.

Fundació Gas Natural Fenosa

La Fundació Gas Natural Fenosa té com a objectiu impulsar valors culturals essencials en les vessants tecnològica, antropològica i sociològica. Per això, desenvolupa accions d'àmbit nacional i internacional, en diferents països de l'Amèrica Llatina i el Magrib, per tal d'adaptar la seva activitat a la realitat local.

També desenvolupa accions formatives per a professionals del sector del gas, a través del Centre de Formació de l'Energia, i promou activitats de tipus cultural orientades a la preservació i difusió del patrimoni històric i cultural del sector del gas, amb el Centre d'Història del Gas i del Museu del Gas.

La Fundació Gas Natural Fenosa desenvolupa la seva actuació en quatre grans línies d'activitat: l'energia i el medi ambient, l'activitat internacional, la formació i el patrimoni històric. La seva estratègia es concreta en els següents punts:

- Millorar el coneixement i la sensibilització sobre el medi ambient entre la població en general i, en particular, en l'estament professional, a través d'activitats de divulgació i de sensibilització sobre temes d'energia i medi ambient.

- Protecció i difusió del patrimoni històric de Gas Natural Fenosa i dels sectors del gas i l'electricitat, mitjançant la conservació i difusió de l'arxiu històric del grup i de les diferents companyies que l'han anat constituint, així com del desenvolupament dels treballs d'investigació i publicacions realitzades pel Centre d'Història del Gas.
- Formar professionals del sector del gas i l'electricitat, bàsicament en procediments i processos i en la millora de la relació amb els clients.
- Desenvolupar de forma contínua programes en l'àmbit internacional, centrats en la pròpia dinàmica de cada zona geogràfica.

L'any 2012, la fundació va inaugurar el Museu del Gas, que té com a objectiu la preservació, la conservació i la difusió del patrimoni històric dels sectors del gas i l'electricitat, així com l'exploració del futur de les energies i la seva interacció amb el medi ambient. Des de la seva obertura, més de 20.000 persones han participat en l'oferta cultural i tecnològica que ofereix.

La fundació desenvolupa la seva actuació en quatre grans línies: l'energia i el medi ambient, l'activitat internacional, la formació i el patrimoni històric



Gestió econòmico-financera

Durant l'exercici 2012, es va continuar amb el projecte de millora contínua dels processos econòmics que es presten de manera centralitzada des del Centre de Serveis Compartits Econòmico-Financer Europeu. Emmarcat dins del Pla de Millora d'Eficiència del grup, el mes gener, es va llançar el Projecte de Transformació del Model Econòmico-Financer. En la seva primera fase, es van identificar una sèrie de millores de procés, organitzatives i de sistemes, que van permetre la consecució de majors eficiències. El calendari d'implantació d'aquestes eficiències s'estén des del 2012 fins al 2014.

La sol·licitud electrònica de pagament, la gestió electrònica dels avals i la signatura electrònica de liquidacions són algunes de les millores de processos i sistemes posades en marxa en l'últim trimestre del 2012. A més, es va implementar la gestió de viatges a les societats italianes i es va desenvolupar el procés de digitalització de factures per a la Fundació Gas Natural Fenosa i Gas Natural Europe.

Entre les millores organitzatives implantades el 2012, destaca la constitució del Centre Integrat de Reporting i la creació d'un Centre de Serveis Compartits Econòmico-Financer únic a l'Amèrica Llatina. Aquest centre concentrarà la prestació de serveis als països de l'àrea, amb l'objectiu de simplificar i homogeneïtzar els processos, així com de millorar la seva eficiència.

D'altra banda, es va realitzar l'actualització del sistema informàtic econòmico-financer, fins a la versió 6 de SAP R3, la migració del qual es va completar el gener de 2013.

Així mateix, durant l'exercici, es van integrar diverses societats en el sistema informàtic econòmico-financer i en el Centre de Serveis Compartits Econòmico-Financer Europeu. Entre aquestes societats, destaquen les italianes Cetraro Distribuzione S.R.L., Albidona Distribuzione S.R.L., i Favelato Reti S.R.L., després de les adquisicions realitzades.

Això ha permès millorar la gestió econòmico-financera i optimitzar-ne els costos. Per a l'elaboració de la planificació i del pressupost, es disposa d'una nova aplicació desenvolupada en Business Planning and Consolidation (BPC), que ha substituït a l'anterior en Strategic Enterprise Management-Business Planning and Simulation (SEM-BPS). Mitjançant la introducció del pressupost de forma descentralitzada per les unitats, es facilita l'obtenció del pressupost del grup consolidat i per negocis.

Al llarg de l'exercici, van continuar les operacions de reestructuració societària amb l'objectiu de simplificar i adequar l'estructura del grup als negocis. Així, s'han eliminat 25 societats, bàsicament concentrant la seva activitat en d'altres existents amb la mateixa activitat.

Destaquen les operacions de fusió en els subgrups de distribució elèctrica i energies renovables, que s'han dissenyat de manera que es puguin acollir al règim

fiscal establert en el capítol VIII del títol VII del Reial Decret Legislatiu 4/2004, de 5 de març.

A l'àrea de Control Intern, durant el 2012, es van realitzar els treballs necessaris perquè, a principi del 2013, la solució informàtica SAP GRC Process Control pogués ser implantada com a eina de gestió del Sistema de Control Intern de la Informació Financera (SCIIF). Es va optimitzar el model SCIIF actual, per simplificar i identificar els riscos i els controls claus associats als processos crítics ja existents. Aquesta solució informàtica permetrà disposar d'un sistema de gestió per a tots els usuaris responsables de les activitats de control identificades, i serà, tanmateix, el repositori global del model SCIIF del grup. La implantació s'iniciarà a Espanya, i en els propers exercicis, s'estendrà als diferents països on Gas Natural Fenosa opera.

Durant els últims mesos del 2012, es va dur a terme el procés d'avaluació dels controls del SCIIF a través de la certificació interna. Com a resultat, es va obtenir la certificació de 2.912 activitats de control, associades a 147 processos crítics identificats. En aquest desenvolupament van estar involucrades un total de 153 unitats corporatives o de negoci, 79 d'elles a Espanya i 74 en l'àmbit internacional.



Durant el 2012, es va realitzar un seguiment continuat del model de control intern, en totes les filials on es va implantar el model el 2011: l'Argentina, Brasil, Colòmbia, Itàlia, Mèxic, Panamà i la República Dominicana. Com a resultat d'aquest seguiment i de les accions iniciades, es van resoldre un 60% dels plans de millora identificats durant la implantació. A més, es van certificar els processos de control intern, tant a nivell local com els associats al SCIIF.

També el 2012, es va actualitzar el Pla Comptable de Gas Natural Fenosa, incorporant els canvis en la normativa NIIF-UE aplicable i les necessitats d'adaptació comptable a tots els negocis, i assegurant-ne la implantació com a pla de comptes únic a nivell de grup i la seva correspondència amb els plans de comptes locals.

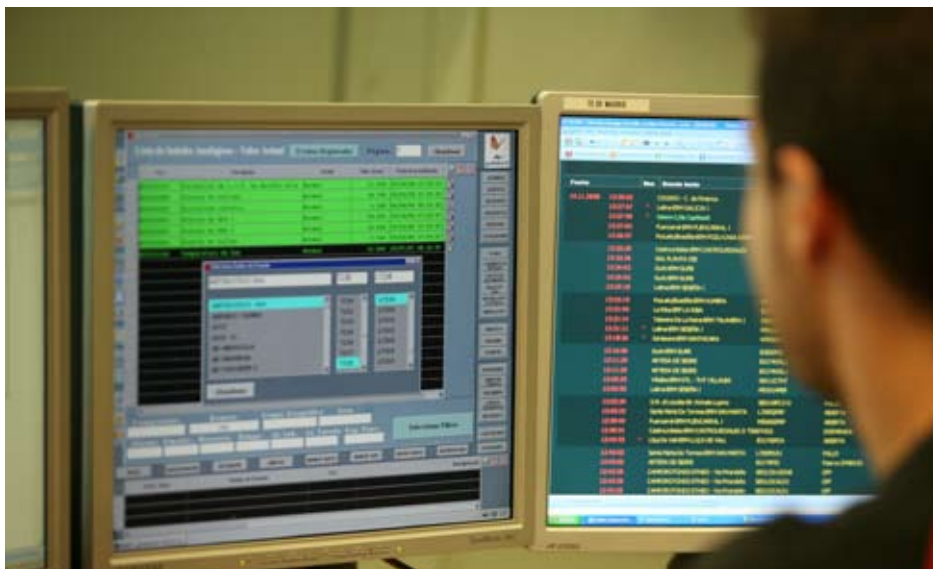
A l'àrea de Fiscalitat, el Consell d'Administració, en la seva sessió de 17 de setembre de 2010, va acordar l'adhesió de Gas Natural Fenosa al Codi de Bones Pràctiques Tributàries. D'acord amb el que preveu aquest codi, la companyia ha complert de manera efectiva amb el seu contingut. El Consell d'Administració va ser informat de les polítiques fiscals seguides pel grup durant l'exercici 2012.

En l'àmbit del Fòrum de Grans Contribuents, creat per l'Agència Tributària, s'ha continuat la col·laboració amb la pròpia agència i amb el Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques, a través de la Comissió de Reducció de la Càrrega Fiscal Indirecta. Concretament, es va treballar en l'adaptació a l'actual marc regulador sectorial del gas i l'electricitat, dels Impuestos Especiales sobre Hidrocarburos i sobre l'Electricitat.

Durant el 2012, Gas Natural Fenosa va continuar amb la política de diversificació de les fonts de finançament del grup i la desintermediació bancària, mitjançant l'emissió de deute en mercats de capitals i l'apel·lació a la banca institucional i multilateral.

A Espanya, la companyia va renovar el seu programa Euro Medium Terms Notes (EMTN) de bons fins a 12.000 milions d'euros. Sota aquest programa es van efectuar tres emissions de bons a sis, vuit i cinc anys per un import agregat de 2.050 milions d'euros. El març del 2012, es va signar la part pendent d'un préstec a llarg termini amb el Banc Europeu d'Inversions (BEI) de 500 milions d'euros, per un import de 150 milions d'euros. Addicionalment, es va realitzar una gestió activa per estendre la durada de les línies de crèdit bilaterals, amb venciment a un any, renovant-ne la major part a terminis de tres i cinc anys. En aquest sentit, destaca el refinançament d'un club *deal* de 950 milions d'euros, amb venciment el 2013, per un nou club *deal* en dos trams de 1.000 milions d'euros i 250 milions de US dòlars, a cinc anys.

Quant al finançament a les societats del grup fora d'Espanya, Gas Natural Fenosa va ampliar la seva presència en els mercats de capitals internacionals mitjançant dues operacions: l'emissió de bons, a llarg termini, a través de Gas Natural ESP, S.A., filial del grup a Colòmbia, per un import de 300.000 milions de pesos colombians, a terminis de cinc i set anys; i una nova emissió de valors comercials negociables per 20,7 milions de US dòlars, a Panamà, acció que consolida la seva posició al país. Aquestes emissions, efectuades el 2012, s'afegeixen a les realitzades per Gas Natural México, S.A. de C.V. el 2011. El bon to dels mercats financers a l'Amèrica



Llatina va permetre continuar amb el procés de refinançament de deute a llarg termini en condicions molt competitives, com és el cas del projecte hidroelèctric La Joya, a Costa Rica.

Adicionalment, i en un entorn de mercats de deute amb tensions, es va prioritzar la gestió de la liquiditat, amb el propòsit de reforçar la posició financera, tant des de la visió del disponible, com de l'optimització dels recursos destinats a la cobertura del circulat, amb actuacions concretes en el fons de maniobra, a nivell local i internacional.

En relació amb la gestió de la tresoreria, durant el 2012, es va optimitzar la gestió de fons centralitzada (per a les zones euro i dòlar) i, amb això, la liquiditat del grup, amb un enfocament particular en la maximització dels ingressos financers. També es va reforçar, en tots els negocis i països, la política corporativa sobre la gestió del risc de canvi, amb l'objectiu de minimitzar-ne les diferències en els negocis de la companyia.

Així mateix, Gas Natural Fenosa va avançar en la maduració de la seva cultura d'organització i en la seva gestió de risc, a través d'un desenvolupament organitzatiu que ha consolidat la relació entre la funció corporativa de riscos i els negocis. En aquest sentit, s'han creat, a la Direcció de Riscos, dues unitats responsables de la gestió d'aquesta funció en els negocis amb major exposició a les principals categories de risc: majoristes i minoristes d'energia. Les noves unitats depenen funcionalment de les direccions generals corresponents, i jeràrquicament de la Direcció de Riscos. El seu objectiu és compatibilitzar el control amb la flexibilitat requerida per a una gestió eficient dels negocis, en termes d'equilibri entre risc i rendibilitat.

Durant l'any 2012, es va avançar significativament en l'obtenció de beneficis relacionats amb la gestió del risc de mercat, en horitzons temporals de llarg termini, amb els quals la companyia pretén donar resposta a l'exigent entorn econòmic i financer actual.

S'ha progressat en comprendre com el risc de mercat impacta en el valor de la companyia, i se n'ha modelitzat la variabilitat a partir dels seus *drivers*: capacitat i estabilitat de generació de recursos de l'actiu; variabilitat del valor de l'estructura financera exigible; i volatilitat dels factors de descompte aplicables. Això permet objectivar la contribució dels factors de risc i masses de balanç en la variació del valor de l'acció i concretar les mesures necessàries per gestionar el valor del grup en el llarg termini.

Aquesta metodologia s'ha utilitzat per determinar la variabilitat del valor actual dels nous projectes d'inversió. Amb això, es pot calcular la prima teòrica compensatòria, en termes de rendibilitat, que caldria exigir a una determinada inversió, i contrastar la seva suficiència amb el cost de capital exigít.

En l'àmbit de risc de crèdit, destaquen els avenços realitzats en rendibilitat ajustada al risc per determinar el benefici en la col·locació d'excedents a entitats financeres. La velocitat del deteriorament de la solvència del mapa del sector financer espanyol, condicionat per la crisi del deute sobirà, ha fet especialment pertinent aprofundir en la mesura, a curt termini, de la rendibilitat ajustada al nivell de risc suportat. Això permet potenciar l'eficiència en la gestió; homogeneïtzar la rendibilitat financera, en termes de risc; estructurar i ordenar les diferents alternatives existents; i seleccionar les carteres més eficients.

Destaca també l'impuls normatiu a través de l'elaboració d'un procediment per a la gestió de l'exposició operacional. Aquesta norma defineix el límit d'exposició de Gas Natural Fenosa a aquest risc, expressat en termes de cost total del risc. També estableix els criteris i pautes que s'han de contemplar per a la identificació, mesura, control, gestió i *reporting* de l'exposició al risc operacional, derivada de l'explotació d'actius i contractes, i susceptible de ser mitigada a través de la contractació de cobertures en el mercat assegurador. El procediment especifica quines són les pautes d'actuació davant la materialització d'un sinistre, des de la seva identificació, fins al recobriment en els casos en què estigui subjecte a cobertura per part del mercat assegurador. En la fixació del límit de risc operacional asegurable, s'ha considerat que el cost total de risc no superi un determinat nivell, en relació amb el patrimoni net de Gas Natural Fenosa, ni en comprometi la qualitat creditícia. L'any 2012, aquest límit va ser ratificat pel Comitè de Riscos.

L'avanç en l'*awareness* i gestió de l'exposició operacional s'ha traduït en una significativa millora de la percepció del mercat reassegurador en relació amb l'excel·lència operativa a Gas Natural Fenosa, reflectit en una menor incidència de la sinistralitat i una millora qualitativa del panell de reasseguradors que participen en els diversos programes.

L'any 2012, Gas Natural SDG, S.A., igual que en l'exercici anterior, va proporcionar als seus accionistes una alternativa de retribució implementada en el pagament del dividend complementari que, sense limitar-ne de cap manera la possibilitat de percebre la totalitat de la retribució anual en efectiu, els va permetre rebre accions de la societat amb la fiscalitat pròpia de les accions alliberades.

El 13 de juny de 2012, va finalitzar el període de negociació dels drets d'assignació gratuïta, amb el resultat que els titulars del 18,2% de les accions de la societat van optar per rebre noves accions i el 81,8% restant van acceptar el compromís irrevocable de compra de drets assumit per la societat. El nombre definitiu d'accions ordinàries, d'un euro de valor nominal unitari, emeses en l'augment de capital alliberat, va ascendir a 9.017.202. L'ampliació de capital va ser inscrita en el Registre Mercantil, amb data 22 de juny del 2012, i les accions representatives de la mateixa estan admeses a negociació en borsa des del 29 de juny del 2012.

Durant el 2012, Gas Natural Fenosa va continuar la seva activitat amb analistes i inversors facilitant la posada en valor de la companyia i l'actualització dels seus models de valoració.

El mes de novembre, coincidint amb la publicació de resultats del tercer trimestre, es va realitzar un *road show* liderat pel conseller delegat juntament amb el director general Econòmico-Financer, amb reunions a Madrid, Barcelona, Londres i Frankfurt, així com a les principals places financeres dels Estats Units.

La companyia ha desenvolupat diversos canals orientats a facilitar una informació homogènia als inversors institucionals i minoristes, sota els principis d'igualtat de tracte i difusió simultània. D'aquesta manera es dona resposta al compromís assumit per Gas Natural Fenosa en la seva Política de Responsabilitat Corporativa de dedicar especial atenció als accionistes minoritaris.

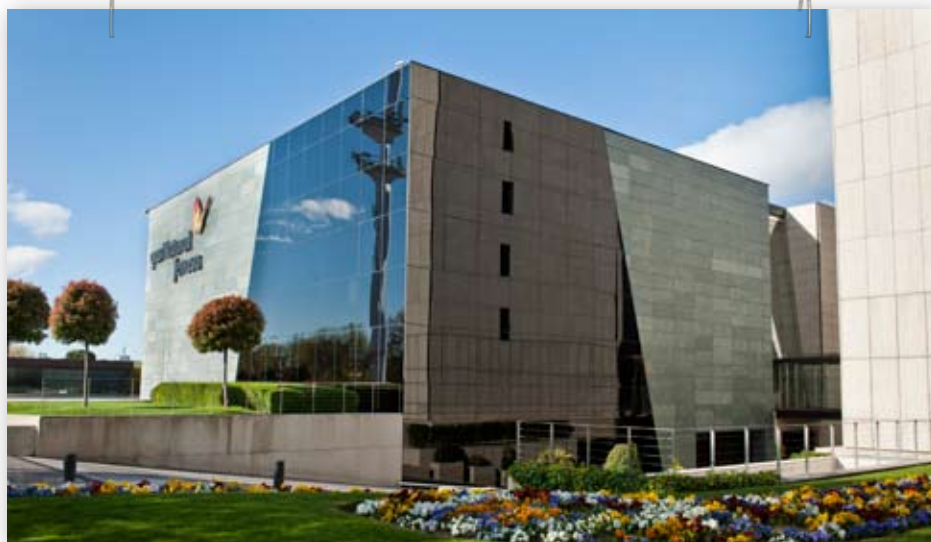
En aquest sentit, l'any 2012, el grup va impulsar les relacions amb accionistes individuals habilitant un espai propi a la seva pàgina web i un telèfon 900 d'atenció a l'accionista. Així mateix, va iniciar la celebració de reunions informatives per a aquest col·lectiu a Madrid i Barcelona.

Finalment, Gas Natural Fenosa va continuar amb el programa de comunicació amb analistes i inversors, enfortint, amb la major transparència, la informació econòmico-financera per tal de permetre el seguiment del projecte empresarial del grup. Durant el 2012, representants de l'equip directiu i de la Unitat de Relacions amb Inversors van mantenir reunions amb inversors institucionals, de renda fixa i variable, en les principals places financeres d'Europa, de l'Amèrica del Nord, d'Àsia i d'Austràlia. En total, van tenir lloc 479 reunions.

Auditoria interna

Gas Natural Fenosa desenvolupa l'activitat d'auditoria interna com una funció de valoració independent i objectiva. L'àrea d'Auditoria Interna reporta, a la seva vegada, a la Comissió d'Auditoria i Control, al president i al conseller delegat de Gas Natural SDG.

La seva missió consisteix en garantir la supervisió i avaluació contínua de l'eficàcia del Sistema de Control Intern, inclòs el Sistema de Control Intern sobre la Informació Financera (SCIIF) i el Model de Prevenció de Riscos Penals, en tots els àmbits de Gas Natural Fenosa, aportant un enfocament metòdic i rigorós per al seguiment i millora dels processos i per a l'avaluació dels riscos i controls operacionals associats als mateixos. Tot això està orientat al compliment dels objectius estratègics del grup, així com a l'assistència a la Comissió d'Auditoria i Control i al primer nivell de direcció de la companyia, per donar-los suport en les seves funcions en matèria de gestió, control i govern corporatiu.



D'acord amb allò que estableix l'Informe COSO (Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission), el Sistema de Control Intern de Gas Natural Fenosa es va establir com un procés que duu a terme el Consell d'Administració, el primer nivell de direcció i la resta de personal de l'organització, a fi de proporcionar un grau raonable de confiança en la consecució d'objectius en els àmbits o categories següents:

- Eficàcia i eficiència de les operacions.
- Fiabilitat de la informació financera.
- Acompliment de les lleis i normes aplicables.

El Pla Estratègic d'Auditoria de Processos (amb un horitzó temporal de cinc anys) i els plans d'auditoria interna anuals s'elaboren considerant, principalment, el Pla Estratègic del grup, les àrees de risc incloses en el Mapa de Riscos Corporatiu del grup, la matriu d'abast del SCIIF, la valoració dels riscos operacionals de cadascun dels processos (Mapes de Riscos Operacionals), els resultats de les auditories d'anys anteriors i les propostes de la Comissió d'Auditoria i Control, i del primer nivell de direcció.

L'àrea d'Auditoria Interna ha establert una metodologia de valoració dels riscos operacionals aliniada amb les millors pràctiques de govern corporatiu, basada en el marc conceptual de l'Informe COSO, i prenent com a punt de partida la tipologia dels riscos definits en el Mapa de Riscos Corporatiu de Gas Natural Fenosa.

D'acord amb aquesta metodologia, els riscos operacionals associats als processos són prioritzats valorant-ne la incidència, la importància relativa i el grau de control. En funció dels resultats obtinguts en l'avaluació esmentada, es dissenya un pla d'acció orientat a implantar les mesures correctives que permetin mitigar els riscos residuals identificats amb un impacte potencial superior al risc tolerable o acceptat establert. En l'Informe Anual de Govern Corporatiu s'indica la metodologia d'identificació i control dels riscos del grup.

En concret, i en referència al SCIIF, l'àrea d'Auditoria Interna es responsabilitza de supervisar:

- El correcte disseny del SCIIF, d'acord amb els principis bàsics del model aprovat per la Comissió d'Auditoria i Control.
- L'eficàcia i l'adequació de les polítiques i procediments de control implantats (de forma completa en un període de cinc anys).
- La revisió i l'avaluació de les conclusions sobre el compliment i efectivitat del SCIIF resultant de les certificacions internes de les unitats de negoci i corporatives responsables dels controls (de manera completa en un període de cinc anys).
- L'adequada delimitació del perímetre de consolidació.
- La correcta aplicació dels principis comptables (de forma completa en un període de cinc anys).

Pel que fa al Model de Prevenció de Riscos Penals, l'àrea d'Auditoria Interna es responsabilitza de la seva supervisió anual, per assegurar de manera raonable l'eficàcia i l'eficiència del model a l'hora de prevenir, identificar o mitigar l'ocurrència dels delictes penals tipificats en la legislació.

Els projectes es desenvolupen, en part, a través de la intranet corporativa d'Auditoria Interna. Aquesta eina informàtica té per objecte millorar l'eficàcia i l'eficiència del desenvolupament de la funció d'auditoria interna en tots els àmbits geogràfics i de negoci de Gas Natural Fenosa. Així mateix, cal assenyalar que la funció es desenvolupa d'acord amb les Normes Internacionals per a la Pràctica d'Auditoria Interna i que part dels auditors interns són o estan en procés d'obtenció del Certified Internal Auditor (CIA), l'única certificació reconeguda mundialment que avala l'excel·lència en la prestació de serveis d'auditoria interna.

El desenvolupament de la funció d'auditoria interna en el grup està orientada a la millora continua en la prestació d'aquests serveis, mitjançant l'aplicació de polítiques basades en la gestió i mesura de la seva qualitat, i en potenciar la creació d'un equip humà qualificat fomentant la rotació interna, la formació, l'avaluació contínua i el desenvolupament professional dins del grup.

Així mateix, com a conseqüència de la integració de Gas Natural i Unión Fenosa, l'àrea d'Auditoria Interna ha anat actualitzant en els últims exercicis la seva estructura organitzativa, per tal de millorar la contribució de la funció d'auditoria interna al compliment dels objectius estratègics del nou grup; per adquirir un major coneixement dels negocis i processos per especialització de l'equip auditor; i per millorar l'eficiència i l'eficàcia del propi procés d'auditoria interna.

El Pla d'Auditoria Interna de Gas Natural Fenosa per a l'any 2012 va ser aprovat per la Comissió d'Auditoria i Control en la reunió celebrada el 26 de gener del 2012.

En compliment del pla esmentat, durant el període comprès entre l'1 de gener del 2012 i el 25 de gener del 2013 (data de formulació dels Comptes Anuals de l'exercici 2012), els responsables d'Auditoria Interna van participar en sis reunions de la Comissió d'Auditoria i Control, així com en reunions individuals amb el seu president, per presentar el grau d'execució del Pla d'Auditoria Interna, així com les principals conclusions, avaluacions de controls i riscos, i recomanacions incloses en els informes d'auditoria interna.

Així mateix, en aquestes reunions es va informar del grau d'implementació, per part de les unitats, de les mesures correctores que apareixen en els informes d'auditoria i, especialment, les proposades per la mateixa comissió.



Les funcions de la Comissió d'Auditoria i Control i les seves principals activitats, durant l'exercici 2012, s'inclouen en l'Informe Anual d'Activitats de la Comissió d'Auditoria i Control, que forma part de la documentació que ha de presentar el Consell d'Administració de Gas Natural SDG, S.A. a la Junta General d'Accionistes. També està disponible a la pàgina web de Gas Natural Fenosa, www.gasnaturalfenosa.com.

Les funcions i activitats realitzades per la Comissió d'Auditoria i Control de Gas Natural SDG, S. A. i l'àrea d'Auditoria Interna donen compliment a les exigències legals introduïdes per la Llei 12/2010 per la qual es modifica la Llei 19/1988, de 2 de juliol, d'Auditoria de Comptes; la Llei 24/1988, de 28 de juliol, del Mercat de Valors; i el text refós de la Llei de Societats Anònimes aprovat pel Reial Decret Legislatiu 1564/1989, de 22 de desembre, així com al Reial Decret Legislatiu 1/2010, de 2 de juliol, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de Societats de Capital.

Així mateix, les funcions i activitats de la Comissió i de l'àrea d'Auditoria Interna compleixen amb les recomanacions de bon govern corporatiu recollides en la legislació actual i en el Codi Unificat de Bon Govern Corporatiu de les Societats Cotitzades, de 19 de maig de 2006, aprovat el 22 de maig del 2006 i publicat per la Comissió Nacional del Mercat de Valors (Codi Conthe).

Durant l'exercici 2012, es va implementar un projecte liderat per l'àrea Econòmico-Financera i l'àrea d'Auditoria Interna, que té per objecte millorar el model del Sistema de Control Intern de la Informació Financera (SCIIF) de Gas Natural Fenosa i la seva supervisió per part de la Comissió d'Auditoria i Control. Amb aquesta actuació, es van incorporar les recomanacions sobre el SCIIF, publicades el juny del 2010 per la Comissió Nacional del Mercat de Valors, que es trobaven pendents d'implantació o en desenvolupament en el grup (en l'Informe Anual de Govern Corporatiu 2012 de Gas Natural SDG, S.A., s'explica amb més detall el Sistema

de Control Intern de la Informació Financera i el model de supervisió implantats a Gas Natural Fenosa).

Així mateix, durant els exercicis de 2011 i 2012, es va dissenyar i implantar un Model de Prevenció de Riscos Penals que incorpora l'estructura de control intern ja existent a Gas Natural Fenosa, per tal de prevenir de manera eficaç l'ocurrència dels delictes que preveu la Llei orgànica 5/2010 sobre la Reforma del Codi Penal, que va entrar en vigor el 23 de desembre de 2010. Aquesta modificació introdueix a Espanya la responsabilitat penal de les persones jurídiques, i estableix atenuants en el cas d'existir models de control intern eficaços. Aquest model ha estat dissenyat i implantat per la Direcció General de Serveis Jurídics i és supervisat anualment per la Comissió d'Auditoria i Control, a través de l'àrea d'Auditoria Interna.

Els principals processos revisats per l'àrea d'Auditoria Interna durant el 2012 van ser:

- Processos de negoci:
 - Distribució de gas: manteniment d'infraestructures gasistes, atenció d'urgències i posada en servei industrial.
 - Distribució d'electricitat: provisió de servei de consum.

- Comercialització majorista i minorista: gestió d'impagats, gestió i seguiment de clients industrials, construcció i posada en funcionament d'instal·lacions energètiques, i captació i contractació d'energia i productes.

- Generació: operació i manteniment d'actius de generació.

- Gestió de l'energia: vendes d'electricitat, i estimació i compra d'electricitat.

- Exploració i producció de gas.

- Proveïments: compres de gas.

- Processos de suport:

- Servei al client: facturació minorista i majorista, i gestió d'impagats de clients residencials i comercials.

- Gestió dels recursos financers i físics: gestió de compres i contractació de serveis.

- Gestió dels sistemes d'informació: gestió de l'explotació, assegurement legal i normatiu, i atenció al client.

- Seguiment dels compromisos de millora de l'auditoria de processos.

- Gestió de processos i serveis de recursos humans.

- Gestió del marc regulador.

- Revisió del sistema normatiu del grup.

- Revisió de l'Informe de Responsabilitat Corporativa 2011.

- Revisió de la valoració i consecució dels projectes d'eficiència 2012.

- Model del Sistema de Control Intern de la Informació Financera (SCIIF).

- Model de Prevenció Penal.

Així mateix, atesa la posició organitzativa d'independència i l'àmbit d'actuació transversal de la funció d'auditoria interna, des d'aquesta unitat es va liderar o participar en altres projectes de col·laboració, investigació o assessoria. En aquest sentit, l'àrea d'Auditoria Interna presideix la Comissió del Codi Ètic, encarregada de fomentar la difusió, coneixement i compliment del Codi Ètic de Gas Natural Fenosa a tots els seus àmbits, i de gestionar les comunicacions rebudes a través dels diferents canals de comunicació creats per tal que tots els empleats, proveïdors i empreses col·laboradores del grup puguin realitzar consultes o notificar incompliments del citat codi, de bona fe i sense por a cap represàlia. Els incompliments notificats relacionats amb frau, auditoria o errors en els processos comptables o control intern, són tramitats directament a la Comissió d'Auditoria i Control.

Auditoria Interna
presideix la Comissió
del Codi Ètic,
encarregada de
fomentar la difusió,
coneixement i
compliment del
mateix



informe
anual
2012

anàlisi econòmica

Anàlisi econòmica consolidada. 52

Informació borsària. 60



Anàlisi econòmica consolidada

Canvis en el perímetre de consolidació

Les principals variacions en el perímetre de consolidació, l'any 2012, respecte a l'any anterior van ser les següents:

- El mes de maig del 2011, es van alienar les participacions en les societats a través de les quals es desenvolupava l'activitat de distribució elèctrica a Guatemala.
- El mes de maig del 2011, es va materialitzar l'execució de l'acord de separació empresarial i repartiment d'actius d'Eufel a través de l'intercanvi de participacions en diferents societats propietàries de parcs eòlics. Amb aquesta operació, Gas Natural Fenosa Renovables va rebre aproximadament la meitat dels actius nets d'Eufel, que representen més de 500 MW de capacitat instal·lada en actius operatius.
- El 30 de juny del 2011, es va alienar la societat Bis Distribución de Gas, amb 304.000 punts de subministrament de gas a la Comunitat de Madrid.
- El mes de setembre del 2011, es va materialitzar l'adquisició, al grup ACS, del 66,66% d'Energías Ambientales (EASA) i del 25% d'Explotaciones Eólicas Sierra de Utrera, aconseguint-ne el 100% i el 75%, respectivament, i que van passar a ser consolidades pel mètode d'integració global.
- El mes de desembre del 2011, es va materialitzar l'adquisició a Gamesa del 100% de Sistemas Energéticos Alto do Seixal, que consolida pel mètode d'integració global.
- El mes de desembre del 2011, es va adquirir el 100% de Favellato Reti Gas (Itàlia), que consolida pel mètode d'integració global.
- El mes de febrer del 2012, es van alienar els actius corresponents a determinats clients de gas i contractes associats a la Comunitat de Madrid.



Anàlisi de resultats

Import net de la xifra de negocis

L'import net de la xifra de negocis, fins al 31 de desembre del 2012, ascendeix a 24.904 milions d'euros i va registrar un augment del 18,2% respecte l'any anterior, principalment pel creixement de l'activitat internacional majorista de gas i, en general, de l'activitat a l'Amèrica Llatina.

Ebitda i beneficis d'explotació

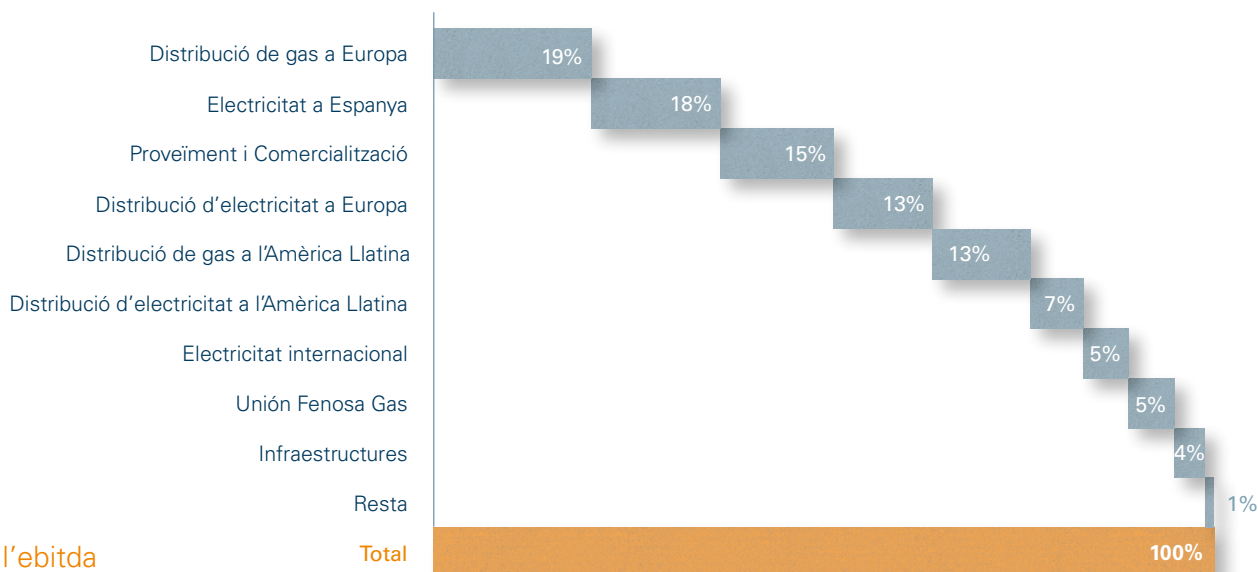
L'ebitda consolidat de l'exercici 2012 va arribar als 5.080 milions d'euros, amb un augment del 9,4% respecte al de 2011. En un entorn macroeconòmic, energètic i financer molt exigent, aquests resultats s'han aconseguit gràcies a l'adequat equilibri entre els negocis regulats i liberalitzats en els mercats gasista i elèctric, amb una contribució creixent i diversificada de la presència internacional, que han compensat la contribució a l'ebitda de les desinversions realitzades durant el 2011, així com l'impacte del Reial Decret-Llei 13/2012.

Les activitats regulades de distribució de gas i electricitat, a Espanya (29,8%) i internacional (22,1%), van representar en conjunt, un 51,9% de l'ebitda de Gas Natural Fenosa.

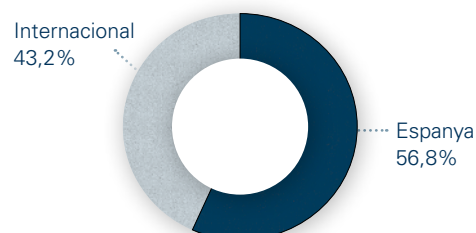
Per la seva banda, l'activitat de gas va augmentar un 34,5% i va arribar al 24% de l'ebitda consolidat i, finalment, l'activitat d'electricitat va representar el 23,2% de l'ebitda consolidat.

En les activitats internacionals, l'ebitda va augmentar un 22,6%, fins als 2.195 milions d'euros, i va representar un 43,2% del total consolidat, davant el 36,3% de l'any anterior.

Contribució a l'ebitda per activitats



Contribució a l'ebitda per zona geogràfica





L'amortització, fins al 31 de desembre del 2012, va ascendir a 1.798 milions d'euros i va registrar un increment del 2,7%, mentre que les provisions van augmentar 19 milions d'euros, fins als 235 milions. Uns resultats de 20 milions d'euros procedents de l'alienació d'actius (268 milions d'euros el 2011) van situar el benefici d'exploració en 3.067 milions d'euros, un 4,1% superior al de l'any anterior.

Resultat financer

El cost del deute financer net, l'any 2012, es va situar en 823 milions d'euros, inferior al del 2011 per un doble efecte de menor deute net i menor cost del deute.

Impost sobre beneficis

Gas Natural Fenosa tributa a Espanya en el règim de consolidació fiscal, tenint la consideració de subjecte passiu el grup fiscal i determinant-se la seva base imposable per l'agregació de les bases imposables de les societats integrants del grup. La resta de societats residents a Espanya, que no formen part del règim especial, tributen de forma independent, i les no residents, en cada un dels països on operen, aplicant-se el tipus de gravamen vigent en l'impost sobre societats (o impost equivalent) sobre els beneficis del període.

La taxa efectiva de l'exercici 2012 va ascendir al 24,8%, similar a la registrada l'any anterior. La diferència entre la taxa impositiva teòrica i la taxa efectiva correspon, fonamentalment, a l'aplicació de deduccions fiscals, així com a l'aplicació de diferents règims de tributació de societats, l'activitat de les quals es desenvolupa en altres jurisdiccions, i a l'efecte dels resultats nets integrats pel mètode de la participació.

Interessos minoritaris

Les principals partides que componen aquest capítol corresponen als resultats de la participació dels minoritaris a Empl; a les societats participades a Colòmbia; a les societats de distribució de gas al Brasil; i a les societats de distribució i generació elèctrica a Panamà.

El resultat atribuït als interessos minoritaris en l'exercici 2012 va pujar a 216 milions d'euros, el que representa 15 milions d'euros més que l'any anterior.

Resultat financer

(milions d'euros)	2012	2011
Cost deute financer net	(823)	(849)
Altres despeses/ingressos financers	(51)	(85)
Resultat financer	(874)	(934)

Balanç de situació

Inversions

Les inversions materials i intangibles del període van arribar als 1.357 milions d'euros, amb una disminució del 3,5% respecte a les de l'any anterior. Això es deu, sobretot, al descens de la inversió regulada a Espanya, encara que compensada,

en part, per l'augment de la inversió, principalment, a l'Amèrica Llatina, en les activitats de distribució de gas i de generació d'electricitat.

L'any 2008, l'Institut Costarricense d'Electricitat (ICE) va adjudicar a Gas Natural Fenosa la construcció i explotació de la central hidràulica de Torito, de 50 MW, per un període de 20 anys. L'any 2012, es van invertir

24 milions d'euros que, per aplicació de la CINIIF 12 "Acords de concessió de serveis", són considerats com a inversions financeres.

Desglossament de les inversions per naturalesa

(milions d'euros)	2012	2011	%
Inversions materials	1.093	1.230	(11,1)
Inversions en immobilitzats intangibles	264	176	50,0
Inversions financeres	29	108	(73,1)
Total inversions	1.386	1.514	(8,5)

Detall per activitats de les inversions materials i intangibles

(milions d'euros)	2012	2011	%
Distribució de gas	475	445	7,2
Espanya	257	260	(1,2)
Amèrica Llatina	177	149	19,5
Itàlia	41	36	16,7
Distribució d'electricitat	417	490	(15,3)
Espanya	269	340	(21,2)
Amèrica Llatina	132	133	(1,5)
Moldàvia	16	17	(5,9)
Electricitat	245	258	(5,0)
Espanya	182	211	(13,7)
Amèrica Llatina	63	47	34,0
Gas	63	62	1,6
Infraestructures	25	32	(21,9)
Proveïment i comercialització	27	20	35,0
Unión Fenosa Gas	11	10	10,0
Resta	157	151	4,0
Total inversions materials i intangibles	1.357	1.406	(3,5)

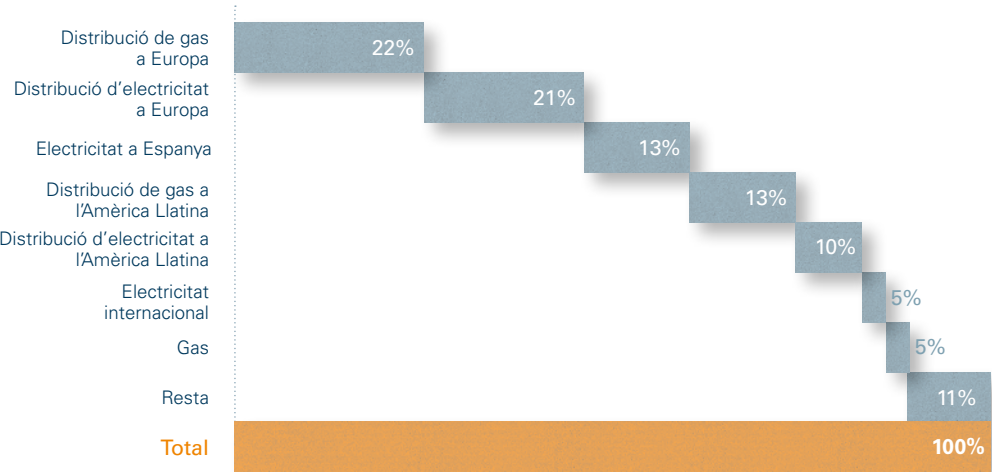
Gas Natural Fenosa va destinar el 65,7% de les seves inversions a les activitats regulades de distribució de gas i electricitat, fet que ha permès refermar la contribució d'aquestes activitats a l'èbitda consolidat.

Per àmbit geogràfic, les inversions a Espanya van disminuir un 11,4%, encara que segueix sent el principal destinatari, amb el 63,7% de les inversions consolidades el 2012 (un 69,3% l'any anterior), mentre que les inversions en l'àmbit internacional van representar el 36,3% restant, amb un creixement del 14,4% respecte a l'exercici 2011.

A l'Amèrica Llatina, les principals destinacions de la inversió van ser Brasil, Colòmbia i Mèxic, destacant el creixement del 19,5% en les inversions de distribució de gas.



Inversions materials i intangibles per activitats



Deute

El 31 de desembre de 2012, el deute financer net va arribar als 15.995 milions d'euros i va situar la ràtio d'endeutament en el 51,8%.

Si es descompta el dèficit de tarifa pendent de recuperar a 31 de desembre del 2012 (1.065 milions d'euros), el deute financer net s'hauria situat en 14.930 milions d'euros, xifra que representa una ràtio d'endeutament del 50,1%.

Les ràtios de deute financer net/ebitda i ebitda/cost deute financer net es van situar, a 31 de desembre del 2012, a 3,1x (2,9x si es considera el deute net descomptant-ne el dèficit de tarifa) i en 6,2x, respectivament.

Des que, el passat 11 de gener de 2011, el Fons d'Amortització del Dèficit Elèctric (FADE) va procedir a l'emissió inaugural de bons, amb el suport dels drets cedits del sistema elèctric, s'han emès, entre emissions i ampliacions, 15.639 milions d'euros, 5.828 milions dels quals ho van fer el 2012.

Gas Natural Fenosa va rebre la part corresponent per un import agregat de 1.794 milions d'euros, 692 milions dels quals es van percebre durant l'exercici 2012.

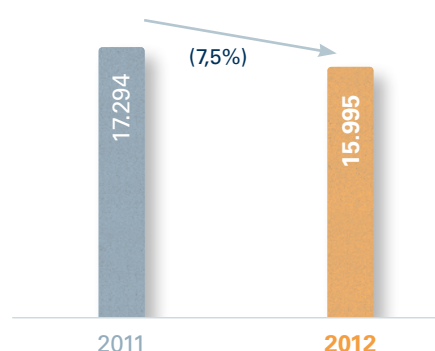
Quant a la distribució de venciments del deute financer net, el 83,3% és igual o posterior a l'any 2015. La vida mitjana del deute net se situa pròxima als cinc anys.

El 79,6% del deute financer net està a tipus d'interès fix i el 20,4% restant a tipus variable. El 2,3% del deute financer net té venciment a curt termini i el 97,7% restant, a llarg termini.

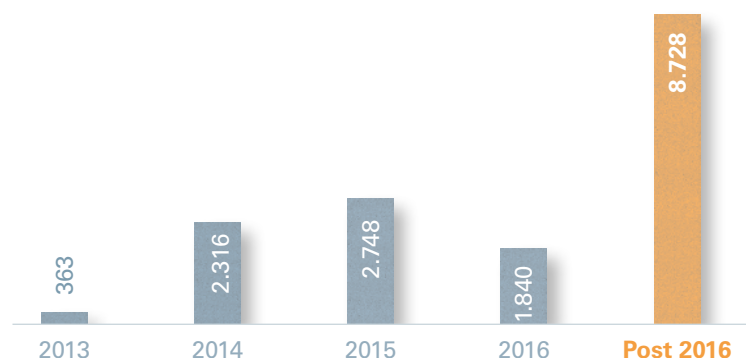
Al tancament de l'exercici 2012, la tresoreria i altres actius líquids equivalents, juntament amb el finançament bancari disponible, van totalitzar una liquiditat superior als 9.000 milions d'euros, xifra que suposa una cobertura de venciments superior als 24 mesos.

Adicionalment, els instruments financers disponibles en el mercat de capitals, el 31 de desembre del 2012, es van situar en 3.699 milions d'euros. Aquest import inclou el Programa Euro Medium Terms Notes (EMTN), per import de 2.400 milions d'euros; el Programa d'Euro Commercial Paper (ECP), per 842 milions d'euros; i els programes de Certificats Borsaris a la Borsa Mexicana de Valors, i de Valors Comercials, a Panamà, que, en total, suposen 372 milions d'euros. Finalment, l'octubre del 2012, va entrar en vigor un nou programa a Colòmbia, per 500.000 milions de pesos colombians. La primera emissió en aquest país es va realitzar el 24 d'octubre, per un import total de 300.000 milions.

Evolució del deute financer net
(milions d'euros)



Venciment del deute financer net, a 31 de desembre de 2012
(milions d'euros)



L'any 2012, sota el programa EMTN, Gas Natural Fenosa va efectuar tres emissions de bons per un import agregat de 2.050 milions d'euros. Al febrer, es van emetre 750 milions d'euros amb venciment a 2018 i un cupó fix del 5%; al setembre, 800 milions d'euros amb venciment a 2020 i un cupó fix del 6%; i a l'octubre, 500 milions d'euros amb venciment a 2017 i un cupó fix del 4,12%. El gener del 2013, Gas Natural Fenosa va dur a terme una emissió en el mercat euro per 600 milions d'euros, a deu anys i amb un cupó fix del 3,875%; i al mercat suís, per un import de 250 milions de francs suïssos, a sis anys i amb un cupó fix del 2,125%.

Tot això, va consolidar la posició de Gas Natural Fenosa com un dels emissors de deute més importants en els mercats de capitals, ampliant-ne la base inversora i la presència en els mercats financers. Des de juny de 2009, la companyia ha assolit un import emès agregat sota el Programa EMTN de 10.700 milions d'euros, amb un cupó mitjà de 4,8% i una vida mitjana superior als set anys.

El desembre del 2011 i el març del 2012, Gas Natural Fenosa va signar línies de finançament amb el Banc Europeu d'Inversions (BEI) per un import de 500 milions d'euros, en terminis de fins a quinze anys. Al tancament de l'exercici 2012, l'import no disposat d'aquest finançament ascendia a 150 milions d'euros. Així mateix, durant l'exercici actual s'ha recorregut a nou finançament bancari, tant en forma de préstecs bilaterals, com en línies de finançament disponibles.

Patrimoni

La proposta d'aplicació del resultat de l'exercici 2011, aprovada per la Junta General d'Accionistes celebrada el 20 d'abril del 2012, va incloure el pagament d'un dividend de 360 milions d'euros (import equivalent a la quantitat distribuïda a compte del dividend de l'exercici 2011, que va ser satisfeta el dia 9 de gener del 2012), així com un augment de capital alliberat mitjançant l'emissió de noves accions ordinàries, per un valor de mercat de referència màxim de 461 milions d'euros.

Després de finalitzar el període de negociació dels drets d'assignació gratuïta corresponents a l'augment de capital alliberat, els titulars del 81,8% dels drets d'assignació gratuïta va acceptar el compromís irrevocable de compra de drets assumit per Gas Natural Fenosa, i el 18,2% restant va optar per rebre noves accions. El nombre definitiu d'accions ordinàries d'un euro de valor nominal unitari que es va emetre en l'augment de capital alliberat va ascendir a 9.017.202 accions. L'ampliació de capital va ser inscrita en el Registre Mercantil amb data 22 de juny del 2012.

Desglossament del deute financer net, per monedes, a 31 de desembre de 2012 i el pes relatiu sobre el total

(milions d'euros)	31/12/12	%
Euros	13.691	85,6
Dòlars nord-americans	1.097	6,9
Pesos colombians	551	3,4
Pesos mexicans	315	2,0
lens	222	1,4
Reals brasilers	119	0,7
Total deute financer net	15.995	100,0

Qualificació creditícia del deute de Gas Natural Fenosa a curt i llarg termini

Agència	I/t	c/t
Moody's	Baa2	P-2
Standard & Poor's	BBB	A-2
Fitch	BBB+	F2

Com a conseqüència d'això, el 31 de desembre del 2012 el nombre total d'accions ordinàries era d'1.000.689.341, representades per mitjà d'anotacions en compte amb un valor nominal d'1 euro per acció. Totes les accions emeses estan totalment desemborsades i amb els mateixos drets polítics i econòmics.

La proposta de distribució de resultats de l'exercici 2012, que el Consell d'Administració elevarà a la Junta General Ordinària d'Accionistes per a la seva aprovació, suposa destinar 895 milions d'euros a dividends. Aquesta proposta representa un *pay out* del 62,1% i una rendibilitat per dividends superior al 6,6% prenent com a referència la cotització de 31 de desembre del 2012, de 13,58 euros per acció. Així mateix, d'acord amb la proposta, el pagament del dividend complementari serà realitzat en efectiu.

El 8 gener de 2013 es va distribuir un dividend a compte, amb càrrec als resultats de l'exercici 2012, de 0,391 euros per acció.

El 31 de desembre de 2012, el patrimoni net de Gas Natural Fenosa va arribar als 14.879 milions d'euros. D'aquest patrimoni, és atribuïble a Gas Natural Fenosa la xifra de 13.261 milions d'euros, que representa un creixement del 3,7% des del 31 de desembre del 2011.

L'èbitda consolidat de l'exercici 2012 va arribar als 5.080 milions d'euros, amb un augment del 9,4% respecte al del 2011

Principals participacions en el capital social de Gas Natural Fenosa a 31 de desembre del 2012

	% participació
Grup "la Caixa"	35
Grup Repsol	30
Sonatrach	4



Informació borsària

Malgrat el bon comportament al desembre, la borsa espanyola va registrar pèrdues durant l'any 2012 i va finalitzar l'exercici sent l'únic índex europeu amb descensos, a causa principalment de les incerteses macroeconòmiques i del sector financer, que han minvat la confiança dels inversors en renda variable.

L'Ibex 35, principal índex de la borsa espanyola, va tancar l'any en els 8.167,5 punts, amb una caiguda del 4,66% respecte el tancament de l'exercici 2011. L'índex va marcar el seu màxim anual en els 8.967,4 punts, i el mínim anual en els 5.905,3, els dies 9 de febrer i 23 de juliol, respectivament.

En un context de baixes generalitzades, les accions de Gas Natural Fenosa van tancar l'exercici a 13,58 euros, amb una revaloració del 2,4% respecte al tancament de l'exercici anterior. En termes ajustats per l'ampliació de capital realitzada, l'increment de valor ascendeix al 3,3%. El màxim anual es va registrar el 19 de desembre, a 13,97 euros, i el mínim, el 23 de juliol, a 8,36 euros.

El volum d'accions negociat durant l'any 2012 va ser de 622 milions, amb una reducció del 26,3% respecte l'exercici anterior. Del total d'accions negociades, un 99,6% ho van ser dins de l'horari de mercat continu, tot i que, d'aquest percentatge, un 32,4% va ser contractat a través de



les anomenades operacions de bloc. El 0,4% restant es va negociar a través d'operacions especials. La mitjana diària de títols negociats va ser de 2,4 milions d'accions.

El volum efectiu negociat va suposar 7.136 milions d'euros, un 34,1% menys que l'assolit en l'exercici anterior. La mitjana diària de negociació va ser de 28 milions d'euros.

Gas Natural SDG, S.A., d'acord amb la política implementada per altres companyies, nacionals i internacionals, va oferir als seus accionistes una alternativa que, sense limitar-ne de cap manera la possibilitat de percebre la totalitat de la retribució anual en efectiu, si així ho desitjaven, els va permetre rebre accions de la societat amb la fiscalitat pròpia de les accions alliberades.

Per posar en pràctica aquest sistema, la Junta General Ordinària d'Accionistes de Gas Natural SDG, S.A. celebrada el 20

d'abril del 2012 va aprovar un augment de capital alliberat i el mecanisme mitjançant el qual la societat assumia el compromís irrevocable de compra dels drets d'assignació gratuïta, corresponents a l'esmentada ampliació de capital alliberada a un preu fix (compromís de compra). Això va permetre que tots els accionistes que així ho desitgessin poguessin vendre els seus drets i rebre un import, en efectiu, equivalent al que hauria estat el pagament del dividend complementari de l'exercici 2011, que va ser satisfet durant els primers dies de juliol de 2012.

D'aquesta manera, el 13 de juny del 2012, va finalitzar el període de negociació dels drets d'assignació gratuïta corresponents a l'augment de capital alliberat, a través del qual es va articular la política de remuneració a l'accionista per a l'exercici 2011. El resultat va ser que els titulars del 81, 81% dels drets d'assignació gratuïta van acceptar el compromís irrevocable de compra de drets assumit per la

societat, i els titulars del 18,19% restant van optar per rebre noves accions. El nombre definitiu d'accions ordinàries que es va emetre en l'augment de capital alliberat va ascendir a 9.017.202 accions i estan admeses a negociació en borsa des del 29 de juny del 2012. Actualment, el nombre total d'accions en circulació és d'1.000.689.341.

La capitalització borsària de Gas Natural Fenosa, a 31 de desembre del 2012, era de 13.589 milions d'euros, i ponderava un 2,25% a l'Ibex 35.

Així mateix, tenint en compte la millor informació disponible, el nombre d'accionistes de Gas Natural SDG, S.A. s'estima en uns 80.000, al tancament de l'exercici.

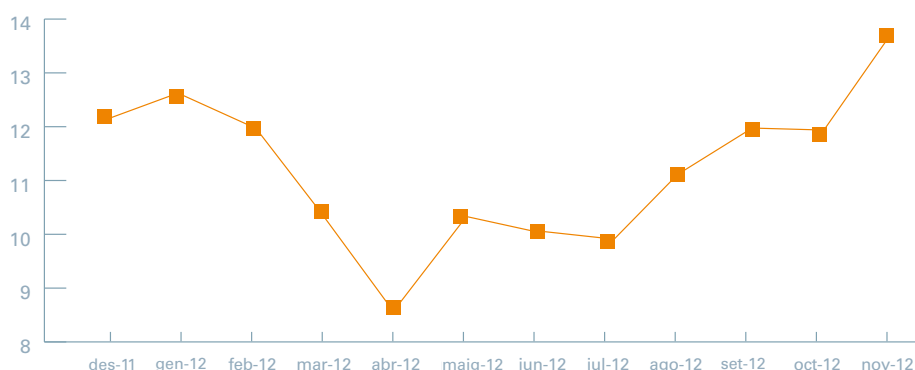
Gas Natural Fenosa continua a l'índex FTSE4Good Ibex, per cinquè any consecutiu des de que, el 2008, va ser creat per Borses i Mercats Espanyols (BME) i el Grup FTSE a Espanya. Aquest índex està format per companyies espanyoles cotitzades als mercats operats per BME, que desenvolupen pràctiques de negoci socialment responsables. La empresa ha estat

inclosa, per onzè any consecutiu, en la sèrie d'índexs de sostenibilitat FTSE4Good, després d'una nova avaluació d'aquesta eina dirigida a inversors socialment responsables. Els criteris d'inclusió al FTSE4Good estableixen estàndards cada vegada més exigents i fan referència a la sostenibilitat ambiental, al desenvolupament de relacions positives amb els grups d'interès, al respecte i promoció dels drets humans, a la garantia de bons estàndards en la gestió de la cadena de valor, i a la lluita contra la corrupció.

El 2012, va destacar com a companyia líder mundial en sostenibilitat en distribució de gas al Dow Jones Sustainability Index (DJSI), a més es va mantenir al selectiu DJSI Europe, i va liderar el sector d'*utilities* en el CDP Global 500 Climate Change Report.

Cotització de Gas Natural Fenosa

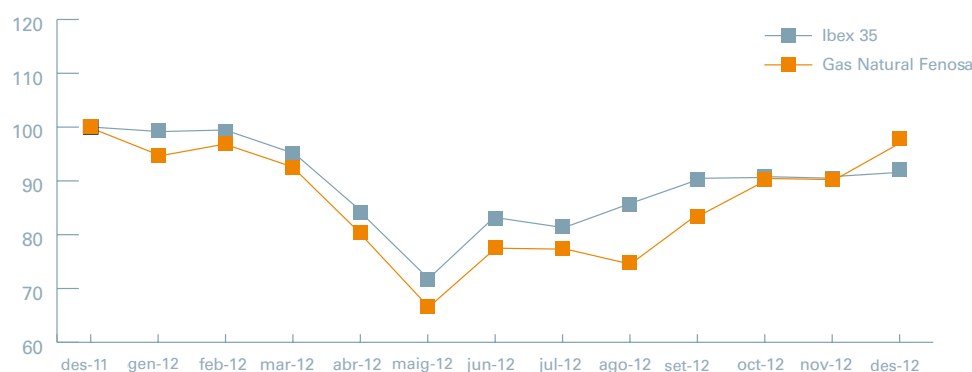
1 any



Tancament mensual en euros. Cotització ajustada per l'ampliació de capital.

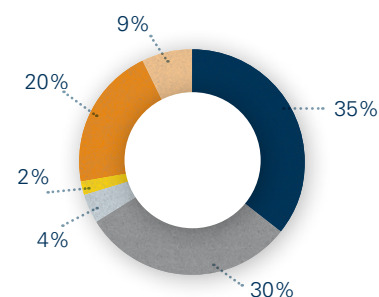
Evolució de Gas Natural Fenosa i Ibex 35

1 any



Tancament mensual en euros. Cotització ajustada per l'ampliació de capital

Accionistes i inversors*



- Grup "la Caixa"
- Grup Repsol
- Sonatrach
- Institucional a Espanya
- Institucional a l'estranger
- Minorista a Espanya

*A 31 de desembre del 2012.

informe d'auditoria,
comptes anuals consolidats
i informe de gestió de
Gas Natural Fenosa

Informe d'auditoria. 63

Balanç de Situació Consolidat. 64

Compte de pèrdues i guanys consolidat. 65

Estat consolidat de resultat global. 66

Estat de canvis en el patrimoni net consolidat. 67

Estat de fluxos d'efectiu consolidat. 68

Memòria consolidada. 69



INFORME D'AUDITORIA DELS COMPTES ANUALS CONSOLIDATS

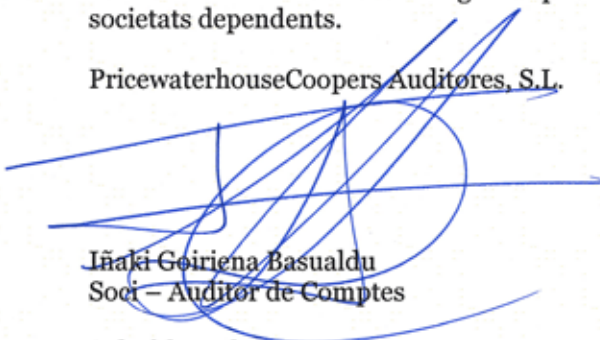
Als Senyors Accionistes de Gas Natural SDG, S.A.

Hem auditat els comptes anuals consolidats de Gas Natural SDG, S.A. (la Societat) i societats dependents (el Grup) que comprenen el balanç de situació consolidat a 31 de desembre de 2012, el compte de pèrdues i guanys consolidat, l'estat consolidat de resultat global, l'estat de canvis en el patrimoni net consolidat, l'estat de fluxos d'efectiu consolidat i la memòria consolidada corresponents a l'exercici anual finalitzat en aquesta data. Tal com s'indica a la Nota 3.1. de la memòria adjunta, els Administradors de la Societat són responsables de la formulació dels comptes anuals del Grup, d'acord amb les Normes Internacionals d'Informació Financera, adoptades per la Unió Europea, i demés disposicions del marc normatiu d'informació financera aplicable al Grup. La nostra responsabilitat és expressar una opinió sobre els esmentats comptes anuals consolidats en el seu conjunt, basada en el treball realitzat d'acord amb la normativa reguladora de l'activitat d'auditoria de comptes vigent a Espanya, que requereix l'examen, mitjançant la realització de proves selectives, de l'evidència justificativa dels comptes anuals consolidats i l'avaluació de si la seva presentació, els principis i criteris comptables utilitzats i les estimacions realitzades estan d'acord amb el marc normatiu d'informació financera que resulta d'aplicació.

Segons la nostra opinió, els comptes anuals consolidats de l'exercici 2012 adjunts expressen, en tots els aspectes significatius, la imatge fidel del patrimoni consolidat i de la situació financera consolidada de Gas Natural SDG, S.A. i societats dependents a 31 de desembre de 2012, així com dels resultats consolidats de les seves operacions i dels seus fluxos d'efectiu consolidats corresponents a l'exercici anual finalitzat en aquesta data, de conformitat amb les Normes Internacionals d'Informació Financera, adoptades per la Unió Europea, i demés disposicions del marc normatiu d'informació financera que resulten d'aplicació.

L'informe de gestió consolidat adjunt de l'exercici 2012 conté les explicacions que els Administradors de Gas Natural SDG, S.A. consideren oportunes sobre la situació del Grup, l'evolució dels seus negocis i sobre altres assumptes i no forma part integrant dels comptes anuals consolidats. Hem verificat que la informació comptable que conté l'esmentat informe de gestió consolidat concorda amb la dels comptes anuals consolidats de l'exercici 2012. El nostre treball com a auditors es limita a la verificació de l'informe de gestió consolidat amb l'abast esmentat en aquest mateix paràgraf i no inclou la revisió d'informació diferent de l'obtinguda a partir dels registres comptables de Gas Natural SDG, S.A. i societats dependents.

PricewaterhouseCoopers Auditores, S.L.



Iñaki Goiriena Basualdu
Soci – Auditor de Comptes

8 de febrer de 2013

PricewaterhouseCoopers Auditores, S.L., Avinguda Diagonal, 640, 08017 Barcelona, España
T: +34 932 532 700 F: +34 934 059 032, www.pwc.com/es

Balanç de Situació Consolidat

(en milions d'euros)

	31/12/12	31/12/11
Actiu		
Immobilitzat intangible (Nota 5)	10.764	11.080
Fons de comerç	5.837	5.876
Altres immobilitzats intangibles	4.927	5.204
Immobilitzat material (Nota 6)	22.308	22.744
Inversions comptabilitzades pel mètode de la participació (Nota 7)	100	99
Actius financers no corrents (Nota 8)	983	1.024
Actiu per impost diferit (Nota 21)	1.036	975
Actiu no corrent	35.191	35.922
Actius no corrents mantinguts per a la venda (Nota 9)	–	23
Existències (Nota 10)	897	879
Deutors comercials i altres comptes a cobrar (Nota 11)	5.106	5.192
Clients per vendes i prestacions de serveis	4.557	4.577
Altres deutors	453	497
Actius per impost corrent	96	118
Altres actius financers corrents (Nota 8)	1.259	1.388
Efectiu i altres actius líquids equivalents (Nota 12)	4.434	3.098
Actiu corrent	11.696	10.580
Total actiu	46.887	46.502
Patrimoni net i passiu		
Capital	1.001	992
Prima d'emissió	3.808	3.808
Reserves	7.402	6.900
Resultat de l'exercici atribuït a la societat dominant	1.441	1.325
Dividend a compte	(391)	(360)
Ajustos per canvis de valor	–	127
Operacions de cobertura	(19)	(8)
Diferències de conversió	19	135
Patrimoni net atribuït a la societat dominant	13.261	12.792
Interessos minoritaris	1.618	1.649
Patrimoni net (Nota 13)	14.879	14.441
Ingressos diferits (Nota 14)	878	803
Provisions no corrents (Nota 15)	1.665	1.712
Passius financers no corrents (Nota 16)	18.046	17.539
Deutes amb entitats de crèdit i obligacions	17.815	17.209
Altres passius financers	231	330
Passiu per impost diferit (Nota 21)	2.688	2.642
Altres passius no corrents (Nota 18)	834	1.033
Passiu no corrent	24.111	23.729
Passius vinculats amb actius no corrents mantinguts per a la venda (Nota 9)	–	–
Provisions corrents (Nota 15)	144	133
Passius financers corrents (Nota 16)	2.386	2.853
Deutes amb entitats de crèdit i obligacions	2.243	2.706
Altres passius financers	143	147
Creditors comercials i altres comptes a pagar (Nota 19)	4.560	4.671
Proveïdors	3.936	3.900
Altres creditors	526	481
Passius per impost corrent	98	290
Altres passius corrents (Nota 20)	807	675
Passiu corrent	7.897	8.332
Total patrimoni net i passiu	46.887	46.502

Les notes 1 a 38 són part integrant d'aquests Comptes Anuals Consolidats.

Compte de Pèrdues i Guanys Consolidat

(en milions d'euros)

	2012	2011
Import net de la xifra de negoci (Nota 22)	24.904	21.076
Proveïments (Nota 23)	(17.309)	(14.074)
Altres ingressos d'exploració (Nota 24)	250	263
Despeses de personal (Nota 25)	(871)	(858)
Altres despeses d'exploració (Nota 26)	(2.163)	(2.013)
Amortització d'immobilitzat (Notes 5 i 6)	(1.798)	(1.750)
Imputació de subvencions d'immobilitzat i d'altres (Nota 14)	34	35
Altres resultats (Nota 27)	20	268
Resultat d'exploració	3.067	2.947
Ingressos financers	178	137
Despeses financeres	(1.060)	(1.073)
Variacions de valor raonable en instruments financers	15	2
Diferències de canvi	(7)	–
Resultat per alienacions d'instruments financers	–	2
Resultat financer (Nota 28)	(874)	(932)
Resultat d'entitats valorades pel mètode de la participació (Nota 7)	10	7
Resultat abans d'impostos	2.203	2.022
Impost sobre beneficis (Nota 21)	(546)	(496)
Resultat de l'exercici procedent d'operacions continuades	1.657	1.526
Resultat consolidat de l'exercici	1.657	1.526
Atribuïble a:		
Societat dominant	1.441	1.325
Interessos minoritaris	216	201
	1.657	1.526
Benefici en euros per acció bàsic i diluït d'activitats continuades atribuïble als accionistes de la societat dominant (Nota 13)	1,45	1,39
Benefici en euros per acció bàsic i diluït atribuïble als accionistes de la societat dominant (Nota 13)	1,45	1,39

Les Notes 1 a 38 són part integrant d'aquests Comptes Anuals Consolidats.

Estat Consolidat de Resultat Global

(en milions d'euros)

	2012	2011
Resultat consolidat de l'exercici	1.657	1.526
Altres resultats globals reconeguts directament en el patrimoni net	(224)	(146)
Per valoració d'actius financers disponibles per a la venda	–	–
Per cobertures de flux d'efectiu	(25)	(60)
Diferències de conversió	(153)	(81)
Per pèrdues i guanys actuàrials i altres ajustos	(87)	(46)
Efecte impositiu	41	41
Transferències al Compte de Pèrdues i Guanys	8	82
Per valoració d'actius financers disponibles per a la venda	–	–
Per cobertures de flux d'efectiu	9	103
Diferències de conversió	1	9
Efecte impositiu	(2)	(30)
Altres resultats globals de l'exercici	(216)	(64)
Resultat global total de l'exercici	1.441	1.462
Atribuïble a:		
Societat dominant	1.260	1.281
Interessos minoritaris	181	181

Les notes 1 a 38 són part integrant d'aquests Comptes Anuals Consolidats.

Estat de Canvis en el Patrimoni net Consolidat

(en milions d'euros)

	Patrimoni atribuïble als accionistes de la societat					Interessos minoritaris	Total patrimoni net
	Capital social	Prima d'emissió i reserves	Resultat de l'exercici	Ajustos per canvis de valor	Subtotal		
Balanç a 01/01/11	922	9.113	1.201	148	11.384	1.590	12.974
Resultat global total de l'exercici	–	(23)	1.325	(21)	1.281	181	1.462
Distribució de dividends	–	841	(1.201)	–	(360)	(124)	(484)
Adquisició drets assignació gratuïta (Nota 13)	–	(15)	–	–	(15)	–	(15)
Ampliació de capital (Nota 13)	70	445	–	–	515	–	515
Increment/reducció per combinació de negocis	–	–	–	–	–	16	16
Altres variacions	–	(13)	–	–	(13)	(14)	(27)
Balanç a 31/12/11	992	10.348	1.325	127	12.792	1.649	14.441
Resultat global total de l'exercici	–	(54)	1.441	(127)	1.260	181	1.441
Distribució de dividends	–	934	(1.325)	–	(391)	(204)	(595)
Adquisició drets assignació gratuïta (Nota 13)	–	(379)	–	–	(379)	–	(379)
Ampliació de capital (Nota 13)	9	(9)	–	–	–	–	–
Increment/reducció per combinació de negocis	–	–	–	–	–	–	–
Altres variacions	–	(21)	–	–	(21)	(8)	(29)
Balanç a 31/12/12	1.001	10.819	1.441	–	13.261	1.618	14.879

Les notes 1 a 38 són part integrant d'aquests Comptes Anuals Consolidats.

Estat de Fluxos d'Efectiu Consolidat

(en milions d'euros)

	2012	2011
Resultat abans d'impostos	2.203	2.022
Ajustos del resultat:	2.540	2.510
Amortització de l'immobilitzat	1.798	1.750
Altres ajustos del resultat net	742	760
Canvis en el capital corrent	(7)	(1.298)
Altres fluxos d'efectiu de les activitats d'explotació:	(1.299)	(1.097)
Pagament d'interessos	(827)	(845)
Cobrament d'interessos	91	59
Pagaments per impostos sobre beneficis	(563)	(311)
Fluxos d'efectiu de les activitats d'explotació (Nota 29)	3.437	2.137
Pagaments per inversions:	(2.138)	(2.750)
Empreses del grup, associades i unitats de negoci	(29)	(76)
Immobilitzat material i intangible	(1.441)	(1.456)
Altres actius financers	(668)	(1.218)
Cobraments per desinversions:	933	2.521
Empreses del grup, associades i unitats de negoci	53	685
Immobilitzat material i intangible	25	539
Altres actius financers	855	1.297
Altres fluxos d'efectiu d'activitats d'inversió:	127	153
Cobraments de dividends	3	4
Altres cobraments/(pagaments) d'activitats d'inversió	124	149
Fluxos d'efectiu d'activitats d'inversió	(1.078)	(76)
Cobraments/(pagaments) per instruments de patrimoni:	(379)	500
Emissió	–	515
Adquisició	(379)	(15)
Cobraments/(pagaments) per instruments de passiu financer:	(17)	(166)
Emissió	5.442	4.514
Devolució i amortització	(5.459)	(4.680)
Pagaments per dividends	(566)	(445)
Altres fluxos d'efectiu d'activitats de finançament	(58)	(55)
Fluxos d'efectiu de les activitats de finançament	(1.020)	(166)
Efecte de les variacions dels tipus de canvi	(3)	–
Variació d'efectiu i equivalents	1.336	1.895
Efectiu i equivalents a l'inici de l'exercici	3.098	1.203
Efectiu i equivalents al final de l'exercici	4.434	3.098

Les notes 1 a 38 són part integrant d'aquests Comptes Anuals Consolidats.

Notes explicatives als Comptes Anuals Consolidats de Gas Natural Fenosa de l'exercici 2012

Nota 1. Informació general

Gas Natural SDG, S.A. és una societat anònima constituïda l'any 1843 i que té el seu domicili social a Plaça del Gas, número 1, de Barcelona.

Gas Natural SDG, S.A. i les seves filials (d'ara endavant GAS NATURAL FENOSA) és un grup que té per objecte principal de les activitats d'exploració i producció, líquüefacció, regasificació, transport, emmagatzematge, distribució i comercialització de gas, així com les activitats de generació, distribució i comercialització d'electricitat.

GAS NATURAL FENOSA opera principalment a Espanya i fora del territori espanyol, especialment a Amèrica Llatina, la resta d'Europa (Itàlia, França i Moldàvia) i Àfrica.

A la Nota 4 s'inclou informació financera per segments d'operació i sobre àrees geogràfiques.

A l'Annex I es relacionen les empreses participades per GAS NATURAL FENOSA, així com la seva activitat, domicili, patrimoni i resultats en la data de tancament.

Les accions de Gas Natural SDG, S.A. estan admeses a cotització en les quatre borses espanyoles, cotitzen en el mercat continu i formen part de l'Ibex 35. Les accions de la participada Gas Natural BAN, S.A. cotitzen a la Borsa de Buenos Aires (Argentina).

Nota 2. Marc regulador

a) Regulació del sector del gas natural a Espanya

Principals característiques del sector del gas natural a Espanya

El sector gasista espanyol està regulat per la Llei 34/1998, de 7 d'octubre, del Sector d'Hidrocarburs, reformada per la Llei 12/2007, de 2 de juliol, i per la seva normativa de desenvolupament, entre la qual destaca per la seva importància, el Reial Decret 1434/2002, de 27 de desembre i el Reial Decret 949/2001, de 3 d'agost.

El Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme és l'organisme competent per a la regulació dels sectors de gas i electricitat, mentre que la Comissió Nacional d'Energia (d'ara endavant CNE) és l'autoritat reguladora que té encomanades les tasques de mantenir i assegurar la competència efectiva i el funcionament transparent dels sectors energètics espanyols. Les Conselleries corresponents de les Comunitats Autònomes tenen competències, tant de desenvolupament normatiu, com d'execució de la normativa.

Així mateix, el Gestor Tècnic del Sistema, Enagás, S.A., és responsable del funcionament adequat i coordinació del sistema gasista. En aquest sentit, cal tenir en compte que la Llei 12/2007 limita la participació a Enagás, S.A. a un màxim del 5% del capital, l'exercici dels drets de vot a un 3% amb caràcter general, l'1% en el cas dels subjectes que exerceixen activitats gasistes i, en tot cas, la suma de la participació dels accionistes que exerceixen activitats en el sector del gas no pot superar el 40%.

A grans trets, el sector gasista espanyol té les següents característiques principals:

- És un sector on conviuen activitats regulades i no regulades, essent les activitats regulades el transport (incloent-hi la regasificació, l'emmagatzematge i el transport en sentit estricte) i la distribució de gas natural, i les activitats no regulades, la producció, el proveïment i el subministrament de gas natural realitzat per les comercialitzadores.
- El sector del gas natural és gairebé totalment dependent dels subministraments exteriors de gas natural, que suposen gairebé el 99,9% del gas natural subministrat a Espanya.
- Seguint les directrius establertes per la normativa comunitària (Directives 2003/55/CE, de 26 de juny, i 98/30/CE, de 22 de juny), el subministrament de gas natural a Espanya està completament liberalitzat, tots els consumidors espanyols són qualificats i poden triar lliurement proveïdor de gas natural des de l'1 de gener de 2003. El procediment liberalitzador del sector s'ha vist reforçat de manera substancial amb la desaparició des de l'1 de juliol de 2008 del subministrament regulat a tarifa per les empreses distribuïdores i la consegüent obligació de tots els consumidors de participar en el mercat liberalitzat (encara que, com s'indica més endavant, s'ha mantingut una tarifa d'últim recurs pels consumidors de menys volum).

La regulació de les activitats de gas natural a Espanya

Les activitats del sector del gas natural es classifiquen en: 1) activitats regulades: transport (que inclou l'emmagatzematge, la regasificació i el transport pròpiament dit) i la distribució de gas natural; i 2) activitats no regulades: la producció, el proveïment i la comercialització de gas natural.

1. Activitats regulades

Les activitats regulades es caracteritzen per:

- Necessitat d'autorització administrativa prèvia: la realització de les activitats regulades requereix una autorització administrativa prèvia de caràcter reglat, per a la obtenció de la qual el sol·licitant bàsicament ha de demostrar la seva capacitat legal, tècnica i econòmica per a l'exercici d'aquesta activitat. Aquesta autorització concedeix un monopoli legal per a un determinat territori.
- Remuneració establerta normativament: les directrius generals per les quals s'estableix la remuneració d'aquestes activitats es regulen en el Reial Decret 949/2001, mentre que la remuneració concreta a percebre s'actualitza anualment per mitjà d'Ordre ministerial.
- Així, el marc econòmic d'aquestes activitats persegueix incentivar el desenvolupament de les xarxes i permetre a les empreses que les fan recuperar els recursos invertits, tant les inversions realitzades, com els costos d'operació.

El marc regulador del sector del gas natural a Espanya preveu un procediment de liquidacions per a la redistribució entre les empreses del sector de la facturació obtinguda neta dels costos d'adquisició de gas i altres costos, de manera que cada empresa percebi la retribució que li ha estat reconeguda per les seves activitats regulades.

Submissió a obligacions específiques: l'exercici de les activitats regulades està sotmès a obligacions específiques per tal de permetre assegurar el desenvolupament de la competència en la fase de comercialització. Les dues obligacions principals en aquest sentit consisteixen a permetre l'accés de tercers a les xarxes de transport (incloent regasificació i emmagatzematge) i distribució, i l'obligació de mantenir separades les activitats regulades i les no regulades.

El Reial Decret 949/2001 regula l'accés dels tercers a la xarxa, determinant els subjectes amb dret d'accés, com realitzar la sol·licitud, els terminis de la mateixa, les causes de denegació d'accés, així com els drets i obligacions de cada un dels subjectes relacionats amb aquest sistema. Els titulars de les xarxes de transport i distribució tenen dret a percebre uns peatges i cànon com a compensació per aquest accés, que s'actualitzen anualment per Ordre ministerial.

La normativa estableix un deure de separació funcional, que implica no només una separació comptable - per tal d'evitar els subsidis creuats i incrementar la transparència del càlcul de tarifes, peatges i cànon - i jurídica - per mitjà de societats separades -, sinó el deure de funcionament autònom de la filial regulada respecte de la resta de societats del grup en què s'integra.

1.1. Transport

L'activitat de transport comprèn la regasificació, l'emmagatzematge i el transport del gas en sentit estricte a través de la xarxa de transport bàsica de gas d'alta pressió:

- **Regasificació:** el gas natural és importat a Espanya via gasoducte (en forma gasosa) i via vaixells metaners (en forma líquida, referit com a gas natural líquid). La regasificació és l'activitat que comprèn la conversió del gas natural en estat líquid, emmagatzemat en tancs criogènics generalment de les plantes de regasificació, a l'estat gasós i la seva introducció dins de la xarxa nacional de gasoductes.
- **Transport:** un cop el gas natural és importat o produït i, si cal, regasificat, s'injecta en forma gasosa a la xarxa de transport d'alta pressió. La xarxa de transport travessa la majoria de les regions espanyoles i trasllada el gas natural als grans consumidors, a les plantes de producció d'electricitat, als clients industrials i als distribuïdors locals.

La xarxa de transport és propietat principalment d'Enagás, S.A., encara que altres empreses, entre elles diverses participades de GAS NATURAL FENOSA, tenen una petita proporció de la mateixa.

- **Emmagatzematge:** les instal·lacions d'emmagatzematge estan compostes fonamentalment per dipòsits subterranis, necessaris per assegurar que hi ha un subministrament constant de gas natural que no es veu afectat pels canvis estacionals i altres pics en la demanda. Aquestes instal·lacions serveixen també per a complir amb l'obligació establerta en el Reial Decret 1766/2007, de 28 de desembre, de mantenir unes existències mínimes de seguretat. Part de les instal·lacions d'emmagatzematge subterrani estan exemptes de l'obligació de permetre l'accés a tercers.

1.2. Distribució

El gas natural és transportat de la xarxa de transport d'alta pressió al consumidor final a través de la xarxa de distribució de mitjana i baixa pressió.

Fins l'1 de juliol de 2008 el distribuïdor tenia l'obligació de subministrar el gas als consumidors que s'acollissin a la tarifa regulada, per la qual cosa, també es trobava dins dels mercats de subministrament minorista. No obstant això, des d'aquesta data, l'activitat de les distribuïdores es limita a la gestió de les xarxes de distribució, essent, en el seu cas, les comercialitzadores de cada grup les encarregades del subministrament d'últim recurs, que s'esmenta en l'apartat 2.2.

De conformitat amb el Reial Decret-Llei 5/2005, d'11 de març, l'exercici de l'activitat de distribució es basa en un règim d'autoritzacions administratives que concedeixen l'exclusivitat del distribuïdor sobre la seva zona. A més, amb l'entrada en vigor de la Llei 12/2007, el distribuïdor d'una zona té preferència per obtenir les autoritzacions de les zones limítrofes a la seva.

El Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme va remetre al mes de novembre de 2011 a la CNE i al Consell Consultiu d'Hidrocarburs el Projecte de Reial Decret en el qual es revisa, com a conseqüència del laude arbitral dictat l'agost del 2010, la retribució del gas natural destinat al mercat a tarifa procedent del contracte d'Algèria a què fa referència el Reial Decret 6/2000, en el seu article 15, i en el qual es proposa un recàrrec per al finançament del cost sobrevingut com a conseqüència del laude. El mes d'octubre de 2012 el Ministeri ha remès de nou el Projecte a la CNE, juntament amb la incorporació de tota la informació continguda en l'expedient. El 17 de gener de 2013, la CNE ha emès un informe en què, entre altres consideracions, indica que els possibles costos a reconèixer serien lleugerament superiors a la proposta del Ministeri.

El 31 de març de 2012 es va publicar el Reial Decret-Llei 13/2012, de 30 de març, pel qual es transposen directives en matèria de mercats interiors d'electricitat i gas i en matèria de comunicacions electròniques, i pel qual s'adopten mesures per a la correcció de les desviacions per desajustos entre els costos i ingressos dels sectors elèctric i gasista. En relació al sector del gas, les mesures dirigides a corregir les desviacions es refereixen en particular a la suspensió de les autoritzacions administratives de gasoductes a excepció dels subjectes a compromisos internacionals, i de les autoritzacions de noves plantes de regasificació, així com al retard en la retribució dels emmagatzematges subterranis.

El 27 d'abril de 2012 es va publicar l'Ordre IET/849/2012, de 26 d'abril, per la qual s'actualitzen els peatges i cànon associats a l'accés de tercers a les instal·lacions gasistes i s'adopten determinades mesures relatives a l'equilibri financer del sistema gasista, que suposa un increment generalitzat de peatges del 5% a partir de l'entrada en vigor de l'Ordre (excepte el peatge d'emmagatzematges subterranis, que es manté, i el cost del gas que s'incrementa en un 35%).

L'Ordre Ministerial IET/2812/2012, de 27 de desembre, ha establert la retribució de les activitats regulades del sector gasista per a 2013. En concret, la retribució inicial reconeguda a GAS NATURAL FENOSA per a l'exercici 2013 puja a 1.067 milions d'euros per a les activitats de distribució i 40 milions d'euros per a les activitats de transport.

2. Activitats no regulades

2.1. Proveïment (importació de gas natural)

Considerant la poca rellevància de la producció de gas natural a Espanya, aquesta secció es centrarà en el proveïment internacional del gas natural.

El proveïment de gas natural a Espanya es realitza en la seva majoria mitjançant operadors de gas com GAS NATURAL FENOSA a través de contractes a llarg termini amb productors de gas. Dit proveïment, encara que és una activitat no regulada, està sotmès a dos tipus de limitacions, l'objectiu de les quals consisteix bàsicament en assegurar la diversificació del subministrament i la introducció de competència en el mercat: 1) cap país pot ser l'origen de més del 60% del gas introduït a Espanya, i 2) des de l'1 de gener de 2003 cap subjecte o grup empresarial podrà aportar en el seu conjunt gas natural pel seu consum a Espanya en una quantia superior al 70% del consum nacional, exclosos els autoconsums.

2.2. Comercialització

Des de l'1 de juliol de 2008, de conformitat amb la Llei 12/2007 i la seva normativa de desenvolupament, entre les quals destaquen el Reial Decret 1068/2007, de 27 de juliol, i l'Ordre 2309/2007 de 30 de juliol, el gas natural va passar a ser subministrat exclusivament pels comercialitzadors, va desaparèixer el subministrament a tarifa que, fins ara era realitzat per les empreses distribuïdores, i es reconeix el dret dels consumidors connectats a menys de 4 bar que no superin un determinat llindar de consum (3 GWh, que es reduïren a 2 GWh el juliol 2009 i a 1 GWh el juliol 2010) a ser subministrats a un preu màxim que es denomina tarifa d'últim recurs (d'ara endavant TUR).

Per facilitar el canvi de comercialitzar, la Llei 12/2007 va ordenar la creació de l'oficina de canvis de subministrador - "Oficina de Cambios de Suministrador, S.A. (OCSUM)" - que està participada pels principals operadors gasistes i elèctrics.

D'acord amb la legislació, pel càlcul de la tarifa de subministrament d'últim recurs, s'hauran de tenir en compte de manera additiva el cost de la matèria primera, els peatges d'accés que corresponguin, els costos de comercialització i els costos derivats de la seguretat de subministrament.

El Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme va dictar l'Ordre ITC/1506/2010 de 8 de juny, que modifica l'Ordre ITC/1660/2009, de 22 de juny, tot establint que les revisions de la tarifa d'últim recurs de gas natural es realitzaran mitjançant resolució de la Direcció General de Política Energètica i Mines. Els termes fixos i variables de les tarifes s'actualitzaran en el moment en que es produeixi alguna modificació en els termes fixos i variables dels peatges i cànon d'accés al sistema o en els coeficients de minves en vigor. El terme variable s'actualitzarà amb caràcter trimestral, des del dia 1 dels mesos de gener, abril, juliol i octubre de cada any, sempre que el cost de la matèria primera experimenti una variació a l'alça o a la baixa superior al 2%.

El 28 d'abril de 2012 es va publicar la Resolució de 27 d'abril de 2012, de la Direcció General de Política Energètica i Mines, per la qual es publica la TUR de gas natural, que s'incrementa un 4,9% com a conseqüència de la pujada de peatges i l'increment del cost del gas.

El 29 de juny de 2012 es va publicar la Resolució de 28 de juny de 2012, de la Direcció General de Política Energètica i Mines, per la qual es publica la TUR de gas natural, que s'incrementa un 2,1% com a conseqüència de l'increment del cost del gas.

El 31 de desembre de 2012 es va publicar la Resolució de 28 de desembre de 2012, de la Direcció General de Política Energètica i Mines, per la qual es publica la TUR de gas natural, que no s'incrementa respecte a l'última revisió.

El 28 de desembre de 2012 es va publicar la Llei 15/2012, de 27 de desembre, de mesures fiscals per a la sostenibilitat energètica els principals aspectes per al gas corresponen a la modificació de la imposició sobre hidrocarburs, establint un tipus positiu al gas natural utilitzat com carburant en motors estacionaris, així com, al gas natural destinat a usos diferents dels de carburant (consum). No obstant això, s'estableix una imposició reduïda al gas natural per a usos professionals sempre que no s'utilitzi en processos de generació i cogeneració elèctrica.

b) Regulació del sector del gas natural a Amèrica Llatina

Al Brasil, Colòmbia i Mèxic existeixen marcs regulatoris i tarifaris estables que defineixen els procediments i tràmits necessaris per a la revisió periòdica de tarifes i de marges de distribució. La revisió tarifària es porta a terme amb periodicitat quinquennal mitjançant la presentació dels corresponents expedients tarifaris davant dels ens reguladors.

Al Brasil, Petrobras és l'operador dominant. El 29 de novembre de 2012 es va publicar l'actualització del plec de tarifes de la societat Gas Natural Sao Paulo Sul, S.A. per actualització del cost mitjà ponderat del gas i del transport. L'increment mitjà de la tarifa és del 10%.

A Colòmbia la regulació estableix que el transportador de gas natural no pot fer de manera directa activitats de producció, comercialització, o distribució, ni cap interès econòmic en empreses que tinguin per objecte aquestes activitats. Per la seva banda les empreses comercialitzadores o distribuïdores de gas natural no poden ser transportadores ni tenir cap interès econòmic en una empresa de transport d'aquest producte. Les empreses que desenvolupin activitats de producció, venda o distribució poden ser comercialitzadores.

A Mèxic, PEMEX és l'operador dominant. El 23 de febrer de 2011 es va publicar oficialment la nova tarifa de distribució de gas per a totes les zones en què GAS NATURAL FENOSA distribueix gas a Mèxic, resultant increments tarifaris anuals d'entre el 9% i el 13,5%, a excepció de la zona de Los Bajíos, on la revisió tarifària quinquennal aprovada comporta un increment tarifari del 26,8%.

A l'Argentina, com a conseqüència de la crisi del 2001, es va produir una congelació i pesificació de les tarifes. No obstant això, des de l'any 2007, el Govern argentí està introduint de manera gradual un sistema estable de retribució de les distribuïdores en funció de l'Acta Acord subscrit el 2005 basat en l'adequada retribució dels actius mitjançant la realització d'una Revisió Tarifària Integral. En aquest context, el 10 d'octubre de 2008 el Govern argentí va publicar un augment tarifari d'entre el 10% i el 30%, aplicable a Gas Natural BAN des de l'1 de setembre d'aquell any a clients residencials i industrials i al gas natural vehicular. Tot i que, posteriorment, no han estat aplicades totes les revisions tarifàries que correspondrien, el desembre de 2012 s'ha subscrit un acord que estableix l'aplicació d'una suma fixa per factura i els imports resultants considerats com a ingressos a compte dels ajustos previstos en l'Acta Acord. Aquests imports s'han de dipositar en un fideïcomís creat a aquest efecte i ser utilitzats per al desenvolupament i manteniment de la infraestructura.

c) Regulació del sector del gas natural a Itàlia

A Itàlia, l'activitat de subministrament de gas natural està completament liberalitzada des de l'1 de gener 2003. No obstant això, per als clients residencials (clients que no superen un llindar de consum de 2 Gwh l'any) que no han optat per un nou subministrador, el preu de subministrament de gas natural segueix sent fixat per *l'Autorità per Energia Elettrica e il Gas* (la Comissió Nacional d'Energia Italiana, AEEG). En canvi, per als clients residencials que hagin triat un nou subministrador de gas natural al mercat, l'AEEG estableix, sobre la base dels costos efectius de servei, preus de referència que les empreses subministradores, en el marc de les obligacions de servei públic, han d'incloure dins de la pròpia oferta comercial.

A la Regió de Sicília, la liberalització de les activitats de subministrament de gas natural ha estat implementada segons modalitats i terminis diferents, havent-se completat l'1 de gener de 2010, data des de la qual tots els consumidors tenen llibertat d'elecció del subministrador.

El subministrament de gas natural només pot ser efectuat per part d'empreses que no exerceixin cap altra activitat en el sector del gas natural, llevat activitats d'importació, exportació, producció i venda a l'engròs. Existeix igualment una separació jurídica obligatòria de l'operador del sistema de distribució, així com unes limitacions en els percentatges màxims de proveïment i de comercialització per afavorir la competència i l'entrada de nous operadors.

d) Regulació del sector elèctric a Espanya

Principals característiques del sector elèctric a Espanya

La regulació del sector elèctric a Espanya té com a marc de referència la Llei 54/1997, de 27 de novembre, del Sector Elèctric, que va ser reformada per la Llei 17/2007, de 4 de juliol i per la seva prolixa normativa de desenvolupament, entre la qual destaca el Reial Decret 1955/2000, d'1 de desembre, que regula les activitats de transport, distribució, comercialització i subministrament, així com les autoritzacions administratives, el Reial Decret 2019/1997, de 26 de desembre, que regula el mercat de producció i el Reial Decret 661/2007, de 25 de maig, que regula el règim especial.

El Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme és l'organisme competent per a la regulació dels sectors de gas i electricitat, mentre que la CNE és l'autoritat reguladora que té encomanades les tasques de mantenir i assegurar la competència efectiva i el funcionament transparent dels sectors energètics espanyols. Les Conselleries corresponents de les Comunitats Autònomes tenen competències, tant de desenvolupament normatiu, com d'execució de la normativa. El Consell de Seguretat Nuclear exerceix competències específiques sobre les instal·lacions que utilitzen aquesta tecnologia.

Així mateix, l'Operador Tècnic del Sistema, Red Eléctrica de España, S.A. (REE), té com a funció principal garantir la continuïtat i seguretat del subministrament elèctric i la correcta coordinació del sistema de producció i transport. En aquest sentit, cal tenir en compte que la Llei 17/2007 limita amb caràcter general la participació en REE a un màxim del 3% del capital social o dels drets de vot i l'1% en el cas dels subjectes que exerceixen activitats en el sector elèctric. A més, en tot cas, la suma de la participació dels accionistes que exerceixin activitats en el sector elèctric no pot superar el 40%.

El sector elèctric té les següents característiques principals:

- És un sector on conviuen activitats regulades i no regulades, essent les activitats regulades el transport i la distribució d'electricitat, i les activitats no regulades, la generació i la comercialització d'electricitat.

Seguint les directrius establertes per la normativa comunitària (Directives 2003/54/CE, de 26 de juny, i 96/92/CE, de 22 de juny), tots els consumidors espanyols són qualificats i poden triar lliurement el proveïdor d'electricitat des de l'1 de gener de 2003. De conformitat amb la Llei 17/2007 i, a semblança del sector gasista, des de l'1 de gener de 2009 havia de desaparèixer el subministrament a tarifa per les empreses distribuïdores i el conjunt dels consumidors s'hauria d'haver vist obligat a participar en el mercat liberalitzat (encara que com s'indica més endavant s'ha mantingut una tarifa d'últim recurs per als consumidors de menor volum). No obstant això, aquesta reforma es va veure retardada fins l'1 de juliol de 2009.

- L'electricitat consumida a Espanya es produeix majoritàriament en el territori nacional, ja que les interconnexions internacionals amb França i Portugal tenen capacitat reduïda.
- Des de l'1 de juliol de 2007 va entrar en funcionament el Mercat Ibèric de l'Energia Elèctrica (MIBEL) entre Espanya i Portugal de manera efectiva, el que ha suposat la integració dels sistemes elèctrics d'ambdós països (tot i que aquesta integració encara no és perfecta).
- El sistema elèctric no ha estat autosuficient en els darrers anys, generant un dèficit anual que han hagut de finançar les empreses elèctriques convencionals, entre les quals GAS NATURAL FENOSA.

La regulació de les activitats del sector elèctric a Espanya

Les activitats del sector elèctric es classifiquen entre: 1) activitats regulades: transport i distribució d'electricitat; i 2) activitats no regulades: la generació i la comercialització d'electricitat.

1. Activitats regulades

Les activitats regulades es caracteritzen pel fet que l'accés a les mateixes està sotmès a autorització administrativa, la seva remuneració s'estableix normativament i el seu exercici està sotmès a una sèrie d'obligacions específiques:

- Necessitat d'autorització administrativa prèvia: la realització de les activitats regulades requereix una autorització administrativa prèvia de caràcter reglat, per a la obtenció de la qual el sol·licitant bàsicament ha de demostrar la seva capacitat legal, tècnica i econòmica per a l'exercici d'aquesta activitat. Aquesta autorització concedeix un monopoli legal per a un determinat territori.
- Remuneració establerta normativament: les directrius generals per les quals s'estableix la remuneració d'aquestes activitats es recullen al Reial Decret 2819/1998, de 23 de desembre, pel transport, i al Reial Decret 222/2008, de 15 de febrer, per a la distribució, i pretenen assegurar una adequada remuneració de l'exercici d'aquestes activitats i el desenvolupament de les xarxes. La remuneració a percebre per l'exercici d'aquestes activitats s'actualitza anualment per mitjà d'Ordre ministerial.

El marc regulador del sector elèctric a Espanya preveu un procediment de liquidacions per a la redistribució entre les empreses del sector de la facturació obtinguda neta dels costos d'adquisició d'electricitat i altres costos, de manera que cada empresa percebi la retribució que li ha estat reconeguda per les seves activitats regulades.

- Submissió a obligacions específiques: l'exercici de les activitats regulades està sotmès a obligacions específiques per tal de permetre assegurar el desenvolupament de la competència en la fase de comercialització. Les dues obligacions principals en aquest sentit consisteixen a permetre l'accés de tercers a les xarxes de transport i distribució i l'obligació de mantenir separades les activitats regulades i les no regulades.

El Reial Decret 1955/2000 regula l'accés dels tercers a la xarxa, determinant els subjectes amb dret d'accés, com realitzar la sol·licitud, els terminis de la mateixa, les causes de denegació d'accés, així com els drets i obligacions de cada un dels subjectes relacionats amb aquest sistema. Els titulars de les xarxes de transport i distribució tenen dret a percebre uns peatges com a compensació per aquest accés, que s'actualitzen anualment per ordre ministerial.

La normativa estableix un deure de separació funcional, que implica no només una separació comptable -per tal d'evitar els subsidis creuats i incrementar la transparència del càlcul de tarifes, peatges- i jurídica -per mitjà de societats separades-, sinó el deure de funcionament autònom de la filial regulada respecte de la resta de societats del grup en què s'integra.

1.1. Transport

El transport d'electricitat uneix els centres de producció amb les xarxes de distribució i els clients finals específics. La xarxa de transport és propietat principalment de REE, encara que la societat de GAS NATURAL FENOSA, Unión Fenosa Distribución, S.A., té una petita proporció de la xarxa de transport secundari.

La retribució de l'activitat de transport s'estableix reglamentàriament, fixant una quantia per a cada subjecte que té en compte els costos acreditats d'inversió i d'operació i manteniment de les instal·lacions de cada empresa, més un incentiu a la seva disponibilitat.

1.2. Distribució

La distribució d'energia elèctrica comprèn totes aquelles activitats que tenen la funció de fer arribar l'energia des de la xarxa de transport d'alta tensió fins als consumidors finals. Fins l'1 de juliol de 2009, els distribuïdors eren alhora titulars de les instal·lacions de distribució, gestors de la xarxa de distribució i subministradors a tarifa de consumidors finals.

No obstant això, a partir de l'1 de juliol de 2009, l'activitat de les distribuïdores ha quedat restringida a la titularitat i gestió de les xarxes de distribució, essent, si s'escau, les comercialitzadores de cada grup, les encarregades del subministrament d'últim recurs que s'esmenta en l'apartat 2.2.

A data de formulació d'aquests Comptes anuals consolidats estava pendent de publicació l'Ordre Ministerial que estableix la retribució de les activitats regulades del sector elèctric per a 2013.

2. Activitats no regulades

2.1. Generació d'electricitat

L'activitat de generació d'energia elèctrica comprèn la producció d'energia elèctrica en règim ordinari i l'activitat de generació d'energia elèctrica en règim especial. El règim especial tracta d'incentivar la generació elèctrica a partir de la cogeneració i de les fonts renovables a través de l'oferiment d'una remuneració més atractiva.

El règim especial està reservat per a les plantes de fins a 50 MW de potència instal·lada que utilitzen energies renovables com a font d'energia, residus i la cogeneració. En règim ordinari produeixen la resta de plantes de generació d'energia elèctrica, és a dir, aquelles que tenen una potència superior a 50 MW i/o utilitzen una font primària diferent de les anteriors, com energia nuclear, gas natural o carbó.

La retribució de l'activitat de generació en règim ordinari es realitza en base als preus del mercat de producció elèctrica. El Reial Decret 661/2007 estableix un règim econòmic específic per a les instal·lacions de producció d'energia elèctrica en règim especial, que recull unes tarifes, primes i incentius específics per a cada tipus de tecnologia (excepte per a les instal·lacions solars fotovoltaïques posteriors al 29 de setembre de 2008).

L'energia produïda en el sistema es ven en el mercat majorista de producció d'energia elèctrica, regulat pel Reial Decret 2019/1997, bé en el mercat organitzat spot o pool elèctric, o bé mitjançant contractes bilaterals, físics i financers, i la contractació a termini.

Des de l'any 2006 fins a l'1 de juliol de 2009, la normativa va establir l'obligació sobre generadors de minorar dels ingressos de generació l'import equivalent al valor dels drets d'emissió de gasos d'efecte hivernacle assignats prèvia i gratuïtament.

El Reial Decret-Llei 6/2009, de 30 d'abril, va establir una sèrie de mesures encaminades a solucionar el dèficit tarifari, creant un fons de titulització pel dèficit de tarifa que podrà disposar de la garantia de l'Estat, així com la implantació del "bo social" (bonificació en la tarifa elèctrica per a consumidors domèstics que compleixin amb determinades característiques socials, de consum i poder adquisitiu, que serà finançada pels generadors). Aquest Reial Decret-Llei també contempla que el finançament dels costos de gestió de residus radioactius i del combustible gastat en les Centrals nuclears a partir de la constitució d'ENRESA com a entitat pública empresarial es realitzarà mitjançant el pagament d'una taxa directament proporcional a l'energia generada, per part de les empreses titulars de les centrals en explotació.

El 21 d'abril de 2010 es va publicar al BOE el Reial Decret 437/2010 pel qual es desenvolupa la regulació del procés de titulització del dèficit del sistema elèctric que va ser establert en el Reial Decret-Llei 6/2009, essent els seus principals aspectes els següents :

- Podran cedir-se al Fons de Titulització del Dèficit del sistema:
 - Els drets de cobrament generats durant el 2006 i 2008 i no cedits a tercers fins a 10.000 milions d'euros.
 - Els drets de cobrament del dèficit 2009 fins a 3.500 milions d'euros.
 - Els drets de cobrament del dèficit 2010-2012 reconeguts cada any en l'Ordre Ministerial on es fixen les tarifes d'accés de l'any següent, moment a partir del qual els drets podran ser cedits al Fons de Titulització. Les diferències entre els dèficits de tarifes estimats i reals es liquidaran durant l'exercici en curs.
- El Fons ha d'adquirir els drets de cobrament el compromís de cessió dels quals li hagi estat comunicat pels titulars inicials, en un termini màxim d'un any des de la comunicació sempre que no es produeixin supòsits excepcionals en els mercats.
- Els tipus d'interès d'actualització que meritaren els imports pendents de cobrament seran:
 - Drets de cobrament 2006 i 2008: Euribor a 3 mesos.
 - Drets de cobrament 2009: Euribor a 3 mesos més un diferencial de 0,20 punts percentuals.

El 2 d'octubre de 2010 es va publicar el Reial Decret 1221/2010 pel qual es modifica el Reial Decret 134/2010 que va crear un mecanisme de restriccions per garantia de subministrament de centrals de carbó autòcton, contemplant un preu regulat per retribuir aquesta energia.

El 24 de desembre de 2010 es va publicar al BOE el Reial Decret-Llei 14/2010, de 23 de desembre, pel qual s'estableixen mesures urgents per a la correcció del dèficit tarifari del sector elèctric, essent els seus principals aspectes els següents:

- Les empreses finançaran el bo social fins al 2013 i assumiran el cost de les polítiques d'estalvi i eficiència energètica en el període 2011-2013.
- Totes les empreses generadores d'electricitat, tant en règim ordinari com les d'energies renovables i cogeneració, pagaran un peatge de 0,5 euros/MWh.
- Es limita durant tres anys les hores amb dret a prima de les plantes fotovoltaïques, tal i com ha passat amb altres sectors, com l'eòlic i el termosolar.
- Es modifiquen els límits màxims del dèficit de tarifa pel 2010, 2011 i 2012 per adequar-los a les desviacions, i es manté l'any 2013 com a moment en què s'ha d'arribar a la suficiència tarifària.

El 10 de febrer de 2011 es va publicar al BOE la Resolució de la Secretaria d'Estat d'Energia per la qual es fixen les quantitats de carbó, el volum màxim de producció i els preus de retribució, per a l'any 2.011, a aplicar en el procés de resolució de restriccions per garantia de subministrament. En ella s'estableixen els preus de retribució de l'energia de les centrals de l'Annex II del Reial Decret 134/2010 que consumeixen carbó autòcton, amb el detall dels paràmetres utilitzats, el volum màxim de producció que pot ser programat en el procés de restriccions per garantia de subministrament i el consum de carbó equivalent. La Resolució suposa l'establiment d'uns preus provisionals que són els que utilitza l'Operador del Sistema per liquidar a aquestes centrals durant l'any 2011.

El 28 de maig de 2011 es va publicar al BOE la Llei 12/2011, de 27 de maig, sobre responsabilitat civil per danys nuclears o produïts per materials radioactius per la qual es regula la responsabilitat civil nuclear de conformitat amb els Convenis internacionals de París i Brussel·les, el que es complementa amb l'establiment d'un règim específic de responsabilitat civil pels danys que puguin causar accidents en què es vegin involucrats materials radioactius que no siguin substàncies nuclears. A més, es redefeix la figura del titular o explotador d'una autorització i incorpora nous criteris sobre el règim de titularitat de les centrals.

L'Ordre ITC/3127/2011, de 17 novembre 2011 regula la retribució en concepte de pagament per capacitat, incloent l'incentiu a la inversió en capacitat a llarg termini i el servei de disponibilitat a mig termini, modificant la retribució de l'incentiu a la inversió en capacitat estableix l'Ordre ITC/2794/2007, de 27 de setembre i regulant el servei de disponibilitat a mig termini d'aplicació a les tecnologies marginals del mercat diari, és a dir, les centrals de fuel-oil, les centrals de cicle combinat i les de carbó, essent igualment d'aplicació per a les instal·lacions hidràuliques de bombament pur, bombament mixt i embassament.

El 27 de gener de 2012 es va aprovar mitjançant Reial Decret-Llei la suspensió temporal de primes a noves instal·lacions de règim especial. Aquest Reial Decret suspèn temporalment els incentius econòmics per a noves instal·lacions d'energia elèctrica mitjançant les tecnologies: eòlica, solar fotovoltaica, termosolar, cogeneració, biomassa, biogàs, minihidràulica i de residus. La mesura no afectarà les instal·lacions en marxa ni a aquelles ja inscrites en els registres previs.

El 22 de març de 2012, el Tribunal Suprem va dictar una Sentència per la qual va declarar inaplicable el mecanisme de finançament del bo social per les empreses generadores previst al Reial Decret-Llei 6/2009, en ser contrari a la Directiva 2003/54 de mercat interior de l'electricitat.

El 31 de març de 2012 es va publicar el Reial Decret-Llei 13/2012, de 30 de març, pel qual es transposen directives en matèria de mercats interiors d'electricitat i gas i en matèria de comunicacions electròniques, i pel qual s'adopten mesures per a la correcció de les desviacions per desajustos entre els costos i ingressos dels sectors elèctric i gasista.

Els ajustos inclosos en el Reial Decret-Llei 13/2012 per a la reducció del dèficit del sector elèctric suposen una reducció dels costos del sistema de 1.764 milions d'euros, procedents, entre d'altres, d'una reducció del 10% de la retribució de la activitat de distribució, un 75% de reducció dels costos de gestió comercial de les distribuïdores, una reducció del 10% dels

pagaments per capacitat, el volum de producció amb carbó nacional i el servei de disponibilitat, alhora que es recuperen i s'incorporen al sistema elèctric determinats saldos romanents de la Comissió Nacional d'Energia i l'Institut per a la Diversificació i Estalvi d'Energia.

El 26 d'abril de 2012 es va publicar l'Ordre IET/843/2012, de 25 d'abril, per la qual s'estableixen els peatges d'accés a partir de l'1 d'abril de 2012 i determinades tarifes i primes de les instal·lacions del règim especial, i la Resolució de la Direcció General de Política Energètica i Mines que estableix el cost de l'energia i la TUR per al període de l'1 d'octubre al 22 de desembre, el primer trimestre del 2012, i a partir de l'1 d'abril de 2012. Tot això, en aplicació d'una Interlocutòria del Tribunal Suprem, de 12 de març de 2012, que estableix que s'ha de complementar la fixació dels peatges d'accés establerts per al primer trimestre de 2012.

Els principals aspectes d'aquestes disposicions són:

- En termes anuals els ingressos per peatges pugen un 11% respecte als vigents, el que suposa un increment d'ingressos de 1.400 milions d'euros.
- S'estén l'eficàcia de la Interlocutòria del Tribunal Suprem de 20 de desembre de suspensió de les Tarifes d'octubre de 2011, a tot el quart trimestre del 2011. Es revisen a partir de l'1 de gener de 2012 els peatges d'accés, complint les Interlocutòries del Tribunal Suprem de març de 2012, de manera que els peatges integrin la totalitat dels costos previstos per l'any 2012 així com els desajustos temporals del 2011.
- S'ajusten els peatges d'accés a partir de l'1 d'abril tenint en compte les reduccions de costos que estableix el Reial Decret-Llei 13/2012 (que va reduir els costos del sistema en 1.764 milions d'euros), per equilibrar el sistema (ingressos-costos).
- S'estableix el nou mecanisme de finançament del bo social, que serà finançat pels consumidors en ser cost liquidable del sistema i d'aplicació a partir del 7 de febrer de 2012.

El 14 de juliol de 2012 es va publicar el Reial Decret-Llei 20/2012, de 13 de juliol, de mesures per garantir l'estabilitat pressupostària i de foment de l'activitat amb l'objectiu d'equilibrar el sector elèctric. Els principals aspectes d'aquest Reial Decret-Llei són:

- En relació amb els costos de generació en règim ordinari dels sistemes elèctrics insulars i extrapeninsulars estableix que les revisions normatives del model retributiu de les centrals de producció en aquests sistemes que desenvolupen el que disposa el Reial Decret-Llei 13/2012, de 30 de març, són aplicables des de l'1 de gener de 2012. A aquests efectes, s'avancen algunes d'aquestes modificacions del model retributiu relatives a l'eliminació de la retribució de les despeses de naturalesa recurrent, i a la revisió de la taxa financera de retribució.
- Es determina per les Comunitats Autònomes que gravin, directament o indirectament, les activitats o instal·lacions destinades al subministrament elèctric, amb tributs propis o recàrrecs sobre els tributs estatals, l'obligatorietat d'imposar el suplement territorial en els peatges d'accés i tarifes d'últim recurs, havent de ser abonat pels consumidors ubicats en l'àmbit territorial de la Comunitat Autònoma.
- S'estableix que la retribució per l'activitat de transport en concepte d'inversió es farà per aquells actius en servei no amortitzats, prenent com a base per a la seva retribució financera el valor net d'aquests.
- Per als imports pendents del dèficit d'ingressos en les liquidacions de les activitats regulades del sector elèctric generat el 2006 s'estableix el tipus d'interès a aplicar com la mitjana de les cotitzacions diàries de l'Euribor a tres mesos de novembre de l'any anterior més 65 punts bàsics. La diferència amb el preu de cessió al Fons, tindrà la consideració de cost liquidable del sistema.
- S'habilita en aquesta norma al Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme a aplicar criteris de progressivitat als peatges d'accés.

El 28 de desembre de 2012 es va publicar la Llei 15/2012, de 27 de desembre, de mesures fiscals per a la sostenibilitat energètica els principals aspectes referents a l'activitat de generació d'electricitat són:

- Estableix un impost sobre el valor de la producció de l'energia elèctrica, de caràcter directe i naturalesa real, que grava la realització d'activitats de producció i incorporació al sistema elèctric d'energia elèctrica en el sistema elèctric espanyol. L'impost s'aplicarà a la producció de totes les instal·lacions de generació al tipus del 7%.
- Regula dos nous impostos: l'impost sobre la producció de combustible nuclear gastat i residus radioactius resultants de la generació d'energia nucleoeelèctrica i l'impost sobre l'activitat d'emmagatzematge de combustible nuclear gastat i residus radioactius en instal·lacions centralitzades per tal de compensar la societat per les càrregues que ha de suportar com a conseqüència d'aquesta generació.
- D'altra banda, la Llei revisa el tractament fiscal aplicable als diferents productes energètics utilitzats per a la producció d'electricitat. Per a les activitats de generació d'electricitat a partir de combustibles fòssils es supprimeixen determinades exempcions per sotmetre a gravamen als productes energètics utilitzats per a la generació combinada de calor i electricitat. En aquest mateix sentit, per donar un tractament anàleg a la producció d'electricitat a partir de fonts d'energia fòssil, s'eleva el tipus de gravamen sobre el carbó, i alhora, es creen tipus específics que graven els fuel·loils i els gasoils destinats a la producció d'energia elèctrica o la cogeneració d'electricitat i calor útil.
- Estableix un nou cànon als béns de domini públic a la utilització o aprofitament de les aigües continentals per a la seva explotació hidroelèctrica.

Finalment, el 31 de desembre de 2012, es va publicar el Reial Decret-Llei 29/2012, de 28 de desembre, de millora de gestió i protecció social en el Sistema Especial per a Empleats de la Llar i altres mesures de caràcter econòmic i social, que estableix que els desajustos temporals de liquidacions del sistema elèctric que es produeixin el 2012, per l'import que resulti de la liquidació definitiva de la Comissió Nacional d'Energia, tindran la consideració de dèficit d'ingressos del sistema de liquidacions elèctric per al 2012, que generarà drets de cobrament que podran ser cedits pels seus titulars al Fons de Titulització del Dèficit del Sistema Elèctric, i això amb caràcter addicional als 1.500 milions d'euros de dèficit ja reconegut en la disposició addicional vigèsimo-primer de la Llei 54/1997, de 27 de novembre, del Sector Elèctric. Així mateix s'elimina la prohibició del dèficit ex ante a partir del 2013 que aquesta disposició addicional contemplava. D'altra banda, per garantir l'objectiu final pel qual va ser establert el mecanisme de preassignació de retribució per les instal·lacions de règim especial, és a dir, assegurar un règim econòmic sota el pressupost i condició de la completa execució de la instal·lació en un termini concret, s'introdueix una habilitació per a la supressió o correcció del règim econòmic primat en cas de constatació de l'incompliment de les obligacions que constitueixen pressupost essencial de la definitiva adquisició de dit règim econòmic.

2.2. La comercialització d'electricitat

L'activitat de comercialització es basa en els principis de llibertat de contractació i selecció de subministrador pel client. La comercialització, com a activitat liberalitzada, té una retribució pactada lliurement entre les parts.

Com s'ha esmentat anteriorment, des de l'1 juliol 2009, els consumidors amb potència contractada superior a 10 Kw han de ser subministrats per un comercialitzador en el mercat lliure, mentre que els que tenen una potència igual o inferior a 10 Kw tenen l'opció de continuar consumint sota un subministrament de preu regulat (tarifa d'últim recurs).

Per facilitar el canvi de comercialitzador, la Llei 12/2007 va ordenar la creació de l'"Oficina de Canvis de Suministrador, S.A. (OCSUM)" que està participada pels principals operadors gasistes i elèctrics.

Mitjançant successives Ordres Ministerials s'han regulat els criteris per a l'establiment de la tarifa de subministrament d'últim recurs. D'acord amb la legislació, la tarifa d'últim recurs ha de recollir tots els costos del subministrament de manera additiva, incloent els costos de producció de l'energia, els peatges d'accés i els costos de comercialització. El cost de producció es determina a partir dels preus dels mercats a termini i altres costos.

El 29 de juny de 2012 es va publicar la Resolució de 28 de juny de 2012, de la Direcció General de Política Energètica i Mines, per la qual s'estableix el cost de producció d'energia elèctrica i les TUR a aplicar a partir de l'1 de juliol de 2012, que preveu una pujada de la TUR del 4,3% conseqüència de l'increment del cost de l'energia resultat de la subhasta CESUR.

El 29 de setembre de 2012 es va publicar la Resolució de 27 de setembre de 2012, de la Direcció General de Política Energètica i Mines, per la qual s'estableix el cost de producció d'energia elèctrica i les TUR a aplicar a partir de l'1 d'octubre de 2012, que preveu una baixada de la TUR del 2,29% a conseqüència de la disminució del cost de l'energia resultat de la subhasta CESUR.

El 29 de desembre de 2012 es va publicar la Resolució de 27 de desembre de 2012, de la Direcció General de Política Energètica i Mines, per la qual s'estableix el cost de producció d'energia elèctrica i les TUR a aplicar a partir de l'1 de gener de 2013, que preveu una pujada de la TUR del 3% conseqüència de l'increment del cost de l'energia resultat de la subhasta CESUR.

e) Regulació del sector d'electricitat internacional

1. Generació

Els principals països en els que GAS NATURAL FENOSA és present com a generador són Mèxic i Puerto Rico.

El sector elèctric de Mèxic està configurat per una societat pública, la Comissió Federal d'Electricitat (CFE), verticalment integrada, la qual es reserva de manera exclusiva la conducció, transformació, distribució i proveïment de l'energia elèctrica al país. La reforma a la Llei del Servei Públic d'Energia Elèctrica de 1992 va permetre la participació de la inversió privada en el sector de la generació d'energia elèctrica a Mèxic sota la figura del productor independent o productor extern d'energia, autoabastament, cogeneració, importació i exportació. Els productors independents, entre els quals es troben diverses societats participades per GAS NATURAL FENOSA, venen la seva energia principalment a CFE, d'acord amb contractes de compromís de capacitat i energia associada de llarg termini.

El sector elèctric de Puerto Rico està controlat per l'Autoridad de Energía Eléctrica (AEE o Puerto Rico Electric Power Authority, (PREPA)), corporació pública i agència governamental. La seva missió és proveir el servei d'energia elèctrica als clients en la forma més eficient, econòmica i segura, en harmonia amb el medi ambient. Actualment, produeix, transmet i distribueix pràcticament tota l'electricitat que es consumeix a Puerto Rico i s'autoregula en matèria de tarifes i estàndards de qualitat de servei. Hi ha generadors independents que venen la seva energia a PREPA, entre els quals es troba EcoEléctrica L.P., societat participada per GAS NATURAL FENOSA.

2. Distribució

En els països en els que GAS NATURAL FENOSA és present com a distribuïdor, Colòmbia, Moldàvia, Nicaragua i Panamà, l'activitat de distribució està regulada. Les distribuïdores tenen la funció de transportar l'energia des de la xarxa de transport als punts de consum dels clients i a més, la funció de subministrar energia, a tarifes regulades, als clients regulats, els quals pel seu nivell de consum no poden triar subministrador. Pel que fa als clients no regulats, que opten per comprar l'energia a un altre subministrador, han de pagar el peatge o tarifa regulada de distribució per l'ús de les xarxes.

Les tarifes s'ajusten periòdicament i de forma automàtica, per reflectir les variacions del preu de compra de l'energia i de la tarifa de transport, així com la variació dels indicadors econòmics.

En aquests països hi ha marcs regulatoris i tarifaris estables que defineixen els procediments i tràmits necessaris per a la revisió periòdica de tarifes i de marges de distribució. La revisió tarifària es porta a terme amb una periodicitat d'entre quatre i cinc anys, mitjançant la presentació davant dels ens reguladors corresponents dels expedients tarifaris.

Nota 3. Bases de presentació i polítiques comptables

3.1 Bases de presentació

Els Comptes anuals consolidats de GAS NATURAL FENOSA corresponents a l'exercici 2011 van ser aprovats per la Junta General d'Accionistes celebrada el 20 d'abril de 2012.

Els Comptes anuals consolidats corresponents a l'exercici 2012, que han estat formulats pel Consell d'Administració amb data 25 de gener de 2013, se sotmetran, igual que els de les societats participades, a l'aprovació de les respectives Juntes Generals d'Accionistes, estimant-se que seran aprovats sense cap modificació.

Els Comptes anuals consolidats de GAS NATURAL FENOSA de l'exercici 2012 han estat preparats a partir dels registres de comptabilitat mantinguts per Gas Natural SDG, S.A. i la resta de societats integrades en el grup, d'acord amb el que estableixen les Normes Internacionals d'Informació Financera adoptades per la Unió Europea (d'ara endavant "NIIF-UE"), de conformitat amb el Reglament (CE) núm. 1606/2002 del Parlament Europeu i del Consell.

Per a la preparació d'aquests Comptes anuals consolidats s'ha utilitzat l'enfocament del cost històric, encara que modificat pels criteris de registre a valor raonable dels actius financers disponibles per a la venda, els instruments financers derivats i les combinacions de negoci.

Aquests Comptes anuals consolidats mostren la imatge fidel del patrimoni consolidat i de la situació financera consolidada de GAS NATURAL FENOSA a 31 de desembre de 2012, dels resultats consolidats de les seves operacions, dels canvis en l'estat consolidat de resultat global, dels canvis en el patrimoni net consolidat i dels fluxos d'efectiu consolidats, que s'han produït en GAS NATURAL FENOSA en l'exercici acabat en aquesta data.

Les xifres contingudes en aquests Comptes anuals consolidats es mostren en milions d'euros, excepte el que s'indica expressament en una altra unitat.

3.2 Noves normes NIIF-UE i interpretacions CINIIF

Com a conseqüència de l'aprovació, publicació i entrada en vigor l'1 de gener del 2012 s'han aplicat les següents modificacions de normes:

- NIIF 7 (Modificació), "Instruments financers: Informació a desvetllar - Transferències d'actius financers"

L'aplicació de les modificacions anteriors no ha suposat cap impacte significatiu en els Comptes anuals consolidats.

Així mateix, durant l'any 2012, s'han publicat en el Diari Oficial de la Unió Europea les següents normes amb entrada en vigor per a exercicis iniciats l'1 de gener de 2013 i següents, que no han estat adoptades anticipadament:

- NIC 1 (Modificació), "Presentació de les partides d'un altre resultat global"
- NIC 19 (Modificació), "Retribucions als empleats"
- NIIF 13, "Valoració del valor raonable"
- CINIIF 20, "Costos per desmunt en la fase de producció d'una mina a cel obert"
- NIIF 7 (Modificació), "Instruments financers: Informació a desvetllar - Compensació d'actius financers i passius financers"
- NIC 32, "Instruments financers: Presentació - Compensació d'actius financers i passius financers"
- NIC 12 (Modificació), "Instruments financers: Recuperació d'actius subjacents"

De l'anàlisi d'aquestes noves normes comptables i interpretacions a aplicar en els exercicis que s'iniciïn a partir de l'1 de gener de 2013 i següents, GAS NATURAL FENOSA no espera que la seva aplicació tingui efectes significatius sobre els Comptes anuals consolidats.

D'altra banda, la Unió Europea ha adoptat les següents normes per als exercicis iniciats l'1 de gener de 2014, que no han estat adoptades anticipadament:

- NIIF 10, "Estats financers consolidats"
- NIIF 11, "Acords conjunts"
- NIIF 12, "Revelació de participacions en altres entitats"
- NIC 27 (Modificació), "Estats financers separats"
- NIC 28 (Modificació), "Inversions en associades i en negocis conjunts"

GAS NATURAL FENOSA està avaluant l'impacte que l'aplicació d'aquestes normes tindrà sobre els seus Comptes anuals consolidats.

3.3 Polítiques comptables

Les principals polítiques comptables utilitzades per a l'elaboració d'aquests Comptes anuals consolidats han estat les següents:

3.3.1 Consolidació

a) Dependents

Es consideren societats dependents aquelles sobre les quals GAS NATURAL FENOSA té poder per dirigir les polítiques financeres i operatives, cosa que normalment ve acompanyat d'una participació superior a la meitat dels drets de vot exercitables.

Per comptabilitzar l'adquisició de dependents s'utilitza el mètode d'adquisició. El cost d'adquisició és el valor raonable dels actius lliurats, dels instruments de patrimoni emesos i dels passius incorreguts o assumits en la data d'intercanvi i de qualsevol contraprestació addicional que depengui d'esdeveniments futurs (sempre que sigui probable i es pugui valorar amb fiabilitat).

Els actius intangibles adquirits mitjançant una combinació de negocis es reconeixen separadament del fons de comerç si es compleixen els criteris de reconeixement d'actius, és a dir, si són separables o tenen el seu origen en drets legals o contractuals i quan el seu valor raonable es pot calcular de manera fiable.

Els actius identificables adquirits i els passius o passius contingents incorreguts o assumits com a resultat de la transacció, es valoren inicialment al seu valor raonable a la data d'adquisició, amb independència del percentatge dels interessos minoritaris.

L'excés de cost de l'adquisició respecte al valor raonable de la participació de GAS NATURAL FENOSA en els actius nets identificables adquirits es registra com a fons de comerç. Si el cost d'adquisició és menor que el valor raonable dels actius nets de la dependent adquirida, es reconeix la diferència directament en el Compte de pèrdues i guanys consolidat.

En una combinació de negocis realitzada per etapes, GAS NATURAL FENOSA valora la seva participació prèvia en el patrimoni de la societat adquirida pel seu valor raonable en la data de control, reconeixent els guanys o pèrdues resultants en el Compte de pèrdues i guanys consolidat.

Les dependents es consoliden pel mètode d'integració global a partir de la data en què es transfereix el control a GAS NATURAL FENOSA.

En el procés de consolidació, s'eliminen les transaccions, els saldos i els guanys no realitzats entre societats de GAS NATURAL FENOSA. Les pèrdues no realitzades també s'eliminen, a menys que la transacció proporcioni evidència d'una pèrdua per deteriorament de l'actiu transferit.

La participació dels accionistes minoritaris en el patrimoni i en els resultats de les societats dependents es presenta de forma detallada en els epígrafs "Interessos minoritaris" en el Balanç de situació consolidat i de "Resultat atribuïble a interessos minoritaris" en el Compte de pèrdues i guanys consolidat.

En relació amb les adquisicions o vendes d'interessos minoritaris sense pèrdua de control, la diferència entre el preu pagat o rebut i el seu valor net comptable, es registra com transaccions patrimonials, no generant ni fons de comerç ni resultat.

Les opcions de venda atorgades a accionistes minoritaris de societats dependents en relació amb participacions en aquestes societats, es valoren al valor actual de l'import a reemborsar, és a dir, el seu preu d'exercici, i es presenten en l'epígraf "Altres passius no corrents" o "Altres passius corrents".

b) Negocis conjunts

S'entenen per negocis conjunts aquells on existeixen acords contractuals en virtut dels quals dues o més societats participen en societats, realitzen operacions o mantenen actius de manera que, qualsevol decisió estratègica, tant financera com operativa, és sotmesa al consentiment unànim dels partícips.

Les participacions en negocis conjunts s'integren pel mètode de consolidació proporcional de manera que l'agregació de saldos i les posteriors eliminacions tenen lloc només en la proporció de la participació de GAS NATURAL FENOSA.

Els actius i passius assignats a les operacions conjuntes i els actius que es controlen conjuntament es presenten en el Balanç de situació consolidat classificats d'acord amb la seva naturalesa específica. De la mateixa manera, els ingressos i despeses amb origen en negocis conjunts es presenten en el Compte de pèrdues i guanys consolidat d'acord amb la seva pròpia naturalesa.

c) Associades

Associades són totes les entitats sobre les quals GAS NATURAL FENOSA exerceix una influència significativa però no té el control i que, generalment, ve acompanyat per una participació que oscil·la entre un 20% i un 50% dels drets de vot.

Les inversions en associades es comptabilitzen pel mètode de la participació. La participació en les pèrdues o guanys posteriors a l'adquisició de les associades es reconeix en el Compte de pèrdues i guanys consolidat, i la seva participació en els moviments patrimonials posteriors a l'adquisició es reconeix en reserves. Els resultats no realitzats amb les associades s'eliminen en funció del percentatge de participació en aquestes.

d) Perímetre de consolidació

A l'Annex I s'inclouen les societats participades directa i indirectament per GAS NATURAL FENOSA que han estat incloses en el perímetre de consolidació.

A l'Annex II s'inclouen les principals variacions en el perímetre de consolidació produïdes en els exercicis 2012 i 2011, essent les més rellevants les següents:

Exercici 2012

En l'exercici 2012 les principals variacions produïdes en el perímetre de consolidació corresponen a l'alienació el mes de febrer de 2012 dels actius corresponents a determinats clients de gas i contractes associats a la Comunitat de Madrid (Nota 9).

Exercici 2011

En l'exercici 2011 les principals variacions produïdes en el perímetre de consolidació corresponen a:

- L'alienació de les participacions en les distribuïdores elèctriques a Guatemala (Nota 9).
- L'alienació de diverses societats i actius de distribució de gas a la zona de Madrid (Nota 9).
- La permuta dels actius de renovables d'EUFER com a conseqüència de la finalització de la col·laboració amb un altre soci que es mantenia a través d'aquesta societat (Nota 9).
- L'adquisició de participacions en diversos parcs de generació d'energia eòlica (Nota 30).
- L'adquisició de la societat de distribució de gas a Itàlia Favellato Reti, S.R.L. (Nota 30).

3.3.2 Transaccions en moneda estrangera

Les partides incloses en els Comptes anuals consolidats de cadascuna de les entitats de GAS NATURAL FENOSA es valoren utilitzant la moneda de l’entorn econòmic principal en que l’entitat opera. Els Comptes anuals consolidats es presenten en euros, que és la moneda de presentació de GAS NATURAL FENOSA.

Les transaccions en moneda estrangera es converteixen a la moneda funcional utilitzant els tipus de canvi vigents en les dades de les transaccions. Les pèrdues i guanys en moneda estrangera que resulten de la liquidació d’aquestes transaccions i de la conversió als tipus de canvi de tancament dels actius i passius monetaris denominats en moneda estrangera es reconeixen en el compte de pèrdues i guanys consolidat.

Els resultats i la situació financera de totes les entitats de GAS NATURAL FENOSA (cap de les quals té la moneda d’una economia hiperinflacionària) que tenen una moneda funcional diferent de la moneda de presentació es converteixen a la moneda de presentació de la manera següent:

- Els actius i passius de cada balanç de situació presentat es converteixen al tipus de canvi de tancament en la data del balanç.
- Els ingressos i despeses de cada Compte de pèrdues i guanys es converteixen als tipus de canvi mitjà mensual, llevat que aquesta mesura no sigui una aproximació raonable de l’efecte acumulatiu dels tipus existents en les dates de la transacció, i en aquest cas, els ingressos i despeses es converteixen en la data de les transaccions.
- Totes les diferències de canvi resultants es reconeixen a l’estat consolidat de resultat global i l’import acumulat es registra en l’epígraf de “Diferències de conversió” del Patrimoni net.

Els ajustos al fons de comerç i al valor raonable que sorgeixen de l’adquisició d’una entitat estrangera es tracten com a actius i passius de l’entitat estrangera i es converteixen al tipus de canvi de tancament.

Els tipus de canvi respecte de l’euro (EUR) de les principals divises de les societats de GAS NATURAL FENOSA a 31 de desembre de 2012 i 2011 han estat els següents:

	31 de desembre de 2012		31 de desembre de 2011	
	Tipus de tancament	Tipus mitjà acumulat	Tipus de tancament	Tipus mitjà acumulat
Dòlar nord-americà (USD)	1,32	1,28	1,29	1,39
Pes argentí (ARS)	6,46	5,82	5,54	5,72
Real brasiler (BRL)	2,69	2,51	2,43	2,33
Pes colombià (COP)	2.333	2.311	2.514	2.569
Pes mexicà (MXN)	17,14	16,91	18,09	17,27
Córdoba Nicaragua (NIO)	31,83	30,24	29,72	31,21
Balboa Panamà (PAB)	1,32	1,28	1,29	1,39
Lei Moldàvia (MDL)	15,99	15,55	15,14	16,30

3.3.3 Immobilitzat intangible

a) Fons de comerç

El fons de comerç representa l'excés del cost d'adquisició sobre el valor raonable de la participació en els actius nets identificables de la dependent, controlada conjuntament, o associada adquirida, en la data d'adquisició. El fons de comerç relacionat amb adquisicions de dependents o controlades conjuntament s'inclou en immobilitzat intangible i el relacionat amb adquisicions d'associades s'inclou en inversions comptabilitzades aplicant el mètode de la participació.

El fons de comerç que es deriva de les adquisicions realitzades abans de l'1 de gener de 2004 es registra per l'import reconegut com a tal en els Comptes anuals consolidats a 31 de desembre de 2003 preparats sota els principis comptables espanyols.

El fons de comerç no s'amortitza i es revisa anualment per analitzar les possibles pèrdues per deteriorament del seu valor, registrant-se en el Balanç de situació consolidat al seu valor de cost menys les pèrdues per deteriorament acumulades.

Les pèrdues per deteriorament del fons de comerç no són reversibles.

b) Concessions i similars

En aquest epígraf es recull el cost d'adquisició de les concessions si s'adquireixen directament d'un organisme públic o similar, el valor raonable atribuït a la concessió en cas d'adquirir-se com a part d'una combinació de negocis o el cost de construcció i millora de les infraestructures destinades a concessions, d'acord amb la CINIIF 12 "Acords de concessió de serveis".

Els actius afectes a l'esmentada CINIIF 12, que són aquells en què el concedent controla els serveis que GAS NATURAL FENOSA (operador) ha de prestar i la participació residual significativa en la infraestructura al final de la vigència de l'acord, es registren com a actiu financer si l'operador té un dret incondicional a percebre efectiu del concedent i com actiu intangible si l'operador no té aquest dret, sinó que té el dret a cobrar als usuaris del servei. Els ingressos i despeses corresponents als serveis de construcció o millora de les infraestructures es registren pel seu import brut. Atès que els acords de concessió no especifiquen la retribució corresponent a aquests conceptes, el valor raonable dels ingressos s'estima per referència a les despeses incorregudes sense marge.

Els actius inclosos en aquest epígraf s'amortitzen linealment durant el període de durada de cada una de les concessions, excepte en el cas del gasoducte Magrib-Europa que, per reflectir adequadament el patró de consum esperat dels beneficis econòmics futurs, es basa en el volum de gas transportat durant la vida del dret d'ús, el que suposa una amortització acumulada que no és menor que la que s'obtingria en utilitzar un mètode d'amortització lineal.

Així mateix, les concessions de distribució d'energia elèctrica a Espanya, adquirides com a part d'una combinació de negocis, no tenen límit legal ni de cap altre tipus. En conseqüència, en tractar-se d'actius intangibles de vida indefinida, no s'amortitzen, si bé s'analitza el seu possible deteriorament amb periodicitat anual d'acord amb el descrit en la Nota 3.3.5.

c) Aplicacions informàtiques

Els costos directament relacionats amb la producció de programes informàtics que sigui probable que hagin de generar beneficis econòmics superiors als costos, es reconeixen com a immobilitzat intangible. Els costos directes inclouen les despeses del personal que desenvolupa els programes informàtics.

Els costos d'aplicacions informàtiques reconeguts com a actius, s'amortitzen linealment durant un període de quatre anys des del moment en què estan disponibles per a l'entrada en explotació de l'aplicació.

d) Despeses de recerca

Les despeses de recerca es reconeixen com a despesa al compte de pèrdues i guanys consolidat quan es produeixen.

e) Altre immobilitzat intangible

En altre immobilitzat intangible principalment s'inclouen els següents conceptes:

- El cost de l'adquisició dels drets de regasificació en exclusiva a les instal·lacions de la societat participada EcoEléctrica L.P., Ltd. a Puerto Rico, que s'amortitza linealment fins a la data d'extinció dels drets (2025).
- El cost de les llicències d'explotació de parcs de generació eòlica, bàsicament adquirits com a conseqüència de combinacions de negocis, que s'amortitzen en 20 anys un cop posats en funcionament.
- Els drets d'emissió de CO₂ rebuts sense contraprestació es valoren per valor zero i els adquirits, al cost d'adquisició. En cas que GAS NATURAL FENOSA no tingui els drets suficients per complir les seves quotes d'emissió, es registra en l'epígraf de "Provisions corrents" el dèficit valorat al cost d'adquisició per drets comprats i al valor raonable per als drets pendents de compra a la data de presentació dels comptes anuals consolidats.
- Els contractes de proveïment de gas i altres drets contractuals adquirits com a part d'una combinació de negocis, que es valoren a valor raonable i s'amortitzen linealment al llarg de la durada dels mateixos, que no difereix significativament del patró de consum esperat.

No hi ha immobilitzats intangibles amb una vida útil indefinida diferents del fons de comerç i de les esmentades concessions de distribució d'energia elèctrica a Espanya.

3.3.4 Immobilitzat material

a) Cost

Els béns compresos en l'immobilitzat material es valoren al preu d'adquisició o al cost de producció o al valor atribuït a l'actiu en cas que s'adquireixin com a part d'una combinació de negocis.

Formen part de l'immobilitzat material els costos financers corresponents al finançament dels projectes d'instal·lacions tècniques durant el període de construcció, fins a la preparació de l'actiu per al seu ús.

Els costos de renovació, ampliació o millora són incorporats a l'actiu com a major valor del bé exclusivament quan suposen un augment de la seva capacitat, productivitat o prolongació de la seva vida útil.

Els costos de reparacions importants s'activen i s'amortitzen durant la vida útil estimada dels mateixos (generalment, de 2 a 6 anys), mentre que les despeses recurrents de manteniment s'imputen als resultats de l'exercici en què es produeixen.

Els imports relacionats amb els treballs efectuats per l'empresa per a l'immobilitzat material corresponen al cost directe de producció.

Es registra com a immobilitzat material el gas no extraïble precís per l'explotació dels emmagatzematges subterranis de gas natural (gas matalàs), amortitzant-se durant el període de vida útil de l'emmagatzematge subterrani.

Les despeses derivades de les actuacions empresarials encaminades a la protecció i millora del medi ambient es comptabilitzen com a despesa de l'exercici en què es produeixen.

Quan suposen incorporacions a l'immobilitzat material, quan la seva finalitat sigui la minimització de l'impacte mediambiental i la protecció i millora del medi ambient, es comptabilitzen com a major valor de l'immobilitzat.

Els costos futurs als que GAS NATURAL FENOSA haurà de fer front en relació amb el tancament de determinades instal·lacions s'incorporen al valor de l'actiu pel valor actualitzat, recollint la corresponent provisió (Nota 3.3.15).

Els beneficis i pèrdues en vendes són determinades per comparació del preu de venda amb els valors comptables i són registrats al Compte de pèrdues i guanys consolidat.

b) Amortització

Els actius s'amortitzen linealment, durant la seva vida útil estimada o, en cas de ser menor, al llarg de la durada de la concessió. Les vides útils estimades són:

	Anys de vida útil estimada
Construccions	33-50
Vaixells per al transport de gas natural liquat	25-30
Instal·lacions tècniques (xarxa de distribució i transport de gas)	20-40
Instal·lacions tècniques (centrals hidràuliques)	14-100
Instal·lacions tècniques (centrals tèrmiques)	25-40
Instal·lacions tècniques (plantes de cicle combinat)	25
Instal·lacions tècniques (centrals nuclears)	40
Instal·lacions tècniques (parcs eòlics)	20
Instal·lacions tècniques (línies de transport elèctric)	30-40
Instal·lacions tècniques (xarxa de distribució elèctrica)	18-40
Equips informàtics	4
Elements de transport	6
Altres elements	3-20

Les centrals hidràuliques estan subjectes al règim de concessió administrativa temporal. A l'acabament dels terminis establerts per a les concessions administratives, les instal·lacions han de revertir a l'Estat en condicions de bon ús, el que s'aconsegueix gràcies als programes de manteniment de les mateixes.

En el càlcul de la dotació de l'amortització de les centrals hidràuliques es diferencien els diferents tipus d'elements que les integren, distingint les inversions en obra civil (el termini d'amortització es determina en funció del període de la concessió, o 100 anys, en cas de no existir concessió), l'equip electromecànic (40 anys) i la resta de l'immobilitzat (14 anys), i en qualsevol cas, atenent a l'ús de la central i amb el límit màxim del termini de la concessió (entre els anys 2013 i 2060).

GAS NATURAL FENOSA amortitza les seves centrals nuclears en una vida útil de 40 anys que correspon a la vida teòrica dels seus components principals. El permís d'exploració d'aquestes instal·lacions sol abastar períodes successius de 10 anys, sense que pugui sol·licitar-se la renovació fins a un moment pròxim a la finalització de cada un d'ells. No obstant això, considerant l'òptim rendiment d'aquestes instal·lacions, així com els seus programes de manteniment, es considera que la renovació d'aquests permisos podrà ser obtinguda, almenys, fins a assolir el període de 40 anys de vida útil.

Els valors residuals i les vides útils dels actius es revisen, ajustant-los, si s'escau, a la data de cada balanç de situació.

Quan el valor comptable d'un actiu és superior al seu import recuperable estimat o quan ja no és útil, a causa, per exemple, a desplaçaments a la xarxa de distribució, el seu valor es redueix de forma immediata fins al seu import recuperable (Nota 3.3.5).

c) Operacions d'exploració i producció

GAS NATURAL FENOSA registra les operacions d'exploració de gas i carbó d'acord amb el mètode d'exploració amb èxit, el tractament del qual és el següent:

- Despeses d'exploració

Els costos d'exploració (despeses de geologia i geofísica, costos associats al manteniment de les reserves no provades i altres costos relacionats), excloent els costos de perforació, es carreguen a resultats en el moment en què es produeixen.

Si no es troben reserves provades que justifiquin el seu desenvolupament comercial, els costos de perforació inicialment capitalitzats són carregats en resultats. No obstant això si, com a conseqüència dels sondejos d'exploració, es troben reserves provades, els costos són traspassats a Inversions en zones amb reserves.

- Inversions en zones amb reserves

Els costos d'adquisició de nous interessos en zones amb reserves, els costos de desenvolupament per extracció, tractament i emmagatzematge, així com el valor actual estimat dels costos d'abandonament, es capitalitzen i s'amortitzen al llarg de la vida comercial estimada del jaciment en funció de la relació existent entre la producció de l'any i les reserves provades a l'inici del període d'amortització.

A la data de tancament, o sempre que hi hagin indicis de que pugui haver un deteriorament en el valor dels actius, es compara el valor recuperable dels mateixos amb el seu valor net comptable.

3.3.5 Pèrdues per deteriorament de valor dels actius no financers

Els actius es revisen, per analitzar les possibles pèrdues per no financers deteriorament, sempre que algun succés o canvi en les circumstàncies indiqui que el valor net comptable pot no ser recuperable. Addicionalment es revisa com a mínim anualment per als fons de comerç i els immobilitzats intangibles que, o bé no estan en explotació, o tenen vida indefinida.

Quan l'import recuperable és inferior al valor net comptable de l'actiu, es reconeix en resultats una pèrdua per deteriorament per la diferència entre ambdós. L'import recuperable es calcula com el major entre el valor raonable de l'actiu menys els costos per a la venda i el seu valor d'ús pel procediment del descompte dels fluxos d'efectiu futurs. En general, GAS NATURAL FENOSA està considerant com a import recuperable el valor en ús, emprant pel seu càlcul la metodologia que es descriu a continuació.

A efectes d'avaluar les pèrdues per deteriorament del valor, els actius s'agrupen al nivell més baix per al qual és possible identificar fluxos d'efectiu independents. Tant els actius i fons de comerç s'assignen a aquestes unitats generadores d'efectiu (UGE).

Les unitats s'han definit seguint els següents criteris:

- Distribució de gas:
 - Distribució de gas Espanya. Es gestiona de forma conjunta el desenvolupament, operació i manteniment de la xarxa de distribució de gas.
 - Distribució de gas a l'Amèrica Llatina. Es considera que hi ha una UGE per a cada país en el qual s'opera (Argentina, Brasil, Colòmbia i Mèxic), en tractar-se de negocis subjectes a diferents marcs regulatoris.
 - Distribució de gas Resta. Correspon als actius de distribució de gas a Itàlia.
- Distribució d'electricitat:
 - Distribució d'electricitat Espanya. Es gestiona de forma conjunta el desenvolupament, operació i manteniment de la xarxa de distribució d'electricitat.
 - Distribució d'electricitat a l'Amèrica Llatina. Es considera que hi ha una UGE per a cada país en el qual s'opera (Colòmbia, Nicaragua, Panamà), en tractar-se de negocis subjectes a diferents marcs reguladors.
 - Distribució d'electricitat Resta. Correspon als actius de distribució d'electricitat a Moldàvia.
- Electricitat:
 - Electricitat Espanya. El parc de generació d'electricitat a Espanya es gestiona d'una forma conjunta i centralitzada, en funció de les condicions del mercat.
 - Electricitat Amèrica Llatina. Es considera que hi ha una UGE a cada país en el qual s'opera (Costa Rica, Mèxic, Puerto Rico, Panamà i República Dominicana), en existir en cada un d'ells un parc de generació la consideració del qual és similar a la d'Espanya.
 - Electricitat Resta. Correspon a Kenya.
- Gas: Inclou les UGE d'Infraestructures de gas, de Proveïments i comercialització, i d'Unión Fenosa Gas.
- Altres: Inclou les UGE de jaciment de carbó a Sud-àfrica i de fibra òptica.

Per a aquelles UGEs que han requerit l'anàlisi de possibles pèrdues per deteriorament, els fluxos d'efectiu s'han basat en els Plans Estratègics aprovats per GAS NATURAL FENOSA, ampliat fins a cinc anys, en funció de la regulació i de les expectatives per al desenvolupament del mercat d'acord amb les previsions sectorials disponibles i de l'experiència històrica sobre l'evolució dels preus i els volums produïts.

Els fluxos d'efectiu posteriors al període projectat s'extrapolen considerant les taxes de creixement estimades per UGE que, en cap cas, superen el tipus de creixement mitjà a llarg termini per al negoci i país on operen i que són, en tots els casos, inferiors als creixements del període del pla estratègic. Així mateix, per estimar els fluxos d'efectiu futurs en el càlcul dels valors residuals, s'han considerat totes les inversions de manteniment i, si s'escau, les inversions de renovació necessàries per mantenir la capacitat productiva de les UGEs. Les taxes de creixement nominals emprades són les següents:

	Creixement 2012 (%)	Creixement 2011 (%)
Distribució de gas Amèrica Llatina	1,0	1,0
Distribució de gas Resta	1,0	1,0
Distribució d'electricitat Espanya	0,8	0,8
Distribució d'electricitat Amèrica Llatina	1,2-3,0	1,2-3,0
Distribució d'electricitat resta	1,8	1,8
Electricitat Espanya	1,8	1,8
Electricitat Amèrica Llatina	1,9-4,9	1,9-4,9
Electricitat Resta	4,5	4,5
Unión Fenosa Gas	2,0	2,0

Les taxes de descompte abans d'impostos utilitzades per a calcular el valor recuperable de cada UGE o grup d'UGE són les següents:

	Taxes 2012 (%)	Taxes 2011 (%)
Distribució de gas Amèrica Llatina	15-16	17-18
Distribució de gas resta	9,8	10,4
Distribució d'electricitat Espanya	9,6	9,2
Distribució d'electricitat Amèrica Llatina	9,4-24,4	10,7-24,1
Distribució d'electricitat resta	16,5	16,6
Electricitat Espanya	10,1	10,0
Electricitat Amèrica Llatina	6,4-16,9	6,8-16,5
Electricitat resta	11,2	12,6
Unión Fenosa Gas	12,6	12,5

Els paràmetres considerats per a la composició de les taxes de descompte anteriors han estat:

- Bo lliure de risc: bo a 10 anys.
- Prima de risc de mercat: estimació de renda variable de cada país a 10 anys.
- Beta despallanquejada: segons mitjana de cada sector en cada cas.
- *Swap* de tipus d'interès moneda local: *swap* a 10 anys.
- Proporció patrimoni net-deute: mitjana sectorial.

Al marge de les taxes de descompte, els aspectes més sensibles que s'inclouen en les projeccions utilitzades i que es basen en les previsions sectorials i l'experiència històrica són les següents:

- Distribució d'electricitat Espanya:
 - Import i creixement de la retribució aprovada pel regulador, considerant l'impacte del Reial Decret-Llei 13/2012 (Nota 2.d).
 - Costos d'operació i manteniment.
 - Inversions.
- Distribució de gas i electricitat Amèrica Llatina i Resta:
 - Evolució de les tarifes.
 - Cost de l'energia i dels combustibles.
- Electricitat Espanya:
 - Electricitat produïda i venuda al mercat, que està condicionada per la demanda del mercat i la quota de participació en aquest.
 - Preu de l'electricitat en el mercat ibèric.
 - Cost dels combustibles, operació i manteniment i dels drets d'emissió de CO₂.
 - Impacte dels nous tributs establerts per la Llei 15/2012 (Nota 2.d).
- Electricitat Amèrica Llatina i Resta:
 - La generació d'electricitat a Amèrica Llatina es realitza a l'empara de contractes de compravenda d'energia que determinen models de negoci estables i no estan subjectes a riscos de fluctuació en funció de variables de mercat.
- Unión Fenosa Gas
 - Cost dels proveïments de gas.
 - Preu del gas natural al mercat.

Com a resultat del procés anterior, en els exercicis 2012 i 2011, els valors recuperables dels actius de les UGE, calculats segons el model anterior són, en tots els casos, superiors als valors nets comptables registrats en aquestes Comptes anuals consolidats, motiu pel qual no s'ha comptabilitzat cap deteriorament de valor.

Així mateix, GAS NATURAL FENOSA estima que les variacions desfavorables que raonablement puguin patir els esmentats aspectes sensibles en què s'ha basat la determinació de l'import recuperable de les diferents UGE, no farien variar les conclusions obtingudes respecte que l'import recuperable és superior al seu valor en llibres. En concret, les anàlisis de sensibilitat més rellevants que s'han dut a terme, han considerat un descens del 5% en l'energia produïda i en el preu de l'energia en el cas de les UGEs d'Electricitat, un descens del 5% del preu del gas a Unión Fenosa Gas, així com un descens del 5% en la tarifa/retribució i

un increment en els costos d'operació i manteniment en el cas de les UGEs de distribució de gas i electricitat. En quant a la taxa de descompte, aquesta anàlisi de sensibilitat s'ha realitzat considerant un increment de 50 punts bàsics de les taxes de descompte emprades en el cas base.

3.3.6 Actius i passius financers

Inversions financeres

Les adquisicions i alienacions d'inversions es reconeixen en la data de negociació, és a dir, la data en què GAS NATURAL FENOSA es compromet a adquirir o vendre l'actiu, classificant-se a l'adquisició en les següents categories:

a) Crèdits i comptes a cobrar

Són actius financers no derivats amb cobraments fixos o determinables que no cotitzen en un mercat actiu, i sobre els quals no hi ha intenció de negociar a curt termini. S'inclouen en actius corrents, excepte per venciments superiors a dotze mesos des de la data del balanç que es classifiquen com a actius no corrents.

Es registren inicialment al seu valor raonable i posteriorment al seu cost amortitzat, utilitzant el mètode d'interès efectiu.

S'efectuen les correccions de valor necessàries per deteriorament de valor quan existeix evidència objectiva que no es cobraran tots els imports que es deuen. L'import de la provisió és la diferència entre el valor en llibres de l'actiu i el valor actual dels fluxos d'efectiu futurs estimats, descomptats al tipus d'interès efectiu.

b) Actius financers mantinguts fins el venciment

Són valors representatius de deute amb cobraments fixos o determinables i venciment fix que GAS NATURAL FENOSA té la intenció efectiva i la capacitat de mantenir fins al seu venciment. Els criteris de valoració d'aquestes inversions són els mateixos que per als crèdits i comptes a cobrar.

c) Actius financers a valor raonable amb canvis a resultats

Són actius que s'adquireixen amb el propòsit de vendre'ls a curt termini. Els derivats es consideren en aquesta categoria excepte en el cas que estiguin designats com a instruments de cobertura. Aquests actius financers es valoren, tant en el moment inicial com en valoracions posteriors, pel seu valor raonable, imputant els canvis que es produeixen en aquest valor en el Compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici.

d) Actius financers disponibles per a la venda

Són els valors representatius de deute i instruments de patrimoni, no derivats, que no es classifiquen en cap de les categories anteriors.

Es reconeixen pel seu valor raonable les pèrdues i guanys no realitzades que sorgeixen de canvis en el valor raonable es reconeixen en el patrimoni net. Quan es venen o pateixen pèrdues per deteriorament del valor, els ajustaments acumulats en la reserva per ajustaments per valoració s'inclouen en el Compte de pèrdues i guanys consolidat.

Els valors raonables de les inversions que cotitzen es basen en el valor de cotització. En el cas de participacions en societats no cotitzades s'estableix el valor raonable emprant tècniques de valoració que inclouen l'ús de transaccions recents entre parts interessades i degudament informades, referències a altres instruments substancialment iguals i l'anàlisi de fluxos d'efectiu futurs descomptats. En cas que cap tècnica esmentada pugui ser utilitzada per fixar el valor raonable, es registren les inversions al seu cost d'adquisició minorat per la pèrdua per deteriorament, si s'escau.

Les valoracions a valor raonable realitzades es classifiquen utilitzant una jerarquia de valor raonable que reflecteix la rellevància de les variables utilitzades per dur a terme aquestes valoracions. Aquesta jerarquia consta de tres nivells:

- Nivell 1: valoracions basades en el preu de cotització d'instruments idèntics en un mercat actiu.
- Nivell 2: valoracions basades en variables que siguin observables per l'actiu o passiu.
- Nivell 3: valoracions basades en variables que no estiguin basades en dades de mercat observables.

Els actius financers es donen de baixa quan els drets contractuals sobre els fluxos d'efectiu de l'actiu han vençut o s'han transferit, essent necessari que s'hagin transferit de manera substancial els riscos i beneficis inherents a la seva propietat. No es donen de baixa els actius financers i es reconeix un passiu per un import igual a la contraprestació rebuda en les cessions d'actius en què s'han retingut els riscos i beneficis inherents als mateixos.

GAS NATURAL FENOSA ha subscrit contractes de cessió de comptes a cobrar durant els exercicis 2012 i 2011, que han estat considerats factoring sense recurs, en haver traspassat els riscos i beneficis inherents a la propietat dels actius financers cedits.

Efectiu i altres actius líquids equivalents

L'efectiu i altres actius líquids equivalents inclouen l'efectiu en caixa, els dipòsits a la vista en entitats de crèdit i altres inversions a curt termini de gran liquiditat amb un venciment de no més de tres mesos.

Deutes financers

Els deutes financers es reconeixen inicialment al seu valor raonable, net dels costos de la transacció en els que s'hagués incorregut. Qualsevol diferència entre l'import rebut i el seu valor de reemborsament es reconeix en el Compte de pèrdues i guanys consolidat durant el període d'amortització del deute financer, utilitzant el mètode del tipus d'interès efectiu.

Els deutes financers es classifiquen com a passius corrents a menys que el seu venciment tingui lloc a més de dotze mesos des de la data del balanç, o incloguin clàusules de renovació tàcita a exercici de GAS NATURAL FENOSA.

Creditors comercials i altres comptes a pagar

Els creditors comercials i altres comptes a pagar corrents són passius financers a curt termini que es valoren a valor raonable, no meriten explícitament interessos i es registren pel seu valor nominal. Es consideren deutes no corrents els de venciment superior a dotze mesos.

3.3.7 Derivats i altres instruments financers

Els derivats financers es reconeixen al seu valor raonable en la data de contracte, recalculant-se successivament al seu valor raonable. El mètode pel reconeixement del guany o pèrdua depèn de si es classifica el derivat com un instrument de cobertura, i en aquest cas, la naturalesa de l'actiu objecte de la cobertura.

Per a cada operació de cobertura GAS NATURAL FENOSA documenta la relació entre l'instrument de cobertura i l'element cobert, la naturalesa del risc a cobrir i la mesura de l'eficàcia de l'instrument de cobertura. Addicionalment, de forma periòdica es revisen els objectius de la gestió de riscos i l'estratègia de cobertura.

Una cobertura es considera altament eficaç quan els canvis en el valor raonable o en els fluxos d'efectiu dels elements objecte de cobertura és compensen amb el canvi en el valor raonable o en els fluxos d'efectiu de l'instrument de cobertura amb una efectivitat compresa en un rang del 80% al 125%.

El valor de mercat dels diferents instruments financers es calcula mitjançant els procediments següents:

- Pels derivats cotitzats en un mercat organitzat, per la seva cotització al tancament de l'exercici.
- En el cas dels derivats no negociables en mercats organitzats, pel descompte de fluxos de caixa, basant-se en les condicions de mercat a data de tancament de l'exercici o, en el cas d'elements no financers, en la millor estimació de les corbes futures de preus d'aquests elements.

Els derivats implícits en altres instruments financers o en altres contractes principals són comptabilitzats separadament com a derivats, només quan les seves característiques econòmiques i riscos inherents no estan relacionats estretament amb els instruments en els que es troben implícits i el conjunt estigui sent comptabilitzat a valor raonable amb canvis a través del Compte de pèrdues i guanys consolidat.

A efectes de la seva comptabilització, les operacions es classifiquen de la manera següent:

1. Derivats que qualifiquen per a la comptabilitat de cobertures

a) Cobertura del valor raonable

Els canvis en el valor raonable dels derivats designats, que compleixen les condicions per classificar-se com operacions de cobertura del valor raonable, es reconeixen en el Compte de pèrdues i guanys consolidat, juntament amb qualsevol canvi en el valor raonable de les partides cobertes.

b) Cobertura de fluxos d'efectiu

La part efectiva de canvis en el valor raonable dels derivats designats i qualificats com a cobertura de fluxos d'efectiu es reconeix en el patrimoni net. El guany o pèrdua corresponent a la part no efectiva es reconeix immediatament en el Compte de pèrdues i guanys consolidat.

Els imports acumulats en el patrimoni net es traspassen al Compte de pèrdues i guanys consolidat en l'exercici en què la partida coberta afecta el guany o la pèrdua.

c) Cobertures d'inversió neta a l'estranger

La seva operativa comptable és similar a la cobertura de fluxos d'efectiu. Les variacions de valor de la part efectiva de l'instrument de cobertura es recullen en el Balanç de situació consolidat en l'epígraf "Diferències de conversió". La pèrdua o guany relativa a la part no efectiva es reconeix immediatament en l'epígraf "Diferències de canvi" del Compte de pèrdues i guanys consolidat. L'import acumulat de la valoració registrat en "Diferències de conversió" es traspassa al Compte de pèrdues i guanys consolidat, en la mesura que s'aliena la inversió a l'estranger que ho ha ocasionat.

2. Derivats que no qualifiquen per a la comptabilitat de cobertura

Certs derivats no compleixen el criteri per poder aplicar la comptabilitat de cobertura. Els canvis en el valor raonable de qualsevol derivat que no qualifiqui per a la comptabilitat de cobertura es reconeixen immediatament en el Compte de pèrdues i guanys consolidat.

3. Contractes de compra i venda de gas

En el curs normal dels seus negocis GAS NATURAL FENOSA disposa de contractes de compra i venda d'energia que en la majoria dels casos inclouen clàusules take or pay, en virtut de les quals el comprador assumeix l'obligació de pagar el valor de la quantitat d'energia contractada amb independència de que la rebi o no. Aquests contractes es celebren i es mantenen amb el propòsit de fer front a les necessitats de recepció o lliurament físic d'energia previstes per GAS NATURAL FENOSA d'acord amb les estimacions periòdiques de compra i venda d'energia, el seguiment de les quals es fa de manera sistemàtica i que s'ajusten en el seu cas mitjançant lliurament físic. En conseqüència, es tracta de contractes per a "ús propi" i, per tant, es troben fora de l'abast de la NIC 39.

3.3.8 Actius no corrents mantinguts per a la venda i activitats interrompudes

GAS NATURAL FENOSA classifica com a actius mantinguts per a la venda tots els actius i passius vinculats pels quals s'han iniciat gestions actives per a la seva venda i s'estima que la mateixa es durà a terme dins dels dotze mesos següents.

Adicionalment, GAS NATURAL FENOSA considera activitats interrompudes els components (unitats generadores d'efectiu o grups d'unitats generadores d'efectiu) que representen un línia de negoci o una àrea geogràfica de l'explotació, que sigui significativa i que es pugui considerar separada de la resta, que s'han venut o s'ha disposat d'elles per una altra via o bé que reuneixen les condicions per ser classificades com mantingudes per a la venda. Així mateix, es consideren activitats interrompudes aquelles entitats adquirides exclusivament amb la finalitat de revendre-les.

Aquests actius es presenten valorats al menor import d'entre el seu valor comptable i el valor raonable minorat pels costos necessaris per a la seva alienació, i no estan subjectes a amortització des del moment en que són classificats com a actius no corrents mantinguts per a la venda.

Els actius no corrents mantinguts per a la venda es presenten en el Balanç de situació consolidat de la manera següent: els actius en un únic epígraf denominat "Actius no corrents mantinguts per a la venda" i els passius també en un únic epígraf anomenat "Passius vinculats a actius no corrents mantinguts per a la venda". Els resultats després d'impostos de les activitats interrompudes es presenten en una sola línia del Compte de pèrdues i guanys consolidat anomenada "Resultat després d'impostos d'activitats interrompudes".

3.3.9 Existències

Les existències es valoren al menor d'entre el cost o el seu valor net realitzable. El cost es determina pel cost mitjà ponderat.

El cost de les existències inclou el cost de les matèries primeres i aquells costos directament atribuïts a la seva adquisició i/o producció, incloent també les despeses incorregudes al traslladar les existències a la seva ubicació actual.

El combustible nuclear es valora en base als costos realment incorreguts en l'adquisició i elaboració posterior d'aquest. El consum del combustible nuclear s'imputa a resultats en funció de la capacitat energètica consumida.

El valor net realitzable és el preu de venda estimat en el curs normal del negoci, menys els costos variables de venda aplicables. Per al cas de les matèries primeres s'avalua si el valor net de realització dels productes acabats als quals s'incorpora és superior al cost de producció dels mateixos.

3.3.10 Capital social

El capital social està representat per accions ordinàries.

Els costos d'emissió de noves accions o opcions, nets d'impostos, es dedueixen del patrimoni net, com menors reserves.

Els dividendes sobre accions ordinàries es reconeixen com a menor valor del patrimoni quan són aprovats.

3.3.11 Benefici per acció

El benefici bàsic per acció es calcula com el quocient entre el resultat consolidat del període atribuïble a la societat dominant i el nombre mitjà ponderat d'accions ordinàries en circulació durant aquest període, sense incloure el nombre mitjà d'accions de la Societat Dominant en poder del Grup.

El benefici per acció diluït es calcula com el quocient entre el Resultat consolidat del període atribuïble als accionistes ordinaris ajustat per l'efecte atribuïble a les accions ordinàries potencials amb efecte dilutiu i el nombre mitjà ponderat d'accions ordinàries en circulació durant el període, ajustat per la mitjana ponderada de les accions ordinàries que serien emeses si es convertissin totes les accions ordinàries potencials en accions ordinàries de la Societat Dominant. A aquests efectes es considera que la conversió té lloc al començament del període o en el moment de l'emissió de les accions ordinàries potencials, si aquestes s'haguessin posat en circulació durant el mateix període.

3.3.12 Participacions preferents

Les emissions de participacions preferents únicament es consideren instruments de patrimoni si:

- No inclouen l'obligació contractual de recompra per part de l'emissor, en condicions d'import i data determinades o determinables, o un dret del tenidor a exigir el seu rescat i
- El pagament d'interessos és discrecional per a l'emissor.

En el cas d'emissions de participacions preferents realitzades des d'una societat filial del Grup, i que compleixin les condicions anteriors, l'import rebut es classifica en el Balanç de situació consolidat dins de l'epígraf d'"Interessos minoritaris".

3.3.13 Ingressos diferits

En aquest epígraf s'inclouen bàsicament:

- Les subvencions oficials rebudes, corresponents principalment als Convenis amb Comunitats Autònomes per a la gasificació o electrificació de municipis i altres inversions gasistes o elèctriques, per a les quals GAS NATURAL FENOSA ha complert totes les condicions establertes i que es valoren per l'import concedit.
- Ingressos rebuts per a la construcció d'instal·lacions de connexió a la xarxa de distribució de gas o electricitat, que es registren per l'efectiu rebut, així com cessions rebudes de les instal·lacions, que es registren d'acord amb el que estableix la CINIIF 18 pel seu valor raonable, en considerar que tant l'efectiu com les instal·lacions es reben en contrapartida d'un servei continu d'accés a la xarxa durant la vida de les instal·lacions.
- Ingressos rebuts per desplaçament de xarxa a càrrec de tercers.

Els imports imputats en l'epígraf d'“Ingressos diferits” es reconeixen en resultats de forma sistemàtica en funció de la vida útil de l'actiu corresponent, compensant d'aquesta forma la despesa per la dotació de l'amortització.

En cas de substitució de l'actiu corresponent, els ingressos per desplaçaments de xarxa a càrrec de tercers s'imputen a resultats per l'import del valor net comptable dels actius substituïts. L'import restant es reconeix en resultats de manera sistemàtica en funció de la vida útil de l'actiu corresponent.

3.3.14 Provisions per obligacions amb el personal

a) Obligacions per pensions i similars

- Plans d'aportació definida

Gas Natural SDG, S.A., juntament amb altres empreses del Grup, és promotora d'un pla de pensions de promoció conjunta de sistema d'ocupació, que és d'aportació definida per a la jubilació, i de prestació definida per a les denominades contingències de risc, les quals es troben assegurades.

Com a conseqüència de l'operació de fusió per absorció d'Unión Fenosa, S.A. i Gas Natural SDG, S.A., i per tal de donar compliment al que estableix el Reglament de Plans i Fons de Pensions, el 29 de setembre de 2011, es van integrar aquests plans de pensions de promoció conjunta de sistemes d'ocupació en el de Gas Natural SDG, S.A.

Adicionalment, hi ha un pla d'aportació definida per a un col·lectiu de directius, en el qual GAS NATURAL FENOSA es compromet a realitzar unes aportacions a una pòlissa d'assegurances, garantint a aquest col·lectiu una rendibilitat del 125% de l'IPC de les aportacions realitzades a l'assegurança. Tots els riscos estan transferits a la companyia d'assegurances, ja que aquesta fins i tot assegura la garantia indicada anteriorment.

Les aportacions realitzades han estat registrades en l'epígraf de “Despeses de personal” del Compte de pèrdues i guanys consolidat.

- Plans de prestació definida

Per a determinats col·lectius existeixen compromisos de prestació definida en relació amb el pagament de complements per pensions de jubilació, mort i invalidesa, d'acord amb les prestacions acordades per l'entitat i que han estat exterioritzats en el cas d'Espanya mitjançant la formalització de contractes d'assegurança de primes úniques d'acord amb el Reial Decret 1588/1999, de 15 d'octubre, pel qual s'aprova el Reglament sobre la instrumentació dels compromisos per pensions de les empreses.

El passiu reconegut respecte dels plans de prestacions definides és el valor actual de l'obligació en la data del balanç menys el valor raonable dels actius afectes al pla, juntament amb els ajustos per costos per serveis passats. L'obligació per prestacions definides es calcula anualment per actuaris independents d'acord amb el mètode de la unitat de crèdit projectada. El valor actual de l'obligació es determina descomptant els fluxos d'efectiu futurs estimats a tipus d'interès de bons denominats en la moneda en què es pagaran les prestacions i amb terminis de venciment similars als de les corresponents obligacions.

GAS NATURAL FENOSA s'ha acollit a la possibilitat consistent en el reconeixement íntegre de les pèrdues i guanys actuàrials que sorgeixen per canvis en les hipòtesis actuàrials o per diferències entre les hipòtesis i la realitat en el període en què tenen lloc directament en patrimoni en l'epígraf de “Reserves”.

Els costos per serveis passats es reconeixen immediatament en el Compte de pèrdues i guanys consolidat (en l'epígraf de "Despeses de personal"), tret que els canvis en el pla de pensions estiguin condicionats a la continuïtat dels empleats en servei per un període de temps específic (període de consolidació). En aquest cas, els costos per serveis passats s'amortitzen segons el mètode lineal durant el període de consolidació. El cost d'interès d'actualitzar les obligacions de personal i el rendiment previst dels actius del pla es registren en l'epígraf "Resultat financer".

b) Altres obligacions posteriors a la jubilació

Algunes companyies de GAS NATURAL FENOSA ofereixen prestacions posteriors a la jubilació als seus empleats. El dret a aquest tipus de prestacions normalment està condicionat a la permanència de l'empleat en l'empresa fins a la seva jubilació i durant un mínim determinat d'anys. Els costos esperats d'aquestes prestacions es meriten durant la vida laboral dels empleats d'acord amb un mètode comptable similar al dels plans de pensions de prestacions definides. Les pèrdues i guanys actuàrials que sorgeixen de canvis en les hipòtesis actuàrials es carreguen o s'abonen a l'epígraf de "Reserves".

c) Indemnitzacions

Les indemnitzacions per cessament es paguen als empleats com a conseqüència de la decisió de rescindir el seu contracte de treball abans de l'edat normal de jubilació o quan el treballador ho accepta voluntàriament a canvi d'aquestes prestacions. GAS NATURAL FENOSA reconeix aquestes prestacions quan s'ha compromès de manera demostrable a cessar en la seva feina als treballadors actuals, d'acord amb un pla formal detallat sense possibilitat de retirada, o a proporcionar indemnitzacions per cessament. En cas que sigui necessari el mutu acord, únicament es registra la provisió en aquelles situacions en què GAS NATURAL FENOSA ha decidit que donarà el seu consentiment a la baixa dels empleats, una vegada sol·licitada per ells.

d) Pla d'adquisició d'accions

En l'exercici 2012 s'ha posat en marxa un Pla d'adquisició d'accions 2012-2013-2014 dirigit a empleats de GAS NATURAL FENOSA que compleixin determinats requisits i s'adhereixin voluntàriament a aquest, que permet rebre part de la seva retribució en accions de Gas Natural SDG, S.A., amb un límit màxim anual de 12.000 euros. El cost de les accions adquirides i lliurades als empleats del grup com a part de la seva retribució de l'exercici 2012 ha ascendit a 2 milions d'euros que figuren registrats en l'epígraf de "Despeses de personal" del Compte de pèrdues i guanys consolidat.

3.3.15 Provisions

Es reconeixen les provisions quan GAS NATURAL FENOSA té una obligació present, ja sigui legal o implícita, com a resultat de successos passats, i hi han més probabilitats de que hagi de ser necessària una sortida de recursos per liquidar l'obligació que en cas contrari, i l'import s'ha estimat de manera fiable. No es reconeixen provisions per pèrdues d'explotació futures.

Es valoren les provisions al valor present de l'import necessari per liquidar l'obligació a la data del balanç, segons la millor estimació disponible.

Quan s'espera que part del desemborsament necessari per liquidar la provisió sigui reemborsat per un tercer, el reemborsament es reconeix com un actiu independent, sempre que sigui pràcticament segura la seva recepció.

GAS NATURAL FENOSA té l'obligació de desmantellar determinades instal·lacions en finalitzar la seva vida útil, com pot ser el cas de les vinculades a centrals nuclears i explotacions mineres, així com de dur a terme la restauració mediambiental de l'emplaçament on aquestes s'ubiquen. Per a tal fi es registra en l'immobilitzat material el valor present del cost que suposarà realitzar aquestes tasques que, en el cas de les nuclears, abasten fins al moment en què l'entitat pública empresarial ENRESA es fa càrrec del desmantellament i gestió dels residus, amb contrapartida a provisions per a riscos. Aquesta estimació es

revisa anualment de manera que la provisió reflecteixi el valor present dels costos futurs augmentant o disminuint el valor de l'actiu. La variació de la provisió originada per la seva actualització financera es registra amb càrrec a l'epígraf de "Despeses financeres".

En aquells contractes on les obligacions assumides comporten uns costos inevitables superiors als beneficis econòmics que s'espera percebre d'ells, es reconeix la despesa i la provisió corresponent per l'import del valor present de la diferència existent.

En el cas que GAS NATURAL FENOSA no tingui els drets d'emissió CO₂ suficients per complir les seves quotes d'emissió, es registra en provisions el dèficit valorat al cost d'adquisició per drets comprats i el valor raonable per als drets pendents de compra.

3.3.16 Arrendaments

a) Arrendaments financers

Els arrendaments on l'arrendatari té substancialment tots els riscos i els avantatges derivats de la propietat dels actius es classifiquen com a arrendaments financers.

GAS NATURAL FENOSA actua com arrendatari en diferents contractes d'arrendament financer. Aquests arrendaments es reconeixen a l'inici del contracte al menor d'entre el valor raonable de l'actiu i el valor actual dels pagaments per l'arrendament, inclosa, si s'escau, l'opció de compra. Cada pagament per arrendament és desglossa entre la reducció del deute i la càrrega financera, de manera que s'obtingui un tipus d'interès constant sobre el deute pendent d'amortitzar. L'obligació de pagament derivada de l'arrendament, neta de la càrrega financera, es reconeix en el passiu del Balanç de situació consolidat. La part d'interès de la càrrega financera s'imputa al Compte de pèrdues i guanys consolidat durant el període de vigència de l'arrendament per tal d'obtenir un tipus d'interès diari constant sobre el deute pendent d'amortitzar a cada període. L'immobilitzat material adquirit sota contractes d'arrendament financer s'amortitza durant la vida útil de l'actiu.

b) Arrendaments operatius

Els arrendaments en els quals l'arrendador conserva una part important dels riscos i avantatges derivats de la titularitat es classifiquen com a arrendaments operatius.

- Comptabilitat de l'arrendatari

Els pagaments en concepte d'arrendament operatiu es carreguen en el compte de pèrdues i guanys consolidat sobre una base lineal durant el període d'arrendament.

- Comptabilitat de l'arrendador

GAS NATURAL FENOSA manté contractes de compromís de capacitat de generació d'energia elèctrica i de compravenda d'energia elèctrica per a les seves Centrals de cicle combinat a Mèxic i Puerto Rico. Una part dels ingressos s'obté com a càrrec fix de capacitat mitjançant el qual es garanteix la disponibilitat de la Central. Aquests contractes es classifiquen com a arrendaments operatius, de manera que els càrrecs fixos es reconeixen de forma lineal en cada exercici del període del contracte, amb independència del calendari de facturació acordat, en mantenir GAS NATURAL FENOSA tots els riscos i beneficis sobre els actius, ja que:

- En finalitzar el termini de l'arrendament, l'arrendador (GAS NATURAL FENOSA) segueix mantenint la propietat de l'actiu.
- L'arrendatari no té dret a exigir una pròrroga en el termini de l'arrendament.

- L'arrendatari no disposa d'opció de compra alguna.
- El risc de l'operació recau sobre l'arrendador.
- El càrrec fix per capacitat pot arribar a ser zero en els períodes en què la disponibilitat de la Central estigui per sota de la garantia. Si l'incompliment fos prolongat, podria arribar a cancel·lar-se el contracte.
- El valor actual dels càrrecs per capacitat és inferior al cost de construcció de la Central.
- L'arrendador té dret a vendre energia a tercers per la part de la capacitat instal·lada que supera la compromesa en contracte.

3.3.17 Impost sobre beneficis

La despesa meritada de l'impost sobre beneficis inclou la despesa per l'impost diferit i la despesa per l'impost corrent, entès aquest com la quantitat a pagar (o recuperar) relativa al resultat fiscal de l'exercici.

Els impostos diferits es registren per comparació de les diferències temporàries que sorgeixen entre les bases fiscals dels actius i passius i els seus imports comptables en els Comptes anuals consolidats utilitzant els tipus impositius que s'espera que estiguin en vigor quan els actius i passius es realitzin. Pels beneficis no distribuïts de les filials no es reconeixen impostos diferits quan GAS NATURAL FENOSA pot controlar la reversió de les diferències temporals i sigui probable que no hagin de revertir en un futur previsible.

Els impostos diferits originats per càrrecs o abonaments directes en comptes de patrimoni es comptabilitzen també amb càrrec o abonament al patrimoni.

Els actius per impostos diferits i els crèdits fiscals es reconeixen en la mesura que és probable que s'hagi de disposar de beneficis fiscals futurs amb els quals poder compensar les diferències temporàries i fer efectius els crèdits fiscals.

3.3.18 Reconeixement d'ingressos i despeses i liquidacions per activitats regulades

a) General

Les vendes de béns es reconeixen quan els productes han estat lliurats al client i el client els ha acceptat, encara que no s'hagin facturats, o, quan sigui aplicable, els serveis han estat prestats i la probabilitat de cobrança dels corresponents comptes a cobrar està raonablement assegurada. La xifra de vendes de l'exercici inclou l'estimació de l'energia subministrada que es troba pendent de facturació.

Les despeses es reconeixen atenent a la seva meritació, de forma immediata, en el supòsit de desemborsaments que no hagin de generar beneficis econòmics futurs o quan no compleixen els requisits necessaris per a registrar-les comptablement com a actiu.

Les vendes es valoren netes d'impostos i descomptes i s'eliminen les transaccions entre companyies de GAS NATURAL FENOSA.

b) Ingressos de l'activitat de gas i liquidacions per activitats regulades

A la Nota 2 es descriuen els aspectes fonamentals de les regulacions del sector gasista que són d'aplicació.

El marc regulador del sector gasista a Espanya preveu un procediment de liquidacions per a la redistribució entre les empreses del sector de la facturació obtinguda neta, de manera que cada empresa percebi la retribució que li ha estat reconeguda per les seves activitats regulades.

La retribució de l'activitat regulada de distribució de gas es calcula i registra com a ingrés en funció de l'actualització de la retribució del exercici anterior, de l'increment mitjà de consumidors i de l'energia vehiculada segons s'estableix en l'Ordre Ministerial que la determina cada any i s'ajusta amb les dades reals.

La retribució de l'activitat regulada de transport de gas es registra com a ingrés per l'import assignat a l'Ordre Ministerial que la determina cada any.

L'Ordre Ministerial de 28 d'octubre de 2002 per la qual es regulen els procediments de liquidació de les activitats regulades de gas estableix que les desviacions que es posin de manifest per l'aplicació del procediment de liquidacions entre els ingressos nets liquidables definitius i les retribucions acreditades cada any, seran tingudes en compte en el càlcul dels peatges i cànon dels dos anys següents. A la data de formulació d'aquests Comptes anuals consolidats no s'han publicat les liquidacions definitives dels exercicis 2010 i 2011, però sí que s'han tingut en compte les desviacions provisionals d'aquests exercicis a fi de calcular les peatges i cànon dels exercicis 2012 i 2013. No s'espera que de les liquidacions definitives es derivin diferències significatives respecte a les estimacions realitzades.

La xifra d'ingressos inclou l'import tant de les vendes d'últim recurs com de les vendes realitzades en el mercat liberalitzat, ja que tant el comercialitzador d'últim recurs com el comercialitzador lliure es consideren un agent principal i no un comissionista del subministrament realitzat.

Els intercanvis de gas que no tinguin un valor diferent i no comportin costos que produeixin diferències de valor no es consideren transaccions que produeixen ingressos ordinaris i no s'inclouen, per tant, en la xifra d'ingressos.

Es reconeix com a ingrés la millor estimació de gas i serveis subministrats pendents de facturar.

c) Ingressos per les activitats d'electricitat i liquidacions per activitats regulades

A la Nota 2 es descriuen els aspectes fonamentals de les regulacions del sector elèctric que són d'aplicació.

El marc regulador del sector elèctric a Espanya preveu un procediment de liquidacions per a la redistribució entre les empreses del sector de la facturació obtinguda neta, de manera que cada empresa percebi la retribució que li ha estat reconeguda per les seves activitats regulades.

La retribució de les activitats regulades de transport i distribució elèctrica es registren com a ingressos per l'import assignat a l'Ordre Ministerial que la determina cada any.

La retribució de l'energia generada a les Centrals de Carbó autòcton subjectes al mecanisme de restriccions per garantia de subministrament es registra com a ingressos pel preu determinat en el Reial Decret 134/2010.

A la data de formulació d'aquests Comptes anuals consolidats no s'han publicat les liquidacions definitives dels exercicis 2008 a 2011, però no s'espera que de les liquidacions definitives es derivin diferències significatives respecte a les estimacions realitzades.

En els exercicis compresos entre 2006 i 2012, els ingressos recaptats per les empreses del sector elèctric espanyol no han estat suficients per retribuir les diferents activitats regulades i costos del sistema. Les empreses generadores, entre les quals hi ha Gas Natural SDG, S.A., s'han vist obligades a finançar aquest dèficit d'ingressos, fins al seu finançament definitiu a través del fons de titulització del dèficit del sistema elèctric.

Durant l'exercici 2008 es va subhastar la totalitat del dèficit de l'exercici 2007 havent rebut tant el principal finançat com els interessos del període. Durant l'exercici 2012, el dèficit dels anys 2006, 2008 i 2009 ha quedat totalment recuperat amb les emissions del fons de titulització. Pel que fa al dèficit dels exercicis 2010, 2011 i 2012, de conformitat amb la legislació en vigor

(Nota 2), la recuperació de les aportacions que no s'hagin cedit a tercers es realitzarà mitjançant la cessió al fons de titulització, dels drets de cobrament. Donada la previsió, d'acord amb la legislació en vigor, de que les cessions es produeixin en un període inferior a un any, l'import a recuperar estimat s'ha registrat en l'epígraf "Altres actius financers corrents" del Balanç de situació consolidat.

La xifra d'ingressos inclou l'import tant de les vendes d'electricitat d'últim recurs com de les vendes realitzades en el mercat liberalitzat, ja que tant el comercialitzador d'últim recurs com el comercialitzador lliure es consideren un agent principal i no un comissionista del subministrament realitzat. En conseqüència, es registren per l'import total les vendes i les compres d'energia. No obstant això, les compres i vendes d'energia realitzades al pool per les empreses de generació i comercialització del Grup realitzades en el mateix tram horari s'eliminen en el procés de consolidació.

Es reconeix com a ingrés la millor estimació de l'electricitat i serveis subministrats que es troben pendents de facturar.

d) Altres ingressos i despeses

En la comptabilització dels ingressos derivats dels contractes de prestació de serveis s'utilitza el mètode del percentatge de realització en el que, quan els ingressos poden ser estimats de manera fiable, aquests són registrats en funció del grau d'avanç en l'execució del contracte a la data de tancament, calculat com la proporció que representen els costos incorreguts a la data sobre l'estimació dels costos necessaris per a l'execució del contracte.

Si els ingressos del contracte no poden ser estimats de manera fiable, els costos (i el seu ingrés corresponent) es registren en el període en què es produeixen sempre que els primers siguin recuperables. No es registra el marge del contracte fins al moment en què es té certesa del mateix, en base a la planificació de costos i ingressos.

En el cas que els costos totals superin els ingressos del contracte, aquesta pèrdua es reconeix immediatament en el Compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici.

Els ingressos i despeses per interessos es reconeixen usant el mètode del tipus d'interès efectiu.

Els ingressos per dividendes es reconeixen quan s'estableix el dret a rebre el cobrament.

3.3.19 Estat de fluxos d'efectiu

L'estat de fluxos d'efectiu consolidat ha estat elaborat utilitzant el mètode indirecte, i en el mateix s'utilitzen les següents expressions amb el significat que a continuació s'indica:

- a) Activitats d'explotació: activitats que constitueixen els ingressos ordinaris del grup, així com altres activitats que no poden ser qualificades com d'inversió o finançament.
- b) Activitats d'inversió: activitats d'adquisició, alienació o disposició per altres mitjans d'actius a llarg termini i altres inversions no incloses en l'efectiu i els seus equivalents.
- c) Activitats de finançament: activitats que produeixen canvis en la grandària i composició del patrimoni net i dels passius que no formen part de les activitats d'explotació.

3.3.20 Estimacions i hipòtesis comptables significatives

La preparació dels Comptes anuals consolidats requereix la realització d'estimacions i hipòtesis. Es relacionen a continuació les normes de valoració que requereixen una major quantitat d'estimacions:

a) Immobilitzat intangible i material (Nota 3.3.4)

La determinació de les vides útils del immobilitzat intangible i material requereix d'estimacions respecte al nivell d'utilització dels actius, així com respecte l'evolució tecnològica esperada. Les hipòtesis respecte al nivell d'utilització, marc tecnològic i el seu desenvolupament futur impliquen un grau significatiu de judici, en la mesura que el moment i la naturalesa de futurs esdeveniments són difícils de preveure.

b) Deteriorament d'actius no financers (Nota 3.3.5)

El valor recuperable estimat de la UGE aplicat a les proves de deteriorament ha estat determinat a partir dels fluxos d'efectiu descomptats basats en els pressupostos de GAS NATURAL FENOSA, que històricament s'han complert substancialment.

c) Derivats i altres instruments financers (Nota 3.3.7)

El valor raonable dels instruments financers que es comercialitzen en mercats actius es basa en els preus de mercat a la data de Balanç de situació consolidat. El preu de cotització de mercat que s'utilitza pels actius financers és el preu corrent comprador.

El valor raonable dels instruments financers que no cotitzen en un mercat actiu es determina usant tècniques de valoració. GAS NATURAL FENOSA utilitza una varietat de mètodes i realitza hipòtesis que es basen en les condicions del mercat existents en cada una de les dates del balanç. Per determinar el valor raonable de la resta d'instruments financers s'utilitzen altres tècniques, com la de fluxos d'efectiu descomptats estimats. El valor raonable de les permutes de tipus d'interès es calcula com el valor actual dels fluxos futurs d'efectiu estimats. El valor raonable dels contractes de tipus de canvi a termini es determina usant els tipus de canvi a termini cotitzats en el mercat en la data del balanç. El valor raonable dels derivats de preus de commodities es determina utilitzant les corbes futures de preus cotitzats en el mercat en la data de balanç.

S'assumeix que l'import en llibres menys la provisió per deteriorament de valor dels comptes a cobrar i a pagar s'aproxima al seu valor raonable. El valor raonable dels passius financers a efectes de la presentació d'informació financera s'estima descomptant els fluxos contractuals futurs d'efectiu al tipus d'interès corrent del mercat del que pot disposar GAS NATURAL FENOSA per instruments financers similars.

d) Provisions per obligacions amb el personal (Nota 3.3.14)

El càlcul de la despesa per pensions, altres despeses de prestacions posteriors a la jubilació o altres passius posteriors a la jubilació, requereix l'aplicació de diverses hipòtesis. GAS NATURAL FENOSA estima al tancament de cada exercici la provisió necessària per tal de fer front als compromisos per pensions i obligacions similars, d'acord amb l'assessorament d'actuaris independents. Els canvis que afecten a aquestes hipòtesis poden donar com a resultat diferents imports de despeses i passius comptabilitzats. Les hipòtesis més importants per a la valoració del passiu per pensions o prestacions posteriors a la jubilació són el consum d'energia dels beneficiaris en el seu període de passius, l'edat de jubilació, la inflació i la taxa de descompte utilitzada. A més, les hipòtesis de la cobertura de la seguretat social són essencials per determinar altres prestacions posteriors a la jubilació. Els canvis futurs en aquestes hipòtesis tindran un impacte sobre les despeses i passius futurs per pensions.

e) Provisions (Nota 3.3.15)

GAS NATURAL FENOSA fa una estimació dels imports a liquidar en el futur, incloent els corresponents a obligacions contractuals, litigis pendents, costos futurs per al desmantellament i tancament de determinades instal·lacions i restauració de terrenys o altres passius. Aquestes estimacions estan subjectes a interpretacions dels fets i circumstàncies actuals, projeccions d'esdeveniments futurs i estimacions dels efectes financers d'aquests esdeveniments.

f) Impost sobre beneficis (Nota 3.3.17)

El càlcul de la despesa per l'impost sobre beneficis requereix la interpretació de normativa fiscal en les jurisdiccions on opera GAS NATURAL FENOSA. La determinació de desenllaços esperats respecte a controvèrsies i litigis pendents, requereix la realització d'estimacions i judicis significatius. GAS NATURAL FENOSA avalua la recuperabilitat dels actius per impostos diferits en base a les estimacions de resultats fiscals futurs i a la capacitat de generar resultats suficients durant els períodes en els que siguin deduïbles aquests impostos diferits. Els passius per impostos diferits es registren d'acord amb les estimacions realitzades dels actius nets que en un futur no seran fiscalment deduïbles.

g) Reconeixement d'ingressos i liquidacions per activitats regulades (Nota 3.3.18)

Els ingressos per subministrament d'energia són reconeguts quan el bé ha estat lliurat al client en base a les lectures periòdiques del comptador i inclouen la meritació estimat pel valor del bé consumit des de la data de la lectura del comptador fins al tancament del període. El consum diari estimat es deriva dels perfils històrics de client ajustats estacionalment i altres factors que poden mesurar i que afectin el consum. Històricament, no s'ha realitzat cap ajust material corresponent als imports registrats com a ingressos no facturats i no s'espera tenir-los en el futur.

Determinades magnituds del sistema elèctric, incloent-hi les corresponents a altres empreses que permeten estimar la liquidació global del sistema elèctric que haurà de materialitzar-se en les corresponents liquidacions definitives, podrien afectar la determinació de l'import corresponent al dèficit de les liquidacions de les activitats regulades elèctriques a Espanya .

Nota 4. Informació financera per segments

Un segment d'operació és un component que desenvolupa activitats de negoci per les que pot obtenir ingressos ordinaris i incórrer en despeses, els resultats d'explotació del qual són revisats de manera regular per la màxima autoritat en la presa de decisions d'explotació de l'entitat, per decidir sobre els recursos que s'han d'assignar al segment i avaluar el seu rendiment, i en relació amb el qual es disposa d'informació financera diferenciada.

a) Informació per segments

Els segments d'operació de GAS NATURAL FENOSA són:

- Distribució de gas. Engloba el negoci regulat de distribució de gas a Espanya, Amèrica Llatina i Resta (Itàlia).

El negoci de distribució de gas a Espanya inclou l'activitat regulada distribució de gas, els serveis d'accés de tercers a la xarxa, a més de les activitats relacionades amb la distribució.

La distribució a Amèrica Llatina (Argentina, Brasil, Colòmbia i Mèxic) inclou l'activitat regulada de distribució de gas i les vendes a clients a preus regulats.

La distribució de gas a Resta (Itàlia) consisteix en la distribució regulada de distribució i comercialització de gas.

- Distribució d'electricitat. Engloba el negoci regulat de distribució d'energia elèctrica a Espanya, Amèrica Llatina i Resta (Moldàvia).

El negoci de distribució d'electricitat a Espanya inclou l'activitat regulada de distribució d'electricitat, les actuacions de serveis de xarxa i altres actuacions associades a l'accés de tercers a la xarxa de distribució.

El negoci de distribució d'electricitat a l'Amèrica Llatina correspon a l'activitat regulada de distribució d'electricitat i vendes a clients a preus regulats a Colòmbia, Nicaragua i Panamà.

S'inclou el negoci de distribució d'electricitat a Guatemala fins a la data de la seva alienació, el 19 de maig de 2011 (Nota 9).

El negoci de distribució d'electricitat a Moldàvia consisteix en la distribució regulada d'electricitat i comercialització a tarifa d'aquesta en l'àmbit del país.

- Electricitat. Inclou la generació d'electricitat a Espanya, a Amèrica Llatina (a Costa Rica, Mèxic, Puerto Rico, Panamà i República Dominicana) i Resta (Kenya).

El negoci d'Electricitat a Espanya inclou les activitats de generació d'electricitat mitjançant Centrals de cicle combinat, tèrmiques, nuclears, hidràuliques, cogeneració i parcs de generació eòlica, així com altres tecnologies de règim especial, el subministrament d'electricitat en mercats majoristes i la comercialització majorista i minorista d'electricitat en el mercat liberalitzat espanyol.

- Gas. Inclou l'activitat derivada de les infraestructures de gas, l'activitat de proveïment i comercialització i la d'Unión Fenosa Gas.

El negoci d'infraestructures inclou les activitats d'exploració i de producció de gas des del moment de la seva extracció fins el procés de líquefacció. També recull les activitats de la cadena de valor de Gas Natural Liqueat (GNL) des de la seva sortida dels països exportadors (plantes de líquefacció) fins als punts d'entrada dels mercats finals, incloent el transport marítim del GNL i el procés de regasificació. També inclou l'operació del gasoducte Magrib-Europa.

El negoci de Proveïment i Comercialització inclou les activitats de proveïment i comercialització de gas natural a clients majoristes i minoristes del mercat liberalitzat espanyol, a més del subministrament de productes i serveis relacionats amb la comercialització minorista. Així mateix, inclou les vendes de gas natural a clients fora d'Espanya.

El negoci d'Unión Fenosa Gas inclou les activitats de líquefacció a Damietta (Egipte), de transport marítim, de regasificació a Sagunt i de proveïment i comercialització de gas, gestionades de manera conjunta amb un altre soci.

- Altres. Inclou l'explotació del jaciment de carbó de la societat Kangra Coal (Proprietary), Ltd. a Sud-àfrica, les activitats relacionades amb fibra òptica i la resta de les activitats alienes a l'energia.

Els resultats i inversions per segments pels períodes de referència són els següents:

Informació financera per segments – Compte de Pèrdues i Guany

[illegible][illegible]

Informació financera per segments – Actius, Passius i Inversions

	Distribució de gas				Distribució d'electricitat				Electricitat				Gas					
	Espanya	Amèrica Llatina	Resta	Total	Espanya	Amèrica Llatina	Resta	Total	Espanya	Amèrica Llatina	Resta	Total	Infraestructures	Pro-veim. i Comerç.	Unión Fenosa Gas	Total	Altres	Total
2012																		
Actius ¹	3.550	2.591	682	6.823	5.284	2.279	172	7.735	10.710	1.731	115	12.556	1.045	2.257	2.507	5.809	2.437	35.360
Inversions mètode de la participació	–	–	–	–	–	–	–	–	25	–	–	25	–	1	61	62	13	100
Passius ²	(562)	(562)	(137)	(1.261)	(1.003)	(947)	(31)	(1.981)	(1.149)	(214)	(21)	(1.384)	(57)	(2.599)	(135)	(2.791)	(1.158)	(8.575)
Inversió immobilitzat intangible ³	16	94	39	149	11	2	–	13	19	–	–	19	2	–	2	4	79	264
Inversió immobilitzat material ⁴	241	83	2	326	258	130	16	404	163	63	–	226	23	27	9	59	78	1.093
Combinacions de negoci ⁵	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	1	–	–	–	–	–	1

	Distribució de gas				Distribució d'electricitat				Electricitat				Gas					
	Espanya	Amèrica Llatina	Resta	Total	Espanya	Amèrica Llatina	Resta	Total	Espanya	Amèrica Llatina	Resta	Total	Infraestructures	Pro-veim. i Comerç.	Unió Fenosa Gas	Total	Altres	Total
2011																		
Actius ¹	4.208	2.633	673	7.514	5.160	2.087	163	7.410	11.562	1.758	118	13.438	1.055	2.469	2.301	5.825	1.953	36.140
Inversions mètode de la participació	–	–	–	–	–	–	–	–	23	–	–	23	–	1	61	62	14	99
Passius ²	(786)	(488)	(104)	(1.378)	(696)	(893)	(33)	(1.622)	(1.326)	(192)	(26)	(1.544)	(65)	(2.560)	(159)	(2.784)	(1.085)	(8.413)
Inversió immobilitzat intangible ³	9	16	28	53	11	2	1	14	27	5	–	32	5	–	–	5	72	176
Inversió immobilitzat material ⁴	251	133	8	392	329	131	16	476	184	42	–	226	27	20	10	57	79	1.230
Combinacions de negoci ⁵	–	–	10	10	–	–	–	–	77	–	–	77	–	–	–	–	–	87

¹ Els Actius per segments consisteixen en actius d'explotació (incloent immobilitzat material, immobilitzat intangible excepte el Fons de Comerç que es detalla a la Nota 5, existències, derivats designats com a cobertura de transaccions comercials futures, clients, deutors i efectiu i altres mitjans líquids equivalents). Exclouen els saldos deutors amb Hisenda Pública, els actius financers i els derivats per negociació o cobertura de préstecs. Els actius no considerats ascendeixen a 11.527 milions d'euros a 31 de desembre de 2012 (10.362 milions d'euros a 31 de desembre de 2011).

² Els Passius per segments consisteixen en passius d'explotació (incloent derivats designats com a operacions de cobertura per a transaccions futures). Exclouen conceptes com Hisenda Pública creditora, deute financer i els derivats de cobertura corresponents. Els passius no considerats suposen 23.433 milions d'euros a desembre de 2012 (23.648 milions d'euros a desembre de 2011).

³ S'inclou la inversió en immobilitzat intangible (Nota 5) detallada per segments d'operació.

⁴ S'inclou la inversió en immobilitzat material (Nota 6) detallada per segments d'operació. En la inversió en immobilitzat material de l'exercici 2011 de Distribució de gas a Espanya s'inclou la compra de determinats actius de distribució i transport secundari de gas a les Comunitats Autònomes d'Andalusia i Castella-La Manxa, realitzada el mes de febrer de 2011 a la Sociedad Corporación Llorente Muñoz, S.L., per un import de 27 milions d'euros.

⁵ S'inclouen les combinacions de negoci (Nota 30) detallades per segments d'operació.

b) Informació per àrees geogràfiques

El domicili de GAS NATURAL FENOSA, on resideix l'operativa principal, està ubicat a Espanya. Les àrees d'operacions abasten principalment la resta d'Europa (Itàlia, França i Moldàvia), Amèrica Llatina i altres.

L'import net de la xifra de negoci de GAS NATURAL FENOSA assignat segons el país de destinació es detalla en el quadre següent:

	2012	2011
Espanya	14.027	12.224
Rest a d'Europa	1.268	1.203
Amèrica Llatina	7.840	6.370
Altres	1.769	1.279
Total	24.904	21.076

Els actius de GAS NATURAL FENOSA, que inclouen els actius d'explotació segons la descripció anterior i les inversions comptabilitzades aplicant el mètode de la participació assignats, segons la ubicació dels mateixos són els següents:

	A 31/12/12	A 31/12/11
Espanya	26.878	27.813
Rest a d'Europa	854	810
Amèrica Llatina	6.737	6.582
Altres	991	1.034
Total	35.460	36.239

Les inversions en immobilitzats materials i intangibles de GAS NATURAL FENOSA assignades segons la ubicació dels actius són:

	A 31/12/12	A 31/12/11
Espanya	864	975
Rest a d'Europa	58	54
Amèrica Llatina	404	345
Altres	31	32
Total	1.357	1.406

Nota 5. Immobilitzat intangible

El moviment produït en els exercicis 2012 i 2011 a l'immobilitzat intangible és el següent:

	Concessions i similars	Aplicacions informàtiques	Altres immobilitzat intangible	Subtotal	Fons de comerç	Total
Cost brut	3.902	588	2.521	7.011	6.002	13.013
Fons d'amortització	(1.171)	(385)	(234)	(1.790)	–	(1.790)
Valor net comptable a 1/1/11	2.731	203	2.287	5.221	6.002	11.223
Inversió	42	87	47	176	–	176
Desinversió	(1)	–	(8)	(9)	–	(9)
Dotació a l'amortització	(111)	(76)	(166)	(353)	–	(353)
Diferències de conversió	(90)	(1)	(2)	(93)	13	(80)
Combinacions de negoci i altres (Nota 30)	43	–	238	281	4	285
Reclassificacions i altres ¹	(19)	(1)	1	(19)	(143)	(162)
Valor net comptable a 31/12/11	2.595	212	2.397	5.204	5.876	11.080
Cost brut	3.865	590	2.814	7.269	5.876	13.145
Fons d'amortització	(1.270)	(378)	(417)	(2.065)	–	(2.065)
Valor net comptable a 1/1/12	2.595	212	2.397	5.204	5.876	11.080
Inversió	128	105	31	264	–	264
Desinversió	–	–	(22)	(22)	(1)	(23)
Dotació a l'amortització	(115)	(81)	(171)	(367)	–	(367)
Diferències de conversió	(133)	1	(19)	(151)	(38)	(189)
Combinacions de negoci i altres (Nota 30)	–	–	1	1	–	1
Reclassificacions i altres	69	(11)	(60)	(2)	–	(2)
Valor net comptable a 31/12/12	2.544	226	2.157	4.927	5.837	10.764
Cost brut	3.906	659	2.736	7.301	5.837	13.138
Fons d'amortització	(1.362)	(433)	(579)	(2.374)	–	(2.374)
Valor net comptable a 31/12/12	2.544	226	2.157	4.927	5.837	10.764

1 L'exercici 2011 incloua traspassos a l'epígraf "Actius no corrents mantinguts per a la venda" de concessions de distribució elèctrica per 88 milions d'euros i del fons de comerç per 69 milions d'euros de les societats a Guatemala (Nota 9), així com del fons de comerç per 68 milions d'euros d'EUFER (Nota 9), que es van donar de baixa durant l'exercici 2011.

A la Nota 4 s'inclou el detall de les inversions en immobilitzat intangible per segments.

A l'epígraf "Concessions i similars" s'inclou principalment:

- El valor de les concessions que es consideren actius intangibles d'acord amb la CINIIF 12 "Acords de concessió de serveis" (Nota 32) per un import net de 1.549 milions d'euros (1.535 milions d'euros a 31 de desembre de 2011).

- La concessió del gasoducte Magrib-Europa (Nota 32), per un import de 283 milions d'euros a 31 de desembre del 2012 (315 milions d'euros a 31 de desembre de 2011).
- Les concessions de distribució elèctrica a Espanya que tenen una vida útil indefinida per import de 684 milions d'euros (684 milions d'euros a 31 de desembre de 2011).

L'epígraf "Altre immobilitzat intangible" inclou principalment:

- Llicències d'explotació de parcs de generació eòlica que ascendeixen a 233 milions d'euros a 31 de desembre de 2012, incloent els imports corresponents a l'adquisició de diverses societats de generació eòlica esmentada a la Nota 30 (293 milions d'euros a 31 de desembre de 2011).
- El cost de l'adquisició dels drets de regasificació en exclusiva a Puerto Rico que pugen a 42 milions d'euros a 31 de desembre de 2012 (49 milions d'euros a 31 de desembre de 2011).
- Els drets d'emissió de CO₂ adquirits per 59 milions d'euros a 31 de desembre de 2012 (67 milions d'euros a 31 de desembre de 2011).
- Altre immobilitzat intangible adquirit com a conseqüència de la combinació de negocis d'UNIÓN FENOSA per un import de 1.799 milions d'euros a 31 de desembre de 2012 (1.947 milions d'euros a 31 de desembre de 2011), que inclou bàsicament contractes de proveïment de gas i altres drets contractuals.

Es presenta a continuació un resum de l'assignació del fons de comerç per UGE o Grups d'UGE:

31 de desembre de 2012						
	Distribució de gas	Distribució electricitat	Electricitat	Unión Fenosa Gas	Altres	Total
Espanya	–	1.133	2.863	891	–	4.887
Amèrica Llatina	65	135	542	–	–	742
Resta	143	15	16	–	34	208
	208	1.283	3.421	891	34	5.837

31 de desembre de 2011						
	Distribució de gas	Distribució electricitat	Electricitat	Unión Fenosa Gas	Altres	Total
Espanya	–	1.133	2.878	891	–	4.902
Amèrica Llatina	75	136	552	–	–	763
Resta	143	16	17	–	35	211
	218	1.285	3.447	891	35	5.876

Les proves de deteriorament s'han realitzat el 31 de desembre de 2012 i 2011. De l'anàlisi del deteriorament del fons de comerç realitzat no es va deduir que fos probable que sorgís cap deteriorament en un període futur (Nota 3.3.5).

L'immobilitzat intangible inclou, a 31 de desembre de 2012, elements en ús totalment amortitzats per un import de 286 milions d'euros.

Nota 6. Immobilitzat material

El moviment durant els exercicis 2012 i 2011 en els diferents comptes d'immobilitzat material i de les seves corresponents amortitzacions acumulades i provisions ha estat el següent:

	Terrenys i construccions	Instal·lacions tècniques de gas	Instal·lacions tècniques de generació elèctrica	Instal·lacions tècniques de transport i distribució elèctrica	Vaixells transport de gas	Altres immobilitzat	Immobilitzat en curs	Total
Cost brut	671	8.229	11.412	6.101	662	1.171	937	29.183
Fons d'amortització	(111)	(3.805)	(1.157)	(437)	(111)	(356)	–	(5.977)
Valor net comptable a 1/1/11	560	4.424	10.255	5.664	551	815	937	23.206
Inversió	38	308	43	289	–	58	494	1.230
Desinversió	(3)	–	–	–	–	(3)	(8)	(14)
Dotació a l'amortització	(23)	(355)	(607)	(283)	(25)	(104)	–	(1.397)
Diferències de conversió	(1)	(29)	42	24	–	4	(2)	38
Combinacions de negoci (Nota 30)	2	–	592	–	–	1	143	738
Reclassificacions i altres ¹	(5)	(47)	(412)	(129)	–	65	(529)	(1.057)
Valor net comptable a 31/12/11	568	4.301	9.913	5.565	526	836	1.035	22.744
Cost brut	688	8.198	11.721	6.259	662	1.315	1.035	29.878
Fons d'amortització	(120)	(3.897)	(1.808)	(694)	(136)	(479)	–	(7.134)
Valor net comptable a 1/1/12	568	4.301	9.913	5.565	526	836	1.035	22.744
Inversió	24	312	60	237	–	56	404	1.093
Desinversió	(5)	(15)	(9)	(2)	–	(2)	(29)	(62)
Dotació a l'amortització	(24)	(365)	(645)	(287)	(25)	(85)	–	(1.431)
Diferències de conversió	2	24	(26)	35	–	(10)	4	29
Combinacions de negoci (Nota 30)	–	–	15	–	–	–	–	15
Reclassificacions i altres	1	63	237	128	–	60	(569)	(80)
Valor net comptable a 31.12.12	566	4.320	9.545	5.676	501	855	845	22.308
Cost brut	694	8.582	12.020	6.602	662	1.377	845	30.822
Fons d'amortització	(128)	(4.262)	(2.475)	(926)	(161)	(522)	–	(8.514)
Valor net comptable a 31.12.12	566	4.320	9.545	5.676	501	855	845	22.308

¹ Es mostren traspasos a l'epígraf "Actius no corrents mantinguts per a la venda" per import de 1.081 milions d'euros, que es van donar de baixa en l'exercici 2011 (Nota 9).

A la Nota 4 s'inclou el detall de les inversions en immobilitzat material per segments.

Les despeses financeres activades en l'exercici 2012 en projectes d'immobilitzat durant la seva construcció ascendeixen a 12 milions d'euros (17 milions d'euros el 2011). Les despeses financeres capitalitzades en l'exercici 2012 representen un 1,4% del total dels costos financers per endeutament net (1,8% per a l'exercici 2011). La taxa mitjana de capitalització durant els exercicis 2012 i 2011 ha ascendit a 3,8% i 4,9% respectivament.

En l'epígraf "Instal·lacions tècniques de generació elèctrica" s'inclouen les illes de potència de les centrals de cicle combinat de Palos de la Frontera i Sagunt adquirides en règim d'arrendament financer (Nota 16).

En l'epígraf de "Vaixells transport de gas" s'inclou el valor actual, en el moment de l'adquisició, dels pagaments compromesos pel noliejament de 6 vaixells metaners (dels quals 2 vaixells han estat contractats conjuntament amb el Grup Repsol i 2 vaixells han estat contractats pel negoci conjunt Unión Fenosa Gas) en règim d'arrendament financer (Nota 18).

En l'epígraf "Altres immobilitzats" es recull a 31 de desembre de 2012 el valor net comptable d'Inversions en zones amb reserves per 396 milions d'euros (417 milions d'euros a 31 de desembre de 2011), entre les quals s'inclouen bàsicament les inversions en el jaciment de carbó de la societat Kangra Coal (Proprietary), Ltd. a Sud-àfrica, i costos d'exploració per 74 milions d'euros (64 milions d'euros a 31 de desembre de 2011).

L'immobilitzat en curs a 31 de desembre de 2012 inclou bàsicament inversions realitzades en matèria de:

- Desenvolupament recurrent de la xarxa de distribució de gas per 84 milions d'euros i d'electricitat per 219 milions d'euros.
- Centrals de generació elèctrica a Amèrica Llatina per import de 110 milions d'euros.
- Centrals mini hidràuliques per un import de 37 milions d'euros i parcs de generació eòlica per un import de 38 milions d'euros a Espanya, els costos dels quals s'estima que seran recuperats a través dels ingressos a percebre en el mercat, considerant el nou marc regulador del règim especial (Nota 2.d.).

L'immobilitzat material inclou, a 31 de desembre de 2012, elements en ús totalment amortitzats per un import de 1.262 milions d'euros.

És política de GAS NATURAL FENOSA contractar totes les pòlisses d'assegurances que s'estimin necessàries per donar cobertura als possibles riscos que poguessin afectar els elements d'immobilitzat material.

GAS NATURAL FENOSA manté a 31 de desembre de 2012 compromisos d'inversió per 200 milions d'euros, bàsicament pel desenvolupament de la xarxa de distribució i altres infraestructures de gas i el desenvolupament de la xarxa de distribució d'electricitat.

A 31 de desembre de 2012, GAS NATURAL FENOSA no disposava d'immobles d'inversió de valor significatiu.

Nota 7. Inversions comptabilitzades pel mètode de la participació

El moviment en els exercicis 2012 i 2011 de les inversions comptabilitzades pel mètode de la participació és el següent:

	2012	2011
A 1 de gener	99	105
Inversió	-	-
Participacions en el resultat del període	10	7
Dividends rebuts	(10)	(7)
Desinversions i traspassos	1	(6)
A 31 de desembre	100	99

Durant l'exercici 2011, com a conseqüència de la permuta dels actius de renovables d'EUFER a causa de l'acord de finalització de la col·laboració amb l'altre soci que es mantenia a través d'aquesta societat, es va produir la baixa de la participació en diverses societats que es comptabilitzaven pel mètode de la participació per un import de 4 milions d'euros (Nota 9).

Amb data 22 de desembre de 2011 es va materialitzar la liquidació de la societat Ensafeca Holding Empresarial S.L. en la qual GAS NATURAL FENOSA ostentava una participació del 18,5%, havent generat una plusvàlua abans d'impostos d'1 milió d'euros (Nota 28).

A l'Annex I es relacionen totes les empreses associades participades per GAS NATURAL FENOSA.

El percentatge en els resultats de les principals societats associades, cap de les quals cotitza en borsa, i els seus actius (incloent un fons de comerç de 17 milions d'euros) i passius agregats són els següents:

	País	Actiu	Passiu	Ingrés	Resultat	Participació (%)
2012						
Bluemobility Systems, S.L.	Espanya	1	–	–	–	20,0
Enervent, S.A.	Espanya	3	1	2	–	26,0
Kromschroeder, S.A.	Espanya	7	3	6	–	42,5
Sistemas Energéticos La Muela, S.A.	Espanya	2	–	1	–	20,0
Sistemas Energéticos Mas Garullo, S.A. ¹	Espanya	2	–	1	–	18,0
Sociedade Galega do Medio Ambiente, S.A.	Espanya	111	93	45	–	49,0
Subgrupo Unión Fenosa Gas ^{1/2}	Espanya/Oman	123	60	50	9	3,7-11,6
Torre Marenstrum, S.L.	Espanya	30	22	3	1	45,0
2011						
Bluemobility Systems, S.L.	Espanya	1	–	–	–	20,0%
Enervent, S.A.	Espanya	4	2	1	–	26,0%
Kromschroeder, S.A.	Espanya	8	3	6	–	42,5%
Sistemas Energéticos La Muela, S.A.	Espanya	2	–	1	–	20,0%
Sistemas Energéticos Mas Garullo, S.A. ¹	Espanya	1	–	1	–	18,0%
Sociedade Galega do Medio Ambiente, S.A.	Espanya	113	95	45	(1)	49,0%
Subgrupo Unión Fenosa Gas ^{1/2}	Espanya/Oman	119	57	30	7	3,7-11,6%
Torre Marenstrum, S.L.	Espanya	32	24	3	1	45,0%

¹ Consolidada pel mètode de la participació tot i que el percentatge de participació se situa per sota del 20%, ja que GAS NATURAL FENOSA té una representació significativa en la seva gestió.

² Inclou les participacions en les societats associades Qalhat LNG SAOC i Regasificadora del Noroeste, S.A. i 3G Holdings Limited, gestionades a través del subgrup Unión Fenosa Gas.

Nota 8. Actius financers

El detall dels actius financers, excloent els inclosos en els epígrafs “Deutors comercials i altres comptes a cobrar” (Nota 11) i “Efectius i altres actius líquids equivalents” (Nota 12), a 31 de desembre de 2012 i 2011, classificats per naturalesa i categoria és el següent:

A 31 desembre de 2012	Disponibles per a la venda	Préstecs i partides a cobrar	Inversions mantingudes fins el venciment	Derivats de cobertura	Valor raonable amb canvi a resultats	Total
Instruments de patrimoni	73	–	–	–	–	73
Altres actius financers	–	908	2	–	–	910
Actius financers no corrents	73	908	2	–	–	983
Derivats (Nota 17)	–	–	–	3	7	10
Altres actius financers	–	1.249	–	–	–	1.249
Actius financers corrents	–	1.249	–	3	7	1.259
Total	73	2.157	2	3	7	2.242

A 31 desembre de 2011	Disponibles per a la venda	Préstecs i partides a cobrar	Inversions mantingudes fins el venciment	Derivats de cobertura	Valor raonable amb canvi a resultats	Total
Instruments de patrimoni	75	–	–	–	–	75
Altres actius financers	–	948	1	–	–	949
Actius financers no corrents	75	948	1	–	–	1.024
Derivats (Nota 17)	–	–	–	–	–	–
Altres actius financers	–	1.388	–	–	–	1.388
Actius financers corrents	–	1.388	–	–	–	1.388
Total	75	2.336	1	–	–	2.412

Actius financers disponibles per a la venda

El moviment en els exercicis 2012 i 2011 dels actius financers disponibles per a la venda en funció del mètode emprat pel càlcul del seu valor raonable és el següent:

	2012				2011			
	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3	Total	Nivell 1	Nivell 2	Nivell 3	Total
A 1 de gener	–	–	75	75	–	–	90	90
Augments	–	–	–	–	–	–	3	3
Desinversions	–	–	–	–	–	–	(11)	(11)
Combinacions de negoci	–	–	–	–	–	–	–	–
Ajust a valor raonable	–	–	–	–	–	–	–	–
Diferències de conversió	–	–	–	–	–	–	(6)	(6)
Traspassos i altres	–	–	(2)	(2)	–	–	(1)	(1)
A 31 de desembre	–	–	73	73	–	–	75	75

Durant l'exercici 2011 les variacions de l'epígraf "Actius financers disponibles per a la venda" es van produir bàsicament com a conseqüència de la venda de la participació en la societat colombiana Proyecto TDO, S.A.S., per import de 9 milions d'euros, sense impacte en el Compte de pèrdues i guanys consolidat.

Préstecs i partides a cobrar

La composició a 31 de desembre de 2012 i 2011 es mostra a continuació:

	A 31/12/12	A 31/12/11
Crèdits comercials	137	118
Fiances i depòsits	150	156
Deutors ingressos capacitat	22	19
Altres crèdits	599	655
Préstecs i partides a cobrar no corrents	908	948
Crèdits comercials	92	73
Dèficit de tarifa	1.065	1.231
Dividend a cobrar	2	1
Altres crèdits	90	83
Préstecs i partides a cobrar corrents	1.249	1.388
Total	2.157	2.336

El desglossament per venciments a desembre de 2012 i 2011 és el següent:

Venciments	A 31/12/12	A 31/12/11
Abans d'1 any	1.249	1.388
Entre 1 any i 5 anys	414	444
Més de 5 anys	494	504
Total	2.157	2.336

El valor raonable i el valor comptable d'aquests actius no difereixen de forma significativa.

En l'epígraf "Crèdits comercials" s'inclouen, principalment, crèdits per la venda d'instal·lacions de gas i electricitat. Els tipus d'interès corresponents (entre 5% i 11% per crèdits d'entre 1 a 5 anys) s'ajusten als tipus d'interès del mercat per a préstecs d'aquesta classe i durada.

A l'epígraf "Fiances i dipòsits" s'inclouen fonamentalment els imports rebuts dels clients en el moment de la contractació com a garantia del subministrament d'energia i que, d'acord amb la legislació que així ho estableix, han estat dipositats a les Administracions Públiques competents (Nota 18).

A l'epígraf "Deutors ingressos capacitat" es recullen els ingressos pendents de facturar reconeguts per la linealització en el període de vigència del contracte de compromís de capacitat de generació a Puerto Rico.

A l'epígraf "Altres crèdits no corrents", s'inclou un crèdit de 254 milions d'euros (258 milions d'euros a 31 de desembre de 2011) pel finançament a ContourGlobal La Rioja, S.L., per la venda de la Central de cycle combinat d'Arrúbal (La Rioja) que es va produir en data 28 de juliol de 2011 (Nota 9). Aquest crèdit està garantit per les accions d'aquesta companyia i per altres actius, merita un interès anual de mercat i té venciment el 2021.

S'inclou també en l'epígraf "Altres crèdits" el valor de les concessions que es consideren actius financers d'acord amb la CINIIF 12 "Acords de concessió de serveis" (Nota 3.3.3.b i Nota 32) per import de 133 milions d'euros (114 milions d'euros a 31 de desembre de 2011), dels quals 16 milions d'euros estan classificats en l'actiu corrent.

A l'epígraf "Altres crèdits no corrents" s'inclou també l'import a cobrar que resulta del cost sobrevingut del laude arbitral dictat l'agost del 2010 (Nota 15), quantificat en 157 milions d'euros i a recuperar en un període de 5 anys, d'acord amb els termes de l'article 15 del Reial Decret-Llei 6/2000, de 23 de juny, que estableix l'obligació per al titular del contracte de proveïment de gas natural procedent d'Algèria i subministrat a través del gasoducte del Magrib de destinar preferentment al subministrament a tarifa. L'estimació d'aquest import s'ha efectuat d'acord amb la quantificació realitzada pel Ministeri d'Indústria, Energia i Turisme en el Projecte de Reial Decret (Nota 2.1.1) en el qual es revisa, com a conseqüència de l'esmentat laude, la retribució (2005-2008) del gas natural destinat al mercat a tarifa procedent del contracte d'Algèria a què fa referència l'esmentat Reial Decret 6/2000 i en el qual es proposa un recàrrec pel finançament del cost sobrevingut com a conseqüència del laude a ser liquidat pel sistema gasista a la societat Sagane, S.A., pel que la seva recuperació és independent de les vendes futures.

S'inclou en l'epígraf "Altres crèdits no corrents" el valor actual dels imports diferits pendents de cobrament de la venda de les participacions esmentada en la Nota 20 a Chemo España, S.L. per import de 7 milions de dòlars nord-americans, amb venciments en 2013.

El finançament del dèficit de les liquidacions de les activitats regulades d'electricitat, s'inclou en l'epígraf "Altres actius financers corrents", de tal manera que, d'acord amb la legislació vigent, hi ha el dret a percebre el seu reintegrament i sense que es trobi subjecte a factors contingents futurs, preveient-se la seva recuperació en un termini inferior a dotze mesos. A 31 de desembre de 2012, GAS NATURAL FENOSA manté un dret de cobrament per aquest dèficit per import de 1.065 milions d'euros corresponents a l'exercici 2010 (305 milions d'euros), a l'exercici 2011 (303 milions d'euros) i a l'exercici 2012 (457 milions d'euros). Aquests actius meriten interessos d'acord amb allò esmentat en la Nota 2.

Durant l'exercici 2012, addicionalment als cobraments rebuts de les liquidacions, s'han realitzat dinou emissions del Fons de Titulització del Dèficit del Sistema Elèctric (onze emissions en l'exercici 2011), havent cobrat GAS NATURAL FENOSA com a resultat d'aquestes emissions un import de 692 milions d'euros (1.102 milions d'euros a 31 de desembre de 2011). Els drets de cobrament pel dèficit de les liquidacions de les activitats regulades d'electricitat s'han cedit de manera irrevocable al Fons de titulització del dèficit del sistema elèctric (FADE).

Derivats de cobertura

Les variables en què es basa la valoració dels derivats de cobertura recollits en aquest epígraf són observables en un mercat actiu (Nivell 2).

A la Nota 17 es recull el detall dels instruments financers derivats.

Nota 9. Actius no corrents i grups alienables d'elements mantinguts per a la venda

El 31 de desembre de 2011 el saldo de l'epígraf "Actius no corrents mantinguts per a la venda" incloïa els actius corresponents a aproximadament 245.000 clients de gas i altres contractes associats a la Comunitat de Madrid, dels quals, en data 30 de juny de 2011, GAS NATURAL FENOSA va acordar-ne la venda al Grup Endesa per 38 milions d'euros. Aquesta operació s'emmarcava en el compliment dels compromisos adquirits per GAS NATURAL FENOSA amb la Comissió Nacional de la Competència (d'ara endavant CNC) per l'adquisició d'UNIÓN FENOSA. Des de la data de l'acord, aquests actius es van considerar com a actius no corrents mantinguts per a la venda. Un cop obtingudes les corresponents autoritzacions, la venda es va realitzar el 29 de febrer de 2012, generant una plusvàlua abans d'impostos de 20 milions d'euros (Nota 27).

Adicionalment, en l'exercici 2011, es van produir les següents operacions:

En data 7 de febrer de 2011, GAS NATURAL FENOSA va acordar amb una companyia del Grup Madrileña Red de Gas la venda d'aproximadament 300.000 punts de subministrament de distribució de gas a la zona de Madrid per import de 450 milions d'euros. Aquesta operació s'emmarca en el compliment dels compromisos adquirits per GAS NATURAL FENOSA amb la CNC per a la compra d'UNIÓN FENOSA. Des de la data de l'acord, aquests actius es van considerar com a actius no corrents mantinguts per a la venda. Un cop obtingudes les corresponents autoritzacions, la venda es va realitzar el 30 de juny de 2011 generant una plusvàlua abans d'impostos de 280 milions d'euros (Nota 27).

En data 14 d'abril de 2011, GAS NATURAL FENOSA va acordar la venda de la central de cicle combinat d'Arrúbal (La Rioja), amb una capacitat instal·lada de 800 MW, a ContourGlobal La Rioja, S.L. Aquesta operació s'emmarca en els compromisos adquirits amb la CNC relatius a l'adquisició d'UNION FENOSA. Des de la data de l'acord, aquests actius es van considerar com a actius no corrents mantinguts per a la venda. Un cop obtingudes les corresponents autoritzacions, la venda es va realitzar el 28 de juliol de 2011, transmetent la propietat de la Central per un import de 313 milions d'euros sense que s'hagin generat impactes en el Compte de pèrdues i guanys consolidat. L'acord va incloure una operació de finançament al comprador per un import de 258 milions d'euros que merita un interès anual de mercat (Nota 8) i la signatura amb Gas Natural Comercializadora SDG, S.A. (societat dependent de GAS NATURAL FENOSA) dels contractes de subministrament de gas i de compravenda d'energia elèctrica d'una part inferior al 50% de la producció prevista i amb una durada màxima de 10 anys per a la central (Nota 35).

En data 19 de maig de 2011, GAS NATURAL FENOSA va acordar amb companyies pertanyents al fons d'inversió Actis la venda de les participacions en les distribuïdores elèctriques a Guatemala, Distribuidora de Electricidad de Oriente, S.A. i Distribuidora de Electricidad de Occidente, S.A. i en altres societats amb activitats energètiques al país, per un import total de 239 milions d'euros, generant una pèrdua abans d'impostos de 9 milions d'euros (Nota 27).

En data 2 d'agost de 2010, GAS NATURAL FENOSA i Enel Green Power van acordar finalitzar la col·laboració en energies renovables que fins ara mantenien a través d'Enel Unión Fenosa Renovables, S.A. (EUFER), societat en la qual cada un és accionista amb un 50%, mitjançant la reducció del seu capital a la meitat i devolució d'aportacions per aproximadament la meitat dels actius i passius a GAS NATURAL FENOSA. Aquesta operació es trobava subjecta a l'obtenció de les autoritzacions reguladores i administratives requerides. Des d'aquesta data la part dels actius i passius que figuraven en el Balanç de situació consolidat de GAS NATURAL FENOSA que havien de ser cedits a Enel Green Power es van considerar com a actius i passius no corrents mantinguts per a la venda. Un cop obtingudes les corresponents autoritzacions, l'operació es va realitzar el 27 de maig de 2011. Comptablement es va considerar com una permuta entre els actius i passius que es donen de baixa pel seu valor comptable en el Balanç de situació consolidat de GAS NATURAL FENOSA i el negoci adquirit que es dona d'alta pel seu valor raonable determinat sobre la base de valoracions realitzades per tercers independents (Nota 30), registrant-se una pèrdua abans d'impostos de 4 milions d'euros (Nota 27).

Nota 10. Existències

El desglossament de les existències és el següent:

	A 31/12/12	A 31/12/11
Gas natural i gas natural liquat	527	513
Carbó i fuel-oil	241	260
Combustible nuclear	57	52
Materials i altres existències	72	54
Total	897	879

Les existències de gas inclouen bàsicament les existències en els emmagatzematges subterranis, en trànsit marítim, en plantes i en gasoductes.

Nota 11. Deutors comercials i altres comptes a cobrar

La composició d'aquest epígraf és la següent:

	A 31/12/12	A 31/12/11
Clients	5.262	5.150
Comptes a cobrar d'empreses vinculades (Nota 33)	122	7
Provisió per depreciació de deutors	(827)	(580)
Clients per vendes i prestacions de serveis	4.557	4.577
Administracions públiques	146	167
Pagaments anticipats	64	57
Instruments financers derivats (Nota 17)	28	46
Deutors variis	215	227
Altres deutors	453	497
Actiu per impost corrent	96	118
Total	5.106	5.192

Amb caràcter general, les facturacions pendents de cobrament no meriten interessos, estant establert el seu venciment en un període mitjà de 18 dies.

El moviment de la provisió per depreciació de deutors és el següent:

	2012	2011
A 1 de gener	(580)	(383)
Dotació neta de l'exercici (Nota 26)	(235)	(216)
Baixes	42	42
Diferències de conversió i altres	(54)	(23)
A 31 de desembre	(827)	(580)

Nota 12. Efectiu i altres actius líquids equivalents

L'efectiu i altres actius líquids equivalents a l'efectiu inclou:

	A 31/12/12	A 31/12/11
Tresoreria	1.538	986
Altres actius líquids equivalents (Espanya i Resta d'Europa)	2.687	1.907
Altres actius líquids equivalents (Internacional)	209	205
Total	4.434	3.098

Les inversions en altres actius líquids equivalents a l'efectiu vencen en un termini inferior a 3 mesos i meriten un tipus d'interès efectiu ponderat del 2,0% a 31 de desembre del 2012 (3,0% a 31 de desembre de 2011).

Nota 13. Patrimoni

Els principals components del Patrimoni es detallen en els següents apartats:

Capital social i prima d'emissió

Les variacions durant els exercicis 2012 i 2011 del nombre d'accions i els comptes de Capital social i Prima d'emissió han estat les següents:

	Nombre d'accions (en milers)	Capital social	Prima d'emissió	Total
A 31 de desembre de 2010	921.757	922	3.331	4.253
Variacions				
Ampliació de capital en efectiu	38.184	38	477	515
Ampliació de capital alliberada	31.731	32	-	32
A 31 de desembre de 2011	991.672	992	3.808	4.800
Variacions:				
Ampliació de capital en efectiu	-	-	-	-
Ampliació de capital alliberada	9.017	9	-	9
A 31 de desembre de 2012	1.000.689	1.001	3.808	4.809

A 31 de desembre de 2012 i a 31 de desembre de 2011 el nombre autoritzat total d'accions ordinàries és de 1.000.689.341 i 991.672.139 accions, respectivament, representades mitjançant anotacions en compte amb un valor nominal d'1 euro per acció. Totes les accions emeses estan totalment desemborsades i amb els mateixos drets polítics i econòmics.

La proposta d'aplicació del resultat de l'exercici 2011, aprovada per la Junta General d'Accionistes celebrada el 20 d'abril de 2012, incloïa el pagament d'un dividend de 360 milions d'euros (import equivalent a la quantitat distribuïda a compte del dividend de l'exercici 2011). La proposta d'aplicació del resultat de l'exercici 2010, aprovada per la Junta General d'Accionistes celebrada el 14 d'abril de 2011, incloïa el pagament d'un dividend de 324 milions d'euros (import equivalent a la quantitat distribuïda a compte del dividend

de l'exercici 2010). Addicionalment, tant el 2011 com el 2010, s'inclouïa un augment de capital alliberat, mitjançant l'emissió de noves accions ordinàries, contemplant mecanismes per garantir que aquells accionistes que així ho preferissin poguessin percebre l'import en efectiu, amb els següents resultats:

	2012	2011
Data finalització període negociació drets d'assignació gratuïta	13 de juny de 2012	14 de juny de 2011
% acceptació compromís irrevocable compra	81,8	3,6
Nombre drets adquirits	811.328.072	33.272.473
Import total adquisició drets	379 milions d'euros	15 milions d'euros
% noves accions	18,2	96,4
Accions emeses	9.017.202	31.731.588
Valor nominal	1 euro	1 euro

L'ampliació de capital de 2012 va ser subscrita i desemborsada en la seva totalitat i inscrita en el Registre Mercantil en data 22 de juny de 2012 i les accions representatives de la mateixa estan admeses a negociació en Borsa des del 29 de juny de 2012.

L'ampliació de capital de 2011 va ser subscrita i desemborsada en la seva totalitat i inscrita en el Registre Mercantil en data 23 de juny de 2011 i les accions representatives de la mateixa van ser admeses a negociació en Borsa des del 29 de juny de 2011.

Com a continuació als acords subscrits entre la companyia algeriana La Société Nationale pour la Recherche, la Production, le Transport, la Transformation et la Commercialisation des Hydrocarbures s.p.a (Sonatrach) i GAS NATURAL FENOSA (Nota 15), el 17 de juny de 2011, el Consell d'Administració de Gas Natural SDG, S.A. va aprovar una ampliació de capital amb exclusió del dret de subscripció preferent mitjançant l'emissió de 38.183.600 noves accions a un preu de 13,4806 euros per acció, a subscriure íntegrament per Sonatrach per un import total a desemborsar en efectiu de 515 milions d'euros, el que ha suposat l'entrada de Sonatrach en l'accionariat d'aquesta societat amb un 3,85%. D'acord amb l'Informe especial sobre exclusió del dret de subscripció preferent emès per l'expert independent en virtut del que disposa el text refós de la Llei de Societats de Capital, el tipus d'emissió acordat es correspon amb el valor raonable de les accions de la societat. Aquesta ampliació i la conseqüent entrada de Sonatrach com a accionista minoritari de Gas Natural SDG, S.A. es va executar un cop obtinguda la corresponent aprovació per part de les autoritats algerianes, el 9 d'agost de 2011.

La Llei de Societats de Capital permet expressament la utilització del saldo de la Prima d'emissió per ampliar capital i no estableix cap restricció específica en quant a la disponibilitat d'aquest saldo.

Durant l'exercici 2012 s'han adquirit 1.325.160 accions pròpies per import de 15 milions d'euros, de les que 275.490 accions per import de 2 milions d'euros han estat lliurades als empleats del grup com a part de la seva retribució de l'exercici 2012 derivada del Pla d'Adquisició d'Accions 2012-2013-2014 (Nota 3.3.14.d) i la resta han estat totalment alienades per import de 13 milions d'euros. En tancar l'exercici 2012, GAS NATURAL FENOSA no posseïa accions pròpies en autocartera. En l'exercici 2011 no es van realitzar transaccions amb accions pròpies.

Les participacions més rellevants en el capital social de Gas Natural SDG, S.A. a 31 de desembre de 2012, d'acord a la informació pública disponible o a la comunicació realitzada a la pròpia societat, són les següents:

	Participació en el capital social (%)
Grup "la Caixa" (Criteria CaixaHolding, S.A.U.)	35,0
Grup Repsol	30,0
Sonatrach	4,0

La totalitat de les accions de Gas Natural SDG, S.A. estan admeses a cotització en les quatre Borses Oficials espanyoles, cotitzen en el mercat continu i formen part de l'Ibex35.

La cotització a la fi de l'exercici 2012 de les accions de Gas Natural SDG, S.A. es va situar en 13,58 euros (13,27 euros a 31 de desembre de 2011).

Reserves

L'epígraf de Reserves inclou les següents reserves:

	2012	2011
Reserva legal	198	185
Reserva estatutària	99	91
Reserva de revalorització RD 7/96	225	225
Reserva de fons de comerç	536	357
Reserva voluntària	5.153	4.491
Altres reserves	1.191	1.551
	7.402	6.900

Reserva legal

En compliment del que disposa la Llei de Societats de Capital s'ha de destinar una xifra igual al 10% dels beneficis a aquesta reserva fins que representi, com a mínim, el 20% del capital social. La reserva legal es pot utilitzar per augmentar el capital en la part que superi el 10% del capital ja augmentat.

Excepte per a la finalitat esmentada, i sempre que no superi el 20% del capital social, la reserva legal únicament es pot utilitzar per compensar pèrdues i sempre que no hi hagi altres reserves disponibles suficients per a aquest fi.

Reserva estatutària

En virtut dels Estatuts Socials de Gas Natural SDG, S.A., el 2% del benefici net de l'exercici s'ha d'assignar a la reserva estatutària fins que aquesta assoleixi, almenys, el 10% del capital social.

Reserva de revalorització

La Reserva de revalorització pot destinar-se a l'eliminació de resultats comptables negatius, a l'ampliació del capital social o reserves de lliure disposició, sempre que la plusvàlua monetària hagi estat realitzada. S'entendrà realitzada la plusvàlua en la part corresponent a l'amortització comptabilitzada quan els elements patrimonials actualitzats hagin estat transmesos o quan hagin estat donats de baixa en els llibres de comptabilitat.

Reserva per Fons de comerç

D'acord amb l'article 273 de la Llei de Societats de Capital, Gas Natural SDG, S.A. ha de dotar una reserva indisponible equivalent al fons de comerç que aparegui en l'actiu del seu balanç, destinant anualment almenys una xifra que representi el 5% de l'import del fons de comerç. Si no hi hagués benefici, o aquest fos insuficient, es podrà emprar la Prima d'emissió o Reserves de lliure disposició.

Guanyys per acció

Els guanyys bàsics per acció es calculen dividint el benefici atribuïble a Accionistes de la Societat dominant entre el nombre mitjà ponderat de les accions ordinàries en circulació durant l'any.

	A 31/12/12	A 31/12/11
Benefici atribuïble a accionistes de la societat dominant	1.441	1.325
Nombre mitjà ponderat d'accions ordinàries en circulació (milions)	996	953
Guanyys per acció de les activitats continuades (en euros):		
Bàsics	1,45	1,39
Diluïts	1,45	1,39
Guanyys per acció de les activitats discontinues (en euros):		
Bàsics	–	–
Diluïts	–	–

Per al càlcul del nombre mitjà ponderat d'accions ordinàries en circulació de l'exercici 2012, s'han considerat les accions emeses en les ampliacions de capital esmentades en els apartats "Capital social" i "Prima d'emissió" d'aquesta Nota. Les ampliacions de capital alliberades es consideren com una emissió d'accions a valor de mercat de manera que les accions emeses es consideren per al càlcul del nombre mitjà ponderat d'accions ordinàries en circulació des de la data en què les accions són desemborsades, sent el càlcul el següent:

	Nombre d'accions (en milers)	Dies	Dies x nombre d'accions
Accions a 1 de gener de 2012	991.672	366	362.951.952
Ampliació de capital alliberada	9.017	192	1.731.264
Accions a 31 de desembre de 2012	1.000.689	366	364.683.216
Nombre mitjà ponderat d'accions del període			996.402

En l'exercici 2011, el càlcul del nombre mitjà ponderat d'accions ordinàries era el següent:

	Nombre d'accions (en milers)	Dies	Dies x nombre d'accions
Accions a 1 de gener de 2011	921.757	365	336.441.287
Ampliació de capital alliberada	31.731	191	6.061.733
Ampliació de capital en efectiu	38.184	144	5.498.438
Accions a 31 de desembre de 2011	991.672	365	348.001.458
Nombre mitjà ponderat d'accions del període			953.429

La Societat Dominant no té emissions d'instruments financers que puguin diluir el benefici per acció.

Dividends

A continuació es detallen els pagaments de dividends efectuats durant els exercicis 2012 i 2011:

	31/12/12			31/12/11		
	% sobre Nominal	Euros per acció	Import ¹	% sobre Nominal	Euros per acció	Import ²
Accions ordinàries	36	0,36	360	35	0,35	324
Rest a d'accions (sense vot, rescatables, etc.)	–	–	–	–	–	–
Dividends totals pagats	36	0,36	360	35	0,35	324
a) Dividends amb càrrec a resultats	36	0,36	360	35	0,35	324
b) Dividends amb càrrec a reserves o prima d'emissió	–	–	–	–	–	–
c) Dividends en espècie	–	–	–	–	–	–

¹ Inclou el pagament del dividend a compte de 0,36 euros per acció, per un import total de 360 milions d'euros acordat el 25 de novembre de 2011 i pagat el dia 9 de gener de 2012.

² Inclou el pagament del dividend a compte de 0,35 euros per acció, per un import total de 324 milions d'euros acordat el 26 de novembre de 2010 i pagat el dia 7 de gener de 2011.

El Consell d'Administració de Gas Natural SDG, S.A. va acordar, en la reunió del 30 de novembre de 2012, distribuir un dividend a compte amb càrrec als resultats de l'exercici 2012 de 0,391 euros per acció, per un import total de 391 milions d'euros, a pagar a partir del dia 8 de gener de 2013.

La Societat Dominant comptava, a la data d'aprovació del dividend a compte, amb la liquiditat necessària per procedir al seu pagament d'acord amb els requisits establerts en la Llei de Societats de Capital. L'estat comptable provisional de la Societat Dominant formulat pels Administradors a 30 de novembre de 2012 és el següent:

Resultat després d'impostos	682
Reserves a dotar	(181)
Quantitat màxima distribuïble	501
Previsió de pagament del dividend a compte	391
Liquiditat de tresoreria	3.848
Emissió de deute i línies de crèdit no disposades	4.320
Liquiditat total	8.168

Amb data 25 de gener de 2013, el Consell d'Administració va aprovar la proposta a elevar a la Junta General d'Accionistes de distribució del benefici net de Gas Natural SDG, S.A. corresponent a l'exercici 2012 i del romanent de l'exercici 2011, que és la següent:

Base de repartiment	
Resultat dels exercicis anteriors	74
Pèrdues i guanys	1.140
Distribució	
A Reserva legal	2
A Reserva estatutària	1
A Reserva por Fons de Comerç	179
A Reserva voluntària	137
A Dividend	895

La proposta d'aplicació del resultat formulada pel Consell d'Administració per a la seva aprovació per la Junta General d'Accionistes inclou el pagament d'un dividend a compte de 391 milions d'euros.

Interessos minoritaris

El juliol de 2012 GAS NATURAL FENOSA va adquirir una participació addicional del 4,6% de la societat Europe Magrib Pipeline Ltd., per import de 23 milions de dòlars (19 milions d'euros) al grup GALP, aconseguint un percentatge de participació del 77,2 %. En tractar-se d'una adquisició d'interessos minoritaris s'ha registrat com una transacció patrimonial suposant una disminució en l'epígraf d'"Interessos minoritaris" per import de 15 milions d'euros i una disminució en l'epígraf de "Reserves" per import de 4 milions d'euros, per la diferència entre el preu pagat i el seu valor net comptable.

El desembre de 2012 GAS NATURAL FENOSA va vendre juntament amb Sinca Inbursa, S.A. de C.V. (Inbursa) una participació de l'1,75% de Gas Natural México S.A. de C.V. i del 2% de Sistemas de Administración, S.A. de C.V. a Mitsui & Co, corresponent a GAS NATURAL FENOSA la venda del 0,875% i l'1% respectivament per un import de 5 milions de dòlars (4 milions d'euros). Després d'aquesta operació, GAS NATURAL FENOSA passa a tenir un percentatge del 70,9% de Gas Natural México S.A. de C.V. i del 71% de Sistemas de Administración, S.A. de C.V. mantenint el control en aquestes societats. En tractar-se d'una venda d'interessos minoritaris sense pèrdua de control, s'ha registrat com una transacció patrimonial, suposant un increment de l'epígraf "Interessos minoritaris" per import de 6 milions d'euros i un increment de l'epígraf de "Reserves" per un import d'1 milió d'euros, per la plusvàlua abans d'impostos generada.

En l'exercici 2005 la societat Unión Fenosa Preferentes, S.A. va realitzar una emissió d'accions preferents per import nominal de 750 milions d'euros, que es va comptabilitzar en l'epígraf "Interessos minoritaris". Les principals característiques són:

- Dividend: Variable i no acumulatiu; fins el 30 de juny de 2015 serà l'Euribor a tres mesos més un diferencial de 0,65%; a partir d'aquesta data, serà l'Euribor a tres mesos més un diferencial de l'1,65%.
- Pagament de dividend: es pagarà per trimestres naturals vençuts, condicionat a l'existència de benefici distribuïble de GAS NATURAL FENOSA, considerant com a tal el menor d'entre el benefici net declarat de GAS NATURAL FENOSA i el benefici net de Gas Natural SDG, S.A. com a garant.

- Termini: perpètuas, amb opció per a l'emissor d'amortitzar tot o en part les participacions amb data posterior a 30 de juny de 2015. En cas d'amortització s'efectuarà pel seu valor nominal.
- Retribució: el pagament del dividend serà preferent i no acumulatiu i està condicionat a l'obtenció de benefici distribuïble de Gas Natural SDG, S.A. i al pagament de dividend als seus accionistes ordinaris. L'emissor té l'opció però no l'obligació d'abonar als titulars de les participacions una remuneració en espècie mitjançant l'increment del valor nominal de les participacions preferents.
- Drets polítics: no tenen.

Nota 14. Ingressos diferits

El detall i els moviments produïts en aquest epígraf durant els exercicis 2012 i 2011 han estat els següents:

	Subvencions Oficials	Ingressos per escomeses	Ingressos per desplaçament de xarxa amb càrrec a tercers	Altres	Total
A 1/1/11	160	347	117	33	657
Import rebut	40	103	11	47	201
Aplicacions a resultats	(12)	(14)	(7)	(2)	(35)
Diferències de conversió	1	–	(1)	1	1
Traspassos i altres	7	(30)	(4)	6	(21)
A 31/12/11	196	406	116	85	803
Import rebut	24	76	6	21	127
Aplicacions a resultats	(14)	(11)	(9)	–	(34)
Diferències de conversió	(1)	–	–	(2)	(3)
Traspassos i altres	(20)	1	(2)	6	(15)
A 31/12/12	185	472	111	110	878

Nota 15. Provisions

El detall de les provisions a 31 de desembre de 2012 i 2011 és:

	A 31/12/12	A 31/12/11
Provisions per obligacions amb el personal	789	709
Altres provisions	876	1.003
Provisions no corrents	1.665	1.712
Provisions corrents	144	133
Total	1.809	1.845

Provisions per obligacions amb el personal

Tot seguit s'inclou un desglossament de les Provisions relatives a les obligacions amb el personal:

	2012			2011		
	Pensions i altres obligacions similars	Altres obligacions amb el personal	Total	Pensions i altres obligacions similars	Altres obligacions amb el personal	Total
A 1 de gener	709	–	709	698	–	698
Dotacions amb càrrec a resultats	45	8	53	42	–	42
Pagaments en l'exercici	(71)	–	(71)	(77)	–	(77)
Diferències de conversió	16	–	16	–	–	–
Variacions reconegudes directament en patrimoni	87	–	87	46	–	46
Traspassos i altres aplicacions ¹	(4)	(1)	(5)	–	–	–
A 31 de desembre	782	7	789	709	–	709

¹Inclou una reclassificació de 7 milions d'euros procedent d'"Altres provisions"; i un traspàs de 8 milions d'euros a "Altres passius corrents".

Pensions i altres obligacions similars

El desglossament de les provisions per pensions per països és el següent:

Desglossament per país	A 31/12/12	A 31/12/11	A 1/1/11
Espanya ¹	380	355	362
Colòmbia ²	330	284	268
Brasil ³	65	61	57
Resta	7	9	11
Total	782	709	698

1) Plans de pensions i altres prestacions posteriors a la relació laboral a Espanya.

La major part dels compromisos post-ocupació de GAS NATURAL FENOSA a Espanya consisteixen en l'aportació de quantitats definides a plans de pensions del sistema d'ocupació. No obstant, a 31 de desembre de 2012 i 31 de desembre de 2011, GAS NATURAL FENOSA tenia en vigor els següents compromisos per a determinats col·lectius:

- Pensions per a pensionistes jubilats, persones discapacitades, vídues i orfes pertanyents a determinats col·lectius.
- Compromisos de pagament de complements de pensions de prestació definida amb el personal passiu de l'antic Grup Unión Fenosa jubilat amb anterioritat a novembre de 2002 i una part residual del personal actiu.
- Cobertura de jubilació i mort a favor de determinats empleats.
- Subsidi de gas per personal actiu i passiu.
- Energia elèctrica pel personal actiu i passiu.
- Compromisos amb empleats jubilats anticipadament fins que arribin a l'edat de jubilació i plans de jubilació anticipada.
- Complementos salarials i cotitzacions a la seguretat social per un col·lectiu de prejubilats fins al moment d'accés a la jubilació ordinària.
- Assistència sanitària i altres prestacions.

2) Plans de pensions i altres prestacions posteriors a la relació laboral a Colòmbia

A 31 de desembre de 2012 i 2011 existeixen els següents compromisos per a determinats empleats de la societat colombiana Electrificadora del Caribe, S.A. E.S.P:

- Compromisos per pensions causades per al personal passiu.
- Energia elèctrica per al personal actiu i passiu.
- Assistència sanitària i altres ajuts postjubilació.

3) Plans de pensions i altres prestacions posteriors a la relació laboral al Brasil

A 31 de desembre de 2012 i a 31 de desembre de 2011, GAS NATURAL FENOSA té en vigor les següents prestacions per a determinats empleats a Brasil:

- Pla de prestacions definides posteriors a la relació laboral, amb cobertura per a la jubilació, mort durant el treball i pensions per discapacitat i quantitats globals.
- Pla d'assistència sanitària posterior a la relació laboral.
- Altres plans de prestacions definides posteriors a la relació laboral que garanteix pensions temporals, pensions de vida i quantitats globals depenent dels anys de servei.

El detall de les provisions per a pensions i obligacions similars, desglossat per països, reconegudes en el Balanç de situació consolidat, així com el moviment del valor actual de les obligacions i del valor raonable dels actius del pla és el següent:

	2012			2011		
	Espanya	Colòmbia	Brasil	Espanya	Colòmbia	Brasil
Valor actual de les obligacions						
A 1 de gener	1.125	284	186	1.200	268	171
Cost del servei de l'exercici	3	–	–	4	–	–
Cost d'interessos	50	23	18	48	20	17
Guany i pèrdues actuàries	138	36	27	(43)	31	28
Beneficis pagats	(88)	(36)	(11)	(90)	(34)	(14)
Traspassos	(15)	1	–	6	–	–
Diferències de conversió	–	22	(19)	–	5	(16)
Altres	–	–	–	–	(6)	–
A 31 de desembre	1.213	330	201	1.125	284	186
Valor raonable actius del pla						
A 1 de gener	770	–	125	838	–	114
Rendiment esperat	34	–	15	33	–	14
Aportacions	6	–	6	9	–	5
Guany i pèrdues actuàries	100	–	14	(42)	–	12
Prestacions pagades	(66)	–	(10)	(68)	–	(9)
Traspassos	(11)	–	(1)	–	–	–
Diferències de conversió	–	–	(13)	–	–	(11)
A 31 de desembre	833	–	136	770	–	125
Provisions per a pensions i obligacions similars	380	330	65	355	284	61

Les quantitats reconegudes en el Compte de pèrdues i guanys consolidat, per a tots els plans de prestació definida esmentats anteriorment són les següents:

	2012			2011		
	Espanya	Colòmbia	Brasil	Espanya	Colòmbia	Brasil
Cost de servei de l'exercici	3	–	–	4	–	–
Cost d'interessos	50	23	18	48	20	17
Rendiment esperat dels actius del pla	(34)	–	(15)	(33)	–	(14)
Càrrec total en compte de pèrdues i guanys	19	23	3	19	20	3

El moviment en el passiu reconegut en el Balanç de Situació consolidat és el següent:

	2012			2011		
	Espanya	Colòmbia	Brasil	Espanya	Colòmbia	Brasil
A 1 de gener	355	284	61	362	268	57
Dotació a pèrdues i guanys	19	23	3	19	20	3
Contribucions pagades	(28)	(36)	(7)	(31)	(34)	(10)
Variacions reconegudes en patrimoni	38	36	13	(1)	31	16
Traspassos	(4)	1	1	6	(6)	–
Diferències de conversió	–	22	(6)	–	5	(5)
Altres	–	–	–	–	–	–
A 31 de desembre	380	330	65	355	284	61

L'import acumulat dels guanys i pèrdues actuàrials reconeguts directament en patrimoni és negatiu en 183 milions d'euros per a l'exercici 2012 (Espanya: 34 milions d'euros en negatiu, Colòmbia: 102 milions d'euros en negatiu i Brasil: 47 milions d'euros en negatiu).

Les principals categories dels actius del pla, expressades en percentatge sobre el valor raonable total dels actius, són les següents:

% sobre total	2012 (%)			2011 (%)		
	Espanya	Colòmbia	Brasil	Espanya	Colòmbia	Brasil
Títols	–	–	16	–	–	16
Bons	100	–	79	100	–	76
Immobles i altres actius	–	–	5	–	–	8

El rendiment real sobre els actius del pla durant l'exercici 2012, corresponent a Espanya i Brasil, ha estat de 49 milions d'euros (47 milions d'euros el 2011).

Les hipòtesis actuàrials van ser les següents:

% sobre total	A 31/12/12			A 31/12/11		
	Espanya	Colòmbia	Brasil	Espanya	Colòmbia	Brasil
Tipus de descompte ¹	1,0 a 4,2	6,5	9,8	3,1 a 4,9	7,8	11,4
Rendiment esperat actius pla ¹	1,0 a 4,2	6,5	9,8	3,1 a 4,9	7,8	12,8
Incrementos futurs en salari ¹	3,0	2,5	7,7	3	2,75	7,6
Incrementos futurs en pensió ¹	2,5	2,5	5,5	2,5	2,75	5,5
Tipus d'inflació ¹	2,5	2,5	5,5	2,5	2,75	5,5
Taula de mortalitat	PERMF 2000	RV08	AT-83	PERMF 2000	RV08	AT-83

¹ Anual.

Aquestes hipòtesis són aplicables a tots els compromisos de forma homogènia amb independència de l'origen dels seus convenis col·lectius.

Els tipus d'interès per al descompte de les obligacions post-ocupació són aplicats en funció dels terminis de cada compromís i la corba de referència és calculada com a mitjana de les corbes de bons corporatius d'alta qualitat creditícia (A, AA i AAA) i a la durada real del flux mesurat en mesos, que no difereix significativament del que s'hagués obtingut d'utilitzar la mitjana de la corba de bons corporatius de qualificació AA.

El següent quadre recull l'efecte d'una variació d'un 1% en el tipus d'inflació, d'un 1% en la taxa de descompte i d'un 1% en el cost de l'assistència sanitària sobre les provisions i costos actuàrials:

	Inflació +1%	Descompte +1%	Assistència sanitària +1%
Valor actual de les obligacions	112	(162)	22
Valor raonable actius del pla	–	(71)	–
Provisions per a pensions	112	(91)	22
Cost de servei de l'exercici	1	(1)	–
Cost d'interessos	7	7	2
Rendiment esperat dels actius del pla	(1)	3	–

Altres obligacions amb el personal

GAS NATURAL FENOSA té implantat un sistema de retribució variable plurianual que té com a finalitat enfortir el compromís dels directius en la consecució d'objectius econòmics del grup directament relacionats amb els establerts en els Plans Estratègics vigents, aprovats pel Consell d'Administració i comunicats als mercats financers i el compliment dels quals, juntament amb la seva permanència en el grup, atorguen el dret a la percepció d'una retribució variable en metàl·lic en el primer trimestre de l'exercici següent al de la seva finalització. Al tancament de l'exercici es troben vigents els programes de retribució 2010-2012, 2011-2013 i 2012-2014, incloent-se registrada per aquest concepte, a 31 de desembre de 2012, una provisió per un import de 15 milions d'euros (15 milions d'euros a 31 de desembre de 2011 a altres provisions), dels quals, 7 milions d'euros es classifiquen com a no corrents en 2012 i en 2011.

Altres provisions corrents i no corrents

El moviment de les provisions corrents i no corrents és el següent:

	2012			2011		
	Provisions no corrents	Provisions corrents	Total	Provisions no corrents	Provisions corrents	Total
A 1 de gener	1.003	133	1.136	2.167	127	2.294
Dotacions / reversions amb càrrec a resultats						
– Dotacions ¹	71	59	130	264	18	282
– Reversions	(15)	–	(15)	(29)	–	(29)
Pagaments ²	(12)	(200)	(212)	(53)	(5)	(58)
Combinacions de negoci	–	–	–	2	–	2
Diferències de conversió	(1)	(2)	(3)	(3)	2	(1)
Traspassos i altres	(170)	154	(16)	(1.345)	(9)	(1.354)
A 31 de desembre	876	144	1.020	1.003	133	1.136

¹ Inclou 28 milions d'euros i 42 milions d'euros corresponents a l'actualització financera de provisions el 2012 i 2011, respectivament. En les provisions corrents s'inclou la dotació de la provisió per excés de CO₂ sobre els drets assignats.

² Durant l'exercici 2012 s'han liquidat 185 milions d'euros corresponents a sentències del Tribunal Suprem que han desestimat recursos contra actes fiscals que qüestionaven la procedència de la deducció per activitats d'exportació aplicada en els exercicis 1998-2002, i que estaven totalment provisionades.

S'inclouen en aquest epígraf les provisions constituïdes per fer front a obligacions derivades principalment de reclamacions fiscals, litigis i arbitratges. La informació sobre la naturalesa de les disputes més rellevants amb tercers i la posició de l'entitat per a cada una d'elles es detalla en l'apartat de "Litigis i arbitratges" de la Nota 35.

El 14 de juny de 2011 GAS NATURAL FENOSA i Sonatrach van acordar resoldre les diferències que mantenien en relació amb el preu aplicable als contractes de subministrament de gas de Sagane S.A. (societat dependent de GAS NATURAL FENOSA) i sobre els quals va recaure un laude arbitral dictat l'agost del 2010, determinant tant el preu aplicable al període 2007-2009, com l'aplicable des de l'1 de gener de 2010 fins el 31 de maig de 2011, havent ambdues parts desistit de tots els procediments en curs. Aquest acord no va tenir impacte en el Compte de pèrdues i guanys consolidat, atès que els riscos derivats del contenciós ja figuraven provisionats, havent-se traspassat a l'epígraf de "Creditors comercials i altres comptes a pagar" per un import de 1.356 milions d'euros, dels quals 1.182 milions d'euros van ser pagats en l'exercici 2011. El tancament del conflicte de preus va permetre a les dues companyies analitzar més oportunitats de partenariat que es van concretar en l'adquisició per part de Sonatrach d'una participació minoritària de Gas Natural SDG, S.A. (Nota 13).

Addicionalment s'inclouen en aquest epígraf les provisions per fer front a obligacions derivades del desmantellament, restauració i altres costos relacionats amb les instal·lacions, bàsicament de generació elèctrica, per un import de 363 milions d'euros a 31 de desembre de 2012 (314 milions d'euros el 2011). L'increment es deu, fonamentalment, a la consideració de l'impacte dels impostos establerts en la Llei 15/2012 (Nota 2.d) sobre la producció de combustible nuclear a extreure del reactor en l'última recàrrega que, s'estima, no estarà consumit a la data de tancament de les centrals nuclears.

S'inclou en provisions corrents l'excés d'emissions de CO₂ sobre els drets assignats per un import de 59 milions d'euros a 31 de desembre de 2012 (18 milions d'euros a en 2011).

El 31 de desembre de 2012 i 2011 no s'havia considerat necessari dotar cap provisió per contractes onerosos.

L'estimació de les dates de pagament d'aquestes obligacions provisionades en aquest epígraf és de 453 milions d'euros entre un i cinc anys, 116 milions d'euros entre cinc i deu anys i 307 milions d'euros a més de deu anys.

Nota 16. Deute financer

La composició del deute financer a 31 de desembre de 2012 i 2011 és la següent:

	A 31/12/12	A 31/12/11
Emissions d'obligacions i altres valors negociables	10.470	8.276
Deute financer amb entitats de crèdit	7.261	8.847
Instruments financers derivats	84	86
Altres passius financers	231	330
Deute financer no corrent	18.046	17.539
Emissions d'obligacions i altres valors negociables	453	1.076
Deute financer amb entitats de crèdit	1.789	1.621
Instruments financers derivats	1	9
Altres passius financers	143	147
Deute financer corrent	2.386	2.853
Total	20.432	20.392

El valor comptable i el valor raonable del deute financer no corrent és el següent:

	Valor comptable		Valor raonable	
	A 31/12/12	A 31/12/11	A 31/12/12	A 31/12/11
Emissió d'obligacions i altres valors negociables	10.470	8.276	11.245	8.207
Deute financer amb entitats de crèdit i altres passius financers	7.492	9.177	7.567	9.282

El valor raonable de les emissions d'obligacions cotitzades s'estima d'acord amb la seva cotització (Nivell 1). El valor raonable de deutes amb tipus d'interès fixos s'estima sobre la base dels fluxos de caixa descomptats sobre els terminis restants d'aquest deute. Els tipus de descompte es van determinar sobre els tipus de mercat disponibles a 31 de desembre de 2012 i a 31 de desembre de 2011 sobre deute financer amb característiques de venciment i crèdit similars. Aquestes valoracions es basen en la cotització d'instruments financers similars en un mercat actiu o en dades observables d'un mercat actiu (Nivell 2).

El moviment del deute financer ha estat el següent:

	2012	2011
A 1 de gener	20.392	20.306
Combinacions de negoci	19	640
Augment de deute financer	5.442	4.514
Disminució de deute financer	(5.459)	(4.680)
Diferències de conversió	7	9
Traspassos i altres ¹	31	(397)
A 31 de desembre	20.432	20.392

¹ L'exercici 2011 inclou principalment traspassos a l'epígraf "Passius vinculats a actius no corrents mantinguts per a la venda" per import de 399 milions d'euros, que es van donar de baixa durant l'exercici 2011.

Les següents taules descriuen deute financer per instrument a 31 de desembre de 2012 i a 31 de desembre de 2011, i el seu calendari de venciments, considerant l'impacte de la cobertura dels derivats.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018 i següents	Total
A 31 de desembre de 2012:							
Emissió d'obligacions i altres valors negociables							
Fixa	279	1.994	798	985	1.100	5.464	10.620
Variable	174	–	–	–	42	87	303
Bancs institucionals i altres entitats financeres							
Fixa	129	182	199	229	289	598	1.626
Variable	51	35	26	12	10	11	145
Bancs comercials i altres passius financers							
Fixa	329	102	206	102	168	492	1.399
Variable	1.424	252	3.621	529	298	215	6.339
Total fixa	737	2.278	1.203	1.316	1.557	6.554	13.645
Total variable	1.649	287	3.647	541	350	313	6.787
Total	2.386	2.565	4.850	1.857	1.907	6.867	20.432

	2012	2013	2014	2015	2016	2017 i següents	Total
A 31 de desembre de 2012:							
Emissió d'obligacions i altres valors negociables							
Fixa	742	600	1.977	790	987	3.922	9.018
Variable	334	–	–	–	–	–	334
Bancs institucionals i altres entitats financeres							
Fixa	133	127	181	177	175	638	1.431
Variable	165	33	32	46	25	112	413
Bancs comercials i altres passius financers							
Fixa	799	723	154	110	99	349	2.234
Variable	680	1.648	263	3.224	356	791	6.962
Total fixa	1.674	1.450	2.312	1.077	1.261	4.909	12.683
Total variable	1.179	1.681	295	3.270	381	903	7.709
Total	2.853	3.131	2.607	4.347	1.642	5.812	20.392

En el cas de no considerar l'impacte dels derivats en deute financer, la classificació entre tipus fix i tipus variable seria: a tipus fix, 11.900 milions d'euros en 2012 (10.918 milions d'euros en 2011), i a tipus variable, 8.447 milions d'euros en 2012 (9.379 milions d'euros en 2011).

Les següents taules descriuen el deute financer brut nominat per monedes a 31 de desembre de 2012 i a 31 de desembre de 2011 i el seu calendari de venciments, considerant l'impacte de la cobertura dels derivats:

	2013	2014	2015	2016	2017	2018 i següents	Total
A 31 de desembre de 2012							
Deute denominat en euros	1.873	2.109	4.048	1.716	1.357	6.210	17.313
Deute denominat en moneda estrangera							
Dòlar nord-americà	310	129	451	127	396	259	1.672
Pes mexicà	2	90	148	–	–	85	325
Real brasiler	88	71	23	14	8	5	209
Pes colombià	89	166	180	–	146	86	667
Pes argentí	24	–	–	–	–	–	24
Resta	–	–	–	–	–	222	222
Total	2.386	2.565	4.850	1.857	1.907	6.867	20.432

	2012	2013	2014	2015	2016	2017 i següents	Total
A 31 de desembre de 2011:							
Deute denominat en euros	1.972	2.528	2.236	3.866	1.523	4.809	16.934
Deute denominat en moneda estrangera							
Dòlar nord-americà	507	428	116	276	119	600	2.046
Pes mexicà	37	2	72	140	–	80	331
Real brasiler	116	77	30	21	–	12	256
Pes colombià	203	80	153	44	–	76	556
Pes argentí	18	16	–	–	–	–	34
Resta	–	–	–	–	–	235	235
Total	2.853	3.131	2.607	4.347	1.642	5.812	20.392

El deute financer en euros ha suportat a 31 de desembre de 2012 un tipus d'interès efectiu mitjà del 3,85% (4,14% a 31 de desembre de 2011) i el deute financer en moneda estrangera ha suportat un tipus d'interès efectiu mitjà del 5,37% (5,21% a 31 de desembre de 2011), incloent els instruments derivats assignats a cada transacció.

A 31 de desembre de 2012, GAS NATURAL FENOSA té línies de crèdit per una quantitat total de 5.721 milions d'euros (4.933 milions d'euros a 31 de desembre de 2011), de les quals 5.157 milions d'euros no estan disposades (4.202 milions d'euros a 31 de desembre de 2011).

Deutes financers amb entitats de crèdit per import de 1.278 milions d'euros (1.490 milions d'euros a 31 de desembre de 2011) es troben subjectes al compliment de determinades ràtios financeres que corresponen en la seva major part a deutes contrets per l'antic grup UNIÓN FENOSA i a deute de societats llatinoamericanes en operacions de finançament en el seu mercat local sense recurs a la matriu.

A la data de formulació d'aquests comptes anuals consolidats, GAS NATURAL FENOSA no es troba en situació d'incompliment de les seves obligacions financeres o de qualsevol tipus d'obligació que pogués donar lloc a una situació de venciment anticipat dels seus compromisos financers.

D'altra banda, determinats projectes d'inversió han estat finançats amb estructures específiques (finançament de projecte) que inclouen la pignoració de les accions d'aquests projectes. El saldo viu d'aquest tipus de préstecs, a 31 de desembre de 2012, ascendeix a 708 milions d'euros (812 milions d'euros a 31 de desembre de 2011).

Tot seguit descrivim els instruments de finançament més destacats:

Emissió d'obligacions i altres valors negociables

En l'exercici 2012 i en l'exercici 2011 l'evolució de les emissions dels valors representatius de deute ha estat el següent:

	A 1/1/12	Emissions	Recompres o reemborsaments	Ajustos per tipus de canvi i altres	A 31/12/12
Emesos en un estat membre de la Unió Europea que han requerit el registre d'un fullet informatiu	8.507	3.936	(2.550)	44	9.937
Emesos en un estat membre de la Unió Europea que no han requerit el registre d'un fullet informatiu	–	–	–	–	–
Emesos fora d'un estat membre de la Unió Europea	845	144	(23)	20	986
Total	9.352	4.080	(2.573)	64	10.923

	A 1/1/11	Emissions	Recompres o reemborsaments	Ajustos per tipus de canvi i altres	A 31/12/11
Emesos en un estat membre de la Unió Europea que han requerit el registre d'un fullet informatiu	7.484	3.218	(2.259)	64	8.507
Emesos en un estat membre de la Unió Europea que no han requerit el registre d'un fullet informatiu	–	–	–	–	–
Emesos fora d'un estat membre de la Unió Europea	635	262	(35)	(17)	845
Total	8.119	3.480	(2.294)	47	9.352

Programa ECP

El 23 de març de 2010 GAS NATURAL FENOSA va formalitzar la signatura d'un programa Euro Commercial Paper (ECP) per un import de 1.000 milions d'euros, sent l'emissor la societat dependent Gas Natural Fenosa Finance BV (abans Unión Fenosa Finance BV). Durant l'exercici 2012 es van seguir realitzant emissions sota aquest programa, realitzant emissions per un import total de 1.961 milions d'euros. El 31 de desembre de 2012 la quantitat disposada del programa era de 158 milions d'euros (266 milions d'euros a desembre de 2011), sent el disponible 842 milions d'euros (734 milions d'euros a desembre de 2011).

Programa Pagarés

El 2012 GAS NATURAL FENOSA no ha procedit a la renovació del Programa de Pagarés subscrit el juliol de 2009 i renovat el juliol del 2011 per un import màxim de fins a 1.000 milions d'euros. A 31 de desembre de 2012 encara existien emissions vives sota dit programa que ascendien a 14 milions d'euros (69 milions d'euros a 31 de desembre de 2011).

Programa EMTN

GAS NATURAL FENOSA manté, a través de les societats dependents Gas Natural Capital Markets, S.A. i Gas Natural Fenosa Finance BV (abans Unión Fenosa Finance BV), un programa d'European Medium Term Notes (EMTN) a mig termini. Aquest programa es va establir el 1999 i permetia emetre fins a un principal total de 2.000 milions d'euros. Després de diverses ampliacions, l'última de les quals el novembre de 2011, el límit del Programa és de 12.000 milions d'euros (12.000 milions d'euros a 31 de desembre de 2011). A 31 de desembre de 2012 s'havia disposat un principal total de 9.600 milions d'euros (8.050 milions d'euros a 31 de desembre de 2011), sent l'import pendent d'utilització de 2.400 milions d'euros. El detall del saldo nominal emès és el següent:

Emissió	Nominal	Venciment	Cupó (%)
Juliol 2009	500	2019	6,37
Juliol 2009	2.000	2014	5,25
Novembre 2009	1.000	2016	4,37
Novembre 2009	750	2021	5,12
Gener 2010	850	2020	4,50
Gener 2010	650	2015	3,37
Gener 2010	700	2018	4,12
Febrer 2011	600	2017	5,63
Maig 2011	500	2019	5,38
Febrer 2012	750	2018	5,00
Setembre 2012	800	2020	6,00
Octubre 2012	500	2017	4,12
Total	9.600		

Participacions preferents

El maig de 2003, la societat dependent Unión Fenosa Financial Services USA, Llc., va emetre per un import nominal de 609 milions d'euros, participacions preferents amb les següents característiques:

- Dividend: variable i no acumulatiu; fins al 20 maig 2013 serà l'Euribor a tres mesos més un diferencial de 0,25% amb un màxim del 7% i un mínim de 4,25%; a partir d'aquesta data, serà l'Euribor a tres mesos més un diferencial del 4%.
- Termini: a perpetuïtat, amb opció per a l'emissor d'amortitzar de forma anticipada total o parcialment les participacions a partir del 20 de maig de 2013. En cas d'amortització s'efectuarà pel seu valor nominal.
- Retribució: el pagament del dividend serà preferent i no cumulatiu i està condicionat a l'obtenció de beneficis consolidats o al pagament de dividend a les accions ordinàries.
- Drets polítics: no tenen.

Obligacions Negociables i Certificats Borsaris

La societat dependent Empresa de Distribución Eléctrica Metro-Oeste, S.A., situada a Panamà, va formalitzar durant el mes de Maig de 2010 una emissió de Valors Comercials Negociables de fins a 50 milions de dòlars nord-americans (39 milions d'euros). L'import disposat a 31 de desembre de 2012 era de 16 milions d'euros amb venciment el 2013 (23 milions d'euros a desembre de 2011).

Per la seva banda, en data 3 maig 2011, GAS NATURAL FENOSA, a través de la seva societat dependent Gas Natural México S.A. de C.V., va registrar un Programa de Certificats Borsaris a la Borsa Mexicana de Valors per import de 10.000 milions de pesos mexicans (544 milions d'euros). A l'empara d'aquest Programa, el 20 de maig de 2011 es va tancar una emissió de deute a terminis de quatre i set anys, per un import agregat de 4.000 milions de pesos mexicans (234 milions d'euros), sent l'import disposat a 31 de desembre de 2012 de 234 milions d'euros amb la garantia de Gas Natural SDG, S.A.

Durant l'exercici 2012, la societat dependent Gas Natural S.A. ESP, situada a Colòmbia, va signar un programa de Bons Ordinaris per 500.000 milions de pesos colombians (215 milions d'euros) en el mercat de capitals local; en el mes d'Octubre va col·locar sota aquest programa dues emissions per import de 100.000 milions de pesos colombians (43 milions d'euros) i 200.000 milions de pesos colombians (86 milions d'euros) amb venciment a 5 i 7 anys respectivament. El saldo disponible a 31 de desembre de 2012 sota aquest programa és de 200.000 milions de pesos colombians (86 milions d'euros).

Deute financer amb entitats de crèdit

Deute amb entitats de crèdit europees (bancs comercials/institucionals)

El 31 de desembre de 2012, el deute financer amb entitats de crèdit inclou préstecs bancaris per un import de 5.401 milions d'euros (6.595 milions d'euros a 31 de desembre de 2011) i línies de crèdit disposades per 349 milions d'euros (461 milions d'euros a 31 de desembre de 2011). A més, es mantenen deutes contrets amb l'Institut de Crèdit Oficial (ICO) per un import total de 379 milions d'euros formalitzats mitjançant préstecs amb venciment màxim el 2018 (577 milions d'euros a 31 de desembre de 2011).

Així mateix, el Banc Europeu d'Inversions (BEI) manté atorgat un finançament a GAS NATURAL FENOSA per import de 1.008 milions d'euros, dels quals es mantenen disponibles 150 milions d'euros d'una nova línia de finançament atorgada i no disposada.

Deute amb entitats de crèdit a Amèrica Llatina (bancs comercials/institucionals)

A 31 de desembre de 2012, el deute a Amèrica Llatina va ascendir a 1.234 milions d'euros (1.263 milions d'euros a 31 de desembre de 2011) amb diverses entitats financeres. El desglossament geogràfic d'aquests deutes és el següent: Mèxic: 262 milions d'euros (312 milions d'euros a 31 de desembre de 2011), Colòmbia: 538 milions d'euros (556 milions d'euros a 31 de desembre de 2011), Brasil: 209 milions d'euros (256 milions d'euros a 31 de desembre de 2011), Argentina: 24 milions d'euros (34 milions d'euros a 31 de desembre de 2011), Panamà: 167 milions d'euros (99 milions d'euros a 31 de desembre de 2011), Nicaragua: 6 milions d'euros (6 milions d'euros a 31 de desembre de 2011) i Costa Rica: 28 milions d'euros.

Del total del deute amb entitats de crèdit d'Amèrica Llatina a 31 de desembre de 2012 el 82% del deute correspon a finançament amb bancs comercials i el restant 18% a deute amb bancs institucionals (BNDES, BEI, ICO, etc.).

A 31 de desembre de 2012, el deute associat amb la planta de cicle combinat i la planta de regasificació a Puerto Rico puja a 134 milions d'euros (156 milions d'euros a 31 de desembre de 2011), incloent 11 milions d'euros en línies de crèdits disposades (12 milions d'euros a 31 de desembre de 2011). La major part d'aquest deute venç a llarg termini.

Operadores de parcs de generació eòlica (bancs comercials)

A 31 de desembre de 2012, les societats operadores de parcs eòlics mantenen 53 milions d'euros de deute pendent, principalment en relació amb el finançament de projectes (66 milions d'euros a 31 de desembre de 2011). La major part d'aquest deute venç a llarg termini.

Unión Fenosa Gas (bancs comercials/institucionals)

A 31 de desembre de 2012, les societats pertanyents a Unión Fenosa Gas mantenen 372 milions d'euros de deute pendents (394 milions d'euros a 31 de desembre de 2011), principalment pel finançament atorgat en dòlars nord-americans pel Banc Europeu d'Inversions (BEI) per la planta de líquuefacció de gas natural al port de Damietta (Egipte) per 138 milions d'euros (148 milions d'euros a 31 de desembre de 2011) i per un préstec concedit en dòlars nord-americans per vint-i-dues entitats financeres per 209 milions d'euros (220 milions d'euros a 31 de desembre de 2011). La major part d'aquest deute venç l'any 2016 i següents.

Deutes amb entitats de crèdit altres països (bancs comercials)

A 31 de desembre de 2012, el deute amb entitats de crèdit d'altres països puja a 20 milions d'euros (14 milions d'euros a 31 de desembre de 2011) i pertanyen bàsicament a les àrees geogràfiques de Moldàvia i Kenya.

Altres passius financers

A l'epígraf "Altres passius financers" s'inclouen bàsicament els contractes d'arrendaments financers amb entitats de crèdit corresponents a les illes de potència de les Centrals de cicle combinat de Palos de la Frontera i Sagunt, amb una vigència de 10 anys, signats respectivament en els exercicis 2005 i 2007.

El detall dels pagaments mínims pels contractes d'arrendament financer són els següents:

	A 31/12/12			A 31/12/11		
	Valor nominal	Descompte	Valor actual	Valor nominal	Descompte	Valor actual
Menys d'1 any	83	(3)	80	87	(4)	83
Entre 1 i 5 anys	245	(31)	214	274	(34)	240
Més de 5 anys	–	–	–	51	(11)	40
Total	328	(34)	294	412	(49)	363

Nota 17. Gestió del risc i instruments financers derivats

La gestió del risc

GAS NATURAL FENOSA compta amb una sèrie de normes, procediments i sistemes orientats a la identificació, mesurament i gestió de les diferents categories de risc que defineixen els principis bàsics d'actuació següents:

- Garantir que els riscos més rellevants siguin correctament identificats, avaluats i gestionats.
- Segregació a nivell operatiu de les funcions de gestió del risc.
- Assegurar que el nivell d'exposició al risc assumit per GAS NATURAL FENOSA en el desenvolupament dels seus negocis sigui congruent amb el perfil global de risc objectiu.
- Assegurar una adequada determinació i revisió del perfil de risc per part del Comitè de Riscos, proposant límits globals per categoria de risc, i la seva assignació entre les Unitats de Negoci.

Risc de tipus d'interès

Les variacions dels tipus d'interès modifiquen el valor raonable d'aquells actius i passius financers que acrediten un tipus d'interès fix, així com els fluxos d'efectiu dels actius i passius financers indexats a un tipus d'interès variable, per la qual cosa, afecten tant el patrimoni com el resultat respectivament.

L'objectiu de la gestió del risc de tipus d'interès és mantenir un equilibri entre el deute variable i fix que permeti reduir els costos del deute financer dins dels paràmetres de risc establerts.

GAS NATURAL FENOSA utilitza permutes financeres per gestionar la seva exposició a fluctuacions en els tipus d'interès canviant deute a interès variable per deute a tipus fix. Addicionalment cal considerar les permutes financeres contractades per mitigar el risc d'una operació específica de finançament en iens que no s'han considerat com a instrument de cobertura.

L'estructura de deute a 31 de desembre de 2012 i 2011, un cop considerades les cobertures a través dels derivats contractats, és la següent:

	A 31/12/12	A 31/12/11
Tipus d'interès fix	13.645	12.683
Tipus d'interès variable	6.787	7.709
Total	20.432	20.392

La taxa d'interès variable està subjecta principalment a les oscil·lacions de l'EURIBOR el LIBOR i els tipus indexats de Mèxic, Brasil, Colòmbia i Argentina.

La sensibilitat del resultat i del patrimoni (Ajustos per canvis de valor) a la variació dels tipus d'interès és la següent:

	Increment/descens en el tipus d'interès (punts bàsics)	Efecte en el resultat abans d'impostos	Efecte en el patrimoni abans d'impostos
2012	+50	(39)	20
	-50	40	(20)
2011	+50	(45)	18
	-50	41	(18)

Risc de tipus de canvi

Les variacions de tipus de canvi poden afectar el valor raonable de:

- Contravalor dels fluxos d'efectiu associats a compravendes de matèries primeres denominades en moneda diferent a la moneda local o funcional.
- Deute denominat en moneda diferent a la moneda local o funcional.
- Operacions i inversions en monedes diferents de l'euro, pel que fa al contravalor del patrimoni net aportat i resultats.

Per mitigar aquests riscos GAS NATURAL FENOSA finança, en la mesura del possible, les seves inversions en la moneda local. Així mateix, s'intenta fer coincidir, sempre que sigui possible, els costos i ingressos indexats en una mateixa divisa, així com els imports i venciment d'actius i passius que es deriven de les operacions denominades en divises diferents de l'euro.

Per a les posicions obertes, els riscos en monedes que no siguin la moneda funcional són gestionats mitjançant la contractació de permutes financeres i assegurances de canvi dins dels límits aprovats d'instruments de cobertura.

La divisa diferent de l'euro en què més opera GAS NATURAL FENOSA és el dòlar nord-americà. La sensibilitat del resultat i del patrimoni (Ajustos per canvis de valor) de GAS NATURAL FENOSA a una variació del 5% (increment i decrement) del tipus de canvi del dòlar enfront de l'euro és la següent:

	%	2012	2011
Efecte en el resultat abans d'impostos	+5	–	2
	-5	–	(2)
Efecte en el patrimoni abans d'impostos	+5	21	13
	-5	(20)	(15)

Risc de preu de *commodities*

Una part important de les despeses d'explotació de GAS NATURAL FENOSA estan vinculades a la compra de gas pel seu subministrament a clients o per a la generació d'energia elèctrica a les plantes de cycle combinat. Per tant, GAS NATURAL FENOSA es troba exposat al risc de variació del preu de gas, la determinació del qual està subjecta bàsicament als preus del cru i els seus derivats. Addicionalment, en el negoci de generació d'electricitat, GAS NATURAL FENOSA es troba exposat al risc de variació dels drets d'emissió de CO₂ i del preu de venda d'electricitat.

L'exposició a aquests riscos es gestiona i mitiga a través del seguiment de la posició respecte a dites commodities, tractant d'equilibrar les obligacions de compra i subministrament i la diversificació i gestió dels contractes de subministrament. Quan no és possible assolir una cobertura natural és gestiona la posició, dins de paràmetres de risc raonables, contractant ocasionalment derivats per reduir l'exposició al risc de preu, designant-se generalment com a instruments de cobertura.

En les operacions de *trading* d'electricitat i de drets d'emissió de CO₂ realitzades per GAS NATURAL FENOSA, el risc és poc significatiu degut al reduït volum d'aquestes operacions i als límits establerts, tant en import com en venciment temporal.

La sensibilitat del resultat i del patrimoni (Ajustos per canvis de valor) a la variació del valor raonable dels derivats contractats per cobrir el preu de *commodities*, és la següent:

	Increment/descens en el preu de compra de gas (%)	Efecte en el resultat abans d'impostos	Efecte en el patrimoni abans d'impostos
2012	+10	–	–
	-10	–	–
2011	+10	–	3
	-10	–	(3)

	Increment/descens en el preu de venda electricitat (%)	Efecte en el resultat abans d'impostos	Efecte en el patrimoni abans d'impostos
2012	+10	(8)	(7)
	-10	8	7
2011	+10	(7)	(7)
	-10	7	7

	Increment/descens en el preu dels drets d'emissió de CO ₂ (%)	Efecte en el resultat abans d'impostos	Efecte en el patrimoni abans d'impostos
2012	+10	–	–
	-10	–	–
2011	+10	–	1
	-10	–	(1)

Risc de crèdit

El risc de crèdit derivat de la fallida d'una contrapart està controlat a través de polítiques que assegurin que les vendes al major de productes es facin a clients amb un historial de crèdit adequat, respecte als quals s'estableixen els corresponents anàlisis de solvència i en base als quals s'assignen els corresponents límits de crèdit.

Per això s'han dissenyat diversos models de mesurament de la qualitat creditícia. A partir d'aquests models es pot mesurar la probabilitat d'impagament d'un client, i es pot controlar la pèrdua esperada de la cartera comercial.

Els principals tipus de garanties que es negocien són avals, fiances i dipòsits. El 31 de desembre de 2012, GAS NATURAL FENOSA havia rebut garanties per 48 milions d'euros per cobrir el risc de clients industrials de gran consum (10 milions d'euros a 31 de desembre de 2011). Durant l'exercici 2012, s'han executat avals per imports inferiors a 1 milió d'euros (inferiors a 1 milió d'euros a 31 de desembre de 2011).

Així mateix, els imports de deutes comercials es reflecteixen en el Balanç de situació consolidat nets de provisions d'insolvències (Nota 11), estimades per GAS NATURAL FENOSA en funció de l'antiguitat del deute i l'experiència d'exercicis anteriors d'acord amb la prèvia segregació de carteres de clients i de l'entorn econòmic actual.

A 31 de desembre de 2012 i 2011, GAS NATURAL FENOSA no tenia concentracions significatives de risc de crèdit.

Per a mitigar el risc de crèdit derivat de posicions financeres, la contractació de derivats i la col·locació d'excedents de tresoreria es realitza en bancs i institucions financeres d'alta solvència d'acord amb la qualificació creditícia de Moody's i S&P.

Igualment, la gran majoria dels comptes per cobrar no vençuts no provisionats tenen una elevada qualitat creditícia d'acord amb les valoracions de GAS NATURAL FENOSA, basades en l'anàlisi de solvència i hàbits de pagament de cada client.

L'anàlisi d'antiguitat dels actius financers en mora però no considerats deteriorats a 31 de desembre de 2012 i 2011 és el següent:

	A 31/12/12	A 31/12/11
Menys de 90 dies	494	338
90 – 180 dies	162	108
Més de 180 dies	15	26
Total	671	472

Els actius financers deteriorats estan desglossats a la Nota 11.

Risc de liquiditat

GAS NATURAL FENOSA manté unes polítiques de liquiditat que asseguruen el compliment dels compromisos de pagament adquirits, diversificant la cobertura de les necessitats de finançament i els venciments del deute. Una gestió prudent del risc de liquiditat incorpora el manteniment de prou efectiu i actius realitzables i la disponibilitat de fons d'import adequat per cobrir les obligacions de crèdit.

A 31 de desembre de 2012, les disponibilitats de liquiditat arriben als 13.293 milions d'euros, considerant l'efectiu i altres actius líquids equivalents per un import de 4.434 milions d'euros (Nota 12) i els derivats financers d'actiu per un import de 3 milions d'euros (Nota 8 i Nota 17), el finançament bancari i línies de crèdit disponibles per 5.157 milions d'euros (Nota 16) i la capacitat per emetre deute no utilitzada per un import de 3.699 milions d'euros (Nota 16).

El detall dels venciments dels passius financers existents a 31 de desembre de 2012 i 2011 és el següent:

	2013	2014	2015	2016	2017	2018 i següents	Total
A 31 de desembre de 2012							
Creditors comercials i altres comptes a pagar	(4.560)	–	–	–	–	–	(4.560)
Préstecs i altres deutes financers	(3.046)	(3.317)	(5.389)	(2.323)	(2.305)	(7.753)	(24.133)
Derivats financers	(24)	(18)	(7)	(3)	–	73	21
Altres passius	(148)	(57)	(57)	(57)	(58)	(707)	(1.084)
Total¹	(7.778)	(3.392)	(5.453)	(2.383)	(2.363)	(8.387)	(29.756)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017 i següents	Total
A 31 de desembre de 2011							
Creditors comercials i altres comptes a pagar	(4.671)	–	–	–	–	–	(4.671)
Préstecs i altres deutes financers	(3.642)	(3.793)	(3.216)	(4.774)	(1.985)	(7.019)	(24.429)
Derivats financers	(30)	(19)	(7)	(5)	(5)	65	(1)
Altres passius	(62)	(62)	(154)	(57)	(58)	(763)	(1.156)
Total¹	(8.405)	(3.874)	(3.377)	(4.836)	(2.048)	(7.717)	(30.257)

¹ Els imports inclosos són els fluxos de caixa contractuals sense descomptar, motiu pel qual difereixen dels imports inclosos en el Balanç de situació consolidat i en la Nota 16.

Gestió del capital

El principal objectiu de la gestió del capital de GAS NATURAL FENOSA és assegurar una estructura financera que optimitzi el cost de capital mantenint una sòlida posició financera, per compatibilitzar la creació de valor per a l'accionista amb l'accés als mercats financers a un cost competitiu per cobrir les necessitats de finançament.

GAS NATURAL FENOSA considera com a indicadors dels objectius fixats per a la gestió del capital mantenir un nivell de palanquejament aproximat del 50%.

La classificació creditícia del deute de GAS NATURAL FENOSA a llarg termini és la següent:

	2012	2011
Moody's	Baa2	Baa2
Standard & Poor's	BBB	BBB
Fitch	BBB+	A-

La ràtio de palanquejament és la següent:

	2012	2011
Deute financer net:	15.995	17.294
Deute financer no corrent (Nota 16)	18.046	17.539
Deute financer corrent (Nota 16)	2.386	2.853
Efectiu i altres mitjans equivalents (Nota 12)	(4.434)	(3.098)
Derivats (Nota 17)	(3)	–
Patrimoni net:	14.879	14.441
Dels accionistes de la societat dominant (Nota 13)	13.261	12.792
D'interessos minoritaris	1.618	1.649
Palanquejament (Deute financer net/(Deute financer net + Patrimoni net) (%))	51,8	54,5

Instruments financers derivats

El detall dels instruments financers derivats per categories i venciments és el següent:

	A 31/12/12		A 31/12/11	
	Actiu	Passiu	Actiu	Passiu
Instruments financers derivats de cobertura	–	82	–	72
Cobertura fluxos d'efectiu				
- Tipus d'interès	–	82	–	71
Cobertura valor raonable				
- Tipus de canvi	–	–	–	1
Altres instruments financers	–	2	–	14
- Tipus d'interès i tipus de canvi	–	2	–	14
Instruments financers derivats no corrents	–	84	–	86
Instruments financers derivats de cobertura	26	14	43	16
Cobertura fluxos d'efectiu				
- Tipus d'interès	–	–	–	9
- Tipus de canvi	1	9	15	1
- Preu de <i>commodities</i>	10	4	3	6
Cobertura valor raonable				
- Tipus de canvi	15	1	25	–
Altres Instruments financers	12	2	3	–
- Preu de <i>commodities</i>	12	2	3	–
- Tipus d'interès	–	–	–	–
Instruments financers derivats corrents	38	16	46	16
Total	38	100	46	102

S'inclouen en l'epígraf "Altres instruments financers" els derivats no designats comptablement de cobertura.

L'impacte en el Compte de pèrdues i guanys consolidat dels instruments financers derivats és el següent:

	2012		2011	
	Resultat explotació	Resultat financer	Resultat explotació	Resultat financer
Cobertura fluxos d'efectiu	30	(39)	(29)	(74)
Cobertura valor raonable	9	(6)	(22)	(5)
Altres	9	12	3	3
Total	48	(33)	(48)	(76)

El detall dels instruments financers derivats a 31 de desembre de 2012 i 2011, el seu valor raonable i el desglossament per venciments dels valors nacionals és el següent:

	Valor raonable	31/12/12 Valor nacional						
		2013	2014	2015	2016	2017	Posteriors	Total
Cobertura de tipus d'interès								
Cobertura de fluxos d'efectiu:								
Permutes financeres (EUR)	(37)	55	651	254	202	135	23	1.320
Permutes financeres (USD)	(45)	28	29	28	30	76	72	263
Permutes financeres (MXN)	–	15	70	78	–	–	–	163
Collars (EUR)	–	2	3	2	–	–	–	7
Cobertura de tipus de canvi								
Cobertura de fluxos d'efectiu:								
Assegurança de canvi (USD)	(8)	491	3	3	–	–	–	497
Assegurança de canvi (BRL)	–	–	–	–	–	–	–	–
Cobertura de valor raonable:								
Permutes financeres (BRL)	–	–	–	–	–	–	–	–
Assegurances de canvi (USD)	–	17	–	–	–	–	–	17
Assegurança de canvi (USD)	14	568	–	–	–	–	–	568
Assegurança de canvi (DHN)	–	6	–	–	–	–	–	6
Cobertura de <i>commodities</i>								
Cobertura de fluxos d'efectiu:								
Derivats preus de <i>commodities</i> (EUR)	4	332	1	–	–	–	–	333
Derivats preus de <i>commodities</i> (USD)	2	36	–	–	–	–	–	36
Altres								
Permuta financera (JPY)	(2)	–	–	–	–	–	220	220
Derivats preus de <i>commodities</i> (EUR)	10	89	24	11	–	–	–	124
Derivats preus de <i>commodities</i> (USD)	–	2	–	–	–	–	–	2
Derivats preus de <i>commodities</i> (GBP)	–	1	–	–	–	–	–	1
Total	(62)	1.642	781	376	232	211	315	3.557

		31/12/11						
	Valor raonable	Valor nocional						
	2012	2013	2014	2015	2016	Posteriors	Total	
Cobertura de tipus d'interès								
Cobertura de fluxos d'efectiu								
Permutes financeres (EUR)	(27)	847	55	651	4	2	26	1.585
Permutes financeres (USD)	(52)	203	28	29	29	31	151	471
Permutes financeres (MXN)	–	14	14	67	–	–	–	95
Collars (EUR)	(1)	13	3	3	2	–	–	21
Cobertura de tipus de canvi								
Cobertura de fluxos d'efectiu:								
Assegurança de canvi (USD)	14	376	–	–	–	–	–	376
Assegurança de canvi (BRL)	–	42	–	–	–	–	–	42
Cobertura de valor raonable:								
Permutes financeres (BRL)	–	2	–	–	–	–	–	2
Assegurances de canvi (USD)	–	10	–	–	–	–	–	10
Assegurança de canvi (USD)	25	351	11	–	–	–	–	362
Assegurança de canvi (DHN)	–	6	–	–	–	–	–	6
Cobertura de <i>commodities</i>								
Cobertura de fluxos d'efectiu:								
Derivats preus de <i>commodities</i> (EUR)	(3)	246	3	1	–	–	–	250
Derivats preus de <i>commodities</i> (USD)	(1)	36	–	–	–	–	–	36
Altres								
Permuta financera (JPY)	(14)	–	–	–	–	–	220	220
Derivats preus de <i>commodities</i> (EUR)	3	78	2	2	1	–	–	83
Total	(56)	2.224	116	753	36	33	397	3.559

Nota 18. Altres passius no corrents

La composició d'aquest epígraf a 31 de desembre de 2012 i 2011 es mostra a continuació:

	A 31/12/12	A 31/12/11
Deute per contractes d'arrendament financer ¹	551	571
Deute ingressos capacitat ²	37	68
Fiances i dipòsits (Nota 7)	202	198
Altres passius ³	44	196
Total	834	1.033

No existeixen diferències significatives entre els valors comptables i els valors raonables en els conceptes inclosos en aquest epígraf d'"Altres passius no corrents".

1) Deute per contractes d'arrendament financer

El 2003, GAS NATURAL FENOSA va adquirir dos vaixells pel transport de gas natural liquat amb una capacitat de 276.000 m³ a través de contractes de *time-charter* amb una durada de 20 anys, amb venciment en 2023.

El juliol de 2004, Unión Fenosa Gas va adquirir dos vaixells pel transport de gas natural liquat amb unes capacitats de 138.000 m³ i 140.500 m³ a través de contractes de *time-charter* amb una durada de 25 anys, ampliable fins a 30 anys.

El desembre de 2007 es va adquirir un vaixell de 138.000 m³ a través d'un contracte de *time-charter* amb una durada de 25 anys i venciment el 2032, ampliable per períodes consecutius de 5 anys, i que representa una inversió conjunta de 162 milions d'euros corresponent al valor actual dels pagaments compromesos per Repsol (50%) i GAS NATURAL FENOSA (50%).

El 2009 es va adquirir un vaixell de 138.000 m³ de capacitat a través d'un contracte de *time-charter* amb una durada de 25 anys, ampliable per períodes consecutius de 5 anys, i que representa una inversió conjunta de 142 milions d'euros corresponent al valor actual dels pagaments compromesos per Repsol (50%) i GAS NATURAL FENOSA (50%).

El detall dels pagaments mínims per aquests contractes d'arrendament financer és el següent:

	A 31/12/12			A 31/12/11		
	Valor nominal	Descompte	Valor actual	Valor nominal	Descompte	Valor actual
Menys d'1 any	56	(2)	54	57	(3)	54
Entre 1 i 5 anys	223	(41)	182	229	(43)	186
Més de 5 anys	746	(377)	369	763	(378)	385
Total	1.025	(420)	605	1.049	(424)	625

El deute per contractes d'arrendament financer ha suportat a 31 de desembre de 2012 un tipus d'interès efectiu mitjà del 6,7% (6,8% a 31 desembre de 2011).

2) Deute ingressos capacitat

Recull els ingressos facturats per capacitat de generació elèctrica, pendents de reconèixer en ingressos, per la linealització d'aquests en el període de vigència dels contractes de compromís de capacitat a Mèxic.

3) Altres passius

Durant l'exercici 2012 s'han traspassat a l'epígraf "Altres passius corrents" els compromisos de compra sense prima atorgats a Sinca Inbursa, S.A. de C.V. i a Chemo España, S.L. amb venciment el 2013 (Nota 20).

Nota 19. Creditors comercials i altres comptes a pagar

El detall a 31 de desembre de 2012 i 2011 és el següent:

	A 31/12/12	A 31/12/11
Creditors comercials	3.838	3.775
Creditors comercials empreses vinculades (Nota 33)	52	83
Creditors comercials empreses associades	46	42
Proveïdors	3.936	3.900
Administracions públiques	417	375
Instruments financers derivats (Nota 17)	15	7
Remuneracions pendents de pagament	94	99
Altres creditors	526	481
Passius per impost corrent	98	290
Total	4.560	4.671

Informació sobre els ajornaments de pagaments efectuats a proveïdors. D.A. 3^a "Deure d'informació" de la Llei 15/2010, de 5 de juliol.

L'import total de pagaments realitzats als proveïdors de l'exercici, amb detall dels terminis de pagament, d'acord amb els terminis màxims legals de pagament establerts a la Llei 15/2010, de 5 de juliol, per la qual s'estableixen les mesures de lluita contra la morositat en les operacions comercials, és el següent:

	2012		2011	
	Import	%	Import	%
Pagaments realitzats en l'exercici dins del termini màxim legal	10.070	99,9	7.210	99,8
Resta de pagaments realitzats en l'exercici	8	0,1	11	0,2
Total pagaments exercici	10.078	100	7.221	100
Termini mitjà ponderat dels pagaments excedit (dies)	8		11	
Ajornaments que al tancament de l'exercici excedeixen el termini màxim legal	1		1	

Nota 20. Altres passius corrents

El detall a 31 de desembre de 2012 i 2011 és el següent:

	A 31/12/12	A 31/12/11
Dividend a pagar	411	392
Despeses meritades i no pagades	151	159
Passiu per arrendament financer (Nota 18)	54	54
Altres passius ¹	191	70
Total	807	675

1) Altres passius

S'inclou l'obligació de recompra de les accions preferents de Buenergía Gas & Power, Ltd. (societat tenidora del 47,5% d'EcoEléctrica, L.P.), que està participada en un 95% per GAS NATURAL FENOSA i en un 5% per un altre soci, que és, a més, titular de les accions preferents de Buenergía que li atorguen un dret preferent sobre els dividends d'aquesta societat i que hauran de ser recomprades per Buenergía, en la mesura que la societat reparteixi beneficis, per import de 6 milions de dòlars.

S'inclou el compromís de compra sense prima atorgat a Sinca Inbursa, S.A. de C.V. (Inbursa). El 22 de setembre de 2008 es va vendre el 15% de Gas Natural México, S.A. de C.V. i de Sistemas de Administración, S.A. de C.V. a Inbursa, per 761 milions de pesos mexicans (49 milions d'euros), acordant-se un compromís de recompra sobre aquestes accions. Inbursa podrà oferir fins el 22 de maig de 2013 totes les accions que tingui en aquell moment a Gas Natural SDG, S.A., qui tindrà l'obligació d'adquirir-les. El preu d'adquisició serà determinat pel major entre la valoració a mercat de cada acció, en base als resultats de les participades, o el capital invertit actualitzat per interessos financers. Com a conseqüència d'aquest compromís aquesta venda es va registrar com un pagament ajornat, per la qual cosa es segueix assignant a la societat dominant el percentatge de compromís de recompra. Derivat de les operacions realitzades durant l'exercici 2012 que esmenta l'apartat "Interessos minoritaris" de la Nota 13, el compromís de recompra ha passat a atorgar-se sobre el 14,125% de les accions de Gas Natural México, S.A. de C.V. i el 14% de Sistemas de Administración, S.A. de C.V. El passiu registrat a 31 de desembre de 2012 ascendeix a 1.035 milions de pesos mexicans i equival al valor actual de l'import a reemborsar (988 milions de pesos mexicans a 31 de desembre de 2011).

També s'inclou el compromís de compra sense prima atorgat a Chemo España, S.L. El 16 de desembre de 2008 es va vendre a Chemo España, S.L. el 28% d'Invergás, S.A. i Gas Natural SDG Argentina, S.A., el que suposa una participació a Gas Natural BAN, S.A., Natural Energy, S.A. i Natural Servicios, S.A. del 19,6%, per 56 milions de dòlars nord-americans (38 milions d'euros) mitjançant un cobrament inicial de 28 milions de dòlars i la resta en cobraments diferits (Nota 8), pactant-se un compromís de recompra sobre aquestes accions. Chemo España, S.L. podrà oferir durant el mes de setembre de 2013 totes les accions que tingui en aquell moment a GAS NATURAL FENOSA qui tindrà l'obligació d'adquirir-les. El preu d'adquisició serà determinat pel capital invertit. Com a conseqüència d'aquest compromís aquesta venda es va registrar com un pagament ajornat, motiu pel qual es continuen assignant a la societat dominant els esmentats percentatges. El passiu registrat a 31 de desembre de 2012 ascendeix a 55 milions de dòlars nord-americans (55 milions de dòlars nord-americans a 31 de desembre de 2011) i equival al valor actual de l'import a reemborsar.

Nota 21. Situació fiscal

Gas Natural SDG, S.A. com a societat dominant del Grup Consolidat Fiscal 59/93 i per a la seva tributació a Espanya, tributa en el Règim de Consolidació Fiscal regulat en el Capítol VII del Títol VII del text refós de la Llei de l'Impost sobre Societats, el que implica la determinació de manera conjunta del resultat fiscal del grup i les deduccions i bonificacions a la quota. El Grup Consolidat Fiscal per a l'exercici 2012 s'indica a l'Annex III.

La resta de societats de GAS NATURAL FENOSA tributen, de forma individualitzada d'acord amb els seus respectius règims, llevat del cas de diverses societats dependents a Itàlia que tributen en un Grup Consolidat Fiscal Propi.

La conciliació entre la taxa impositiva aplicable i la taxa efectiva i la composició de la despesa per impost sobre beneficis per als exercicis 2012 i 2011 és la següent:

	2012	%	2011	%
Resultat abans d'impostos	2.203		2.022	
Impost teòric	661	30,0	607	30,0
Tipus impositius societats estrangeres	(54)	(2,4)	(42)	(2,1)
Deduccions fiscals per reinversió	(8)	(0,4)	(39)	(1,9)
Altres deduccions fiscals	(31)	(1,4)	(25)	(1,2)
Efecte beneficis nets íntegres mètode participació	(4)	(0,2)	(2)	(0,1)
Diferències impositives exercici anterior i altres	(18)	(0,8)	(3)	(0,2)
Impost sobre beneficis	546	24,8	496	24,5
Desglossament de la despesa corrent/diferida				
Impost corrent	447		441	
Impost diferit	99		55	
Impost sobre beneficis	546		496	

Les deduccions fiscals per reinversió de beneficis extraordinaris de l'exercici 2012 corresponen bàsicament a l'alienació de determinats clients de gas i contractes associats a la Comunitat de Madrid (Nota 9). Les deduccions fiscals per reinversió de beneficis extraordinaris de l'exercici 2011 corresponen bàsicament a l'alienació dels actius de distribució de gas a la Comunitat de Madrid, realitzada en compliment de disposicions de la normativa de defensa de la competència (Nota 9).

Les rendes acollides a la deducció per reinversió de beneficis extraordinaris prevista en l'article 42 del Text Refós de la Llei de l'Impost sobre Societats, i les inversions en què s'han materialitzat en exercicis anteriors es detallen en els comptes anuals dels corresponents exercicis. El detall corresponent als últims sis anys, juntament amb el del propi exercici 2012, és el següent:

Any venda	Import obtingut de la venda	Import reinvertit
2006	321	321
2007	780	780
2008	152	152
2009	382	382
2010	873	873
2011	856	856
2012	39	39
Total	3.403	3.403

La reinversió s'ha realitzat en elements patrimonials de l'immobilitzat afectes a activitats econòmiques, havent estat efectuada tant per la pròpia Societat com per la resta d'empreses del Grup Fiscal en virtut del que disposa l'article 75 del Text Refós de la Llei de l'Impost sobre Societats.

El detall de l'efecte impositiu corresponent a cada element de l'apartat "Altres resultat global de l'exercici" de l'estat consolidat de resultat global és el següent:

	A 31/12/12			A 31/12/11		
	Brut	Efecte impositiu	Net	Brut	Efecte impositiu	Net
Valoració actius financers disponibles per a la venda	–	–	–	–	–	–
Cobertures de fluxos d'efectiu	(16)	5	(11)	43	(12)	31
Diferències de conversió	(152)	9	(143)	(72)	8	(64)
Guanys i pèrdues actuàries i altres ajustos	(87)	25	(62)	(46)	15	(31)
Total	(255)	39	(216)	(75)	11	(64)

El moviment i la composició dels epígrafs d'impostos diferits és la següent:

Impostos diferits d'actiu	Personal i obligacions similars	Altres provisions	Crèdits fiscals	Diferències amortització	Valoració actius i instruments financers	Altres	Total
A 1/1/11	228	259	76	112	52	230	957
Creació/(reversió)	(12)	(6)	49	5	–	(11)	25
Combinacions de negoci	–	–	–	–	–	–	–
Moviments lligats ajustos patrimoni	15	–	–	–	(9)	–	6
Diferències de conversió	–	(2)	1	(3)	11	(2)	5
Traspassos i altres	(15)	(9)	41	–	(4)	(31)	(18)
A 31/12/11	216	242	167	114	50	186	975
Creació/(reversió)	1	8	(218)	(4)	(1)	(15)	(229)
Combinacions de negoci	–	–	–	–	–	–	–
Moviments lligats ajustos patrimoni	25	–	–	–	2	–	27
Diferències de conversió	2	6	–	–	8	1	17
Traspassos i altres ¹	(9)	20	232	(1)	–	4	246
A 31/12/12	235	276	181	109	59	176	1.036

¹ A "Traspassos i altres" s'inclou un increment en els "Crèdits fiscals" per l'aplicació de la llibertat d'amortització en virtut del que disposa el Reial Decret 13/2010.

Impostos diferits de passiu	Diferències amortització	Plusvàlues diferides	Valoració combinació de negocis ³	Valoració actius i instruments financers	Altres	Total
A 1/1/11	296	231	1.978	6	193	2.704
Creació/(reversió)	37	50	(61)	–	54	80
Combinacions de negoci	–	–	5	–	–	5
Moviments lligats ajustos patrimoni	–	–	–	3	–	3
Diferències de conversió	(1)	–	(2)	(1)	2	(2)
Traspassos i altres ¹	(7)	–	(127)	–	(14)	(148)
A 31/12/11	325	281	1.793	8	235	2.642
Creació/(reversió)	(15)	(22)	(96)	–	3	(130)
Combinacions de negoci	–	–	–	–	–	–
Moviments lligats ajustos patrimoni	–	–	–	(4)	–	(4)
Diferències de conversió	(1)	–	(16)	–	4	(13)
Traspassos i altres ²	226	–	(29)	–	(4)	193
A 31/12/12	535	259	1.652	4	238	2.688

¹ El moviment en l'exercici 2011 de les línies de "Traspassos i altres" recull bàsicament el traspàs als epígrafs d'"Actius no corrents mantinguts per a la venda" i "Passius vinculats amb actius no corrents mantinguts per a la venda" (Nota 9).

² A "Traspassos i altres" s'inclou un increment en "Diferències amortització" per l'aplicació de la llibertat d'amortització en virtut del que disposa el Reial Decret 13/2010.

³ En l'apartat de "Valoració combinació de negocis" de l'epígraf de "Passiu per impostos diferits" figura bàsicament l'efecte fiscal de la part de la diferència de fusió conseqüència de l'absorció d'Unión Fenosa, S.A. per Gas Natural SDG, S.A. realitzada en l'exercici 2009 assignada a actius nets adquirits que s'estima que no tindrà efectes fiscals, així com l'import de la deducció fiscal aplicada de la part de la diferència de fusió no assignada a actius nets adquirits.

A 31 de desembre de 2012 els crèdits fiscals pendents d'enregistrar ascendien a 31 milions d'euros (31 milions d'euros a 31 de desembre de 2011).

El novembre de 2012 s'han notificat les propostes de regularització derivades de les actuacions inspectores seguides davant Gas Natural, SDG, S.A. per l'Impost sobre Societats com a societat capçalera del Grup Fiscal, exercicis 2006 a 2008, i pel que fa a altres impostos a nivell individual pels exercicis 2007 i 2008. No s'han posat de manifest aspectes rellevants, excepte pel que fa a la regularització de la deducció per activitats exportadores per import de 5 milions d'euros i que no té impacte en el Compte de pèrdues i guanys consolidat en estar íntegrament provisionada en exercicis anteriors (Nota 35).

El grup fiscal de Gas Natural SDG, S.A. té oberts a inspecció els exercicis 2009 i següents pel que fa als impostos que li són d'aplicació, i les societats procedents del grup fiscal del qual era capçalera Unión Fenosa S.A. tenen oberts a inspecció els exercicis 2002 i següents per l'Impost de Societats i 2008 i següents per a la resta d'impostos que els són aplicables.

La informació sobre les principals actuacions administratives amb transcendència fiscal, i la posició de l'entitat per a cadascuna d'elles és detalla a l'apartat de "Litigis i arbitratges" de la Nota 35.

Nota 22. Import net de la xifra de negocis

El detall d'aquest epígraf en el Compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici 2012 i 2011 és el següent:

	2012	2011
Vendes de gas i accés a xarxes de distribució	14.188	11.280
Vendes d'electricitat i accés a xarxes de distribució	9.041	8.236
Lloguer d'instal·lacions, manteniment i serveis de gestió	1.501	1.367
Altres vendes	174	193
Total	24.904	21.076

Nota 23. Proveïments

El detall d'aquest epígraf en el Compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici 2012 i 2011 és el següent:

	2012	2011
Compres d'energia	14.801	12.132
Servei accés a xarxes de distribució	1.845	1.433
Altres compres i variació d'existències	663	509
Total	17.309	14.074

Nota 24. Altres ingressos d'explotació

El detall d'aquest epígraf en el Compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici 2012 i 2011 és el següent:

	2012	2011
Altres ingressos de gestió	247	261
Subvencions d'explotació	3	2
Total	250	263

S'inclouen en l'epígraf d' "Altres ingressos de gestió" els ingressos corresponents als serveis de construcció o millora de les infraestructures de les concessions afectes a la CINIIF 12 per import de 117 milions d'euros (95 milions d'euros en l'exercici 2011) .

Nota 25. Despeses de personal

El detall d'aquest epígraf en el Compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici 2012 i 2011 és el següent:

	2012	2011
Sous i salaris	707	699
Despeses Seguretat Social	129	126
Plans d'aportació definida	32	32
Plans de prestació definida	4	4
Treballs realitzats per l'immobilitzat del grup	(85)	(82)
Altres	84	79
Total	871	858

El nombre mitjà d'empleats de GAS NATURAL FENOSA durant l'exercici 2012 ha estat de 16.172 i el 2011 de 16.274.

D'acord amb allò que estableix la Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes, publicada al BOE de 23 de març de 2007, el nombre d'empleats de GAS NATURAL FENOSA a l'acabament dels exercicis 2012 i 2011 distribuït per categories, gèneres i àrees geogràfiques és el següent:

	2012		2011	
	Homes	Dones	Homes	Dones
Directius	931	291	862	249
Quadres intermedis	2.341	582	2.239	551
Tècnics especialitzats	2.562	1.478	2.524	1.434
Llocs operatius	5.580	2.194	6.087	2.256
Total	11.414	4.545	11.712	4.490

	2012	2011
Espanya	8.247	8.358
Resta d'Europa	1.238	1.553
Amèrica Llatina	5.436	5.475
Resta	1.038	816
Total	15.959	16.202

Nota 26. Altres despeses d'explotació

El detall d'aquest epígraf en el Compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici 2012 i 2011 és el següent:

	2012	2011
Operació i manteniment	445	439
Publicitat i altres serveis comercials	382	339
Tributs	285	310
Deteriorament per insolvències (Nota 11)	235	216
Serveis professionals i assegurances	177	170
Serveis de construcció o millora (CINIIF 12) (Nota 24)	117	95
Subministraments	105	89
Arrendaments	61	57
Despeses emissions CO ₂	59	17
Eficiència energètica	45	49
Altres	252	232
Total	2.163	2.013

El 31 de desembre de 2011 a l'apartat de "Tributs" es va registrar un import de 52 milions d'euros a les societats dependents de Colòmbia corresponent a l'Impost al Patrimoni, que es va aprovar amb la modificació de la Llei 1370, el qual gravava el valor del patrimoni a 1 de gener de 2011, encara que el pagament es realitzarà en 8 quotes durant els anys 2011 a 2014.

En l'apartat d' "Eficiència energètica" s'inclou l'aportació de GAS NATURAL FENOSA a les polítiques d'estalvi i eficiència energètica d'acord amb el Reial Decret-Llei 14/2010 (Nota 2).

Nota 27. Altres resultats

En l'exercici 2012 correspon a la plusvàlua obtinguda en l'alienació de determinats clients de gas i altres contractes associats a la Comunitat de Madrid per un import de 20 milions d'euros (Nota 9).

En l'exercici 2011 corresponia bàsicament a la plusvàlua obtinguda en l'alienació d'actius addicionals de distribució a Madrid per un import de 280 milions d'euros (Nota 9) i la plusvàlua obtinguda en la combinació de negocis de l'adquisició de societats eòliques a ACS (Nota 30) per un import de 3 milions d'euros. També incloïa la pèrdua resultant de la venda de les distribuïdores elèctriques a Guatemala per 9 milions d'euros (Nota 9) i la pèrdua de 4 milions d'euros obtinguda en la permuta d'EUFER (Nota 9).

Nota 28. Resultat financer net

El detall d'aquest epígraf en el Compte de pèrdues i guanys consolidat de l'exercici 2012 i 2011 és el següent:

	2012	2011
Dividends	2	4
Interessos	107	71
Altres	69	62
Total ingressos financers	178	137
Cost del deute financer	(865)	(892)
Despeses per interessos de pensions	(42)	(39)
Altres despeses financeres	(153)	(142)
Total despeses financeres	(1.060)	(1.073)
Variacions de valor raonable en instruments financers derivats (Nota 17)	15	2
Diferències de canvi netes	(7)	–
Resultat per alienacions d'instruments financers	–	2
Resultat financer net	(874)	(932)

Els resultats per alienació d'instruments financers de l'exercici 2011 corresponien a la plusvàlua per la venda de la participació del 15% de la societat Ecoenergia de Navarra, S.A. per 1 milió d'euros i a la plusvàlua per la liquidació de la societat Ensafeca Holding Empresarial, S.L. per 1 milió d'euros (Nota 7).

Nota 29. Efectiu generat en les operacions d'explotació

La composició de l'efectiu generat en les operacions d'explotació de 2012 i 2011 és el següent:

	2012	2011
Resultat abans d'impostos	2.203	2.022
Ajustos del resultat:	2.540	2.510
Amortització de l'immobilitzat (Nota 5 i 6)	1.798	1.750
Altres ajustos del resultat net:	742	760
Resultat financer (Nota 28)	874	932
Resultat entitats valorades mètode participació (Nota 7)	(10)	(7)
Traspàs ingressos a distribuir a resultats (Nota 14)	(34)	(35)
Altres resultats (Nota 27)	(20)	(268)
Variació neta provisions	(68)	138
Canvis en el capital corrent (excloent els efectes de canvis en el perímetre i diferències de conversió)	(7)	(1.298)
Existències	(45)	(127)
Deutors comercials i altres comptes a cobrar	(45)	(619)
Creditors comercials i altres comptes a pagar	83	(552)
Altres fluxos d'efectiu de les activitats d'explotació	(1.299)	(1.097)
Pagament d'interessos	(827)	(845)
Cobraments d'interessos	91	59
Pagaments per impostos sobre beneficis	(563)	(311)
Fluxos d'efectiu de les activitats d'explotació	3.437	2.137

Nota 30. Combinacions de negocis

Exercici 2012

Adquisició de Sistemes Energètics Passanant, S.L.U.

Amb data 12 de desembre de 2012 es va completar l'adquisició de la societat Sistemes Energètics Passanant, S.L.U., societat que desenvolupa activitats d'explotació del parc eòlic Les Forques II, al Grup Gamesa per un import d'1 milió d'euros, sense que s'hagi generat cap fons de comerç en l'operació.

Si l'operació hagués tingut lloc l'1 de gener de 2012 el seu impacte sobre l'import net de la xifra de negocis consolidada i sobre el resultat consolidat no hagués estat significatiu.

Exercici 2011

Durant l'exercici 2011, es van realitzar diverses adquisicions de societats eòliques i de distribució de gas a Itàlia en línia amb els objectius estratègics de GAS NATURAL FENOSA.

Adquisició de negocis eòlics d' EUFER

Tal com s'indica a la Nota 9, com a conseqüència de l'acord de finalització de col·laboració que mantenia amb Enel Green Power a través d'EUFER, GAS NATURAL FENOSA va adquirir aproximadament la meitat del negoci i dels corresponents actius i passius d'EUFER, havent transferit en l'operació els corresponents mitjans humans i d'un altre tipus necessaris per a la realització de l'activitat de generació d'energia en règim especial, de manera que es va considerar una combinació de negocis i no una adquisició d'actius.

El cost de la combinació de negocis net del deute assumit va coincidir amb la valoració a valor raonable, realitzada per tercers independents amb el propòsit específic de servir de base a l'operació. El detall dels actius nets adquirits, al seu valor en llibres d'EUFER i a valor raonable, va ser el següent:

Cost de la combinació de negocis		286
Valor raonable dels actius nets adquirits		282
Fons de comerç (Nota 5)		4
	Valor raonable	Valor en llibres
Altres immobilitzat intangible	204	33
Immobilitzat material	665	665
Altres actius no corrents	3	3
Altres actius corrents	39	39
Efectiu i mitjans líquids equivalents	21	21
Total actius	932	761
Interessos minoritaris	6	6
Provisions no corrents	2	2
Passius financers no corrents	546	546
Altres passius no corrents	5	1
Passius financers corrents	33	33
Altres passius corrents	58	45
Total passius	650	633
Valor raonable dels actius nets adquirits	282	-

Si l'operació hagués tingut lloc l'1 de gener de 2011 el seu impacte sobre l'import net de la xifra de negocis consolidada i sobre el resultat consolidat no hagués estat significatiu.

La comptabilització d'aquesta combinació de negocis va ser determinada de manera provisional, ja que encara no havia finalitzat el termini de dotze mesos des de l'adquisició que estableix la NIIF 3. Com a conseqüència del procés d'assignació del preu de compra s'havia produït, fonamentalment, una revaloració d'actius intangibles, que correspon a les llicències d'explotació dels actius rebuts, principalment parcs eòlics. Atès que s'havia procedit a efectuar una operació de fusió de les principals participacions rebudes per part de Gas Natural Fenosa Renovables, S.A. (societat dependent de GAS NATURAL FENOSA), la major part de l'esmentada revaloració va tenir un efecte fiscal.

Adquisició de societats eòliques a ACS

Amb data 30 de juny de 2011 es va signar un contracte de compravenda amb el grup ACS que va comprendre la venda de les participacions directes i indirectes d'ACS en cinc parcs eòlics ubicats en diverses Comunitats Autònomes amb una capacitat de 95,5 MW per un preu de 66 milions d'euros, així com certs drets de crèdit per un import de 6 milions d'euros. Un cop obtingudes les autoritzacions regulatòries i administratives requerides es va materialitzar el contracte de compravenda el 12 de setembre de 2011.

A través d'aquesta adquisició es va assolir una participació del 75% a la societat Explotaciones Eólicas Sierra de Utrera, S.L., de la qual prèviament es disposava del 50% i una participació del 100% de la societat matriu Energías Ambientales Easa, S.A. de la qual prèviament es disposava del 33,33%. En tractar-se d'una adquisició per etapes es van valorar de nou les participacions prèvies a valor raonable en la data d'adquisició. La diferència entre el valor en llibres de la participació prèvia i el seu valor raonable va donar lloc a una plusvàlua de 3 milions d'euros que es va registrar en l'epígraf d' "Altres resultats" (Nota 27).

El detall dels actius nets adquirits, al seu cost històric en llibres i a valor raonable, va ser el següent:

Cost de la combinació de negocis	66	
Valor raonable dels actius nets adquirits	66	
Canvi valor raonable actius adquirits primera etapa	3	
Plusvàlua (Nota 27)	(3)	
	Valor raonable	Valor en llibres
Altres immobilitzat intangible	56	–
Immobilitzat material	37	37
Altres actius no corrents	5	4
Altres actius corrents	10	10
Efectiu i mitjans líquids equivalents	11	11
Total actius	119	62
Passius financers no corrents	16	16
Altres passius no corrents	2	2
Passius financers corrents	6	6
Altres passius corrents	19	19
Total passius	43	43
Valor raonable dels actius nets adquirits	76	–
Interessos minoritaris	(10)	–
Valor raonable dels actius nets adquirits	66	–

Si l'operació hagués tingut lloc l'1 de gener de 2011 el seu impacte sobre l'import net de la xifra de negocis consolidada i sobre el resultat consolidat hauria suposat un increment de 13 milions d'euros i 2 milions d'euros respectivament.

La comptabilització d'aquesta combinació de negocis havia estat determinada de manera provisional, ja que encara no havia finalitzat el termini de dotze mesos des de l'adquisició que estableix la NIIF 3. Com a conseqüència del procés d'assignació del preu de compra s'havia produït, fonamentalment, una revaloració d'actius intangibles, que corresponia a les llicències d'explotació dels parcs eòlics. Atès que s'havien iniciat diverses operacions de fusió de les principals participacions rebudes per part de Gas Natural Fenosa Renovables, S.A. (societat dependent de GAS NATURAL FENOSA), la major part de l'esmentada revaloració va tenir un efecte fiscal.

Adquisició de societats eòliques a Gamesa

Amb data 28 de novembre de 2011 es va signar un contracte de compromís de compravenda amb Gamesa Energía per a l'adquisició del 100% del capital social de Sistemas Energéticos Alto de Seixal, S.A. - societat unipersonal -, l'activitat de la qual consisteix en l'explotació d'un parc eòlic de 30 MW, per un preu d'11 milions d'euros. Un cop obtingudes les autoritzacions regulatòries i administratives requerides es va materialitzar el contracte de compravenda el 28 de desembre de 2011.

El detall dels actius nets adquirits, al seu valor en llibres de Sistemas Energéticos Alto de Seixal, S.A. i a valor raonable va ser el següent:

Cost de la combinació de negocis	11	
Valor raonable dels actius nets adquirits	11	
Fons de comerç (Nota 5)		-
	Valor raonable	Valor en llibres
Altres immobilitzat intangible	12	-
Immobilitzat material	34	34
Altres actius corrents	4	4
Total actius	50	38
Passius financers no corrents	39	39
Total passius	39	39
Valor raonable dels actius nets adquirits	11	-

Si l'operació hagués tingut lloc l'1 de gener de 2011 el seu impacte sobre l'import net de la xifra de negocis consolidada i sobre el resultat consolidat no hagués estat significatiu.

La comptabilització d'aquesta combinació de negocis havia estat determinada de manera provisional, ja que encara no havia finalitzat el termini de dotze mesos des de l'adquisició que estableix la NIIF 3. Com a conseqüència del procés d'assignació del preu de compra s'havia produït, fonamentalment, una revaloració d'actius intangibles, que corresponia a les llicències d'explotació dels parcs eòlics. Atès que s'havien iniciat diverses operacions de fusió de les principals participacions rebudes per part de Gas Natural Fenosa Renovables, S.A. (societat dependent de GAS NATURAL FENOSA), la major part de l'esmentada revaloració va tenir un efecte fiscal.

Adquisició de societat de distribució de gas a Itàlia

Finalment, amb data 6 de desembre de 2011 es va signar un contracte de compravenda executat el 22 de desembre de 2011, del 100% del capital social de la societat italiana Favellato Reti, S.R.L., l'activitat de la qual consistia en la distribució de gas natural a les províncies de Foggia, Isernia i Benevent a Itàlia, per un preu de 10 milions d'euros.

El detall dels actius nets adquirits, al seu valor en llibres de Favellato Reti, S.R.L. i a valor raonable va ser el següent:

Cost de la combinació de negocis	10	
Valor raonable dels actius nets adquirits	10	
Fons de comerç (Nota 5)	–	
	Valor raonable	Valor en llibres
Altres immobilitzats intangibles	9	9
Immobilitzat material	2	2
Total actius	11	11
Passius corrents	1	1
Total passius	1	1
Valor raonable dels actius nets adquirits	10	–

Si l'operació hagués tingut lloc l'1 de gener de 2011 el seu impacte sobre l'import net de la xifra de negocis consolidada i sobre el resultat consolidat tampoc hagués estat significatiu.

La comptabilització d'aquesta combinació de negocis havia estat determinada de manera provisional, ja que encara no havia finalitzat el termini de dotze mesos des de l'adquisició que estableix la NIIF 3.

Les assignacions definitives del preu d'adquisició de les combinacions de negocis de l'exercici 2011 detallades anteriorment han estat culminades durant l'exercici 2012 i no hi ha hagut modificacions respecte a l'assignació preliminar.

Nota 31. Negocis conjunts

GAS NATURAL FENOSA participa en diferents negocis conjunts que compleixen les condicions indicades a la Nota 3.3.1.b) i que es detallen en l'Annex I. Les participacions rellevants en negocis conjunts a 31 de desembre de 2012 i 2011 són les següents:

	2012 (%)	2011 (%)		2012 (%)	2011 (%)
Barras Eléctricas Galaico Asturianas, S.A.	44,9	44,9	EcoEléctrica Holding Ltd i dependents	50,0	50,0
Barras Eléctricas Generación, S.L.	45,0	45,0	Eléctrica Conquense, S.A.	46,4	46,4
Centrales Nucleares Almaraz-Trillo, A.I.E	19,3	19,3	Eléctrica Conquense Distribución, S.A.	46,4	46,4
Comunidad de Bienes Central Nuclear de Almaraz	11,3	11,3	Gas Natural West Africa, S.L.	40,0	40,0
Comunidad de Bienes Central Nuclear de Trillo	34,5	34,5	Nueva Generadora del Sur, S.A.	50,0	50,0
Comunidad de Bienes Central Térmica de Aceca	50,0	50,0	Repsol - Gas Natural LNG, S.L.	50,0	50,0
Comunidad de Bienes Central Térmica de Anllares	66,7	66,7	Subgrupo Unión Fenosa Gas	50,0	50,0

L'aportació de les participacions en negocis conjunts d'actius, passius, ingressos i resultats de GAS NATURAL FENOSA és la següent:

	A 31/12/12	A 31/12/11
Actius no corrents	3.525	3.729
Actius corrents	600	568
Actius	4.125	4.297
Passius no corrents	989	1.166
Passius corrents	398	419
Passius	1.387	1.585
Actius nets	2.738	2.712

	2012	2011
Ingressos	1.346	1.222
Despeses	1.238	1.085
Beneficis després d'impostos	108	137

No hi ha passius contingents de les participacions en negocis conjunts. En la informació sobre compromisos contractuals de la Nota 35 s'inclouen els compromisos per a la compra de gas d'Unión Fenosa Gas i EcoEléctrica LP de 12.195 milions d'euros a 31 de desembre de 2012 (12.052 milions d'euros a 31 de desembre de 2011), els compromisos per a la compra de combustible nuclear per import de 55 milions d'euros a 31 de desembre de 2012 (59 milions d'euros a 31 de desembre de 2011), els compromisos per a la cessió de capacitat de generació elèctrica d'EcoEléctrica LP per import de 315 milions d'euros (354 milions d'euros a 31 de desembre de 2011) i els compromisos de pagament d'arrendaments operatius pels vaixells de transport de gas d'Unión Fenosa Gas per import de 158 milions d'euros a 31 de desembre de 2012 (133 milions d'euros a 31 de desembre de 2011).

Nota 32. Acords de concessió de serveis

GAS NATURAL FENOSA gestiona diverses concessions que contenen disposicions per a la construcció, operació i manteniment d'instal·lacions, així com obligacions de connexió i de subministrament d'energia durant el període de concessió, d'acord amb la normativa d'aplicació (Nota 2). A continuació es detalla el període de concessió i el període restant fins al venciment de les concessions que no tenen caràcter indefinit:

Empresa	Activitat	País	Període de concessió	Període restant inicial
Gas Natural BAN, S.A.	Distribució de gas	Argentina	35 (prorrogables 10)	15
Companhia Distribuidora de Gás do Rio de Janeiro, S.A, Ceg Rio, S.A. i Gas Natural Sao Paulo Sul, S.A.	Distribució de gas	Brasil	30 (prorrogables 20/30)	15-18
Gas Natural, S.A. ESP, Gas Natural del Oriente S.A. ESP, Gas Natural Cundiboyacense S.A. ESP i Gas Natural del Cesar S.A. ESP.	Distribució de gas	Colòmbia	15-50 (prorrogables 20)	2-35
Gas Natural Distribuzione SpA, Cetraro Distribuzione Gas, S.R.L., Favellato Reti Gas, S.R.L i Cilento Reti Gas, S.R.L.	Distribució de gas	Itàlia	11-30	1-26
Gas Natural México S.A. de C.V. i Comercializadora Metrogas S.A. de C.V.	Distribució de gas	Mèxic	30 (prorrogables 15)	15-26
Europe Maghreb Pipeline Ltd	Transport de gas	Marroc	25 (prorrogables)	9
Unión Fenosa Generadora La Joya, S.A. i Unión Fenosa Generadora Torito, S.A.	Generació d'electricitat	Costa Rica	20	10-18
Gas Natural SDG, S.A. i Gas Natural Fenosa Renovables, S.L.	Generació hidràulica d'electricitat	Espanya	14-100	10-51
Red Unión Fenosa, S.A.	Distribució d'electricitat	Moldàvia	25 (prorrogable)	13
Distribuidora de Electricidad del Norte, S.A. i Distribuidora de Electricidad del Sur, S.A.	Distribució d'electricitat	Nicaragua	30	18
Empresa Distribuidora de Electricidad Metro Oeste, S.A. i Empresa Distribuidora de Electricidad Chiriqui, S.A.	Distribució d'electricitat	Panamà	15	1

Com s'indica a la Nota 3.3.3.b, GAS NATURAL FENOSA aplica la CINIIF 12 "Acords de concessió de serveis", essent d'aplicació el model d'actiu intangible bàsicament a les activitats de distribució de gas a l'Argentina, Brasil i Itàlia i el model d'actiu financer a l'activitat de generació elèctrica de Costa Rica.

Les concessions de les Centrals hidràuliques a Espanya (Nota 3.3.4.b) es troben fora de l'abast de la CINIIF 12, entre altres raons, com a conseqüència de que els preus de venda d'energia es fixen en el mercat. La resta de concessions de l'àmbit internacional es troben fora de l'abast de la CINIIF 12 com a conseqüència de que el concedent no controla la participació residual significativa en la infraestructura al final de la vigència de l'acord i simultàniament determina el preu del servei. En aquestes concessions, és continuen registrant els actius a l'epígraf d'"Immobilitzat material".

Nota 33. Informació de les operacions amb parts vinculades

Als efectes d'informació d'aquest apartat es consideren parts vinculades les següents:

- Els accionistes significatius de GAS NATURAL FENOSA, entenent com a tals, aquells que tenen directa i indirectament participacions iguals o superiors al 5% així com els accionistes que, sense esser significatius, hagin exercit la facultat de proposar la designació d'algun membre del Consell d'Administració.

Atenent a aquesta definició, els accionistes significatius de GAS NATURAL FENOSA són Critería CaixaHolding S.A.U., i en conseqüència, el Grup Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona (Grup "la Caixa"), el Grup Repsol i Catalunya Caixa (fins al 28 de novembre de 2011, data en què el conseller designat per aquesta societat, va presentar la seva dimissió).

- Els administradors i directius de la societat i la seva família propera. El terme "administrador" vol dir un membre del Consell d'Administració i el terme "directiu" vol dir un membre del Comitè de Direcció. Les operacions realitzades amb administradors i directius es detallen a la Nota 34.
- Les operacions realitzades entre societats o entitats del grup formen part del gir habitual. L'import dels saldos i transaccions no eliminats en el procés de consolidació no és significatiu. Així mateix, les transaccions amb parts vinculades s'han tancat en condicions de mercat.

Els imports agregats d'operacions amb accionistes significatius en milers d'euros són els següents:

2012

Despeses i ingressos (en milers d'euros)	Grup "la Caixa"	Grup Repsol
Despeses financeres	11.464	–
Arrendaments	–	–
Recepció de serveis	–	73.702
Compra de béns (finalitzats o en curs)	–	1.175.291
Altres despeses ¹	43.844	–
Total despeses	55.308	1.248.993
Ingressos financers	30.823	–
Arrendaments	–	360
Prestació de serveis	–	41.371
Venda de béns (finalitzats o en curs)	–	1.171.298
Altres ingressos	884	–
Total ingressos	31.707	1.213.029

2012

Altres transaccions (en milers d'euros)	Grup "la Caixa"	Grup Repsol
Compra d'actius materials, intangibles i altres actius	–	5.044
Acords de finançament: crèdits i aportacions de capital (prestamista) ²	1.860.377	–
Venda d'actius materials, intangibles i altres actius ³	814.873	–
Acords de finançament préstecs i aportacions de capital (prestatarí) ⁴	512.796	–
Garanties i avals rebuts	112.500	–
Dividends i altres beneficis distribuïts	290.336	247.009
Altres operacions ⁵	603.460	–

2012

Deutors i creditors comercials (en milers d'euros)	Grup "la Caixa"	Grup Repsol
Deutors comercials i altres comptes a cobrar	–	121.600
Creditors comercials i altres comptes a pagar	–	51.700

2011

Despeses i ingressos (en milers d'euros)	Grup "la Caixa"	Grup Repsol	Catalunya Caixa*
Despeses financeres	12.601	–	1.850
Arrendaments	590	–	–
Recepció de serveis	–	69.586	–
Compra de béns (finalitzats o en curs)	–	884.397	–
Altres despeses ¹	24.950	–	274
Total despeses	38.141	953.983	2.124
Ingressos financers	15.617	–	433
Arrendaments	–	353	–
Prestació de serveis	–	31.159	–
Venda de béns (finalitzats o en curs)	–	687.624	–
Altres ingressos	760	–	–
Total ingressos	16.377	719.136	433

2011

Altres transaccions (en milers d'euros)	Grup "la Caixa"	Grup Repsol	Catalunya Caixa*
Compra d'actius materials, intangibles i altres actius	–	3.340	–
Acords de finançament: crèdits i aportacions de capital (prestamista) ²	1.040.631	–	–
Venda d'actius materials, intangibles i altres actius ³	623.570	518	–
Acords de finançament préstecs i aportacions de capital (prestatar) ⁴	550.088	9.918	–
Garanties i avals rebuts	112.500	–	–
Dividends i altres beneficis distribuïts	118.885	97.755	11.992
Altres operacions ⁵	1.010.004	–	–

Deutors i creditors comercials (en milers d'euros)	Grup "la Caixa"	Grup Repsol	Catalunya Caixa*
Deutors comercials i altres comptes a cobrar	–	7.000	–
Creditors comercials i altres comptes a pagar	–	83.100	–

* Fins al 28 de novembre de 2011.

1 Inclou aportacions a plans de pensions, assegurances col·lectives, assegurances de vida i altres despeses.

2 Inclou tresoreria i altres actius líquids equivalents.

3 Inclou bàsicament les cessions de comptes (operacions de factoring sense recurs) amb el Grup "la Caixa" realitzades durant cada un dels exercicis.

4 A 31 de desembre de 2012 les línies de crèdit contractades amb el Grup "la Caixa" ascendien a 474.317 milers d'euros (474.914 milers d'euros a 31 de desembre de 2011), de les quals s'havien disposat 16.292 milers d'euros (30.316 milers d'euros a 31 de desembre de 2011). Addicionalment, el Grup "la Caixa" manté participacions en crèdits sindicats de 300.000 milers d'euros (300.000 milers d'euros a 31 de desembre de 2011) i altres préstecs per un import de 196.504 milers d'euros (207.665 milers d'euros a 31 de desembre de 2011). El 31 de desembre de 2011 s'inclouen en aquest apartat les aportacions corresponents a l'augment de capital social alliberat en què el Grup "la Caixa" i el Grup Repsol van optar per rebre noves accions de Gas Natural SDG, S.A. (Nota 13).

5 A 31 de desembre de 2012 s'inclouen en l'apartat d'"Altres operacions" amb el Grup "la Caixa" 459.183 milers d'euros corresponents a cobertures de tipus de canvi (566.587 milers d'euros a 31 de desembre de 2011) i 144.277 milers d'euros corresponents a cobertures de tipus d'interès (443.417 milers d'euros a 31 de desembre de 2011).

Nota 34. Informació sobre membres del Consell d'Administració i Comitè de Direcció

Retribucions als membres del Consell d'Administració

D'acord amb el que disposen els Estatuts Socials, la societat podrà destinar en cada exercici a retribuir, per tots els conceptes, als membres del Consell d'Administració una quantitat equivalent al 4% del benefici líquid, que només podrà ser detreta després d'estar cobertes les atencions de la reserva legal i aquelles altres que fossin obligatòries i, d'haver-se reconegut als accionistes, almenys, un dividend del 4% del seu valor nominal.

L'import percebut pels membres del Consell d'Administració de Gas Natural SDG, S.A., per la seva pertinença al Consell d'Administració, Comissió Executiva (CE), Comissió d'Auditoria i Control (CAiC) i Comissió de Nomenaments i Retribucions (CNiR), ha ascendit a 4.062 milers d'euros (4.074 milers d'euros en l'exercici 2011), segons el detall expressat en euros:

	Càrrec	Consell	CE	CAiC	CNiR	Total
Sr. Salvador Gabarró Serra	President	550.000	550.000	–	–	1.100.000
Sr. Antonio Brufau Niubó	Vicepresident	126.500	126.500	–	12.650	265.650
Sr. Rafael Villaseca Marco	Conseller delegat	126.500	126.500	–	–	253.000
Sr. Ramón Adell Ramón	Vocal	126.500	–	8.050	–	134.550
Sr. Enrique Alcántara-García Irazoqui	Vocal	126.500	80.500	–	–	207.000
Sr. Xabier Añoveros Trías de Bes ²	Vocal	92.000	–	–	–	92.000
Sr. Demetrio Carceller Arce	Vocal	126.500	126.500	–	–	253.000
Sr. Santiago Cobo Cobo	Vocal	126.500	–	–	12.650	139.150
Sr. Nemesio Fernandez Cuesta	Vocal	126.500	–	–	–	126.500
Sr. Felipe González Márquez	Vocal	126.500	–	–	–	126.500
Sr. Carlos Kinder Espinosa ¹	Vocal	46.000	46.000	4.600	–	96.600
Sr. Emiliano López Achurra	Vocal	126.500	126.500	–	–	253.000
Sr. Carlos Losada Marrodán	Vocal	126.500	126.500	12.650	–	265.650
Sr. Juan María Nin Génova	Vocal	126.500	126.500	–	–	253.000
Sr. Heribert Padrol Munté ²	Vocal	92.000	–	–	–	92.000
Sr. Juan Rosell Lastortras	Vocal	126.500	–	–	–	126.500
Sr. Luis Suárez de Lezo Mantilla	Vocal	126.500	–	12.650	–	139.150
Sr. Miguel Valls Maseda	Vocal	126.500	–	–	12.650	139.150
		2.551.000	1.435.500	37.950	37.950	4.062.400

¹ Forma part del Consell d'Administració fins el 20 d'abril de 2012.

² Formen part del Consell d'Administració des del 20 d'abril de 2012.

En l'exercici 2012, igual que en l'exercici 2011, no s'han percebut imports addicionals corresponents al Consell d'altres societats participades.

Els imports percebuts pel Conseller Delegat per les funcions executives en concepte de retribució fixa, retribució variable anual, retribució variable plurianual i altres conceptes han ascendit respectivament a 1.043 milers d'euros, 975 milers d'euros, 761 milers d'euros i 5 milers d'euros en l'exercici 2012 (1.012 milers d'euros, 966 milers d'euros, 0 milers d'euros i 3 milers d'euros en l'exercici 2011).

Adicionalment, i substituint a la retribució variable plurianual, en l'exercici 2011, es va percebre un import de 1.725 milers d'euros, de caràcter extraordinari i singular, que era un incentiu establert per premiar el procés d'adquisició i integració d'UNIÓN FENOSA que es va desenvolupar des de l'exercici 2008.

Les aportacions a plans de pensions i assegurances col·lectives han pujat a 270 milers d'euros l'exercici 2012 (263 milers d'euros en l'exercici 2011).

Els membres del Consell d'Administració de la Societat no han percebut cap remuneració en concepte de participació en beneficis o primes, ni indemnitzacions, ni tenen concedits crèdits ni bestretes. Tampoc no han rebut accions ni opcions sobre accions durant l'exercici, ni han exercit opcions ni tenen opcions pendents d'exercitar.

El contracte del Conseller Delegat conté una clàusula que estableix una indemnització que triplica la compensació anual prevista per a determinats supòsits d'extinció de la relació i una indemnització equivalent a una anualitat de retribució pel pacte de no competència post-contractual per un període d'un any.

Operacions amb administradors

D'acord amb allò establert a l'article 229 de la Llei de Societats de Capital, s'informa tant de la participació en el capital com dels càrrecs que ostenten els administradors en societats amb el mateix, anàleg o complementari gènere d'activitat al que constitueix l'objecte social de GAS NATURAL FENOSA.

Administradors i càrrecs en altres societats amb anàloga o complementària activitat		Nombre d'accions i percentatge a:					
		Gas Natural Fenosa	Enagás	Repsol	Endesa	Red Eléctrica	Iberdrola
Sr. Salvador Gabarró Serra Vicepresident 1er de "la Caixa" Conseller de CaixaBank, S.A.	President	3.262 (0,000)	14.371 (0,006)	–	–	10.502 (0,008)	84.736 (0,001)
Sr. Antonio Brufau Niubó President de Repsol, S.A.	Vicepresident	81.139 (0,008) 1.086 (0,000) ¹	–	237.974 (0,022) 1.724 (0,000) ¹	–	–	–
Sr. Rafael Villaseca Marco Vicepresident de Repsol-Gas Natural LNG, S.L.	Conseller delegat	13.055 (0,001)	356 (0,000)	646 (0,000)	859 (0,000)	–	2.614 (0,000)
Sr. Enrique Alcántara-García Irazoqui	Vocal	8.339 (0,001) 21.749 (0,002) ¹	–	–	–	–	7.459 (0,000)
Sr. Xabier Añoberos Trías de Bes	Vocal	350 (0,000)	–	–	–	–	–
Sr. Juan María Nin Génova Director general de "la Caixa" Vicepresident i conseller delegat de CaixaBank, S.A. Vicepresident de Critería CaixaHolding, S.A.U. Conseller de Repsol, S.A. Conseller del Grup financer INBURSA	Vocal	156 (0,000)	–	253 (0,000)	–	–	–
Sr. Juan Rosell Lastortras Conseller de CaixaBank, S.A.	Vocal	2.000 (0,000) ¹	–	–	–	–	–
Sr. Demetrio Carceller Arce President de Disa Corporación Petrolífera, S.A. President de Disa Peninsular, S.L.U.	Vocal	2.826 (0,000) 31.150 (0,003) ¹	–	–	–	–	–
Sr. Luis Suárez de Lezo Mantilla Secretari conseller de Repsol, S.A. Conseller de Repsol-Gas Natural LNG, S.L. Vicepresident de la Fundación Repsol Membre de la Comissió de Mediambient i Energia de la Cambra de Comerç Internacional (ICC)	Vocal	18.156 (0,002) 998 (0,000) ¹	–	21.189 (0,002) 384 (0,000) ¹	–	–	359 (0,000) ¹

Administradors i càrrecs en altres societats amb anàloga o complementària activitat		Nombre d'accions i percentatge a:					
		Gas Natural Fenosa	Enagás	Repsol	Endesa	Red Eléctrica	Iberdrola
Sr. Felipe González Márquez	Vocal	1.902 (0,000)	–	–	–	–	–
Sr. Ramón Adell Ramón	Vocal	1.500 (0,000)	–	–	–	–	–
Sr. Santiago Cobo Cobo	Vocal	683 (0,000)	–	–	–	–	–
Sr. Emiliano López Atxurra Conseller de Petróleos del Norte, S.A.	Vocal	1.098 (0,000)	–	–	–	–	–
Sr. Carlos Losada Marrodán Membre del Consell d'Innoenergy	Vocal	2.020 (0,001) 13.168 (0,001) ¹	–	–	–	–	–
Sr. Miguel Valls Maseda	Vocal	7.000 (0,001)	–	–	–	–	–
Sr. Nemesio Fernández-Cuesta Luca de Tena Director general de Negocis de Repsol, S.A. Membre del Comitè de Direcció i del Comitè d'Operadors de Repsol, S.A. President de Repsol Exploración, S.A. President de Repsol Sinopec Brasil, S.A. President de Repsol Gas Natural LNG, S.L. President de Repsol Petróleo, S.A. President de Repsol Comercial de Productos Petrolíferos, S.A.	Vocal	1 (0,000)	–	43.664 (0,003)	–	–	–
Sr. Heribert Padrol Munté	Vocal	–	–	–	–	–	–

¹ Nombre d'accions posseïdes per persones vinculades.

En les operacions amb parts vinculades (accionistes significatius) que s'han sotmès a l'aprovació del Consell, després de l'informe favorable de la Comissió de Nomenaments i Retribucions, s'han abstingut de votar, en cada cas, aquell o aquells consellers que representen a la part vinculada implicada.

Retribucions al Comitè de Direcció

Els imports percebuts pels membres del Comitè de Direcció, exclosos els imports corresponents al Conseller Delegat que ja han estat inclosos en l'apartat anterior, en concepte de retribució fixa, retribució variable anual, retribució variable plurianual i altres conceptes, han ascendit respectivament a 4.144 milers d'euros, 2.853 milers d'euros, 1.807 milers d'euros i 112 milers d'euros en l'exercici 2012 (4.177 milers d'euros, 2.405 milers d'euros, 0 milers d'euros i 72 milers d'euros en l'exercici 2011).

En l'import de retribució fixa del exercici 2012 s'inclouen 132 milers d'euros percebuts en accions de la societat, d'acord amb el Pla d'adquisició d'accions esmentat a la Nota 3.3.14 d).

Adicionalment, i substituint a la retribució variable plurianual, en l'exercici 2011, es va percebre un import de 3.919 milers d'euros, de caràcter extraordinari i singular, que era un incentiu establert per premiar el procés d'adquisició i integració d'UNIÓN FENOSA que es va desenvolupar des de l'exercici 2008.

Les aportacions a plans de pensions i assegurances col·lectives han pujat a 1.887 milers d'euros l'exercici 2012 (1.811 milers d'euros en l'exercici 2011).

Els membres del Comitè de Direcció de la Societat no han percebut cap remuneració en concepte de participació en beneficis o primes, ni tenen concedits crèdits ni bestretes.

Durant l'exercici 2012 les indemnitzacions percebudes per extinció de contracte i altres conceptes han ascendit a 1.613 milers d'euros, no havent-se percebut cap import per aquest concepte en l'exercici 2011.

Els contractes subscrits amb els membres del Comitè de Direcció contenen una clàusula que estableix una indemnització mínima de dos anualitats de retribució en determinats casos d'extinció de la relació i una indemnització equivalent a una anualitat de retribució fixa per no competència post-contractual per un període de dos anys.

Operacions amb administradors i directius

Els administradors i directius no han portat a terme, durant els exercicis 2012 i 2011, operacions vinculades alienes al gir ordinari o que no s'hagin realitzat en condicions normals de mercat amb la societat o amb les societats del grup.

Nota 35. Compromisos i passius contingents

Garanties

A 31 de desembre de 2012, GAS NATURAL FENOSA tenia prestats avals davant de tercers derivats de les seves activitats per import de 1.630 milions d'euros.

D'altra banda, també tenia concedits avals financers per un total de 650 milions d'euros, dels quals 264 milions d'euros correspondrien a la garantia del compliment de les obligacions de préstecs rebuts per societats participades.

GAS NATURAL FENOSA estima que els passius no previstos a 31 de desembre de 2012, si n'hi hagués, que es poguessin originar pels avals prestats, no serien significatius.

Compromisos contractuals

Les següents taules presenten els compromisos contractuals de compra i de venda a 31 de desembre de 2012:

Compra	A 31 de desembre de 2012						
	Total	2013	2014	2015	2016	2017	i següents
Obligacions per arrendaments operatius ¹	730	98	85	56	35	33	423
Obligacions per compres d'energia ²	111.281	10.156	9.539	9.210	7.403	7.847	67.126
Obligacions per compres de combustible nuclear	55	31	24	–	–	–	–
Obligacions per transport de gas natural ³	2.742	176	179	181	233	365	1.608
Compromisos d'inversió ⁴	200	119	81	–	–	–	–
Total obligacions contractuals	115.008	10.580	9.908	9.447	7.671	8.245	69.157

Venda	A 31 de desembre de 2012						
	Total	2013	2014	2015	2016	2017	i següents
Obligacions per cessió capacitat cicles combinats ⁵	4.449	238	231	220	287	262	3.211
Obligacions per vendes d'energia ⁶	18.136	5.405	4.579	3.542	1.027	1.002	2.581
Total obligacions contractuals	22.585	5.643	4.810	3.762	1.314	1.264	5.792

1 Reflecteix bàsicament els pagaments previstos d'arrendament operatiu dels cinc vaixells pel transport de gas natural líquid, que finalitzen en el període 2013-2019 i els costos operatius associats als contractes de noliejament de vaixells en règim d'arrendament financer indicats en la Nota 18. També s'hi inclou el lloguer de l'edifici "Torre del Gas" propietat de Torre Marenstrum, S.L., per la qual GAS NATURAL FENOSA té un contracte d'arrendament operatiu sense opció de compra per un període de deu anys a partir de març de 2006, prorrogable a valor de mercat per períodes successius de tres anys, amb caràcter potestatiu per GAS NATURAL FENOSA i amb caràcter obligatori per a Torre Marenstrum, S.L.

2 Reflecteix bàsicament els compromisos a llarg termini per comprar gas natural sota els contractes de subministrament de gas amb clàusules take or pay negociats i mantinguts per "ús propi" (Nota 3.3.7.3). Normalment aquests contractes tenen un termini de 20 a 25 anys, una quantitat mínima de gas a comprar i mecanismes de revisió de preus indexats a preus internacionals de gas natural i preus de gas natural als països de destinació. Els compromisos segons aquests contractes s'han calculat sobre la base dels preus de gas natural a 31 de desembre de 2012. També inclou els compromisos a llarg termini per comprar energia elèctrica (Nota 9), calculats en base als preus a 31 de desembre de 2012. Inclou els volums de compra del contracte d'aprovisionament de gas signat el novembre de 2011 amb el grup nord-americà Cheniere, en complir en l'exercici 2012 les condicions suspensives a les quals el contracte estava subjecte.

3 Reflecteix els compromisos a llarg termini (de 20 a 25 anys) de transport de gas calculats en base als preus a 31 de desembre de 2012.

4 Reflecteix bàsicament els compromisos d'inversió pel desenvolupament de la xarxa de distribució i altres infraestructures de gas i el desenvolupament de la xarxa de distribució d'electricitat.

5 Reflecteix els compromisos segons els contractes a llarg termini (25 anys) de compromís de capacitat de generació elèctrica a Puerto Rico i Mèxic, classificats com a rendaments operatius (Nota 3.4.16). Els compromisos segons aquests contractes s'han calculat en base als preus a 31 de desembre de 2012.

6 Reflecteix bàsicament els compromisos a llarg termini per a vendre gas natural sota els contractes de vendes de gas amb clàusules take or pay negociats i mantinguts per "ús propi" (Nota 3.3.7.3). S'han calculat sobre la base dels preus de gas natural a 31 de desembre de 2012.

Litigis i arbitratges

A la data de formulació d'aquests Comptes anuals consolidats, els principals litigis o arbitratges en els que GAS NATURAL FENOSA és part són els següents:

Reclamacions fiscals a Espanya

Com a conseqüència de diferents processos d'inspecció, pel que fa als exercicis fiscals de 2003 a 2008, Inspecció ha vingut qüestionant la procedència de la deducció per activitats d'exportació aplicada per GAS NATURAL FENOSA, havent-se signat les actes en disconformitat i recorregut mitjançant reclamacions econòmico-administratives. L'import total, incloent interessos, acumulat a 31 de desembre de 2012 objecte d'aquestes actes ascendeix a un total de 85 milions d'euros, que està íntegrament provisionat.

Reclamacions fiscals a l'Argentina

Les autoritats fiscals argentines han realitzat diferents reclamacions fiscals, l'import total de les quals, incloent interessos, puja a 257 milions de pesos argentins (40 milions d'euros) en relació amb el tractament fiscal dels guanys de capital en el període comprès entre 1993 i 2001, derivades de la transferència de xarxes de distribució per part de tercers a la Societat del Grup Gas Natural BAN, S.A. Totes les reclamacions han estat impugnades i s'estima obtenir un resultat final positiu d'aquestes impugnacions. Així la Cambra Nacional d'Apel·lacions va dictar, en l'exercici 2007, una resolució en relació al període 1993-1997 per la qual s'ordena deixar sense efecte la Resolució Determinativa d'Ofici per la qual l'Administració Federal d'Ingressos Públics (AFIP) va reclamar l'impost suposadament degut, confirmant a més la no aplicació de multes. La decisió de la Cambra ha estat apel·lada davant la Cort Suprema de Justícia.

Reclamacions fiscals al Brasil

El setembre de 2005 l'Administració Tributària de Rio de Janeiro va deixar sense efecte el reconeixement que havia admès prèviament a l'abril de 2003 per la compensació dels crèdits per les contribucions sobre vendes PIS i COFINS pagades per la societat del Grup Companhia Distribuidora de Gás do Rio de Janeiro - CEG. La instància administrativa va confirmar aquesta resolució el març de 2007, motiu pel qual la societat va interposar el recurs davant la jurisdicció contencioso-administrativa (Justícia Federal do Rio de Janeiro), que actualment està en tràmit. Posteriorment, s'ha notificat el 26 de gener de 2009 una acció civil pública contra CEG pels mateixos fets. GAS NATURAL FENOSA considera, juntament amb els assessors legals de la companyia, que les actuacions esmentades no tenen fonament, motiu pel qual no es considera probable la pèrdua d'aquestes accions judicials. L'import total d'aquesta quota tributària qüestionada, actualitzat a 31 de desembre de 2012, puja a 361 milions de reals brasilers (134 milions d'euros).

Reclamació contra Edemet - Edechi (Panamà)

L'abril de 2012 s'ha notificat la sentència absolutòria de segona instància per la qual es deixa sense efecte una altra sentència de primera instància per la qual es condemnava a les Societats del Grup Empresa Distribuidora de Electricidad Metro Oeste S.A. i a Empresa Distribuidora de Electricidad Chiriquí S.A. a indemnitzar el demandant en l'import que determinin els perits i amb un màxim de 84 milions de dòlars (65 milions d'euros). Tant el demandant com les demandades (Edemet i Edechi) han recorregut aquesta sentència. Els pretesos danys es derivarien d'un concurs per comprar energia en bloc que va convocar l'Autoritat dels Serveis Públics i que va ser adjudicat al demandant, qui finalment no va ser capaç de complir amb el contracte per no presentar les garanties exigides en el plec.

Contracte subministrament gas Qatar

Després d'un període de negociacions, GAS NATURAL FENOSA va iniciar el procediment arbitral per determinar el preu del gas subministrat per la companyia Qatar Liquefied Gas Company Limited sota els seus contractes de llarg termini, sol·licitant una rebaixa del preu. Posteriorment, el subministrador ha formulat una reconvenció, sol·licitant un increment del preu. L'arbitratge es troba en la seva fase inicial.

GAS NATURAL FENOSA considera que les provisions registrades en aquests Comptes anuals consolidats cobreixen adequadament els riscos descrits en aquesta Nota, per la qual cosa, no s'espera que dels mateixos es desprenguin passius addicionals als registrats.

Nota 36. Honoraris auditors de comptes

Els honoraris meritats en milers d'euros per les diferents societats que utilitzen la marca PwC són:

(Milers d'euros)	2012	2011
Serveis d'auditoria i relacionats amb l'auditoria	3.977	4.184
Altres serveis	815	1.199
Total honoraris	4.792	5.383

Adicionalment, durant l'exercici 2012, altres empreses auditores han prestat a diferents societats del grup els següents serveis:

(milers d'euros)

	2012	2011
Serveis d'auditoria i relacionats amb l'auditoria	138	237
Altres serveis	2	2
Total honoraris	140	239

Nota 37. Medi Ambient

Actuacions ambientals

Les principals línies d'actuació de GAS NATURAL FENOSA, al llarg de 2012, es van emmarcar dins dels valors ambientals corporatius. Aquestes actuacions s'han orientat fonamentalment a garantir el compliment de la legislació, amb un rigorós control ambiental de les activitats i instal·lacions.

Es van seguir adoptant mesures per compatibilitzar d'indispensable desenvolupament energètic amb la protecció del medi ambient i, en particular, amb la lluita contra els efectes del canvi climàtic i l'ús eficient dels recursos. S'ha reduït l'impacte ambiental de les nostres activitats, s'ha preservat la biodiversitat de l'entorn i s'ha impulsat la millora contínua mitjançant l'actualització i revisió de la gestió ambiental, involucrant als nostres proveïdors i fomentant en els nostres clients l'ús responsable de l'energia.

Totes aquestes mesures es van desenvolupar en el marc d'un Sistema Integrat de Gestió que GAS NATURAL FENOSA té certificat d'acord amb la norma ISO 14.001 per garantir el correcte acompliment ambiental. Així, es troba certificat conforme a aquesta norma el parc de generació ordinària, la pràctica totalitat de la generació renovable i el 94% de l'extensió de xarxa de distribució elèctrica. Així mateix, les activitats de distribució i transport de gas es troben ambientalment certificades a Espanya, Itàlia, Marroc, Egipte, Mèxic, Colòmbia i Brasil, i en estat d'implantació del Sistema a Argentina. Igualment, GAS NATURAL FENOSA té certificada la seva gestió ambiental en bona part de la seva activitat comercialitzadora, serveis d'enginyeria i en els seus edificis més representatius.

D'altra banda, segueixen adherides al sistema europeu EMAS les centrals tèrmiques de carbó, i els cicles combinats de Palos de la Frontera, Sabón i Nueva Generadora del Sur i el Sector Hidràulic de Tambre-Ulla i s'ha obtingut per primera vegada el registre pel Grup I del cicle combinat de San Roque.

Durant el 2012 la gestió de GAS NATURAL FENOSA en matèria de sostenibilitat ambiental i canvi climàtic va ser reconeguda pels prestigiosos índexs Dow Jones Sustainability Index (DJSI) i Carbon Disclosure Project (CDP), situant-nos en la primera posició de les empreses del sector que van participar en ambdues classificacions. El 2012 va participar activament en nombrosos esdeveniments vinculats a la gestió ambiental, destacant per la seva rellevància la participació en el Congrés Nacional de Medi Ambient que es va celebrar a Madrid a finals del mes de novembre.

Les principals inversions realitzades en l'exercici 2012 s'han dirigit a renovació de la xarxa de distribució de gas per tal de reduir les fuites a l'atmosfera, la realització de millores en l'eficiència energètica de centrals hidràuliques i dels centres de treball. Així mateix s'han realitzat inversions per millorar el tractament dels abocaments i per a la reducció de les emissions a l'atmosfera en instal·lacions de generació elèctrica.

Addicionalment, GAS NATURAL FENOSA ha realitzat desemborsaments ambientals relacionats amb la prevenció de la contaminació, la protecció atmosfèrica, la gestió de l'aigua, la gestió de residus i la qualitat de sòls, i l'elaboració d'estudis d'impacte ambiental i de plans de vigilància ambiental.

Totes aquestes actuacions ambientals realitzades en l'exercici 2012 han suposat un total de 105 milions d'euros, dels quals 46 milions d'euros corresponen a inversions ambientals i 59 milions d'euros a despeses incorregudes en la gestió ambiental.

Les possibles contingències, indemnitzacions i altres riscos de caràcter mediambiental en els que pogués incórrer GAS NATURAL FENOSA estan adequadament coberts amb les pòlisses d'assegurança de responsabilitat civil que té subscrites.

Emissions

El Consell de Ministres va aprovar, amb data 14 de novembre de 2007, l'assignació individual de drets d'emissió de gasos d'efecte hivernacle per al període 2008-2012, resultant per GAS NATURAL FENOSA una assignació de 47,1 milions de tones, segons el següent detall:

(mtCO ₂)	2008	2009*	2010	2011	2012
Drets d'emissió assignats	2.884	11.447	11.220	11.026	10.519

* A partir de l'exercici 2009 s'inclouen els drets d'emissió assignats a Unió Fenosa.

El 2012 les emissions totals de CO₂ de les centrals tèrmiques de carbó i cicle combinat de GAS NATURAL FENOSA afectades per la normativa que regula el règim del comerç d'emissions de gasos d'efecte hivernacle han estat de 15,5 milions de tones de CO₂ (13,4 milions de tones de CO₂ el 2011).

GAS NATURAL FENOSA realitza una gestió integral de la seva cartera de cobertura de drets d'emissió de CO₂ per al període 2008-2012 i post Kyoto, adquirint els drets i crèdits d'emissió necessaris a través de la seva participació activa tant en el mercat secundari com en projectes primaris i fons de carboni, en els quals té una inversió compromesa d'aproximadament 60 milions d'euros.

Així mateix, GAS NATURAL FENOSA ha registrat a les Nacions Unides nou projectes de mecanismes de desenvolupament net (d'ara endavant MDN) i s'han revalidat dos períodes crediticis en dos projectes. A més, hi ha altres projectes MDN per a la seva validació en diferents graus d'avanç basats en la generació amb fonts renovables, la implantació de sistemes de cogeneració, la reducció d'emissions en xarxes de gas o en la substitució de combustibles per altres menys intensius en carboni.

Nota 38. Fets posteriors al tancament

Amb data 8 de gener de 2013, GAS NATURAL FENOSA i Sonatrach van signar un acord per a la compra a aquesta última d'un 10% de participació en Medgaz, S.A. (i un 10% del préstec d'accionistes), per 62 milions d'euros. L'adquisició de la participació està associada a la transferència del 10% de capacitat de transport del gasoducte submarí Algèria-Europa, amb una capacitat de 0,8 bcm/any. Aquesta capacitat serà utilitzada per a un nou contracte de subministrament de 0,8 bcm/any, amb una durada de 18 anys.

Amb data 9 de gener de 2013, GAS NATURAL FENOSA, a través del seu programa Euro Medium Term Notes (EMTN), va tancar una emissió de bons en l'euromercat per un import de 600 milions d'euros i venciment pel gener de 2023, amb un cupó anual del 3,87%.

Amb data 14 de gener de 2013, GAS NATURAL FENOSA va tancar una emissió de bons en el mercat suís per un import de 250 milions de francs suïssos i venciment pel febrer de 2019, amb un cupó anual del 2,12%.

Després del tancament de l'exercici, s'ha aprovat pel Fons de Titulització del Dèficit del Sistema Elèctric una emissió per un import total de 996 milions d'euros dels quals s'han destinat al sector 697 milions d'euros, desemborsada el 21 de gener de 2013. L'import que correspon a GAS NATURAL FENOSA és de 96 milions d'euros.

Annex I. Societats de GAS NATURAL FENOSA

1. Societats dependents

Societat	País	Activitat
Gas Natural Almacенamientos Andalucía, S.A.	Espanya	Emmagatzematge de gas
Gas Natural Aprovevisionamientos SDG, S.A.	Espanya	Proveïment de gas
Sagane, S.A.	Espanya	Proveïment de gas
Energía Empresarial de la Costa, S.A., E.S.P.	Colòmbia	Comercialització d'electricitat
Energía Social de la Costa S.A. E.S.P.	Colòmbia	Comercialització d'electricitat
Cetraro Distribuzione Gas, S.R.L.	Itàlia	Comercialització de gas
Gas Natural Europe, S.A.S.	França	Comercialització de gas
Gas Natural Vendita Italia, S.P.A.	Itàlia	Comercialització de gas
Natural Energy, S.A. ¹	Argentina	Comercialització de gas
Gas Natural Comercial SDG, S.L. en Liquidación	Espanya	Comercialització de gas i electricitat
Gas Natural Comercializadora, S.A.	Espanya	Comercialització de gas i electricitat
Gas Natural S.U.R. SDG, S.A.	Espanya	Comercialització de gas i electricitat
Gas Natural Servicios SDG, S.A.	Espanya	Comercialització de gas i electricitat
Unión Fenosa Comercial, S.L.	Espanya	Comercialització de gas i electricitat
Distribuidora de Electricidad del Norte, S.A.	Nicaragua	Distribució d'electricitat
Distribuidora de Electricidad del Sur, S.A.	Nicaragua	Distribució d'electricitat
Electrificadora del Caribe S.A, E.S.P.	Colòmbia	Distribució d'electricitat
Empresa de Distribución Electrica Chiriqui, S.A.	Panamà	Distribució d'electricitat
Empresa de Distribución Electrica Metro Oeste, S.A.	Panamà	Distribució d'electricitat
Red Unión Fenosa, S.A.	Moldova	Distribució d'electricitat
Unión Fenosa Distribución, S.A.	Espanya	Distribució d'electricitat
Albidona Distribuzione Gas, S.R.L.	Itàlia	Distribució de gas
Ceg Río, S.A.	Brasil	Distribució de gas
Comercializadora Metrogas, S.A. de CV	Mèxic	Distribució de gas
Companhia Distribuidora de Gás do Río de Janeiro, S.A.	Brasil	Distribució de gas
Favellato Reti, S.R.L.	Itàlia	Distribució de gas
Gas Galicia SDG, S.A.	Espanya	Distribució de gas
Gas Natural Andalucía, S.A.	Espanya	Distribució de gas
Gas Natural BAN, S.A. ¹	Argentina	Distribució de gas
Gas Natural Castilla La-Mancha, S.A.	Espanya	Distribució de gas
Gas Natural Castilla y León, S.A.	Espanya	Distribució de gas

Mètode de Consolidació	% de participació total	Patrimoni net			
		Capital	Reserves	Resultats 2012	Dividend a compte
I.G.	100,0	–	4	(1)	–
I.G.	100,0	1	14	208	(100)
I.G.	100,0	95	18	122	–
I.G.	85,4	–	3	(2)	–
I.G.	85,4	1	(9)	9	–
I.G.	100,0	–	–	–	–
I.G.	100,0	3	8	(3)	–
I.G.	100,0	2	14	6	–
I.G.	100,0	–	1	2	–
I.G.	100,0	4	4	1	–
I.G.	100,0	2	22	150	(125)
I.G.	100,0	2	13	(10)	–
I.G.	100,0	2	1	30	–
I.G.	100,0	10	77	52	–
I.G.	83,69	80	(46)	(3)	–
I.G.	83,73	62	(60)	(7)	–
I.G.	85,4	964	(148)	36	–
I.G.	51,0	18	(5)	14	–
I.G.	51,0	71	(9)	33	–
I.G.	100,0	7	143	25	–
I.G.	100,0	833	1.837	252	(190)
I.G.	100,0	–	–	–	–
I.G.	59,6	41	80	39	(41)
I.G.	85,0	128	(46)	15	–
I.G.	54,2	212	213	99	(104)
I.G.	100,0	1	9	1	–
I.G.	61,6	33	11	5	–
I.G.	100,0	12	41	16	–
I.G.	70,0	215	(133)	2	(13)
I.G.	95,0	27	21	12	–
I.G.	90,1	6	79	28	–

Societat	País	Activitat
Gas Natural Cegas, S.A.	Espanya	Distribució de gas
Gas Natural Cundiboyacense, S.A. ESP	Colòmbia	Distribució de gas
Gas Natural del Cesar, S.A. ESP	Colòmbia	Distribució de gas
Gas Natural del Oriente, S.A. ESP	Colòmbia	Distribució de gas
Gas Natural Distribución SDG, S.A.	Espanya	Distribució de gas
Gas Natural Distribuzione Italia, S.P.A.	Itàlia	Distribució de gas
Gas Natural México, S.A. de CV ¹	Mèxic	Distribució de gas
Gas Natural Rioja, S.A.	Espanya	Distribució de gas
Gas Natural Sao Paulo Sul, S.A.	Brasil	Distribució de gas
Gas Natural Transporte SDG, S.L.	Espanya	Distribució de gas
Gas Natural, S.A. ESP	Colòmbia	Distribució de gas
Gas Navarra, S.A.	Espanya	Distribució de gas
Berrybank Development Pty, Ltd	Austràlia	Energia
Crookwell Development Pty, Ltd	Austràlia	Energia
Hawkesdale Development Pty, Ltd	Austràlia	Energia
Ryan Corner Development Pty, Ltd	Austràlia	Energia
Gas Natural Exploración, S.L.	Espanya	Exploració i producció hidrocarburs
Petroleum Oil & Gas España, S.A.	Espanya	Exploració i producció hidrocarburs
Clover Financial and Treasury Services, Ltd.	Irlanda	Financera
Gas Natural Capital Markets, S.A.	Espanya	Financera
Gas Natural Fenosa Finance B.V.	Països Baixos	Financera
Unión Fenosa Financiación, S.A.	Espanya	Financera
Unión Fenosa Financial Services USA, Llc.	Estats Units	Financera
Unión Fenosa Preferentes, S.A.	Espanya	Financera
Boreas Eólica 2, S.A.	Espanya	Generació d'electricitat
Corporación Eólica de Zaragoza, S.L	Espanya	Generació d'electricitat
Energía Termosolar de los Monegros, S.L.U.	Espanya	Generació d'electricitat
Energía y Servicios de Panamá, S.A.	Panamà	Generació d'electricitat
Energías Ambientales de Somozas, S.A.	Espanya	Generació d'electricitat
Energías Especiales Alcoholeras, S.A.	Espanya	Generació d'electricitat
Energías Especiales de Extremadura, S.L.	Espanya	Generació d'electricitat

Mètode de Consolidació	% de participació total	Patrimoni net		Resultats 2012	Dividend a compte
		Capital	Reserves		
I.G.	99,7	25	68	29	–
I.G.	45,8	1	16	5	–
I.G.	21,7	3	6	2	–
I.G.	32,2	9	21	10	(9)
I.G.	100,0	81	794	278	(200)
I.G.	100,0	33	196	21	–
I.G.	85,0	471	(91)	(14)	–
I.G.	87,5	3	9	6	–
I.G.	100,0	383	(125)	26	(1)
I.G.	100,0	15	46	12	–
I.G.	59,1	11	139	100	–
I.G.	90,0	4	27	11	–
I.G.	94,8	2	–	–	–
I.G.	94,8	6	1	–	–
I.G.	94,8	2	1	–	–
I.G.	94,8	4	1	–	–
I.G.	100,0	9	–	(3)	–
I.G.	100,0	4	39	3	–
I.G.	100,0	–	528	26	(109)
I.G.	100,0	–	–	10	–
I.G.	100,0	–	1	–	–
I.G.	100,0	1	3	(1)	–
I.G.	100,0	–	1	–	(1)
I.G.	100,0	–	737	17	(11)
I.G.	89,6	3	7	1	–
I.G.	68,0	3	1	1	–
I.G.	100,0	1	–	(1)	–
I.G.	51,0	9	(3)	3	–
I.G.	97,5	1	–	3	–
I.G.	82,3	–	(1)	(1)	–
I.G.	99,0	9	–	(4)	–

Societat	País	Activitat
Eufer Energías Especiais de Portugal, Unipessoal Lda	Portugal	Generació d'electricitat
Explotaciones Eólicas Sierra de Utrera, S.L.	Espanya	Generació d'electricitat
Fenosa Wind, S.L.	Espanya	Generació d'electricitat
Fenosa, S.L.U.	Espanya	Generació d'electricitat
Fuerza y Energía BII Hioxo, S.A. de C.V.	Mèxic	Generació d'electricitat
Fuerza y Energía de Hermosillo, S.A. de C.V.	Mèxic	Generació d'electricitat
Fuerza y Energía de Naco Nogales, S.A. de C.V.	Mèxic	Generació d'electricitat
Fuerza y Energía de Norte Durango, S.A de C.V	Mèxic	Generació d'electricitat
Fuerza y Energía de Tuxpan, S.A. de C.V.	Mèxic	Generació d'electricitat
Gas Natural Electricidad SDG, S.A.	Espanya	Generació d'electricitat
Gas Natural Fenosa Renovables Andalucía, S.L.U.	Espanya	Generació d'electricitat
Gas Natural Fenosa Renovables Castilla La Mancha, S.L.U.	Espanya	Generació d'electricitat
Gas Natural Fenosa Renovables Ruralia, S.L.U.	Espanya	Generació d'electricitat
Gas Natural Fenosa Renovables, S.L.U.	Espanya	Generació d'electricitat
Gas Natural Wind 4, S.L.U.	Espanya	Generació d'electricitat
Gas Natural Wind 6, S.L.	Espanya	Generació d'electricitat
Gas Natural Wind Canarias, S.L.U.	Espanya	Generació d'electricitat
Generación Panamá, S.A.	Panamà	Generació d'electricitat
Generadora Palamara La Vega, S.A.	Rep. Dominicana	Generació d'electricitat
Iberáfrica Power Ltd.	Kenya	Generació d'electricitat
JGC Cogeneración Daimiel, S.L.	Espanya	Generació d'electricitat
Lantarón Energía, S.L.	Espanya	Generació d'electricitat
M&D Generación 1, S.L.U.	Espanya	Generació d'electricitat
Sistemas Energètics Passanant, S.L.U.	Espanya	Generació d'electricitat
Sociedad de Tratamiento Hornillos, S.L.	Espanya	Generació d'electricitat
Sociedad de Tratamiento La Andaya, S.L.	Espanya	Generació d'electricitat
Societat Eòlica de l'Énderrocada, S.A.	Espanya	Generació d'electricitat
Tratamiento Cinca Medio, S.L.	Espanya	Generació d'electricitat
Tratamiento Integral de Almazán, S.L.	Espanya	Generació d'electricitat
Unión Fenosa Generadora La Joya, S.A.	Costa Rica	Generació d'electricitat
Unión Fenosa Generadora Torito, S.A.	Costa Rica	Generació d'electricitat

Mètode de Consolidació	% de participació total	Patrimoni net		Resultats 2012	Dividend a compte
		Capital	Reserves		
I.G.	100,0	–	1	(1)	–
I.G.	75,0	3	1	3	–
I.G.	100,0	19	–	5	–
I.G.	100,0	19	–	–	–
I.G.	100,0	43	(12)	(1)	–
I.G.	100,0	49	4	–	–
I.G.	100,0	155	(31)	3	–
I.G.	100,0	54	(2)	16	–
I.G.	100,0	156	1	26	–
I.G.	100,0	4	1	(2)	–
I.G.	100,0	–	–	–	–
I.G.	100,0	–	–	–	–
I.G.	51,0	–	-	–	–
I.G.	100,0	90	344	(109)	–
I.G.	100,0	–	–	–	–
I.G.	60,0	–	–	–	–
I.G.	100,0	–	–	–	–
I.G.	100,0	–	–	–	–
I.G.	100,0	4	59	18	–
I.G.	71,7	16	(1)	2	–
I.G.	97,6	1	–	–	–
I.G.	100,0	–	–	(2)	–
I.G.	100,0	–	–	–	–
I.G.	100,0	–	–	–	–
I.G.	94,4	1	2	1	(1)
I.G.	60,0	1	2	1	(1)
I.G.	80,0	6	3	2	–
I.G.	80,0	2	2	1	–
I.G.	90,0	3	4	1	–
I.G.	65,0	25	(4)	5	–
I.G.	65,0	–	5	–	–

Societat	País	Activitat
UTE La Energía Gas Natural Electricidad	Espanya	Generació d'electricitat
Zemer Energia, S.A. de C.V.	Mèxic	Generació d'electricitat
Hispanogalaica de Extracciones, S.L.	Espanya	Mineria
Kangra Coal (Proprietary), Ltd.	Sud-àfrica	Mineria
Lignitos de Meirama, S.A.	Espanya	Mineria
Pizarras Mahide, S.L.	Espanya	Mineria
Unión Fenosa Minería, S.A.	Espanya	Mineria
Welgedacht Exploration Company Ltd	Sud-àfrica	Mineria
Gas Natural Rigassificazione Italia, S.P.A.	Itàlia	Regasificació de gas
Natural Re, S.A.	Luxemburg	Assegurances
Administración y Servicios ECAP, S.A. de C.V.	Mèxic	Serveis
Administradora de Servicios de Energía México, S.A. de CV	Mèxic	Serveis
Almar Ccs, S.A.	Costa Rica	Serveis
Arte Contemporáneo y Energía, A.I.E.	Espanya	Serveis
Compañía Española de Industrias Electroquímicas, S.A.	Espanya	Serveis
Energía y Confort Administración de Personal, S.A. de C.V.	Mèxic	Serveis
Gas Natural Servicios, S.A.S.	Colòmbia	Serveis
Gas Natural Servicios Integrales, S.A.S.	Colòmbia	Serveis
Gas Natural Servicios, S.A. de C.V.	Mèxic	Serveis
Gas Natural Serviços, S.A.	Brasil	Serveis
General de Edificios y Solares, S.L.	Espanya	Serveis
Inversiones Hermill, S.A.	Rep. Dominicana	Serveis
Natural Servicios, S.A. (1)	Argentina	Serveis
Serviconfort Colombia, S.A.S.	Colòmbia	Serveis
Sistemas de Administración y Servicios, S.A. de C.V. ¹	Mèxic	Serveis
Unión Fenosa Generación México, S.A. de C.V.	Mèxic	Serveis
Gas Natural Fenosa Engineering, S.L.U.	Espanya	Serveis professionals
Gas Natural Fenosa Engineering, S.A.S. (Colòmbia)	Colòmbia	Serveis professionals
Gas Natural Fenosa Engineering, S.A. (Costa Rica)	Costa Rica	Serveis professionals
Gas Natural Fenosa Engineering, S.A. (Guatemala)	Guatemala	Serveis professionals
Gas Natural Fenosa Engineering, S.A. (Panamà)	Panamà	Serveis professionals

Mètode de Consolidació	% de participació total	Patrimoni net		Resultats 2012	Dividend a compte
		Capital	Reserves		
I.G.	100,0	4	–	1	–
I.G.	50,0	–	(1)	–	–
I.G.	100,0	–	–	–	–
I.G.	70,0	–	148	36	(46)
I.G.	100,0	23	17	1	–
I.G.	100,0	1	–	–	–
I.G.	100,0	11	169	17	–
I.G.	100,0	1	–	–	–
I.G.	100,0	17	(2)	(1)	–
I.G.	100,0	4	29	15	–
I.G.	100,0	–	–	–	–
I.G.	85,0	–	–	–	–
I.G.	100,0	–	–	–	–
I.G.	100,0	–	–	–	–
I.G.	98,5	3	10	1	–
I.G.	85,0	–	1	1	–
I.G.	59,0	–	3	3	–
I.G.	100,0	1	–	–	–
I.G.	85,0	6	–	1	–
I.G.	100,0	2	1	(1)	–
I.G.	100,0	34	54	(8)	–
I.G.	100,0	1	(1)	–	–
I.G.	100,0	2	(1)	–	–
I.G.	100,0	–	–	1	–
I.G.	85,0	–	–	–	–
I.G.	100,0	2	–	–	–
I.G.	100,0	1	39	3	–
I.G.	100,0	–	–	–	–
I.G.	100,0	–	–	–	–
I.G.	100,0	–	1	–	–
I.G.	100,0	–	1	–	–

Societat	País	Activitat
Gas Natural Informática, S.A.	Espanya	Serveis professionals
M&D Energy Market, S.L.U.	Espanya	Serveis professionals
Operación y Mantenimiento Energy Costa Rica, S.A.	Costa Rica	Serveis professionals
Operación y Mantenimiento Energy Madagascar, S.A.R.L.U.	Madagascar	Serveis professionals
Operación y Mantenimiento Mexico, S.A. de C.V.	Mèxic	Serveis professionals
Operación y Mantenimiento Energy, S.A.	Espanya	Serveis professionals
Operations & Maintenance Energy Uganda Ltd	Uganda	Serveis professionals
Socoin INC (Puerto Rico)	Puerto Rico	Serveis professionals
Socoin México, S.A. de C.V.	Mèxic	Serveis professionals
Socoinve, C.A	Veneçuela	Serveis professionals
Soluziona Technical Services, LLC.	Egipte	Serveis professionals
Unión Fenosa Operación México S.A. de C.V.	Mèxic	Serveis professionals
United Saudi Spanish Power and Gas Services, LLC	Aràbia Saudita	Serveis professionals
Aplicaciones y Desarrollos Profesionales Nuevo Milenio, S.L.	Espanya	Societat de cartera
Buenergía Gas & Power, Ltd.	Illes Cayman	Societat de cartera
Caribe Capital B.V.	Països Baixos	Societat de cartera
Distribuidora Eléctrica de Caribe, S.A. (Panamá)	Panamà	Societat de cartera
First Independent Power (Kenya), Ltd.	Kenya	Societat de cartera
Gas Natural do Brasil, S.A.	Brasil	Societat de cartera
Gas Natural Internacional SDG, S.A.	Espanya	Societat de cartera
Gas Natural Italia S.P.A.	Itàlia	Societat de cartera
Gas Natural Puerto Rico, Inc	Puerto Rico	Societat de cartera
Gas Natural SDG Argentina, S.A. ¹	Argentina	Societat de cartera
Invergás, S.A. ¹	Argentina	Societat de cartera
La Energía, S.A.	Espanya	Societat de cartera
La Propagadora del Gas, S.A.	Espanya	Societat de cartera
Pacific Power Holdings N° 2 B.V.	Països Baixos	Societat de cartera
Unión Fenosa Internacional, S.A.	Espanya	Societat de cartera
Unión Fenosa International B.V.	Països Baixos	Societat de cartera
Unión Fenosa México B.V.	Països Baixos	Societat de cartera
Unión Fenosa México, S.A. de C.V.	Mèxic	Societat de cartera

Mètode de Consolidació	% de participació total	Patrimoni net			
		Capital	Reserves	Resultats 2012	Dividend a compte
I.G.	100,0	20	7	–	–
I.G.	100,0	–	–	–	–
I.G.	100,0	–	–	–	–
I.G.	100,0	–	–	–	–
I.G.	100,0	32	(85)	–	–
I.G.	100,0	–	7	–	–
I.G.	100,0	–	–	1	–
I.G.	100,0	–	1	–	–
I.G.	100,0	8	(5)	1	–
I.G.	100,0	–	–	–	–
I.G.	100,0	–	–	–	–
I.G.	100,0	–	1	–	–
I.G.	100,0	–	–	–	–
I.G.	100,0	32	2	–	–
I.G.	95,0	–	13	22	–
I.G.	100,0	–	251	13	(10)
I.G.	100,0	110	(13)	24	(13)
I.G.	89,6	–	13	–	–
I.G.	100,0	3	(3)	–	–
I.G.	100,0	350	183	65	(30)
I.G.	100,0	–	1	–	–
I.G.	100,0	3	(2)	–	–
I.G.	100,0	104	(23)	–	–
I.G.	100,0	61	48	–	–
I.G.	100,0	11	4	–	–
I.G.	100,0	10	2	(3)	–
I.G.	100,0	–	–	–	–
I.G.	100,0	174	212	83	(50)
I.G.	100,0	5	23	–	–
I.G.	100,0	128	308	–	(1)
I.G.	100,0	475	(170)	28	–

Societat	País	Activitat
Unión Fenosa Minería B.V.	Països Baixos	Societat de cartera
Unión Fenosa South Africa Coal (Proprietary), LTD	Sud-àfrica	Societat de cartera
Union Fenosa Wind Australia Pty, Ltd.	Austràlia	Societat de cartera
Capital Telecom Honduras, S.A.	Hondures	Telecomunicacions
Gas Natural Fenosa Telecomunicaciones Colombia, S.A.	Colòmbia	Telecomunicacions
Gas Natural Fenosa Telecomunicaciones Costa Rica, S.A.	Costa Rica	Telecomunicacions
Gas Natural Fenosa Telecomunicaciones Guatemala, S.A.	Guatemala	Telecomunicacions
Gas Natural Fenosa Telecomunicaciones Panamá, S.A.	Panamà	Telecomunicacions
Gas Natural Fenosa Telecomunicaciones, S.A.	Espanya	Telecomunicacions
Unión Fenosa Redes de Telecomunicación El Salvador, S.A. de CV	El Salvador	Telecomunicacions
Unión Fenosa Redes de Telecomunicación, S.A. (Nicaragua)	Nicaragua	Telecomunicacions
Europe Maghreb Pipeline, Ltd.	Regne Unit	Transport de gas
Metragaz, S.A.	Marroc	Transport de gas

¹ El percentatge de participació és el corresponent a les accions de titularitat legal i el corresponent al compromís de recompra d’accions pels percentatges indicats a la Nota 20, que també s’assignen a la societat dominant.

Mètode de Consolidació	% de participació total	Patrimoni net			
		Capital	Reserves	Resultats 2012	Dividend a compte
I.G.	100,0	–	136	17	(10)
I.G.	100,0	–	70	17	(21)
I.G.	94,8	22	–	–	–
I.G.	100,0	–	–	–	–
I.G.	88,2	1	2	3	–
I.G.	66,7	–	–	–	–
I.G.	100,0	–	4	3	–
I.G.	90,2	2	3	5	–
I.G.	100,0	21	35	31	–
I.G.	100,0	–	–	–	–
I.G.	100,0	–	1	1	–
I.G.	77,2	–	250	187	(151)
I.G.	76,7	3	1	–	–

2. Societats de control conjunt

Societat	País	Activitat
Repsol-Gas Natural LNG, S.L.	Espanya	Proveïment i transport
CH4 Energía S.A. de C.V.	Mèxic	Comercialització de gas i transport
Barras Eléctricas Galaico Asturianas, S.A.	Espanya	Distribució d'electricitat
Eléctrica Conquense de Distribución, S.A.	Espanya	Distribució d'electricitat
Cilento Reti Gas, S.R.L.	Itàlia	Distribució de gas
Gas Natural Vehicular del Norte Asociación en Participación	Mèxic	Distribució de gas
Gas Natural West África, S.L.	Espanya	Exploració i producció hidrocarburs
Palencia 3 Investigación Desarrollo y Explotación, S.L.	Espanya	Exploració i producció hidrocarburs
Gas Directo, S.A.	Espanya	Gas
Gasifica, S.A.	Espanya	Gas
Infraestructuras de Gas, S.A.	Espanya	Gas
Nueva Electricidad del Gas, S.A.U.	Espanya	Gas
Palawan Sulu Sea Gas, Inc.	Filipines	Gas
Planta de Regasificación de Sagunto, S.A.	Espanya	Gas
Segas Services, S.A.E.	Egipte	Gas
Spanish Egiptian Gas Company S.A.E.	Egipte	Gas
Unión Fenosa Gas Exploración y Producción, S.A.	Espanya	Gas
Unión Fenosa Gas Comercializadora, S.A.	Espanya	Gas
Unión Fenosa Gas Infraestructures B.V.	Holanda	Gas
Unión Fenosa Gas, S.A.	Espanya	Gas
Alas Capital & Gas Natural S.A.	Espanya	Generació d'electricitat
Barras Eléctricas Generación, S.L.	Espanya	Generació d'electricitat
Castrios, S.A.	Espanya	Generació d'electricitat
Centrales Nucleares Almaraz-Trillo, A.I.E	Espanya	Generació d'electricitat
Cogeneración del Noroeste, S.L.	Espanya	Generació d'electricitat
Desarrollo de Energías Renovables de la Rioja, S.A.	Espanya	Generació d'electricitat
Desarrollo de Energías Renovables de Navarra, S.A.	Espanya	Generació d'electricitat
EcoEléctrica, L.P.	Puerto Rico	Generació d'electricitat
Energías Eólicas de Fuerteventura, S.L.	Espanya	Generació d'electricitat
Eólica Tramuntana 12, S.L.	Espanya	Generació d'electricitat
Eólica Tramuntana 13, S.L.	Espanya	Generació d'electricitat
Eólica Tramuntana 14, S.L.	Espanya	Generació d'electricitat

Mètode de Consolidació	% de participació total	Patrimoni net		Resultats 2012	Dividend a compte
		Capital	Reserves		
I.P.	50,0	2	–	–	–
I.P.	42,5	1	9	3	–
I.P.	44,9	16	75	14	–
I.P.	46,4	1	3	1	–
I.P.	60,0	3	–	–	–
I.P.	43,4	1	–	–	–
I.P.	40,0	–	–	–	–
I.P.	39,0	–	–	–	–
I.P.	30,0	7	(2)	1	–
I.P.	55,0	2	9	1	(1)
I.P.	42,5	–	–	13	(10)
I.P.	50,0	–	(2)	(1)	–
I.P.	50,0	–	–	–	–
I.P.	21,3	2	4	26	–
I.P.	40,7	1	–	–	–
I.P.	40,0	336	(60)	–	25
I.P.	50,0	1	8	–	–
I.P.	50,0	2	57	10	–
I.P.	50,0	–	–	–	–
I.P.	50,0	33	458	260	(180)
I.P.	40,0	–	–	–	–
I.P.	44,9	1	2	–	–
I.P.	33,3	2	3	1	–
I.P.	19,3	–	–	–	–
I.P.	40,0	5	6	4	–
I.P.	36,3	17	3	6	–
I.P.	50,0	10	29	17	–
I.P.	47,5	63	70	70	(12)
I.P.	50,0	1	–	–	–
I.P.	60,0	–	–	–	–
I.P.	60,0	–	–	–	–
I.P.	60,0	–	–	–	–

Societat	País	Activitat
Eólica Tramuntana 15, S.L.	Espanya	Generació d'electricitat
Eólica Tramuntana 16, S.L.	Espanya	Generació d'electricitat
Eólica Tramuntana 21, S.L.	Espanya	Generació d'electricitat
Eólica Tramuntana 22, S.L.	Espanya	Generació d'electricitat
Eólica Tramuntana 23, S.L.	Espanya	Generació d'electricitat
Eólica Tramuntana 24, S.L.	Espanya	Generació d'electricitat
Eólica Tramuntana 71, S.L.	Espanya	Generació d'electricitat
Eólica Tramuntana 72, S.L.	Espanya	Generació d'electricitat
Eólica Tramuntana 73, S.L.	Espanya	Generació d'electricitat
Eólica Tramuntana, S.L.	Espanya	Generació d'electricitat
Molinos de la Rioja, S.A.	Espanya	Generació d'electricitat
Molinos del Linares, S.A.	Espanya	Generació d'electricitat
Molinos del Cidacos, S.A.	Espanya	Generació d'electricitat
Montouto 2000, S.A.	Espanya	Generació d'electricitat
Nueva Generadora del Sur, S.A.	Espanya	Generació d'electricitat
Parque Eólico Sierra del Merengue, S.L.	Espanya	Generació d'electricitat
Toledo PV, A.E.I.E	Espanya	Generació d'electricitat
Eléctrica Conquense, S.A.	Espanya	Serveis
UTE ESE Clece - Gas Natural	Espanya	Serveis
Ghesa Ingeniería y Tecnología, S.A.	Espanya	Serveis professionals
EcoEléctrica Holding, Ltd.	Illes Cayman	Societat de cartera
EcoEléctrica Limited	Illes Cayman	Societat de cartera
Alliance, S.A.	Nicaragua	Telecomunicacions
Biogás Doña Juana, S.A. ESP	Colòmbia	Tractament i aprofitament del biogàs

Mètode de Consolidació	% de participació total	Patrimoni net		Resultats 2012	Dividend a compte
		Capital	Reserves		
I.P.	60,0	–	–	–	–
I.P.	60,0	–	–	–	–
I.P.	60,0	–	–	–	–
I.P.	60,0	–	–	–	–
I.P.	60,0	–	–	–	–
I.P.	60,0	–	–	–	–
I.P.	60,0	1	–	–	–
I.P.	60,0	–	–	–	–
I.P.	60,0	–	–	–	–
I.P.	60,0	1	–	–	–
I.P.	33,3	3	2	3	–
I.P.	25,0	–	–	–	–
I.P.	50,0	10	8	11	–
I.P.	49,0	6	4	3	–
I.P.	50,0	96	37	(10)	–
I.P.	50,0	–	–	–	–
I.P.	33,3	–	1	–	–
I.P.	46,4	3	2	1	–
I.P.	50,0	–	–	–	–
I.P.	41,2	4	18	3	–
I.P.	47,5	63	20	–	(20)
I.P.	47,5	1	–	–	–
I.P.	49,9	–	1	–	–
I.P.	49,8	2	–	(5)	–



3. Actius i operacions controlades conjuntament

Nom	País	Activitat	% de participació total
Boquerón	Espanya	Exploració i producció	4,5
Casablanca	Espanya	Exploració i producció	9,5
Chipirón	Espanya	Exploració i producció	2,0
Montanazo	Espanya	Exploració i producció	17,1
Morcín – 1	Espanya	Exploració	20,0
Villaviciosa	Espanya	Exploració	70,0
Bezana / Beguenzo	Espanya	Exploració	50,0
Granda	Espanya	Exploració	50,0
Rodaballo	Espanya	Exploració i producció	4,0
Sestao Knutsen	Espanya	Transport de gas natural liquat	50,0
Ibérica Knutsen	Espanya	Transport de gas natural liquat	50,0
Comunidad de bienes Central Nuclear de Trillo (Grupo I)	Espanya	Generació elèctrica	34,5
Comunidad de bienes Central Nuclear de Almaraz (Grupo I y II)	Espanya	Generació elèctrica	11,3
Comunidad de bienes Central Térmica de Anllares	Espanya	Generació elèctrica	66,7
Comunidad de bienes Central Térmica de Aceca	Espanya	Generació elèctrica	50,0
Tánger Larache	Marroc	Exploració	40,0

4. Societats associades

Societat	País	Activitat	Mètode de consolidació	% de participació total	Patrimoni net			
					Capital	Reserves	Resultats 2012	Dividend a compte
Kromschroeder, S.A.	Espanya	Comptadors	P.E.	42,5	1	10	–	–
Qalhat LNG S.A.O.C.	Oman	Gas	P.E.	3,7	55	11	242	–
Regasificadora del Noroeste, S.A.	Espanya	Gas	P.E.	11,6	47	9	3	–
Enervent, S.A.	Espanya	Generació d'electricitat	P.E.	26,0	2	6	1	–
Sistemas Energéticos La Muela, S.A.	Espanya	Generació d'electricitat	P.E.	20,0	3	2	2	–
Sistemas Energéticos Mas Garullo, S.A.	Espanya	Generació d'electricitat	P.E.	18,0	2	2	2	–
Sociedad Gallega do Medio Ambiente, S.A.	Espanya	Gestió de residus	P.E.	49,0	32	3	–	–
3G Holdings Limited	Regne Unit	Holding	P.E.	10,0	–	–	–	–
Torre Marenostum, S.L.	Espanya	Immobil·liària	P.E.	45,0	5	11	1	–
Bluemobility System, S.L.	Espanya	Serveis	P.E.	20,0	–	–	–	–
Oficina de cambios de suministrador, S.A.	Espanya	Serveis	P.E.	20,0	–	–	–	–

Annex II. Variacions en el perímetre de consolidació

Les principals variacions en el perímetre de consolidació produïdes en l'exercici 2012 van ser les següents:

Denominació de l'entitat	Categoria de l'operació	Data efectiva de l'operació	% de drets de vot adquirits /donats de baixa	% de drets de vot després de l'operació	Mètode d'integració després de l'operació
Transnatural, S.R.L. de C.V.	Alienació	31 de gener	50,0	–	–
Distribuidora de Electricidad del Norte, S.A.	Adquisició	10 de febrer	11,4	83,7	Global
Distribuidora de Electricidad del Sur, S.A.	Adquisició	10 de febrer	10,0	83,7	Global
Capital Telecom Honduras, S.A.	Adquisició	14 de febrer	100,0	100,0	Global
GEM Suministro de Gas 3, S.L.	Alienació	29 de febrer	100,0	–	–
GEM Suministro de Gas SUR 3, S.L.	Alienació	29 de febrer	100,0	–	–
Energías Especiales de Extremadura, S.A.	Adquisició	5 de març	20,6	99,0	Global
U.F. Telecomunicación El Salvador, S.A. de C.V.	Adquisició	10 de març	100,0	100,0	Global
Fenosa Wind, S.L.	Adquisició	26 d'abril	15,0	100,0	Global
Eólica de Cordales, S.L.U.	Alienació	26 d'abril	100,0	–	–
Eólica de Cordales Bis, S.L.U.	Alienació	26 d'abril	100,0	–	–
Gas Natural International, Ltd.	Liquidació	30 d'abril	100,0	–	–
Eólicos Singulares 2005, S.A.	Liquidació	23 de maig	49,0	–	–
Andaluza de Energía Solar Cuarta, S.L.	Liquidació	29 de maig	76,0	–	–
Eufer-Caetano Energías Renovaveis Ltd	Alienació	11 de juny	54,0	–	–
Energías Eólica de Lanzarote, S.L.	Alienació	22 de juny	50,0	–	–
Electra del Jallas, S.A.U.	Adquisició	28 de juny	0,1	100,0	Global
Pacific Power Holdings N° 2 BV	Adquisició	01 de juliol	100,0	100,0	Global
Soluzion, S.A. (Bolivia)	Liquidació	02 de juliol	100,0	–	–
Europe Maghreb Pipeline, Ltd	Adquisició	02 de juliol	4,6	77,2	Global
Energía Termosolar los Monegros, S.L	Adquisició	31 de juliol	10,0	100,0	Global
O Novo Aquilón, S.L.	Liquidació	09 d'octubre	60,0	–	–
Parques Eólicos 2008-2012, S.L.	Liquidació	26 d'octubre	54,0	–	–
Distribuidora Eléctrica Navasfrías, S.L.	Alienació	31 d'octubre	100,0	–	–
Unión Fenosa Wind Australia Pty, Ltd.	Adquisició	19 de novembre	0,9	94,8	Global
Berrybank Development Pty, Ltd.	Adquisició	19 de novembre	0,9	94,8	Global
Crookwell Development Pty, Ltd.	Adquisició	19 de novembre	0,9	94,8	Global
Hawkesdale Development Pty, Ltd.	Adquisició	19 de novembre	0,9	94,8	Global
Ryan Corner Development Pty, Ltd..	Adquisició	19 de novembre	0,9	94,8	Global
Cetraro Distribuzione Gas, S.R.L.	Adquisició	03 de desembre	40,0	100,0	Global
Albidona Distribuzione Gas, S.R.L.	Adquisició	03 de desembre	40,0	100,0	Global
Sistemas Energetics Passanant, S.L.U.	Adquisició	12 de desembre	100,0	100,0	Global

Denominació de l'entitat	Categoria de l'operació	Data efectiva de l'operació	% de drets de vot adquirits /donats de baixa	% de drets de vot després de l'operació	Mètode d'integració després de l'operació
Metragaz, S.A.	Adquisició	20 de desembre	4,4	76,7	Global
Gas Natural Fenosa Renovables Ruralia, S.L.U	Alienació	21 de desembre	49,0	51,0	Global
Gas Natural de México, S.A. de C.V.	Alienació	31 de desembre	0,9	70,9	Global
Sistemas de Administración y Servicios, S.A. de C.V.	Alienació	31 de desembre	1,0	71,0	Global

Les principals variacions en el perímetre de consolidació produïdes en l'exercici 2011 van ser les següents:

Denominació de l'entitat	Categoria de l'operació	Data efectiva de l'operació	% de drets de vot adquirits /donats de baixa	% de drets de vot després de l'operació	Mètode d'integració després de l'operació
Energías Especiales de Andalucía, S.L.	Adquisició	12 de gener	7,5	50,0	Proporcional
Clece, S.A., Dragados S.A., Socoin S.A.U i Gas Natural Servicios SDG, S.A. UTE	Constitució	31 de gener	50,0	50,0	Proporcional
O & M Energy Uganda Limited.	Constitució	4 de febrer	100,0	100,0	Global
Gas Natural Finance, BV	Liquidació	15 de març	100,0	–	–
JGC Cogeneración Daimiel, S.L.	Constitució	11 de febrer	97,6	97,6,0	Global
Red Unión Fenosa, S.A.	Adquisició	24 d'abril	6,0	100,0	Global
Gem de Suministro Gas 3, S.L.	Constitució	9 de maig	100,0	100,0	Global
Gem de Suministro Gas SUR 3, S.L.	Constitució	9 de maig	100,0	100,0	Global
Generación Limpia Guatemala, S.A.	Alienació	19 de maig	100,0	–	–
Comercializadora Guatemalteca Mayorista de Electricidad, S.A.	Alienació	19 de maig	100,0	–	–
Redes Eléctricas de Centroamérica, S.A.	Alienació	19 de maig	100,0	–	–
Distribuidora de Electricidad de Oriente, S.A.	Alienació	19 de maig	92,8,0	–	–
Distribuidora de Electricidad de Occidente, S.A.	Alienació	19 de maig	90,8,0	–	–
Unión Fenosa Wind Australia Pty. Lda.	Adquisició	31 de maig	1,0	92,4	Global
Eufer Renovables Ibéricas 2004, S.A.	Adquisició	27 de maig	50,0	100,0	Global
Eólica del Cordal de Montouto, S.L.U.	Adquisició	27 de maig	50,0	100,0	Global
Energías Especiales Espina, S.L.U.	Adquisició	27 de maig	50,0	100,0	Global
Eólica Galaicoasturiana, S.A.U.	Adquisició	27 de maig	50,0	100,0	Global
Andaluza de Energía Solar Cuarta, S.L.	Adquisició	27 de maig	45,6	76,0	Global
Energías Especiales Alcohólicas, S.A.	Adquisició	27 de maig	41,2	82,3	Global
Vientos del Noroeste, S.A.U.	Adquisició	27 de maig	49,9	100,0	Global
Energía Termosolar de los Monegros, S.L.	Adquisició	27 de maig	45,0	90,0	Global

Denominació de l'entitat	Categoria de l'operació	Data operativa de l'operació	% de drets de vot adquirits/ donats de baixa	% de drets de vot després de l'operació	Mètode d'integració després de l'operació
Energías Especiales de Extremadura, S.L.	Adquisició	27 de maig	39,2	78,3	Global
Parque Eólico Cabo Vilano, S.L.U.	Adquisició	27 de maig	50,0	100,0	Global
Parque Eólico Sierra del Merengue, S.A.	Adquisició	27 de maig	25,0	50,0	Proporcional
Energías Ambientales de Somozas, S.A.	Adquisició	27 de maig	22,6	45,2	Proporcional
Cogeneración del Noroeste, S.L.	Adquisició	27 de maig	20,0	40,0	Proporcional
Energías Ambientales Easa, S.A.	Adquisició	27 de maig	16,7	33,3	Proporcional
Energías Ambientales de Vimianzo, S.A.	Adquisició	27 de maig	16,7	33,3	Proporcional
Energías Ambientales de Novo, S.A.	Adquisició	27 de maig	16,7	33,3	Proporcional
Societat Eòlica de L' Enderrocada, S.A.	Adquisició	27 de maig	13,3	26,7	Proporcional
Punta de Lens Eólica Marina, S.L.U.	Adquisició	27 de maig	50,0	100	Global
Punta de las Olas Eólica Marina, S.L.U.	Adquisició	27 de maig	50,0	100	Global
Eufer Energías Especiais de Portugal, Unipessoal Lda.	Adquisició	27 de maig	50,0	100	Global
Prius Enerólica, S.L.U.	Adquisició	27 de maig	50,0	100	Global
Eufer-Caetano Energías Renovaveis, Lda.	Adquisició	27 de maig	25,5	51,0	Proporcional
ENEL Unión Fenosa Renovables, S.A.	Alienació	27 de maig	50	–	–
Andaluza de Energía Solar Primera, S.L.	Alienació	27 de maig	30,4	–	–
Andaluza de Energía Solar Quinta, S.L.	Alienació	27 de maig	30	–	–
Andaluza de Energía Solar Tercera, S.L.	Alienació	27 de maig	30	–	–
Aprovechamientos Eléctricos, S.A.	Alienació	27 de maig	50	–	–
Áridos Energías Especiales, S.L.	Alienació	27 de maig	21	–	–
Azucarera Energías, S.A.	Alienació	27 de maig	20	–	–
Barbao, S.A.	Alienació	27 de maig	50	–	–
Boiro Energía, S.A.	Alienació	27 de maig	20	–	–
Depuración, destilación y reciclaje, S.L.	Alienació	27 de maig	20	–	–
Energías Especiales Alto Ulloa, S.A.	Alienació	27 de maig	50	–	–
Energías Especiales de Andalucía, S.L.	Alienació	27 de maig	50	–	–
Energías Especiales de Careón, S.A.	Alienació	27 de maig	39	–	–
Energías Especiales de Gata, S.L.	Alienació	27 de maig	50	–	–
Energías Especiales de Padul, S.L.U.	Alienació	27 de maig	50	–	–
Energías Especiales del Bierzo, S.A.	Alienació	27 de maig	25	–	–
Energías Especiales Montes Castellanos, S.L.U.	Alienació	27 de maig	50	–	–
Energías Especiales Montes de Andalucía, S.L.	Alienació	27 de maig	50	–	–
Energías Especiales Noroeste, S.A.U.	Alienació	27 de maig	50	–	–

Denominació de l'entitat	Categoria de l'operació	Data efectiva de l'operació	% de drets de vot adquirits/ donats de baixa	% de drets de vot després de l'operació	Mètode d'integració després de l'operació
Energías Especiales Peña Armada , S.A.	Alienació	27 de maig	40	–	–
Energías Especiales Santa Bárbara, S.L.	Alienació	27 de maig	50	–	–
Energías Especiales Valencianas, S.L.	Alienació	27 de maig	50	–	–
Energías Especiales Montes de San Sebastian, S.L.	Alienació	27 de maig	50	–	–
Eufer Operación, S.L.	Alienació	27 de maig	50	–	–
Parque Eólico Belmonte, S.A.	Alienació	27 de maig	25	–	–
Parque Eólico de Capelada, A.I.E.	Alienació	27 de maig	25	–	–
Parque Eólico de Corullón, S.L.	Alienació	27 de maig	50	–	–
Parque Eólico de San Andrés, S.A.	Alienació	27 de maig	41	–	–
Parque Eólico Malpica, S.A.	Alienació	27 de maig	18	–	–
Parque Eólico Montes de las Navas, S.A.	Alienació	27 de maig	10	–	–
Promociones Energéticas del Bierzo, S.L.	Alienació	27 de maig	50	–	–
Proyectos Universitarios Energías Renovables, S.L.	Alienació	27 de maig	17	–	–
Sistemas Energéticos Mañón Ortiguera, S.A.	Alienació	27 de maig	48	–	–
Ufefys, S.L.	Alienació	27 de maig	20	–	–
Energías de Villarubia, S.L.	Alienació	27 de maig	10	–	–
Enerlasa, S.A.	Alienació	27 de maig	22	–	–
Sotavento Galicia, S.A.	Alienació	27 de maig	9	–	–
Tirmadrid, S.A.	Alienació	27 de maig	9	–	–
Unión Fenosa Energías Renovables Chile, S.A.	Adquisició	30 de juny	11,2	91,2	Global
Bis Distribución de Gas, S.A.	Alienació	30 de juny	100	–	–
3G Holdings Limited	Adquisició	30 de juny	7,5	10,0	Participació
Holding Gasinmex, S.A. de C.V.	Ampliació	30 de juny	–	82,7	Global
Distribuidora de Electricidad del Norte, S.A.	Disminució	22 de juliol	16	72,3	Global
Distribuidora de Electricidad del Sur, S.A.	Disminució	22 de juliol	16	73,7	Global
Unión Fenosa Energías Renovables Chile, S.A.	Alienació	18 d'agost	91,2	–	–
Unión Fenosa Chile Limitada	Alienació	18 d'agost	100	–	–
Unión Fenosa Renovables Limitada	Alienació	18 d'agost	100	–	–
Ufacex Uk Holdings, Ltd	Liquidació	31 de agost	100	–	–
Energías Ambientales Easa, S.A.U.	Adquisició	12 de setembre	66,7	100	Global
Energías Ambientales de Vimianzo, S.A.	Adquisició	12 de setembre	–	100	Global
Energías Ambientales de Novo, S.A.	Adquisició	12 de setembre	–	100	Global
Energías Ambientales de Somozas, S.A.	Adquisició	12 de setembre	–	97,5	Global
Societat Eòlica de L' Enderrocada, S.A.	Adquisició	12 de setembre	–	80,0	Global

Denominació de l'entitat	Categoria de l'operació	Data efectiva de l'operació	% de drets de vot adquirits/ donats de baixa	% de drets de vot després de l'operació	Mètode d'integració després de l'operació
Explotaciones Eólicas Sierra de Utrera, S.L.	Adquisició	12 de setembre	25	75,0	Global
Unión Fenosa Wind Australia Pty. Lda.	Adquisició	26 d'octubre	1,5	93,9	Global
Eólica de Cordales, S.L.U.	Constitució	31 d'octubre	100	100	Global
Eólica de Cordales Bis, S.L.U.	Constitució	31 d'octubre	100	100	Global
Bis Suministro de Gas, S.L.	Liquidació	10 d'octubre	100	–	–
Bis Suministro de Gas Sur, S.L.	Liquidació	21 de novembre	100	–	–
Energy Way Producao de Energía, Ltda	Alienació	8 de novembre	100	–	–
Dawn Energy-Producao de Energía Unipessoal, Ltda	Alienació	8 de novembre	100	–	–
Compañía Auxiliar de Industrias Varias, S.A.	Liquidació	10 de novembre	100	–	–
Eufer-Caetano Energías Renovaveis, Lda	Adquisició	5 de desembre	3	54	Proporcional
Favellato Reti Gas, SRL	Adquisició	6 de desembre	100	100	Global
Central Térmica la Torrecilla, S.A.	Liquidació	15 de desembre	50	–	–
Ensafeca Holding Empresarial, S.L.	Liquidació	22 de desembre	18,5	–	–
Sistemas Energéticos Alto do Seixal, SAU	Adquisició	30 de desembre	100	100	Global
Electricaribe Mypimes de Energía, S.A. ESP	Liquidació	30 de desembre	85	–	–

Annex III. Societats del grup fiscal Gas Natural

Les societats pertanyents al Grup Fiscal Gas Natural són les següents:

Gas Natural SDG, S.A.	Gas Natural Fenosa Telecomunicaciones, S.A.
Andaluza Energía Solar Cuarta, S.L.	Gas Natural Informática, S.A.
Aplicaciones y Desarrollos Profesionales Nuevo Milenio, S.L.	Gas Natural Internacional SDG, S.A.
Aplicaciones y Proyectos energéticos, S.A.U.	Gas Natural Rioja, S.A.
Boreas Eólica 2, S.A.	Gas Natural S.U.R. SDG, S.A.
Cedifil Cored Wire, S.L.	Gas Natural Servicios SDG, S.A.
Compañía Española de Industrias Electroquímicas, S.A.	Gas Natural Transporte SDG, S.L.
Electra de Abusejo, S.L.	Gas Natural Wind 4, S.L.U.
Electra del Jallas, S.A.	Gas Natural Wind Canarias, S.L.U.
Energías Ambientales EASA, S.A.	Gas Navarra, S.A.
Energías Ambientales de Somozas, S.A.	Generación Peninsular, S.L.U.
Energías Ambientales de Novo, S.A.U.	General de Edificios y Solares, S.L.
Energías Ambientales de Vimianzo, S.A.U.	Hispanogalaica de Extracciones, S.L.
Energías Especiales Alcohólicas, S.A.	JGC Cogeneración Daimiel, S.L.
Energías Especiales de Extremadura, S.L.	La Energía, S.A.
Energías Especiales Espina, S.L.U.	La Propagadora del Gas, S.A.
Energía Termosolar de los Monegros, S.L.	Lignitos de Meirama, S.A.
Eólica del Cordal de Montouto, S.L.U.	M&D Energy Market, S.L.U.
Eólica Galaico Asturiana, S.A.U.	M&D Generación 1, S.L.U.
Eufer Renovables Ibéricas 2004, S.A.U.	Molinos de Valdebezana, S.A.U.
Explotaciones Eólicas Sierra de Utrera, S.L.	Operación y Mantenimiento Energy, S.A.
Fenosa Wind, S.L.	Pizarras Mahide, S.L.
Fenosa, S.L.U.	Parque Eólico de Cabo Vilano, S.L.U.
Gas Natural Almacenamientos Andalucía, S.A.	Punta de Las Olas Eólica Marina, S.L.U.
Gas Natural Andalucía, S.A.	Punta de Lens Eólica Marina, S.L.U.
Gas Natural Aprovisionamientos SDG, S.A.	Prius Enerólica, S.L.U.
Gas Natural Capital Markets, S.A.	Sagane, S.A.
Gas Natural Castilla-La Mancha, S.A.	Sistemas Energéticos Alto do Seixal, S.A.U.
Gas Natural Castilla y León, S.A.	Sociedad de Tratamiento Hornillos, S.L.
Gas Natural Cegas, S.A.	Societat Eòlica de l'Enderrocada, S.A.
Gas Natural Comercial SDG, S.L.	Tratamiento Cinca Medio, S.L.
Gas Natural Comercializadora, S.A.	Tratamiento Integral de Almazán, S.L.
Gas Natural Distribución SDG, S.A.	Unión Fenosa Comercial, S.L.
Gas Natural Electricidad SDG, S.A.	Unión Fenosa Distribución, S.A.
Gas Natural Exploración, S.L.	Unión Fenosa Financiación, S.A.
Gas Natural Fenosa Engineering, S.L.U.	Unión Fenosa Internacional, S.A.
Gas Natural Fenosa Renovables Andalucía, S.L.U.	Unión Fenosa Minería, S.A.
Gas Natural Fenosa Renovables Castilla La Mancha, S.L.U.	Unión Fenosa Preferentes, S.A.U.
Gas Natural Fenosa Renovables, S.L.U.	Vientos del Noroeste, S.A.U.

Informe de Gestió consolidat

1. Evolució dels negocis

Anàlisi de l'exercici 2012

GAS NATURAL FENOSA assoleix els objectius financers anunciats en el Pla Estratègic 2010-2012, tot i un entorn macroeconòmic molt més exigent gràcies a l'equilibri del seu perfil de negoci, el creixement de la seva activitat internacional i una estricta disciplina financera.

El benefici net de l'exercici 2012 augmenta en un 8,8% respecte al de l'any anterior tot i comptar amb una menor aportació de plusvàlues per venda d'actius i se situa en 1.441 milions d'euros.

L'Ebitda consolidat de l'any 2012 arriba als 5.080 milions d'euros i augmenta un 9,4% respecte al de l'any anterior, recolzat en la diversificació i contribució creixent de l'àmbit internacional i en l'equilibri aportat pel perfil de negoci de GAS NATURAL FENOSA, que permet compensar l'estancament de la contribució dels negocis regulats a Espanya condicionat per les desinversions realitzades el 2011 i els impactes del Reial Decret-Llei 13/2012.

Els resultats obtinguts en el context esmentat, posen en valor els fonaments del model de negoci de GAS NATURAL FENOSA, basat en un adequat equilibri entre els negocis regulats i liberalitzats en els mercats del gas i elèctric, amb una contribució creixent i diversificada de la seva presència internacional.

L'Ebitda de les activitats internacionals de GAS NATURAL FENOSA representa un 43,2% del total consolidat davant un 38,5% de l'any anterior.

El deute financer net a 31 de desembre de 2012 es situa en 15.995 milions d'euros i s'assoleix l'objectiu previst en el Pla Estratègic 2010-2012 situant la ràtio d'endeutament en el 51,8% i la ràtio Deute financer net/Ebitda en 3,1 vegades. Sense considerar el dèficit de tarifa pendent de recuperar, el deute financer net es situaria en 14.930 milions d'euros, el que representa una ràtio d'endeutament del 50,1%, i una ràtio Deute financer net/Ebitda de 2,9 vegades.

El gener de 2013 GAS NATURAL FENOSA fa una emissió de bons en el mercat euro per 600 milions d'euros a 10 anys amb un cupó fix del 3,875% i al mercat suís per un import de 250 milions de francs suïssos a 6 anys amb un cupó fix del 2,125%. Tot això consolida la posició de GAS NATURAL FENOSA com un dels més importants emissors de deute en els mercats de capitals, ampliant la base inversora i la seva presència en els mercats financers.

També al gener de 2013, GAS NATURAL FENOSA i la companyia algeriana Sonatrach signen un acord per a la compra a aquesta última d'un 10% de participació en Medgaz, que té la propietat i opera el gasoducte submarí Algèria-Europa, que connecta Beni Saf amb la costa d'Almeria, amb una capacitat de 8 bcm/any. L'adquisició de la participació està associada a la transferència a GAS NATURAL FENOSA del 10% de capacitat de transport del gasoducte i un nou contracte de proveïment de gas natural de 0,8 bcm/any.

Principals magnituds econòmiques

	2012	2011	%
Import net de la xifra de negocis	24.904	21.076	18,2
Ebitda	5.080	4.645	9,4
Beneficis d'exploració	3.067	2.947	4,1
Resultat atribuïble a accionistes de la soc. dominant	1.441	1.325	8,8
Inversions	1.386	1.514	(8,5)
Deute financer net (a 31/12)	15.995	17.294	(7,5)

Principals magnituds físiques

Distribució de gas i electricitat

	2012	2011	%
Distribució de gas (GWh)	409.774	395.840	3,5
Europa:	199.416	204.809	(2,6)
Vendes de gas a tarifa	2.754	2.730	0,9
ATX	196.662	202.079	(2,7)
Amèrica Llatina:	210.358	191.031	10,1
Vendes de gas a tarifa	131.407	114.559	14,7
ATX	78.951	76.472	3,2
Distribució d'electricitat (GWh):	54.362	54.067	0,5
Europa:	36.288	36.361	(0,2)
Vendes d'electricitat a tarifa	2.525	2.445	3,3
ATX	33.763	33.916	(0,5)
Amèrica Llatina:	18.074	17.706	2,1
Vendes d'electricitat a tarifa	17.087	16.789	1,8
ATX	987	917	7,6
Punts de subministrament de distribució de gas, en milers (a 31/12):	11.663	11.372	2,6
Europa	5.573	5.490	1,5
Amèrica Llatina	6.090	5.882	3,5
Punts de subministrament de distribució d'electricitat, en milers (a 31/12):	8.309	8.133	2,2
Europa	4.608	4.568	0,9
Amèrica Llatina	3.701	3.565	3,8
TIEPI (minuts)	33	42	(21,4)

Negocis energètics

	2012	2011	%
Energia elèctrica produïda (GWh)	55.978	56.354	(0,6)
Espanya:	37.144	38.081	(2,5)
Hidràulica	1.665	2.892	(42,4)
Nuclear	4.434	4.378	1,3
Carbó	7.724	4.464	73,0
Fuel-gas	–	–	–
Cicles combinats	20.602	23.967	(14,0)
Renovables	2.719	2.380	14,2
Internacional:	18.834	18.273	3,1
Hidràulica	100	118	(15,3)
Cicles combinats	16.951	16.362	3,6
Fuel-gas	1.783	1.793	(0,6)
Capacitat de generació elèctrica (MW)	15.468	15.392	0,5
Espanya	12.827	12.760	0,5
Hidràulica	1.907	1.901	0,3
Nuclear	604	595	1,5
Carbó	2.048	2.048	–
Fuel-gas	157	157	–
Cicles combinats	6.998	6.998	–
Renovables	1.113	1.061	4,9
Internacional	2.641	2.632	0,3
Hidràulica	22	22	–
Cicles combinats	2.298	2.289	0,4
Fuel-gas	321	321	–
Subministrament de gas (GWh)	328.058	308.725	6,3
Espanya	238.450	236.992	0,6
Resta	89.608	71.733	24,9
Unión Fenosa Gas ¹			
Comercialització de gas a Espanya (GWh)	55.683	56.937	(2,2)
Comercialització de gas Internacional (GWh)	28.200	26.503	6,4
Transport de gas–EMPL (GWh)	116.347	111.855	4,0

¹ Magnituds al 100%.

Anàlisi de resultats consolidat

Import net de la xifra de negocis

	2012	%s/total	2011	%s/total	% 2012/2011
Distribució de gas	4.545	18,3	4.063	19,3	11,9
Espanya	1.266	5,1	1.240	5,9	2,1
Amèrica Llatina	2.982	12,0	2.585	12,3	15,4
Resta	297	1,2	238	1,1	24,8
Distribució d'electricitat	3.615	14,5	3.418	16,2	5,8
Espanya	852	3,4	922	4,4	(7,6)
Amèrica Llatina	2.513	10,1	2.290	10,9	9,7
Resta	250	1,0	206	1,0	21,4
Electricitat	7.181	28,8	6.443	30,6	11,5
Espanya	6.194	24,9	5.452	25,9	13,6
Amèrica Llatina	859	3,4	865	4,1	(0,7)
Resta	128	0,5	126	0,6	1,6
Gas	12.673	50,9	9.903	47,0	28,0
Infraestructures	306	1,2	289	1,4	5,9
Proveïment i comercialització	11.220	45,1	8.603	40,8	30,4
Unión Fenosa Gas	1.147	4,6	1.011	4,8	13,5
Altres activitats	613	2,5	650	3,1	(5,7)
Ajustos de consolidació	(3.723)	(14,9)	(3.401)	(16,1)	9,5
Total	24.904	100,0	21.076	100,0	18,2

L'import net de la xifra de negocis fins al 31 de desembre de 2012 ascendeix a 24.904 milions d'euros i registra un augment del 18,2% respecte al de l'any anterior, principalment pel creixement de l'activitat d'internacional majorista de gas i, en general, de l'activitat a Amèrica Llatina.

Ebitda¹

	2012	%s/total	2011	%s/total	% 2012/2011
Distribució de gas	1.623	31,9	1.587	34,2	2,3
Espanya	900	17,7	896	19,3	0,4
Amèrica Llatina	640	12,6	621	13,4	3,1
Resta	83	1,6	70	1,5	18,6
Distribució d'electricitat	1.014	20,0	1.016	21,9	(0,2)
Espanya	613	12,1	680	14,6	(9,9)
Amèrica Llatina	366	7,2	306	6,6	19,6
Resta	35	0,7	30	0,6	16,7
Electricitat	1.180	23,2	1.068	23,0	10,5
Espanya	904	17,8	809	17,4	11,7
Amèrica Llatina	261	5,1	245	5,3	6,5
Resta	15	0,3	14	0,3	7,1
Gas	1.217	24,0	905	19,5	34,5
Infraestructures	225	4,4	184	4,0	22,3
Proveïment i comercialització	736	14,5	444	9,5	65,8
Unión Fenosa Gas	256	5,0	277	6,0	(7,6)
Altres activitats	46	0,9	69	1,5	(33,3)
Total	5.080	100,0	4.645	100,0	9,4

¹ Ebitda=Benefici d'exploració + Amortitzacions + Provisions operatives - Altres resultats.

L'Ebitda consolidat de l'exercici 2012 arriba als 5.080 milions d'euros, amb un augment del 9,4% respecte al de l'any anterior, en un entorn macroeconòmic, energètic i financer molt exigent, gràcies a l'adequat equilibri entre els negocis regulats i liberalitzats en els mercats gasista i elèctric, amb una contribució creixent i diversificada de la presència internacional que ha compensat la contribució a l'Ebitda de les desinversions realitzades durant el 2011, així com l'impacte del Reial Decret-Llei 13/2012.

Les activitats regulades de distribució de gas i electricitat, a Espanya (29,8%) i internacional (22,1%), representen en conjunt un 51,9% de l'Ebitda de GAS NATURAL FENOSA.

L'activitat de gas augmenta un 34,5% i arriba al 24,0% de l'Ebitda consolidat. Finalment, l'activitat d'electricitat representa un 23,2% de l'Ebitda consolidat.

L'Ebitda de les activitats internacionals de GAS NATURAL FENOSA representa un 43,2% del total consolidat, davant el 36,3% de l'any anterior.

Resultat d'exploració

	2012	%s/total	2011	%s/total	% 2012/2011
Distribució de gas	1.173	38,2	1.149	39,0	2,1
Espanya	611	19,9	612	20,8	(0,2)
Amèrica Llatina	509	16,6	494	16,8	3,0
Resta	53	1,7	43	1,5	23,3
Distribució d'electricitat	595	19,4	616	20,9	(3,4)
Espanya	386	12,6	459	15,6	(15,9)
Amèrica Llatina	180	5,9	133	4,5	35,3
Resta	29	0,9	24	0,8	20,8
Electricitat	429	14,0	356	12,1	20,5
Espanya	269	8,8	203	6,9	32,5
Amèrica Llatina	150	4,9	144	4,9	4,2
Resta	10	0,3	9	0,3	11,1
Gas	923	30,1	622	21,1	48,4
Infraestructures	161	5,2	119	4,0	35,3
Proveïment i comercialització	661	21,6	383	13,0	72,6
Unión Fenosa Gas	101	3,3	120	4,1	(15,8)
Altres activitats	(53)	(1,7)	204	6,9	(126,0)
Total	3.067	100,0	2.947	100,0	4,1

Les dotacions a amortitzacions augmenten un 2,7%, mentre que les provisions augmenten en 19 milions d'euros fins als 235 milions d'euros a 31 de desembre de 2012. Uns resultats procedents de l'alienació d'actius de 20 milions d'euros (268 milions d'euros el 2011) situen el resultat d'exploració en 3.067 milions d'euros, un 4,1% superior al de l'any anterior.

Resultat financer

El cost del deute financer net de 2012 és de 823 milions d'euros, inferior al de l'any anterior a causa d'un doble efecte de menor deute net i de menor cost del deute.

Impost sobre beneficis

GAS NATURAL FENOSA tributa a Espanya en el règim de consolidació fiscal, tenint la consideració de subjecte passiu el grup fiscal, determinant la seva base imposable per l'agregació de les bases imposables de les societats integrants del Grup. La resta de societats residents a Espanya que no formen part del règim especial tributen de forma independent i les no residents tributen en cada un dels països on operen, aplicant-se el tipus de gravamen vigent en l'impost sobre societats (o impost equivalent) sobre els beneficis del període.

La taxa efectiva de l'exercici 2012 ha ascendit al 24,8%, similar a la registrada l'any anterior. La diferència entre la taxa impositiva teòrica i la taxa efectiva correspon fonamentalment a l'aplicació de deduccions fiscals així com a l'aplicació de diferents règims de tributació de societats l'activitat de les quals es desenvolupa en altres jurisdiccions i a l'efecte dels resultats nets integrats pel mètode de la participació.

Interessos minoritaris

Les principals partides que integren aquest capítol corresponen als resultats de la participació dels minoritaris en EMPL, a les societats participades a Colòmbia, a les societats de distribució de gas al Brasil i a les societats de distribució i generació elèctrica a Panamà.

El resultat atribuït als interessos minoritaris en l'exercici 2012 puja a 216 milions d'euros, xifra 15 milions d'euros inferior a la de l'any anterior. degut fonamentalment als resultats provinents de les activitats a Colòmbia afectades per l'impacte de la recent reforma tributària com s'explica a l'anàlisi dels resultats per activitats.

Inversions

El desglossament de les inversions per naturalesa és el següent:

	2012	2011	%
Inversions materials	1.093	1.230	(11,1)
Inversions en actius intangibles	264	176	50,0
Inversions financeres	29	108	(73,1)
Total inversions	1.386	1.514	(8,5)

Les inversions materials i intangibles del període arriben als 1.357 milions d'euros, amb un descens del 3,5% respecte a les de l'any anterior, a causa fonamentalment de la disminució de la inversió regulada a Espanya compensada, en part, per l'augment de la inversió, principalment, a Amèrica Llatina (distribució de gas i generació d'electricitat).

El 2008, l'Institut Costarricense d'Electricitat (ICE) va adjudicar a GAS NATURAL FENOSA la construcció i explotació de la Central Hidràulica de Torito (50 MW per un període de 20 anys). En els primers nou mesos del 2012 s'han invertit 24 milions d'euros que, per aplicació de la CINIIF 12 "Acords de concessió de serveis", són considerats com a inversions financeres.

El detall per activitats de les inversions materials i immaterials és el següent:

	2012	2011	%
Distribució de gas	475	445	6,7
Espanya	257	260	(1,2)
Amèrica Llatina	177	149	18,8
Resta	41	36	13,9
Distribució d'electricitat	417	490	(14,9)
Espanya	269	340	(20,9)
Amèrica Llatina	132	133	(1,5)
Resta	16	17	(0,8)
Electricitat	245	258	(5,0)
Espanya	182	211	(13,7)
Amèrica Llatina	63	47	34,0
Resta	–	–	–
Gas	63	62	1,6
Infraestructures	25	32	(21,9)
Proveïment i comercialització	27	20	35,0
Unión Fenosa Gas	11	10	10,0
Altres activitats	157	151	4,0
Total inversions materials i immaterials	1.357	1.406	(3,5)

GAS NATURAL FENOSA destina el 65,7% de les seves inversions a les activitats regulades de distribució de gas i electricitat, el que permet refermar la contribució d'aquestes activitats a l'Ebitda consolidat.

En l'àmbit geogràfic, les inversions a Espanya disminueixen un 11,4%, encara que segueix sent el principal destinatari de la inversió, amb el 63,7% de les inversions consolidades el 2012 (69,3% l'any anterior), mentre que les inversions en l'àmbit internacional representen el 36,3% restant, i creixen un 24,5% respecte al mateix període de l'any anterior.

A Amèrica Llatina, Mèxic, Brasil i Colòmbia segueixen sent els principals destins d'inversió a la regió, destacant el creixement del 19,5% en les inversions de distribució de gas.

Anàlisi de resultats per segments

Distribució gas Espanya

El negoci a Espanya inclou l'activitat retribuïda a càrrec del sistema de distribució de gas, els ATX (serveis d'accés de tercers a la xarxa) i el transport secundari, així com les activitats no retribuïdes amb càrrec a aquest sistema de distribució (lloguer de comptadors, escomeses a clients, etc.).

En el marc del pla d'actuacions aprovat per la Comissió Nacional de la Competència (CNC) en relació amb el procés de compra d'Unión Fenosa, el 30 de juny de 2011 es va tancar la venda de 304.456 punts de subministrament de gas natural amb un consum de 1.439 GWh a la Comunitat de Madrid que van ser adquirits pel Grup Madrileña Red de Gas. La comparativa entre períodes presenta importants variacions originades per aquesta venda d'actius.

Resultats

	2012	2011	%
Import net de la xifra de negocis	1.266	1.240	2,1
Proveïments	(24)	(12)	100,0
Despeses de personal, net	(77)	(71)	8,5
Altres despeses/ingressos	(265)	(261)	1,5
Ebitda	900	896	0,4
Dotació a l'amortització	(289)	(284)	1,8
Dotació a provisions	–	–	–
Beneficis d'explotació	611	612	(0,2)

L'import net de la xifra de negocis de l'activitat de distribució de gas va assolir els 1.266 milions d'euros i l'Ebitda es va situar en els 900 milions d'euros, lleugerament superior al de l'any anterior, tot i les desinversions realitzades el 2011.

Principals magnituds

Les principals magnituds en l'activitat de distribució de gas a Espanya han estat les següents:

	2012	2011	%
Vendes-ATX (GWh)	195.769	201.231	(2,7)
Xarxa de distribució (km)	46.541	43.871	6,1
Increment de punts de subministrament, en milers	75	81	(7,4)
Punts de subministrament, en milers (a 31/12)	5.124	5.050	1,5

GAS NATURAL FENOSA continua amb l'expansió de la seva xarxa de distribució i del nombre de punts de subministrament. La baixa activitat en el mercat de nova construcció segueix condicionant l'increment de punts de subministrament que s'està compensant amb un major nombre de connexions en el mercat de la finca habitada. En aquest sentit, el nivell de captacions, encara no connectades, està evolucionant favorablement amb creixements del 12% respecte al mateix període de l'any anterior.

En termes homogenis, la xarxa de distribució s'incrementa en 1.459 km, incloent la gasificació de 40 nous municipis.

Amb data 31 de desembre de 2012 es va publicar l'Ordre IET/2812/2012 per la qual s'estableixen els peatges i cànons associats a l'accés de tercers a les instal·lacions gasistes i la retribució de les activitats regulades per l'any 2013. En aquesta Ordre s'ha establert un valor zero del factor d'eficiència per a l'actualització de la retribució de distribució i de transport. La retribució reconeguda a GAS NATURAL FENOSA per a l'exercici 2013 en les activitats de distribució i transport puja a 1.107 milions d'euros.

Distribució de gas a Amèrica Llatina

Correspon a l'activitat de distribució de gas a l'Argentina, Brasil, Colòmbia i Mèxic.

	2012	2011	%
Import net de la xifra de negocis	2.982	2.585	15,4
Proveïments	(1.993)	(1.659)	20,1
Despeses de personal, net	(98)	(89)	10,1
Altres despeses/ingressos	(251)	(216)	16,2
Ebitda	640	621	3,1
Dotació a l'amortització	(116)	(113)	2,7
Dotació a provisions	(15)	(14)	7,1
Beneficis d'exploació	509	494	3,0

L'import net de la xifra de negocis és de 2.982 milions d'euros i registra un augment del 15,4%, amb un volum de vendes un 10,1% superior al de l'exercici anterior.

L'Ebitda arriba als 640 milions d'euros, amb un augment del 3,1% respecte al mateix període de l'any anterior, afavorit per l'apreciació de la moneda local a Colòmbia (+11,5%), Argentina (+0,8 %) i Mèxic (+2,0%), i resultant un efecte negatiu en el tipus de canvi com a conseqüència de la devaluació de la moneda local al Brasil (-7,3%).

L'aportació del Brasil representa un 48,4% de l'Ebitda amb un volum de vendes un 35,9% superior respecte al de l'any anterior i un 5,9% en el marge d'energia principalment per actualització de l'Índex General de Preus de Mercat.

El creixement de l'Ebitda de Colòmbia ascendeix al 14,6%, considerant l'efecte de l'Impost al Patrimoni reconegut en els resultats del primer semestre de l'any 2011 i que no és d'aplicació en el present exercici.

L'Ebitda de Mèxic representa un 18,0% del conjunt del negoci i el marge d'energia experimenta un creixement del 11,6% respecte al de l'any anterior.

Principals magnituds

A continuació es mostren les principals magnituds físiques del negoci de distribució de gas a Amèrica Llatina:

	2012	2011	%
Vendes activitat de gas (GWh)	210.358	191.031	10,1
Vendes de gas a tarifa	131.407	114.559	14,7
ATX	78.951	76.472	3,2
Xarxa de distribució (Km)	67.334	65.831	2,3
Increment de punts de subministrament, en milers	208	217	(4,1)
Punts de subministrament, en milers (a 31/12)	6.090	5.882	3,5

Las principales magnitudes físicas per països el 2012 son les següents:

	Argentina	Brasil	Colòmbia	Mèxic	Total
Vendes activitat de gas (GWh)	76.847	67.692	17.656	48.163	210.358
Increment vs. 2011 (%)	0,9	35,9	1,8	1,0	10,1
Xarxa de distribució	23.605	6.290	19.860	17.579	67.334
Increment vs. 31/12/2011 (km)	293	153	397	660	1.503
Punts de subministrament, en milers (a 31/12)	1.522	870	2.403	1.295	6.090
Increment vs. 31/12/2011, en milers	31	28	111	38	208

El 2012, la xifra de punts de subministrament de distribució de gas arriba als 6.090.470 clients. Es mantenen les elevades taxes de creixement respecte a l'any anterior amb un increment de 207.565 punts de subministrament, principalment a Colòmbia amb un augment de 111.159. A Argentina s'ha superat la xifra d'1,5 milions de clients.

Les vendes de l'activitat de gas a Amèrica Llatina, que agrupa les vendes de gas i els serveis d'accés de tercers a la xarxa (ATX), ascendeixen a 210.358 GWh amb un increment del 10,1% respecte a les vendes registrades l'any 2011.

La xarxa de distribució de gas s'incrementa en 1.503 km. en els últims 12 mesos, fins arribar als 67.334 km a finals de desembre de 2012, el que representa un creixement del 2,3%. A aquest important creixement ha contribuït notablement l'expansió de la xarxa a Mèxic que s'ha augmentat en 660 km.

Els aspectes més rellevants en relació amb l'activitat en l'àrea durant el període considerat han estat:

- A l'Argentina, l'increment net de clients domèstics/comercials es redueix un 10,9% respecte al de l'any anterior. Les vendes de gas i ATX s'incrementen un 0,9% per l'increment del consum unitari de clients domèstics/comercials i per una major base de clients. Continua l'esforç en contenció de despeses davant un escenari d'alta inflació que arriba a nivells entorn del 23%. El desembre de 2012 es va signar un contracte amb ENARGAS i Nación Fideicomisos que contempla la creació d'un fons per al desenvolupament d'obres i despeses relacionades amb l'expansió i el manteniment de les infraestructures.
- L'evolució del negoci al Brasil és molt satisfactòria, amb un creixement en l'increment net de clients domèstics/comercials del 14,5% i d'un 35,9% en les vendes de gas i ATX, especialment en generació elèctrica. El despatx de generació elèctrica el 2012 ha augmentat un 118% respecte al de l'any anterior, en què el nivell de vendes va arribar a cotes significatives. Les reserves d'aigua se situen al desembre de 2012 en el 28,9%, per sota de la mitjana històrica (62,3%).
- A Colòmbia l'increment net de clients domèstics/comercials s'eleva un 2,9%, amb un increment en les posades en servei del 6,2%, especialment en el segment de nova edificació (+17,8%). Les vendes de gas i ATX reflecteixen també un creixement del 3,4% en el mercat domèstic comercial.
- A Mèxic, les posades en servei s'eleva un 31,0% durant el 2012, mostrant millores significatives a la zona Centre (Mèxic DF i Toluca) i Nord (Monterrey, Nuevo Laredo i Saltillo). En relació a les vendes de gas i ATX, cal destacar el significatiu avanç en els mercats domèstic/comercial (+8,1%) i ATX (+3,6%) respecte a 2011 per la major base de clients i una millora del consum unitari domèstic.

Distribució gas resta (Itàlia)

El negoci a Itàlia inclou a més les vendes de gas a tarifa.

Resultats

	2012	2011	%
Import net de la xifra de negocis	297	238	24,8
Proveïments	(170)	(129)	31,8
Despeses de personal, net	(15)	(14)	7,1
Altres despeses/ingressos	(29)	(25)	16,0
Ebitda	83	70	18,6
Dotació a l'amortització	(25)	(23)	8,7
Dotació a provisions	(5)	(4)	25,0
Beneficis d'exploació	53	43	23,3

L'Ebitda arriba als 83 milions d'euros, un 18,6% superior a l'any anterior a causa del creixement dels resultats provinents de l'activitat regulada de distribució i la contribució creixent del marge de vendes de gas.

Principals magnituds

	2012	2011	%
Vendes activitat de gas (GWh):	3.647	3.578	1,9
Vendes de gas a tarifa	2.754	2.730	0,9
ATX	893	848	5,3
Xarxa de distribució (km)	6.885	6.736	2,2
Punts de subministrament, en milers (a 31/12)	449	440	2,0

L'activitat de distribució de gas assoleix els 3.647 GWh, amb un augment de l'1,9% respecte al 2011, a causa principalment d'una climatologia favorable.

La xarxa de distribució a 31 desembre 2012 ascendeix a 6.885 km, desenvolupant 149 km en els últims dotze mesos.

GAS NATURAL FENOSA a Itàlia arriba a la xifra de 448.967 punts de subministrament en el negoci de distribució de gas, la qual cosa suposa un creixement del 2,0% respecte a l'any anterior.

Distribució electricitat Espanya

El negoci a Espanya, inclou l'activitat regulada de distribució d'electricitat i les actuacions de serveis de xarxa amb els clients, principalment els drets de connexió i enganxament, mesurament dels consums i altres actuacions associades a l'accés de tercers a la xarxa de distribució de l'àmbit de GAS NATURAL FENOSA.

Resultats

	2012	2011	%
Import net de la xifra de negocis	852	922	(7,6)
Proveïments	–	–	–
Despeses de personal, net	(99)	(114)	(13,2)
Altres despeses/ingressos	(140)	(128)	9,4
Ebitda	613	680	(9,9)
Dotació a l'amortització	(228)	(220)	3,6
Dotació a provisions	1	(1)	–
Beneficis d'explotació	386	459	(15,9)

El Reial Decret-Llei 13/2012, de 30 de març de 2012, pel qual, entre d'altres, s'adopten mesures per a la correcció dels desajustos entre els costos i ingressos dels sectors elèctric i gasista, estableix una minoració dels ingressos regulats associats a l'activitat de distribució i gestió comercial de l'accés. Aquesta minoració suposa, per les distribuïdores d'electricitat de GAS NATURAL FENOSA, 110 milions d'euros respecte als valors recollits en l'Ordre IET/3586/2011 (BOE de 31/12/2011) per a l'any 2012, la qual cosa implica una reducció del 7,6% en l'import net de la xifra de negocis i del 9,9% en l'Ebitda respecte al mateix període de l'any anterior.

Principals magnituds

	2012	2011	%
Vendes activitat d'electricitat (GWh):	33.763	33.916	(0,5)
Venda d'electricitat a tarifa	–	–	–
ATX	33.763	33.916	(0,5)
Punts de subministrament, en milers (a 31/12)	3.772	3.748	0,6
TIEPI (minuts)	33	42	(21,4)

L'energia subministrada es manté en nivells similars respecte al 2011, tot i que la demanda d'electricitat homogeneïtzada ha experimentat una caiguda de l'1,7%, en línia amb el comportament a nivell nacional.

El nombre de punts de subministrament experimenta un lleuger increment del 0,6% i se situa en 3.772.495.

L'òptim funcionament de les instal·lacions com a conseqüència del procés inversor dut a terme en els últims anys, l'arquitectura de xarxa implantada i els plans sistemàtics d'operació i manteniment, així com una climatologia favorable, han permès que no s'hagin generat incidències rellevants. En aquest context, el TIEPI (Temps d'Interrupció Equivalent de la Potència Instal·lada) registra una millora del 21,4% respecte al del mateix període de l'any anterior, i se situa en 33 minuts.

Distribució electricitat Amèrica Llatina

Correspon a l'activitat regulada de distribució d'electricitat a Colòmbia, Nicaragua i Panamà.

Des de l'1 de juny de 2011 deixa d'incorporar-se al perímetre de consolidació el negoci de distribució d'electricitat a Guatemala per haver-se dut a terme la seva alienació.

Resultats

	2012	2011	%
Import net de la xifra de negocis	2.513	2.290	9,7
Proveïments	(1.891)	(1.723)	9,8
Despeses de personal, net	(66)	(42)	57,1
Altres despeses/ingressos	(190)	(219)	(13,2)
Ebitda	366	306	19,6
Dotació a l'amortització	(70)	(71)	(1,4)
Dotació a provisions	(116)	(102)	13,7
Beneficis d'explotació	180	133	35,3

L'import net de la xifra de negocis de l'activitat de distribució d'electricitat a Amèrica Llatina de l'exercici 2012 és de 2.513 milions d'euros i augmenta en un 9,7%. L'Ebitda arriba als 366 milions d'euros, un 19,6% superior al de l'any anterior.

El negoci de distribució de Colòmbia aporta 246 milions d'euros d'Ebitda, fet que suposa un increment de l'1,2%, sense considerar l'efecte de l'impost al patrimoni de l'any 2011. Aquest increment respon a la major demanda del període enfront de la registrada l'any anterior, la qual es va veure afectada per una forta onada hivernal. Aquesta excepció meteorològica també va tenir conseqüències sobre els preus de l'energia, que a través del *pass-through* van generar un impacte important en la tarifa. D'altra banda, també contribueix a aquests resultats la reducció de les pèrdues de xarxa com a resultat dels plans d'acció desenvolupats durant l'any.

L'Ebitda de les distribuïdores de l'Amèrica Central arriba als 120 milions d'euros amb un augment de l'11,9%, impulsat per l'increment de la demanda tant a Panamà (9%) com a Nicaragua (6%). Això ha absorbit l'impacte de l'encariment del cost de les pèrdues no reconegudes davant els alts preus de compra d'energia, sobretot a Nicaragua, on l'augment del cost mitjà de la compra va estar al voltant del 6%.

Principals magnituds

	2012	2011	%
Vendes activitat d'electricitat (GWh)	18.074	17.706	2,1
Vendes d'electricitat a tarifa	17.087	16.789	1,8
ATX	987	917	7,6
Punts de subministrament, en milers (a 31/12)	3.701	3.565	3,8

Les vendes de l'activitat d'electricitat van arribar als 18.074 GWh, registrant un increment del 2,1% tot i que l'any anterior recull les vendes de les distribuïdores de Guatemala.

El nombre de punts de subministrament presenta un augment del 3,8% i arriba als 3.700.934.

Las principales magnitudes físicas per países el 2012 son les següents:

	Colòmbia	Nicaragua	Panamà	Total
Vendes activitat d'electricitat	11.238	2.751	4.085	18.074
Increment vs. 2011 (%)	6,8	6,5	8,5	2,1
Punts de subministrament, en milers	2.312	880	509	3.701
Increment vs. 31/12/2011, en milers	88	31	17	136
Índex de pèrdues de xarxa (%)	17,4	20,0	10,4	16,3

L'evolució dels indicadors operatius bàsics del negoci manifesta els bons resultats de la gestió del negoci i el desenvolupament d'acord amb el que preveuen els plans de reducció de pèrdues i morositat, que han permès esmoreir el volum de pèrdues per l'augment de la demanda en l'àrea.

Distribució electricitat resta (Moldàvia)

El negoci a Moldàvia consisteix en la distribució regulada d'electricitat i comercialització a tarifa d'aquesta en l'àmbit de la capital i en zones del centre i sud del país. L'àmbit de la distribució de GAS NATURAL FENOSA a Moldàvia representa el 70% del total del país.

Resultats

	2012	2011	%
Import net de la xifra de negocis	250	206	21,4
Proveïments	(194)	(157)	23,6
Despeses de personal, net	(8)	(8)	—
Altres despeses/ingressos	(13)	(11)	18,2
Ebitda	35	30	16,7
Dotació a l'amortització	(6)	(6)	—
Dotació a provisions	—	—	—
Beneficis d'explotació	29	24	20,8

L'import net de la xifra de negocis reflecteix el comportament registrat en l'apartat de proveïments i, addicionalment, el reconeixement del pla inversor realitzat i les actuacions d'operació i manteniment d'acord amb el marc regulador vigent al país.

Sense considerar l'efecte del tipus de canvi, el creixement de l'Ebitda és del 12,5% per l'augment de la retribució regulada a l'activitat de distribució i comercialització a tarifa, la millora en els indicadors de pèrdues i l'assoliment de majors eficiències en despeses.

Principals magnituds

	2012	2011	%
Vendes activitat d'electricitat (GWh):	2.525	2.445	3,3
Venda d'electricitat a tarifa	2.525	2.445	3,3
ATX	–	–	–
Punts de subministrament, en milers (a 31/12)	836	820	2,0
Índex de pèrdues de xarxa (%)	12	13	(7,7)

El pla de millora de la gestió que GAS NATURAL FENOSA continua desenvolupant a Moldàvia en relació amb els processos associats al control d'energia que circula per les xarxes de distribució, els processos operatius associats al cicle de la gestió comercial i l'optimització de les actuacions d'operació i manteniment de les instal·lacions, està permetent complir els objectius planificats i la millora permanent dels indicadors operatius bàsics:

- L'energia subministrada presenta un increment del 3,3%, superior a la demanda elèctrica registrada a nivell país (+2,1%) com a conseqüència dels plans de millora de l'eficiència energètica de les xarxes i les actuacions antifrau.
- Els punts de subministrament arriben als 836.000, el que suposa un creixement del 2,0% respecte a l'any anterior, com a conseqüència principalment del creixement del sector immobiliari.
- L'indicador de pèrdues de xarxa evoluciona molt favorablement reduint en 1 punt percentual el valor registrat el 2011, el que permet maximitzar els ingressos regulats de l'activitat.

Electricitat Espanya

El negoci d'electricitat a Espanya inclou les activitats de generació d'electricitat d'Espanya, la comercialització majorista i minorista d'electricitat en el mercat liberalitzat espanyol, el subministrament d'electricitat a tarifa d'últim recurs, així com el *trading* d'electricitat en mercats majoristes.

Resultats

	2012	2011	%
Import net de la xifra de negocis	6.194	5.452	13,6
Proveïments	(4.624)	(4.061)	13,9
Despeses de personal, net	(152)	(149)	2,0
Altres despeses/ingressos	(514)	(433)	18,7
Ebitda	904	809	11,7
Dotació a l'amortització	(594)	(560)	6,1
Dotació a provisions	(41)	(46)	(10,9)
Beneficis d'explotació	269	203	32,5

L'import net de la xifra de negocis de l'activitat d'electricitat en l'any 2012 arriba als 6.194 milions d'euros, superior en un 13,6% a la xifra de l'any anterior.

En termes d'Ebitda els resultats obtinguts l'any 2012 s'eleva a 904 milions d'euros amb un creixement de l'11,7% respecte a l'any anterior.

L'evolució negativa dels preus dels mercats de combustible, el canvi de *mix* de producció elèctrica amb una menor producció hidràulica, i el seu impacte en el cost de generació, s'han gestionat adequadament permetent aconseguir un increment de l'Ebitda en un entorn de preus de mercat de producció espanyol similar en termes acumulats any a l'exercici anterior.

En l'entorn nacional, la demanda elèctrica l'any se situa en 251.749 GWh, suposant una disminució anual d'un 1,4%. Corregida la demanda pels efectes de laboralitat i temperatura, disminueix un 1,8% en el conjunt de l'any.

El saldo físic d'intercanvis internacionals es manté exportador en termes anuals, arribant als 11,2 TWh, augmentant un 84,0% respecte al conjunt de l'any passat.

La generació neta nacional d'electricitat augmenta un 1,5% respecte a l'any anterior, amb un augment del 10,9% del Règim Especial i una disminució del 3,6% del Règim Ordinari.

El Règim Especial cobreix el 40,7% de la demanda, quatre punts i mig més que el 2011.

La generació eòlica presenta en el conjunt de l'any un increment del 14,3% sobre 2011. La resta del Règim Especial registra en el trimestre un creixement del 8,1%, a causa, d'una banda, de la recuperació de la hidràulica, i d'altra banda, de l'augment de la solar tèrmica, que juntament amb la solar fotovoltaica, ja aporten més d'11 TWh en l'any.

Quant a la generació en Règim Ordinari per tecnologies, la producció hidràulica i els cicles combinats registren disminucions mentre que el carbó i la nuclear presenten increments respecte a l'any anterior.

La generació hidràulica presenta una disminució del 29,4% durant l'any. L'energia hidroelèctrica produïble registrada des de començament d'any, qualifica el 2012 com extremadament sec, amb una Probabilitat de Ser Superada (PSS), respecte del produïble mitjà històric, de més del 99%, és a dir, estadísticament, 99 de cada 100 anys presentarien característiques més humides que l'any actual.

Els cicles combinats disminueixen la seva producció un 24,2% durant l'any, amb una cobertura del 15,0%, quatre punts i mig menys que el 2011.

La generació nuclear registra un augment en l'any del 6,7%, xifra que es veu influïda pel desplaçament de les revisions.

Des del començament de l'any, el carbó en conjunt augmenta un 25,5%. El carbó nacional augmenta un 11,8%, xifra que està òbviament influïda per l'entrada en vigor el 26 de febrer de 2011 del Reial Decret de Garantia de Subministrament. El carbó d'importació, amb un 47,8% d'increment durant l'any, mostra la posició competitiva del carbó importat davant d'altres tecnologies.

El 2012, igual que en el passat any, no hi ha hagut generació amb fuel.

En valors acumulats, el preu mitjà ponderat del mercat diari és de 48,5 €/MWh, xifra que se situa 2,3 €/MWh per sota del preu mitjà ponderat de 2011.

Principals magnituds

Les principals magnituds en l'activitat d'electricitat de GAS NATURAL FENOSA a Espanya són les següents:

	2012	2011	%
Capacitat de generació elèctrica (MW)	12.827	12.760	0,5
Règim Ordinari:	11.714	11.699	0,1
Hidràulica	1.907	1.901	0,3
Nuclear	604	595	1,5
Carbó	2.048	2.048	–
Fuel-oil - gas	157	157	–
Cicles combinats	6.998	6.998	–
Règim Especial	1.113	1.061	4,9
Energia elèctrica produïda (GWh)	37.144	38.081	(2,5)
Règim Ordinari	34.425	35.701	(3,6)
Hidràulica	1.665	2.892	(42,4)
Nuclear	4.434	4.378	1,3
Carbó	7.724	4.464	73,0
Fuel-oil - gas	–	–	–
Cicles combinats	20.602	23.967	(14,0)
Règim Especial	2.719	2.380	14,2
Vendes d'electricitat (GWh)	35.910	35.905	–
Mercat liberalitzat	28.216	27.058	4,3
TUR/Regulat	7.694	8.847	(13)

La variació en la potència instal·lada en Règim Ordinari respecte l'any anterior es deu als següents aspectes:

- L'increment de 6 MW com a conseqüència de noves acreditacions en diferents centrals hidràuliques.
- L'increment de 9 MW atribuïbles a GAS NATURAL FENOSA a la central nuclear d'Almaraz.

La producció elèctrica peninsular de GAS NATURAL FENOSA en valors acumulats de 2012, presenta una disminució del 2,5%, on el Règim Ordinari acaba l'any amb una disminució del 3,6%, fonamentalment a causa de les desinversions i a la menor producció hidràulica. El Règim Especial, en canvi, presenta un augment del 14,2%, superior en percentatge a l'increment peninsular (+10,9%).

La producció hidràulica realitzada, 1.665 GWh, és un 42,4% més baixa que la de 2011. En el conjunt de l'any 2012, es manté la característica d'any extremadament sec, amb un 99% de PSS, tot i la millora de desembre, mes poc rellevant en el càlcul del produïble. El nivell de reserves d'energia a les conques de GAS NATURAL FENOSA es situa en el 31,6% d'ompliment, cinc punts menys que al final de l'any passat.

La producció nuclear augmenta un 1,3%.

L'aplicació del R.D. de Garantia de Subministrament el 2012, ha suposat per a GAS NATURAL FENOSA que els grups d'Anllares, La Robla 2 i Narcea 3, subjectes a l'aplicació del Reial Decret, funcionin de manera continuada. Amb tot, la producció amb carbó durant l'any va arribar als 7.724 GWh, amb un 73,0% d'increment respecte a 2011. El major increment es va produir a Meirama, la producció de la qual el 2012 es va situar en 2.755 GWh, enfront dels 1.083 GWh corresponents a 2011.

La generació d'electricitat amb cicles combinats durant l'any és de 20.602 GWh, un 14,0% inferior a la de l'any 2011, xifra que està afectada per les desinversions en cicles combinats, de manera que en termes homogenis, la disminució seria de l'11'4% i que encara contrasta més amb el 24,2% de disminució dels cicles combinats del conjunt nacional, i que mostra una utilització més intensiva, pràcticament del doble, dels grups de cicle combinat a GAS NATURAL FENOSA que la resta del règim ordinari.

La quota de mercat acumulada a 31 de desembre del 2012 de GAS NATURAL FENOSA en generació d'electricitat en Règim Ordinari és del 20,7%, igual a la de 2011 i, 0,4 punts més si s'exclou la producció realitzada el 2011 corresponent a les desinversions realitzades en cicles combinats.

En comercialització d'electricitat, les vendes de l'any 2012 han arribat a la xifra de 35.910 GWh, incloent la comercialització en mercat liberalitzat i la comercialització d'últim recurs (TUR). Les xifres de la cartera de comercialització elèctrica estan d'acord amb el posicionament de maximització de marges, optimització de quota i el grau de cobertura que GAS NATURAL FENOSA desitja tenir enfront de les variacions de preu del mercat elèctric.

Les emissions de CO₂ consolidades de les centrals tèrmiques de carbó i cicle combinat de GAS NATURAL FENOSA, afectades per la normativa que regula el règim del comerç d'emissions de gasos d'efecte hivernacle, han estat de 14,9 milions de tones de CO₂ davant els 12,8 milions de tones de CO₂ del mateix període de l'any 2011. GAS NATURAL FENOSA realitza una gestió integral de la seva cartera de cobertura de drets d'emissió de CO₂ per al període Kyoto (2008-2012) i per al segon període de compromís del Protocol de Kyoto (2013-2020), recentment confirmat a la Cimera de Doha, adquirint els drets i crèdits d'emissió necessaris a través de la seva participació activa tant en el mercat secundari com en projectes primaris i fons de carboni.

Gas Natural Fenosa Renovables (GNF Renovables), a 31 desembre 2012, té una potència total instal·lada en operació de 1.113 MW consolidables, dels quals 968 MW corresponen a tecnologia eòlica, 69 MW a mini hidràulica i 75 MW a cogeneració. Els augments durant l'últim trimestre de l'any 2012 corresponen a les posades en marxa de la instal·lació eòlica de Les Forques II (12MW Catalunya) durant el mes de desembre, i la planta de cogeneració de García Carrión (8,5 MW a Castella La Manxa) durant el mes d'octubre.

La producció ha estat un 14,2% superior a la de l'any 2011 (2.719 GWh vs. 2.380 GWh). Aquest augment en la producció es deu fonamentalment a l'augment de la producció eòlica en un 20,9% gràcies a la incorporació de la totalitat de la producció de les societats EASAS, després de l'adquisició de la part accionarial d'ACS a finals del tercer trimestre del 2011 i a l'adquisició del parc eòlic Alto do Seixal a finals del 2011, així com a la major eolicitat que s'està recollint respecte a l'exercici anterior. Pel que fa a la tecnologia mini hidràulica, aquest exercici s'està caracteritzant per una escassa hidraulicitat, havent-se obtingut una producció un 8,5% inferior. La cogeneració va augmentar un 3,8%. L'Ebitda augmenta en un 10,9% i assoleix els 155 milions d'euros.

Finalment, els treballs de construcció dels projectes minihidràulics de Belesar II i Peares II a Galícia segueixen el seu curs, estimant-se la seva posada en marxa durant el proper exercici 2013.

Electricitat Amèrica Llatina

Aquest negoci agrupa els actius de generació a Mèxic, Puerto Rico, Panamà i República Dominicana.

Actualment, els actius en operació a Mèxic són la central d'Hermosillo de 270 MW i la central de Naco Nogales de 300 MW en l'estat de Sonora, la Central de Tuxpan III i IV de 1.000 MW en l'estat de Veracruz, i la Central de Norte Durango de 450 MW en l'estat de Durango, també al nord-oest del país.

Resultats

	2012	2011	%
Import net de la xifra de negocis	859	865	(0,7)
Proveïments	(515)	(548)	(6,0)
Despeses de personal, net	(15)	(15)	–
Altres despeses/ingressos	(68)	(57)	19,3
Ebitda	261	245	6,5
Dotació a l'amortització	(111)	(101)	9,9
Dotació a provisions	–	–	–
Beneficis d'explotació	150	144	4,2

L'Ebitda arriba als 261 milions d'euros, amb un augment del 6,5% respecte al de l'any anterior. Sense considerar l'efecte del tipus de canvi, l'Ebitda disminuiria un 0,7%.

A Mèxic, l'Ebitda és superior en un 4,1% respecte al 2011 (-3,8% sense l'efecte del tipus de canvi). La menor activitat és deguda, fonamentalment, als menors preus de venda de gas i als majors costos derivats de l'incident de la central de Tuxpan ocorregut l'octubre del 2011 durant els treballs de manteniment del bloc 3 de la central. El pla de reposició activat va permetre la recuperació del 100% de la potència de la central durant la primera quinzena del mes de febrer de 2012.

A Panamà, l'Ebitda és inferior en un 28,6% respecte al 2011 (34,0% sense l'efecte del tipus de canvi) a causa de les escasses precipitacions ocorregudes en el quart trimestre de l'any i que ha suposat menors ingressos per venda d'energia.

L'Ebitda de Puerto Rico és superior en un 11,1% respecte al 2011 (2,3% sense l'efecte del tipus de canvi) a causa de les majors vendes d'energia spot com a conseqüència del major despatx.

L'Ebitda de República Dominicana és superior en un 40,6% (30,1 % sense l'efecte del tipus de canvi) respecte al 2011 pel major ingrés de venda d'energia com a conseqüència de la major generació. El 2012, la producció de les centrals s'ha vist afavorida per la sortida del sistema de recursos més eficients, més demanda i una millor posició en la llista de mèrit.

Principals magnituds

Les principals magnituds en l'activitat són les següents:

	2012	2011	%
Capacitat de generació elèctrica (MW)	2.558	2.520	1,5
Mèxic	2.035	2.035	–
Puerto Rico (CC)	263	254	3,5
Panamà (hidràulica)	51	22	–
Panamà (tèrmica)	11	11	–
República Dominicana (fuel)	198	198	–
Energia elèctrica produïda (GWh)	18.188	17.506	3,9
Mèxic	15.172	14.662	3,5
Puerto Rico (CC)	1.779	1.700	4,6
Panamà (hidràulica)	100	118	(15,3)
Panamà (tèrmica)	8	19	(57,9)
República Dominicana (fuel)	1.129	1.007	12,1

La producció a Mèxic ha estat 3,5% superior a l'any anterior a causa de l'incident que va tenir lloc a la Central de Tuxpan l'octubre de 2011 i que va mantenir inoperativa a la mateixa durant gran part de l'últim trimestre del 2011. Aquest fet s'ha vist reflectit, a més, en la disponibilitat d'aquesta instal·lació. Durant el primer semestre de l'any, es va signar la venda d'excedents de la central de Naco Nogales (fins a 50 MW) amb el Grup México. Les proves de capacitat sol·licitades per la Comissió Federal d'Electricitat (CFE) van començar a finals del segon semestre, i està prevista l'entrada en operació comercial durant el primer trimestre de 2013.

La producció a Panamà va disminuir un 21% respecte a l'any anterior a causa del menor despatx requerit pel Centre Nacional de Despatx (CND), tant en centrals tèrmiques com en hidràuliques, per la menor freqüència de pluges en el quart trimestre del 2012.

La producció a Puerto Rico presenta un increment del 4,6% respecte a l'any anterior. Es continua amb la línia ascendent que ha suposat l'augment del despatx de la central en valors superiors al contracte a causa de la baixa disponibilitat del sistema generatriu de Puerto Rico Electric Power Authority (PREPA) i l'optimització del seu despatx econòmic. Durant el primer trimestre de 2012 es va realitzar la revisió major programada de la central que l'any anterior es va avançar a desembre 2010.

La producció a República Dominicana augmenta un 12,1% respecte al 2011 a causa de la sortida del sistema de centrals més eficients, més demanda i una millor posició de les centrals en la llista de mèrit.

Electricitat resta (Kenya)

Inclou la generació d'electricitat a Kenya.

Les condicions meteorològiques dominants a la zona (molt seques) la major part de l'any 2012, comporten l'augment del funcionament de les centrals tèrmiques, de manera que s'ha incrementat notablement la producció d'electricitat.

Resultats

	2012	2011	%
Import net de la xifra de negocis	128	126	1,6
Proveïments	(100)	(102)	(2,0)
Despeses de personal, net	(2)	(2)	—
Altres despeses/ingressos	(11)	(8)	37,5
Ebitda	15	14	7,1
Dotació a l'amortització	(5)	(5)	—
Dotació a provisions	—	—	—
Beneficis d'exploació	10	9	11,1

L'Ebitda arriba als 15 milions d'euros l'any 2012. L'alt nivell de disponibilitat (indicador determinant dels ingressos per capacitat), que se situa en el 87,9%, i l'efecte positiu del tipus de canvi EUR/USD fan que l'Ebitda es trobi en línia amb el de l'any anterior, malgrat el notable increment del preu del combustible en els mercats internacionals al llarg de l'any i dels manteniments programats i no programats duts a terme.

Principals magnituds

Les principals magnituds en l'activitat són les següents:

	2012	2011	%
Capacitat de generació elèctrica (MW)	112	112	—
Energia elèctrica produïda (GWh)	646	767	(15,8)

Durant l'any 2012, la producció amb fuel a Kenya ha disminuït un 15,8% respecte a la de l'any anterior, assolint els 646 GWh. Aquesta disminució es deu a la menor demanda de producció tèrmica al país, fruit de la major hidraulicitat durant l'any i, consegüentment, a l'increment dels nivells d'aigua embassada.

Infraestructures

Aquest negoci inclou l'operació del gasoducte del Magrib-Europa, la gestió del transport marítim, el desenvolupament dels projectes integrats de gas natural líquid (GNL) i l'exploració, desenvolupament, producció i emmagatzematge d'hidrocarburs.

Resultats

	2012	2011	%
Import net de la xifra de negocis	306	289	5,9
Proveïments	(56)	(58)	(3,4)
Despeses de personal, net	(6)	(8)	(25,0)
Altres despeses/ingressos	(19)	(39)	(51,3)
Ebitda	225	184	22,3
Dotació a l'amortització	(64)	(65)	(1,5)
Dotació a provisions	–	–	–
Beneficis d'exploració	161	119	35,3

L'import net de la xifra de negocis de l'activitat d'infraestructures en l'exercici 2012 arriba als 306 milions d'euros, amb un augment del 5,9%.

L'Ebitda de 2012 s'eleva fins als 225 milions d'euros, un 22,3% superior al de l'any anterior a causa principalment a l'efecte positiu del tipus de canvi en transport internacional el 2012 i a l'increment del 3% de la tarifa de transport en aquest any. Addicionalment, hi ha majors ingressos comptabilitzats pel major nivell d'ocupació de la flota i per les menors despeses operatives d'exploració i desenvolupament.

Principals magnituds

Les principals magnituds en l'activitat de transport internacional de gas són les següents:

	2012	2011	%
Transport de gas-EMPL (GWh)	116.347	111.855	4,0
Portugal-Marroc	36.872	31.286	17,9
GAS NATURAL FENOSA	79.475	80.569	(1,4)

L'activitat de transport de gas desenvolupada al Marroc a través de les societats EMPL i Metragaz ha representat un volum total de 116.347 GWh, un 4,0% superior al de l'any anterior. D'aquesta xifra, 79.475 GWh han estat transportats per GAS NATURAL FENOSA a través de la societat Sagane i 36.872 GWh per a Portugal i Marroc.

El mes d'octubre de 2011, EMPL va signar un contracte amb l'Office National de l'Electricité (ONE) del Marroc per transportar 0,6 bcm/any de gas lliurats per Sonatrach a ONE a la frontera entre Algèria i el Marroc fins les centrals elèctriques d'aquesta mateixa i que explica l'augment de gas transportat per Marroc l'any 2012.

En el permís d'investigació de Villaviciosa, al nord d'Espanya, en el qual GAS NATURAL FENOSA és operador amb un 70% de participació, un cop conclosa l'avaluació del seu potencial, s'ha descartat passar a la següent fase de la investigació i es procedirà a l'abandonament d'aquest.

GAS NATURAL FENOSA ha dut a terme tasques de recerca geològica i geofísica a la zona del Bages (província de Barcelona), concloent recentment la factibilitat tècnica d'un emmagatzematge subterrani de gas natural en cavitats salines. S'ha iniciat la tramitació administrativa i mediambiental del projecte.

D'altra banda, s'ha continuat avançant amb la tramitació dels cinc projectes que conformen les actuacions d'exploració, producció i emmagatzematge que GAS NATURAL FENOSA té previst realitzar durant els propers anys en l'àrea de la Vall del Guadalquivir (àrees de Marismas, Aznalcázar i Romeral). El 30 de setembre de 2010 es va obtenir la Declaració d'Impacte Mediambiental (DIA) pel primer dels cinc projectes. El 14 de novembre de 2011, l'Espai Natural de Doñana va autoritzar els 2 projectes que tenen lloc en aquest àrea, que juntament amb la resta dels projectes, estan en la seva última fase de tramitació mediambiental amb vista a l'obtenció de la DIA al primer semestre de 2013. Addicionalment, el 15 de juliol de 2011, el Consell de Ministres va aprovar un Reial Decret per adaptar les concessions de l'àrea de Marismas, autoritzant les activitats d'emmagatzematge i fixant les condicions operatives i econòmiques bàsiques derivades de la seva explotació. Des del 2 d'abril de 2012, l'emmagatzematge subterrani està operatiu dins del sistema gasista.

Pel que fa al projecte de terminal de regasificació de Trieste que el Grup està promovent al nord d'Itàlia (Zaule), un cop obtinguda l'autorització ambiental a nivell nacional (Decret Via), es va procedir a l'obertura de la Conferència de Serveis a finals de l'any 2011 conduent a l'obtenció de l'Autorització Única que permetria l'inici de l'etapa de construcció.

La competència sobre l'emissió de l'anterior autorització s'ha traslladat en virtut d'un recent dictamen del Consell d'Estat des de la regió Friuli-Venezia Giulia al Ministeri de Desenvolupament Econòmic.

El projecte de Trieste és *onshore*, i la terminal tindrà una capacitat de regasificació de 8 bcm/any. Aquest projecte contribuirà a la diversificació de les fonts d'aprovisionament de gas natural i l'increment de la seguretat de subministrament d'Itàlia i de la competició entre diferents actors i operadors de mercat, així com afavorirà de manera substancial la dinamització econòmica tant regional com local.

Ja en el 2013, GAS NATURAL FENOSA i la companyia algeriana Société Nationale pour la Recherche, la Production, le Transport, la Transformation et la Commercialisation des Hydrocarbures, S.p.A. (Sonatrach) van signar un acord per a la compra a aquesta última d'un 10% de participació a Medgaz, S.A. Medgaz és la companyia que té la propietat i opera el gasoducte submarí Algèria-Europa, que connecta Beni Saf amb la costa d'Almeria, amb una capacitat de 8 bcm/any.

L'adquisició de la participació està associada a la transferència a GAS NATURAL FENOSA del 10% de capacitat de transport del gasoducte i un nou contracte de proveïment de gas natural de 0,8 bcm/any.

Proveïment i comercialització

Aquest epígraf agrupa les activitats de proveïment i comercialització de gas (majoristes i minoristes) tant a Espanya com a l'exterior, i la comercialització d'altres productes i serveis relacionats amb la comercialització minorista a Espanya, i la comercialització de gas a tarifa d'últim recurs a Espanya.

Resultats

	2012	2011	%
Import net de la xifra de negocis	11.220	8.603	30,4
Proveïments	(10.245)	(7.945)	29,0
Despeses de personal, net	(50)	(46)	8,7
Altres despeses/ingressos	(189)	(168)	12,5
Ebitda	736	444	65,8
Dotació a l'amortització	(15)	(14)	7,1
Dotació a provisions	(60)	(47)	27,7
Beneficis d'explotació	661	383	72,6

L'import net de la xifra de negocis arriba als 11.220 milions d'euros, fet que suposa un increment del 30,4% respecte l'any anterior. L'Ebitda registra uns resultats de 736 milions d'euros, amb un augment del 65,8% fonamentalment degut a un major nivell d'operacions a l'exterior.

La diversificació de la cartera de *commodities* així com la gestió conjunta del risc de *commodity* i del dòlar, han contribuït a mitigar el descens en l'Ebitda en un context de significativa volatilitat en els mercats energètics i de divises.

Principals magnituds

Les principals magnituds en l'activitat de proveïment i comercialització són les següents:

	2012	2011	%
Subministrament de gas (GWh)	328.058	308.635	6,3
Espanya:	238.451	236.902	0,7
Comercialització GAS NATURAL FENOSA ¹	178.217	169.204	5,3
Proveïment a tercers	60.234	67.698	(11,0)
Internacional:	89.607	71.733	24,9
Europa	23.715	25.088	(5,5)
Resta exterior	65.892	46.645	41,3
Contractes manteniment, en milers (a 31/12)	1.882	1.682	11,9
Contractes per client (a 31/12)	1,40	1,35	3,7

¹ No inclou operacions d'intercanvi amb empreses energètiques.

En un escenari de debilitat de la demanda, la comercialització de gas natural al mercat gasista espanyol arriba als 238.451 GWh, amb un augment del 0,7% respecte a la de l'any anterior, fonamentalment per una major comercialització a clients finals de GAS NATURAL FENOSA, que augmenta en un 5,3%, mentre que el proveïment a tercers baixa en un 11,0%.

Així mateix la comercialització de gas internacional segueix la tendència marcada en els trimestres anteriors i arriba als 89.607 GWh amb un augment del 24,9% respecte a l'any anterior.

GAS NATURAL FENOSA ha participat en les diferents subhastes que s'han celebrat (subministrament TUR, gas d'operació i gas matalàs d'emmagatzematge), havent estat adjudicatari de 1.642 GWh.

GAS NATURAL FENOSA continua apostant per potenciar l'ús del gas natural en noves activitats industrials. Com a conseqüència d'això, Gas Natural Comercializadora ha signat a finals d'any un Acord Marc amb NAVANTIA i REGANOSA per oferir un servei integral que completi el cicle de reparació de gasers a la ria de Ferrol amb la seva posada en operació posterior, garantint un producte encara més atractiu i competitiu als operadors d'aquest tipus de vaixells.

A fi de garantir les seves exportacions de gas amb origen a Espanya i destí a Portugal, GAS NATURAL FENOSA utilitza les entrades dels gasoductes Campomaior (sud-est) i Valença do Minho (nord). GAS NATURAL FENOSA continua consolidant-se com el primer operador independent a Portugal, arribant ja una quota propera al 15% en el segment industrial.

Gas Natural Europe (filial francesa de comercialització a Europa), compta a França amb 2.566 punts de subministrament de diversos àmbits, que van des d'empreses del sector industrial (químiques, papereres, etc.) fins a autoritats locals i del sector públic, el que equival a una cartera de 14,1 TWh anuals.

Igualment, la filial francesa consolida la seva posició a Bèlgica i Luxemburg amb 465 punts de subministrament, que representen una cartera contractada de 4,9 TWh anuals. A Holanda s'ha iniciat l'activitat a principis d'any i s'ha aconseguit una posició amb 80 punts de subministrament i més de 0,6 TWh de cartera. Així mateix, s'ha començat a finals d'any l'activitat a Alemanya, on ja s'han contractat els primers clients.

GAS NATURAL FENOSA, segueix estudiant també entrar a curt termini en altres mercats centreeuropeus basant els seus serveis en una relació d'assessorament energètic personalitzat i en l'avantatge de comptar amb un subministrament energètic diversificat i segur.

Gas Natural Vendita tanca l'exercici 2012 amb una cartera contractada en el mercat majorista d'Itàlia de 2.645 GWh/any.

En relació al mercat exterior destaca l'increment de la diversificació de mercats amb vendes de gas a Amèrica (Carib i Sud) i Àsia, afavorits pel bon comportament de la demanda a l'àrea.

Al mercat minorista, GAS NATURAL FENOSA ha assolit la xifra de 10,6 milions de contractes actius de gas, electricitat i serveis. S'ha superat els 1,08 milions de llars que han confiat a GAS NATURAL FENOSA el subministrament conjunt d'ambdues energies, gas i electricitat. S'ha ampliat el portafoli de serveis de manteniment a 12 modalitats, superant els 1,88 milions de contractes, que mitjançant una plataforma pròpia d'operacions amb 163 empreses associades i connectades mitjançant un sistema de mobilitat online permet incrementar les prestacions i qualitat d'aquest servei.

En l'exercici 2012 s'ha potenciat la línia de negoci per la qual es dona accés als clients a ofertes d'equipament eficient (com calderes i escalfadors de gas). Amb aquesta línia GAS NATURAL FENOSA amplia els serveis al client, posant al seu abast solucions tècniques que vénen acompanyades d'ofertes especials d'energia i línies de finançament.

GAS NATURAL FENOSA continua apostant per la incorporació de funcionalitats i usuaris a l'oficina virtual, aconseguint el 2012 la xifra de 3,8 milions de visites al web. El nombre de clients amb factura online contractada supera ja els 415.000.

Al mercat de PIMES, GAS NATURAL FENOSA, gràcies a l'esforç comercial, ha tancat 2012 amb 35 mil contractes de gas i 319 mil contractes d'electricitat. Aquest exercici ha fet créixer la cartera activa de gas fins els 6,7 TWh i en electricitat s'han assolit 8,9 TWh.

A Espanya, va continuar l'impuls al desenvolupament d'alternatives energètiques en el transport vehicular, tant en el sector públic com en el privat, gràcies a la posició de lideratge en l'ús del gas natural per a vehicles (GNV).

A Espanya, el GAS NATURAL FENOSA compta a tancament de 2012 amb 30 estacions de càrrega de gas natural vehicular (cinc d'elles amb possibilitat de subministrar gas natural liquat, GNL), 18 de les quals obertes a tot el públic, amb una projecció de capacitat global de subministrament de 363 GWh/any, les 12 estacions restants, GAS NATURAL FENOSA és propietària i opera a flotes privades amb una capacitat anual de 498 GWh.

En l'actualitat, GAS NATURAL FENOSA té 10 noves estacions públiques de gas natural comprimit (GNC) i 2 estacions privades en construcció. Es continua amb el pla de desplegament d'estacions a les principals ciutats i en els principals corredors de transport (estacions de càrrega de GNL/GNC). En aquest sentit, esmentar el suport per part de la Unió Europea al projecte GARnet presentat pel consorci format pel Grup HAMSA i GAS NATURAL FENOSA. A aquest projecte, se li ha concedit una subvenció pel 50% de les inversions necessàries per executar 7 estacions de càrrega de GNL en els principals corredors de transport espanyols pel posterior desplegament massiu a nivell europeu.

GAS NATURAL FENOSA ha iniciat l'explotació del Centre Hospitalari de la Universitat de Santiago de Compostel·la, amb un subministrament d'energia del complex de més de 21 GWh anuals de gas i 37 GWh d'electricitat.

Es continua, amb l'objectiu de desenvolupar nous serveis de solucions d'eficiència energètica, mitjançant l'aplicació de noves tecnologies eficients, que siguin competitives als nostres clients, com la geotèrmia, la bomba de calor elèctrica o l'ús de tecnologia LED en l'enllumenat públic, ampliant i consolidant els productes tradicionals.

A més, es treballa en la innovació i desenvolupament d'*smart solutions*, per obtenir estalvis energètics pel segment residencial i de pimes, el que permetrà als clients aprofitar les noves prestacions de les xarxes intel·ligents i de la tecnologia de les comunicacions.

En solucions integrals d'eficiència energètica s'ha duplicat l'activitat respecte a l'any anterior, i s'han aconseguit captar 14 nous clients el 2012 (hotels, indústria alimentària, administracions públiques, etc.).

Afegint les tres línies de negoci de mercat terciari i de solucions energètiques s'han captat el 2012 un total de 384 contractes i s'han realitzat inversions per valor de 25 milions d'euros.

Unión Fenosa Gas

Aquest negoci agrupa les activitats de proveïment i comercialització de gas realitzades per Unión Fenosa Gas, i inclou les infraestructures de líquefacció a Damietta (Egipte), de regasificació de Sagunt i la gestió de la flota de vaixells.

Resultats

Unión Fenosa Gas està participada al 50% per GAS NATURAL FENOSA i s'incorpora als resultats consolidats per integració proporcional.

	2012	2011	%
Import net de la xifra de negocis	1.147	1.011	13,5
Proveïments	(859)	(694)	23,8
Despeses de personal, net	(12)	(11)	9,1
Altres despeses/ingressos	(20)	(29)	(31,0)
Ebitda	256	277	(7,6)
Dotació a l'amortització	(155)	(157)	1,3
Dotació a provisions	–	–	–
Beneficis d'explotació	101	120	(15,8)

L'Ebitda puja als 256 milions d'euros, el que suposa un 7,6% de disminució en relació a l'exercici anterior.

Mantenir aquest alt nivell en els resultats en un exercici on s'han gestionat moltes incerteses en els mercats, ha estat possible gràcies a l'aprofitament de les oportunitats derivades de la conjuntura en els mercats internacionals de venda de GNL, on UF Gas ha desenvolupat una intensa activitat durant tot l'any.

Principals magnituds

Les principals magnituds en l'activitat d'Unión Fenosa Gas són les següents:

	2012	2011	%
Comercialització de gas Espanya (GWh)	55.683	56.937	(2,2)
Comercialització de gas Internacional (GWh)	28.200	26.503	6,4
Liqüefacció (GWh)	15.291	42.831	(64,3)
Regasificació (GWh)	31.918	42.845	(25,5)

El gas subministrat a Espanya durant l'any 2012 ha assolit un volum de 55.683 GWh enfront dels 56.937 GWh registrats l'any anterior. El subministrament a les empreses generadores d'electricitat s'ha mantingut amb un lleuger augment del 0,2%, mentre que les vendes al segment industrial han disminuït en un 8,1%.

Adicionalment, s'ha gestionat una energia de 28.200 GWh a través d'operacions de venda internacional en diferents mercats internacionals.

La planta de regasificació de Sagunt ha finalitzat els treballs realitzats per a l'adaptació de la planta a la càrrega de vaixells.

L'empresa d'infraestructures de gas Nueva Electricidad del Gas va realitzar la posada en gas del gasoducte d'interconnexió pous Còrdova C1 i Còrdova C1a (Andalusia).

Per la part d'UF Gas Exploración & Producción, i en relació al Projecte Viura (La Rioja), l'agost de 2012 es va adjudicar el contracte EPC (*Engineering, Procurement and Construction*) de la planta de producció primerenca i es va obtenir la resolució mediambiental positiva de la perforació del sondeig Viura-3. El novembre de 2012 es van iniciar els treballs de camp de l'adquisició de 232 km² de sísmica 3D.

2. Factors de risc lligats a l'activitat de GAS NATURAL FENOSA

a) Incertesa del context macroeconòmic

Durant els passats mesos, l'economia i el sistema financer global han experimentat un període de turbulències significatives i incertesa, i en particular, una incertesa en els mercats financers que va començar l'agost de 2007, i que ha empitjorat de forma substancial des del setembre de 2008. Aquesta incertesa ha impactat severament en els nivells generals de liquiditat, en la disponibilitat de crèdit, així com en els termes i condicions per disposar del mateix, el que ha contribuït a incrementar la càrrega financera de llars i clients industrials de GAS NATURAL FENOSA, reduint la seva capacitat de compra i afectant negativament a la seva demanda.

GAS NATURAL FENOSA no pot predir quina serà la tendència del cicle econòmic en els propers anys ni si es produirà un agreujament encara més gran de la fase recessiva actual del cicle econòmic global.

b) Desenvolupament de l'estratègia de negoci

Donats els riscos als quals està exposat i les incerteses inherents al seu negoci, GAS NATURAL FENOSA no pot assegurar que pugui implementar amb èxit la seva estratègia de negoci. L'abast i compliment dels seus objectius estratègics estan sotmesos, entre altres factors de risc, a:

- La manca d'increment del nombre de punts de subministrament a Europa i Amèrica Llatina, a causa de la impossibilitat de GAS NATURAL FENOSA d'augmentar la xarxa de distribució;
- La manca d'increment del nombre de clients a causa del menor èxit de l'esperat de les campanyes de màrqueting destinades als consumidors del mercat liberalitzat;
- L'activació de les clàusules *take or pay* dels contractes de proveïment, el que implicaria l'obligació de pagar per un volum de gas superior a les necessitats de GAS NATURAL FENOSA;
- La manca d'èxit en la consolidació del negoci de generació d'electricitat a Espanya condicionat pels incentius a tecnologies subvencionades;
- La incapacitat de consolidar l'estratègia del negoci de multiserveis o d'augmentar el nombre de contractes multiproducte per client.

c) Risc regulatori

GAS NATURAL FENOSA i les seves societats filials estan obligades a complir amb la normativa legal aplicable als sectors de gas natural i d'electricitat. En especial, els negocis de distribució gasista i elèctric responen a activitats regulades en la major part dels països on GAS NATURAL FENOSA realitza aquesta activitat.

La normativa legal aplicable als sectors de gas natural i d'electricitat en els països on GAS NATURAL FENOSA es troba típicament subjecta a revisió periòdica per part de les autoritats competents. La introducció de les referides modificacions podria incidir en l'esquema de retribució actual de les activitats regulades, afectant de manera adversa al negoci, beneficis, subvencions i situació financera de GAS NATURAL FENOSA.

En cas que els organismes públics o privats a qui pogués correspondre, interpretessin o apliquessin dita normativa de manera diferent al criteri de GAS NATURAL FENOSA, això podria qüestionar-se o ser recorregut, però de resultar provat qualsevol incompliment, podria afectar d'una manera material adversa al negoci, perspectives, beneficis, subvencions i situació financera de GAS NATURAL FENOSA.

d) Risc operacional

Les activitats de GAS NATURAL FENOSA estan exposades a diversos riscos operatius, tals com avaries en la xarxa de distribució, a les instal·lacions de generació d'electricitat i en els vaixells metaners, explosions, emissions contaminants, abocaments tòxics, incendis, condicions meteorològiques adverses, incompliments contractuals, sabotatges o accidents a la xarxa de distribució de gas o actius de generació d'electricitat, així com altres desperfectes i supòsits de força major que podrien tenir com a resultat danys personals i/o materials, deterioraments de les instal·lacions o propietats de GAS NATURAL FENOSA o la destrucció de les mateixes. Esdeveniments com aquests, o altres de similar naturalesa, són impredecibles i poden causar interrupcions en el subministrament de gas i la generació d'electricitat. En aquest tipus de situacions, tot i existir les pertinents cobertures a través

de la contractació d'assegurances de riscos, com assegurances davant potencials pèrdues de benefici i danys materials, la situació financera i els resultats de GAS NATURAL FENOSA poden veure's afectats en la mesura que les pèrdues que es poguessin produir no estiguessin assegurades, la cobertura fos insuficient, o es generessin pèrdues econòmiques com a conseqüència de limitacions de cobertura o evolució al alça de franquícies assumides, així com per potencials encariments de les primes satisfetes al mercat assegurador.

Així mateix, cal esmentar que GAS NATURAL FENOSA podria ser objecte de reclamacions de responsabilitat civil per danys personals i/o altres danys causats en el desenvolupament ordinari de les seves activitats. La interposició d'aquestes reclamacions podria comportar el pagament d'indemnitzacions d'acord amb la legislació aplicable en aquells països on GAS NATURAL FENOSA opera, el que podria donar lloc, en la mesura que les pòlisses d'assegurances de responsabilitat civil contractades no cobreixin l'import d'aquestes indemnitzacions, a un efecte material advers en el negoci, perspectives, situació financera i resultats.

e) Riscos de preu de gas i electricitat

GAS NATURAL FENOSA està exposat a variacions en els preus del cru, del gas natural i de l'electricitat.

Una part important de les despeses operatives de GAS NATURAL FENOSA està vinculada a la compra de gas natural i de gas natural liquat (GNL) per a la seva comercialització en el mercat lliure i el subministrament a mercats regulats. Igualment, les seves plantes de cicle combinat utilitzen com a combustible el gas natural.

Encara que els preus que GAS NATURAL FENOSA aplica en la venda de gas als seus clients es corresponen generalment amb els preus de mercat, en entorns de molta volatilitat, les fluctuacions dels seus preus de venda poden arribar a no reflectir d'una manera proporcional les fluctuacions del cost de la matèria primera. A més dels costos associats al negoci del gas, les pujades en els preus del gas natural podrien provocar un increment dels costos de generació d'electricitat, atès que les plantes de cicle combinat de GAS NATURAL FENOSA utilitzen com a combustible el gas natural.

El negoci de GAS NATURAL FENOSA inclou, entre altres activitats, la venda a l'engròs de gas natural a generadors elèctrics i altres clients. Pel que fa a aquestes operacions, els ingressos i resultats de GAS NATURAL FENOSA solen dependre, en gran mesura, dels preus de mercat imperants en els mercats regionals on opera i en altres mercats competitiu. Com a conseqüència, el negoci de venda a l'engròs de gas natural està exposat al risc de fluctuació de les matèries primeres i del preu de l'electricitat.

Les variacions en el preu de la matèria primera podrien afectar d'una manera adversa als resultats de GAS NATURAL FENOSA, en la mesura que l'augment en els costos de generació no es pogués recuperar a través del preu de venda de l'electricitat generada, o en general en l'àmbit gasista no s'aconsegueixi un grau d'eficiència en la gestió de la cartera comercial que permeti la recuperació a través de la comercialització de les oscil·lacions de l'escenari energètic.

f) Risc de volum de gas

La major part de les compres de gas natural i gas natural liquat (GNL) es realitzen a través de contractes a llarg termini, que inclouen clàusules d'acord amb les quals GAS NATURAL FENOSA té l'obligació de comprar anualment determinats volums de gas (conegudes com clàusules *take or pay*). D'acord amb aquests contractes, tot i que GAS NATURAL FENOSA no necessiti adquirir el volum de gas compromès per a un moment determinat, estarà obligat contractualment a pagar la quantitat mínima compromesa de conformitat amb les clàusules *take or pay*.

Els esmentats contractes contenen uns volums de gas que es corresponen amb les necessitats estimades de GAS NATURAL FENOSA. No obstant, les necessitats reals poden ser inferiors a les previstes en el moment de subscripció dels contractes. En cas de produir-se variacions significatives en aquestes estimacions, GAS NATURAL FENOSA està obligat a adquirir un major volum de gas del que efectivament necessita o, si no, a pagar per la quantitat de gas mínima compromesa, amb independència de que no adquireixi l'excés sobre les seves necessitats, el que podria afectar d'una manera adversa i significativa als costos operatius de GAS NATURAL FENOSA.

g) Exigències mediambientals

Les activitats de GAS NATURAL FENOSA estan sotmeses al compliment d'una normativa extensa en matèria de protecció mediambiental.

GAS NATURAL FENOSA i les seves societats filials estan sotmeses a un estricte compliment de normativa extensa en matèria de protecció mediambiental que exigeix, entre altres aspectes, l'elaboració d'estudis d'avaluació d'impacte mediambiental, l'obtenció de les pertinents autoritzacions, llicències i permisos, així com el compliment de determinats requisits. Entre d'altres:

- Que les autoritzacions i llicències ambientals podrien no ser atorgades o ser revocades per l'incompliment de les condicions que s'hi imposessin.
- Que el marc regulador o la seva interpretació per les autoritats podria patir modificacions o canvis, el que podria provocar un augment dels costos o terminis per tal de complir amb el nou marc regulatori.

h) Riscos de tipus de canvi i tipus d'interès

Les variacions dels tipus d'interès modifiquen el valor raonable d'aquells actius i passius financers que acrediten un tipus d'interès fix, així com els fluxos d'efectiu dels actius i passius financers indexats a un tipus d'interès variable, per la qual cosa, afecten tant el patrimoni com el resultat respectivament.

D'altra banda, GAS NATURAL FENOSA està exposat als riscos lligats a les variacions en els tipus de canvi de divises. Aquestes variacions poden afectar, entre altres coses, al deute de GAS NATURAL FENOSA denominat en moneda diferent de l'euro, a les operacions que GAS NATURAL FENOSA realitza en altres divises que generen ingressos denominats en altres divises, així com al contravalor dels fluxos d'efectiu associats a compravendes de matèries primeres denominades en moneda diferent de l'euro. Les fluctuacions en el tipus de canvi entre l'euro i el dòlar nord-americà, la divisa en què les compres de gas realitzades per GAS NATURAL FENOSA estan denominades o a la qual estan indexades, poden afectar també els resultats i situació financera de GAS NATURAL FENOSA.

Tot i que GAS NATURAL FENOSA porta a terme polítiques proactives de gestió dels anteriors riscos amb l'objecte de minimitzar el seu impacte en els seus resultats, en alguns casos, aquestes polítiques poden resultar ineficaces per mitigar els efectes adversos inherents a les fluctuacions del tipus d'interès i dels tipus de canvi, i pot afectar de forma adversa i significativa als resultats i situació financera de GAS NATURAL FENOSA.

i) Impacte de les condicions meteorològiques

La demanda d'electricitat i de gas natural està lligada al clima. Una part important del consum de gas durant els mesos d'hivern depèn de la producció d'electricitat i del seu ús com a calefacció, mentre que durant els mesos d'estiu, el consum depèn de la producció d'electricitat destinada a les instal·lacions d'aire condicionat, fonamentalment. Els ingressos i resultats de

GAS NATURAL FENOSA derivats de les activitats de distribució i comercialització de gas natural podrien veure's afectats de forma adversa en el cas que es produïssin tardors temperades o hiverns menys freds. Igualment, la demanda d'electricitat podria baixar si es produeixen estius menys calorosos a causa d'una menor demanda d'aire condicionat. Així mateix, el nivell d'ocupació de les plantes de generació hidroelèctrica depèn del nivell de precipitacions del lloc on es trobin aquestes instal·lacions, i es pot veure afectat en èpoques de sequera.

j) Desenvolupament de les activitats en el sector elèctric

Els nous projectes de GAS NATURAL FENOSA en el sector elèctric estan sotmesos a diferents factors que van més enllà del control de GAS NATURAL FENOSA, entre els quals, cal esmentar:

- Incrementos en el cost de generació, incloent-hi els increments en el preu del combustible;
- Pèrdua de competitivitat en relació amb altres tecnologies, per increment relatiu del cost de generació amb gas natural;
- Una possible disminució de la taxa de creixement de consum d'electricitat a causa de diferents factors, com ara les condicions econòmiques o la implementació de programes d'estalvi d'energia;
- Riscos inherents a l'operació i manteniment de les plantes de generació;
- La creixent volatilitat dels preus causada per la liberalització del sector i pels canvis en el mercat;
- Una situació de sobre capacitat de generació en el mercats en els que GAS NATURAL FENOSA és propietari de plantes de generació o té una participació en les mateixes;
- L'aparició de fonts energètiques alternatives a causa de les noves tecnologies i el creixent interès per les energies renovables i la cogeneració.

k) Exposició Geopolítica

GAS NATURAL FENOSA té interessos en països amb diferents entorns polítics, econòmics i socials; destacant dues àrees geogràfiques principals:

a) Amèrica Llatina

Una part important del resultat operatiu de GAS NATURAL FENOSA és generat per les seves filials llatinoamericanes. Les operacions a Amèrica Llatina estan exposades a diferents riscos inherents a la inversió a la regió. Entre els factors de risc lligats a la inversió i negoci a Amèrica Llatina, cal esmentar els següents:

- Important influència en l'economia per part dels governs locals;
- Significativa fluctuació en la taxa de creixement econòmic;
- Alts nivells d'inflació;
- Devaluació, depreciació o sobrevaloració de les divises locals;

- Controls o restriccions relatius a la repatriació de guanys;
- Entorn canviant dels tipus d'interès;
- Canvis en les polítiques financeres, econòmiques i fiscals;
- Canvis inesperats en els marcs regulatoris;
- Tensions socials i;
- Inestabilitat política i macroeconòmica.

b) Orient Pròxim i Magrib

GAS NATURAL FENOSA compte tant amb actius propis com amb importants contractes de subministrament de gas procedent de diferents països del Magrib i Orient Pròxim, en particular Egipte. La inestabilitat política a la zona pot derivar tant en danys físics sobre actius d'empreses participades per GAS NATURAL FENOSA com a l'obstrucció de les operacions d'aquestes o altres empreses que impliquin una interrupció del subministrament de gas del grup.

Els factors de risc descrits anteriorment poden afectar negativament els interessos legals, contractuals i econòmics de GAS NATURAL FENOSA en els països en els quals opera, sense que pugui predir-se l'ocurrència d'aquests.

3. Medi ambient i activitats d'innovació tecnològica

La informació relativa a Medi ambient s'inclou a la Nota 37 de la Memòria.

GAS NATURAL FENOSA destina una part important dels seus recursos i dels seus esforços a les activitats de R+D+i, tractant de buscar una optimització dels recursos, de desenvolupar noves tecnologies i de mantenir-se al corrent dels avenços tecnològics en els sectors on opera.

GAS NATURAL FENOSA participa en organitzacions sectorials i empresarials nacionals i internacionals. La col·laboració en institucions d'aquest tipus ajuda a la societat a romandre a l'avantguarda del coneixement sectorial i li permet ser identificada com a referent en els seus diferents àmbits d'actuació.

4. Perspectives de futur

El Pla Estratègic 2010-2014 que GAS NATURAL FENOSA va publicar el 27 de juliol de 2010 marcava objectius pel període 2010-2012.

Sota el lema "creixem integrant mercats", els quatre eixos bàsics del Pla Estratègic són consolidar la posició actual de GAS NATURAL FENOSA a Espanya i Amèrica Llatina, integrar-se verticalment en *up & midstream*, entrar en nous mercats replicant el seu model de negoci a Espanya, especialment en mercats desenvolupats de la Conca Atlàntica i Mediterrània i, finalment, apostar de manera decidida a l'hora de fer un èmfasi continu en matèria d'eficiència.

L'adquisició d'Unión Fenosa, S.A. per part de Gas Natural SDG, S.A. va ser aprovada pel Consell de la Comissió Nacional de la Competència (CNC) en la reunió d'11 de febrer de 2009, amb subjecció a diversos compromisos. Des de llavors, GAS NATURAL FENOSA ha dut a terme diverses transaccions i acords gràcies als quals aconseguiria el compliment de la majoria dels compromisos imposats per la CNC:

- El 31 de desembre de 2009 es va materialitzar la venda dels actius de distribució de gas a baixa pressió a la Comunitat autònoma de Cantàbria i a la Regió de Múrcia.
- El 30 d'abril de 2010, GAS NATURAL FENOSA va signar la venda de diferents actius de distribució i comercialització de gas natural a la Comunitat Autònoma de Madrid.
- El 12 de juliol de 2010, GAS NATURAL FENOSA va arribar a un acord de venda del cicle combinat de Plana del Vent amb una societat espanyola del grup energètic suís Alpiq.
- El 17 desembre de 2010, GAS NATURAL FENOSA va executar la venda de la seva participació del 35% a Gas Aragón, S.A. a Endesa Gas, S.A.U.
- En data 30 de juny de 2011, GAS NATURAL FENOSA va tancar la venda amb una companyia del grup Madrileña Red de Gas d'aproximadament 300.000 punts addicionals de distribució de gas a la zona de Madrid.
- En data 28 de juliol de 2011, GAS NATURAL FENOSA va acordar la venda de la Central de cicle combinat d'Arrúbal (La Rioja), amb una capacitat instal·lada de 800 MW, a una companyia del Grup ContourGlobal.
- El 29 de febrer de 2012, GAS NATURAL FENOSA va tancar la venda d'aproximadament 245.000 clientes de gas addicionals i altres contractes associats a la zona de Madrid al Grup Endesa. Aquesta operació s'emmarca en el compliment dels compromisos adquirits per GAS NATURAL FENOSA amb la CNC per a la compra d'UNIÓN FENOSA i es troba subjecta a l'obtenció de les autoritzacions pertinents.

A més de les desinversions per complir amb els compromisos de la CNC, al llarg dels exercicis 2010 i 2011, es van arribar a diferents acords per vendes d'altres actius:

- El 14 d'abril de 2010, GAS NATURAL FENOSA va anunciar la finalització del procés de col·locació privada del 5% d'Indra Sistemas, S.A. (INDRA) i la seva venda final.
- El 3 de juny de 2010, GAS NATURAL FENOSA va completar la desinversió de part del seu negoci de generació d'electricitat a Mèxic.
- El 30 de novembre de 2010, GAS NATURAL FENOSA va executar la venda de determinats actius integrants de la xarxa de transport d'energia elèctrica a Red Eléctrica de España per 46,9 milions d'euros.
- El 19 de maig de 2011, GAS NATURAL FENOSA va acordar amb companyies pertanyents al fons d'inversió Actis la venda de les participacions en les distribuïdores elèctriques a Guatemala.
- En data 2 d'agost de 2010, GAS NATURAL FENOSA i Enel Green Power van acordar finalitzar la col·laboració en energies renovables que fins ara mantenien a través d'Enel Unión Fenosa Renovables, S.A. (EUFER), societat en la qual cada un és accionista amb un 50%. Un cop obtingudes les corresponents autoritzacions, l'operació es va realitzar el 27 de maig de 2011. Després de l'operació acordada, cadascun dels accionistes va rebre aproximadament la meitat dels actius d'EUFER.

La combinació entre GAS NATURAL i UNIÓN FENOSA va permetre la identificació d'importants sinergies operatives i fiscals. El 31 de juliol de 2008 es va comunicar la identificació de sinergies operatives per 300 milions d'euros/any a partir del 2011.

Al llarg de 2009 es van millorar aquestes estimacions inicials i les previsions anunciades el novembre 2009 contemplaven les següents sinergies:

- 350 milions d'euros de sinergies operatives anuals, de les quals 260 milions d'euros serien estalvis de costos i 90 milions d'euros ingressos per sinergies.
- 200 milions d'euros de sinergies de Capex.

Al llarg de 2010 es van tornar a millorar aquestes estimacions i les últimes previsions anunciades el novembre de 2010 contemplen les següents sinergies:

- 475 milions d'euros de sinergies operatives anuals, de les quals 343 milions d'euros serien estalvis de costos i 132 milions d'euros ingressos per sinergies.
- 275 milions d'euros de sinergies de Capex.

Els objectius de sinergies es van complir anticipadament després de la posada en marxa de plans d'acció detallats.

El creixement orgànic i la integració i aprofitament de sinergies operatives a partir de la integració dels actius de GAS NATURAL i UNIÓN FENOSA, una gestió del risc equilibrada i moderada, una optimització del pla d'inversions conjunt, i una minoració del risc d'execució de l'estratègia de creixement del grup resultant, haurien de generar valor per als accionistes d'ambdues companyies.

Pel que fa a la disciplina financera, GAS NATURAL FENOSA té com a objectiu l'optimització de la seva estructura financera i el manteniment d'un balanç sòlid. GAS NATURAL FENOSA està reduint el seu endeutament gràcies a les desinversions i a la generació de caixa dels seus negocis, i es preveu que el palanquejament segueixi disminuint. Per optimitzar l'estructura financera s'han dut a terme diverses emissions de bons per un import total de 12.181 milions d'euros emesos en 2009 i 2012. GAS NATURAL FENOSA seguirà acudint als mercats financers per continuar optimitzant la seva estructura financera.

Amb el tancament de l'exercici 2012 es donen per complerts els principals objectius financers del Pla Estratègic 2010-2014 per a l'any 2012.

A causa dels grans canvis que s'han produït en els sectors en què opera el Grup, està prevista l'actualització del Pla Estratègic el 2013. El nou Pla Estratègic es recolzarà en les següents línies bàsiques:

- Reforçar l'eficiència en tots els àmbits de la gestió operativa i la gestió d'actius.
- Mantenir la disciplina d'inversió donant prioritat a la fortalesa del balanç.
- Adaptar el creixement i desenvolupament de negoci a l'evolució de l'entorn econòmic, energètic i regulador de cada mercat.
- Crear plataformes de creixement per capturar les oportunitats de creixement en noves geografies a mitjà termini.

5. Informe Anual de Govern Corporatiu

S'inclou com a Annex a aquest Informe de Gestió, i formant part integrant del mateix, l'Informe Anual de Govern Corporatiu de l'exercici 2012, tal com requereix l'article 526 de la Llei de Societats de Capital.

6. Accions pròpies

La Junta General d'Accionistes, en la seva reunió de 20 d'abril de 2010, va acordar autoritzar expressament al Consell d'Administració, amb facultat de delegació, perquè en un termini no superior als cinc anys pugui adquirir a títol onerós, fins a un màxim del 10% del capital social o la xifra màxima que resulti d'aplicació d'acord amb la normativa vigent en el moment d'adquisició, accions de la Societat que estiguin totalment desemborsades, sense que mai el valor nominal total de l'autocartera pogués superar el 10% del capital subscrit, o qualsevol altre que legalment s'estableixi.

En virtut de l'esmentada autorització, durant l'exercici 2012 s'han adquirit 1.325.160 accions pròpies per import de 15 milions d'euros, de les que 275.490 accions per import de 2 milions d'euros han estat lliurades als empleats del Grup com a part de la seva retribució de l'exercici 2012 derivada del Pla d'Adquisició d'Accions 2012-2013-2014 (Nota 3.3.14.d de la Memòria Consolidada) i la resta han estat totalment alienades per import de 13 milions d'euros. Al tancament de l'exercici 2012, GAS NATURAL FENOSA no posseïa accions pròpies en autocartera.

7. Fets posteriors

Els fets posteriors al tancament de l'exercici es descriuen a la Nota 38 de la Memòria Consolidada.

A. Estructura de la propietat

A.1 Completi el següent quadre sobre el capital social de la societat:

Data de la darrera modificació	Capital social (€)	Nombre d'accions	Nombre de drets de vot
22/6/2012	1.000.689.341,00	1.000.689.341	1.000.689.341

Indiqui si existeixen diferents classes d'accions amb diferents drets associats:

No

A.2 Detalli els titulars directes i indirectes de participacions significatives, de la seva entitat a la data de tancament d'exercici, exclosos els consellers:

Nom o denominació social de l'accionista:	Nombre de drets de vot directes	Nombre de drets de vot indirectes	% sobre el total de drets de vot
Caja de Ahorros y Pensiones de Barcelona	0	349.804.076	34,956
Repsol, S.A.	238.934.669	61.372.202	30,010
Société Nationale pour la Recherche, la Production, le Transport, la Transformation et la Commercialisation des Hydrocarbures, S.p.A. (Sonatrach)	40.092.780	0	4,007

Nom o denominació social del titular indirecte de la participació	A través de: nom o denominació social del titular directe de la participació	Nombre de drets de vot directes	% sobre el total de drets de vot
Caja de Ahorros y Pensiones de Barcelona	Caixabank, S.A.	208	0,000
Caja de Ahorros y Pensiones de Barcelona	Criteria CaixaHolding, S.A.U.	349.802.430	34,956
Caja de Ahorros y Pensiones de Barcelona	Vidacaixa, S.A. de Seguros y Reaseguros	1.438	0,000
Repsol, S.A.	Repsol Exploración, S.A.	15.674.500	1,566
Repsol, S.A.	Repsol Petróleo, S.A.	45.697.702	4,567

Indiqui els moviments en l'estructura accionarial més significatius esdevinguts durant l'exercici:

A.3 Completi els quadres següents sobre els membres del Consell d'Administració de la societat, que posseeixin drets de vot de les accions de la societat:

Nom o denominació social del conseller	Nombre de drets de vot directes	Nombre de drets de vot indirectes	% sobre el total de drets de vot
Sr. Salvador Gabarró Serra	3.262	0	0,000
Sr. Antonio Brufau Niubó	81.139	1.086	0,008
Sr. Rafael Villaseca Marco	13.055	0	0,001
Sr. Carlos Losada Marrodán	2.020	13.168	0,002
Sr. Demetrio Carceller Arce	2.826	31.150	0,003
Sr. Emiliano López Achurra	1.098	0	0,000
Sr. Enrique Alcántara-García Irazoqui	8.339	21.749	0,003
Sr. Felipe González Márquez	1.902	0	0,000
Sr. Heribert Padrol Munté	0	0	0,000
Sr. Juan María Nin Génova	156	0	0,000
Sr. Juan Rosell Lastortras	0	2.000	0,000
Sr. Luis Suárez de Lezo Mantilla	18.156	998	0,002
Sr. Miguel Valls Maseda	7.000	0	0,001
Sr. Nemesio Fernández-Cuesta Luca de Tena	1	0	0,000
Sr. Ramon Adell Ramon	1.500	0	0,000
Sr. Santiago Cobo Cobo	683	0	0,000
Sr. Xabier Añoveros Trías de Bes	350	0	0,000
Nom o denominació social del titular indirecte de la participació	A través de: nom o denominació social del titular directe de la participació	Nombre de drets de vot directes	% sobre el total de drets de vot
Sr. Antonio Brufau Niubó	Sr. Antonio Brufau Penella	1.086	0,000
Sr. Demetrio Carceller Arce	Inversiones Las Parras de Castellote, S.L.	31.150	0,003
Sr. Enrique Alcántara-García Irazoqui	Bufete Alcántara SLP	21.749	0,002
Sr. Carlos Losada Morradán	Sra. Mercedes Cavestany de Dalmases	13.168	0,001
Sr. Juan Rosell Lastortras	Sr. Juan Rosell Codinachs	2.000	0,000
Sr. Luis Suárez de Lezo Mantilla	Sra. Soledad Suárez de Lezo Rivas	998	0,000
% total de drets de vot en poder del Consell d'Administració			0,021

Completi els quadres següents sobre els membres del Consell d'Administració de la societat que posseeixin drets sobre accions de la societat:

A.4 Indiqui, si s'escau, les relacions d'índole familiar, comercial, contractual o societària que hi hagi entre els titulars de participacions significatives, en la mesura que siguin conegudes per la societat, llevat que siguin escassament rellevants o derivin del gir o tràfic comercial ordinari:

Tipus de relació:

COM CON SOC

Breu descripció:

Les relacions comercials, contractuals o societàries existents entre "la Caixa" i Repsol, S.A. es detallen en la informació elaborada per dits grups. Així mateix, veure pacte parasocial de l'apartat A.6.

Nom o denominació social relacionades

Repsol, S.A.

Caja de Ahorros y Pensiones de Barcelona

A.5 Indiqui, si s'escau, les relacions d'índole comercial, contractual o societària que hi hagi entre els titulars de participacions significatives, i la societat i/o el seu grup, llevat que siguin escassament rellevants o derivin del gir o tràfic comercial ordinari:

A.6 Indiqui si han estat comunicats a la societat pactes parasocials que l'afectin segons allò establert en l'art. 112 de la LMV. En el seu cas, descrigui breument i relacioni els accionistes vinculats pel pacte:

Sí

% de capital afectat:

64,966

Breu descripció del pacte:

Acord d'11 de gener de 2000, novació de 16 de maig de 2002 i addendes de 16 de desembre de 2002 i 20 juny 2003. (I) Repsol i "la Caixa" preservaran en tot moment els principis de transparència, independència i professionalitat en la gestió de Gas Natural Fenosa mitjançant el manteniment del control conjunt sobre aquesta companyia. (II) El Consell estarà constituït per disset (17) membres, cinc (5) nomenats a proposta de Repsol, cinc (5) més nomenats a proposta de "la Caixa", un (1) conseller en representació de Caixa Catalunya i sis (6) consellers independents proposats de manera conjunta per "la Caixa" i Repsol. Repsol i "la Caixa" votarien, a més, a favor dels nomenaments proposats per l'altre. (III) D'entre els consellers proposats per cadascuna de les parts, "la Caixa" proposarà a qui hagi d'ostentar la condició de president del Consell i Repsol al conseller delegat. Els consellers de Repsol i "la Caixa" votarien a favor dels nomenaments proposats per cada un per a aquests càrrecs. (IV) La Comissió Executiva estarà composta per vuit (8) membres, dels quals tres (3) seran elegits d'entre els consellers proposats per Repsol, incloent el conseller delegat, tres (3) d'entre els proposats per "la Caixa" incloent-hi el president i els altres dos (2) d'entre els consellers independents. (V) D'acord amb els principis assenyalats en l'apartat (i) anterior, les parts, de bona fe i atenent exclusivament a l'interès de Gas Natural Fenosa, consensuaran, prèviament a la seva submissió al Consell d'Administració, el Pla Estratègic de Gas Natural Fenosa, que inclourà totes les decisions que afecten les línies fonamentals de l'estratègia de la societat: la seva estructura organitzativa, el pressupost anual, les operacions de concentració i l'alienació i l'adquisició d'actius que siguin substancials en les línies de desenvolupament estratègic de Gas Natural Fenosa.

Intervinents del pacte parasocial

Repsol, S.A.

Caja de Ahorros y Pensiones de Barcelona

Indiqui si la societat coneix l'existència d'accions concertades entre els seus accionistes. En el seu cas, descrigui breument:

Sí

% de capital afectat:

30,010

Breu descripció del concert:

Acord d'11 de gener de 2000, novació de 16 de maig de 2002 i addendes de 16 de desembre de 2002 i 20 juny 2003. En virtut dels pactes referits en el punt anterior, "la Caixa" i Repsol, que per separat són titulars cada un d'una participació de control de conformitat amb la normativa d'Ofertes Públiques d'Adquisició, ostenten una posició de control conjunt sobre Gas Natural Fenosa a efectes regulatoris i de competència, disposant conjuntament d'una participació en la societat superior al 50% i havent designat entre elles a més de la meitat dels membres de l'òrgan d'administració. D'acord amb la normativa actualment en vigor, aquests pactes donen lloc a una acció concertada entre "la Caixa" i Repsol a Gas Natural Fenosa. Fets rellevants: Núm. 20320 de data 12/01/2000, Núm. 35389 de data 22/05/2002 i Núms. 42788 - 42785 - 42790 i 42784 de data 20/06/2003.

Intervinents acció concertada

Repsol, S.A.

% de capital afectat:

34,956

Breu descripció del concert:

Acord d'11 de gener de 2000, novació de 16 de maig de 2002 i addendes de 16 de desembre de 2002 i 20 juny 2003. En virtut dels pactes referits en el punt anterior, "la Caixa" i Repsol, que per separat són titulars cada un d'una participació de control de conformitat amb la normativa d'Ofertes Públiques d'Adquisició, ostenten una posició de control conjunt sobre Gas Natural Fenosa a efectes regulatoris i de competència, disposant conjuntament d'una participació en la societat superior al 50% i havent designat entre elles a més de la meitat dels membres de l'òrgan d'administració. D'acord amb la normativa actualment en vigor, aquests pactes donen lloc a una acció concertada entre "la Caixa" i Repsol a Gas Natural Fenosa. Fets rellevants: Núm. 20320 de data 12/01/2000, Núm. 35389 de data 22/05/2002 i Núms. 42788 - 42785 - 42790 i 42784 de data 20/06/2003.

Intervinents acció concertada

Caja de Ahorros y Pensiones de Barcelona

En el cas que durant l'exercici s'hagi produït alguna modificació o ruptura d'aquests pactes, acords o accions concertades, indiqui expressament:

—

A.7 Indiqui si hi ha alguna persona física o jurídica que exerceixi o pugui exercir el control sobre la societat d'acord amb l'article 4 de la Llei del Mercat de Valors. En el seu cas, identifiqui-la:

No

A.8 Completi els quadres següents sobre l'autocartera de la societat:

A data de tancament de l'exercici:

Nombre d'accions directes	Nombre d'accions indirectes*	% total sobre capital social
0	0	0,000

* A través de:

Total	0
--------------	---

Detalli les variacions significatives, d'acord amb el que disposa el Reial Decret 1362/2007, realitzades durant l'exercici:

Plusvàlua/(Minusvàlua) de les accions pròpies alienades durant el període (milers d'euros)	0
---	---

A.9 Detalli les condicions i termini del mandat vigent de la Junta al Consell d'Administració per dur a terme adquisicions o transmissions d'accions pròpies.

La Junta General d'Accionistes de 20 d'abril de 2010, al punt vuitè de l'ordre del dia, va acordar el següent:

Vuitè. Autorització al Consell d'Administració per a l'adquisició derivativa d'accions pròpies, directament o a través de societats del grup de Gas Natural SDG, S.A., en els termes que acordi la Junta General i amb els límits legalment establerts, deixant sense efecte l'autorització acordada per la Junta General Ordinària de 26 de juny de 2009.

Vuitè 1. Deixar sense efecte l'autorització atorgada al Consell d'Administració per la Junta General celebrada el 26 de juny de 2009, per adquirir a títol oneros accions de la societat.

Vuitè 2. Autoritzar el Consell d'Administració perquè en un termini no superior als cinc anys pugui adquirir a títol oneros, en una o diverses vegades, fins a un màxim del 10% del capital subscrit o la xifra màxima que resulti d'aplicació conforme a la normativa vigent en el moment d'adquisició, accions de la societat que estiguin totalment desemborsades, sense que el valor nominal de les accions adquirides mai no superi, directa o indirectament, afegint-lo al de les que ja posseeixi la societat o les seves filials, el 10% del capital subscrit o qualsevol altre percentatge que legalment s'estableixi. El preu mínim i màxim d'adquisició serà el de cotització al Mercat Continu de les Borses de Valors espanyoles amb una oscil·lació en més o en menys d'un 5%. En el cas que les accions no cotitzessin, el preu màxim i mínim d'adquisició s'assenyala entre una vegada i mitja i dues vegades el valor comptable de les accions, d'acord amb el darrer balanç consolidat auditat. El Consell d'Administració queda facultat per delegar la present autorització a la persona o persones que cregui convenient. La present autorització s'entén que és extensiva a l'adquisició d'accions de la societat per part de societats dominades.

Així mateix, la Junta General de 20 d'abril de 2012 al punt desè de l'ordre del dia, va adoptar l'acord:

Desè. Autorització al Consell d'Administració, amb facultat de substitució a la Comissió Executiva, d'acord amb el que disposa l'article 297.1 b) de la Llei de Societats de Capital, per tal que, dins el termini màxim de cinc (5) anys, si ho estima convenient, pugui augmentar el capital social, fins a la quantitat màxima corresponent a la meitat del capital social a la data de l'autorització, amb previsió de subscripció incompleta, emetent accions ordinàries, privilegiades o rescatables, amb vot o sense vot, amb prima o sense prima, en una o diverses vegades i en l'oportunitat i quantia que consideri adequades, inclosa la facultat de suprimir, si s'escau, el dret de subscripció preferent, donant nova redacció als articles que correspongui dels Estatuts Socials i deixant sense efecte l'autorització acordada per la Junta General Ordinària de 20 d'abril de 2010.

- 1) Tenint en compte la xifra actual del capital social, autoritzar el Consell d'Administració, con facultat de substitució a la Comissió Executiva, per augmentar el capital social en QUATRE-CENTS NORANTA-CINC MILIONS VUIT-CENTS TRENTA-SIS MIL SEIXANTA-NOU EUROS (495.836.069 €) dins el termini de cinc (5) anys, a partir d'aquesta data, mitjançant desemborsament dinerari, en una o diverses vegades, en l'oportunitat i quantia que el mateix decideixi, emetent accions ordinàries, privilegiades o rescatables, amb vot o sense vot, amb prima o sense prima, sense necessitat de nova autorització de la Junta General, així com per modificar els articles dels Estatuts Socials que calgui pel augment o augments de capital que realitzi en virtut de la indicada autorització, amb previsió de subscripció incompleta, tot això de conformitat amb el que estableix l'article 297.1 b) de la Llei de Societats de Capital i deixant sense efecte l'autorització acordada per la Junta General de 20 d'abril de 2010.
- 2) S'atribueix expressament al Consell d'Administració, amb facultat de substitució a la Comissió Executiva, la facultat d'excloure, en tot o en part, el dret de subscripció preferent en relació amb totes o qualsevol de les emissions que acordés en base a la present autorització.
- 3) Com a conseqüència de l'acord precedent, modificar l'Article Transitori dels Estatuts Socials, que quedarà redactat de la següent manera:

"Article Transitori. Delegació al Consell d'Administració.

El Consell d'Administració de la societat, amb facultat de substitució a la Comissió Executiva, i durant un termini màxim de cinc (5) anys a partir d'aquesta data, està autoritzat per augmentar el capital social en la quantitat QUATRE-CENTS NORANTA-CINC MILIONS VUIT-CENTS TRENTA-SIS MIL SEIXANTA-NOU EUROS (495.836.069 €) mitjançant desemborsament dinerari, en una o diverses vegades, en l'oportunitat i quantia que el mateix decideixi, emetent accions ordinàries, privilegiades o rescatables, amb vot o sense vot, amb prima o sense prima, sense necessitat de nova autorització de la Junta General, amb la possibilitat d'acordar en el seu cas l'exclusió, total o parcial, del dret de subscripció preferent, així com per modificar els articles dels Estatuts Socials que calgui pel augment o augments de capital que realitzi en virtut de la indicada autorització, amb previsió de subscripció incompleta, tot això de conformitat amb el que estableix l'article 297.1 b) de la Llei de Societats de Capital."

A.10 Indiqui, si s'escau, les restriccions legals i estatutàries a l'exercici dels drets de vot, així com les restriccions legals a l'adquisició o transmissió de participacions en el capital social. Indiqui si hi ha restriccions legals a l'exercici dels drets de vot:

Sí

Percentatge màxim de drets de vot que pot exercir un accionista per restricció legal

3,000

Indiqui si hi ha restriccions estatutàries a l'exercici dels drets de vot:

No

Percentatge màxim de drets de vot que pot exercir un accionista per restricció estatutària

0

Descripció de les restriccions estatutàries a l'exercici dels drets de vot

Com a societat que integra en el seu grup determinats actius i activitats regulades i quasi-regulades, l'adquisició d'accions de Gas Natural SDG, S.A. pot estar subjecta al que disposa la Disposició Addicional 11.3.1.14 de la Llei 34/1998 del Sector d'Hidrocarburs.

Pel seu caràcter d'operador principal en els mercats de gas i electricitat, la tinença de les seves accions està subjecta a les restriccions que estableix l'article 34 del Decret-Llei 6/2000 de Mesures Urgents d'intensificació de la competència en els mercats de béns i serveis.

Indiqui si hi ha restriccions legals a l'adquisició o transmissió de participacions en el capital social:

Sí

Descripció de les restriccions legals a l'adquisició o transmissió de participacions en el capital social

Com a societat que integra en el seu grup determinats actius i activitats regulades i quasi-regulades, l'adquisició d'accions de Gas Natural SDG, S.A. pot estar subjecta al que disposa la Disposició Addicional 11.3.1.14 de la Llei 34/1998 del Sector d'Hidrocarburs.

Pel seu caràcter d'operador principal en els mercats de gas i electricitat, la tinença de les seves accions està subjecta a les restriccions que estableix l'article 34 del Decret-Llei 6/2000 de Mesures Urgents d'intensificació de la competència en els mercats de béns i serveis.

A.11 Indiqui si la Junta General ha acordat adoptar mesures de neutralització davant d'una oferta pública d'adquisició en virtut del que disposa la Llei 6/2007.

No

En el seu cas, expliqui les mesures aprovades i els termes en què es produirà la ineficiència de les restriccions:

B. Estructura de l'administració de la societat

B.1 Consell d'Administració

B.1.1 Detalli el nombre màxim i mínim de consellers previstos als estatuts:

Nombre màxim de consellers	20
Nombre mínim de consellers	10

B.1.2 Completi el següent quadre amb els membres del Consell:

Nom o denominació social del conseller	Representant	Càrrec en el Consell	Data primer nomenament	Data darrer nomenament	Procediment d'elecció
Sr. Salvador Gabarró Serra	–	President	23/6/2003	26/6/2009	Votació en Junta d'Accionistes
Sr. Antonio Brufau Niubó	–	Vicepresident	16/6/1989	20/4/2010	Votació en Junta d'Accionistes
Sr. Rafael Villaseca Marco	–	Conseller delegat	20/4/2005	20/4/2012	Votació en Junta d'Accionistes
Sr. Carlos Losada Marrodán	–	Conseller	16/12/2002	20/4/2012	Votació en Junta d'Accionistes
Sr. Demetrio Carceller Arce	–	Conseller	21/5/2008	20/4/2012	Votació en Junta d'Accionistes
Sr. Emiliano López Achurra	–	Conseller	23/6/2003	26/6/2009	Votació en Junta d'Accionistes
Sr. Enrique Alcántara-García Irazoqui	–	Conseller	27/6/1991	20/4/2010	Votació en Junta d'Accionistes
Sr. Felipe González Márquez	–	Conseller	17/12/2010	14/4/2011	Votació en Junta d'Accionistes
Sr. Heribert Padrol Munté	–	Conseller	20/4/2012	20/4/2012	Votació en Junta d'Accionistes
Sr. Juan María Nin Génova	–	Conseller	21/5/2008	20/4/2012	Votació en Junta d'Accionistes
Sr. Juan Rosell Lastortras	–	Conseller	26/6/2009	26/6/2009	Votació en Junta d'Accionistes
Sr. Luis Suárez de Lezo Mantilla	–	Conseller	20/4/2010	20/4/2010	Votació en Junta d'Accionistes
Sr. Miguel Valls Maseda	–	Conseller	20/4/2005	20/4/2012	Votació en Junta d'Accionistes
Sr. Nemesio Fernández-Cuesta Luca de Tena	–	Conseller	28/1/2011	14/4/2011	Votació en Junta d'Accionistes
Sr. Ramon Adell Ramon	–	Conseller	18/6/2010	14/4/2011	Votació en Junta d'Accionistes
Sr. Santiago Cobo Cobo	–	Conseller	16/12/2002	20/4/2012	Votació en Junta d'Accionistes
Sr. Xabier Añoveros Trías de Bes	–	Conseller	20/4/2012	20/4/2012	Votació en Junta d'Accionistes
Nombre total de consellers					17

Indiqui els cessaments que s'hagin produït durant el període en el Consell d'Administració:

Nom o denominació social del conseller	Condició del conseller en el moment del	Data de baixa
Sr. Carlos Kinder Espinosa	Dominical	20/4/2012

B.1.3 Completi els següents quadres sobre els membres del Consell i la seva diferent condició:

Consellers executius

Nom o denominació del conseller	Comissió que ha proposat el seu nomenament	Càrrec en l'organigrama de la societat
Sr. Salvador Gabarró Serra	Comissió de Nomenaments i Retribucions	President
Sr. Rafael Villaseca Marco	Comissió de Nomenaments i Retribucions	Conseller delegat
Nombre total de consellers executius		2
% total del Consell		11,765

Consellers externs dominicals

Nom o denominació del conseller	Comissió que ha proposat el seu nomenament	Nom o denominació de l'accionista significatiu a qui representa o que ha proposat el seu nomenament
Sr. Antonio Brufau Niubó	Comissió de Nomenaments i Retribucions	Repsol, S.A.
Sr. Demetrio Carceller Arce	Comissió de Nomenaments i Retribucions	Repsol, S.A.
Sr. Enrique Alcántara-García Irazoqui	Comissió de Nomenaments i Retribucions	Criteria CaixaHolding, S.A.U.
Sr. Heribert Padrol Munté	Comissió de Nomenaments i Retribucions	Criteria CaixaHolding, S.A.U.
Sr. Juan María Nin Génova	Comissió de Nomenaments i Retribucions	Criteria CaixaHolding, S.A.U.
Sr. Juan Rosell Lastortras	Comissió de Nomenaments i Retribucions	Criteria CaixaHolding, S.A.U.
Sr. Luis Suárez de Lezo Mantilla	Comissió de Nomenaments i Retribucions	Repsol, S.A.
Sr. Nemesio Fernández-Cuesta Luca de Tena	Comissió de Nomenaments i Retribucions	Repsol, S.A.
Nombre total de consellers dominicals		8
% total del Consell		47,059

Consellers externs independents

Nom o denominació del conseller	Perfil
Sr. Carlos Losada Marrodán	Professor d'ESADE. Acadèmic. Llicenciat en Dret i Doctor en Direcció i Administració d'Empreses
Sr. Emiliano López Achurra	Advocat. Diplomata en Estudis Internacionals (I.E.P). Diplomata en Dret Comunitari (Col·legi d'Europa)
Sr. Felipe González Márquez	Advocat. President del Govern d'Espanya 1982-1996
Sr. Miguel Valls Maseda	Llicenciat en Ciències Econòmiques. Màster per EADA i Diplomata en Direcció d'Empreses per IESE
Sr. Ramon Adell Ramon	Catedràtic d'Economia Financera i Comptabilitat de la Universitat de Barcelona
Sr. Santiago Cobo Cobo	Empresari. Diplomata en Alta Direcció d'Empreses
Sr. Xabier Añoveros Trías de Bes	Doctor en Dret. Advocat
Nombre total de consellers independents	7
% total del Consell	41,176

Altres consellers externs

Detalli els motius pels quals no es puguin considerar dominicals o independents i els seus vincles, ja sigui amb la societat o els seus directius, o amb els seus accionistes.

Indiqui les variacions que, en el seu cas, s’hagin produït durant el període en la tipologia de cada conseller:

B.1.4 Expliqui, si s’escau, les raons per les quals s’han nomenat consellers dominicals a instància d’accionistes la participació accionarial dels quals és inferior al 5% del capital.

Indiqui si no s’han atès peticions formals de presència en el Consell procedents d’accionistes la participació accionarial dels quals és igual o superior a la d’altres a la instància dels quals s’haguessin designat consellers dominicals. Si s’escau, expliqui les raons per les quals no s’hagin atès:

No

B.1.5 Indiqui si algun conseller ha cessat en el seu càrrec abans de la finalització del seu mandat, si el mateix ha explicat les seves raons al Consell, i a través de quin mitjà, i, en cas que ho hagi fet per escrit a tot el Consell, expliqui a continuació, almenys els motius que el mateix ha donat:

No

B.1.6 Indiqui, en el cas que hi hagin, les facultats que tenen delegades el o els conseller/s delegat/s:

Nom o denominació social conseller	Breu descripció
Sr. Rafael Villaseca Marco	Té delegades àmplies facultats de representació i administració d’acord amb les característiques i necessitats del càrrec de conseller delegat.

B.1.7 Identifiqui, en el seu cas, els membres que assumeixen càrrecs d’administradors o directius en altres societats que formin part del grup de la societat cotitzada:

Nom o denominació social conseller	Denominació social de l’entitat del grup	Càrrec
Sr. Rafael Villaseca Marco	Repsol-Gas Natural LNG. S.L.	Vicepresident
Sr. Luis Suárez de Lezo Mantilla	Repsol-Gas Natural LNG. S.L.	Conseller
Sr. Nemesio Fernández-Cuesta Luca de Tena	Repsol-Gas Natural LNG. S.L.	President

B.1.8 Detalli, si s’escau, els consellers de la seva societat que siguin membres del Consell d’Administració d’altres entitats cotitzades en mercats oficials de valors a Espanya diferents del seu grup, que hagin estat comunicades a la societat:

Nom o denominació social conseller	Denominació social de l’entitat cotitzada	Càrrec
Sr. Salvador Gabarró Serra	Caixabank, S.A.	Conseller
Sr. Antonio Brufau Niubó	Repsol, S.A.	President
Sr. Demetrio Carceller Arce	Ebro Puleva, S.A.	Vicepresident
Sr. Demetrio Carceller Arce	Sacyr-Vallehermoso, S.A.	Vicepresident
Sr. Juan María Nin Génova	Repsol, S.A.	Conseller
Sr. Juan María Nin Génova	Caixabank, S.A.	Vicepresident i conseller delegat
Sr. Juan Rosell Lastortras	Caixabank, S.A.	Conseller
Sr. Luis Suárez de Lezo Mantilla	Repsol, S.A.	Secretari conseller

B.1.9 Indiqui i, si s’escau, expliqui si la societat ha establert regles sobre el nombre de consells dels que poden formar part els seus consellers:

No

B.1.10 En relació amb la recomanació número 8 del Codi Unificat, assenyali les polítiques i estratègies generals de la societat que el Consell en ple s’ha reservat aprovar:

La política d’inversions i finançament	Sí
La definició de l’estructura del grup de societats	Sí
La política de govern corporatiu	Sí
La política de responsabilitat social corporativa	Sí
El pla estratègic o de negoci, així com els objectius de gestió i pressupost anuals	Sí
La política de retribucions i avaluació de l’acompliment dels alts directius	Sí
La política de control i gestió de riscos, així com el seguiment periòdic dels sistemes interns d’informació i control	Sí
La política de dividends, així com la d’autocartera i, en especial, els seus límits	Sí

B.1.11 Completi els següents quadres respecte a la remuneració agregada dels consellers meritada durant l'exercici:

a) En la societat objecte del present informe:

Concepte retributiu	Dades en milers d'euros
Retribució fixa	1.043
Retribució variable	1.736
Dietes	4.062
Atencions estatutàries	0
Opcions sobre accions i/o altres instruments financers	0
Altres	5
Total	6.846

Altres beneficis	Dades en milers d'euros
Bestretes	0
Crèdits concedits	0
Fons i plans de pensions: aportacions	270
Fons i plans de pensions: obligacions concretes	0
Primes d'assegurances de vida	0
Garanties constituïdes per la societat en favor dels consellers	0

b) Per la pertinença dels consellers de la societat a altres consells d'administració i/o a l'alta direcció de societats del grup:

Concepte retributiu	Dades en milers d'euros
Retribució fixa	0
Retribució variable	0
Dietes	0
Atencions estatutàries	0
Opcions sobre accions i/o altres instruments financers	0
Altres	0
Total	0

Altres beneficis	Dades en milers d'euros
Bestretes	0
Crèdits concedits	0
Fons i plans de pensions: aportacions	0
Fons i plans de pensions: obligacions concretes	0
Primes d'assegurances de vida	0
Garanties constituïdes per la societat en favor dels consellers	0

c) Remuneració total per tipologia de conseller:

Tipologia consellers	Per societat	Per grup
Executius	4.137	0
Externs dominicals	1.559	0
Externs independents	1.150	0
Altres externs	0	0
Total	6.846	0

d) Respecte al benefici atribuït a la societat dominant:

Remuneració total consellers (en milers d'euros)	6.846
Remuneració total consellers/benefici atribuït a la societat dominant (expressat en %)	0,5

B.1.12 Identifiqui els membres de l'alta direcció que no siguin al seu torn consellers executius, i indiqui la remuneració total meritada a favor seu durant l'exercici:

Nom o denominació social	Càrrec
Sr. Manuel Fernández Álvarez	Director general de Negocis Majoristes d'Energia
Sr. José María Egea Krauel	Director general de Planificació Energètica
Sr. José Javier Fernández Martínez	Director general de Generació
Sr. Antoni Peris Mingot	Director general de Negocis Regulats
Sr. Daniel López Jordà	Director general de Negocis Minoristas d'Energia
Sr. Sergio Aranda Moreno	Director general d'Amèrica Llatina
Sr. Antonio Basolas Tena	Director general d'Estratègia i Desenvolupament
Sr. Antonio Gallart Gabàs	Director general de Recursos
Sr. Jordi Garcia Tabernero	Director general de Comunicació i Gabinet Presidència
Sr. Carlos Javier Álvarez Fernández	Director general Económico-Financier
Sr. Manuel García Cobaleda	Director general de Serveis Jurídics
Remuneració total alta direcció (en milers d'euros)	10.529

B.1.13 Identifiqui de forma agregada si existeixen clàusules de garantia o blindatge per a casos d'acomiadament o canvis de control a favor dels membres de l'alta direcció, incloent els consellers executius, de la societat o del seu grup. Indiqui si aquests contractes han de ser comunicats i/o aprovats pels òrgans de la societat o del seu grup:

Nombre de beneficiaris							12
	Consell d'Administració				Junta General		
Òrgan que autoritza les clàusules	No	Sí	No	Sí	No	Sí	No
S'informa a la Junta General sobre les clàusules?							

B.1.14 Indiqui el procés per establir la remuneració dels membres del Consell d'Administració i les clàusules estatutàries rellevants al respecte:

Procés per establir la remuneració dels membres del Consell d'Administració i les clàusules estatutàries

L'article 22 del Reqlament del Consell d'Administració estableix el següent:

“1. El càrrec de conseller de Gas Natural SDG, S.A. serà retribuint en la forma prevista en els Estatuts Socials, a la vista de l'informe emès per la Comissió de Nomenaments i Retribucions, segons es preveu a l'article 31 d'aquest Reglament.

La Comissió de Nomenaments i Retribucions proposarà al Consell d'Administració els criteris que consideri adequats per donar compliment a les finalitats d'aquest article, essent competència del propi Consell la seva aprovació així com la definitiva distribució de la suma global, dins dels límits estatutàriament establerts a aquest fi. Dins de cada exercici el Consell podrà acordar, amb la periodicitat que estimi oportuna, pagaments a compte de les quantitats que corresponguin a cada conseller pel treball realitzat en aquest període.

2. El Consell haurà de definir la política de retribucions als seus consellers, determinant (I) l'import dels components fixos, amb desglossament dels que corresponguin a la participació en el Consell i en les seves Comissions i (II) els conceptes de caràcter variable, en cas d'haver-los, especificant la seva importància relativa respecte dels fixos. Llevat motius fundats, la retribució per mitjà del lliurament d'accions, opcions sobre accions o instruments referenciats al valor de l'acció es circumscriurà als consellers executius.

3. La retribució dels consellers serà transparent. La Memòria, com a part integrant dels Comptes Anuals, contindrà tota la informació que s'estimi oportuna sobre la retribució percebuda pels membres del Consell d'Administració”

Complementant l'anterior, l'article 31, en el seu Apartat 2, explicita: "La Comissió (Comissió de Nomenaments i Retribucions) té funcions d'estudi i de proposta sobre les matèries següents: proposar els criteris de retribució dels consellers de la societat, així com vetllar per la transparència de les retribucions..."

Per la seva banda, el vigent article 44 dels Estatuts Socials, en la seva nova redacció, d'acord amb allò recollit a la Junta General d'Accionistes de 14 d'abril de 2011, indica textualment:

“El Consell d'Administració percebrà una retribució del 4% del benefici que resulti, un cop deduïdes les despeses generals, interessos, impostos i altres quantitats que procedís assignar al sanejament i amortització, llevat que el mateix Consell acordi reduir la quantitat a percebre en els anys en què ho consideri oportú. La xifra resultant serà per retribuir el Consell d'Administració

i les seves comissions delegades així com als membres d'aquest que exerceixin funcions executives i es distribuirà en la forma que estimi més oportuna el Consell, tant pel que fa a la distribució entre els membres, en especial al president, en atenció a les funcions i dedicació de cada un d'ells, com en la forma a través de dietes, retribucions estatutàries, compensació de funcions executives, etc.

Els administradors que tinguin atribuïdes funcions executives en la societat, sigui quina sigui la naturalesa de la seva relació jurídica amb aquesta, tindrà dret a percebre una retribució per la prestació d'aquestes funcions que podrà consistir en una quantitat fixa, una quantitat complementària variable, i també sistemes d'incentius així com una part assistencial que podrà incloure sistemes de previsió i assegurances oportuns i, si s'escau, la Seguretat Social. En cas de cessament no a causa d'incompliment de les seves funcions, podrà tenir dret a una indemnització.

La quantitat que ha de percebre pel Consell, d'acord amb allò que s'ha assenyalat, només podrà ser tret després d'haver reconegut als accionistes un dividend mínim del 4% del capital desemborsat conforme al que es disposa l'article 218 de la Llei de Societats de Capital.

Així mateix, els consellers, dins dels límits dels apartats anteriors, podran ser retribuïts amb el lliurament d'accions de la societat o d'una altra companyia cotitzada del grup al qual pertanyi, d'opcions sobre les mateixes o d'instruments vinculats a la seva cotització. Aquesta retribució haurà de ser acordada per la Junta General d'Accionistes. L'acord expressarà, si s'escau, el nombre d'accions que s'han de lliurar, el preu d'exercici dels drets d'opció, el valor de les accions que es prengui com a referència i el termini de durada d'aquesta forma de retribució."

Assenyali si el Consell en ple s'ha reservat l'aprovació de les següents decisions:

A proposta del primer executiu de la companyia, el nomenament i eventual cessament dels alts directius, així com les seves clàusules d'indemnització	Sí
La retribució dels consellers, així com, en el cas dels executius, la retribució addicional per les seves funcions executives i altres condicions que els seus contractes hagin de respectar	Sí

B.1.15 Indiqui si el Consell d'Administració aprova una detallada política de retribucions i especifiqui les qüestions sobre les quals es pronuncia:

Sí

Import dels components fixos, amb desglossament, si s'escau, de les dietes per participació en el Consell i les seves Comissions i una estimació de la retribució fixa anual a la que donin origen	Sí
Conceptes retributius de caràcter variable	Sí
Principals característiques dels sistemes de previsió, amb una estimació del seu import o cost anual equivalent	Sí
Condicions que hauran de respectar els contractes d'aquells que exerceixin funcions d'alta direcció com a consellers executius	Sí

B.1.16 Indiqui si el Consell sotmet a votació de la Junta General, com a punt separat de l'ordre del dia, i amb caràcter consultiu, un informe sobre la política de retribucions dels consellers. En el seu cas, expliqui els aspectes de l'informe respecte a la política de retribucions aprovada pel Consell pels anys futurs, els canvis més significatius d'aquestes polítiques sobre aquella aplicada durant l'exercici i un resum global de com es va aplicar la política de retribucions en l'exercici. Detalli el paper exercit per la Comissió de Retribucions i si ha utilitzat assessorament extern, la identitat dels consultors externs que l'hagin prestat:

Si

Qüestions sobre les quals es pronuncia la política de retribucions:

L'Informe sobre la Remuneració dels Consellers corresponent a l'exercici 2011, va ser aprovat, com a punt separat de l'Ordre del Dia i amb caràcter consultiu, a la Junta General celebrada el passat dia 20 d'abril de 2012.

La retribució dels consellers dels òrgans d'administració durant l'exercici de 2012 s'ha fixat tenint en compte els criteris de dedicació, qualificació i responsabilitat, sense que en cap cas la quantia comprometi la seva independència en l'exercici de les seves funcions.

En particular s'ha considerat convenient mantenir els seus valors en els de l'exercici anterior que, al seu torn, es mantenen sense variació des de l'any 2007.

En conseqüència, el Consell d'Administració ha percebut les següents retribucions per a l'exercici 2012:

- President del Consell d'Administració: 550.000,00 euros/anuals.
- Conseller: 126.500,00 euros/anuals.
- President de la Comissió Executiva: 550.000,00 euros/anuals.
- Membre de la Comissió Executiva: 126.500,00 euros/anuals.
- Membre de la Comissió de Nomenaments i Retribucions: 12.650,00 euros/anuals.
- Membre de la Comissió d'Auditoria i Control: 12.650,00 euros/anuals.

La retribució derivada de la pertinença als òrgans de govern de la societat consisteix en una assignació fixa anual. Els consellers no han percebut dietes d'assistència.

La política de retribucions pel que fa als consellers executius per l'exercici de les seves funcions executives, diferents de les de supervisió i decisió col·legiada, inherents a la seva pertinença a l'òrgan d'administració, es fonamenten en les següents premisses:

- Tenir un nivell retributiu global competitiu en relació amb entitats comparables en el sector energètic.
- Mantenir un component variable anual vinculat a la consecució d'objectius mesurables alineats amb els interessos dels accionistes, amb sistemes de control i mesura, que determinen la percepció de la retribució variable en funció d'avaluacions que mesuren l'acompliment a nivell individual, de la unitat de negoci i del conjunt de l'entitat.

- Incorporar sistemes de retribució variable a mig/llarg termini de caràcter plurianual que fomentin la consecució d'objectius sostinguts en el temps i la retenció de les persones crítiques vinculades a aquests objectius.

Cal indicar que durant l'exercici de 2012 no s'han produït canvis significatius en la política de remuneracions respecte a l'aplicada durant l'exercici de 2011.

Els criteris seguits per establir la política de remuneració han estat la moderació, la compensació per la dedicació i la correspondència amb l'evolució dels resultats.

Paper exercit per la Comissió de Retribucions:

La Comissió de Nomenaments i Retribucions ha informat favorablement el Consell d'Administració per a futurs exercicis sobre el manteniment de la política de retribucions seguida fins ara, basada en els principis de moderació, compensació per la dedicació i correspondència amb l'evolució dels resultats.

En exercici de les competències que atorga el Reglament del Consell a la Comissió de Nomenaments i Retribucions, aquesta va proposar els criteris de retribució dels consellers de la societat, els quals van ser adoptats pel Consell d'Administració en la sessió de 27 gener de 2012.

Ha utilitzat assessorament extern?

Identitat dels consultors externs

B.1.17 Indiqui, si s'escau, la identitat dels membres del Consell que siguin, al seu torn, membres del Consell d'Administració, directius o empleats de societats que ostentin participacions significatives en la societat cotitzada i/o en entitats del seu grup:

Nom o denominació social del conseller	Denominació social de l'accionista significatiu	Càrec
Sr. Salvador Gabarró Serra	Caja de Ahorros y Pensiones de Barcelona	Vicepresident primer
Sr. Antonio Brufau Niubó	Repsol, S.A.	President executiu
Sr. Juan María Nin Génova	Caja de Ahorros y Pensiones de Barcelona	Director general
Sr. Juan María Nin Génova	Repsol, S.A.	Conseller
Sr. Juan María Nin Génova	Criteria CaixaHolding, S.A.U.	Vicepresident
Sr. Luis Suárez de Lezo Mantilla	Repsol, S.A.	Secretari conseller
Sr. Nemesio Fernández-Cuesta Luca de Tena	Repsol, S.A.	Director general de negocis

Detalli, si s'escau, les relacions rellevants diferents de les contemplades en l'epígraf anterior, dels membres del Consell d'Administració que els vinculin amb els accionistes significatius i/o en entitats del seu grup:

Nom o denominació social del conseller vinculat	Nom o denominació social de l'accionista significatiu vinculat	Descripció relació
Sr. Salvador Gabarró Serra	Caja de Ahorros y Pensiones de Barcelona	Conseller de Caixabank, S.A.
Sr. Juan María Nín Génova	Caja de Ahorros y Pensiones de Barcelona	Conseller Vidacaixa Grupo, S.A.U.
Sr. Juan María Nín Génova	Caja de Ahorros y Pensiones de Barcelona	Vicepresident i conseller delegat de Caixabank, S.A.
Sr. Juan Rosell Lastortras	Caja de Ahorros y Pensiones de Barcelona	Conseller de Caixabank, S.A.
Sr. Nemesio Fernández-Cuesta Luca de Tena	Repsol, S.A.	President de Repsol Exploración, S.A.
Sr. Nemesio Fernández-Cuesta Luca de Tena	Repsol, S.A.	President de Repsol Petróleo, S.A.
Sr. Nemesio Fernández-Cuesta Luca de Tena	Repsol, S.A.	President de Repsol Sinopec Brasil, S.A.
Sr. Nemesio Fernández-Cuesta Luca de Tena	Repsol, S.A.	President de Repsol-Gas Natural LNG, S.L.
Sr. Nemesio Fernández-Cuesta Luca de Tena	Repsol, S.A.	President de Repsol Comercial de Productos Petrolíferos, S.A.

B.1.18 Indiqui, si s'ha produït durant l'exercici alguna modificació en el reglament del Consell

Sí

Descripció de modificacions

Durant l'exercici 2012 s'han modificat els articles 5 i 30.7 del Reglament del Consell d'Administració, el redactat dels quals ha quedat com segueix:

Article 5: Facultats l'exercici de les quals es reserva expressament el Consell d'Administració

No obstant les facultats representatives i d'execució que els Estatuts atorguen al president i als consellers delegats, així com els efectes que enfront de tercers tinguin els apoderaments o delegacions directament conferits per la societat, caldrà, amb respecte de l'autonomia legal dels òrgans de Govern de les societats del grup, una prèvia decisió del Consell d'Administració de Gas Natural SDG, S.A., en els casos següents:

1. Presentació a la Junta General Ordinària dels Comptes Anuals i Informe de Gestió, tant els de Gas Natural SDG, S.A. com els consolidats, així com de qualsevol altra proposta que hagi de procedir legalment dels Administradors de la societat.
2. Aprovació del Pla Estratègic del grup, dels Pressupostos Anuals, del Pla de Finançament Anual i de la política d'inversions i finançament.
3. Definició de l'estructura societària i de l'estructura de delegacions i apoderaments.
4. Aprovació de les polítiques de govern corporatiu i de responsabilitat social corporativa.
5. Constitució de noves societats o entitats o participació en les ja existents.
6. Aprovació d'operacions de fusió, absorció, escissió, concentració o dissolució, amb o sense liquidació, en què estigui interessada qualsevol de les societats del grup Gas Natural Fenosa.

Descripció de modificacions

7. Alienació de participacions en el capital de societats o d'altres actius fixos per part de qualsevol societat del grup Gas Natural Fenosa.
8. Aprovació dels projectes d'inversió a efectuar per qualsevol societat del grup Gas Natural Fenosa.
9. Aprovació dels programes d'emissió i renovació de pagarés en sèrie, d'obligacions o d'altres títols similars per qualsevol societat del grup Gas Natural Fenosa.
10. Aprovació d'operacions financeres, a efectuar per qualsevol societat del grup Gas Natural Fenosa, que no estiguin incloses en el Pla de Finançament Anual.
11. Concessió de fiançaments per part de societats pertanyents al grup Gas Natural Fenosa per garantir obligacions d'entitats no pertanyents al mateix o que pertanyent al mateix tinguin socis externs.
12. Cessió de drets sobre el nom comercial i marques, així com sobre patents, tecnologia i qualsevol modalitat de propietat industrial que pertanyi a qualsevol societat del grup Gas Natural Fenosa.
13. Aprovació o ratificació del nomenament i cessament dels membres del primer nivell de direcció.
14. Aprovació del nomenament i cessament dels patrons i càrrecs de la Fundació Gas Natural Fenosa i dels representants persones físiques de Gas Natural SDG, S.A.. en los supòsits en els que aquesta ocupi el càrrec d'administrador en una altra societat. Aprovació d'aportacions a activitats de mecenatge.
15. Constitució, inversió i supervisió de la gestió de plans de pensions del personal i qualsevol altre compromís amb el mateix que impliqui responsabilitats financeres a llarg termini de la companyia.
16. Celebració d'acords de caràcter comercial, industrial o financer d'importància rellevant o estratègica per al grup Gas Natural Fenosa que suposin una modificació, canvi o revisió del Pla Estratègic o Pressupost Anual vigents.
17. Aprovació de qualsevol transacció rellevant de la societat amb un accionista significatiu, en els termes de l'article 19.
18. Aprovació de la informació financera que legalment correspongui.
19. Aprovació de la política de control i gestió de riscos i seguiment periòdic dels indicadors i sistemes interns de control.
20. Aprovació de la política en matèria de dividends i d'autocartera.

En relació amb els acords contemplats en els punts 5, 6, 7, 8, 10, 14 i 15, la prèvia aprovació del Consell d'Administració es refereix a aquells acords que, per la seva naturalesa o quantia, tinguin especial rellevància pel grup Gas Natural Fenosa. En tot cas s'entendrà que tenen aquesta rellevància les operacions la importància econòmica de les quals superi els 15 milions d'euros, excepte en el cas dels punts 11 i 12, que es xifra en 5 milions d'euros, i del punt 14, el llindar de rellevància del qual s'estableix en 200.000 euros.

Els acords contemplats en els punts cinquè a vuitè, desè al tretzè i setzè poden ser adoptats, indistintament, pel Consell d'Administració o per la Comissió Executiva.

El president, el/s conseller/s delegat/s o el secretari, executaran els acords que adopti el Consell d'Administració de conformitat amb aquest article, notificaran l'autorització o aprovació en els termes que procedeixin i cursaran les instruccions d'actuació que requereixi allò acordat.

Descripció de modificacions

Article 30: La Comissió Executiva

7. La Comissió Executiva, convocada pel seu president, es reunirà, quan ho consideri necessari el seu president o prèvia sol·licitud d'1/3 dels seus membres. El secretari aixecarà acta dels acords adoptats en la sessió, dels quals es donarà compte al següent ple del Consell d'Administració.

B.1.19 Indiqui els procediments de nomenament, reelecció, avaluació i remoció dels consellers. Detalli els òrgans competents, els tràmits que cal seguir i els criteris a emprar en cadascun dels procediments.

1. Nomenament:

És competència de la Junta General el nomenament dels consellers i la determinació del seu nombre, dins els límits fixats per l'article 41 dels Estatuts Socials.

Si durant el termini per al qual van ser nomenats els consellers es produïssin vacants, el Consell podrà designar pel sistema de cooptació, entre els accionistes, les persones que hagin d'ocupar-les fins que es reuneixi la següent Junta General d'Accionistes.

No es requereix la qualitat d'accionista per ser nomenat conseller, excepte en el cas de nomenament per cooptació al qual s'ha fet referència abans.

No poden ser designats administradors els que es trobin en qualsevol dels supòsits de prohibició o incompatibilitat establerts per la Llei.

El nomenament haurà de recaure en persones que, a més de complir els requisits legals i estatutaris que el càrrec exigeix, gaudeixin de reconegut prestigi i posseeixin els coneixements i experiència professionals adequats per a l'exercici de les seves funcions.

El nomenament i reelecció de consellers està subjecte a un procediment formal i transparent, amb informe previ de la Comissió de Nomenaments i Retribucions.

Totes les propostes de nomenament de consellers que sotmeti el Consell d'Administració a la Junta General i les decisions de nomenament per cooptació que adopti, hauran de ser prèviament informades per la Comissió de Nomenaments i Retribucions. Quan el Consell s'aparti de les recomanacions de l'esmentada comissió, haurà de motivar les raons del seu procedir i deixar constància en acta de les seves raons. Els consellers afectats per propostes de nomenament, reelecció o cessament s'abstindran d'assistir i intervenir en les deliberacions i votacions del Consell o de les comissions que tractin d'elles.

D'acord amb el Reglament del Consell, no podran ser proposats o designats com a consellers externs independents aquells que:

- a) Hagin estat empleats o consellers executius de societats del grup Gas Natural Fenosa, llevat que hagin transcorregut 3 o 5 anys, respectivament, des del cessament en aquesta relació.
- b) Percebin de la societat, o del grup Gas Natural Fenosa, qualsevol quantitat o benefici per un concepte diferent de la remuneració de conseller, llevat que no sigui significativa.

No es tindran en compte, a efectes d'allò disposat en aquest apartat, els dividendes ni els complements de pensions que rebí el conseller per raó de la seva anterior relació professional o laboral, sempre que tals complements tinguin caràcter incondicional i, en conseqüència, la societat que els satisfaci no pugui de forma discrecional, sense que hi hagi incompliment d'obligacions, suspendre, modificar o revocar la seva meritació.

- c) Siguin, o hagin estat durant els últims 3 anys, soci de l'auditor extern o responsable de l'informe d'auditoria, ja es tracti de l'auditoria durant aquest període de la societat o de qualsevol altra societat del grup Gas Natural Fenosa.
- d) Siguin consellers executius o alts directius d'una altra societat diferent en la qual algun conseller executiu o alt directiu de Gas Natural SDG, S.A. sigui conseller extern.
- e) Mantinguin, o hagin mantingut durant l'últim any, una relació de negocis important amb la societat o amb qualsevol societat del grup Gas Natural Fenosa, ja sigui en nom propi o com a accionista significatiu, conseller o alt directiu d'una entitat que mantingui o hagués mantingut aquesta relació.

Es consideraran relacions de negocis les de proveïdor de béns o serveis, inclosos els financers, la d'assessor o consultor.

- f) Siguin accionistes significatius, consellers executius o alts directius d'una entitat que rebi, o hagi rebut durant els últims 3 anys, donacions significatives d'alguna de les societats del grup Gas Natural Fenosa.

No es consideraran inclosos en aquesta lletra aquells que siguin mers patrons d'una fundació que rebi donacions.

- g) Siguin cònjuges, persones lligades per anàloga relació d'afectivitat, o parents fins a segon grau, d'un conseller executiu o alt directiu de la societat.
- h) No hagin estat proposats, ja sigui pel seu nomenament o renovació, per la Comissió de Nomenaments i Retribucions.
- i) Es trobin, respecte d'algun accionista significatiu o representat en el Consell, en algun dels supòsits assenyalats en les lletres a), e), f) o g) d'aquest apartat. En el cas de la relació de parentiu assenyalada a la lletra g), la limitació s'aplicarà no només respecte a l'accionista, sinó també respecte als seus consellers dominicals en la societat participada.

Els consellers dominicals que perdin aquesta condició com a conseqüència de la venda de la seva participació per l'accionista al qual representaven només podran ser reelegits com a consellers independents quan l'accionista al qual representaran fins aquell moment hagués venut la totalitat de les seves accions a la societat.

Un conseller que posseeixi una participació accionarial en la societat pot tenir la condició d'independent, sempre que satisfaci totes les condicions establertes en aquest article i, a més, la seva participació no sigui significativa.

2. Reelecció:

La durada del càrrec de conseller serà de tres (3) anys, tot i que els consellers cessants poden ser reelegits una o diverses vegades. En cap cas els consellers independents romandran en el seu càrrec com a tals per un període superior a dotze anys.

3. Avaluació:

Conforme a l'article 4.5 del Reglament del Consell, anualment s'avalua la qualitat i funcionament del propi Consell, així como el de les seves Comissions, previ informe de les mateixes.

4. Cessament o remoció:

Els consellers han de cessar en el seu càrrec pel transcurs del període per al qual van ser nomenats, excepte reelecció i quan ho decideixi la Junta General en ús de les atribucions que ostenta. Així mateix, cessaran en els altres supòsits en què sigui procedent d'acord amb la Llei, els Estatuts i el Reglament del Consell d'Administració.

Segons l'article 15.4 del Reglament del Consell d'Administració, quan un conseller independent cessi en el càrrec amb antelació a l'acabament del mandat per al qual va ser escollit, haurà d'explicar les raons en carta dirigida als restants consellers. El cessament serà comunicat com informació rellevant.

B.1.20 Indiqui els supòsits en què estan obligats a dimitir els consellers.

A més dels supòsits d'incompatibilitat o prohibició legalment establerts, l'article 15 del Reglament del Consell estableix:

... 2. Els consellers han de posar el seu càrrec a disposició del Consell d'Administració i formalitzar, si aquest ho considera convenient, la dimissió corresponent en els casos següents:

- a) Quan els consellers interns cessin en els llocs executius aliens al Consell als quals estigués associat el seu nomenament com a conseller.
 - b) Quan es vegin sotmesos a algun dels supòsits d'incompatibilitat o prohibició previstos a les Lleis, Estatuts Socials o en aquest Reglament.
 - c) Quan infringeixin greument les seves obligacions com a consellers, posant en risc els interessos de la societat.
 - d) Quan desaparegui la causa per la qual van ser nomenats com a consellers independents, executius o dominicals.
3. Un cop produït el cessament en l'exercici del seu càrrec, no podrà prestar serveis en una entitat competidora durant el termini de dos anys, llevat que el Consell d'Administració li dispensi d'aquesta obligació o disminueixi la seva durada.

B.1.21 Expliqui si la funció de primer executiu de la societat recau en el càrrec de president del Consell. En el seu cas, indiqui les mesures que s'han pres per limitar els riscos d'acumulació de poders en una única persona:

No

Indiqui i, si s'escau, expliqui si s'han establert regles que faculden a un dels consellers independents per demanar la convocatòria del Consell o la inclusió de nous punts en l'ordre del dia, per coordinar i fer-se ressò de les preocupacions dels consellers externs i per dirigir l'avaluació pel Consell d'Administració:

No

B.1.22 S'exigeixen majories reforçades, diferents de les legals, en algun tipus de decisió?:

No

Indiqui com s'adopten els acords en el Consell d'Administració, assenyalant almenys, el mínim quòrum d'assistència i el tipus de majories per adoptar els acords:

Descripció de l'acord:	Quòrum	%	Tipus de majoria	%
Acords societaris diversos.	Articles 47 Estatuts Socials i 10 Reglament del Consell. Meitat més un dels seus components presents o representats.	52,94	Articles 49 i 50 Estatuts Socials i 10 Reglament del Consell. Majoria absoluta dels presents o representats. Majoria de 2/3 en cas de delegació de facultats.	52,94

B.1.23 Expliqui si hi ha requisits específics, diferents dels relatius als consellers, per ser nomenat president.

No

B.1.24 Indiqui si el president té vot de qualitat:

No

B.1.25 Indiqui si els estatuts o el reglament del Consell estableixen algun límit a l'edat dels consellers:

No

Edat límit president	Edat límit conseller delegat	Edat límit conseller
0	0	0

B.1.26 Indiqui si els estatuts o el reglament del Consell estableixen un mandat limitat per als consellers independents:

Sí

Nombre màxim d'anys de mandat

12

B.1.27 En el cas que sigui escàs o nul el nombre de conselleres, expliqui els motius i les iniciatives adoptades per corregir aquesta situació.

Explicació dels motius i de les iniciatives

Veure Apartat F. Recomanació 15.

En particular, indiqui si la Comissió de Nomenaments i Retribucions ha establert procediments perquè els processos de selecció no comportin filtres implícits que obstaculitzin la selecció de conselleres, i es busquin deliberadament candidates que reuneixin el perfil exigít:

Sí

Assenyali els principals procediments

El Reglament del Consell d'Administració estableix a l'article 31.2 l'obligació de la Comissió de Nomenaments i Retribucions que "... en la cobertura de noves vacants es vetllarà perquè s'utilitzin processos de selecció que no comportin filtres implícits que obstaculitzin la selecció de conselleres, incloent, en les mateixes condicions, entre els potencials candidats, dones que reuneixin el perfil professional buscat."

B.1.28 Indiqui si existeixen processos formals per a la delegació de vots en el Consell d'Administració. En el seu cas, detalli-ho breument.

Segons el que estableix l'article 47 dels Estatuts Socials: "... Els consellers que no puguin assistir podran delegar la seva representació en un altre conseller, sense que hi hagi límit al nombre de representacions que pugui ostentar cada conseller. La representació s'haurà de conferir per qualsevol mitjà escrit, essent vàlida també per telegrama, tèlex o telefax."

D'altra banda, l'art. 10.3 del Reglament del Consell indica: "Cada conseller podrà conferir la seva representació a un altre conseller, sense que estigui limitat el nombre de representacions que cada un pot ostentar per a l'assistència al Consell. La representació dels consellers absents es podrà conferir per qualsevol mitjà documental escrit, essent vàlid el telegrama, correu electrònic, tèlex o telefax dirigit a la Presidència o a la Secretaria del Consell amb la suficient antelació."

B.1.29 Indiqui el nombre de reunions que ha mantingut el Consell d'Administració durant l'exercici. Així mateix, assenyali, si s'escau, les vegades que s'ha reunit el Consell sense l'assistència del seu president:

Nombre de reunions del Consell	12
Nombre de reunions del Consell sense l'assistència del president	0

Indiqui el nombre de reunions que han mantingut en l'exercici les diferents comissions del Consell:

Nombre de reunions de la Comissió Executiva o Delegada	8
Nombre de reunions del Comitè d'Auditoria	5
Nombre de reunions de la Comissió de Nomenaments i Retribucions	8
Nombre de reunions de la Comissió de Nomenaments	0
Nombre de reunions de la Comissió de Retribucions	0

B.1.30 Indiqui el nombre de reunions que ha mantingut el Consell d'Administració durant l'exercici sense l'assistència de tots els seus membres. En el còmput es consideraran no assistències les representacions realitzades sense instruccions específiques:

Nombre de no assistències de consellers durant l'exercici	1
% de no assistències sobre el total de vots durant l'exercici	0,500

B.1.31 Indiqui si els comptes anuals individuals i consolidats que es presenten per a la seva aprovació al Consell estan prèviament certificats:

Si

Identifiqui, si s'escau, la/les persona/es que ha o han certificat els comptes anuals individuals i consolidats de la societat, per a la seva formulació pel Consell:

Nom	Càrrec
Sr. Carlos Javier Álvarez Fernández	Director general Económico-Financier

B.1.32 Expliqui, si existeixen, els mecanismes establerts pel Consell d'Administració per evitar que els comptes individuals i consolidats per ell formulats es presentin a la Junta General amb salvetats en l'informe d'auditoria.

D'acord amb l'article 7 del Reglament del Consell:

"1. Una vegada en el seu poder els informes emesos per la Direcció General Económico-Financera i per la Comissió d'Auditoria i Control, i després dels pertinents aclariments, el Consell d'Administració formularà en termes clars i precisos, que facilitin l'adequada comprensió del seu contingut, els Comptes Anuals i l'Informe de Gestió, tant individuals com consolidats. El Consell d'Administració vetllarà per que aquests mostrin la imatge fidel del patrimoni, de la situació financera i dels resultats de la societat, d'acord amb el que preveu la Llei.

2. Llevat manifestació en contrari que expressament es faci constar en Acta, s'entendrà que abans de subscriure la formulació dels Comptes Anuals exigida per la Llei, el Consell d'Administració i cadascun dels seus vocals, ha disposat de la informació necessària per la realització d'aquest acte podent fer constar en el seu cas les salvetats que estimi pertinents.

3. El Consell d'Administració procurarà formular els comptes de manera que no hi hagi lloc a salvetats per part de l'auditor de comptes de la societat. No obstant això, quan el Consell d'Administració consideri que ha de mantenir el seu criteri, explicarà públicament el contingut i abast de la discrepància."

L'article 32 del Reglament del Consell regula les competències i funcions del Comitè d'Auditoria i Control i, entre altres, li assigna les relacionades amb el procés de desenvolupament de l'Auditoria de Comptes.

B.1.33 El secretari del Consell té la condició de conseller?

No

B.1.34 Expliqui els procediments de nomenament i cessament del secretari del Consell, indicant si el seu nomenament i cessament han estat informats per la Comissió de Nomenaments i aprovats pel ple del Consell.

Procediment de nomenament i cessament

L'article 26 del Reglament del Consell d'Administració estableix, en aquest sentit, el següent:

"El secretari del Consell d'Administració serà nomenat i cessat per aquest últim, previ informe de la Comissió de Nomenaments i Retribucions, i no necessitarà ser conseller. A ell correspon l'exercici de les funcions que en la citada condició li atribueixen la legislació Mercantil i el present Reglament"

La Comissió de Nomenaments informa del nomenament?	Sí
La Comissió de Nomenaments informa del cessament?	Sí
El Consell en ple aprova el nomenament?	Sí
El Consell en ple aprova el cessament?	Sí

Té el secretari del Consell encomanada la funció de vetllar, de forma especial, per les recomanacions de bon govern?

Si

Observacions

L'article 26 del Reglament del Consell d'Administració en el seu punt tercer estableix el següent:

El secretari tindrà cura en tot cas de la legalitat formal i material de les actuacions del Consell i garantirà que els seus procediments i regles de govern siguin respectats i regularment revisats.

B.1.35 Indiqui, si existeixen, els mecanismes establerts per la societat per a preservar la independència de l'auditor, dels analistes financers, dels bancs d'inversió i de les agències de qualificació.

Segons l'art. 32.2 del Reglament del Consell, correspon a la Comissió d'Auditoria i Control mantenir les relacions necessàries amb els auditors externs per rebre informació sobre aquelles qüestions que puguin posar en risc la independència d'aquests i qualsevol altra relacionada amb el procés de desenvolupament de l'auditoria de comptes, així com aquelles altres comunicacions previstes en la legislació d'auditoria de comptes i en les normes tècniques d'auditoria.

També, el Consell d'Administració està obligat pel seu propi Reglament (art. 6.4) a mantenir una relació directa amb els membres del primer nivell de direcció de la societat i amb els Auditors. El caràcter objectiu, professional i continu d'aquesta relació respectarà al màxim la independència dels Auditors.

Els principis que fonamenten la relació de la companyia amb analistes financers i bancs d'inversió estan basats en la transparència, simultaneïtat i no discriminació, a més de l'existència d'interlocutors específics i diferents per a cada col·lectiu.

Així mateix, la companyia presta especial atenció en no comprometre ni interferir en la independència dels analistes financers sobre els serveis prestats pels bancs d'inversió, d'acord amb els codis interns de conducta establerts per ells mateixos i orientats a la separació dels seus serveis d'anàlisi i d'assessorament.

B.1.36 Indiqui si durant l'exercici la societat ha canviat d'auditor extern. En el seu cas, identifiqui l'auditor entrant i sortint:

No

Auditor sortint

Auditor entrant

En el cas que haguessin existit desacords amb l'auditor sortint, expliqui el contingut dels mateixos:

No

B.1.37 Indiqui si la firma d'auditoria realitza altres treballs per a la societat i/o el seu grup diferents dels d'auditoria i en aquest cas declari l'import dels honoraris rebuts per aquests treballs i el percentatge que suposa sobre els honoraris facturats a la societat i/o el seu grup:

Sí

	Societat	Grup	Total
Import d'altres treballs diferents dels d'auditoria (milers d'euros)	478	337	815
Import treballs diferents dels d'auditoria/Import total facturat per la firma d'auditoria (en %)	38,580	9,490	17,010

B.1.38 Indiqui si l'informe d'auditoria dels comptes anuals de l'exercici anterior presenta reserves o salvetats. Si s'escau, indiqui les raons donades pel president del Comitè d'Auditoria per explicar el contingut i abast d'aquestes reserves o excepcions.

No

B.1.39 Indiqui el nombre d'anys que la firma actual d'auditoria porta de forma ininterrompuda realitzant l'auditoria dels comptes anuals de la societat i/o del seu grup. Així mateix, indiqui el percentatge que representa el nombre d'anys auditats per l'actual firma d'auditoria sobre el nombre total d'anys en què els comptes anuals han estat auditats:

	Societat	Grup
Nombre d'anys ininterromputs	22	22
Nombre d'anys auditats per la firma actual d'auditoria/Nombre d'anys que la societat ha estat auditada (en %)	100,0	100,0

B.1.40 Indiqui les participacions dels membres del Consell d'Administració de la societat en el capital d'entitats que tinguin el mateix, anàleg o complementari gènere d'activitat al que constitueixi l'objecte social, tant de la societat com del seu grup, i que hagin estat comunicades a la societat. Així mateix, indiqui els càrrecs o funcions que en aquestes societats exerceixin:

Nom o denominació social del conseller	Denominació de la societat objecte	% participació	Càrrec o funcions
Sr. Salvador Gabarró Serra	Enagas, S.A.	0,006	—
Sr. Salvador Gabarró Serra	Iberdrola, S.A.	0,001	—
Sr. Salvador Gabarró Serra	Red Eléctrica Corporación, S.A.	0,008	—
Sr. Antonio Brufau Niubó	Repsol, S.A.	0,022	President
Sr. Rafael Villaseca Marco	Endesa, S.A.	0,000	—
Sr. Rafael Villaseca Marco	Repsol, S.A.	0,000	—

Nom o denominació social del conseller	Denominació de la societat objecte	% participació	Càrrec o funcions
Sr. Rafael Villaseca Marco	Enagas, S.A.	0,000	–
Sr. Rafael Villaseca Marco	Iberdrola, S.A.	0,000	–
Sr. Enrique Alcántara-García Irazoqui	Iberdrola, S.A.	0,000	–
Sr. Felipe González Márquez	Iberdrola, S.A.	0,000	–
Sr. Juan María Nin Génova	Repsol, S.A.	0,000	Conseller
Sr. Luis Suárez de Lezo Mantilla	Repsol, S.A.	0,002	Secretari conseller
Sr. Luis Suárez de Lezo Mantilla	Iberdrola, S.A.	0,000	–
Sr. Nemesio Fernández-Cuesta Luca de Tena	Repsol, S.A.	0,003	Director general de Negocis

B.1.41 Indiqui, i si s’escau, detalli si existeix un procediment perquè els consellers puguin comptar amb assessorament extern:

Sí

Detall del procediment

Conforme a la normativa interna, els consellers tenen la facultat de proposar al Consell, a través del secretari i mitjançant comunicació dirigida al president, la contractació amb càrrec a la societat dels assessors externs (assessors legals, comptables, tècnics, financers, comercials o de qualsevol altre tipus) que considerin necessaris per als interessos de la societat amb la finalitat de ser auxiliats en l’exercici de les seves funcions quan es tracti de problemes concrets de cert relleu i complexitat lligats a l’exercici del seu càrrec. (art. 21.2 del Reglament del Consell i primer paràgraf de l’21.3).

El Consell d’Administració podrà vetar l’aprovació de la proposta per la seva innecessarietat, per la seva quantia o bé per estimar que aquest assessorament pot ser prestat per experts i tècnics de la pròpia societat. (art. 21.3 del Reglament del Consell).

B.1.42 Indiqui, i si s’escau, detalli si existeix un procediment perquè els consellers puguin comptar amb la informació necessària per preparar les reunions dels òrgans d’administració amb temps suficient:

Sí

Detall del procediment

Segons l’article 9.2. del Reglament del Consell:

2. La convocatòria de les sessions ordinàries es realitzarà pel president, o pel secretari o vicesecretari per ordre del president, i s’efectuarà per qualsevol dels mitjans estatutàriament previstos, assimilant a la carta la tramesa de la documentació per correu electrònic, sempre que el conseller receptor hagi donat la seva adreça en aquest correu. La convocatòria inclourà el lloc de celebració i l’ordre del dia de la mateixa i, es cursarà, llevat de casos excepcionals, amb una antelació mínima de 48 hores a la celebració de la reunió. Amb caràcter previ a cada reunió, els consellers disposaran de la informació i documentació considerades convenients o rellevants sobre els temes a tractar en el Consell. A més, als consellers se’ls lliurarà l’acta de la sessió anterior, hagi estat o no aprovada...

Serà vàlida la constitució del Consell, sense prèvia convocatòria, si es troben presents o representats tots els consellers i accepten per unanimitat la celebració del Consell.

No obstant, segons l’article 2.3 del Reglament del Consell d’Administració, quan l’acord a adoptar sigui la modificació del Reglament del Consell d’Administració, el president del Consell d’Administració, la Comissió d’Auditoria i Control o un nombre d’almenys, quatre consellers, podran proposar al Consell aquestes modificacions, quan concorrin circumstàncies que ho facin, segons ell, convenient o necessari, acompanyant en aquest cas una memòria justificativa de les causes i l’abast de la modificació que es proposa. El Consell haurà de ser convocat mitjançant notificació individual remesa a cadascun dels membres amb una antelació superior als quinze dies de la data de la reunió.

D’altra banda, l’article 21.1 i 3 del citat Reglament, en relació al dret d’informació dels consellers estableix:

1. Els consellers tindran accés, a través del president, i si s'escau, del secretari, a tots els serveis de la societat i podran demanar, amb les més àmplies facultats, la informació i l'assessorament que necessitin sobre qualsevol aspecte de la societat. El dret d'informació s'estén a les societats filials i es canalitzarà a través del president o del secretari del Consell d'Administració o de les Comissions corresponents del Consell, facilitant-li directament la informació, oferint-li els interlocutors apropiats o arbitrants les mesures que siguin necessàries per a l'examen demanat.

(...)

3. Tant la petició d'accés com la proposta a què es refereixen els números 1 i 2 d'aquest article, hauran de ser comunicades al president de la societat a través del secretari del Consell.

És pràctica habitual remetre als consellers, juntament amb la convocatòria de la reunió, tota aquella informació que pugui resultar útil per a un més exacte coneixement dels assumptes a tractar en la sessió del Consell. En la nostra opinió la informació traslladada es considera completa i suficient per a conformar l'opinió i criteri dels consellers.

Així mateix, durant la reunió i, amb posterioritat a la mateixa, es proporciona als consellers tota la informació o aclariments que considerin pertinents en relació amb els punts inclosos en l'ordre del dia, o que, sense estar inclosos, es van tractar en la sessió.

B.1.43 Indiqui i si s'escau, detalli si la societat ha establert regles que obliguin els consellers a informar i, si s'escau, dimitir en aquells supòsits que puguin perjudicar el crèdit i reputació de la societat:

Si

Expliqui les regles

L'article 15.2 del Reglament del Consell d'Administració estableix, en aquest sentit, el següent:

Els consellers han de posar el seu càrrec a disposició del Consell d'Administració i formalitzar, si aquest ho considera convenient, la dimissió corresponent en els casos següents:

- a) Quan els consellers interns cessin en els llocs executius aliens al Consell als quals estigués associat el seu nomenament com a conseller.
- b) Quan es vegin sotmesos a algun dels supòsits d'incompatibilitat o prohibició previstos a les lleis, Estatuts Socials o en aquest Reglament.
- c) Quan infringeixin greument les seves obligacions com a consellers, posant en risc els interessos de la societat.
- d) Quan desaparegui la causa per la qual van ser nomenats com a consellers independents, executius o dominicals.

D'altra banda, l'article 16.7 del Reglament indica que:

EL Consell ha d'informar la societat sobre qualsevol tipus de reclamació judicial, administrativa o sobre fets de qualsevol índole en què es trobi implicat que, per la seva importància, puguin incidir greument en la reputació de la societat. El Consell examinarà la qüestió i adoptarà les mesures que siguin aconsellables en interès de la societat amb la urgència requerida.

B.1.44 Indiqui si algun membre del Consell d'Administració ha informat a la societat que ha resultat processat o s'ha dictat contra ell acte d'obertura de judici oral, per algun dels delictes assenyalats a l'article 124 de la Llei de Societats Anònimes:

No

Indiqui si el Consell d'Administració ha analitzat el cas. Si la resposta és afirmativa, expliqui de forma raonada la decisió presa sobre si procedeix o no que el conseller continuï en el seu càrrec.

No

Decisió presa

Explicació raonada

B.2 Comissions del Consell d'Administració.

B.2.1 Detalli totes les comissions del Consell d'Administració i els seus membres:

Comissió Executiva o Delegada

Nom	Càrrec	Tipologia
Sr. Salvador Gabarró Serra	President	Executiu
Sr. Antonio Brufau Niubó	Vicepresident	Dominical
Sr. Carlos Losada Marrodán	Vocal	Independent
Sr. Demetrio Carceller Arce	Vocal	Dominical
Sr. Emiliano López Achurra	Vocal	Independent
Sr. Enrique Alcántara-García Irazoqui	Vocal	Dominical
Sr. Juan María Nin Génova	Vocal	Dominical
Sr. Rafael Villaseca Marco	Vocal	Executiu

Comissió d'Auditoria

Nom	Càrrec	Tipologia
Sr. Carlos Losada Morradán	President	Independent
Sr. Luis Suárez de Lezo Mantilla	Vocal	Dominical
Sr. Ramon Adell Ramon	Vocal	Independent

Comissió de Nomenaments i Retribucions

Nom	Càrrec	Tipologia
Sr. Miguel Valls Maseda	President	Independent
Sr. Antonio Brufau Niubó	Vocal	Dominical
Sr. Santiago Cobo Cobo	Vocal	Independent

B.2.2 Assenyali si corresponen al Comitè d'Auditoria les següents funcions:

Supervisar el procés d'elaboració i la integritat de la informació financera relativa a la societat i, si s'escau, al grup, revisant el compliment dels requisits normatius, la correcta delimitació del perímetre de consolidació i la correcta aplicació dels criteris comptables	Si
Revisar periòdicament els sistemes de control intern i gestió de riscos, perquè els principals riscos s'identifiquin, gestionin i donin a conèixer adequadament	Si

Vetllar per la independència i eficàcia de la funció d'auditoria interna; proposar la selecció, nomenament, reelecció i cessament del responsable del servei d'auditoria interna; proposar el pressupost d'aquest servei; rebre informació periòdica sobre les seves activitats, i verificar que l'alta direcció té en compte les conclusions i recomanacions dels seus informes	Si
Establir i supervisar un mecanisme que permeti als empleats comunicar, de forma confidencial i, si es considera apropiat, anònima, les irregularitats de potencial transcendència, especialment financeres i comptables, que adverteixin el si de l'empresa	Si
Eleva al Consell les propostes de selecció, nomenament, reelecció i substitució de l'auditor extern, així com les condicions de la seva contractació	Si
Rebre regularment de l'auditor extern informació sobre el pla d'auditoria i els resultats de la seva execució, i verificar que l'alta direcció té en compte les seves recomanacions	Si
Garantir la independència de l'auditor extern	Si
En el cas de grups, afavorir que l'auditor del grup assumeixi la responsabilitat de les auditories de les empreses que l'integren	Si

B.2.3 Realitzi una descripció de les regles d'organització i funcionament, així com les responsabilitats que tenen atribuïdes cadascuna de les comissions del Consell.

Denominació comissió	Breu descripció
Comissió de Nomenaments i Retributions	Comissió de Nomenaments i Retributions (article 31 del Reglament del Consell). Funcions: La comissió té funcions d'estudi i de proposta al Consell sobre les següents matèries: • Proposar els criteris de retribució dels consellers de la societat, així com vetllar per la transparència de les retribucions. • Proposar la política general de remuneració dels directius del grup Gas Natural Fenosa. • Proposar les directrius relatives al nomenament, selecció, carrera, promoció i acomiadament dels membres integrants del primer nivell de direcció, per tal d'assegurar que el grup disposa, en tot moment, del personal d'alta qualificació adequat per a la gestió de les seves activitats. • Revisar l'estructura i composició del Consell d'Administració, els criteris que s'hagin d'informar la renovació estatutària dels consellers, les aptituds necessàries en els candidats que hagin de cobrir cada vacant, el compliment dels requisits exigits per a cada categoria de consellers i el procés d'incorporació de nous membres, elevant al Consell els oportuns informes quan sigui procedent. En la cobertura de noves vacants es vetllarà per tal que es facin servir processos de selecció que no impliquin cap filtre implícit que obstaculitzi la selecció de conselleres, incloent en les mateixes condicions, entre els potencials candidats, dones que reuneixin el perfil professional buscat.

- Emetre informe sobre les transaccions que impliquin o puguin implicar conflictes d'interessos i particularment les transaccions amb parts vinculades que se sotmetin al Consell.
- Emetre informe sobre els nomenaments i cessaments dels membres del primer nivell de direcció.

Organització i funcionament:

La Comissió de Nomenaments i Retribucions estarà constituïda per un mínim de tres i un màxim de cinc consellers, designats pel Consell d'Administració d'entre els consellers externs, tenint presents els seus coneixements i aptituds. Els seus membres han de cessar quan ho facin en la seva condició de consellers, quan així ho acordi el Consell d'Administració o pel transcurs del termini de tres anys a partir del seu nomenament, podent ser reelegits.

D'entre els membres de la Comissió, el Consell d'Administració elegirà al president de la mateixa, que no tindrà vot de qualitat. La secretaria de la Comissió correspondrà a la secretaria del Consell d'Administració.

Comissió es reunirà tantes vegades com sigui necessari per emetre els informes de la seva competència o ho consideri necessari el seu president o prèvia sol·licitud de dos dels seus membres i, almenys, quatre vegades l'any. Serà convocada pel president, amb una antelació mínima de dos dies a la data assenyalada per a la reunió, llevat de causa especial justificada. La convocatòria inclourà l'ordre del dia juntament amb la documentació rellevant per al millor desenvolupament de la sessió. Les reunions tindran lloc normalment en el domicili social.

Denominació comissió	Breu descripció
Comissió Executiva o Delegada	Comissió Executiva (articles 50 i 51 dels Estatuts Socials i article 30 del Reglament del Consell): 1.1. Facultats. El Consell d'Administració podrà designar en el seu si una o més Comissions Executives i nomenar un o diversos consellers delegats i delegar en ells, amb caràcter temporal o permanent, totes o part de les funcions, excepte aquelles que, legalment, o per acord de la Junta General, fossin de l'exclusiva competència d'aquesta, o indelegables del Consell. Mitjançant acord del Consell d'Administració de 20 de febrer de 1992 es van delegar les següents facultats a la Comissió Executiva: • Organitzar, dirigir, i inspeccionar tots els serveis i instal·lacions de la companyia. • Nomenar, suspendre i separar els empleats i operaris de la companyia i fixar els sous, així com la garantia que hagin de donar als empleats que s'acordi que hagin de prestar-la. • Assenyalar les remuneracions que s'hagin de satisfer per serveis extraordinaris. • Verificar arqueigs dels fons de la societat. • Rebre, dirigir i contestar requeriments i intimar i instar l'aixecament d'actes de tota mena. • Lliurar, endossar, acceptar, cobrar i descomptar lletres de canvi i altres documents de gir, formular comptes de ressaca i requerir protestos per manca d'acceptació o pagament.

- Seguir, obrir i cancel·lar en el Banco de España, en qualsevol localitat, o en qualsevol altre Banc, Caixa d'Estalvis o Establiment, comptes corrents i de crèdit signant a l'efecte talons, xecs, ordres, pòlisses i altres documents; demanar i conformar o rebutjar extractes i saldos de comptes.
- Efectuar pagaments i cobraments per qualsevol títol i quantitat fins i tot fer efectius lliuraments de l'Estat o de les Comunitats Autònomes, Província o Municipi, signar rebuts i cartes de pagament.
- Retirar de les Oficines de Correus cartes, certificats, despatxos, paquets, girs i valors declarats i de les companyies ferroviàries, navilieres i de transport en general, Duanes i Agències, gèneres i efectes remesos, fer protestes i reclamacions, deixacions de compte i abandonament de mercaderies.
- Obrir, contestar i signar la correspondència i portar els llibres de comerç d'acord amb la Llei.
- Contractar assegurances de tota mena, signant les pòlisses i documents corresponents i cobrant en el seu cas les indemnitzacions pertinents.
- Representar la societat en quites i esperes, suspensions de pagaments, concursos, fallides dels seus deutors, assistir a les Juntes, nomenar síndics i administradors, acceptar o rebutjar les proposicions del deutor i portar tots els tràmits fins al terme del procediment.
- Comprar, vendre, arrendar, retreure, permutar pura o condicionalment, amb preu confessat, ajornat o pagat al comptat, tota classe de béns mobles i immobles, drets reals i personals, fer declaracions d'edificació i plantació, delimitacions, fitacions, agrupacions i segregacions i atorgar contractes de tota mena.
- Constituir, acceptar, modificar, adquirir, alienar, posposar i cancel·lar, total o parcialment, abans o després del seu venciment, s'hagi o no complert l'obligació assegurada, hipoteques, penyores, prohibicions, condicions i tota mena de limitacions o garanties, així com servituds i altres drets reals.
- Constituir, fusionar, transformar, dissoldre i liquidar tota mena de Societats, Associacions, Agrupacions d'Interès Econòmic, Agrupacions Europees d'Interès Econòmic i Unions Temporals d'Empreses, assistir o intervenir en tota classe de Juntes, aportar a les companyies Mercantils tota classe de béns, rebent en pagament les participacions, quotes, drets o accions que procedeixin i, en cas de dissolució, l'haver que correspongui.
- Prendre part en concursos i subhastes, fer propostes i acceptar adjudicacions.
- Comprar, vendre, bescanviar i pignorar valors i cobrar els seus interessos, dividends i amortitzacions.
- Modificar, transferir, cancel·lar, retirar i constituir dipòsits d'efectiu o valors, provisionals o definitius.
- Concertar i disposar crèdits bancaris amb garantia personal o amb pignoració de valors, amb Bancs, Caixes d'Estalvis i Establiments de crèdit, fins i tot el Banco de España, signant les pòlisses i documents corresponents.
- Instar actes notariais de tota mena, promoure i seguir expedients de domini i alliberament de càrregues; demanar assentaments en Registres de la Propietat i Mercantils.

- Comparèixer davant Centres i Organismes de l'Estat, de les Comunitats Autònomes, Província o Municipi, Jutges, Tribunals, Magistratures, Fiscalies, Sindicats, Delegacions, Comitès, Junes, Jurats i Comissions i, en general, davant qualsevol persona física o jurídica, pública o privada, i en ells instar, seguir i acabar com a actor, demandat o en qualsevol altre concepte, tota classe d'expedients, judicis i procediments, civils, penals, administratius, contenciós-administratius, governatius, laborals i fiscals, de tots els graus, jurisdiccions i instàncies, elevat peticions i exercint accions i excepcions en qualssevol procediments, tràmits i recursos, fins i tot el de cassació i revisió i altres extraordinaris; prestar, quan es requereixi, la ratificació personal, absoldre posicions i confessió en judici, sota jurament decisor i indecisor.
- Nomenar apoderats i assignar les facultats pertinents, tant amb caràcter general com per a un acte o ocasió determinats, així com revocar els poders concedits en tot moment.

De la mateixa manera, el vigent article 5 del Reglament del Consell indica que els acords contemplats en els punts cinquè a vuitè, desè al tretzè i setzè del propi article 5 poden ser adoptats, indistintament, pel Consell d'Administració o la Comissió Executiva. Veure article 5 del Reglament del Consell.

Així mateix, l'article 30.4 del Reglament del Consell indica que serà competència específica de la Comissió Executiva el seguiment continu de la gestió del primer nivell de direcció de la companyia, així com qualsevol altra funció que li correspongui d'acord amb els Estatuts o al present Reglament o la que li assigni el Consell d'Administració.

1.2 Organització i funcionament:

- La Comissió Executiva estarà composta pel president del Consell d'Administració i per un màxim de set consellers, pertanyents als grups que preveu l'article 3 del Reglament, en la mateixa proporció existent en el Consell d'Administració. La designació dels membres de la Comissió Executiva requerirà el vot favorable d'un mínim de dos terços dels membres del Consell amb nomenament vigent.
- Actuarà com a president de la Comissió Executiva el president del Consell d'Administració i exercirà la seva Secretaria el secretari del Consell, que podrà ser assistit pel vicesecretari.
- La Comissió Executiva s'entendrà vàlidament constituïda quan concorrin a la reunió, presents o representats, la meitat més un dels seus components.
- Els membres de la Comissió Executiva cessaran quan ho facin en la seva condició de conseller o quan així ho acordi el Consell. Les vacants que es produeixin seran cobertes a la major brevetat pel Consell d'Administració.
- La Comissió Executiva, convocada pel seu president, es reunirà, quan ho consideri necessari el seu president o prèvia sol·licitud d'1/3 dels seus membres. El secretari aixecarà acta dels acords adoptats en la sessió, dels quals es donarà compte al següent ple del Consell d'Administració.
- En aquells casos en què, segons el parer del president o de la majoria dels membres de la Comissió Executiva, la importància de l'assumpte així ho aconsellés, els acords adoptats per la comissió se sotmetran a ratificació del ple del Consell.

El mateix serà d'aplicació en relació amb aquells assumptes que el Consell hagués remès per al seu estudi a la Comissió Executiva reservant-se la decisió última sobre els mateixos.

En qualsevol altre cas, els acords adoptats per la Comissió Executiva seran vàlids i vinculants, sense necessitat de ratificació posterior pel ple del Consell.

- Seran d'aplicació a la Comissió Executiva, en la mesura que puguin ser-ho, les disposicions del Reglament relatives al funcionament del Consell d'Administració.

Denominació comissió	Breu descripció
Comitè d'Auditoria	Comissió d'Auditoria i Control (articles 51 bis dels Estatuts Socials i 32 del Reglament del Consell). Funcions: Article 51 bis dels Estatuts Socials: “1. Informar en la Junta General d'Accionistes sobre les qüestions que hi plantegin els accionistes en matèries de la seva competència. 2. Proposar al Consell d'Administració, per a la submissió a la Junta General d'Accionistes, el nomenament dels Auditors de Comptes externs a què es refereix l'article 264 de la Llei de Societats de Capital. 3. Supervisar l'eficàcia de control intern de la societat, els serveis d'Auditoria Interna, si s'escau, i els sistemes de gestió de riscos, així com debatre amb els auditors de comptes o societats d'auditoria les debilitats significatives del sistema de control intern detectades en el desenvolupament de l'auditoria. 4. Supervisar el procés d'elaboració i presentació de la informació financera regulada. 5. Establir les oportunes relacions amb els auditors de comptes o societats d'auditoria per rebre informació sobre aquelles qüestions que puguin posar en risc la independència d'aquests, per al seu examen pel Comitè, i qualsevol altra relacionada amb el procés de desenvolupament de la auditoria de comptes, així com aquelles altres comunicacions previstes en la legislació d'auditoria de comptes i en les normes d'auditoria. En tot cas, han de rebre anualment dels auditors de comptes o de societats d'auditoria la confirmació escrita de la seva independència enfront de l'entitat o entitats vinculades a la societat directament o indirectament, així com la informació dels serveis addicionals de qualsevol classe prestats a aquestes entitats pels esmentats auditors o societats, o per les persones o entitats vinculats a aquests d'acord amb el que disposa la Llei 19/1988, de 12 de juliol, d'Auditoria de Comptes. 6. Emetre anualment, amb caràcter previ a l'emissió de l'informe d'auditoria de comptes, un informe en què s'expressarà una opinió sobre la independència dels auditors de comptes o societat auditora. Aquest informe s'ha de pronunciar, en tot cas, sobre la prestació dels serveis addicionals a què fa referència el punt anterior. 7. Qualsevol altra funció que li sigui encomanada pel Consell d'Administració amb caràcter general o particular. El Comitè es reunirà amb la periodicitat que es determini i cada cop que el convoqui el president o ho sol·licitin dos dels seus membres, adoptant les seves decisions o recomanacions per majoria de vots. Quant al funcionament del Comitè d'Auditoria seran d'aplicació directa les regles que estableixi el Reglament del Consell d'Administració. A falta de previsió a l'efecte, s'aplicaran, en la mesura que ho permeti la seva naturalesa, les regles de funcionament del Consell d'Administració.

Organització i funcionament:

La Comissió d'Auditoria i Control estarà constituïda per un mínim de tres i un màxim de cinc consellers, designats pel Consell d'Administració d'entre els consellers externs, tenint en compte els coneixements i experiència en matèria de comptabilitat, auditoria i gestió de riscos. Els seus membres han de cessar quan ho facin en la seva condició de consellers, quan així ho acordi el Consell d'Administració o pel transcurs del termini de tres anys a partir del seu nomenament, podent ser reelegits.

Al menys un dels membres de la comissió tindrà la categoria d'independent.

El Consell d'Administració elegirà al president de la comissió, que no tindrà vot de qualitat i que s'ha de substituir segons el que preveuen els Estatuts Socials (art. 51 bis) i la Llei, podent ser reelegit un cop transcorregut el termini d'un any des del seu cessament. La secretaria de la comissió correspondrà a la Secretaria del Consell d'Administració.

La Comissió, convocada pel seu president, es reunirà, quan sigui necessari per a l'emissió dels informes que li competeixen o quan ho consideri convenient el seu president o ho demanin dos dels seus membres i, almenys, quatre vegades l'any. La convocatòria inclourà l'ordre del dia juntament amb la documentació rellevant per a un millor desenvolupament de la sessió i haurà de ser feta amb una antelació mínima de dos dies, excepte causa especial justificada, per qualsevol mitjà escrit. Les reunions tindran lloc normalment en el domicili social. La comissió podrà convidar a les reunions qualsevol directiu o empleat que consideri convenient."

Article 32 del Reglament del Consell:

"2. La Comissió té competència sobre les següents matèries:

- Informar a la Junta General d'Accionistes sobre les qüestions que hi plantegin els accionistes en matèries de la seva competència.
- Proposta al Consell d'Administració per a la submissió a la Junta General d'Accionistes del nomenament dels auditors de comptes externs a què es refereix l'article 264 de la Llei de Societats de Capital.
- Supervisió dels serveis d'auditoria interna, vetllant per la seva independència i proposant el nomenament, reelecció i cessament del seu responsable. Per a aquest efecte, el responsable de la funció d'auditoria interna li presentarà anualment el pla de treball, l'informarà de les incidències rellevants que es produeixin en el desenvolupament i li sotmetrà a final d'exercici un informe sobre les activitats.
- Coneixement i supervisió del procés d'elaboració de la informació financera, vetllant per la correcta aplicació dels principis comptables i per la inclusió de totes les societats que s'hagin d'incloure en el perímetre de consolidació.
- Coneixement i supervisió dels sistemes de control intern i gestió de riscos de la societat, vetllant perquè aquests identifiquin els diferents tipus de risc que afronta la societat i les mesures previstes per mitigar i per abordar-los cas que es materialitzin en un dany efectiu. Debatre amb els auditors de comptes les debilitats significatives del sistema de control intern detectades en el desenvolupament de l'auditoria.
- Elevar al Consell les propostes de selecció, nomenament, reelecció i substitució d'auditor extern, així com les condicions de la seva contractació.

- Relacions amb els auditors externs per rebre informació sobre aquelles qüestions que puguin posar en risc la seva independència i qualsevol altra relacionada amb el procés de desenvolupament de l'auditoria de comptes, així com aquelles altres comunicacions previstes en la legislació d'auditoria de comptes i en les normes d'auditoria.
- Seguiment del desenvolupament de l'auditoria anual.
- Servir de canal de comunicació entre el Consell d'Administració i els auditors i avaluar els resultats de cada auditoria. En tot cas, haurà de rebre anualment dels auditors de comptes de la societat la confirmació escrita de la seva independència enfront de l'entitat o entitats vinculades a aquesta directa o indirectament, així com la informació dels serveis addicionals de qualsevol classe prestats a aquestes entitats pels esmentats auditors, o per les persones o entitats vinculades a aquests d'acord amb el que disposa la Llei d'Auditoria de Comptes.
- Emetre anualment, amb caràcter previ a l'emissió de l'informe d'auditoria de comptes, un informe on s'expressarà una opinió sobre la independència dels auditors de comptes. Aquest informe s'ha de pronunciar, en tot cas, sobre la prestació dels serveis addicionals a què fa referència el punt anterior.
- Revisió de la informació sobre activitats i resultats de la companyia que s'elaborin periòdicament en compliment de les normes vigents en matèria borsària, assegurant-se que es formulen seguint els mateixos criteris comptables que els Comptes Anuals i vetllant per la transparència i exactitud de la informació.
- Adoptar les mesures que consideri convenientes en l'activitat d'auditoria, sistema de control financer interior i compliment de les normes legals en matèria d'informació als mercats i transparència i exactitud de la mateixa.
- Examinar el compliment del Reglament Intern de Conducta en els Mercats de Valors vigent en cada moment, del present Reglament i, en general, de les regles de govern de la societat i fer les propostes necessàries per a la seva millora.
- Informar durant els tres primers mesos de l'any, i sempre que ho demani el Consell d'Administració sobre el compliment del present Reglament.
- Establir i supervisar un mecanisme que permeti als empleats comunicar, de forma confidencial i, si es considera adequat, anònima, les irregularitats de potencial transcendència, especialment financeres i comptables, que adverteixin en el si de l'empresa".

B.2.4 Indiqui les facultats d'assessorament, consulta i, si s'escau, delegacions que tenen cadascuna de les comissions:

Denominació comissió	Breu descripció
Comissió de Nomenaments i Retribucions	Ja detallat en apartat B.2.3 d'aquest informe
Comissió Executiva o Delegada	Ja detallat en apartat B.2.3 d'aquest informe
Comitè d'Auditoria	Ja detallat en apartat B.2.3 d'aquest informe

B.2.5 Indiqui, si s'escau, l'existència de regulació de les comissions del Consell, el lloc on estan disponibles per a la seva consulta, i les modificacions que s'hagin realitzat durant l'exercici. A la seva vegada, s'indicarà si de forma voluntària s'ha elaborat algun informe anual sobre les activitats de cada comissió.

Denominació comissió	Breu descripció
Comissió de Nomenaments i Retribucions	No s'han aprovat reglaments propis de les Comissions del Consell. El seu funcionament està regulat en el Reglament d'Organització i Funcionament del Consell d'Administració i les seves Comissions, que està disponible al lloc web de la companyia. Aquest Reglament ha estat modificat l'any 2012. Aquesta Comissió ha aprovat un informe sobre la qualitat i eficiència del seu funcionament durant l'exercici 2012. Val a dir que el Reglament del Consell d'Administració es troba degudament inscrit en el Registre Mercantil de Barcelona.

Denominació comissió	Breu descripció
Comissió Executiva o Delegada	No s'han aprovat reglaments propis de les Comissions del Consell. El seu funcionament està regulat en el Reglament d'Organització i Funcionament del Consell d'Administració i les seves Comissions, que està disponible al lloc web de la companyia. Aquest Reglament ha estat modificat l'any 2012. Aquesta Comissió ha aprovat un informe sobre la qualitat i eficiència del seu funcionament durant l'exercici 2012. Val a dir que el Reglament del Consell d'Administració es troba degudament inscrit en el Registre Mercantil de Barcelona.

Denominació comissió	Breu descripció
Comité d'Auditoria	No s'han aprovat reglaments propis de les Comissions del Consell. El seu funcionament està regulat en el Reglament d'Organització i Funcionament del Consell d'Administració i les seves Comissions, que està disponible al lloc web de la companyia. Aquest Reglament ha estat modificat l'any 2012. Aquesta Comissió ha aprovat un informe sobre la qualitat i eficiència del seu funcionament durant l'exercici 2012. Val a dir que el Reglament del Consell d'Administració es troba degudament inscrit en el Registre Mercantil de Barcelona. D'altra banda, la Comissió d'Auditoria i Control elabora un informe anual sobre les seves pròpies activitats, que és posat a disposició dels accionistes abans de la Junta General Ordinària anual i es publica al lloc web de la companyia.

B.2.6 Indiqui si la composició de la comissió executiva reflecteix la participació en el Consell dels diferents consellers en funció de la seva condició:

Sí

C. Operacions vinculades

C.1 Assenyali si el Consell en ple s'ha reservat aprovar, previ informe favorable del Comitè d'Auditoria o qualsevol altre al que s'hagués encomanat la funció, les operacions que la societat realitza amb consellers, amb accionistes significatius o representats en el Consell, o amb persones a ells vinculades:

Sí

C.2 Detalli les operacions rellevants que suposin una transferència de recursos o obligacions entre la societat o entitats del seu grup, i els accionistes significatius de la societat:

Nom o denominació social de l'accionista significatiu	Nom o denominació social de la societat o entitat del seu grup	Naturalesa de la relació	Tipus de l'operació	Import (milers d'euros)
Repsol, S.A.	Gas Natural SDG, S.A.	Comercial	Prestació de serveis	41.371
Repsol, S.A.	Gas Natural SDG, S.A.	Comercial	Compra d'actius materials, intangibles i altres actius	5.044
Repsol, S.A.	Gas Natural SDG, S.A.	Comercial	Venda de béns (finalitzats o en curs)	1.171.298
Repsol, S.A.	Gas Natural SDG, S.A.	Comercial	Recepció de serveis	73.702
Repsol, S.A.	Gas Natural SDG, S.A.	Comercial	Dividends i altres beneficis distribuïts	247.009
Repsol, S.A.	Gas Natural SDG, S.A.	Comercial	Compra de béns (finalitzats o en curs)	1.175.291
Repsol, S.A.	Gas Natural SDG, S.A.	Comercial	Arrendaments	360
Criteria CaixaHolding, S.A.U.	Gas Natural SDG, S.A.	Comercial	Venda d'actius materials, intangibles o altres actius	814.873
Criteria CaixaHolding, S.A.U.	Gas Natural SDG, S.A.	Comercial	Ingressos financers	30.823
Criteria CaixaHolding, S.A.U.	Gas Natural SDG, S.A.	Comercial	Dividends i altres beneficis distribuïts	290.336
Criteria CaixaHolding, S.A.U.	Gas Natural SDG, S.A.	Comercial	Garanties i avals rebuts	112.500
Criteria CaixaHolding, S.A.U.	Gas Natural SDG, S.A.	Comercial	Altres ingressos	884
Criteria CaixaHolding, S.A.U.	Gas Natural SDG, S.A.	Comercial	Despeses financeres	11.464
Criteria CaixaHolding, S.A.U.	Gas Natural SDG, S.A.	Comercial	Contractes de gestió o col·laboració	630.460
Criteria CaixaHolding, S.A.U.	Gas Natural SDG, S.A.	Comercial	Acords de finançament: crèdits i aportacions de capital (prestatarí)	512.796
Criteria CaixaHolding, S.A.U.	Gas Natural SDG, S.A.	Comercial	Altres despeses	43.844
Criteria CaixaHolding, S.A.U.	Gas Natural SDG, S.A.	Comercial	Acords de finançament: crèdits i aportacions de capital (prestador)	1.860.377

C.3 Detalli les operacions rellevants que suposin una transferència de recursos o obligacions entre la societat o entitats del seu grup, i els administradors o directius de la societat:

C.4 Detalli les operacions rellevants realitzades per la societat amb altres societats pertanyents al mateix grup, sempre que no s'eliminin en el procés d'elaboració d'estats financers consolidats i no formen part del tràfic habitual de la societat en quant al seu objecte i condicions:

C.5 Indiqui si els membres del Consell d'Administració s'han trobat al llarg de l'exercici en alguna situació de conflicte d'interès, segons el que preveu l'article 127 ter de la LSA.

Sí

**Nom o denominació
social del conseller**

Descripció de la situació de conflicte d'interès

Sr. Antonio Brufau Niubó	En les operacions amb parts vinculades que s'han sotmès a l'aprovació del Consell, després de l'informe favorable de la Comissió de Nomenaments i Retribucions, s'han abstingut de votar, en cada cas, aquell o aquells consellers que representaven a la part vinculada implicada. Veure apartat C.2.
Sr. Demetrio Carceller Arce	
Sr. Enrique Alcántara-García Irazoqui	
Sr. Heribert Padrol Munté	
Sr. Joan Rosell Lastortras	
Sr. Juan María Nin Génova	
Sr. Luis Suárez de Lezo Mantilla	
Sr. Nemesio Fernández-Cuesta Luca de Tena	

C.6 Detalli els mecanismes establerts per detectar, determinar i resoldre els possibles conflictes d'interessos entre la societat i/o el seu grup, i els seus consellers, directius o accionistes significatius.

1. Consellers:

Els conflictes d'interès estan regulats en l'article 16 del Reglament del Consell d'Administració que conté, al respecte, les següents estipulacions:

- El conseller s'haurà d'abstenir d'intervenir en les deliberacions i de votar en els assumptes en els que es trobi directament o indirectament interessat i es plantegi un conflicte d'interès.
- Es considerarà que també hi ha interès del conseller quan l'assumpte afecti a un membre de la seva família, o una societat, entitat, o els seus respectius grups, no pertanyents al grup Gas Natural Fenosa, en la qual exerceixi càrrecs o funcions de representació, direcció o assessorament, o tingui una participació significativa en el seu capital o hagi estat proposat per aquelles com a conseller dominical en Gas Natural Fenosa.
- Els consellers han de revelar al Consell les situacions personals, les dels seus familiars més propers i fins i tot de les societats controlades per ells relatives a participacions, càrrecs i activitats, pactes de sindicació i, en general, qualsevol fet, situació o vincle que pugui resultar rellevant per a la seva lleial actuació com a administrador de la societat. Així mateix, els consellers dominicals han d'informar al Consell de qualsevol situació de conflicte d'interès entre la societat i l'accionista que va proposar el seu nomenament, o que pogués comprometre el seu deure de lleialtat.

- El conseller no podrà fer directament o indirectament transaccions professionals o comercials amb la companyia o societats del seu grup, a no ser que informi anticipadament de la situació de conflicte d'interessos, i el Consell, previ informe de la Comissió de Nomenaments i Retribucions, aprovi la transacció. Tractant-se d'operacions ordinàries, n'hi haurà prou amb l'autorització genèrica de la línia d'operacions i de les seves condicions d'execució. En tot cas, les situacions de conflicte d'interessos en què es trobin els administradors de la societat seran objecte d'informació en l'Informe Anual de Govern Corporatiu.
- En la seva condició de representant lleial de la societat haurà d'informar a aquesta última de les accions de la mateixa, que sigui titular, directament o a través de societats en les quals tingui una participació significativa, seguint el procediment i altres tràmits que s'estableixin sobre inversió en accions de Gas Natural SDG, S.A. i societats participades.
- Les votacions sobre les propostes de nomenament, reelecció o cessament de consellers seran secretes, i en elles, així com en les seves deliberacions, s'han d'abstenir d'intervenir els consellers afectats.
- El conseller ha de notificar a la societat els canvis significatius en la seva situació professional i els que afectin el caràcter o condició en virtut del qual hagués estat designat com a conseller.
- El conseller informará la societat sobre qualsevol tipus de reclamació judicial, administrativa o sobre fets de qualsevol índole en què es trobi implicat que, per la seva importància, poguessin incidir greument en la reputació de la societat. El Consell examinarà la qüestió i adoptarà les mesures que siguin aconsellables en interès de la societat amb la urgència requerida.
- El Consell d'Administració procurarà evitar en tot moment que els consellers dominicals facin ús de la seva posició per obtenir avantatges patrimonials sense contrapartida adequada, en benefici de l'accionista que els va proposar per al càrrec.

2. Consellers i directius:

D'altra banda, el Codi Intern de Conducta en matèries relatives als Mercats de Valors de Gas Natural SDG, S.A. disposa, en el seu apartat 6, la informació que els consellers i directius de l'entitat han de facilitar en matèria de conflictes d'interessos:

"6.1. Les persones incloses en l'àmbit subjectiu d'aquest Codi Intern de Conducta, estaran obligades a comunicar al secretari del Consell d'Administració de Gas Natural SDG, S.A., els possibles conflictes d'interès que puguin sorgir amb les relacions societàries en què tingui interès o amb la titularitat del seu patrimoni personal o familiar o amb qualsevol altra causa que interfereixi en l'exercici de les activitats que són objecte d'aquesta norma.

En cas de dubtes sobre l'existència o no d'un conflicte d'interessos, les persones obligades han de consultar-ho al secretari del Consell d'Administració de Gas Natural SDG, S.A., qui resoldrà per escrit. El secretari podrà elevar l'assumpte a la Comissió de Nomenaments i Retribucions, quan per la seva especial transcendència ho consideri convenient.

Les persones afectades per possibles conflictes d'interessos hauran de mantenir actualitzada la informació, donant compte de qualsevol modificació o cessament de les situacions prèviament comunicades.

6.2. Les persones afectades hauran d'abstenir-se de participar en l'adopció de qualsevol decisió que pugui quedar afectada pel conflicte d'interessos amb la societat."

3. Accionistes significatius:

En relació a aquest apartat, l'article 16, *in fine*, del Reglament del Consell estableix:

“A tal efecte, tota transacció directa o indirecta entre la societat i un accionista significatiu s’haurà de sotmetre a l’aprovació del Consell d’Administració, previ dictamen de la Comissió de Nomenaments i Retribucions del Consell, que haurà de valorar des del punt de vista de la igualtat de tracte i de les condicions de mercat. Els consellers dominicals afectats s’hauran d’abstenir d’intervenir en les deliberacions i votacions del Consell. Tractant-se d’operacions ordinàries, podrà atorgar-se una autorització genèrica de la línia d’operacions i de les seves condicions d’execució.”

L'article 31 del Reglament del Consell contempla entre les funcions encomanades a la Comissió de Nomenaments i Retribucions la d’informar al Consell sobre les transaccions que impliquin o puguin implicar conflictes d’interessos i particularment les transaccions amb parts vinculades que se sotmetin al Consell.

Per últim, l'article 6.5 del referit Reglament, imposa al Consell d’Administració l’obligació d’incloure en la Memòria Anual i en l’Informe Anual de Govern Corporatiu informació sobre les transaccions realitzades amb accionistes significatius (volum global de les operacions i naturalesa de les més rellevants), a fi que els altres accionistes puguin conèixer el seu abast i importància.

C.7 Cotitza més d’una societat del grup a Espanya?

No

Identifiqui les societats filials que cotitzen:

D. Sistemes de Control de Riscos

D.1 Descripció general de la política de riscos de la societat i/o el seu grup, detallant i avaluant els riscos coberts pel sistema, juntament amb la justificació de l'adequació d'aquests sistemes al perfil de cada tipus de risc.

L'estratègia de Gas Natural Fenosa es basa en els principis bàsics de creixement, integració, rendibilitat i qualitat transmesos de forma reiterada als seus grups d'interès en els informes emesos recurrentment, tals com informes anuals, informes trimestrals de resultats i informes diversos de naturalesa estratègica.

Aquesta estratègia comprèn bàsicament els àmbits d'exploració i producció de reserves de gas, proveïment i transport de gas, comercialització majorista i minorista de gas i electricitat, generació elèctrica i distribució de gas i electricitat.

Tot això amb presència tant a Espanya com a diversos països d'Europa, Àfrica i Amèrica. Això situa a Gas Natural Fenosa en un context sotmès a factors de risc de diversa naturalesa inherents a la seva activitat.

La política general de riscos està orientada a la salvaguarda del patrimoni de Gas Natural Fenosa, concretada en els següents aspectes:

- Expansió controlada de les activitats, garantint el compliment dels estàndards de qualitat.
- Creixement rendible dins de les pautes de risc establertes pels Òrgans de Govern.
- Agilitat de resposta davant els canvis de l'entorn.
- Alta professionalitat dels directius i altres membres de l'organització.
- Dinamització dels processos de decisió.
- Flexibilitat de l'estructura organitzativa orientada als objectius.
- Estructura normativa orientada a garantir un adequat funcionament dels processos i subprocessos crítics per Gas Natural Fenosa, permetent garantir la seva eficiència, eficàcia i el control adequat dels riscos operacionals.

Gas Natural Fenosa entén que els riscos que han de ser gestionats en major mesura de forma proactiva són aquells que, atenent la seva severitat en cas de materialitzar-se, poden incidir negativament en el compliment del seu Pla Estratègic i/o en la seva solidesa financera, a curt, mig i llarg termini. Encara que Gas Natural Fenosa realitza amb prudència i diligència l'administració dels seus negocis, molts dels riscos esmentats són inherents a la gestió de les seves activitats, pel que en certes ocasions no estan dins del seu control, no sent factible preveure i/o evitar les seves conseqüències.

La dilatada experiència de Gas Natural Fenosa en l'enteniment i control de riscos, es concreta en una gestió dels mateixos sota un enfocament integrat. La gestió global del risc té com a objectiu principal garantir que els riscos més rellevants siguin correctament identificats, avaluats i gestionats per les diferents unitats de Negoci. Tot això amb la finalitat d'assegurar que el nivell d'exposició al risc assumit per Gas Natural Fenosa en el desenvolupament dels seus Negocis, sigui congruent amb el perfil global de risc objectiu. Aquest perfil de risc respon al nivell d'incertesa que necessàriament ha d'assumir per a la consecució dels objectius anuals i estratègics establerts pels seus Òrgans de Govern. El perfil de risc objectiu es plasma a través de diferents límits d'incertesa en funció de la categoria de risc rellevant, aprovats pels Òrgans de Govern pertinents.

El seguiment i avaluació de l'exposició al risc sota un enfocament integrat, permet funcionar com un suport a l'eficiència en la presa de decisions permetent optimitzar el binomi risc – rendibilitat i garantint en cada moment la consecució dels nivells de qualitat creditícia consistents amb el posicionament estratègic de Gas Natural Fenosa i compromesos amb els seus grups d'interès.

Mapa de Riscos Corporatiu de Gas Natural Fenosa

El procés d'identificació i avaluació dels riscos de Gas Natural Fenosa és governat a través del Mapa de Riscos Corporatiu. La confecció i actualització d'aquest Mapa és responsabilitat de l'Àrea Econòmico-Financera en estreta col·laboració amb l'Àrea d'Auditoria Interna i les Unitats de Negoci.

Aquest és un instrument orientat a la identificació i avaluació de les principals categories de risc a les quals està afecta Gas Natural Fenosa, que de forma esquemàtica són:

a) Risc de negoci:

- a.1) Preu.
- a.2) Volum.
- a.3) Regulatori.
- a.4) Estratègic.

b) Risc financer:

- b.1) Tipus de canvi.
- b.2) Tipus d'interès.
- b.3) Liquiditat.

c) Risc de crèdit:

- c.1) Minorista.
- c.2) Majorista.

d) Risc operacional:

- d.1) Legal/Contractual.
- d.2) Recursos Humans.
- d.3) Fraus.
- d.4) Processos.
- d.5) Sistemes d'informació.

Amb la confecció del Mapa de Riscos es pretén analitzar la incidència de les diverses categories de risc dins de cada un dels processos/activitats bàsics de Gas Natural Fenosa. Per a això, es té en compte:

- a) Posició en risc: definició i característiques.
- b) Variables d'impacte.
- c) Severitat qualitativa i quantitativa en cas de materialització del risc.
- d) Probabilitat d'ocurrència.
- e) Controls i mecanismes de mitigació empleats i efectivitat d'aquests.

Una vegada definit aquest Mapa, és posat en coneixement del Comitè de Riscos, del conseller delegat i de la Comissió d'Auditoria i Control, establint-se periòdicament les directrius bàsiques d'actuació en matèria de riscos orientades a mitigar l'exposició en aquelles activitats amb un risc residual amb major incidència per Gas Natural Fenosa.

Sistema Integral de Control i Gestió de Riscos

Gas Natural Fenosa té establert un Sistema Integral de Control i Gestió de Riscos que permet identificar, avaluar i controlar els riscos als quals està exposat. Els pilars bàsics sobre els quals descansa aquest sistema són:

- a) Definició de política general i perfil de risc.
- b) Dotació de recursos organitzatius.
- c) Polítiques, procediments i normativa interna d'índole diversa.
- d) Controls adequats i metodologies de mesura.
- e) Infraestructura tecnològica i sistemes d'informació.

Aquests pilars són calibrats a través d'un procés de millora contínua, sent el seu compliment permanentment regulat de forma conjunta per les diferents Comissions, Òrgans de Govern i Direccions de Gas Natural Fenosa, així com per l'Àrea d'Auditoria Interna.

En l'àmbit normatiu, destaca la Norma General de Riscos, l'objectiu principal de la qual és l'establiment dels principis generals i pautes de comportament per garantir d'adequada identificació, informació, avaluació i gestió de l'exposició al risc de Gas Natural Fenosa. La Norma tracta d'assegurar que tota l'Organització compregui i accepti la seva responsabilitat en la identificació, avaluació i gestió dels riscos. A tal efecte, es planteja una assignació de diferents responsables en la gestió, mesura, control i fixació de límits per a cadascuna de les categories de risc tipificades.

El principi fonamental en el qual es basa Gas Natural Fenosa per avaluar, mitigar o reduir els principals riscos existents, és el de raonable prudència empresarial en totes les seves actuacions, amb estricte i fidel compliment de la legalitat vigent.

Com a part integrant del Sistema Integral de Control i Gestió destaca, especialment, la contribució del Sistema de Mesura de Riscos. L'objectiu del mateix és quantificar en base recurrent i probabilística quina és la posició de risc assumida globalment i per part de cadascun dels negocis rellevants, davant factors de risc relacionats amb la fluctuació dels preus de mercat.

D.2 Indiqui si s’han materialitzat durant l’exercici, algun dels diferents tipus de risc (operatius, tecnològics, financers, legals, reputacionals, fiscals, etc.) que afectin a la societat i/o el seu grup:

Si

En cas afirmatiu, indiqui les circumstàncies que els han motivat i si han funcionat els sistemes de control establerts.

Risc materialitzat en l'exercici	Circumstàncies que l'han motivat	Funcionament dels sistemes de control
Els riscos han evolucionat sense impactes significatius en els comptes anuals consolidats.	Totes les circumstàncies que han incidit en la materialització dels riscos, responen a casuístiques exògenes, inherents a les activitats desenvolupades per Gas Natural Fenosa.	Els sistemes de control intern han funcionat de manera adequada.

D.3 Indiqui si hi ha alguna comissió o un altre òrgan de govern encarregat d’establir i supervisar aquests dispositius de control:

Si

En cas afirmatiu detalli quines són les seves funcions.

Nom de la comissió o òrgan	Descripció de funcions
Àrea d'Auditoria Interna	La missió principal de l'Àrea d'Auditoria Interna és la de garantir la supervisió i avaluació contínua de l'eficàcia del Sistema de Control Intern, inclòs el Sistema de Control Intern per a la Informació Financera (SCIIF) i el Model de Prevenció Penal, en tots els àmbits del grup Gas Natural Fenosa, aportant un enfocament metòdic i rigorós al seguiment i millora dels processos i per a l'avaluació dels riscos i controls operacionals associats als mateixos. Tot això orientat cap al compliment dels Objectius Estratègics del grup Gas Natural Fenosa, així com a l'assistència a la Comissió d'Auditoria i Control i al primer Nivell de Direcció del grup Gas Natural Fenosa en el compliment de les seves funcions en matèria de gestió, control i govern corporatiu. Amb aquesta finalitat, l'Àrea d'Auditoria Interna, en dependència de la Comissió d'Auditoria i Control i reportant al seu torn al president i conseller delegat de Gas Natural Fenosa, elabora i executa el Pla Estratègic d'Auditoria de Processos (amb un horitzó temporal de cinc anys) i els Plans d'Auditoria Interna Anual , d'acord amb una metodologia de valoració dels riscos operacionals alineada amb les millors pràctiques de govern corporatiu basada en el Marc Conceptual de l'Informe COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) i prenent com a punt de partida la tipologia dels riscos definits al Mapa de Riscos Corporatiu de Gas Natural Fenosa. D'acord amb la esmentada metodologia, els riscos operacionals associats als processos són prioritzats valorant la seva incidència, importància relativa i grau de control. En funció dels resultats obtinguts en l'avaluació esmentada, es dissenya un pla d'acció orientat a implantar les mesures correctives que permetin mitigar els riscos residuals identificats amb un impacte potencial superior al risc tolerable o acceptat establert. Finalment, cal assenyalar que les funcions i activitats de l'Àrea d'Auditoria Interna queden detallades en l'Informe Anual d'Activitats de la Comissió d'Auditoria i Control.

Nom de la comissió o òrgan	Descripció de funcions
Àrea de Recursos	Té com a responsabilitat gestionar de manera integrada serveis comuns en matèries tan rellevants com Sistemes d'Informació, Compres, Tecnologia i Enginyeria, Qualitat, Seguretat, Salut i Medi Ambient. El paper exercit per aquestes unitats és fonamental en la gestió i mitigació de riscos de naturalesa operacional. En concret: La unitat de Sistemes d'Informació es responsabilitza de la gestió integral dels Sistemes d'Informació a nivell de grup, definint l'estratègia i planificació tecnològica, assegurant les condicions de qualitat de servei, cost i seguretat requerides pel grup. Destaca especialment la unitat de Govern de Sistemes d'Informació, responsable de la definició i seguiment dels paràmetres de govern dels sistemes d'informació, així com del llançament, implantació i seguiment de la normalització del model de sistemes d'informació a nivell del grup. La unitat de Compres Globals, Logística i Qualitat Proveïdors es responsabilitza de la definició de les polítiques, el model operatiu i la metodologia en l'àmbit de compres, logística i qualitat de proveïdors. Així mateix, és responsable de l'homologació de proveïdors i l'assegurament de la qualitat de béns i serveis contractats. La unitat de Tecnologia i Enginyeria es responsabilitza del desenvolupament i implantació de solucions tecnològiques que millorin l'eficiència, qualitat i seguretat dels processos del grup. La unitat de Qualitat, Seguretat, Salut, Medi Ambient i Serveis Generals és responsable de la planificació i gestió de la qualitat, seguretat, protecció de la salut i el medi ambient. Així mateix, gestiona la seguretat industrial, patrimonial i personal.

Nom de la comissió o òrgan	Descripció de funcions
Àrea Econòmico-Financera	L'Àrea Econòmico-Financera assumeix les responsabilitats globals sobre els riscos, finances, fiscalitat, comptabilitat i administració, així com el control de gestió i les relacions amb inversors. La Unitat de Riscos és responsable de la determinació conceptual del risc inherent als negocis del grup, així com de l'avaluació del perfil de risc global del grup i del seu seguiment. Desenvolupa la normativa, política i eines per a la gestió i seguiment del risc, així com la proposta de nivells d'autorització, responsabilitats i límits d'operacions. També és responsable de l'avaluació dels riscos potencials de danys materials, responsabilitat civil i pèrdues de benefici, així com de la contractació i administració de les assegurances industrials i de la flota de vehicles. Addicionalment, realitza la gestió dels sinistres. La unitat de Finances és responsable de realitzar la gestió financera del grup a curt, mig i llarg termini, així com de proposar la política financera del grup en termes de distribució de resultats, nivells de palanquejament, criteris financers sobre tipus d'interès i estructura financera de societats.

**Nom de la comissió
o òrgan**
Descripció de funcions

Àrea Planificació
Energètica

A través de la unitat de Balanç es responsabilitza de consolidar el balanç energètic integrat del grup i proposar senyals per a la millor assignació de l'energia.

**Nom de la comissió
o òrgan**
Descripció de funcions

Àrea Serveis Jurídics

L'Àrea de Serveis Jurídics és responsable d'assessorar en els aspectes legals i gestiona els assumptes de naturalesa civil, penal i administrativa en els diferents àmbits del grup. Destaca especialment la unitat de Compliance com a responsable de mantenir de forma general la vigilància de la normativa legal que resulta d'aplicació al grup, i en particular del Model de Prevenció de Delictes, establert per tal de prevenir i mitigar de manera eficaç l'ocurrència dels delictes que preveu la Llei Orgànica 5/2010 sobre la Reforma del Codi Penal, que va entrar en vigor el 23 de desembre de 2010, segons la qual s'introdueix a Espanya la responsabilitat penal de les persones jurídiques, establint atenuants en el cas d'existir models de control intern eficaços. Així mateix, la Unitat de Compliance promou el bon govern corporatiu a través de la Unitat d'Assumptes de Govern Corporatiu, que es responsabilitza de definir els aspectes bàsics de Govern Corporatiu en l'àmbit grup, així com de col·laborar en l'elaboració de la normativa interna per reflectir aquests aspectes i assegurar el compliment de les Normes de Govern Corporatiu.

**Nom de la comissió
o òrgan**
Descripció de funcions

Comissió d'Auditoria
i Control

Les competències de la Comissió d'Auditoria i Control estan establertes en els Estatuts Socials de la societat i el Reglament del Consell d'Administració. Entre aquestes es troben les funcions d'estudi, informe, suport i proposta al Consell d'Administració en les seves tasques de vigilància, mitjançant la revisió periòdica del compliment del procés d'elaboració de la informació econòmica financera (Sistema de Control Intern de la Informació Financera, SCIF), del procés d'identificació i avaluació de riscos inclosos en el Mapa de Riscos Corporatiu, del Sistema de Control Intern i Normatiu de la societat (que inclou el Model de Prevenció de Delictes, així com Normes, Lleis, Polítiques, Codis, Procediments Comptables i de Control Intern, etc.), del procés d'auditoria de comptes i independència de l'Auditor extern i del compliment de les polítiques establertes en matèria de Govern Corporatiu. La Comissió també té assignada la competència d'establir i supervisar un mecanisme que permeti als empleats comunicar, de forma confidencial i, si es considera apropiat, anònima, les irregularitats de potencial transcendència, especialment financeres i comptables, que adverteixin en el si de la empresa.

En l'Informe Anual d'Activitats de la Comissió d'Auditoria i Control s'estableixen, entre altres, les principals activitats de la Comissió durant l'exercici 2012 relacionades amb la revisió dels sistemes de control intern i gestió de riscos de Gas Natural Fenosa.

Les funcions i activitats realitzades per la Comissió d'Auditoria i Control de Gas Natural SDG, S. A. donen compliment a les exigències legals introduïdes per la Llei 12/2010, per la qual es modifica la Llei 19/1988, de 12 de juliol, d'Auditoria de Comptes, la Llei 24/1988, de 28 de juliol, del Mercat de Valors, i el text refós de la Llei de Societats Anònimes, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 1564/1989, de 22 de desembre, així com a les exigències legals introduïdes pel Reial Decret Legislatiu 1/2010, de 2 de juliol, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de Societats de Capital.

**Nom de la comissió
o òrgan**
Descripció de funcions

Comissió d'Auditoria
i Control (continuació)

Així mateix, les funcions i activitats de la Comissió compleixen amb les recomanacions de bon govern corporatiu publicades per la Comissió Nacional del Mercat de Valors, recollides en el Codi Unificat de Bon Govern Corporatiu de les Societats Cotitzades, de 19 de maig de 2006, aprovat el 22 maig 2006 (Codi Conthe) i en el Document publicat al juny de 2010 sobre els Sistemes de Control Intern de la Informació Financera (d'ara endavant, SCIIF) en les Societats Cotitzades.

**Nom de la comissió
o òrgan**
Descripció de funcions

Comissió Executiva

La Comissió Executiva, en la seva condició d'òrgan delegat del Consell d'Administració, obtenint així mateix en cada cas els informes i assessoraments necessaris, examina i autoritza totes les operacions importants que, bé per la seva habitual concurrència a la companyia o bé per la seva quantia econòmica, no autoritza el Consell. La Comissió Executiva informa habitualment al Consell sobre les decisions adoptades instant, i quan s'escau, la seva ratificació o aprovació pel màxim Òrgan de Govern.

La Comissió Executiva és també l'encarregada de proposar al Consell d'Administració el Pla Estratègic, els Objectius del grup i el Pressupost Anual.

**Nom de la comissió
o òrgan**
Descripció de funcions

Comitè de Qualitat

Els seus objectius principals són els de proposar el Pla Estratègic de Qualitat per a la seva aprovació per part de l'Alta Direcció i, es responsabilitza de coordinar i impulsar la implantació del que estableix dit Pla en cadascuna de les unitats organitzatives afectades, corresponent a aquestes la responsabilitat final de la implantació. Així mateix, a través de la Unitat de Qualitat, Seguretat, Salut i Medi Ambient i Serveis Generals informa sobre l'evolució de les mesures realitzades de forma recurrent i sistemàtica del grau de satisfacció dels clients de Gas Natural Fenosa i de l'alineació entre els objectius de qualitat i els riscos de negoci intrínsecs.

**Nom de la comissió
o òrgan**
Descripció de funcions

Comitè de Direcció

El Comitè de Direcció, format pels primers executius de la companyia, concretament pel conseller delegat, els Directors Generals i els restants Directors que conformen l'alta direcció, segons és de veure en el quadre de l'apartat B.1.9. anterior, és l'òrgan que porta a terme la coordinació de les àrees de negoci i corporatives. Entre les seves funcions principals són les d'estudiar i proposar els Objectius, el Pla Estratègic i el Pressupost Anual, així com elevar als màxims Òrgans de Govern les propostes de les actuacions que puguin afectar la consecució del Pla Estratègic de la companyia.

Així mateix, tots els membres del Comitè de Direcció participen en la confecció del Mapa de Riscos Corporatiu, a través de reunions de treball en les que aporten la seva visió sobre les principals incerteses i eventuais efectes en els negocis.

**Nom de la comissió
o òrgan**
Descripció de funcions

Comitè de Protecció
de Dades

El seu objectiu és el de promoure, coordinar i impulsar la implantació de les mesures organitzatives i tècniques en totes les societats del grup, que garanteixin la seguretat i confidencialitat de les dades de caràcter personal proporcionades per clients, proveïdors o empleats, complint al seu torn amb que estableix la Llei Orgànica de Protecció de Dades de Caràcter Personal i el seu Reglament de Seguretat i assegurant la cobertura dels riscos inherents al seu àmbit d'actuació.

**Nom de la comissió
o òrgan**
Descripció de funcions

Comitè de Regulació

El seu objectiu és la definició del desenvolupament de l'estratègia integrada de regulació de Gas Natural Fenosa, garantint que la incertesa associada a l'àmbit regulatori és gestionada adequadament.

**Nom de la comissió
o òrgan**
Descripció de funcions

Comitè de Riscos

Compta amb la missió de vetllar per la correcta determinació i revisió del perfil de risc objectiu de Gas Natural Fenosa, assegurant que tota l'Organització compregui i accepti la seva responsabilitat en la identificació, avaluació i gestió dels riscos més rellevants. L'esmentat Comitè compta com a membres permanents amb l'Àrea Econòmico-Financera, l'Àrea de Planificació Energètica, l'Àrea de Negocis Majoristes d'Energia, l'Àrea de Negocis Minoristes d'Energia, l'Àrea d'Auditoria Interna. Addicionalment, com a membres no permanents per al tractament de casuístiques concretes, són susceptibles de participar en el Comitè, la resta de membres del Comitè de Direcció. L'aplicació de l'estratègia en gestió de riscos dissenyada per part del Comitè es porta a terme per part del Subcomitè de Riscos.

**Nom de la comissió
o òrgan**
Descripció de funcions

Conseller delegat

El conseller delegat autoritza aquelles operacions que, pel seu import econòmic o naturalesa, es troben directament sotmeses a la seva competència i li han estat proposades pels Directors de la companyia, amb els informes necessaris. En el cas que aquestes operacions superin els límits preestablerts són sotmeses pel conseller delegat a la Comissió Executiva o al Consell d'Administració, segons correspongui.

El conseller delegat, com a funció primordial i principal, té al seu càrrec l'execució i la instrumentació dels acords adoptats pel Consell d'Administració i la Comissió Executiva, podent apoderar per a això als directius de la companyia que en cada cas resultin més adequats, atenent a la naturalesa i importància de l'assumpte.

Així mateix, és destacable la participació del conseller delegat a la discussió de les conclusions més rellevants del Mapa de Riscos Corporatiu. Aquestes conclusions permeten complementar i contextualitzar la presa de decisions en termes del risc assumit per Gas Natural Fenosa.

**Nom de la comissió
o òrgan**
Descripció de funcions
Consell d'Administració

Gas Natural Fenosa ve practicant una política empresarial en què l'anàlisi i la gestió dels riscos constitueixen un punt nuclear en els processos de presa de decisió. Els sistemes de control establerts en la gestió de riscos s'articulen al voltant dels següents nivells:

Consell d'Administració:

Correspon al Consell d'Administració la realització de tots aquells actes que resultin necessaris per al compliment de l'objecte social previst als Estatuts. El criteri que ha de prevaldre en tot moment és la maximització de manera sostinguda del valor de l'empresa. Per aquest motiu i amb aquesta finalitat serà de la seva competència la determinació de les orientacions estratègiques i els objectius econòmics de Gas Natural Fenosa, la supervisió i verificació del compliment de l'estratègia i objectius per part del primer nivell de direcció, respectant l'objecte i interès social. Tot això assegurant la viabilitat futura de Gas Natural Fenosa i la seva competitivitat quedant el desenvolupament de l'activitat empresarial expressament sotmès al seu control.

En el desenvolupament de les seves funcions el Consell d'Administració establirà aquells sistemes de supervisió que siguin necessaris per garantir el control de les decisions dels seus membres.

Per tal de dur a terme les funcions comentades anteriorment, el Consell d'Administració compta amb les següents facultats, especialment rellevants en l'àmbit del control i la gestió dels riscos.

Aprovació del Pla Estratègic de Gas Natural Fenosa, dels Pressupostos Anuals, del Pla de Finançament Anual i de la política d'inversions i finançament.

Aprovació de la política de control i gestió de riscos i seguiment periòdic dels indicadors i sistemes de control intern.

Aprovació de les polítiques de govern corporatiu i de responsabilitat social corporativa.

Aprovació de la política en matèria de dividends i d'autocartera.

**Nom de la comissió
o òrgan**
Descripció de funcions
**Secretaria del Consell
d'Administració**

En virtut de l'article 26 del Reglament del Consell d'Administració, correspon a la Secretaria del Consell, a través del secretari o, si s'escau, vicesecretari, auxiliar al president en les seves tasques, promovent el bon funcionament del Consell, ocupant-se, molt especialment, de prestar als consellers l'assessorament i la informació necessàries, de conservar la documentació social, així com de reflectir degudament en els llibres d'actes el desenvolupament de les sessions i de donar fe dels acords dels Òrgans de Govern de la societat.

La Secretaria del Consell tindrà cura en tot moment de la legalitat formal i material de les actuacions del Consell i altres Comissions, garantint que els seus procediments i regles de govern siguin regularment revisats, minimitzant en conseqüència els riscos societaris existents.

D. 4 Identificació i descripció dels processos de compliment de les diferents regulacions que afecten la seva societat i/o al seu grup.

Les activitats de Gas Natural Fenosa es veuen condicionades de forma significativa per la incidència de les diverses regulacions rellevants relacionades amb l'activitat gasista, elèctrica i d'indole mediambiental en tots els països en què opera Gas Natural Fenosa. Amb l'objecte de garantir el compliment d'aquestes regulacions, hi ha una assignació de responsabilitats oportuna dins de cadascuna de les Unitats de Negoci, orientada a garantir l'observació i compliment dels aspectes regulatoris rellevants. Addicionalment, i tal com s'ha descrit en l'apartat D.3, el Comitè de Regulació recolzant-se especialment en matèria mediambiental, en l'Àrea de Recursos a través de la Unitat de Qualitat, Seguretat, Salut i Medi Ambient i Serveis Generals, s'encarrega de controlar amb visió global i integradora el compliment de les exigències d'indole regulatòria, tractant d'evitar l'assumpció de riscos en aquest àmbit. Finalment, reiterar la funció de Serveis Jurídics, en particular a través de la Unitat de Compliance, com a responsable i supervisora del compliment de la normativa legal d'aplicació per al grup.

E. Junta General

E.1 Indiqui, i si s’escau, detalli si hi ha diferències amb el règim de mínims previst a la Llei de Societats Anònimes (LSA) respecte al quòrum de constitució de la Junta General:

No		
	% de quòrum diferent a allò establert a l’art. 102 LSA per als supòsits generals	% de quòrum diferent a allò establert a l’art. 103 LSA per a supòsits especials de l’art. 103
Quòrum exigít en 1a convocatòria	0	0

E.2 Indiqui, i si s’escau, detalli si hi ha diferències amb el règim previst a la Llei de Societats Anònimes (LSA) per al règim de presa d’acords socials:

No		
Descrigui en què es diferencia del règim previst a la LSA.		

E.3 Relacioni els drets dels accionistes en relació amb les Juntes Generals, que siguin diferents als establerts a la LSA.

Els drets dels accionistes en relació amb les Juntes Generals són els que estableix la Llei de Societats de Capital i la resta de normativa legal aplicable:

- Dret d’informació.
- Dret d’assistència.
- Dret de representació.
- Dret de vot.

En relació al dret d’assistència, podran assistir a la Junta General els accionistes que, de manera individualitzada o conjuntament amb d’altres accionistes, siguin titulars de 100 accions, sempre que constin inscrites al corresponent registre comptable amb cinc dies d’antelació a la seva celebració i es proveeixin, en la forma prevista a la convocatòria, de la corresponent targeta d’assistència acreditativa del compliment dels esmentats requisits que s’expedirà amb caràcter nominatiu per part de les entitats a les quals legalment correspongui (article 33 dels Estatuts Socials).

E.4 Indiqui, si s'escau, les mesures preses per fomentar la participació dels accionistes a les juntes generals.

La mesura adoptada més destacable és l'aprovació per la mateixa Junta del seu Reglament, ja que, com s'indica en la seva introducció, aquest Reglament constitueix una referència obligada per a la millor informació dels accionistes sobre el contingut dels acords a adoptar i per a la seva activa participació en les reunions de les Juntes Generals.

El Reglament va ser aprovat per la Junta General Ordinària celebrada el 14 d'abril de 2004, modificat el juny de 2006, l'abril de 2011 i posteriorment l'abril de 2012.

Cal destacar que, tant als exercicis 2007 com 2008, es va habilitar el vot electrònic al lloc web de la companyia, amb la voluntat d'assolir el major grau de compliment possible dels postulats de Govern Corporatiu. No obstant això, a causa de la apreciable desproporció entre la utilització efectiva de l'eina (5 accionistes el 2007 i 7 accionistes el 2008) i el cost econòmic que va suposar la seva implantació, no es va habilitar en exercicis posteriors. Conseqüentment amb això, és una realitat que a data d'avui, la minsa utilització del vot electrònic no justifica el cost econòmic que suposa la seva implantació.

Si en un futur canviessin les circumstàncies, s'analitzarà la conveniència de la seva reposició.

A la sala de la celebració de la Junta General es va habilitar un sistema de traducció simultània per a sordmuts.

Des de la data de la publicació de la convocatòria de la Junta General, la societat donarà a conèixer, a través del lloc web, el text de totes les propostes d'acords formulades pel Consell d'Administració en relació amb els punts de l'Ordre del Dia, llevat que, tractant-se de propostes per a les que legalment o estatutàriament no s'exigeixi la seva posada a disposició dels accionistes des de la data de la convocatòria, el Consell d'Administració consideri que concorre causa per no fer-ho.

Així mateix, des de la data de l'anunci de la convocatòria s'incorporarà a la pàgina web de la societat, a més, tota aquella informació que es consideri convenient per facilitar l'assistència dels accionistes a la Junta i la seva activa participació en ella, incloent:

- Informació sobre el lloc de celebració de la junta, descrivint si s'escau la forma d'accés a la sala habilitada a tal efecte.
- Model de targeta d'assistència i del document de delegació de vot, amb indicació del procediment per a l'obtenció dels originals.
- En cas de disposar-ne, descripció dels sistemes de delegació o de votació electrònica que puguin ser emprats.
- Informació, si s'escau, sobre sistemes o procediments que facilitin el seguiment de la Junta (traducció simultània o difusió a través de mitjans audiovisuals).

Així mateix, des de la data de la publicació de la convocatòria de la Junta General, s'habilitarà un Fòrum Electrònic d'Accionistes al qual podran accedir tant els accionistes individuals com les associacions voluntàries que es puguin constituir, amb la finalitat de facilitar la comunicació entre els mateixos amb caràcter previ a la celebració de la Junta General. En el Fòrum podran publicar-se:

- Propostes que pretenguin presentar-se com a complement a l'ordre del dia anunciat en la convocatòria.
- Sol·licituds d'adhesió a aquestes propostes.
- Iniciatives per assolir el percentatge suficient per exercir un dret de minoria previst a la Llei.
- Ofertes o peticions de representació voluntària.

A més, els accionistes podran demanar per escrit al Consell d'Administració, amb anterioritat a la Junta General, els informes o aclariments que creguin necessaris sobre els assumptes compresos a l'Ordre del Dia. El Consell d'Administració, excepte en els supòsits especialment previstos (perjudici per als interessos socials, assumptes no compresos en l'Ordre del Dia, informació irrellevant o quan així resulti de disposicions legals o reglamentàries) està obligat a proporcionar aquesta informació.

Durant la celebració de la Junta, el president convidarà als accionistes que desitgin intervenir a que s'identifiquin davant el secretari de la Mesa. Exposats els informes que la presidència consideri oportuns i, en qualsevol cas, abans de la votació sobre els assumptes inclosos a l'Ordre del Dia, s'obrirà el torn d'intervenció dels accionistes. Durant el torn d'intervencions, els accionistes podran sol·licitar verbalment els informes o aclariments que creguin escaients sobre els assumptes de l'Ordre del Dia. Els Administradors, llevat dels supòsits esmentats en el paràgraf anterior, o quan la informació sol·licitada no es trobi disponible durant el propi acte de la Junta, estan obligats a facilitar la informació demanada. Aquesta informació serà facilitada pel president, o, si s'escau, per indicació d'aquest, pel president de la Comissió d'Auditoria i Control, o d'una altra Comissió del Consell que sigui competent per raó de la matèria, el secretari, un administrador o, si resulta convenient, per qualsevol empleat o expert en la matèria.

E.5 Indiqui si el càrrec de president de la Junta General coincideix amb el càrrec de president del Consell d'Administració. Detalli, si s'escau, quines mesures es prenen per a garantir la independència i bon funcionament de la Junta General:

Si

Detall de les mesures

D'acord amb l'article 35 bis dels Estatuts Socials: La Junta serà presidida pel president del Consell d'Administració i, a falta d'aquest, pel vicepresident i, sent diversos, pel que correspongui segons el seu ordre, i si no hi hagués tal ordre, començant pel de més edat o, a falta de tots ells, pel conseller que en cada cas elegixin els socis assistents a la reunió.

El president estarà assistit per un secretari, que serà el del Consell d'Administració, en defecte d'això, actuarà el vicesecretari del Consell d'Administració, si n'hi ha, i mancant aquest, la persona que designi la mateixa Junta.

El Reglament de la Junta General, que conté un conjunt detallat de mesures per garantir la independència i bon funcionament de l'assemblea, es pot consultar al lloc web de la societat.

Les mesures preses més significatives són les següents:

- Es publiquen major nombre d'anuncis de les Juntes Generals (ordinàries i extraordinàries) dels requerits legalment.
- S'emeten targetes d'assistència per facilitar el vot dels accionistes.
- Poden assistir a la Junta General els accionistes que, de forma individualitzada o formant grup amb d'altres, siguin titulars de 100 accions, sempre que constin inscrites al corresponent registre comptable amb cinc dies d'antelació a la seva celebració i es proveeixin en la forma prevista en la convocatòria de la corresponent targeta d'assistència acreditativa del compliment dels esmentats requisits, que s'expedirà amb caràcter nominatiu per part de les entitats a les que legalment correspongui.
- Amb caràcter general, es facilita l'accés dels mitjans de comunicació a la Junta, a fi de donar a conèixer públicament el desenvolupament de la reunió i els acords adoptats.

- Així mateix, es disposa l'enregistrament audiovisual de la Junta per la seva posterior difusió.
- Per garantir la seguretat dels assistents i el bon ordre en el desenvolupament de la Junta General, s'adopten les mesures de vigilància, protecció i sistemes de control d'accés que resultin més adients.
- Amb caràcter general, es disposarà també dels mitjans necessaris per a la traducció simultània de les intervencions a la Junta.
- Amb caràcter previ a la celebració de la Junta i després de la publicació de la seva convocatòria, els accionistes que representin, almenys, el cinc per cent del capital social, poden demanar que es publiqui un complement a la convocatòria de la Junta incloent un o més punts en l'Ordre del Dia. L'exercici d'aquest dret s'ha de fer mitjançant notificació fefaent que haurà de rebre al domicili social dins dels cinc dies següents a la publicació de la convocatòria.
- Els accionistes tenen dret a intervenir a la Junta General demanant en les seves intervencions les informacions i aclariments que considerin necessaris i el president de la Junta, en exercici de les seves facultats d'ordenació del desenvolupament de la mateixa, i sense perjudici d'altres actuacions:
 - I) Podrà demanar als intervinents que aclareixin qüestions que no hagin estat compreses o que no hagin quedat prou explicades durant la intervenció.
 - II) Podrà cridar a l'ordre els accionistes intervinents per tal que circumscriuin la seva intervenció als assumptes propis de la Junta i s'abstinguin de fer manifestacions improcedents o d'exercitar d'una manera abusiva o obstruccionista el seu dret.
 - III) Podrà anunciar als intervinents que és a punt d'acabar el temps de la seva intervenció per tal que puguin ajustar el seu discurs i, si persisteixen en les conductes descrites a l'epígraf anterior, podrà retirar-los l'ús de la paraula; i
 - IV) Si considerés que la seva intervenció altera o pot alterar el normal desenvolupament de la reunió, els podrà comminar per tal que abandonin el local i, si s'escau, prendre les mesures necessàries per al compliment d'aquesta previsió.
- Cal destacar que, sense perjudici de la possibilitat de formular un complement a la convocatòria acord amb l'article 176 LSC i propostes d'acords a l'empara de l'article 168 LSC amb anterioritat a la convocatòria de la Junta General, els accionistes poden, durant el torn d'intervencions, formular propostes d'acords a la Junta General sobre extrems de l'Ordre del Dia que legalment no requereixin la seva posada a disposició dels accionistes en el moment de la convocatòria i sobre aquells assumptes en relació amb els quals la Junta pugui deliberar sense estar inclosos en l'Ordre del Dia.

E.6 Indiqui, si s'escau, les modificacions introduïdes durant l'exercici en el Reglament de la Junta General.

En l'exercici 2012 s'han modificat els següents articles del Reglament de la Junta General:

Article 4. Convocatòria de la Junta General.

1. La Junta General Ordinària, degudament convocada pel Consell d'Administració, es reunirà necessàriament durant els sis primers mesos de cada exercici, sense perjudici del que disposa l'article 3 respecte de la validesa de la convocatòria i/o celebració d'aquesta junta fora de termini.

Així mateix, el Consell d'Administració convocarà la Junta General Extraordinària sempre que ho estimi convenient per als interessos socials. Obligatòriament haurà de convocar-la quan ho sol·licitin accionistes que siguin titulars d'almenys un cinc per cent del capital social, expressant en la sol·licitud els assumptes a tractar en la Junta. En aquest cas, la Junta General Extraordinària d'Accionistes haurà de ser convocada per celebrar-se dins del termini legal. Els administradors confeccionaran l'orde del dia, incloent necessàriament els assumptes que hagin estat objecte de sol·licitud.

2. Els accionistes que representin, almenys, el cinc per cent del capital social, podran sol·licitar que es publiqui un complement a la convocatòria de la Junta General d'Accionistes Ordinària incloent un o més punts en l'ordre del dia, sempre que els nous punts vagin acompanyats d'una justificació o, si s'escau, d'una proposta d'acord justificada. L'exercici haurà de fer-se mitjançant notificació fefaent que s'haurà de rebre al domicili social dins dels cinc dies següents a la publicació de la convocatòria.

El complement de la convocatòria haurà de publicar-se amb quinze dies d'antelació com a mínim a la data establerta per a la reunió de la Junta. La falta de publicació del complement de la convocatòria en el termini legalment fixat serà causa de nul·litat de la Junta.

3. Els accionistes que representin almenys un cinc per cent del capital social podran, en el mateix termini assenyalat en l'apartat anterior, presentar propostes fonamentades d'acord sobre assumptes ja inclosos o que s'hagin d'incloure en l'ordre del dia de la Junta convocada.
4. Els administradors podran requerir la presència de Notari perquè aixequi acta de la Junta General, i estan obligats a fer-ho sempre que, amb cinc dies d'antelació al previst per a la celebració de la Junta, ho sol·licitin accionistes que representin, almenys, un u per cent del capital social. En ambdós casos, l'acta notarial tindrà la consideració d'acta de la Junta.

Article 5. Anunci de la convocatòria.

La Junta General haurà de ser convocada pel Consell d'Administració de la societat mitjançant anunci publicat de conformitat amb el que preveuen els Estatuts Socials.

L'anunci, a més de qualsevol altre aspecte que sigui legalment exigible, i d'aquells altres que s'estimin convenients, expressarà la data de la reunió en primera convocatòria, així com tots els assumptes que s'hagin de tractar. Així mateix, es farà constar la data en què, si s'escau, es reunirà la Junta General en segona convocatòria. Entre la primera i la segona reunió hi haurà d'haver, com a mínim, un termini de vint-i-quatre hores.

Article 7. Dret d'informació.

Els accionistes podran sol·licitar per escrit al Consell d'Administració, fins al setè dia anterior al previst per a la celebració de la Junta General, o verbalment durant la seva celebració, els aclariments que considerin necessaris sobre la informació accessible al públic que la societat hagi facilitat a la Comissió Nacional del Mercat de Valors des de la celebració de l'última Junta General i sobre l'informe de l'auditor, així com els informes o aclariments que estimin necessaris sobre els assumptes compresos en l'ordre del dia.

El Consell d'Administració està obligat a proporcionar aquesta informació, excepte en els casos següents:

Quan la publicitat de les dades sol·licitades per accionistes que representin menys d'un vint-i-cinc per cent del capital social pugui perjudicar, a judici del president, els interessos socials.

Quan la informació o aclariment sol·licitat sigui irrellevant per formar-se una opinió sobre les qüestions sotmeses a la Junta. Quan així resulti de disposicions legals o reglamentàries.

Quan, amb anterioritat a la formulació de la pregunta, la informació sol·licitada estigui clara i directament disponible per a tots els accionistes al lloc web de la societat sota el format pregunta-resposta.

El Consell d'Administració podrà facultar a qualsevol dels seus membres o al seu secretari o vicesecretari perquè, en nom i representació del Consell, respongui a les sol·licituds d'informació formulades pels accionistes.

Les respostes als accionistes s'efectuaran per escrit, llevat que, per les característiques de la informació requerida, no resulti procedent, o la proximitat a la data de la celebració de la Junta no ho permeti, i en aquest cas, les respostes es facilitaran durant el curs de la reunió, d'acord amb els criteris previstos en aquest Reglament.

Article 8. Delegacions.

El dret d'assistència a la Junta General serà delegable en favor de qualsevol persona.

La representació s'ha de conferir per escrit o per mitjans de comunicació a distància, com la correspondència postal, la telefonia, el correu electrònic, el missatge de telefonia mòbil automàtica o qualsevol altra tècnica de comunicació electrònica o telemàtica admesa per la societat a aquests efectes.

La societat informará al lloc web corporatiu i en aquells altres mitjans que consideri oportuns sobre el sistema de notificació a la societat de la representació atorgada i sobre les garanties que decideixi exigir respecte de la identitat tant de l'accionista que atorga la representació com del representant que aquell designi i la seguretat i integritat del contingut de la comunicació a distància. A aquests efectes, la societat podrà exigir l'ús de la signatura electrònica reconeguda o qualsevol altre sistema que, segons el parer del Consell d'Administració o de l'òrgan o persones en qui el Consell delegui aquesta facultat, es consideri que reuneix les suficients garanties de seguretat.

Les persones físiques accionistes que no es trobin en ple gaudi dels seus drets civils i les persones jurídiques accionistes hauran de ser representades pels qui exerceixin la seva representació legal, degudament acreditada o per qui aquests designin. No serà vàlida ni eficaç la representació conferida a qui no pugui ostentar-la d'acord amb la Llei. La representació és sempre revocable. L'assistència personal a la Junta General del representat tindrà valor de revocació.

En els casos en què els administradors de la societat tinguin la representació d'algun accionista, el document en què consti la delegació haurà de contenir l'ordre del dia de la Junta així com les instruccions per a l'exercici del dret de vot per a cada punt de l'ordre del dia. De no existir tals instruccions, i llevat conflicte d'interès del representant, s'entendrà el vot favorable a les propostes del Consell d'Administració.

E.7 Indiqui les dades d'assistència en les juntes generals celebrades en l'exercici al que es refereix el present informe:

Data Junta General	Dades d'assistència				Total
	% de presència física	% en representació	% vot a distancia		
			Vot electrònic	Altres	
20/04/2012	67,090	8,800	0,000	0,000	75,890

E.8 Indiqui breument els acords presos a les juntes generals celebrades en l'exercici al qual es refereix el present informe i percentatge de vots amb els quals s'ha pres cada acord.

Gas Natural SDG, S.A. va celebrar Junta General Ordinària el dia 20 d'abril de 2012. Tot seguit, es resumeixen els acords presos a la Junta, així com el percentatge de vots respectius, sobre el capital present i representat.

Junta General Ordinària de Gas Natural SDG, S.A. celebrada el 20 d'abril de 2012.

Primer. Examen i aprovació, si s'escau, dels Comptes Anuals i l'Informe de Gestió de Gas Natural SDG, S.A. corresponents a l'exercici tancat el 31 de desembre de 2011.

Vots en blanc: 0,0000%

Vots en contra: 0,0000%

Abstencions: 0,0264%

Vots a favor: 99,9735%

Segon. Examen i aprovació, si s'escau, dels Comptes Anuals Consolidats i de l'Informe de Gestió del Grup Consolidat de Gas Natural SDG, S.A. corresponents a l'exercici tancat el 31 de desembre de 2011.

Vots en blanc: 0,0000%

Vots en contra: 0,0000%

Abstencions: 0,0264%

Vots a favor: 99,9735%

Tercer. Examen i aprovació, si s'escau, de la proposta d'aplicació del resultat de l'exercici 2011.

Vots en blanc: 0,0000%

Vots en contra: 0,0000%

Abstencions: 0,0264%

Vots a favor: 99,9736%

Quart. Aprovació, per a l'assignació gratuïta d'accions ordinàries als accionistes de la societat, d'un augment de capital social alliberat per un import determinable i amb un valor de mercat de referència màxim de quatre-cents seixanta-un milions quatre-cents vint-i-cinc mil quaranta-sis euros amb vint-i-vuit cèntims (461.425.046,28 euros). Assumpció de compromís davant dels accionistes d'adquisició dels seus drets d'assignació gratuïta a un preu garantit. Previsió expressa d'assignació incompleta. Delegació d'execució de l'augment de capital en el Consell d'Administració, amb expressa facultat de substitució, i facultat de donar nova redacció als articles 5 i 6 dels Estatuts Socials. Sol·licitud d'admissió a negociació de les accions resultants en les Borses de Valors de Barcelona, Madrid, Bilbao i València, a través del Sistema d'Interconnexió Borsària.

Vots en blanc: 0,0000%

Vots en contra: 0,0122%

Abstencions: 0,0272%

Vots a favor: 99,9606%

Cinquè. Examen i aprovació, si s'escau, de la gestió del Consell d'Administració durant l'exercici 2011.

Vots en blanc: 0,0000%

Vots en contra: 0,0099%

Abstencions: 0,0256%

Vots a favor: 99,9644%

Sisè. Reelevació dels auditors de comptes de la societat i del seu grup Consolidat per a l'exercici 2012.

Vots en blanc: 0,0000%

Vots en contra: 0,1765%

Abstencions: 0,0798%

Vots a favor: 99,7437%

Setè. Ratificació, nomenament, reelecció o renovació de consellers.

7.1. Ratificació i, si s'escau, nomenament del Sr. Santiago Cobo Cobo.

Vots en blanc: 0,0000%

Vots en contra: 7,1569%

Abstencions: 2,8954%

Vots a favor: 89,9477%

7.2. Ratificació i, si s'escau, nomenament del Sr. Carlos Losada Marrodán.

Vots en blanc: 0,0000%

Vots en contra: 7,1569%

Abstencions: 2,8954%

Vots a favor: 89,9477%

7.3. Ratificació i, si s'escau, nomenament del Sr. Miguel Valls Maseda.

Vots en blanc: 0,0000%

Vots en contra: 7,1569%

Abstencions: 2,8954%

Vots a favor: 89,9477%

7.4. Ratificació i, si s'escau, nomenament del Sr. Rafael Villaseca Marco.

Vots en blanc: 0,0000%

Vots en contra: 7,1569%

Abstencions: 2,8954%

Vots a favor: 89,9477%

7.5. Ratificació i, si s'escau, nomenament del Sr. Demetrio Carceller Arce.

Vots en blanc: 0,0000%

Vots en contra: 7,1569%

Abstencions: 2,8954%

Vots a favor: 89,9477%

7.6. Ratificació i, si s'escau, nomenament del Sr. Juan María Nín Génova.

Vots en blanc: 0,0000%

Vots en contra: 7,1569%

Abstencions: 2,8954%

Vots a favor: 89,9477%

7.7. Nomenament del Sr. Xabier Añoveros Trías de Bes.

Vots en blanc: 0,0000%

Vots en contra: 7,1569%

Abstencions: 2,8954%

Vots a favor: 89,9477%

7.8. Nomenament del Sr. Heribert Padrol Munté.

Vots en blanc: 0,0000%

Vots en contra: 7,1569%

Abstencions: 2,8954%

Vots a favor: 89,9477%

Vuitè. Modificació de determinats articles dels Estatuts Socials incorporant les modificacions acordades per la Junta General.

Article 28. Convocatòria de la Junta General. Article 34.- Representació. Article 38.- Dret d'informació.

Vots en blanc: 0,0000%

Vots en contra: 0,1175%

Abstencions: 0,0264%

Vots a favor: 99,8561%

Novè. Modificació de determinats articles del Reglament de la Junta General.

Article 4. Convocatòria de la Junta General.

Article 5. Anunci de la convocatòria.

Article 7. Dret d'informació previ a la celebració de la Junta General.

Article 8. Delegacions.

Vots en blanc: 0,0000%

Vots en contra: 0,0944%

Abstencions: 0,0264%

Vots a favor: 99,8792%

Desè. Autorització al Consell d'Administració, amb facultat de substitució a la Comissió Executiva, d'acord amb el que disposa l'article 297.1 b) de la Llei de Societats de Capital, per tal que, dins el termini màxim de cinc (5) anys, si ho estima convenient, pugui augmentar el capital social, fins a la quantitat màxima corresponent a la meitat del capital social a la data de l'autorització, amb previsió de subscripció incompleta, emetent accions ordinàries, privilegiades o rescatables, amb vot o sense vot, amb prima o sense prima, en una o diverses vegades i en l'oportunitat i quantia que consideri adequades, inclosa la facultat de suprimir, si s'escau, el dret de subscripció preferent, donant nova redacció als articles que correspongui dels Estatuts Socials i deixant sense efecte l'autorització acordada per la Junta General Ordinària de 20 d'abril de 2010

Vots en blanc: 0,0000%

Vots en contra: 9,8266%

Abstencions: 0,0656%

Vots a favor: 90,1078%

Onzè. Aprovació del Pla d'Adquisició d'Accions 2012-2013-2014 per a determinat personal al servei del grup Gas Natural Fenosa.

Vots en blanc: 0,0000%

Vots en contra: 0,0533%

Abstencions: 0,0264%

Vots a favor: 99,9203%

Dotzè. Vot consultiu en relació amb l'Informe Anual sobre les remuneracions dels membres del Consell d'Administració.

Vots en blanc: 0,0000%

Vots en contra: 2,8719%

Abstencions: 0,0283%

Vots a favor: 97,0998%

Tretzè. Ratificació del lloc web corporatiu de Gas Natural SDG, S.A. www.gasnaturalfenosa.com.

Vots en blanc: 0,0000%

Vots en contra: 0,0000%

Abstencions: 0,0264%

Vots a favor: 99,9736%

Catorzè. Delegació de facultats per a complementar, desenvolupar, executar, interpretar, esmenar i formalitzar els acords adoptats per la Junta General.

Vots en blanc: 0,0000%

Vots en contra: 0,0000%

Abstencions: 0,0264%

Vots a favor: 99,9736%

E.9 Indiqui si existeix alguna restricció estatutària que estableixi un nombre mínim d'accions necessàries per a assistir a la Junta General:

Si

Nombre d'accions necessàries per a assistir a la Junta General

100

E.10 Indiqui i justifiqui les polítiques seguides per la societat referents a les delegacions de vot en la junta general.

D'acord amb l'article 34 dels Estatuts Socials, tot accionista es podrà fer-se representar a la Junta General per mitjà de qualsevol persona, donant compte a la societat de la representació conferida amb 3 dies d'anticipació, si més no, a la data de celebració de la reunió .

La representació s'ha de conferir per escrit i amb caràcter especial per a cada Junta, llevat del que disposa article 187 de la Llei de Societats de Capital. La representació és sempre revocable. L'assistència personal a la Junta del representat tindrà valor de revocació.

Així mateix, l'article 8 del Reglament de la Junta General indica que el dret d'assistència a la Junta General serà delegable a favor de qualsevol persona.

La representació s'ha de conferir per escrit o per mitjans de comunicació a distància, com la correspondència postal, la telefònica, el correu electrònic, el missatge de telefonia mòbil automàtica o qualsevol altra tècnica de comunicació electrònica o telemàtica admesa per la societat a aquests efectes.

La societat informará al lloc web corporatiu i en aquells altres mitjans que consideri oportuns sobre el sistema de representació per mitjans a distància i sobre les garanties que decideixi exigir respecte de la identitat i autenticitat de l'accionista que atorga la representació i la seguretat i la integritat del contingut de la comunicació a distància. A aquests efectes, la societat podrà exigir l'ús de la signatura electrònica reconeguda o qualsevol altre sistema que, a judici del Consell d'Administració o de l'òrgan o persones en qui el Consell delegui aquesta facultat, es consideri que reuneix les suficients garanties de seguretat.

Les persones físiques accionistes que no es trobin en ple gaudi dels seus drets civils i les persones jurídiques accionistes podran ser representades pels qui exerceixin la seva representació legal, degudament acreditada o per qui aquests designin.

No serà vàlida ni eficaç la representació conferida a qui no pugui ostentar-la d'acord amb la Llei. La representació és sempre revocable. L'assistència personal a la Junta General del representat tindrà valor de revocació.

En els casos en què els administradors de la societat tinguin la representació d'algun accionista, el document en què consti la delegació haurà de contenir l'ordre del dia de la Junta així com les instruccions per a l'exercici del dret de vot. Si no hi ha aquestes instruccions, s'entén el vot favorable a les propostes del Consell d'Administració.

E.11 Indiqui si la companyia té coneixement de la política dels inversors institucionals de participar o no en les decisions de la societat:

No

E.12 Indiqui l'adreça i forma d'accés al contingut de govern corporatiu al seu lloc web.

La totalitat de la informació requerida es troba al lloc web www.gasnaturalfenosa.com. S'accedeix al contingut del Govern Corporatiu a través de l'apartat Informació per a Accionistes i Inversors.

F. Grau de seguiment de les recomanacions de Govern Corporatiu

Indiqui el grau de seguiment de la societat respecte de les recomanacions del Codi Unificat de bon govern. En el supòsit de no complir-ne alguna, expliqui les recomanacions, normes, pràctiques o criteris, que aplica la societat.

1. Que els Estatuts de les societats cotitzades no limitin el nombre màxim de vots que pugui emetre un mateix accionista, ni continguin altres restriccions que dificultin la presa de control de la societat mitjançant l'adquisició de les seves accions en el mercat.

Veure epígrafs: A.9, B.1.22, B.1.23 i E.1, E.2.

Compleix

2. Que quan cotitzin la societat matriu i una societat dependent, ambdues defineixin públicament amb precisió:

- a) Les respectives àrees d'activitat i eventuais relacions de negoci entre elles, així com les de la societat dependent cotitzada amb la resta d'empreses del grup;
- b) Els mecanismes previstos per resoldre els eventuais conflictes d'interès que es puguin presentar.

Veure epígrafs: C.4 i C.7

No aplicable

3. Que, malgrat que no ho exigeixin de forma expressa les Lleis mercantils, es sotmetin a l'aprovació de la Junta General d'Accionistes les operacions que comportin una modificació estructural de la societat i, en particular, les següents:

- a) La transformació de societats cotitzades en companyies holding, mitjançant "filialització" o incorporació a entitats dependents d'activitats essencials desenvolupades, fins ara, per la pròpia societat, fins i tot encara que aquesta mantingui el ple domini sobre aquelles;
- b) L'adquisició o alienació d'actius operatius essencials, quan comportin una modificació efectiva de l'objecte social;
- c) Les operacions amb efecte equivalent al de la liquidació de la societat.

Compleix

4. Que les propostes detallades dels acords a adoptar a la Junta General, inclosa la informació a la qual es refereix la recomanació 28, es facin públiques en el moment de la publicació de l'anunci de la convocatòria de la Junta.

Compleix

5. Que a la Junta General es votin separadament aquells assumptes que siguin substancialment independents, per tal que els accionistes puguin exercir de forma separada les seves preferències de vot. I que aquesta regla s'apliqui, en particular:

- a) Al nomenament o ratificació de consellers, que s'hauran de votar de forma individual;
- b) En el cas de modificacions d'Estatuts, a cada article o grup d'articles que siguin substancialment independents.

Veure epígraf: E.8

Compleix

6. Que les societats permetin fraccionar el vot per tal que els intermediaris financers que apareguin legitimats com a accionistes, però que actuïn per compte de clients diferents, puguin emetre els seus vots d'acord amb les instruccions d'aquests darrers.

Veure epígraf E.4

Compleix

7. Que el Consell exerceixi les seves funcions amb unitat de propòsit i independència de criteri, dispensi el mateix tracte a tots els accionistes i es guiï per l'interès de la companyia, entès com a objectiu màxim, de forma sostinguda, i el valor econòmic de l'empresa.

I que vetlli també per tal que en les seves relacions amb els grups d'interès (*stakeholders*) l'empresa respecti les lleis i reglaments; compleixi de bona fe les seves obligacions i contractes; respecti els usos i bones pràctiques dels sectors i territoris on exerceixi la seva activitat; i observi aquells principis addicionals de responsabilitat social que hagués acceptat voluntàriament.

Compleix

8. Que el Consell assumeixi, com a nucli de la seva missió, aprovar l'estratègia de la companyia i l'organització necessària per a la seva posada en pràctica, així com supervisar i controlar que la direcció compleixi els objectius marcats i respecti l'objecte i interès social de la companyia. I que, per aquest motiu, el Consell en ple es reservi la competència d'aprovar:

a) Les polítiques i estratègies generals de la societat, i en particular:

- I) El Pla estratègic o de negoci, així com els objectius de gestió i pressupost anuals;
- II) La política d'inversions i finançament;
- III) La definició de l'estructura del grup de societats;
- IV) La política de govern corporatiu;
- V) La política de responsabilitat social corporativa;
- VI) La política de retribucions i avaluació de l'acompliment dels alts directius;
- VII) La política de control i gestió de riscos, així com el seguiment periòdic dels sistemes interns d'informació i control;
- VIII) La política de dividends, així com la d'autocartera i, en especial, els seus límits.

Veure epígrafs: B.1.10, B.1.13, B.1.14 i D.3

b) Les decisions següents:

- I) A proposta del primer executiu de la companyia, el nomenament i eventual cessament dels alts directius, així com les seves clàusules d'indemnització.

Veure epígraf: B.1.14

- II) La retribució dels consellers, així com, en el cas dels executius, la retribució addicional per les seves funcions executives i altres condicions que els seus contractes hagin de respectar.

Veure epígraf: B.1.14

- III) La informació financera que, per la seva condició de cotitzada, la societat hagi de fer pública periòdicament.

- IV) Les inversions o operacions de tot tipus que, per la seva elevada quantia o especials característiques, tinguin caràcter estratègic, excepte quan la seva aprovació correspongui a la Junta General.

- V) La creació o adquisició de participacions a entitats de propòsit especial o domiciliades a països o territoris que tinguin la consideració de paradisos fiscals, així com qualssevol altres transaccions o operacions de naturalesa anàloga que, per la seva complexitat, poguessin menystenir la transparència del grup.

c) Les operacions que la societat realitzi amb consellers, amb accionistes significatius o representats al Consell, o amb persones que hi estiguin vinculades ("operacions vinculades").

Aquesta autorització del Consell no s'entendrà, no obstant, necessària en aquelles operacions vinculades que compleixin simultàniament les tres condicions següents:

- 1a. Que es realitzin en virtut de contractes les condicions dels quals estiguin estandarditzades i s'apliquin massivament a molts clients.
- 2a. Que es realitzin a preus o tarifes establerts amb caràcter general per qui actuï com a subministrador del bé o servei de què es tracti.
- 3a. Que la seva quantia no superi l'1% dels ingressos anuals de la societat.

Es recomana que el Consell aprovi les operacions vinculades previ informe favorable del Comitè d'Auditoria o, si s'escau, d'aquell altre al qual s'hagués encomanat dita funció; i que els consellers afectats per les mateixes, a més de no exercir ni delegar el seu dret de vot, no estiguin presents a la sala de reunions mentre el Consell delibera i vota sobre aquesta.

Es recomana que les competències que aquí s'atribueixen al Consell ho siguin amb caràcter indelegable, excepte les esmentades a les lletres b) i c), que podran ser adoptades per raons d'urgència per la Comissió Delegada, amb posterior ratificació per part del Consell en ple.

Veure epígrafs: C.1 i C.6

Compleix parcialment

El grau de compliment és molt elevat, pels motius que s'exposen tot seguit:

D'acord amb l'article 4 del Reglament del Consell d'Administració:

"1. Correspon al Consell d'Administració la realització de tots aquells actes que resultin necessaris per al compliment de l'objecte social previst als Estatuts. El criteri que ha de presidir en tot moment l'actuació del Consell d'Administració és la maximització, de manera sostinguda, del valor de l'empresa. Serà de la seva competència, en particular:

- Determinar les orientacions estratègiques i els objectius econòmics de la societat i acordar, a proposta dels membres que integren el primer nivell de direcció, les mesures oportunes per al seu assoliment.
- Supervisar i verificar que els membres que integren el primer nivell de direcció compleixin l'estratègia i els objectius marcats i respectin l'objecte i interès social.
- Assegurar la viabilitat futura de la societat i la seva competitivitat així com l'existència d'una direcció i lideratge adequats, quedant el desenvolupament de l'activitat empresarial expressament sotmès al seu control.
- Aprovar els codis de conducta de la societat així com desenvolupar les facultats previstes a l'article 5 d'aquest Reglament.

En l'exercici de les seves funcions, el Consell d'Administració, establirà tots els sistemes de supervisió que calgui per garantir el control de les decisions dels seus membres, la seva conformitat amb l'interès social i el fet de vetllar pels interessos dels accionistes minoritaris.

2. Al Consell d'Administració li correspon la realització de tots els actes de gestió, representació i control siguin necessaris o convenients per a la consecució de l'objecte i de la fi social previstos en els Estatuts. Del compliment d'aquesta obligació respondrà davant la Junta General. La delegació de facultats a favor d'un o més membres del Consell no priva aquest últim de la competència orgànica reconeguda per la Llei de Societats Anònimes i els Estatuts Socials.

3. El Consell d'Administració està facultat, dins dels límits legals i estatutaris o dels expressament establerts en aquest Reglament, per:

- Procedir al nomenament d'un o més consellers, en cas de vacants, pel sistema de cooptació, fins que es reuneixi la primera Junta General.
- Acceptar, si s'escau, la dimissió de consellers.
- Designar i revocar el president, vicepresident, consellers delegats, secretari i vicesecretari del Consell d'Administració.
- Delegar funcions en qualsevol dels seus membres, en els termes establerts per la Llei i els Estatuts, i la seva revocació.
- Nomenar els consellers que hagin d'integrar les diferents Comissions previstes en aquest Reglament, i procedir a la revocació dels seus mandats.
- Formular els comptes anuals i l'Informe de Gestió.
- Presentar els informes i propostes d'acords que, d'acord amb allò que preveu la Llei i els Estatuts, ha d'elaborar el Consell d'Administració pel coneixement i l'aprovació, si s'escau, per part de la Junta General, incloent l'Informe Anual de Govern Corporatiu.
- Establir els objectius econòmics de la societat i aprovar, a proposta del primer nivell de direcció, les estratègies, plans i polítiques destinades a l'assoliment d'aquells, quedant sotmès al seu control el compliment d'aquestes activitats.

- Aprovar les adquisicions i alienacions d'aquells actius de la societat o de les seves filials que, per qualsevol circumstància, resultin especialment significatius.
 - Establir la seva pròpia organització i funcionament així com el del primer nivell de direcció de la societat i, en especial, modificar el present Reglament.
 - Exercitar les facultats que la Junta General hagi concedit al Consell d'Administració, que només podrà delegar si ho preveu de forma expressa l'acord de la Junta General, així com la resta de facultats que aquest Reglament li atorga.
4. El Consell d'Administració és, així mateix, titular de la representació orgànica de la societat en els termes legalment i estatutàriament establerts. La delegació o atribució d'aquest poder de representació a favor d'un o diversos consellers comporta l'obligació d'aquests últims de notificar al Consell quants actes realitzin en execució d'aquest poder i que excedeixin de l'ordinària administració.
5. El Consell d'Administració avaluarà periòdicament el seu propi funcionament, així com el funcionament de les seves comissions."

De la mateixa manera, l'article 5 de dit Reglament relatiu a les facultats l'exercici de les quals es reserva expressament al Consell d'Administració indica:

Article 5. Facultats l'exercici de les quals es reserva expressament al Consell d'Administració.

No obstant les facultats representatives i d'execució que els Estatuts atorguen al president i als consellers delegats, així com els efectes que enfront de tercers tinguin els apoderaments o delegacions directament conferits per la societat, caldrà, amb respecte de l'autonomia legal dels òrgans de Govern de les societats del grup, una prèvia decisió del Consell d'Administració de Gas Natural SDG, S.A., en els casos següents:

1. Presentació a la Junta General Ordinària dels Comptes Anuals i Informe de Gestió, tant els de Gas Natural SDG, S.A., com els consolidats, així com de qualsevol altra proposta que hagi de procedir legalment dels Administradors de la societat.
2. Aprovació del Pla Estratègic del grup, dels Pressupostos Anuals, del Pla de Finançament Anual i de la política d'inversions i finançament.
3. Definició de l'estructura societària i de l'estructura de delegacions i apoderaments.
4. Aprovació de les polítiques de govern corporatiu i de responsabilitat social corporativa.
5. Constitució de noves societats o entitats o participació en les ja existents.
6. Aprovació d'operacions de fusió, absorció, escissió, concentració o dissolució, amb o sense liquidació, en què estigui interessada qualsevol de les societats del grup Gas Natural Fenosa.
7. Alienació de participacions en el capital de societats o d'altres actius fixos per part de qualsevol societat del grup Gas Natural Fenosa.

8. Aprovació dels projectes d'inversió a efectuar per qualsevol societat del grup Gas Natural Fenosa.
9. Aprovació dels programes d'emissió i renovació de pagarés en sèrie, d'obligacions o d'altres títols similars per qualsevol societat del grup Gas Natural Fenosa.
10. Aprovació d'operacions financeres, a efectuar per qualsevol societat del grup Gas Natural Fenosa, que no estiguin incloses en el Pla de Finançament Anual.
11. Concessió de fiançaments per part de societats pertanyents al grup Gas Natural Fenosa per garantir obligacions d'entitats no pertanyents al mateix o que pertanyent al mateix, tinguin socis externs.
12. Cessió de drets sobre el nom comercial i marques, així com sobre patents, tecnologia i qualsevol modalitat de propietat industrial que pertanyi a qualsevol societat del grup Gas Natural Fenosa.
13. Aprovació o ratificació del nomenament i cessament dels membres del primer nivell de direcció.
14. Aprovació del nomenament i cessament dels patrons i càrrecs de la Fundació Gas Natural Fenosa i dels representants persones físiques de Gas Natural SDG, S.A. en los supòsits en els que aquesta ocupi el càrrec d'administrador en una altra societat. Aprovació d'aportacions a activitats de mecenatge.
15. Constitució, inversió i supervisió de la gestió de plans de pensions del personal i qualsevol altre compromís amb el mateix que impliqui responsabilitats financeres a llarg termini de la companyia.
16. Celebració d'acords de caràcter comercial, industrial o financer d'importància rellevant o estratègica per al grup Gas Natural Fenosa que suposin una modificació, canvi o revisió del Pla Estratègic o Pressupost Anual vigents.
17. Aprovació de qualsevol transacció rellevant de la societat amb un accionista significatiu, en els termes de l'article 19.
18. Aprovació de la informació financera que legalment correspongui.
19. Aprovació de la política de control i gestió de riscos i seguiment periòdic dels indicadors i sistemes interns de control.
20. Aprovació de la política en matèria de dividends i d'autocartera.

En relació amb els acords contemplats en els punts 5, 6, 7, 8, 10, 14 i 15, la prèvia aprovació del Consell d'Administració es refereix a aquells acords que, per la seva naturalesa o quantia, tinguin especial rellevància pel grup Gas Natural Fenosa. En tot cas s'entendrà que tenen aquesta rellevància les operacions la importància econòmica de les quals superi els 15 milions d'euros, excepte en el cas dels punts 11 i 12, que es xifra en 5 milions d'euros, i del punt 14, el llindar de rellevància del qual s'estableix en 200.000 euros.

Els acords contemplats en els punts cinquè a vuitè, desè al tretzè i setzè poden ser adoptats, indistintament, pel Consell d'Administració o per la Comissió Executiva.

El president, el/s conseller/s delegat/s o el secretari, executaran els acords que adopti el Consell d'Administració de conformitat amb aquest article, notificaran l'autorització o aprovació en els termes que procedixin i cursaran les instruccions d'actuació que requereixi allò acordat."

Per consegüent, hi ha determinades competències que per raons d'urgència, eficàcia i operativitat han estat atorgades indistintament al Consell d'Administració i a la Comissió Executiva.

- 9.** Que el Consell tingui la dimensió precisa per assolir un funcionament eficaç i participatiu, cosa que fa aconsellable que la seva dimensió no sigui inferior a cinc ni superior a quinze membres.

Veure epígraf: B.1.1

Expliqui

En l'actualitat, el Consell d'Administració de Gas Natural SDG, S.A., dins del mínim de 10 membres i màxim de 20 membres que estableix l'article 41 dels Estatuts Socials, en virtut de l'acord adoptat en la Junta General d'Accionistes celebrada el 23 de juny de 2003, està format per 17 membres. Aquest nombre excedeix en 2 la Recomanació 9 del Codi Unificat de Bon Govern, si bé entén la companyia que la dimensió actual del Consell és l'adequada i precisa per a la correcta gestió i supervisió de la societat, sense que aquest nombre impedeixi, limiti o restringeixi, de cap manera, un funcionament eficaç i participatiu d'aquest Òrgan de Govern.

- 10.** Que els consellers externs dominicals i independents constitueixin una àmplia majoria del Consell i que el nombre de consellers executius sigui el mínim necessari, tenint en compte la complexitat del grup societari i el percentatge de participació dels consellers executius en el capital de la societat.

Veure epígrafs: A.2, A.3, B.1.3 i B.1.14

Compleix

- 11.** Que si hi hagués algun conseller extern que no pugui ser considerat dominical ni independent, la societat expliqui aquesta circumstància i els seus vincles, ja sigui amb la societat o els seus directius, o amb els seus accionistes.

Veure epígraf: B.1.3

No aplicable

- 12.** Que dins dels consellers externs, la relació entre el nombre de consellers dominicals i el d'independents mostri la proporció existent entre el capital de la societat representat pels consellers dominicals i la resta del capital.

Aquest criteri de proporcionalitat estricte es podrà atenuar, de forma que el pes dels dominicals sigui més gran que el que correspondria al percentatge total de capital que representen:

1er En societats d'elevada capitalització en les quals siguin escasses o nul·les les participacions accionaries que tinguin legalment la consideració de significatives, però hi hagin accionistes, amb paquets accionaris d'elevat valor absolut.

2n Quan es tracti de societats en les que hi hagin una pluralitat d'accionistes representats al Consell, i que no tinguin vincles entre ells.

Veure epígrafs: B.1.3, A.2 i A.3

Compleix

13. Que el nombre de consellers independents representi com a mínim un terç del total de consellers.

Veure epígraf: B.1.3

Compleix

14. Que el caràcter de cada conseller s'expliqui pel Consell davant la Junta General d'Accionistes que hagi d'efectuar o ratificar-ne el nomenament, i es confirmi o, si s'escau, revisi anualment en l'Informe Anual de Govern Corporatiu, prèvia verificació per part de la Comissió de Nomenaments. I que en aquest informe també s'expliquin les raons per les quals s'hagi nomenat consellers dominicals a instància d'accionistes la participació accionarial dels quals sigui inferior al 5% del capital; i s'exposin les raons per les quals no s'haguessin atès, si s'escau, peticions formals de presència en el Consell procedents d'accionistes la participació accionarial dels quals sigui igual o superior a la d'altres a la instància dels quals s'haguessin designat consellers dominicals.

Veure epígrafs: B.1.3 i B.1.4

Compleix

15. Que quan sigui escàs o nul el nombre de conselleres, el Consell expliqui els motius i les iniciatives preses per corregir aquesta situació; i que, en particular, la Comissió de Nomenaments vetlli per a que en el moment de produir-se noves vacants:

- a) Els procediments de selecció no comportin cap filtre implícit que obstaculitzi la selecció de conselleres;
- b) La companyia busqui deliberadament, i inclogui entre els potencials candidats, dones que reuneixin el perfil professional buscat.

Veure epígrafs: B.1.2, B.1.27 i B.2.3

Compleix parcialment

L'article 31 del Reglament d'Organització i Funcionament del Consell d'Administració i les seves Comissions estableix que la Comissió de Nomenaments i Retribucions revisarà les aptituds necessàries en els candidats que hagin de cobrir cada vacant, el compliment dels requisits exigits per a cada categoria de consellers i el procés d'incorporació de nous membres, elevat al Consell els informes oportuns quan procedeixi. En la cobertura de noves vacants es vetllarà per tal que es facin servir processos de selecció que no impliquin cap filtre implícit que obstaculitzi la selecció de conselleres, incloent en les mateixes condicions, entre els potencials candidats, dones que reuneixin el perfil professional buscat.

En l'actualitat, no hi han conselleres en el Consell, tot i que en el passat, Gas Natural SDG, S.A. ha tingut conselleres al mateix. La companyia en cap cas ha limitat, vetat o restringit el possible nomenament d'un conseller per raó del seu sexe, circumstància que per si mateixa mai no ha estat tinguda en compte.

16. Que el president, com a responsable del funcionament eficaç del Consell, s'asseguri que els consellers rebin amb caràcter previ informació suficient; estimuli el debat i la participació activa dels consellers durant les sessions del Consell, salvaguardant la seva lliure presa de posició i expressió d'opinió, i organitzi i coordini amb els presidents de les Comissions rellevants l'avaluació periòdica del Consell, així com, si s'escau, la del conseller delegat o primer executiu.

Veure epígraf: B.1.42

Compleix

- 17.** Que, quan el president del Consell sigui també el primer executiu de la societat, es faculti a un dels consellers independents per demanar la convocatòria del Consell o la inclusió de nous punts en l'ordre del dia, per coordinar i fer-se ressò de les preocupacions dels consellers externs, i per dirigir l'avaluació pel Consell del seu president.

Veure epígraf: B.1.21

No aplicable

- 18.** Que el secretari del Consell, vetlli de manera especial perquè les actuacions del Consell:

- a) S'ajustin a la lletra i a l'esperit de les Lleis i els seus reglaments, inclosos els aprovats pels organismes reguladors;
- b) Siguin conformes amb els Estatuts de la societat i amb els Reglaments de la Junta, del Consell i altres que tingui la companyia;
- c) Tinguin presents les recomanacions sobre bon govern contingudes en aquest Codi Unificat que la companyia hagués acceptat.

I que, per salvaguardar la independència, imparcialitat i professionalitat del secretari, el seu nomenament i cessament siguin informats per la Comissió de Nomenaments i aprovats pel ple del Consell, i que aquest procediment de nomenament i cessament consti en el Reglament del Consell.

Veure epígraf: B.1.34

Compleix

- 19.** Que el Consell es reuneixi amb la freqüència necessària per exercir amb eficàcia les seves funcions, seguint el programa de dates i assumptes que estableixi al començament de l'exercici, podent cada conseller proposar altres punts de l'ordre del dia inicialment no previstos.

Veure epígraf: B.1.29

Compleix

- 20.** Que les inassistències dels consellers es redueixin a casos indispensables i es quantifiquin en l'Informe Anual de Govern Corporatiu. I que si la representació fos imprescindible, es confereixi amb instruccions.

Veure epígrafs: B.1.28 i B.1.30

Compleix

- 21.** Que quan els consellers o el secretari manifestin preocupacions sobre alguna proposta o, en el cas dels consellers, sobre la marxa de la companyia i aquestes preocupacions no quedin resoltes en el Consell, a petició de qui les hagués manifestat es deixi constància d'elles en l'acta.

Compleix

22. Que el Consell en ple avaluï un cop a l'any:

- a) La qualitat i eficiència del funcionament del Consell;
- b) Partint de l'informe que li elevi la Comissió de Nomenaments, l'acompliment de les seves funcions pel president del Consell i pel primer executiu de la companyia;
- c) El funcionament de les Comissions, partint de l'informe que aquestes li elevin.

Veure epígraf: B.1.19

Compleix

23. Que tots els consellers puguin fer efectiu el dret a demanar la informació addicional que creguin necessària sobre assumptes competència del Consell. I que, llevat que els Estatuts o el Reglament del Consell estableixin una altra cosa, dirigeixin el seu requeriment al president o al secretari del Consell.

Veure epígraf: B.1.42

Compleix

24. Que tots els consellers tinguin dret a obtenir de la societat l'assessorament necessari per al compliment de les seves funcions. I que la societat arbitri les vies adequades per a l'exercici d'aquest dret, que en circumstàncies especials podrà incloure l'assessorament extern amb càrrec a l'empresa.

Veure epígraf: B.1.41

Compleix

25. Que les societats estableixin un programa d'orientació que proporcioni als nous consellers un coneixement ràpid i suficient de l'empresa, així com de les seves regles de govern corporatiu. I que ofereixin així mateix als consellers programes d'actualització de coneixements quan les circumstàncies ho aconsellin.

Compleix

26. Que les societats exigeixin que els consellers dediquin a la seva funció el temps i esforç necessaris per exercir-la amb eficiència i, en conseqüència:

- a) Que els consellers informin a la Comissió de Nomenaments de la resta de les seves obligacions professionals, per si poguessin interferir amb la dedicació exigida.
- b) Que les societats estableixin regles sobre el nombre de consells dels que puguin formar part els seus consellers.

Veure epígrafs: B.1.8, B.1.9 i B.1.17

Compleix parcialment

Donat l'alt nivell de participació i assistència a les sessions dels òrgans de Govern per part dels membres del Consell, la societat no ha establert fins a la data regles sobre el nombre de Consells dels quals puguin formar part aquests consellers, si bé i de forma expressa s'estableix a l'article 18 del Reglament del Consell l'obligació de no competència.

Així, l'article 18 del Reglament del Consell diu:

"El conseller no podrà exercir, per si o per persona interposada, càrrecs de tot ordre a les empreses o societats competidores de Gas Natural SDG S.A. o de qualsevol empresa del seu grup, ni tampoc prestar a favor de les mateixes serveis de representació o d'assessorament. S'entén que una societat és competidora de Gas Natural SDG S.A., quan, directament o indirectament, o a través de les societats del seu grup, es dediqui a qualsevol de les activitats incloses en l'objecte social d'aquesta.

El Consell d'Administració, previ informe de la Comissió de Nomenaments i Retribucions, podrà dispensar el compliment d'aquesta obligació, quan hi hagi causes justificades i amb això no s'afecti de manera negativa els interessos socials."

27. Que la proposta de nomenament o reelecció de consellers que s'elevi per part del Consell a la Junta General d'Accionistes, així com el seu nomenament provisional per cooptació, s'aprovi pel Consell:

- a) A proposta de la Comissió de Nomenaments, en el cas de consellers independents.
- b) Previ informe de la Comissió de Nomenaments, en el cas de la resta de consellers.

Veure epígraf: B.1.2

Compleix

28. Que les societats facin pública a través del seu lloc web, i mantinguin actualitzada, la següent informació sobre els seus consellers:

- a) Perfil professional i biogràfic;
- b) Altres Consells d'administració als quals pertanyi, es tracti o no de societats cotitzades;
- c) Indicació de la categoria de conseller a la qual pertanyi segons correspongui, assenyalant, en el cas de consellers dominicals, l'accionista al que representin o amb qui tinguin vincles;
- d) Data del seu primer nomenament com a conseller de la societat, així com dels posteriors, i;
- e) Accions de la companyia, i opcions sobre aquestes de les que en sigui titular.

Compleix

29. Que els consellers independents no romanguin com a tals durant un període continuat superior a 12 anys.

Veure epígraf: B.1.2

Compleix

30. Que els consellers dominicals presentin la dimissió quan l'accionista a qui representin vengui íntegrament la seva participació accionarial. I que també ho facin, en el nombre que correspongui, quan aquest accionista rebaixi la seva participació accionarial fins a un nivell que exigeixi la reducció del nombre dels seus consellers dominicals.

Veure epígraf: A.2, A.3 i B.1.2

Compleix

- 31.** Que el Consell d'Administració no proposi el cessament de cap conseller independent abans del compliment del període estatutari pel qual hagués estat nomenat, excepte quan concorri justa causa, apreciada pel Consell previ informe de la Comissió de Nomenaments. En particular, s'entendrà que hi ha justa causa quan el conseller hagués incomplert els deures inherents al seu càrrec o incorregut en algunes de les circumstàncies descrites a l'epígraf 5 de l'apartat III de definicions d'aquest Codi.

També es podrà proposar el cessament de consellers independents com a resultat d'Ofertes Públiques d'Adquisició, fusions o altres operacions societàries similars que suposin un canvi en l'estructura de capital de la societat, quan aquests canvis en l'estructura del Consell vinguin propiciats pel criteri de proporcionalitat assenyalat a la Recomanació 12.

Veure epígrafs: B.1.2, B.1.5 i B.1.26

Compleix

- 32.** Que les societats estableixin regles que obliguin els consellers a informar i, si s'escau, dimitir en aquells supòsits que puguin perjudicar el crèdit i reputació de la societat i, en particular, estiguin obligats a informar al Consell de les causes penals en les quals apareguin com a imputats, així com de les seves posteriors vicissituds processals.

Que si un conseller resultés processat o es dictés contra seu interlocutòria d'obertura de judici oral per algun dels delictes assenyalats a l'article 124 de la Llei de Societats Anònimes, el Consell examini el cas tan aviat com li sigui possible i, a la vista de les seves circumstàncies concretes, decideixi si cal o no que el conseller romanguí al càrrec. I que el Consell ho expliqui, tot plegat i de forma raonada, a l'Informe Anual de Govern Corporatiu.

Veure epígrafs: B.1.43 i B.1.44

Compleix

- 33.** Que tots els consellers expressin clarament la seva oposició quan considerin que alguna proposta de decisió sotmesa al Consell pugui ésser contrària a l'interès social. I que també ho facin de forma especial els independents i altres consellers als quals no afecti el potencial conflicte d'interès, quan es tracti de decisions que puguin perjudicar als accionistes no representats al Consell.

I que quan el Consell adopti decisions significatives o reiterades sobre les que el conseller hagués formulat serioses reserves, aquest n'extregui les conclusions que procedixin i, si optés per dimitir, n'expliqui les raons a la carta referida a la recomanació següent.

Aquesta recomanació arriba també al secretari del Consell, encara que no tingui la condició de conseller.

Compleix

- 34.** Que quan, ja sigui per dimissió o per un altre motiu, un conseller cessi en els seu càrrec abans del termini del seu mandat, n'expliqui les raons en una carta que enviarà a tots els membres del Consell. I que, sense perjudici que aquest cessament es comuniqui com a fet rellevant, el motiu del cessament s'expliqui a l'Informe Anual de Govern Corporatiu

Veure epígraf: B.1.5

No Aplicable

35. Que la política de retribucions aprovada pel Consell es pronunciï com a mínim sobre les següents qüestions:

- a) Import dels components fixos, amb desglossament, si s'escau, de les dietes per participació en el Consell i les seves Comissions i una estimació de la retribució fixa anual a la que donin origen;
- b) Conceptes retributius de caràcter variable, incloent-hi, en particular:
 - I) Classes de consellers als quals s'apliquin, així com explicació de la importància relativa dels conceptes retributius variables respecte als fixos;
 - II) Criteris d'avaluació de resultats en què es basi qualsevol dret a una remuneració en accions, opcions sobre accions o qualsevol component variable;
 - III) Paràmetres bàsics i fonament de qualsevol sistema de primes anuals (bonus) o d'altres beneficis no satisfets en efectiu; i
 - IV) Una estimació de l'import absolut de les retribucions variables a les quals donarà origen el pla retributiu proposat, en funció del grau de compliment de les hipòtesis o objectius que prengui com a referència.
- c) Principals característiques dels sistemes de previsió (per exemple, pensions complementàries, assegurances de vida i figures anàlogues), amb una estimació del seu import o cost anual equivalent.
- d) Condicions que hauran de respectar els contractes dels qui exerceixin funcions d'alta direcció com a consellers executius, entre les quals s'inclouran:
 - I) Durada;
 - II) Terminis de preavís; i
 - III) Qualsevol altres clàusules relatives a primes de contractació, així com indemnitzacions o blindatges per resolució anticipada o acabament de la relació contractual entre la societat i el conseller executiu.

Veure epígraf: B.1.15

Compleix

36. Que es circumscriguin als consellers executius les remuneracions mitjançant lliurament d'accions de la societat o de societats del grup, opcions sobre accions o instruments indexats al valor de l'acció, retribucions variables lligades al rendiment de la societat o sistemes de previsió.

Aquesta recomanació no afectarà al lliurament d'accions quan es condicioni al fet que els consellers les mantinguin fins al seu cessament com a conseller.

Veure epígrafs: A.3 i B.1.3

Compleix

- 37.** Que la remuneració dels consellers externs sigui la necessària per retribuir la dedicació, qualificació i responsabilitat que el càrrec exigeixi; però no tan elevada com per comprometre la seva independència.

Compleix

- 38.** Que les remuneracions relacionades amb els resultats de la societat tinguin en compte les eventuais excepcions que constin a l'informe de l'auditor extern i minorin aquests resultats.

No aplicable

- 39.** Que en cas de retribucions variables, les polítiques retributives incorporin les cauteles tècniques necessàries per assegurar que aquestes retribucions guarden relació amb l'exercici professional dels seus beneficiaris i no deriven simplement de l'evolució general dels mercats o del sector d'activitat de la companyia o d'altres circumstàncies similars.

Compleix

- 40.** Que el Consell sotmeti a votació de la Junta General d'Accionistes, com a punt separat de l'ordre del dia, i amb caràcter consultiu, un informe sobre la política de retribucions dels consellers. I que aquest informe es posi a disposició dels accionistes, ja sigui de forma separada o de qualsevol altra forma que la societat consideri convenient.

Aquest informe es centrarà especialment en la política de retribucions aprovada pel Consell per a l'any ja en curs, així com, si s'escau, la prevista pels anys futurs. Abordarà totes les qüestions a les quals es refereix la Recomanació 35, excepció feta d'aquells extrems que puguin suposar la revelació d'informació comercial sensible. Posarà èmfasi en els canvis més significatius d'aquestes polítiques sobre d'aplicada durant l'exercici passat al qual es refereixi la Junta General. Inclourà també un resum global de com es va aplicar la política de retribucions en el citat exercici passat.

Que el Consell informi, també, del paper exercit per la Comissió de Retribucions en l'elaboració de la política de retribucions i, si hagués estat assessorada per un agent extern, de la identitat dels consultors externs encarregats de fer-ho.

Veure epígraf: B.1.16

Compleix

- 41.** Que la Memòria detalli les retribucions individuals dels consellers durant l'exercici i inclogui:

a) El desglossament individualitzat de la remuneració de cada conseller, que inclourà, en el seu cas:

- I) Les dietes d'assistència o altres retribucions fixes com a conseller;
- II) La remuneració addicional com a president o membre d'alguna comissió del Consell;
- III) Qualsevol remuneració en concepte de participació en beneficis o primes, i la raó per la qual es van atorgar;
- IV) Les aportacions a favor del conseller a plans de pensions d'aportació definida; o l'augment de drets consolidats del conseller, quan es tracti d'aportacions a plans de prestació definida;

- V) Qualsevol indemnitzacions pactades o pagades en cas d'acabament de les seves funcions;
- VI) Les remuneracions percebudes com a conseller d'altres empreses del grup;
- VII) Les retribucions per l'exercici de funcions d'alta direcció dels consellers executius;
- VIII) Qualsevol altre concepte retributiu diferent dels anteriors, sigui quina sigui la naturalesa o l'entitat del grup que el satisfaci, especialment quan tingui la consideració d'operació vinculada o la seva omisió distorsioni la fidel imatge de les remuneracions totals percebudes pel conseller.

b) El desglossament individualitzat dels lliuraments eventuais a consellers d'accions, opcions sobre accions o qualsevol altre instrument referència al valor de l'acció, amb detall de:

- I) Nombre d'accions o opcions concedides durant l'any, i condicions per al seu exercici;
- II) Nombre d'opcions exercides durant l'any, amb indicació del nombre d'accions afectes i el preu d'exercici;
- III) Nombre d'opcions pendents d'exercitar a final d'any, amb indicació del seu preu, data i altres requisits d'exercici;
- IV) Qualsevol modificació durant l'any de les condicions d'exercici d'opcions ja concedides.

c) Informació sobre la relació, en aquest exercici passat, entre la retribució obtinguda pels consellers executius i els resultats o altres mesures de rendiment de la societat.

Compleix parcialment

A la Memòria dels Comptes Anuals s'individualitzen els imports meritats pels membres del Consell d'Administració pel fet de pertànyer a aquest òrgan de govern, a la Comissió Executiva, a la Comissió d'Auditoria i Control i a la Comissió de Nomenaments i Retribucions de la societat, indicant de forma agregada la resta de retribucions, amb desglossament dels diferents conceptes retributius.

42. Que quan hi hagi Comissió Delegada o Executiva (d'ara endavant, "Comissió Delegada"), l'estructura de participació de les diferents categories de consellers sigui similar a la del propi Consell, i que el seu secretari sigui el del Consell.

Veure epígrafs: B.2.1 i B.2.6

Compleix

43. Que el Consell tingui sempre coneixement dels assumpte tractats i de les decisions preses per la Comissió Delegada i que tots els membres del Consell rebin còpia de les actes de les sessions de la Comissió Delegada.

Expliqui

El president del Consell, a la vegada president de la Comissió Executiva de la companyia, informa els membres del Consell d'Administració d'aquells assumptes tractats a la Comissió que no tenen la condició de recurrents, ordinaris o habituals. Així mateix, quan la Comissió Executiva, en ple exercici de les seves competències, entén que ha d'informar al Consell d'Administració de determinat assumpte sotmès a la seva consideració, per la seva importància estratègica, quantitativa o qualitativa, li adreçarà per a la corresponent presa de raó.

- 44.** Que el Consell d'Administració constitueixi al seu si, a més del Comitè d'Auditoria exigít per la Llei del Mercat de Valors, una Comissió, o dues comissions separades, de Nomenaments i Retribucions.

Que les regles de composició i funcionament del Comitè d'Auditoria i de la Comissió o Comissions de Nomenaments i Retribucions figurin al Reglament del Consell, i incloguin les següents:

- a) Que el Consell designi els membres d'aquestes Comissions, tenint presents els coneixements, aptituds i experiència dels consellers i comeses de cada Comissió; deliberi sobre les seves propostes i informes; i davant seu hagin de retre compte, en el primer ple del Consell posterior a les seves reunions, de la seva activitat i respondre del treball realitzat;
- b) Que aquestes Comissions estiguin compostes exclusivament per consellers externs, amb un mínim de tres. Això anterior s'entén sense perjudici de l'assistència de consellers executius o alts directius, quan així ho acordin de forma expressa els membres de la Comissió.
- c) Que els seus Presidents siguin consellers independents.
- d) Que puguin demanar assessorament extern, quan ho considerin necessari per a l'exercici de les seves funcions.
- e) Que de les seves reunions s'aixequi acta, de la qual es remetrà còpia a tots els membres del Consell.

Veure epígrafs: B.2.1 i B.2.3

Compleix parcialment

Els Presidents i membres de les diferents Comissions formen part del Consell d'Administració i aquestes, al seu torn i en exercici de les seves competències, formulen les diferents propostes i informes que, posteriorment, són sotmesos al mateix, motiu pel qual i per tal d'evitar la tramesa de documentació duplicada, no es remeten les actes de les Comissions.

- 45.** Que la supervisió del compliment dels codis interns de conducta i de les regles de govern corporatiu s'atribueixi al Comitè d'Auditoria, a la Comissió de Nomenaments, o, si existissin de forma separada, a les de Compliment o de Govern Corporatiu.

Compleix

- 46.** Que els membres del Comitè d'Auditoria, i de forma especial el seu president, es designin tenint en compte els seus coneixements i experiència en matèria de comptabilitat, auditoria o gestió de riscos.

Compleix

- 47.** Que les societats cotitzades disposin d'una funció d'auditoria interna que, sota la supervisió del Comitè d'Auditoria, vetlli pel bon funcionament dels sistemes d'informació i control intern.

Compleix

- 48.** Que el responsable de la funció d'auditoria interna presenti al Comitè d'Auditoria el seu pla anual de treball; l'informi directament de les incidències que es presentin en el seu desenvolupament; i li sotmeti al final de cada exercici un informe d'activitats.

Compleix

49. Que la política de control i gestió de riscos identifiqui com a mínim:

- a) Els diferents tipus de risc (operatius, tecnològics, financers, legals, reputacionals, etc.) als quals s'enfronta la societat, incloent-hi entre els financers o econòmics, els passius contingents i altres riscos fora de balanç;
- b) La fixació del nivell de risc que la societat consideri acceptable;
- c) Les mesures previstes per mitigar l'impacte dels riscos identificats, en cas que s'arribessin a materialitzar;
- d) Els sistemes d'informació i control intern que es faran servir per controlar i gestionar els esmentats riscos, inclosos els passius contingents o riscos fora de balanç.

Veure epígraf: D

Compleix

50. Que correspongui al Comitè d'Auditoria:

1r En relació amb els sistemes d'informació i control intern:

- a) Supervisar el procés d'elaboració i la integritat de la informació financera relativa a la societat i, si s'escau, al grup, revisant el compliment dels requisits normatius, la correcta delimitació del perímetre de consolidació i la correcta aplicació dels criteris comptables.
- b) Revisar periòdicament els sistemes de control intern i gestió de riscos, per tal que els principals riscos s'identifiquin, gestionin i donin a conèixer adequadament.
- c) Vetllar per la independència i eficàcia de la funció d'auditoria interna; proposar la selecció, nomenament, reelecció i cessament del responsable del servei d'auditoria interna; proposar el pressupost d'aquest servei; rebre informació periòdica sobre les seves activitats; i verificar que l'alta direcció té en compte les conclusions i recomanacions dels seus informes.
- d) Establir i supervisar un mecanisme que permeti als empleats comunicar, de forma confidencial i, si es considera adequat, anònima, les irregularitats de potencial transcendència, especialment financeres i comptables, que adverteixin en el si de l'empresa.

2n En relació amb l'auditor extern:

- a) Elevar al Consell les propostes de selecció, nomenament, reelecció i substitució de l'auditor extern, així com les condicions de la seva contractació.
- b) Rebre regularment de l'auditor extern informació sobre el pla d'auditoria i els resultats de la seva execució, i verificar que l'alta direcció tingui en compte les seves recomanacions.

c) Assegurar la independència de l'auditor extern i, en aquest sentit:

- I) Que la societat comuniqui com a fet rellevant a la CNMV el canvi d'auditor i l'acompanyi d'una declaració sobre una eventual existència de desacords amb l'auditor sortint i, si haguessin existit, del seu contingut;
- II) Que s'asseguri que la societat i l'auditor respectin les normes vigents sobre prestació de serveis diferents als d'auditoria, els límits a la concentració del negoci de l'auditor i, en general, la resta de normes establertes per assegurar la independència dels auditors;
- III) Que en cas de renúncia de l'auditor extern examini les circumstàncies que l'haguessin motivat.

d) En el cas de grups, afavorir que l'auditor del grup assumeixi la responsabilitat de les auditories de les empreses que l'integren.

Veure epígrafs: B.1.35, B.2.2, B.2.3 i D.3

Compleix

51. Que el Comitè d'Auditoria pugui convocar a qualsevol treballador o directiu de la societat, i fins i tot disposar que compareguin sense presència de cap altre directiu.

Compleix

52. Que el Comitè d'Auditoria informi al Consell, amb caràcter previ a la presa per part d'aquest de les corresponents decisions, sobre els següents assumptes assenyalats a la Recomanació 8:

- a) La informació financera que, per la seva condició de cotitzada, la societat hagi de fer pública periòdicament. El Comitè s'hauria d'assegurar que els comptes intermedis es formulen amb els mateixos criteris comptables que els anuals i, per aquest motiu, considerar la procedència d'una revisió limitada de l'auditor extern.
- b) La creació o adquisició de participacions a entitats de propòsit especial o domiciliades a països o territoris que tinguin la consideració de paradisos fiscals, així com qualssevol altres transaccions o operacions de naturalesa anàloga que, per la seva complexitat, poguessin menystenir la transparència del grup.
- c) Les operacions vinculades, excepte que aquesta funció d'informe previ hagi estat atribuïda a una altra Comissió diferent de les de supervisió i control.

Veure epígrafs: B.2.2 i B.2.3

Compleix

53. Que el Consell d'Administració procuri presentar els comptes a la Junta General sense reserves ni excepcions en l'informe d'auditoria i que, en els supòsits excepcionals en què hi hagin, tant el president del Comitè d'Auditoria com els auditors expliquin amb claredat als accionistes el contingut i abast d'aquestes reserves o excepcions.

Veure epígraf: B.1.38

Compleix

54. Que la major part dels membres de la Comissió de Nomenaments –o de Nomenaments i Retribucions, si fossin una sola– siguin consellers independents.

Veure epígraf: B.2.1

Compleix

55. Que corresponguin a la Comissió de Nomenaments, a més de les funcions indicades a les Recomanacions precedents, les següents:

- a) Avaluar les competències, coneixements i experiència necessàries en el Consell; definir, en conseqüència, les funcions i aptituds necessàries dels candidats que hagin de cobrir cada vacant; i avaluar el temps i dedicació necessaris per a que puguin exercir bé la seva comesa.
- b) Examinar o organitzar, de la forma que s'entengui adequada, la successió del president i del primer executiu i, si s'escau, fer propostes al Consell, perquè aquesta successió es produeixi de forma ordenada i ben planificada.
- c) Informar els nomenaments i cessaments d'alts directius que el primer executiu proposi al Consell.
- d) Informar al Consell sobre les qüestions de diversitat de gènere assenyalades a la Recomanació 14 d'aquest Codi.

Veure epígraf: B.2.3

Compleix parcialment

La única qüestió a considerar en aquest epígraf seria la relativa a la diversitat de gènere per a la qual la Comissió de Nomenaments i Retribucions té encomanada la missió de revisar les aptituds necessàries en els candidats que hagin de cobrir cada vacant, el compliment dels requisits exigits per cada categoria de consellers i el procés d'incorporació de nous membres, elevant al Consell els oportuns informes quan sigui procedent. En la cobertura de noves vacants és vetlla per tal que s'emprin processos de selecció que no impliquin filtres implícits que obstaculitzin la selecció de conselleres, incloent-hi en les mateixes condicions entre els potencials candidats, dones que reuneixin el perfil professional buscat. Aquesta obligació la mostra l'article 31.2 del Reglament del Consell d'Administració.

56. Que la Comissió de Nomenaments consulti al president i al primer executiu de la societat, especialment quan es tracti de matèries relatives als consellers executius.

I que qualsevol conseller pugui sol·licitar de la Comissió de Nomenaments que prengui en consideració, per si els considerés idonis, potencials candidats per cobrir vacants de conseller.

Compleix

57. Que correspongui a la Comissió de Retribucions, a més de les funcions indicades a les Recomanacions precedents, les següents:

a) Proposar al Consell d'Administració:

I) La política de retribució dels consellers i alts directius.

II) La retribució individual dels consellers executius i la resta de condicions dels seus contractes.

III) Les condicions bàsiques dels contractes dels alts directius.

b) Vetllar per l'observança de la política retributiva establerta per la societat.

Veure epígrafs: B.1.14 i B.2.3

Compleix

58. Que la Comissió de Retribucions consulti al president i al primer executiu de la societat, especialment quan es tracti de matèries relatives als consellers executius i alts directius.

Compleix

G. Altres informacions d'interès

Si considera que hi ha algun principi o aspecte rellevant relatiu a les pràctiques de govern corporatiu aplicat per la societat, que no ha estat abordat pel present informe, tot seguit, mencioni-ho i expliqui'n el contingut.

Nota aclaridora a l'apartat B.1.12

Inclou la retribució del Sr. José Antonio Couso López, Director General de Negocis Regulats d'Electricitat fins a setembre de 2012.

Nota aclaridora a l'apartat B.1.40

En el % de participació s'han tingut en compte tant les accions directes com les indirectes que té cada conseller en entitats que tinguin el mateix, anàleg o complementari gènere d'activitat.

Nota en relació amb el Codi de Bones Pràctiques Tributàries.

El Consell d'Administració, en la sessió de 17 de setembre de 2010, va acordar l'adhesió de Gas Natural Fenosa al Codi de Bones Pràctiques Tributàries.

D'acord amb el que preveu el Codi de Bones Pràctiques Tributàries, es manifesta expressament que Gas Natural Fenosa ha complert efectivament amb el contingut del mateix i, en particular, que en la reunió celebrada el dia 25 de gener de 2013, el Consell d'Administració de Gas Natural Fenosa ha estat informat sobre les polítiques fiscals seguides pel grup durant l'exercici de 2012.

Dins d'aquest apartat es podrà incloure qualsevol altra informació, aclariment o matís, relacionats amb els anteriors apartats de l'informe, en tant en quant siguin rellevants i no reiteratius.

En concret, indiqui si la societat està sotmesa a legislació diferent a l'espanyola en matèria de govern corporatiu i, si s'escau, inclogui aquella informació que estigui obligada a subministrar i que sigui diferent a allò exigint en el present informe.

Definició vinculant de conseller independent:

Indiqui si algun dels consellers independents té o ha tingut alguna relació amb la societat, els seus accionistes significatius o els seus directius, que d'haver estat prou significativa o important, hauria determinat que el conseller no pogués ser considerat com a independent de conformitat amb la definició recollida en l'apartat 5 del Codi Unificat de bon govern:

No

Data i signatura:

Aquest informe anual de govern corporatiu ha estat aprovat pel Consell d'Administració de la societat, en la sessió de data

25/1/2013

Indiqui si hi ha hagut consellers que hagin votat en contra o s'hagin abstingut en relació amb l'aprovació del present informe.

No

Document complementari a l'Informe Anual de Govern Corporatiu de Gas Natural SDG, S.A. corresponent a l'exercici de 2012 en relació a l'article 61 bis de la Llei del Mercat de Valors

Informació dels valors que no es negociïn en un mercat regulat comunitari, amb indicació, si s'escau, de les diferents classes d'accions i, per a cada classe d'accions, els drets i obligacions que confereixin, així com el percentatge del capital social que representi l'autocartera de la societat i les seves variacions significatives (art. 61 bis 4, a, 3r LMV).

La societat no té valors que no es negociïn en un mercat regulat comunitari.

La societat a 31 de desembre de 2012 no té autocartera.

Informació relativa a les normes aplicables a la modificació dels estatuts de la societat (art. 61 bis 4, a, 4t LMV).

Quant a la modificació dels Estatuts Socials es regulen en els articles 24, 32 i 68 dels Estatuts Socials i 2 del Reglament de la Junta General d'Accionistes.

Junta General.

- Els accionistes constituïts en Junta General, degudament convocada, decidiran per majoria en els assumptes propis de la competència de la Junta.
- Tots els socis, fins i tot els dissidents i els que no hagin participat en la reunió, queden sotmesos als acords de la Junta General. (art. 24 Estatuts Socials).

Acords especials i majories. Constitució.

- Perquè la Junta General ordinària o extraordinària, pugui acordar vàlidament l'emissió d'obligacions, l'augment o la reducció del capital, la supressió o la limitació del dret de subscripció preferent de noves accions o obligacions convertibles, així com la transformació, la fusió, l'escissió o la cessió global d'actiu i passiu, el trasllat del domicili a l'estranger, i, en general, qualsevol modificació dels Estatuts Socials, serà necessària, en primera convocatòria, la concurrència d'accionistes presents o representats que posseeixin, almenys, el cinquanta per cent (50%) del capital subscrit amb dret a vot. En segona convocatòria serà suficient la concurrència del vint-i-cinc per cent (25%) del capital esmentat. (art. 32 Estatuts Socials).

Modificació d'Estatuts.

- La modificació dels Estatuts haurà de ser acordada per la Junta General i exigeix la concurrència dels requisits següents:
 - 1) Que el Consell d'Administració o, si s'escau, els accionistes autors de la proposta formulin un informe escrit, amb la justificació de la mateixa.
 - 2) Que s'expressin en la convocatòria, amb la deguda claredat, els extrems de la modificació que es proposa, així com el dret que correspon a tots els accionistes d'examinar, al domicili social, el text íntegre de la modificació proposada i l'informe sobre la mateixa i el de demanar el lliurament o l'enviament gratuït d'aquests documents.
 - 3) Que l'acord sigui adoptat per la Junta General, de conformitat amb el que es disposa en aquests Estatuts.
 - 4) En tot cas, l'acord es farà constar en escriptura pública, que s'inscriurà en el Registre Mercantil i es publicarà en el Butlletí Oficial del mateix (art. 68 Estatuts Socials).

Competències de la Junta General d'Accionistes.

- La Junta General d'Accionistes, com a màxim òrgan de decisió de la societat, té facultats per a l'adopció de tota mena d'acords referents a la societat i, en particular, li correspon:
 - I. Aprovar, si s'escau, els comptes anuals de la societat i resoldre sobre l'aplicació del resultat, així com aprovar, si s'escau, els comptes anuals consolidats.
 - II. Nomenar i separar els membres del Consell d'Administració, així com ratificar o revocar els nomenaments per cooptació efectuats pel propi Consell i aprovar la seva gestió.
 - III. Nomenar i, si s'escau, reelegir als Auditors de Comptes.
 - IV. Acordar l'emissió d'obligacions, l'augment o reducció de capital, la transformació, fusió, escissió o dissolució de la societat i, en general, qualsevol modificació dels Estatuts Socials.
 - V. Autoritzar el Consell d'Administració per augmentar el capital social, d'acord amb el que preveu l'article 297. 1.b) de la Llei de Societats de Capital.
 - VI. Autoritzar l'adquisició derivativa d'accions pròpies de la societat en els termes legalment previstos.
 - VII. Atorgar al Consell d'Administració les facultats que, per a casos no previstos, estimi oportunes.
 - VIII. Decidir sobre els assumptes que li siguin sotmesos per acord del Consell d'Administració.
 - IX. Decidir sobre l'aplicació de sistemes de retribució consistents en el lliurament d'accions o de drets sobre elles, així com de qualsevol altre sistema de retribució que estigui referenciat al valor de les accions, amb independència de qui resulti ser beneficiari d'aquests sistemes de retribució.
 - X. Decidir el procedent sobre totes aquelles qüestions que no es determinin especialment en els Estatuts i no siguin de l'exclusiva competència del Consell d'Administració (art. 2 Reglament Junta General).

Qualsevol restricció a la transmissibilitat de valors i qualsevol restricció al dret de vot (art. 61 bis 4, b LMV).

No hi ha restriccions a la transmissibilitat de valors. Segons l'article 11 dels Estatuts Socials de Gas Natural SDG, S.A. les accions són transmissibles en la forma en que les disposicions vigents ho regulin. Tot això sense perjudici de l'aplicació de determinades normes, que s'exposen a continuació.

Com a entitat cotitzada, l'adquisició de participacions significatives està subjecta a comunicació a l'emissor i a la Comissió Nacional del Mercat de Valors, d'acord amb l'article 53 de la Llei 24/1988 del Mercat de Valors, a l'article 23.1 del Reial Decret 1362/2007, de 19 d'octubre i Circular 2/2007, de 19 de desembre, de la Comissió Nacional del Mercat de Valors, que preveuen com a primer llindar de notificació el 3% dels drets de vot.

També, en tant que societat cotitzada i llevat l'excepció continguda en la Disposició Addicional Primera del Reial Decret 1066/2007, l'adquisició d'un percentatge igual o superior al 30% dels drets de vot de la societat, determina l'obligació de formular una Oferta Pública d'Adquisició de Valors en els termes que estableix l'article 60 de la Llei 24/1988 del Mercat de Valors.

Adicionalment, són rellevants les normes sectorials per l'activitat energètica del grup a Espanya:

- Com a societat que integra en el seu grup determinats actius i activitats regulats i quasi-regulats, l'adquisició de les seves accions pot estar subjecta al que disposa la Disposició Addicional 11.3.1.14 de la Llei 34/1998 del Sector d'Hidrocarburs.
- Pel seu caràcter d'operador principal en els mercats de gas i electricitat, la tinença de les seves accions està subjecta a les restriccions que estableix l'article 34 del Decret-Llei 6/2000 de Mesures Urgents d'intensificació de la competència en els mercats de béns i serveis.

Informació dels poders dels membres del consell d'administració i, en particular, els relatius a la possibilitat d'emetre o recomprar accions (art. 61 bis 4, c, 3r LMV).

La companyia ha atorgat a favor del president del Consell d'Administració i del conseller delegat àmplies facultats de representació i gestió, que els permeten atendre els assumptes ordinaris de la societat, llevat de les indelegables que per Llei, Estatuts o Reglaments, corresponen a la Junta General, al Consell d'Administració o les seves Comissions.

Per a l'execució de determinats acords que, per qüestions diverses, requereixen un mandat específic, el Consell d'Administració o la Comissió Executiva han atorgat poders especials a favor del president o del conseller delegat que s'exhaureixen, en un sol acte, amb el seu exercici.

La Junta General d'Accionistes de 20 d'abril de 2010, al punt vuitè de l'Ordre del Dia, va acordar el següent:

"Vuitè. Autorització al Consell d'Administració per a l'adquisició derivativa d'accions pròpies, directament o a través de societats del grup de Gas Natural SDG, S.A., en els termes que acordi la Junta General i amb els límits legalment establerts, deixant sense efecte l'autorització acordada per la Junta General Ordinària de 26 de juny de 2009.

Vuitè 1. Deixar sense efecte l'autorització atorgada al Consell d'Administració per la Junta General celebrada el 26 de juny de 2009, per adquirir a títol oneros accions de la societat.

Vuitè 2. Autoritzar el Consell d'Administració perquè en un termini no superior als cinc anys pugui adquirir a títol oneros, en una o diverses vegades, fins a un màxim del 10% del capital subscrit o la xifra màxima que resulti d'aplicació conforme a la normativa vigent en el moment d'adquisició, accions de la societat que estiguin totalment desemborsades, sense que el valor nominal de les accions adquirides mai no superi, directa o indirectament, afegint-lo al de les que ja posseeixi la societat o les seves filials, el 10% del capital subscrit o qualsevol altre percentatge que legalment s'estableixi. El preu mínim i màxim d'adquisició serà el de cotització al Mercat Continu de les Borses de Valors espanyoles amb una oscil·lació en més o en menys d'un 5%. En el cas que les accions no cotitzessin, el preu màxim i mínim d'adquisició s'assenyala entre una vegada i mitja i dues vegades el valor comptable de les accions, d'acord amb el darrer balanç consolidat auditat. El Consell d'Administració queda facultat per delegar aquesta autorització a la persona o persones que cregui convenient. Aquesta autorització s'entén que és extensiva a l'adquisició d'accions de la societat per part de societats dominades."

Així mateix, la Junta General de 20 d'abril de 2012, al punt desè de l'Ordre del Dia, va adoptar el següent acord:

"Desè. Autorització al Consell d'Administració, amb facultat de substitució en la Comissió Executiva, d'acord amb el que disposa l'article 297.1 b) de la Llei de Societats de Capital, per tal que, dins el termini màxim de cinc (5) anys, si ho estima convenient, pugui augmentar el capital social, fins a la quantitat màxima corresponent a la meitat del capital social a la data de l'autorització, amb previsió de subscripció incompleta, emetent accions ordinàries, privilegiades o rescatables, amb vot o sense vot, amb prima o sense prima, en una o diverses vegades i en l'oportunitat i quantia que consideri adequades, inclosa la facultat de suprimir, si s'escau, el dret de subscripció preferent, donant nova redacció als articles que correspongui dels Estatuts Socials i deixant sense efecte l'autorització acordada per la Junta General Ordinària de 20 d'abril de 2010.

Desè.

- 1) Tenint en compte la xifra actual del capital social, autoritzar el Consell d'Administració, amb facultat de substitució en la Comissió Executiva, per augmentar el capital social en QUATRE-CENTS NORANTA-CINC MILIONS VUIT-CENTS TRENTA-SIS MIL SEIXANTA-NOU EUROS (495.836.069 €) dins el termini de cinc (5) anys, a partir d'aquesta data mitjançant desemborsament dinerari, en una o diverses vegades, en l'oportunitat i quantia que el mateix decideixi, emetent accions ordinàries, privilegiades o rescatables, amb vot o sense vot, amb prima o sense prima, sense necessitat de nova autorització de la Junta General, així com per modificar els articles dels Estatuts Socials que calgui pel augment o augments de capital que realitzi en virtut de la indicada autorització, amb previsió de subscripció incompleta, tot això de conformitat amb el que estableix l'article 297.1 b) de la Llei de Societats de Capital i deixant sense efecte l'autorització acordada per la Junta General de 20 d'abril de 2010.
- 2) S'atribueix expressament al Consell d'Administració, amb facultat de substitució a la Comissió Executiva, la facultat d'excloure, en tot o en part, el dret de subscripció preferent en relació amb totes o qualsevol de les emissions que acordés en base a la present autorització.
- 3) Com a conseqüència de l'acord precedent, modificar l'Article Transitori dels Estatuts Socials, que quedarà redactat de la següent manera:

"Article transitori.- Delegació al Consell d'Administració.

El Consell d'Administració de la societat, amb facultat de substitució en la Comissió Executiva, i durant un termini màxim de cinc (5) anys a partir d'aquesta data, està facultat per augmentar el capital social en la quantitat QUATRE-CENTS NORANTA-CINC MILIONS VUIT-CENTS TRENTA-SIS MIL SEIXANTA-NOU EUROS (495.836.069 €), mitjançant desemborsament dinerari, en una o diverses vegades, en l'oportunitat i quantia que el mateix decideixi, emetent accions ordinàries, privilegiades o rescatables, amb vot o sense vot, amb prima o sense prima, sense necessitat de nova autorització de la Junta General, amb la possibilitat d'acordar si s'escau l'exclusió, total o parcial, del dret de subscripció preferent, així com per modificar els articles dels Estatuts Socials que sigui necessari per l'augment o augments de capital que faci en virtut de l'esmentada autorització, amb previsió de subscripció incompleta, tot això de conformitat amb el que estableix l'article 297.1.b) de la Llei de Societats de Capital."

Informació dels acords significatius que hagi celebrat la societat i que entrin en vigor, siguin modificats o concloguin, en cas de canvi de control de la societat arran d'una oferta pública d'adquisició, i els seus efectes, excepte quan la seva divulgació resulti seriosament perjudicial per la societat. Aquesta excepció no s'aplicarà quan la societat estigui obligada legalment a donar publicitat a aquesta informació (art. 61 bis 4, c, 4t LMV).

L'Acord d'Actuació Industrial entre Repsol, S.A. i Gas Natural SDG, S.A. comunicat com a fet rellevant a través de la Comissió Nacional del Mercat de Valors el 29 d'abril de 2005 i l'Acord de Socis entre Repsol, S.A. i Gas Natural SDG, S.A. relatiu a Repsol-Gas Natural LNG, S.L. contemplen com a causa de terminació el canvi en l'estructura de control de qualsevol de les parts.

Més de la meitat del deute viu del grup Gas Natural Fenosa té clàusula de canvi de control, ja sigui per adquisició de més del 50% de les accions amb vot o per obtenir el dret a nomenar la majoria de membres del Consell de Gas Natural SDG, S.A., si bé la major part d'aquestes clàusules tenen unes condicions addicionals com: reducció important de la qualificació creditícia (ràting) provocada pel canvi de control, perjudici material pel creditor, canvi material advers en la solvència o en la capacitat de complir el contracte.

La majoria d'aquestes clàusules suposen el reemborsament del deute en un termini més llarg al concedit en els supòsits de resolució anticipada; en algunes es contempla l'atorgament de garanties com a alternativa al reemborsament.

Informació dels acords entre la societat i els seus càrrecs d'administració i direcció o empleats que disposin indemnitzacions quan aquests dimiteixin o siguin acomiadats de manera improcedent o si la relació laboral arriba al final amb motiu d'una oferta pública d'adquisició (art. 61 bis 4, c, 5t LMV).

El contracte del conseller delegat conté una clàusula que estableix una indemnització que triplica la compensació anual prevista per a determinats supòsits d'extinció de la relació i una indemnització equivalent a una anualitat de retribució pel pacte de no competència post-contractual per un període d'un any.

Els contractes subscrits amb els membres del Comitè de Direcció contenen una clàusula que estableix una indemnització mínima de dos anualitats de retribució en determinats casos d'extinció de la relació i una indemnització equivalent a una anualitat de retribució fixa per no competència post-contractual per un període de dos anys.

Addicionalment, hi ha acords d'indemnització amb quinze directius, els imports dels quals donen dret als mateixos a percebre una indemnització mínima d'una anualitat en determinats casos d'extinció de la relació. Així mateix, s'estableix una indemnització equivalent a una anualitat de retribució fixa per no competència postcontractual per un període de dos anys.

Descripció de les principals característiques dels sistemes interns de control i gestió de riscos en relació amb el procés d'emissió de la informació financera (art. 61 bis, 4,h).

1. Entorn de control de l'Entitat

1.1. Quins òrgans i/o funcions són els responsables de: (I) l'existència i manteniment d'un adequat i efectiu SCIIF, (II) la seva implantació, i (III) la seva supervisió.

Gas Natural Fenosa ha definit el seu Sistema de Control Intern de la Informació Financera (d'ara endavant SCIIF) en la "Norma General del Sistema de Control Intern de la Informació Financera (SCIIF) de Gas Natural Fenosa".

Com a part del SCIIF, Gas Natural Fenosa ha definit, en l'esmentada Norma General, el model de responsabilitats d'aquest. Aquest model s'articula al voltant dels següents cinc àmbits de responsabilitat:

- **Consell d'Administració:** és responsable de l'existència d'un SCIIF adequat i eficaç, la supervisió del qual té delegada en la Comissió d'Auditoria i Control.

El Reglament del Consell d'Administració, en l'article 5 apartat 19, estableix que l'aprovació de la política de control i gestió de riscos i seguiment periòdic dels indicadors i sistemes interns de control és una de les facultats l'exercici de les quals es reserva expressament el Consell.

- **Comissió d'Auditoria i Control:** aquesta Comissió té, entre altres, la responsabilitat en la supervisió del SCIIF. El Reglament del Consell d'Administració en l'article 32 apartat 2, indica que la comissió té, entre altres, les següents competències:

- Coneixement i supervisió del procés d'elaboració de la informació financera regulada, vetllant per la correcta aplicació dels principis comptables i per la inclusió de totes les societats que s'hagin d'incloure en el perímetre de consolidació.
- Coneixement i supervisió dels sistemes i de l'eficàcia del control intern i dels sistemes de gestió de riscos de la societat, vetllant perquè aquests identifiquin els diferents tipus de risc que afronta la societat i les mesures previstes per mitigar i per abordar-los en cas que es materialitzin en un dany efectiu. Debatre amb els auditors de comptes les debilitats significatives del sistema de control intern detectades en el desenvolupament de l'auditoria.

- Revisió de la informació sobre activitats i resultats de la companyia que s'elaborin periòdicament en compliment de les normes vigents en matèria borsària, assegurant-se que es formulen seguint els mateixos criteris comptables que els comptes anuals i vetllant per la transparència i exactitud de la informació.
- Adoptar les mesures que consideri convenients en l'activitat d'auditoria, sistema de control financer interior i compliment de les normes legals en matèria d'informació als mercats i la seva transparència i exactitud.

Per al desenvolupament de part d'aquestes funcions, la Comissió d'Auditoria i Control compta amb la Unitat d'Auditoria Interna.

- Direcció General Econòmico-Financera: és responsable del disseny, implantació i funcionament del SCIF. Per al desenvolupament d'aquesta funció disposa de la Unitat de Control Intern.
- Unitat d'Auditoria Interna. En general és responsable de donar suport a la Comissió d'Auditoria i Control en la supervisió i avaluació contínua de l'eficàcia del Sistema de Control Intern en tots els àmbits de Gas Natural Fenosa, aportant un enfocament sistemàtic i rigorós per al seguiment i millora dels processos i per a l'avaluació dels riscos i controls operacionals associats a aquests, inclosos els corresponents al SCIF i al Model de Prevenció de Riscos Penals.
- Unitats de negoci i unitats corporatives implicades en el procés d'elaboració d'informació financera. Són responsables d'executar els processos i mantenir l'operativa diària garantint que es realitzen les activitats de control implantades.

1.2. Si hi ha, especialment pel que fa al procés d'elaboració de la informació financera, els següents elements:

- Departaments i/o mecanismes encarregats: (I) del disseny i revisió de l'estructura organitzativa, (II) de definir clarament les línies de responsabilitat i distribució de tasques i funcions, i (III) que hi hagi una autoritat, amb procediments adequats i suficients per a la correcta difusió a l'entitat.

El disseny i revisió de l'estructura organitzativa del primer nivell de direcció, així com la definició de les línies de responsabilitat és realitzat pel Consell d'Administració, per mitjà del conseller delegat i de la Comissió de Nomenaments i Retribucions.

Per garantir l'adequada gestió de la informació econòmica i financera del grup, la Direcció General Econòmico-Financera ha desenvolupat, com a part del SCIF, una instrucció tècnica consistent en un mapa d'interrelacions (fluxos d'informació) del procés d'elaboració d'informació financera, en què documenta les comunicacions entre la Direcció General Econòmico-Financera, els diferents responsables dels processos i els responsables que són origen o destinació de la informació financera, i que s'anomena "Mapa d'interrelacions de la informació financera de Gas Natural Fenosa".

En aquest sentit, sis són els eixos que Gas Natural Fenosa ha tingut en compte per a l'elaboració del mapa d'interrelacions dels processos d'elaboració de la informació financera:

- I) la informació necessària per elaborar la informació financera;
- II) els responsables que siguin origen o destinació de la informació financera i;
- III) la distribució de tasques entre les diferents unitats organitzatives;
- IV) l'abast d'aquesta distribució a totes les empreses del grup;
- V) la periodicitat de la transmissió de la informació;
- VI) els sistemes d'informació que intervenen en el procés d'elaboració i emissió de la informació financera.

D'aquesta manera, mitjançant el mapa d'interrelacions de Gas Natural Fenosa, queden definits clarament els processos que impacten en l'elaboració de la informació financera, tant els processos operatius amb impacte rellevant sobre la informació financera, com els processos lligats a l'àrea administrativa i comptable, i els responsables implicats en aquesta.

- **Codi de conducta, òrgan d'aprovació, grau de difusió i instrucció, principis i valors inclosos (indicant si hi ha mencions específiques al registre d'operacions i elaboració d'informació financera), òrgan encarregat d'analitzar incompliments i de proposar accions correctores i sancions.**

Dins dels compromisos de l'alta direcció de Gas Natural Fenosa es troba orientar els seus esforços a que les operacions es desenvolupin en un entorn de pràctiques professionals ètiques, no només amb la implantació de mecanismes encaminats a prevenir i detectar frau comesos per empleats o pràctiques inapropiades que puguin suposar sancions, multes o danyar la imatge de Gas Natural Fenosa, sinó també reforçant la importància dels valors ètics i d'integritat entre els seus professionals.

En aquest sentit, Gas Natural Fenosa compta amb un Codi de Conducta (d'ara endavant, Codi Ètic), el qual va ser aprovat pel Consell d'Administració en sessió celebrada el 31 de març de 2005, que és d'obligat compliment per a tots els empleats de Gas Natural SDG, S.A. i de totes les empreses participades en les quals Gas Natural Fenosa té el control de la gestió. Les actualitzacions i modificacions del Codi Ètic són realitzades pel Consell d'Administració de Gas Natural SDG, S.A.

Des de la seva aprovació, s'ha modificat en tres ocasions, l'última de les quals va tenir lloc el 19 de maig de 2009, a fi d'actualitzar-ho i incorporar els nous compromisos adquirits per Gas Natural Fenosa en matèria de Bon Govern i Responsabilitat Corporativa, incorporar les millors pràctiques internacionals en aspectes ètics i socials, i de complir amb les exigències regulatòries derivades de la integració del grup Gas Natural i Unión Fenosa.

El Codi Ètic recull els principis ètics generals per al conjunt de Gas Natural Fenosa, que es concreten en els valors a seguir en la pràctica en tota l'organització i en el qual s'inclou: (I) àmbit d'aplicació (implicació a tots els membres de Gas Natural Fenosa); (II) criteris rectors de la conducta a Gas Natural Fenosa (declaració de l'estil de govern del grup); (III) pautes de conducta (declaració dels valors clau de Gas Natural Fenosa); (IV) acceptació i compliment del Codi, (IV) Comissió del Codi Ètic i (V) vigència.

El Codi Ètic considera com a criteris generals rectors de la conducta a Gas Natural Fenosa la integritat i la responsabilitat professional. Específicament, estableix una sèrie de pautes d'actuació en poc o molt relacionades amb la fiabilitat de la informació financera i el compliment de la normativa aplicable, en concret:

- Respete a la legalitat. (Apartat 4.1)

"Gas Natural Fenosa assumeix el compromís d'actuar en tot moment d'acord amb la legislació vigent i les pràctiques ètiques internacionalment acceptades, amb total respecte envers els Drets Humans i les llibertats públiques (...)"

- Tractament de la informació i del coneixement (Apartat 4.11):

"Tots els empleats que introdueixin qualsevol tipus d'informació en els sistemes informàtics del grup, han de vetllar perquè aquesta sigui rigorosa i fiable.

En particular, totes les transaccions econòmiques del grup han de ser reflectides amb claredat i precisió en els registres corresponents. Especialment, tots els Comptes han de ser reflectits correctament en els registres, així com totes les operacions realitzades i tots els ingressos i despeses incorregudes.

Els empleats de Gas Natural Fenosa s'abstindran de qualsevol pràctica que contravingui el compromís de reflectir amb claredat i precisió totes les transaccions econòmiques en els Comptes del grup."

Adicionalment, Gas Natural Fenosa disposa d'un Codi Intern de Conducta en matèries relatives als Mercats de Valors, que també és aprovat pel Consell d'Administració de la companyia.

El juliol de 2005, es va constituir la Comissió del Codi Ètic de Gas Natural Fenosa amb la missió principal de promoure la seva difusió i aplicació en tot el grup i facilitar un canal de comunicació a tots els empleats per recollir consultes i notificacions d'incompliments del Codi.

Per tal que la Comissió del Codi Ètic pugui executar les seves funcions de forma objectiva i independent, la Comissió està presidida per la unitat d'Auditoria Interna i està formada per representants de diferents Unitats implicats en el seguiment del Codi Ètic.

La comissió reporta regularment a l'alta direcció i trimestralment a la Comissió d'Auditoria i Control. La seva naturalesa és d'informe i recomanació, proposant accions correctores a les unitats encarregades de donar solució als problemes que planteja l'aplicació pràctica del Codi Ètic i actuant, al seu torn, d'enllaç entre aquestes i els empleats. El règim sancionador, en els casos que sigui necessari, és establert per la Unitat de Recursos Humans. Així mateix, la Comissió del Codi Ètic pot proposar, i així ho ha fet en diverses ocasions, actualitzacions dels continguts del Codi. Aquestes actualitzacions són, en primera instància, aprovades per la Comissió d'Auditoria i Control i, posteriorment, ratificades pel Consell d'Administració.

A més s'han establert Comissions Locals del Codi Ètic que s'encarreguen de promoure la difusió i aplicació del Codi en alguns dels països en què Gas Natural Fenosa es troba present, en concret, Argentina, Brasil, Mèxic, Colòmbia, Panamà, Nicaragua, Itàlia i Moldàvia.

Per afavorir, no només l'exercici d'aquesta responsabilitat, sinó també el coneixement i difusió del Codi Ètic, aquest es troba disponible en 9 idiomes:

- Des de l'exterior: web corporativa de Gas Natural Fenosa.
- Internament, a la plataforma del grup "Nostra Energia" i en NaturalNet.

Adicionalment, s'han desenvolupat cursos de formació "*online*" a través de la Universitat Corporativa de Gas Natural Fenosa, que són obligatoris per a tots els empleats de Gas Natural Fenosa.

Durant els exercicis 2011 i 2012, Gas Natural Fenosa ha realitzat, a través de la Comissió, la campanya de Declaració de Compliment del Codi Ètic, per tal de donar a conèixer les pautes de conducta que s'esperen de tots els empleats, difondre els mecanismes existents per fer consultes i notificacions, així com formalitzar periòdicament el compromís per part de tots els empleats del grup amb l'ètica i la integritat. La Declaració de Compliment s'ha remès a la pràctica totalitat dels empleats de Gas Natural Fenosa, obtenint un percentatge de resposta superior al 95%. Aquesta Declaració és requerida de forma periòdica.

Gas Natural Fenosa, per fomentar el coneixement del Codi Ètic entre els seus proveïdors i empreses col·laboradores, recull en les Condicions Generals de les Comandes una clàusula en la qual se'ls informa d'on poden trobar el Codi Ètic del Grup. Actualment s'està duent a terme un projecte de modificació de les clàusules de contractes mercantils i comandes d'aplicació a Compres Espanya per tal d'ampliar l'abast informatiu en l'àmbit de Política de Drets Humans i Codi Ètic de Gas Natural Fenosa.

- **Canal de denúncies, que permeti la comunicació al Comitè d'Auditoria d'irregularitats de naturalesa financera i comptable, en addició a eventuais incompliments del codi de conducta i activitats irregulars en l'organització, informant, si s'escau si aquest és de naturalesa confidencial.**

L'ètica professional a Gas Natural Fenosa es centra en la integritat i la responsabilitat professional, entenent la integritat com l'actuació ètica, honrada i de bona fe, i la responsabilitat professional, com l'actuació proactiva, eficient i enfocada a l'excel·lència, qualitat i la voluntat de servei.

Tal com s'estableix en l'article 32.2 del Reglament del Consell i les seves Comissions, la Comissió d'Auditoria i Control té com a competències "establir i supervisar un mecanisme que permeti als empleats comunicar de manera confidencial i, si es considera apropiat, anònima, les irregularitats de potencial transcendència, especialment financeres i comptables, que adverteixen al si de l'empresa".

Així mateix, el Consell d'Administració en la reunió de data 31 de març de 2006, va establir que aquelles notificacions rebudes a través del procediment de notificació d'incompliments del Codi Ètic de Gas Natural Fenosa, relacionades amb frau, auditoria o errors en la comptabilitat i control intern, siguin transmeses directament a la Comissió d'Auditoria i Control.

Com s'ha comentat en l'apartat anterior i com a mecanisme per obtenir un major grau de control intern sobre el compliment dels principis inclosos en el Codi Ètic, el juliol de 2005 es va constituir la Comissió del Codi Ètic de Gas Natural Fenosa, sent una de seves principals funcions la de facilitar i supervisar un canal de comunicació a tots els empleats per recollir consultes i notificacions d'incompliments del Codi, i facilitar així la resolució de conflictes relacionats amb l'aplicació del Codi Ètic i la de realitzar informes als Òrgans de Govern de Gas Natural Fenosa sobre la difusió i compliment del Codi Ètic, així com de les activitats de la mateixa Comissió.

Aquest canal de comunicació correspon a un canal obert (correu electrònic, fax, correu postal i correu intern) entre la Comissió del Codi Ètic i tots els empleats de Gas Natural Fenosa per tractar matèries relacionades amb el codi. Aquest canal permet a tots els empleats del grup, proveïdors i empreses col·laboradores recollir o proporcionar informació sobre qualsevol qüestió relacionada amb el Codi Ètic. També poden posar-se en contacte amb la Comissió del Codi Ètic per comunicar de bona fe i confidencialment conductes contràries al Codi. Tot això, aliè a la jerarquia de l'operativa habitual dels empleats.

Totes les comunicacions entre la Comissió del Codi Ètic i els empleats de Gas Natural Fenosa són absolutament confidencials, respectant les limitacions establertes en la Llei Orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal. En aquest sentit, el president de la comissió (director d'Auditoria Interna) és l'únic membre, en primera instància, autoritzat per conèixer el conjunt de la informació de totes les consultes i notificacions rebudes del grup a través del procediment de consulta i notificació. Així mateix, les notificacions relacionades amb frau, l'auditoria o errades en els processos comptables o de control intern són transmeses directament a la Comissió d'Auditoria i Control.

Aquestes consultes i notificacions són tractades i resoltes per la Comissió del Codi Ètic.

En l'Informe de Responsabilitat Corporativa 2012 de Gas Natural Fenosa es dona més informació de detall sobre el Codi Ètic, les activitats de la Comissió del Codi Ètic i la utilització del canal de comunicació.

- **Programes de formació i actualització periòdica per al personal involucrat en la preparació i revisió de la informació financera, així com en l'avaluació del SCIF, que cobreixin com a mínim, normes comptables, auditoria, control intern i gestió de riscos.**

La necessitat de comptar amb una qualificació suficient i, sobretot, actualitzada, dels professionals involucrats en la preparació i revisió de la informació financera, així com en l'avaluació del SCIF, fa que sigui imprescindible desenvolupar un pla de formació adequat, de manera que les persones responsables de cada àrea puguin comptar amb els coneixements necessaris per poder dur a terme les diferents funcions incloses en el procés de preparació i revisió de la informació financera.

Per a això, Gas Natural Fenosa té una Universitat Corporativa que és responsable d'elaborar l'estratègia i el pla anual de formació de tot el grup. La Universitat Corporativa compta amb la certificació ISO 9001-2008.

Els objectius de la Universitat Corporativa són, entre d'altres: garantir la gestió del coneixement en una organització multinacional i multicultural; posicionar l'organització com a referent en formació en el sector energètic; garantir que els empleats adquireixin els coneixements tècnics i les habilitats necessàries per tal d'assolir els objectius estratègics marcats.

La formació s'engloba en les categories següents:

- Institut de Lideratge: garanteix el desenvolupament del talent per impulsar la visió estratègica en el curt i el llarg termini. Treballa en tres tipus d'habilitats: de negoci, interpersonals i personals.
- Formació transversal: dins de l'Institut Tècnic, l'Escola de Processos transmet models, processos i procediments i difon l'experiència i millors pràctiques externes.
- Formació especialitzada: també emmarcada en l'Institut Tècnic, es focalitza en els conceptes i les tècniques de treball per àrees de negoci i en les funcions corporatives.

Les empreses de Gas Natural Fenosa de disset països, que tenen centralitzada la gestió dels processos formatius, van sumar en 2012 un total de 782.463 hores de formació. Dins de l'Escola de Processos es troba l'Aula Econòmico-Financera, que el 2012 va superar les 11.200 hores de formació i va comptar amb més de 700 assistents. Els seus principals objectius són:

- Homogeneïtzar els processos econòmico-financers, dirigit a professionals de les unitats econòmico-financeres de Gas Natural Fenosa, i professionals interessats d'altres àrees.
- Actualització dels criteris comptables, fiscals, financers, de gestió de riscos i de control de gestió i de normativa internacional.
- Actualització dels coneixements tècnics de l'àrea fiscal.
- Proporcionar coneixements sobre valoració d'empreses, derivats financers i anàlisi d'estats financers.

El 2012 es van impartir els últims mòduls corresponents al Curs d'Expert Econòmico-Financer, programa realitzat en col·laboració amb la Universitat Pompeu Fabra durant els exercicis 2010 a 2012, i que va comptar amb 396 assistents.

També amb la participació d'aquesta universitat, es va dur a terme el 2012 el Programa Jurídico-Financer per Estratègia i Desenvolupament del Negoci, que va superar les 800 hores de formació i va comptar amb 53 assistents. L'objectiu d'aquest programa, que tindrà noves edicions el 2013, era facilitar als professionals el coneixement de les tècniques de consolidació i la seva incidència en els estats financers de l'empresa, amb la finalitat de prendre decisions estratègiques.

Així mateix, cal esmentar el curs de Comunicació Financera Eficient, amb prop de 2.000 hores de formació, i que va comptar amb 164 assistents, i la capacitat en ofimàtica avançada i en el sistema d'informació SAP, on es van emprar més de 2.100 hores.

Tant la Matriu de definició d'abast, com la Matriu de riscos, com la Matriu d'activitats de control, s'actualitzen anualment.

Així mateix, en la Matriu de riscos s'han identificat els riscos associats a l'assoliment dels objectius de la informació financera, tenint en compte en aquesta identificació els efectes d'altres tipologies de riscos (per exemple: operatius, tecnològics, financers, reputacionals, etc.) que formen part del Mapa de Riscos Corporatiu de Gas Natural Fenosa.

Com a part dels processos crítics identificats, es troba el procés d'identificació del perímetre de consolidació de Gas Natural Fenosa i s'ha descrit en una instrucció tècnica anomenada "Cicle de Tancament Consolidat de Gas Natural Fenosa".

Dins el procés d'identificació de riscos definit per Gas Natural Fenosa en el seu SCIIF, s'ha considerat la problemàtica relacionada amb el frau com un element molt rellevant. En aquest sentit, la política de control del risc del frau de Gas Natural Fenosa es centra en tres pilars bàsics:

- Prevenció del frau.
- Detecció del frau.
- Recerca i gestió de les situacions de frau.

S'han definit controls antifrau preventius que es classifiquen en dues categories. Els anomenats controls actius, considerats barreres per restringir o impedir l'accés als actius valuosos a aquells que puguin intentar cometre un frau. D'altra banda, els controls passius pretenen aturar la realització del frau a través de mesures dissuasòries.

La supervisió de l'eficàcia del SCIIF és responsabilitat de la Comissió d'Auditoria i Control. Per al desenvolupament d'aquesta funció, la Comissió d'Auditoria i Control compta amb la unitat d'Auditoria Interna i la d'Auditoria Externa (veure apartat 5).

3. Activitats de Control

3.1. Procediments de revisió i autorització de la informació financera i la descripció del SCIIF, a publicar en els mercats de valors, indicant els seus responsables, així com de documentació descriptiva dels fluxos d'activitats i controls (incloent els relatius a risc de frau) dels diferents tipus de transaccions que puguin afectar de manera material als estats financers, incloent el procediment de tancament comptable i la revisió específica dels judicis, estimacions, valoracions i projeccions rellevants.

Gas Natural Fenosa realitza revisions periòdiques de la informació financera elaborada, així com de la descripció del SCIIF, d'acord amb diferents nivells de responsabilitat que garanteixen la qualitat de la mateixa.

Com a primer nivell de revisió, els responsables del tancament comptable de cada societat de Gas Natural Fenosa revisen la informació financera elaborada per garantir la seva fiabilitat.

Així mateix, la informació financera de Gas Natural Fenosa és revisada periòdicament pel responsable de la Direcció General Econòmico-Financera, identificant possibles desviacions. En aquest sentit, la Direcció General Econòmico-Financera reporta a la Comissió d'Auditoria i Control la informació financera regulada, vetllant per la transparència i exactitud de la informació i fent esment als sistemes interns de control i als criteris comptables aplicats. Així mateix, informa sobre els principals procediments comptables, judicis, estimacions, valoracions i processos utilitzats en l'elaboració de la informació econòmica i financera i els estats financers, sobre els principals riscos i contingències i la seva cobertura mitjançant provisions, i sobre les Polítiques i Sistemes de Gestió i Control de Riscos a Gas Natural Fenosa.

En darrera instància, el Director General Econòmic-Financer certifica els comptes anuals individuals i consolidats que es presenten al Consell d'Administració perquè els aprovi.

D'altra banda, tal com es recull en la "Norma General del Sistema de Control Intern de la Informació Financera (SCIIF) de Gas Natural Fenosa", les activitats de control definides pel grup en el seu SCIIF compleixen amb l'objectiu fonamental d'assegurar que la informació financera de Gas Natural Fenosa representi la imatge fidel del grup.

Les activitats de control definides en el SCIIF inclouen tant controls generals com controls en els processos crítics.

Els controls generals són mecanismes que, si bé no permeten obtenir un grau de control suficient en els processos del grup, permeten la consecució d'una sèrie d'objectius claus per a la consecució d'un SCIIF eficaç, és a dir, són aquells que descriuen les polítiques i directrius dissenyades per protegir el SCIIF de Gas Natural Fenosa en el seu conjunt.

D'altra banda, tots els processos crítics identificats han estat documentats mitjançant la matriu d'activitats de control, així com per les corresponents instruccions tècniques descriptives dels processos. En aquest sentit, Gas Natural Fenosa ha identificat tots els processos necessaris per a l'elaboració de la informació financera, en què s'han utilitzat judicis, estimacions, valoracions i projeccions rellevants, considerant tots ells com a crítics. De forma periòdica, s'informa a la Comissió d'Auditoria i Control de les principals hipòtesis emprades per estimar la informació financera que depèn de judicis, valoracions i projeccions rellevants.

En la documentació dels processos crítics i activitats de control s'ha inclòs la informació següent:

- Descripció del procés.
- Diagrama de flux d'informació del procés.
- Mapa de sistemes que interactuen en el procés.
- Descripció dels riscos d'informació financera associats als diferents processos i objectius de control.
- Definició d'activitats de control per a la mitigació dels riscos identificats i els seus atributs.
- Descripció dels responsables dels processos i de les activitats de control.

Així mateix, en la definició de les activitats de control s'han identificat les següents classificacions d'activitats de control, atenent a cinc criteris següents:

- Abast: en funció de l'abast de les activitats de control, aquestes es poden dividir en:
 - Activitats de control generals.
 - Activitats de control de processos.
- Implementació: les activitats de control s'han classificat en implementades i no implementades.
- Nivell d'automatització: en funció del nivell d'automatització de les activitats de control, aquestes es poden dividir en automàtiques i manuals.
- Naturalesa de l'activitat: en funció de la naturalesa de les activitats de control, aquestes es poden dividir en preventives o detectives.
- Freqüència: en funció de la recurrència que tingui l'activitat en el temps, per exemple, anual, setmanal, mensual, diària, etc.

Finalment, en el SCIF de Gas Natural Fenosa s'ha definit el model de certificació interna anual dels controls identificats en els processos crítics que han de realitzar les unitats de negoci i corporatives implicades en el procés d'elaboració de la informació financera. El llançament i seguiment d'aquest procés de certificació és responsabilitat de la Unitat de Control Intern. Per la seva banda, la Unitat d'Auditoria Interna s'encarrega de revisar i avaluar les conclusions sobre el compliment i efectivitat resultant del procés anual de certificacions internes de les unitats responsables dels controls, d'identificació de les debilitats i dels plans d'acció.

3.2. Polítiques i procediments de control intern sobre els sistemes d'informació (entre d'altres, sobre seguretat d'accés, control de canvis, operació dels mateixos, continuïtat operativa i segregació de funcions) que suporten els processos rellevants de l'entitat en relació a l'elaboració i publicació de la informació financera.

Per als processos crítics associats a l'elaboració i publicació de la informació financera de Gas Natural Fenosa que han estat definits en el SCIF del grup, s'han identificat les activitats de control que operen en els sistemes d'informació, tant pels utilitzats de forma directa en la seva preparació d'informació financera, com pels que resulten rellevants en el procés o control de les transaccions que es reflecteixen en ella.

A nivell general, dins del mapa de sistemes d'informació de Gas Natural Fenosa, s'han definit i implantat una sèrie de polítiques per garantir els següents aspectes:

- La seguretat d'accés tant a les dades com a les aplicacions.
- El control sobre els canvis en les aplicacions.
- La correcta operació de les aplicacions.
- La disponibilitat de les dades i la continuïtat de les aplicacions.
- Una adequada segregació de funcions.

a) Seguretat d'accés:

S'han definit una sèrie de mesures a diferents nivells per evitar l'accés no autoritzat, tant a les dades, com a les aplicacions.

Els servidors es troben allotjats en dos CPD principals (Barcelona i Madrid) i únicament el personal autoritzat pot accedir a aquestes sales. Addicionalment, tots aquests accessos queden registrats.

Les comunicacions amb aquests sistemes es fan sempre sota protocols xifrats per evitar possibles accessos no autoritzats. S'inclouen sistemes com IDS i antivirus per reforçar internament el control davant aquest tipus d'amenaces.

Finalment, a nivell d'aplicatiu, sistema operatiu i base de dades, s'utilitza el parell usuari-contrasenya com a control preventiu. A nivell de dada, s'han definit perfils que limiten l'accés a aquests, però no s'ha desenvolupat una matriu de segregació de funcions que assegurí que les funcions no són incompatibles.

b) Control de canvis:

S'ha desenvolupat i implantat una metodologia de gestió del canvi, la qual estableix les cauteles i validacions necessàries per limitar el risc en aquest procés.

Entre els principals aspectes que es recullen s'inclouen els següents:

- Aprovació per part de l'àrea de negoci.
- Realització de proves previ pas a producció.
- Entorns específics per a les tasques de desenvolupament i proves.
- Procediments de marxa enrere.
- Segregació de funcions, ja que l'equip de desenvolupament no té accés a producció.

c) Operació:

Per garantir que les operacions es realitzen de forma correcta es porta a terme un monitoratge a tres nivells:

- Totes les interfícies entre sistemes són analitzades per assegurar la seva correcta execució.
- A nivell perimetral, es disposa de diferents indicadors de disponibilitat per evitar talls en les comunicacions.
- Validacions automàtiques sobre les dades introduïdes de manera que siguin acords als esperats en base a la seva naturalesa, rang, etc.

Adicionalment existeix un servei intern de *Help Desk* al que els usuaris finals poden dirigir-se en cas de detectar qualsevol tipus d'incidència.

d) Disponibilitat i continuïtat:

La companyia compta amb dos CPD replicats que permeten assegurar la disponibilitat dels sistemes d'informació en cas de contingència. Tot això ve recolzat a més per un DRP amb les tasques i passos que s'han de seguir per aixecar de nou els sistemes en aquest cas.

Adicionalment, s'està realitzant de forma periòdica una còpia de seguretat de les dades, que es manté en un lloc segur, temporalment. Per restaurar aquestes dades hi ha un procediment específic, si bé no es duen a terme proves de forma periòdica.

e) Segregació de funcions:

L'accés als Sistemes d'Informació està definit a partir d'una sèrie de perfils que defineixen les funcionalitats a les que un usuari ha de tenir accés. S'utilitzen aquests perfils per limitar l'accés dels usuaris als Sistemes d'Informació.

Així mateix, Gas Natural Fenosa ha desenvolupat una instrucció tècnica específica on es recullen els mapes de sistemes dels cicles crítics, així com les interfícies entre sistemes i les activitats de control a nivell aplicació que permeten que la informació es reculli de forma completa i precisa.

3.3. Polítiques i procediments de control intern destinats a supervisar la gestió de les activitats subcontractades a tercers, així com d'aquells aspectes d'avaluació, càlcul o valoració encomanats a experts independents, que puguin afectar de manera material als estats financers.

Gas Natural Fenosa ha desenvolupat una sèrie de polítiques i procediments destinats a supervisar la gestió de les activitats subcontractades a tercers, totes elles aprovades pels nivells establerts en el grup, entre els quals destaquen l'existència d'una "Norma General de Contractació Externa", una "Norma General de Qualitat de Proveïdors" i els procediments que les desenvolupen.

En aquest context, Gas Natural Fenosa estableix en la “Norma General de Contractació Externa” els principis generals de necessària aplicació a tota adjudicació i contractació d’obres, béns i serveis duts a terme pel grup, garantint un model homogeni i eficient per a la gestió del procés de Compres a Gas Natural Fenosa.

Aquesta Norma també estableix amb caràcter general, les responsabilitats de les diferents Unitats en el procés de contractació, entre les que s’inclou l’àrea de Compres com a responsable de promoure el manteniment de relacions a llarg termini i de confiança amb els proveïdors establint mecanismes objectius i imparcials d’avaluació i selecció, i vetllant per complir sempre amb els principis que estableix el Codi de Conducta de Gas Natural Fenosa. Addicionalment es realitzaran controls previs a la contractació de tercers per investigar la solvència i reputació, en proporció a l’import i transcendència dels contractes. També és responsable d’establir requisits i garantir la correcta avaluació inicial i periòdica dels proveïdors, i en el cas que es requereixi la seva homologació, per assegurar la qualitat dels béns i serveis que s’adquireixen, en col·laboració amb les Unitats de negoci.

Amb aquest objectiu, Gas Natural Fenosa ha desenvolupat, a la “Norma General de Qualitat de Proveïdors”, i en el procediment que la desenvolupa, els principis bàsics que regeixen el procés d’avaluació i homologació dels proveïdors del grup, entre els quals destaquen l’establiment de procediments i controls que garanteixin el compliment dels requisits exigits en les especificacions per part dels proveïdors potencials i adjudicatariis. Tots els proveïdors s’han de sotmetre al procés d’avaluació inicial establert previ al començament de la seva activitat o subministrament i a més es requereix addicionalment l’homologació d’aquells proveïdors de serveis o subministraments de materials inclosos en les necessitats d’homologació definides per criteris de criticitat o import.

Així mateix s’ha incorporat un mesurament de l’acompliment mitjançant enquestes de satisfacció del servei sobre aquells proveïdors considerats significatius pel seu import o transcendència, establint en els casos necessaris les mesures correctores oportunes en qualsevol etapa del procés.

En aquest context, l’Àrea de Compres, d’acord amb els criteris del grup Gas Natural Fenosa, defineix o acorda els indicadors de control del procés d’avaluació i homologació prèvia dels proveïdors i dels productes, així com el seu seguiment, per garantir els nivells de qualitat dels productes i serveis adquirits. Per als proveïdors que desenvolupen activitats o subministren productes que necessiten homologació, s’han definit tres tipologies principals d’homologació (A, B o C). Per a la primera categoria (A), el proveïdor ha de complir amb els requisits exigits per Gas Natural Fenosa per a l’activitat a realitzar i posseir, per a elles, Certificat de Registre d’Empresa ISO 9001 vigent i emès per un organisme certificador acreditat. En la categoria B, el proveïdor compleix els requisits exigits per Gas Natural Fenosa per a l’activitat a realitzar, però no disposa d’un sistema de gestió de qualitat certificat. L’exigència d’una o altra categoria d’homologació es determina en funció de la importància quantitativa o qualitativa en relació al servei prestat.

La tercera de les categories (C) és provisional i són supòsits de proveïdors amb no conformitats en el procés d’homologació, però que han presentat un Pla d’Accions Correctives acceptat per Gas Natural Fenosa. Transcorregut el termini d’1 any per a la implantació d’aquest Pla, aquests proveïdors obtindran la categoria requerida.

Les principals àrees que afecten a processos crítics de la informació financera que Gas Natural Fenosa té subcontractades a tercers són:

- Determinats processos de l’Àrea de Sistemes.
- Processos de lectura i mesurament.
- Determinats processos del Servei al Client.
- Operador logístic.

- Determinats processos de l'àrea de Tresoreria.
- Procés de nòmines i gestió de personal.
- Gestió d'obres i manteniment del negoci de Distribució.

Així mateix, les Unitats de Negoci realitzen la supervisió i el control de qualitat dels seus proveïdors per determinar si ofereixen els nivells de qualitat requerida. En cas contrari, envien les propostes de retirada de l'homologació/acreditació a subministradors/productes/persones com a conseqüència de deficiències en l'acompliment dels serveis o productes.

Gas Natural Fenosa utilitza a experts en treballs que serveixen de suport a valoracions, judicis o càlculs comptables, únicament quan aquests estan inscrits en els corresponents Col·legis Professionals o acreditació equivalent, manifesten la seva independència i són empreses de prestigi reconegut en el mercat.

4. Informació i Comunicació

4.1. Una funció específica encarregada de definir, mantenir actualitzades les polítiques comptables (àrea o departament de polítiques comptables) i resoldre dubtes o conflictes derivats de la seva interpretació, mantenint una comunicació fluïda amb els responsables de les operacions en l'organització, així com un manual de polítiques comptables actualitzat i comunicat a les unitats a través de les quals opera l'entitat.

La Direcció General Econòmico-Financera, a través de la Unitat de Planificació i Control Comptable, és, entre altres de les seves funcions, la responsable de mantenir actualitzades les polítiques comptables aplicables al grup, en aquest sentit, és el responsable de l'actualització del "Pla Comptable de Gas Natural Fenosa", que inclou els Criteris Comptables i el Pla de Comptes del grup, així com l'anàlisi dels canvis comptables que poguessin tenir un impacte en la informació financera de Gas Natural Fenosa.

L'actualització del "Pla Comptable de Gas Natural Fenosa" es realitza amb periodicitat anual, havent-se realitzat la seva última actualització el desembre de 2012. En les actualitzacions, es revisen, tant els criteris comptables sobre la base dels canvis en la normativa NIIF-UE aplicable, com l'estructura comptable del grup, assegurant la traçabilitat entre els plans de comptes individuals de les filials del grup i el Pla de Comptes de Gas Natural Fenosa, que serveix com a base per elaborar els diferents *reportings* de la informació financera a subministrar a organismes externs i de la informació de Control de Gestió.

Un cop el Pla Comptable es troba actualitzat, és difós a tot el personal de l'organització a través de la intranet de Gas Natural Fenosa. Addicionalment, i després de ser publicat a la intranet el pla comptable actualitzat, s'envia una alerta *online* als usuaris que accedeixen a la intranet, comunicant així aquesta actualització a tot el personal.

D'altra banda, la unitat de Planificació i Control Comptable s'encarrega d'analitzar els canvis normatius en NIIF-UE que puguin tenir impacte significatiu en els estats financers i informar els responsables de Gas Natural Fenosa afectats per aquests canvis normatius. També s'encarreguen de resoldre dubtes sobre el tractament comptable de determinades transaccions que puguin plantejar els responsables de la informació financera de Gas Natural Fenosa.

4.2. Mecanismes de captura i preparació de la informació financera amb formats homogenis, d'aplicació i utilització per totes les unitats de l'entitat o del grup, que suporten els estats financers principals i les notes, així com la informació que es detalla sobre el SCIF.

El model integral de gestió econòmico-financera de Gas Natural Fenosa garanteix la uniformitat dels processos administratius i comptables per mitjà de la centralització de la comptabilitat i l'administració econòmica en Centres de Serveis Compartits (CSC) i la utilització de SAP com a sistema de suport en la majoria de les societats que formen part del grup. La resta de societats que no utilitzen SAP estan obligades a seguir els criteris fixats pel grup per assegurar la uniformitat d'aquests processos.

Aquest model es caracteritza, fonamentalment, per:

- ser únic per a tots els països i negocis;
- incorporar els requisits legals, fiscals, mercantils i regulatoris de cada un dels països;
- incorporar els requeriments de control intern;
- ser base per a l'obtenció de la informació que se subministra a l'alta direcció i organismes oficials;
- recolzar-se en un determinat model organitzatiu i en uns processos i sistemes informàtics econòmico-financers únics per a tots els països i negocis.

Els estats financers NIIF-UE de cada país s'obtenen directament a través de l'assignació compte local-compte grup i el registre dels ajustos NIIF-UE en el propi aplicatiu SAP.

Com a part del SCIIF del grup s'ha definit el mapa d'interrelacions del procés d'elaboració de la informació financera de Gas Natural Fenosa. En aquest mapa es detallen, entre altres coses, els sistemes d'informació que intervenen en el procés d'elaboració i emissió de la informació financera, tant des d'un punt de vista del tancament comptable individual, com del tancament comptable consolidat.

En aquest sentit, en el procés d'elaboració de la informació financera i els seus desglossaments de Gas Natural Fenosa, s'utilitza l'aplicatiu EC-CS, que és una eina de SAP per a la gestió del procés de consolidació. Addicionalment, també s'utilitza l'aplicatiu SAP SEM per donar suport a l'elaboració d'informes de Control de la Gestió de Gas Natural Fenosa.

La càrrega de la informació en ambdós sistemes es realitza de forma automàtica i directa, un cop tancat el mes.

Aquestes dues eines ajuden en la gestió del procés de consolidació i Control de la Gestió en tasques com:

- Estandardització de la informació.
- Validació de la informació.

L'elaboració de la informació econòmica, tant de la informació financera com de la informació de gestió, es realitza de forma centralitzada al Centre Integrat de *Reporting* que assegura la integració, homogeneïtat, coherència i racionalització del *reporting* de Gas Natural Fenosa.

Així mateix, Gas Natural Fenosa compta amb plans de comptes locals per a complir els requisits comptables, fiscals, mercantils i regulatoris establerts per les diferents legislacions dels països en què es troba present. Aquests plans de comptes locals conflueixen en un pla de comptes de grup, unificat i homogeni a efectes de consolidació i report de la informació financera.

L'any 2012 s'ha iniciat la implantació de SAP GRC Process Control, com a eina de gestió i repositori global del SCIIF de Gas Natural Fenosa. Així mateix, aquesta eina també serà utilitzada per Auditoria Interna en el seu procés de supervisió del SCIIF.

5. Supervisió del funcionament

5.1. Les activitats de supervisió del SCIIF realitzades pel Comitè d'Auditoria, així com si l'entitat compta amb una funció d'auditoria interna que tingui entre les seves competències la de suport al comitè en la seva tasca de supervisió del sistema de control intern, incloent el SCIIF. Així mateix s'informarà de l'abast de l'avaluació del SCIIF realitzada en l'exercici i del procediment pel qual l'encarregat d'executar l'avaluació comunica els seus resultats, si l'entitat compta amb un pla d'acció que detalli les eventuais mesures correctores, i si s'ha considerat el seu impacte en la informació financera.

Les funcions de la Comissió d'Auditoria i Control estan establertes en l'article 32 apartat 2 del Reglament del Consell d'Administració i les seves Comissions, tenint entre les seves competències les següents:

- Coneixement i supervisió del procés d'elaboració de la informació financera regulada, vetllant per la correcta aplicació dels principis comptables i per la inclusió de totes les societats que s'hagin d'incloure en el perímetre de consolidació.
- Coneixement i supervisió dels sistemes i de la eficàcia del control intern i dels sistemes de gestió de riscos de la societat, vetllant perquè aquests identifiquin els diferents tipus de risc que afronta la societat i les mesures previstes per mitigar i per abordar-los cas que es materialitzin en un dany efectiu. Debatre amb els auditors de comptes les debilitats significatives del sistema de control intern detectades en el desenvolupament de l'auditoria.
- Revisió de la informació sobre activitats i resultats de la companyia que s'elaborin periòdicament en compliment de les normes vigents en matèria borsària, assegurant-se que es formulen seguint els mateixos criteris comptables que els Comptes Anuals i vetllant per la transparència i exactitud de la informació.
- Informar a la Junta General d'Accionistes sobre les qüestions que hi plantegin els accionistes en matèries de la seva competència.
- Proposta al Consell d'Administració per a la submissió a la Junta General d'Accionistes del nomenament dels auditors de comptes externs a què es refereix l'article 264 de la Llei de Societats de Capital.
- Elevar al Consell les propostes de selecció, nomenament, reelecció i substitució d'auditor extern, així com les condicions de la seva contractació.
- Relacions amb els auditors externs per rebre informació sobre aquelles qüestions que puguin posar en risc la seva independència d'aquest i qualsevol altra relacionada amb el procés de desenvolupament de l'auditoria de comptes, així com aquelles altres comunicacions d'aquests previstes en la legislació d'auditoria de comptes i en les normes tècniques d'auditoria.
- Emetre anualment, amb caràcter previ a l'emissió de l'informe d'auditoria de comptes, un informe en què s'expressarà una opinió sobre la independència dels auditors de comptes.
- Supervisió dels serveis de l'Àrea d'Auditoria Interna, vetllant per la seva independència i proposant el nomenament, reelecció i cessament del seu responsable. Per a aquest efecte, el responsable de la funció d'auditoria interna li presentarà anualment el pla de treball, l'informarà de les incidències rellevants que es produeixen en el desenvolupament i li sotmetrà a final d'exercici un informe sobre les seves activitats.
- Seguiment del desenvolupament de l'auditoria anual.
- Servir de canal de comunicació entre el Consell d'Administració i els auditors i avaluar els resultats de cada auditoria. En tot cas, haurà de rebre anualment dels auditors de comptes de la societat la confirmació escrita de la seva independència enfront de l'entitat o entitats vinculades a aquesta directa o indirectament, així com la informació dels serveis addicionals de qualsevol classe prestats a aquestes entitats pels esmentats auditors, o per les persones o entitats vinculades a aquests d'acord amb el que disposa la Llei d'Auditoria de Comptes.
- Adoptar les mesures que consideri convenientes en l'activitat d'auditoria, sistema de control financer interior i compliment de les normes legals en matèria d'informació als mercats i la seva transparència i exactitud.

La Comissió d'Auditoria i Control compta, per poder complir amb les seves competències, amb la informació i documentació facilitada per les unitats d'Auditoria Interna i Econòmico-Financera.

La funció d'auditoria interna s'ha establert en Gas Natural Fenosa com una activitat de valoració independent i objectiva, i per aquest motiu, l'àrea d'Auditoria Interna reporta al seu torn a la Comissió d'Auditoria i Control i al president i conseller delegat de Gas Natural SDG, S.A.

La seva missió consisteix en garantir la supervisió i avaluació contínua de l'eficàcia del Sistema de Control Intern, inclòs el Sistema de Control Intern de la Informació Financera (SCIIF) i el Model de Prevenció Penal, en tots els àmbits de Gas Natural Fenosa, aportant un enfocament metòdic i rigorós al seguiment i millora dels processos i per a l'avaluació dels riscos i controls operacionals associats als mateixos. Tot això orientat al compliment dels objectius estratègics del grup, així com a l'assistència a la Comissió d'Auditoria i Control i al primer nivell de direcció de la companyia en el compliment de les seves funcions en matèria de gestió, control i govern corporatiu.

El Pla Estratègic d'Auditoria de Processos i els Plans d'Auditoria Interna Anuals s'elaboren considerant principalment el Pla Estratègic del grup, les àrees de risc incloses en el Mapa de Riscos Corporatiu de Gas Natural Fenosa, la matriu d'abast del SCIIF, la valoració dels riscos operacionals de cada un dels Processos (Mapes de Riscos Operacionals), els resultats de les auditories d'anys anteriors i les propostes de la Comissió d'Auditoria i Control i del Primer Nivell de Direcció.

L'Àrea d'Auditoria Interna ha establert una metodologia de valoració dels riscos operacionals basada en el Marc Conceptual de l'Informe COSO i prenent com a punt de partida la tipologia dels riscos definits al Mapa de Riscos Corporatiu de Gas Natural Fenosa.

D'acord amb dita metodologia, els riscos operacionals associats als processos són prioritzats valorant la seva incidència, importància relativa i grau de control. En funció dels resultats obtinguts en dita avaluació, es dissenya un pla d'acció orientat a implantar les mesures correctives que permetin mitigar els riscos residuals identificats amb un impacte potencial superior al risc tolerable o acceptat establerts.

A la seva vegada, la funció d'auditoria interna es desenvolupa d'acord amb les Normes Internacionals per a la Pràctica d'Auditoria Interna, i compta amb auditors interns que són o estan en procés d'obtenció del Certified Internal Auditor (CIA), que avala l'excel·lència en la prestació de serveis d'auditoria interna.

En el desenvolupament de la seva activitat l'Àrea d'Auditoria Interna verifica de forma recurrent el compliment de totes aquelles polítiques, normes i controls dels processos (inclosos els que estableix el SCIIF i el Model de Prevenció de Riscos Penals) per tal de supervisar el seu adequat funcionament i prevenir i identificar successos de frau, corrupció o suborn. Per a això, tots els programes de treball de revisió de cada un dels processos de Gas Natural Fenosa contemplen un apartat específic destinat a verificar el correcte disseny i funcionament de les esmentades polítiques, normes i controls. D'acord amb el Pla Estratègic d'Auditoria de Processos, està previst que el Sistema de Control Intern de Gas Natural Fenosa es supervisi per part d'Auditoria Interna de forma completa durant un període de cinc anys.

En concret, i en referència al Sistema de Control Intern de la Informació Financera (SCIIF), l'Àrea d'Auditoria Interna es responsabilitza de supervisar:

- El correcte disseny del SCIIF i el compliment dels requisits normatius.
- L'adequació de les polítiques i procediments de control implantats.
- L'adequada delimitació del perímetre de consolidació.
- La correcta aplicació dels principis comptables.

En allò referit al Model de Prevenció de Riscos Penals, l'Àrea d'Auditoria Interna es responsabilitza de la seva supervisió anual per tal d'assegurar de manera raonable l'eficàcia i eficiència del Model a l'hora de prevenir, identificar, o mitigar l'ocurrència dels delictes tipificats en la legislació.

Els principals processos revisats per l'Àrea d'Auditoria Interna durant el 2012 van ser els relacionats amb:

- Processos de Negoci:
 - Distribució de gas: manteniment d'infraestructures gasistes, atenció d'urgències i posada en servei industrial.
 - Distribució d'electricitat: provisió de servei de consum.
 - Comercialització de majoristes i minoristes: gestió d'impagats, gestió i seguiment de clients industrials, construcció i posada en funcionament d'instal·lacions energètiques, captació i contractació d'energia i productes.
 - Generació: operació i manteniment d'actius de generació.
 - Gestió de l'energia: vendes d'electricitat, estimació i compra d'electricitat.
 - Exploració i producció de gas.
 - Proveïments: compres de gas.
- Processos de Suport:
 - Servei al Client: facturació minorista i majorista, gestió d'impagats de clients residencials i comercials.
 - Gestió dels recursos financers i físics: gestió de compres i contractació de serveis.
 - Gestió dels sistemes d'informació: gestió de l'explotació, assegurement legal i normatiu, atenció al client.
 - Seguiment dels compromisos de millora de l'auditoria de processos.
 - Gestió de processos i serveis de recursos humans.
 - Gestió del marc regulador.
 - Revisió del sistema normatiu del grup.
 - Revisió de l'Informe de Responsabilitat Corporativa 2012.
 - Revisió de la valoració i consecució dels projectes d'eficiència 2012.
 - Model del Sistema de Control Intern de la Informació Financera (SCIIF).
 - Model de Prevenció de Riscos Penals.

El 47% dels processos revisats corresponen a l'àmbit d'Espanya i el 53% restant, a l'àmbit internacional.

Els controls dels processos anteriors relacionats amb la Informació Financera van ser revisats d'acord amb la metodologia de treball descrita anteriorment.

5.2. Si té un procediment de discussió mitjançant el qual, l'auditor de comptes (d'acord amb el que estableixen les NTA), la funció d'auditoria interna i altres experts, poden comunicar a l'alta direcció i al Comitè d'Auditoria o administradors de la entitat les debilitats significatives de control intern identificades durant els processos de revisió dels comptes anuals o aquells altres que els hagin estat encomanats. Així mateix informará de si disposa d'un pla d'acció que tracti de corregir o mitigar les debilitats observades.

Tal i com s'estableix en l'article 6.4 del Reglament del Consell i les seves Comissions:

"El Consell d'Administració mantindrà una relació directa amb els membres del primer nivell de direcció de la societat i amb els Auditors de la mateixa. El caràcter objectiu, professional i continu d'aquesta relació respectarà al màxim la independència dels Auditors"

Així mateix, l'article 9 d'aquest Reglament s'estableix que:

"El Consell es reunirà almenys una vegada cada dos mesos i, a iniciativa del president, totes les vegades que aquest ho estimi oportú per al bon funcionament de la companyia. En les sessions ordinàries del Consell, es tractarà de les qüestions generals relacionades amb la marxa del grup, els resultats econòmics, el Balanç, la situació de Tresoreria i la seva comparació amb els pressupostos aprovats, els assumptes esmentats en l'article 5, si així procedeix, i, en tot cas, els punts inclosos en l'ordre del dia confeccionat d'acord amb el que estableix aquest Reglament. En aquestes reunions periòdiques, el Consell també rebrà informació puntual sobre els èxits i problemes operacionals més significatius, així com de les situacions previsible que puguin ser crítiques pels assumptes socials i de les accions que la direcció proposi per afrontar-les, si és el cas (...)."

En aquest sentit, els membres del Consell d'Administració, per obtenir la informació necessària per a l'exercici de les seves funcions, compten amb la Comissió Executiva, la competència específica de la qual és el seguiment continu de la gestió de primer nivell de direcció del grup, així com amb la Comissió d'Auditoria i Control, entre les funcions de la qual hi ha el coneixement i supervisió del procés d'elaboració de la informació financera regulada, així com l'eficàcia del sistema de control intern.

La Comissió Executiva té com a competència el seguiment continu de la gestió del primer nivell de direcció de la companyia, així com qualsevol altra funció que li correspongui d'acord amb els Estatuts, al Reglament del Consell i les seves Comissions, o la que li assigni el Consell d'Administració.

D'acord amb els Estatuts Socials de la companyia i el Reglament del Consell d'Administració i les seves Comissions, la Comissió d'Auditoria i Control estarà constituïda per un mínim de tres i un màxim de cinc consellers, designats pel Consell d'Administració d'entre els consellers externs, tenint en compte els coneixements i experiència en matèria de comptabilitat, auditoria i gestió de riscos. Els seus membres han de cessar quan ho facin en la seva condició de consellers, quan així ho acordi el Consell d'Administració o pel transcurs del termini de tres anys a partir del seu nomenament, podent ser reelegits. Almenys un dels membres de la comissió tindrà la categoria de conseller independent. A 31 de desembre de 2012, la Comissió estava constituïda per tres consellers, un dominical i dos independents, essent un d'aquests, a la seva vegada, el president.

El Consell d'Administració elegirà al president de la Comissió, que no tindrà vot de qualitat i que s'haurà de substituir segons el que preveuen els Estatuts Socials (art. 51 bis) i la Llei, podent ser reelegit un cop transcorregut el termini d'un any des del seu cessament. La Secretaria de la Comissió correspondrà a la Secretaria del Consell d'Administració.

La Comissió, convocada pel seu president, es reuneix, quan és necessari, per a l'emissió dels informes que li competeixen o quan ho estimi convenient el seu president o ho sol·licitin dos dels seus membres i, almenys, quatre vegades l'any. La Comissió podrà convidar a les reunions qualsevol directiu o empleat que consideri convenient.

Les funcions i activitats realitzades per la Comissió d'Auditoria i Control de Gas Natural SDG, S.A. donen compliment a les exigències legals introduïdes per la Llei 12/2010 per la qual es modifica la Llei 19/1988, de 12 de juliol, d'Auditoria de Comptes, la Llei 24/1988, de 28 de juliol, del Mercat de Valors, i el text refós de la Llei de Societats Anònimes aprovat pel Reial Decret Legislatiu 1564/1989, de 22 de desembre, així com al Reial Decret Legislatiu 1/2010, de 2 de juliol, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de Societats de Capital.

Així mateix, les funcions i activitats de la Comissió compleixen amb les recomanacions de bon govern corporatiu recollides en la legislació actual i al Codi Unificat de Bon Govern Corporatiu de les Societats Cotitzades, de 19 de maig de 2006, aprovat el 22 maig 2006 i publicat per la Comissió Nacional del Mercat de Valors (Codi Conthe).

L'àmbit d'actuació de la Comissió d'Auditoria i Control s'estén a:

- Gas Natural SDG, S.A.
- Societats participades majoritàriament per Gas Natural SDG, S.A.
- Altres entitats i societats participades, en les quals, de qualsevol forma correspongui a Gas Natural SDG, S.A. el control efectiu o la responsabilitat en la seva gestió o operació.

Durant el període comprès entre l'1 de gener de 2012 i el 25 de gener de 2013 (data de formulació dels Comptes Anuals Consolidats i Individuals de l'exercici 2012 de Gas Natural Fenosa) s'han celebrat 6 sessions de la Comissió d'Auditoria i Control amb una taxa d'assistència del 100%.

La unitat d'Auditoria Interna reporta a la Comissió d'Auditoria i Control, de forma recurrent, les accions preses per assegurar que Gas Natural Fenosa compleix amb totes aquelles polítiques, normes i controls dels processos establerts pel primer nivell de direcció del grup. Així mateix, també presenten:

- El Pla d'Auditoria Interna Anual per aprovació de la Comissió.
- El grau d'execució d'aquest, així com les principals conclusions i recomanacions incloses en els Informes d'Auditoria Interna.
- L'avaluació de l'eficàcia del Sistema de Control i avaluació de riscos operacionals i de Control Intern del Grup de Gas Natural Fenosa (inclosos els corresponents al SCIIF i al Model de Prevenció de Riscos Penals), que inclou els Plans d'Acció corresponents per millorar el nivell de control intern.
- El grau d'implementació per part de les unitats auditats de les mesures correctores que apareixen en els Informes d'Auditoria, especialment les proposades per la Comissió d'Auditoria i Control.

Així mateix, la Direcció General Econòmico-Financera reporta a la Comissió d'Auditoria i Control la informació comptable o financera regulada, vetllant per la transparència i exactitud de la informació i fent esment als sistemes interns de control i als criteris comptables aplicats. Així mateix, informa sobre els principals procediments comptables i processos utilitzats en l'elaboració de la informació econòmica i financera i els estats financers, sobre els principals riscos i contingències i la seva cobertura mitjançant provisions, i sobre les Polítiques i Sistemes de Gestió i Control de Riscos en Gas Natural Fenosa, així com dels aspectes rellevants associats a la confecció i definició i conclusions del Mapa de Riscos Corporatiu de Gas Natural Fenosa.

Finalment, l'auditor extern comunica a la Comissió d'Auditoria i Control les debilitats de control intern detectades durant el desenvolupament de l'auditoria. Addicionalment, els auditors externs informen de les principals conclusions extretes a partir de la revisió del control intern, sobre l'avaluació de riscos i sobre els plans d'acció.

6. Altra informació rellevant

Tal com es descriu en l'apartat 3.1 anterior, com a part del model d'avaluació del Sistema de Control Intern de la Informació Financera de Gas Natural Fenosa, s'ha definit la realització d'un procés de certificació interna anual mitjançant el qual les Unitats de negoci i corporatives implicades en el procés d'elaboració de la informació financera garanteixen que, dins dels seus processos, s'apliquen els controls identificats i que aquests són vàlids i suficients. A més, informen a la Unitat de Control Intern les debilitats i/o mancances que detectin, així com dels canvis que es produeixen en els seus processos per tal de valorar si aquests suposen la necessitat de desenvolupar nous controls o la modificació dels existents.

Durant l'exercici 2012, Gas Natural Fenosa ha dut a terme el procés de certificació interna anual, i com a resultat de la qual s'han identificat canvis en un nombre limitat de processos, destacant que els canvis no han suposat la modificació de les activitats de control prèviament identificades, motiu pel qual es consideren coberts els riscos associats a l'elaboració i report de la informació financera en els processos crítics afectats. Les principals magnituds d'aquest procés han estat les següents:

	Espanya	Internacional	Total
Unitats de negocis corporatives	79	74	153
Processos identificats	54	93	147
Controls certificats	947	1.965	2.912

Així mateix, s'han identificat plans d'acció per debilitats en l'evidència de controls que ascendeixen a 120, dels quals 29 són a Espanya. Durant l'exercici 2012 s'han resolt un 60% dels plans d'acció identificats el 2011, sorgint nous plans durant el 2012. En qualsevol cas, els subprocessos afectats per aquests plans d'acció no afecten de forma significativa la qualitat de la informació financera.

7. Informe de l'auditor extern

7.1. Si la informació del SCIIF remesa als mercats ha estat sotmesa a revisió per l'auditor extern, en aquest cas, l'entitat hauria d'incloure l'informe corresponent com a Annex. En cas contrari, hauria d'informar dels seus motius.

Gas Natural Fenosa ha considerat pertinent sol·licitar a l'Auditor Extern l'emissió d'un informe referit a la informació relativa al Sistema de Control Intern de la Informació Financera (SCIIF).

Barcelona, 25 de gener de 2013



INFORME D'AUDITOR REFERIT A LA "INFORMACIÓ RELATIVA AL SISTEMA DE CONTROL INTERN SOBRE LA INFORMACIÓ FINANCERA (SCIIF)" DE GAS NATURAL SDG, S.A. I SOCIETATS DEPENDENTS CORRESPONENT A L'EXERCICI 2012

Als Administradors,

D'acord amb la sol·licitud del Consell d'Administració de Gas Natural SDG, S.A. (la Societat) i amb la nostra carta proposta de data 10 de desembre de 2012, hem aplicat determinats procediments sobre la "Informació relativa al SCIIF" inclosa en el Document complementari a l'Informe Anual de Govern Corporatiu de Gas Natural SDG, S.A. corresponent a l'exercici 2012 en relació amb l'article 61 bis de la Llei de Mercat de Valors, en què es resumeixen els procediments de control intern de la Societat, en relació amb la informació financera anual.

La Llei 24/2003, de 28 de juliol del Mercat de Valors, una vegada modificada per la Llei 2/2011, de 4 de març d'Economia Sostenible, requereix que, a partir dels exercicis econòmics que comencin l'1 de gener de 2011, l'Informe Anual de Govern Corporatiu (en endavant, IAGC) incorpori una descripció de les principals característiques dels sistemes interns de control i gestió de riscos en relació amb el procés d'emissió d'informació financera regulada. En relació amb aquest particular, la Comissió Nacional del Mercat de Valors (CNMV) amb data 26 d'octubre de 2011 va publicar el Projecte de Circular pel qual es modifica el model d'Informe Anual de Govern Corporatiu que cal publicar, incorporant-hi la manera com hauran de ser abordats per cada entitat en la descripció de les principals característiques del seu SCIIF. La CNMV, en la seva carta de data 28 de desembre de 2011, recorda les modificacions legals esmentades que s'han de prendre en consideració en la preparació de la "Informació relativa al SCIIF" fins a la publicació definitiva de la Circular de la CNMV que defineixi un nou model d'IAGC.

A l'efecte del que estableix el subapartat número 7 del contingut del SCIIF del model d'Informe Anual de Govern Corporatiu del Projecte de Circular de la CNMV, que requereix que les entitats esmentin si la descripció del SCIIF ha estat revisada per l'auditor extern i, si hagués estat així, que incloguin l'informe corresponent, s'ha fet públic per part de les Corporacions representatives dels auditors de comptes l'Esborrany de data 28 d'octubre de 2011 de Guia d'Actuació i el seu corresponent model orientatiu d'informe d'auditor (en endavant l'Esborrany de Guia d'Actuació). Addicionalment, amb data 25 de gener de 2012, l'Institut de Censors Jurats de Comptes d'Espanya, en la seva Circular E01/2012, estableix certes consideracions addicionals referides a aquest.

El Consell d'Administració és responsable d'adoptar les mesures oportunes per garantir raonablement la implantació, el manteniment i la supervisió d'un adequat sistema de control intern així com del desenvolupament de millores d'aquest sistema i de la preparació i l'establiment del contingut de la Informació relativa al SCIIF adjunta.



En aquest sentit, cal tenir en compte que, amb independència de la qualitat del disseny i l'operativitat del sistema de control intern adoptat per la Societat en relació amb la informació financera anual, aquest només pot permetre una seguretat raonable, però no absoluta, en relació amb els objectius que persegueix, a causa de les limitacions inherents a tot sistema de control intern. En el curs del nostre treball d'auditoria dels comptes anuals i conforme a les Normes Tècniques d'Auditoria, la nostra avaluació del control intern de Gas Natural SDG, S.A ha tingut com a únic propòsit el de permetre'ns establir l'abast, la naturalesa i el moment de realització dels procediments d'auditoria dels comptes anuals de la Societat. Per tant, la nostra avaluació del control intern, realitzada a l'efecte d'aquesta auditoria de comptes, no ha tingut l'extensió suficient per permetre'ns emetre una opinió específica sobre l'eficàcia d'aquest control intern sobre la informació financera anual regulada.

A l'efecte de l'emissió d'aquest informe, hem aplicat exclusivament els procediments específics descrits a continuació i indicats en l'Esborrany de Guia d'Actuació, que estableix el treball que s'ha de realitzar, el seu abast mínim, així com el contingut d'aquest informe. Com que el treball resultant d'aquests procediments té, en qualsevol cas, un abast reduït i substancialment menor que el d'una auditoria o una revisió sobre el sistema de control intern, no expressem una opinió sobre la seva efectivitat, ni sobre el seu disseny i la seva eficàcia operativa, en relació amb la informació financera anual de la Societat corresponent a l'exercici 2012 que es descriu en la Informació relativa al SCIIF adjunta. En conseqüència, si haguéssim aplicat procediments addicionals als esmentats a continuació o realitzat una auditoria o una revisió sobre el sistema de control intern en relació amb la informació financera anual regulada, es podrien haver posat de manifest altres fets o aspectes sobre els quals els hauríem informat.

Així mateix, atès que aquest treball especial no constitueix una auditoria de comptes ni està sotmès al Text Refós de la Llei d'Auditoria de Comptes, aprovat pel Reial Decret Legislatiu 1/2011, d'1 de juliol, no expressem una opinió d'auditoria en els termes previstos per la normativa esmentada.

Es relacionen a continuació els procediments aplicats:

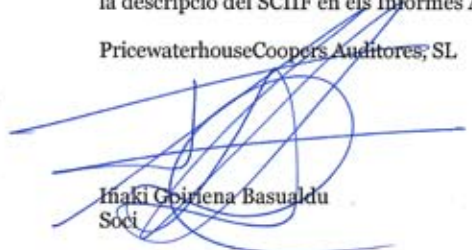
1. Lectura i comprensió de la informació preparada per la Societat en relació amb el SCIIF adjunta i avaluació de si aquesta informació aborda la totalitat de la informació requerida que seguirà el contingut mínim descrit en el model d'Informe Anual de Govern Corporatiu del Projecte de Circular de la CNMV.
2. Preguntes al personal encarregat de l'elaboració de la informació detallada en el punt 1 anterior amb la finalitat de: (i) obtenir una comprensió del procés seguit en la seva elaboració; (ii) obtenir informació que permeti avaluar si la terminologia utilitzada s'ajusta a les definicions del marc de referència; (iii) obtenir informació sobre si els procediments de control descrits estan implantats i en funcionament a la Societat.
3. Revisió de la documentació explicativa suport de la informació detallada en el punt 1 anterior, i que comprendrà, principalment, la directament posada a la disposició dels responsables de formular la informació descriptiva del SCIIF. En aquest sentit, aquesta documentació inclou informes preparats per la funció d'auditoria interna, alta direcció i altres especialistes interns o externs en les seves funcions de suport al comitè d'auditoria.
4. Comparació de la informació detallada en el punt 1 anterior amb el coneixement del SCIIF de la Societat obtingut com a resultat de l'aplicació dels procediments realitzats en el marc dels treballs de l'auditoria de comptes anuals.
5. Lectura d'actes de reunions del consell d'administració, el comitè d'auditoria i altres comissions de la Societat a l'efecte d'avaluar la consistència entre els assumptes que s'hi aborden en relació amb el SCIIF i la informació detallada en el punt 1 anterior.
6. Obtenció de la carta de manifestacions relativa al treball realitzat adequadament signada pels responsables de la preparació i formulació de la informació detallada en el punt 1 anterior.



Com a resultat dels procediments aplicats sobre la Informació relativa al SCIIF no s'han posat de manifest inconsistències o incidències que puguin afectar-la.

Aquest informe ha estat preparat exclusivament en el context dels requeriments establerts per la Llei 24/2003, de 28 de juliol del Mercat de Valors, modificada per la Llei 2/2011, de 4 de març d'Economia Sostenible i del que estableix el Projecte de Circular de la CNMV, de data 26 d'octubre de 2011 a l'efecte de la descripció del SCIIF en els Informes Anuals de Govern Corporatiu.

PricewaterhouseCoopers Auditores, SL



Inaki Goienena Basualdu
Sòci

8 de febrer de 2013

informe
anual
2012

dades consolidades
2008-2012

Estadístiques d'exploració. 349

Estadístiques financeres. 350

Estadístiques borsàries. 351

Estadístiques d'explotació

Estadístiques d'explotació

	2012	2011	2010	2009	2008
Distribució de gas (GWh)	409.774	395.840	411.556	402.691	481.414
Espanya	195.769	201.231	207.174	229.586	270.073
Vendes de gas a tarifa	-	-	-	26	14.177
ATX	195.769	201.231	207.174	229.559	255.896
Amèrica Llatina	210.358	191.031	200.995	169.612	208.408
Vendes de gas a tarifa	131.407	114.559	128.141	107.196	144.065
ATX	78.951	76.472	72.854	62.416	64.343
Itàlia	3.647	3.578	3.387	3.494	2.933
Vendes de gas a tarifa	2.754	2.730	2.741	2.974	2.632
ATX	893	848	646	521	301
Subministrament de gas (GWh)	328.058	308.635	305.704	286.152	292.629
Espanya ¹	238.450	236.902	250.885	234.230	239.090
Internacional	89.608	71.733	54.819	51.922	53.539
UF Gas (GWh)²	83.883	83.440	87.292	45.639	-
Comercialització	55.683	56.937	59.518	34.854	-
Trading	28.200	26.503	27.774	10.785	-
Transport de gas/EMPL (GWh)	116.347	111.855	109.792	109.230	133.497
Xarxa de distribució de gas (km)	120.760	116.438	115.272	118.658	115.295
Espanya	46.541	43.871	44.931	50.697	48.578
Amèrica Llatina	67.334	65.831	64.492	62.315	61.196
Itàlia	6.885	6.736	5.849	5.645	5.521
Increment Punts subministrament distribució de gas (milers)	292	316	335	298	377
Espanya	75	81	84	112	161
Amèrica Llatina	208	217	243	169	176
Itàlia	9	18	8	17	40
Punts subministrament de gas (milers) a 31/12	11.663	11.372	11.361	11.790	11.492
Espanya	5.124	5.050	5.274	5.954	5.842
Amèrica Llatina	6.090	5.882	5.665	5.422	5.253
Itàlia	449	440	422	414	397
Contractes per client a Espanya a 31/12	1,4	1,4	1,3	1,4	1,4
Empleats a 31/12	17.270	17.769	18.778	19.346	6.842
Energia elèctrica produïda (GWh)	56.248	56.616	58.389	52.752	31.451
Espanya	37.144	38.081	38.338	28.728	18.130
Internacional ³	19.104	18.535	20.051	24.024	13.321
Distribució d'electricitat (GWh)	54.362	54.067	54.833	34.973	-
Europa	36.288	36.361	36.831	22.919	-
Internacional	18.074	17.706	18.002	12.054	-
Punts subministrament distribució electricitat (milers) a 31/12	8.309	8.133	9.436	9.136	-
Europa	4.608	4.568	4.535	4.497	-
Internacional	3.701	3.565	4.901	4.639	-

¹No inclou operacions d'intercanvi.

²Magnituds al 100%.

³Inclou Costa Rica.

Estadístiques financeres

Magnituds del Balanç

(en milions d'euros)

Actiu	2012	2011	2010	2009*	2008*
Immobilitzat material i intangible brut	38.123	37.147	36.194	34.320	16.274
Fons de comerç de consolidació	5.837	5.876	6.002	6.056	546
Provisions i amortitzacions	(10.888)	(9.199)	(7.767)	(5.620)	(5.397)
Immobilitzat material i intangible net	33.072	33.824	34.429	34.756	11.423
Immobilitzat financer	1.083	1.123	799	811	2.862
Patrimoni net atribuït a la societat dominant	13.261	12.792	11.384	10.681	6.376
Interessos minoritaris	1.618	1.649	1.590	1.496	345
Subvencions	878	803	657	520	424
Passius financers no corrents	18.046	17.539	18.176	18.658	4.451
Passius financers corrents	2.386	2.853	2.130	2.849	934

*Amb data 1 de gener de 2010 Gas Natural Fenosa va aplicar la CINIIF 12 "Acords de concessió de serveis" de forma retrospectiva, reexpressant els Balanços de Situació Consolidats a 1 de gener de 2009 i 31 de desembre de 2009 a efectes comparatius.

Magnituds del Compte de Pèrdues i Guanys

(en milions d'euros)

	2012	2011	2010	2009*	2008
Import net de la xifra de negocis	24.904	21.076	19.630	14.873	13.544
Altres ingressos d'explotació i imputació de subvencions	284	298	289	238	95
Ingressos de l'explotació	25.188	21.374	19.919	15.111	13.639
Resultat brut de l'explotació	5.080	4.645	4.477	3.923	2.564
Resultat net de l'explotació	3.067	2.947	2.893	2.445	1.794
Despeses i ingressos financers, variacions de valor raonable en instruments financers i diferències de canvi netes	(874)	(934)	(1.059)	(814)	(263)
Resultat per alienacions d'instruments financers	0	2	44	101	14
Resultat financer	(874)	(932)	(1.015)	(713)	(249)
Resultat abans d'impostos	2.203	2.022	1.883	1.791	1.551
Resultat consolidat de l'exercici	1.657	1.526	1.415	1.351	1.172
Resultat consolidat de l'exercici atribuïble a la societat dominant	1.441	1.325	1.201	1.195	1.057

*Amb data 1 de gener de 2010 Gas Natural Fenosa va aplicar la CINIIF 12 "Acords de concessió de serveis" de forma retrospectiva, reexpressant el Compte de Pèrdues i Guanys Consolidat de l'exercici 2009 a efectes comparatius.

Magnituds de L'estat de Fluxos d'Efectiu

(en milions d'euros)

	2012	2011	2010	2009	2008
Fluxos d'efectiu de les activitats d'explotació	3.437	2.137	2.746	2.512	2.023
Pagaments per inversions en immobilitzat material i actius intangibles	1.441	1.456	1.545	1.792	1.088
Pagaments per resta d'inversions	697	1.294	788	14.362	1.741
Cobraments per desinversions	933	2.521	2.216	2.068	66
Pagaments per dividends	566	445	858	756	580
Cobraments/(pagaments) per instruments de passiu financer	(1.020)	(166)	(1.272)	9.039	1.286

Estadístiques borsàries

Estadístiques borsàries

	2012	2011	2010	2009	2008
Nombre d'accions negociades (milions)	576	844	1.064	737	376
Efectiu negociat (milions d'euros)	6.726	10.827	13.258	9.777	11.833
Darrera cotització (euros)	13,58	13,27	11,49	15,09	19,29
Darrera cotització ajustada (euros) ¹	13,58	13,14	11,00	14,44	15,73
Màxim (euros)	13,97	15,00	15,67	22,28	42,45
Màxim ajustat (euros) ¹	13,97	14,86	15,00	18,17	34,62
Mínim (euros)	8,36	10,20	10,07	8,39	18,51
Mínim ajustat (euros) ¹	8,36	9,77	9,64	8,03	15,10
Valor comptable per acció (euros)	14,93 ²	15,15 ²	14,08	15,04 ²	15,01
Ebitda per acció (euros)	5,10 ²	4,87 ²	4,86	4,85 ²	5,73
Benefici net per acció (euros)	1,45 ²	1,39 ²	1,30	1,48 ²	2,36
Relació cotització-valor comptable	0,9	0,9	0,8	1,1	1,3
Relació valor empresa-EBITDA	5,8	6,6	6,6	8,9	5,3
Relació cotització-benefici	9,4	9,9	8,8	11,6	8,2
Relació dividend-capitalització borsària (%)	6,6	6,3	7,0	5,3	7,7
Relació dividend-benefici (%)	62,1 ³	62,1 ³	61,8 ³	61,1	62,7
Capital social (nombre d'accions a 31/12)	1.000.689.341	991.672.139	921.756.951	921.756.951	447.776.028
Nombre mitjà d'accions	996.402.474	953.425.915	921.756.951	809.485.236	447.776.028
Capitalització borsària (milions d'euros)	13.589	13.155	10.591	13.905	8.638
Dividend (milions d'euros)	895 ³	823 ³	742 ³	730	663

¹ Considerant l'ajust derivat de l'ampliació de capital amb drets de subscripció preferent realitzada en març de 2009, juny de 2011 i juny de 2012.

² Considerant el nombre mitjà d'accions de l'exercici.

³ Considerant l'import total equivalent destinat a dividends.

Domicili social:

Plaça del Gas, 1
08003 Barcelona
Tel.: 902 199 199

Seu de Madrid:

Avenida de San Luis, 77
28033 Madrid
Tel.: 902 199 199

Edició:

Direcció General de Comunicació
i Gabinet de Presidència
www.gasnaturalfenosa.com

Disseny gràfic:

Addicta Diseño Corporativo
www.addicta.es

Accesibilitat pdf:

Addicta Diseño Corporativo



www.gasnaturalfenosa.com